

C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy pdf\Farmer_P_J-Svet_reky_3-Temny_zamer.pdb

PDB Name: Farmer P.J. - Svet reky 3
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXt
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 8.7.2008
Modification Date: 8.7.2008
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

Svět Řeky

Řeka zmrtvýchvstání
Bájná loď
Temný záměr

Připravujeme:

Magický labyrint
Bohové Světa Řeky

Philip José Farmer
Temný záměr

© Philip José Farmer, 2002
Translation © Jana Rečková, 2002
Cover © Martin Zhouf, 2002
© TRITON, 2002

Published by arrangement with the author and the
author's agent, Ralph M. Vicinanza, Ltd.

ISBN 80-7254-246-X

Nakladatelství Triton, Vykáňská 5, 100 00 Praha 10
www.triton-books.cz

Dál Tkadlec bez předlohy tká
vzor pro bídného člověka
k nevíře temný, až se zdá,
že se všem řádům vymyká
Kasida Hadžiho Abdu al-Yazdiho

"Rozsudek napřed - výrok poroty potom."

Alenka v Říši divů

Předmluva

Kniha před vámi je třetí díl série Světa Řeky. Původně to měl být závěrečný díl trilogie, ale text měl více než 400 tisíc slov. Pokud by byl vydán v jedné knize, byl by příliš těžký a pro čtenáře nešikovný.

Proto jsme se spolu s vydavatelem rozhodli rozdělit text do dvou dílů. Díl čtvrtý, Magický labyrint, který bude následovat po tomto, tuto sérii definitivně uzavře, sváže všechny konce do jednoho uzlu, ať už gordického nebo jiného.

Všechny ostatní romány zabývající se Světem Řeky nepovažuji za součást hlavního proudu. Tyto "odbočky" se netýkají přímo tajemství a pátrání po něm, což je obsahem prvních tří dílů. Rozhodl jsem se je napsat, neboť jsem přesvědčen - a se mnou mnozí jiní - že námět Světa Řeky je příliš rozsáhlý na to, aby se vešel do čtyř knih. Přece jen tady máme planetu, kterou zabírá jediná řeka (nebo velmi úzké a dlouhé moře) o délce 16 090 tisíc kilometrů (či přibližně 10 milionů mil). Na jejích březích sídlí víc než šestatřicet miliard lidí, kteří žili v rozmezí od starší doby kamenné až po

věk elektroniky.

V prvních čtyřech dílech nelze vypsát všechny události, které by čtenáře mohly zajímat. Tak například vzkříšení nejsou rozmístěni podél Řeky chronologicky, podle doby, v níž se narodili na Zemi. Nachází se zde směs ras a národností z různých století. Vezměme teď jeden z mnoha úseků břehu. Jde o oblast dlouhou deset kilometrů obsahující ze 60 procent obyvatelstvo Číny třetího století našeho letopočtu. Další 39 procent tvoří Rusové ze 17. století a zbývající procento je sbírka mužů a žen ze všech možných míst a dob.

Jak tito lidé dokážou z čiré anarchie vytvořit životaschopný stát? Podaří se jim to, nebo selžou, protože nebudou schopni sjednotit se a zformovat skupinu, která se ubrání nepřítelům? S jakými potížemi se asi budou muset potýkat?

V této knize se na palubě lodi jménem Fláma plaví Jack London, Tom Mix, Nur ed-din el-Musafir a Peter Jairus Frigate proti proudu Řeky. Frigate a Nur zde jsou dostatečně charakterizováni, avšak pro plné rozvinutí ostatních postav už nezbyl prostor. A právě to mi umožní již zmíněné "odbočky". V nich mám také v plánu vyličit, jak se posádka Flámy setkává s významnými i méně důležitými představiteli různých oborů lidského poznání a činnosti, jako jsou da Vinci, Rousseau, Karel Marx, Ramses II., Nietzsche, Bakunin, Alkibiades, Eddy, Ben Jonson, Li Po, Ni-chiren Daishonin, Ašóka, jeskynní žena z doby ledové, Johanka z Arku, Gilgameš, Edwin Booth, Faust a další.

Někteří z čtenářů jistě poznali, že Peter Jairus Frigate nápadně připomíná autora. Je pravda, že v podstatě je tato postava založena na mně, ale Frigate se mi podobá asi tak jako David Copperfield Charlesi Dickensovi. Autorovy duševní a fyzické vlastnosti slouží jako odrazový můstek pro skok z reality do fikce.

Omlouvám se čtenářům za to, že všechny tři díly končí v napínavých místech. Taková už je stavba této série; nemohl jsem napodobovat styl Asimovovy Nadace, kde se zdá, že každý díl má definitivní závěr, tajemství je zdánlivě rozluštěno, ale následně se ukáže, že předchozí závěry byly falešné a zavádějící.

Doufám, že se mi podaří dokončit sérii až do pátého (nebo možná šestého) dílu, než přijde můj čas uložit se k odpočinku a čekat, až pro mě přijde bájná loď.

Philip José Farmer

1

Světlem Řeky obcházel sny.

Spánek podobný Pandoře, která přichází za noci, se tady choval štedřeji než na Zemi. Tam to bylo jednoduché: jeden sen tomu, druhý zase sousedovi, a zítra se to vymění, sousedův případně někomu jinému a tvůj se přesune o dům dál... V nekonečném údolí Řeky, na jejích nížím neperušovaných, nekonečných březích, mívá spánek ve zvyku naráz vysypat celou svou pokladnici a každého zkrátit všemi svými dary: hrůzou i radostí, vzpomínkami i předtuchami, tajemstvími i jeho odhalením.

Miliardy lidí se neklidně převracely, mumlaly, sténaly a kňučely, smály se a vykřikovaly ze spaní, napůl se probouzely a zas upadaly do spánku. Mocné nástroje snů třístily stěny skutečnosti a v trhlinách se jako červi kroutily divné věci pronikající skrz. Často se stávalo, že se už nevrátily zpátky, tak jako přízraky odmítající vyblednout s prvním kohoutím zakokrháním.

Z nějakého důvodu se tady sny opakovaly pořád dokola daleko častěji, než tomu bývalo na mateřské planetě. Jako by si herci nočního absurdního dramatu vymohli u šéfa trvalé angažmá a hráli představení, v němž všechno řídili oni sami, nikoli jejich zaměstnavatelé. Návštěvníci divadla byli přitom zcela bezmocní; nesměli se posmívat ani tleskat, nesměli házet na jeviště vejce nebo kapustu, nemohli odejít, popovídat si se sousedem nebo si zdřímnout.

A k tomuto obecenství zajatců patřil i Richard Francis Burton.

2

Z mlhy, šedé a vířící, se zformovalo jeviště s pozadím. Burton stál dole v parteru jako nějaký chudý alžbětinec, který si nemohl dovolit sedadlo. Nad sebou viděl třináct postav rozsazených v křeslech, jež jako by se vznášela v hustém oparu. Křeslo jedné z postav bylo obráceno proti ostatním, uspořádaným do půlkruhu. Ten člověk v něm hrál v představení hlavní roli - a byl to on sám.

Kromě oněch třinácti na jevišti se zde vyskytovala ještě další osoba, ta se však schovávala v kulisách a jedině Burton ze svého místa v parteru ji mohl spatřit jako černý, hrozivý obrys. Tu a tam se tento skrytý divák dutě zachechtal. Podobná, i když ne zcela tatáž scéna se už odehrávala dříve; jednou, poprvé, ve skutečnosti, a pak mnohokrát ve snech. Ačkoli kdo by dokázal s jistotou rozlišit, co je a co není skutečné? Tady stál on, muž, který sedmdesátsedmkrát zemřel v marném úsilí uniknout svým pronásledovatelům. A tady sedělo dvanáct osob, které samy sebe nazývaly Etiky.

Šest mužů a šest žen. Všichni kromě dvou měli velmi snědou nebo silně opálenou kůži a černé nebo tmavě hnědé vlasy. Dva z mužů a jedna žena měli nad očima naznačené kožní záhyby, díky nimž mu připomínali Asiaty. Nebo spíš by se jim podobali, kdyby se teď nacházeli na Zemi.

Během krátkého výslechu padla pouze dvě jména z dvanácti - Loga a Thanabur. Žádné z nich nepocházelo z jazyka, který by znal; a znal jich nejméně sto. Ale jazyky se mění a koneckonců tihle lidé se možná narodili ve dvaapadesátém století po Kristu. Jeden z jejich agentů Burtonovi kdysi prozradil, že přišel právě z té doby. Jenomže ten člověk jménem Spruce tehdy mluvil pod pohrůžkou mučení; třeba lhal.

Loga patřil k Etikům s poměrně světlou pokožkou. Jelikož seděl a poblíž nebylo nic, s čím by ho bylo možno porovnat, nedalo se odhadnout, zda je malý či vysoký. Měl mohutný, svalnatý trup a hrud' porostlou ryšavými chlupy. I vlasy měl rudé jako liška. Rysy jeho tváře byly výrazné a nepravidelné: vystupující brada s hlubokým důlkem, masivní čelist, velký orlí nos, husté, světlé obočí, široké, plné rty a tmavozelené oči.

Vůdcem Etiků byl očividně druhý muž se světlou kůží jménem Thanabur. Celkovým vzhledem se natolik podobal Logovi, že by klidně mohli být bratři. Lišil se od něj jen tmavě hnědými vlasy. Jedno oko měl zelené, ale s nezvyklým trávovým odstínem. Když se poprvé otočil tváří k Burtonovi, jeho druhé oko ho téměř vyděsilo. Očekával zelené, do páru s prvním, ale místo něj spatřil drahokam. Připomínalo obrovský modrý diamant, klenot jiskřící nespočetnými ploškami zasazený do očního důlku.

Kdykoli se ten drahokam obrátil k němu, zmocnil se Burtona pocit stísněnosti. Jakému účelu asi slouží? Vidí v něm snad majitel cosi, co nelze spatřit obyčejným, živým okem?

Z dvanácti přítomných Etiků během výsledku promluvili jen tři: Loga, Thanabur a štíhlá blondýna s plnými nadry a výraznými modrými očima. Podle toho, jak se ona a Loga k sobě chovali, Burton usoudil, že jsou možná manželé. Když je pozoroval jako divák z hlediště, Burton si opět všiml, že má každý z nich, včetně jeho druhého já, těsně nad hlavou umístěnou kouli. Koule se neustále otáčely a měnily barvy, z jejich povrchu vystupovaly šestiboké výběžky, zeleně, modře, černě nebo bíle zbarvené. Ty se vzápětí zase smršťovaly, zatahovaly do koule a vzápětí je nahrazovaly jiné.

Burton se pokoušel porovnávat rotující koule a proměny jejich výběžků s osobnostmi těch tří i sebe sama, s jejich vzhledem, tónem hlasů, s významem jejich slov nebo jejich emocionálními postoji. Nepodařilo se mu však objevit žádnou zjevnou souvislost.

Když se tato scéna odehrávala poprvé, ve skutečnosti, neviděl svou vlastní auru. Také výroky pronesené během výsledku tentokrát neodpovídaly beze zbytku všemu, co bylo řečeno tehdy. Trochu to působilo, jako by Tvůrce snů celou scénu přepracoval.

Ryšavý Loga prohlásil: "Vyčlenili jsme značný počet našich agentů, kteří měli za úkol tě najít. Bylo jich však žalostně málo, vezmeme-li v úvahu třicet šest miliard šest milionů devět tisíc šest set třicet sedm kandidátů, kteří žijí podél Řeky."

"Kandidátů čeho?" zeptal se Burton na jevišti. Při prvním představení tohle neřekl.

"My to víme a ty na to teprve musíš přijít." Loga v úsměvu blýskl zuby, které se zdály nelidsky bílé. "Netušili jsme, že nám unikáš pomocí sebevražd. Léta ubíhala a my se museli věnovat jiným záležitostem, takže jsme agenty z Burtonova případu stáhli. Nechali jsme jich jen pár na obou koncích Řeky. Ty ses nějakým způsobem dověděl o existenci polární věže a my později zjistili, jak k tomu došlo."

Burton v hledišti si pomyslel: Ale "X" vám to neprozradil.

Pokusil se dostat blíž k herecům, aby je mohl sledovat zblízka. Kdo z nich byl ten Etik, který ho probudil na tom strašném místě před vzkříšením? Který z nich ho navštívil té bouřlivé noci, kdy nebem i zemí otfásaly blesky? Kdo z těch dvanácti mu vysvětloval, že potřebuje jeho pomoc? Kdo byl tím odpadlíkem, jehož Burton znal jen pod jménem "X"?

Zápolil s vlhkou, studenou mlhou, nehmotnou, a přitom pevnou, tak jako magické okovy, které kdysi spoutaly nestvůrného vlka Fenrira, dokud nenadejde Ragnarok, soumrak bohů.

Loga pokračoval: "Tak jako tak jsme tě mohli snadno nachytat. Abys věděl, v komoře obnovy - tam, kde ses nepředpokládaně probudil ještě během fáze před vzkříšením - jsme pro každého instalovali automatické počítaadlo.

Každý kandidát, u něhož je zaznamenán vyšší počet úmrtí, než je průměr, se dříve či později stane předmětem zkoumání. Obvykle později, protože se neustále potýkáme s nedostatkem lidí.

Netušili jsme, žeš to byl právě ty, kdo dosáhl toho ohromujícího počtu sedmi set sedmdesáti sedmi smrtí. V době, kdy jsme v rámci našich statistických šetření komory obnovy kontrolovali, bylo tvoje místo prázdné. Ale dva technici, kteří tě viděli, když ses tehdy před vzkříšením probudil, tě identifikovali podle... fotografie.

Pak jsme nastavili oživovací aparaturu tak, aby nás poplašné zařízení uvědomilo, až bude tvé tělo znovu obnoveno. V tom případě bychom tě hned dopravili sem, na toto místo."

Jenomže Burton už víckrát nezemřel. Takže ho museli nějakým způsobem lokalizovat, i když byl naživu. Přestože znovu uprchl, znovu byl chycen... Nebo že by přece jen zemřel? Mohl ho třeba zabít blesk, když před nimi v noci prchal. A oni už na něj čekali v komoře obnovy. V té rozlehlé místnosti, která se patrně nalézala kdesi hluboko pod povrchem planety nebo ve věži uprostřed polárního moře.

"Podrobili jsme tvé tělo důkladné prohlídce," řekl Loga. "Také jsme pečlivě vyšetřili každou složku tvé...

psychomorfy. Neboli aury, pokud ti ten výraz lépe vyhovuje." Ukázal na lesklou rotující kouli nad Burtonem, který seděl v křesle proti němu. Potom udělal něco podivného. Obrátil se, pohlédl do mlhy a namířil prst na Burtona v hledišti: "Nenašli jsme absolutně žádné vodítko."

Temná postava v kulisách se uchechtla.

Burton pod jevištěm vykřikl: "Vy si asi myslíte, že je vás tu dvanáct! Ale je vás třináct! Nešťastné číslo!"

"Záleží na kvalitě, nikoli na kvantitě," pravil tvor za scénou.

"Až se vrátíš zpátky k Řece, nebudeš si pamatovat vůbec nic z toho, co se tu odehrálo," prohlásil Loga.

A Burton v křesle namítl něco, co původně, ve skutečné scéně, neřekl: "Jak to zařídíte, abych všechno zapomněl?"

"Přehráli jsme si tvou paměť, jako by to byla nahrávka na páse," vysvětlil mu Thanabur. Mluvil takovým tónem, jako by přednášel studentům. Nebo se snad pokoušel Burtona varovat, protože právě on byl tím tajemným "X"?

"Pochopitelně zabralo spoustu času, než jsme přehráli paměťovou stopu za celých sedm let, která jsi strávil v údolí.

Také si to vyžádalo obrovskou spotřebu energie a materiálu. Ale Loga nastavil počítač tak, aby přetáčení, které

probíhalo vysokou rychlostí, zastavil jen ve chvílích, kdy tě navštívil ten špinavý zrádce. Takže my teď víme právě tak dobře jako ty, jak vaše setkání probíhala. Viděli jsme přesně to, co ty, slyšeli jsme všechno, co ty, cítili jsme, čeho ses dotkl, i co jsi číchal. Vnímali jsme dokonce i tvé emoce.

Naneštěstí k návštěvám došlo v noci a zrádce měl dokonalý převlek. I jeho hlas byl zkreslen filtrem, který zabránil počítači v provedení analýzy jeho - či jejího - hlasového vzorku. Říkám jeho či jejího, protože vše, cos mohl zahlédnout, byla bleďá postava bez jakýchkoli rozeznatelných rysů, u níž se nedalo odhadnout ani pohlaví. Hlas působil spíše jako mužský, ale žena mohla použít speciální vysílač, aby dosáhla žádoucího dojmu. Návštěvník zfalšoval i svůj tělesný pach. Počítač ho analyzoval a z rozboru jasně vyplynulo, že byl chemicky pozměněn. Stručně řečeno, Burtoně, netušíme, kdo z nás je ten zrádce, a nemáme nejmenší ponětí, proč se postavil - nebo postavila - proti nám. Připadá nám nepochopitelné, že by nás mohl zradit člověk, který zná pravdu. Nabízí se jen jediné vysvětlení: Ta osoba je šílená. A to je v našem případě rovněž nepochopitelné."

Burton v hledišti věděl, že Thanabur tato slova při prvním představení, v dramatu odehrávajícím se ve skutečnosti, neřekl. Také si byl jist, že sní a v tom snu vkládá Thanaburovi do úst vlastní text. Celá ta řeč se skládala z Burtonových nápadů, dohadů a představ, které si domyslel až dodatečně.

Burton v křesle některé z těch myšlenek vyjádřil nahlas: "Když dokážete číst něčí mysl jako záznam na pásce, proč neprověříte i své vlastní mysl? Nebo jste to už zkusili? Vsadím se, že jste zrádce neobjevili!"

Na Logovi bylo znát, že je mu to nepříjemné, ale odpověděl: "Ano, ovšem, podrobili jsme se čtení. Jenže..." Pokrčil rameny, obrátil ruce dlaněmi nahoru.

Thanabur se ozval: "Takže se zdá, že ti ta osoba, kterou nazýváš ‚X‘, lhala. Nepatří mezi nás, spadá mezi ty druhořadé, pouhé agenty. Zveme si je postupně sem kvůli snímání paměti. Nějakou dobu to zabere, ale nevádí, máme spoustu času. Odpadlík bude nakonec odhalen."

"A co když to není nikdo z agentů?" zeptal se Burton v křesle.

"Nebud' směšný," odsekl Loga. "V každém případě teď vymažeme tvoje vzpomínky na to, jak ses vzbudil před vzkříšením. Nebudeš si pamatovat ani na zrádce návštěvu. Místo, kde byly ty události ve tvé paměti uloženy, zůstane prázdné. Je nám opravdu líto, že tě musíme podrobit takovému násilí. Je to však nezbytné a my doufáme, že přijde čas, kdy budeme moci vše napravit."

Burton z jeviště namítl: "Ale já přece na to místo před vzkříšením nemůžu zapomenout. Neuvědomili jste si, že jsem na to často myslel; mnohokrát od té chvíle, kdy jsem se probudil na břehu Řeky, až do návštěvy tajemného ‚X‘. Kromě toho jsem o tom také vyprávěl jiným lidem."

"Ale věřili ti vůbec?" řekl Thanabur. "A i kdyby, co by s tím asi tak mohli dělat? Ne, nechceme ti vzít celou paměť, všechny vzpomínky na tvůj život u Řeky. Způsobilo by ti to skutečné utrpení, ztratil bys přátele... Navíc..." - tady se Thanabur odmlčel - "navíc by to zpomalilo tvůj vývoj."

"Vývoj?"

"Byl ti vymezen určitý čas, abys pochopil, co to znamená. Ta šílená osoba, která prohlašuje, že ti pomáhá, tě místo toho zneužívá pro své vlastní cíle. Jistě ti neprozradila, že zahazuješ svou šanci na věčný život, pokud postupuješ podle jejích plánů. On či ona, kdokoli tím zrádce je... je zlý. Zlý, zlý!"

"No, no," ozval se Loga. "Všichni vůči němu chováme silné emoce, ale nezapomínejme, že ten... neznámý je nemocný."

Muž s drahokamem v oku prohlásil: "Být nemocen v jistém smyslu znamená být zlý."

Burton v křesle zaklonil hlavu a hlasitě se rozesmál. "Takže, vy syčáci, přece jen nevíte všechno?" Vstal, šedá mlha ho podepřela, jako by byla pevná, a vykřikl: "Vy nechcete, abych se dostal k pramenům Řeky! Proč? Proč?"

"Au revoir," řekl Loga. "Odpusť nám to násilí."

Jedna z žen namířila na Burtona na jevišti stíhlý, krátký válcovitý předmět. Zhroutil se. Z mlhy se vynořili dva muži oblečení jen do bílých kiltů. Zvedli jeho bezduché tělo a nesli ho pryč.

Burton se znovu pokusil vyškrábat na jeviště, ale nepodařilo se mu to. Zahrozil jim zaťatou pěstí a vykřikl: "Nikdy mě nedostanete, vy bestie!"

Temná postava v kulisách zatleskala, ale její dlaně přitom nevydaly žádný zvuk.

Burton předpokládal, že bude přenesen zpátky na místo, odkud ho Etikové vyzvedli. Probudil se však v Theleme, ve státečku, který sám založil. Ještě víc ho překvapilo, že nepřišel o paměť. Pamatoval si všechno, dokonce i výsledky přítomnosti dvanácti Etiků. Zdálo se, že je "X" dokázal nějakým způsobem oklamat.

Později dospěl k názoru, že mu možná záměrně lhali. Že možná vůbec neměli v úmyslu pohrávat si s jeho pamětí. Nedávalo to valný smysl, ale na druhé straně: co věděl o jejich skutečných záměrech?

Byly doby, kdy dokázal hrát dvě partie šachu současně, a se zavázanýma očima. Vyžadovalo to jen trochu dovednosti, znalost pravidel a důvěrné obeznámení se šachovnicí a figurkami. U téhle hry však neznal ani pravidla, ani možnosti ostatních hráčů.

Temný plán neměl žádný řád.

Burton se probudil s tichým zasténáním. V první chvíli nevěděl, kde je. Obklopovala ho temnota právě tak hustá jako ta, kterou cítil v sobě. Povědomé zvuky ho uklidnily.

Loď jemně narážela do mola, o její trup pleskala voda. Vedle něj tiše oddechovala Alice, dotýkal se jejích měkkých teplých zad. Shora k němu dolehly lehké kroky; to byl Peter Frigate na noční hlídce. Možná se už pomalu chystal, že

svého kapitána probudí. Burton neměl nejmenší představu, kolik asi může být hodin.

Zaposlouchal se do dalších známých zvuků. Skrz dřevěnou přepážku slyšel chrápání Kazze a jeho družky Besst. Z kajuty umístěné za tou jejich se ozýval Monatův hlas. Monat hovořil ve svém rodném jazyce a Burton nerozeznával jednotlivá slova. Určitě se mu zdá o vzdáleném Athaklu, o té planetě s "divokým a zvláštním podnebím" obíhající kolem obrovské oranžové hvězdy Arkturu.

Zůstal chvíli ležet nehybně jako mrtvola a přemýšlel: Tak to jsem já, muž sto a jeden rok starý, v těle pětadvacetiletého mladíka.

Etikové dokázali vrátit zkomatěným tepnám kandidátů pružnost, jenomže s aterosklerózou duše nesvedli vůbec nic.

Tato oprava byla očividně ponechána v rukou kandidátů samých.

Sny ho vracely časem zpět, stále hlouběji. Výslech před Etikou ve skutečnosti přišel až nakonec. Teď Burton znovu prožíval sen, jenž se mu zdál těsně předtím, než ho probudily trouby Posledního soudu. V tom snu pozoroval sám sebe; byl současně divákem i účinkujícím.

Ležel na trávě, slabý jako novorozeně, a Bůh stál nad ním. Tentokrát mu scházel dlouhý, rozdvojený černý plnovous a nebyl oblečen jako anglický gentleman z třiapadesátého roku vlády královny Viktorie. Jeho jediným oděvem byl modrý ručník ovitý kolem pasu. Nebyl vysoký jako v původním snu, spíš svalnatý a podsaditý. Husté, kudrnaté chlupy na prsou měl ryšavé.

Tehdy poprvé se Burton podíval Bohu do tváře a spatřil svou vlastní. Bůh měl v prvním snu stejně jako on rovné černé vlasy, arabský obličej s hlubokými, tmavými očima podobnými hrotům kopí, které nečekaně vylétne z jeskyně, právě tak vysedlé lícní kosti, silné rty a vystupující bradu s hlubokým důlkem. Nyní však už Jeho tvář nenesla šrámy od somálského oštěpu, který probodl Burtonovi líci, vyrazil zuby, ostřím se mu zasekl do patra a pronikl ven druhou tvář.

Dnešní Boží obličej vypadal povědomě, ale Burton si nemohl vybavit, komu patří. Rozhodně ale nikoli Richardu Francisi Burtonovi. Bůh však stále měl tutéž kovovou hůlku a šťouchal jí Burtona do žeber.

"Máte zpoždění. Už dávno jste měl splatit dluh, abyste věděli!"

"Jaký dluh?" zeptal se muž v trávě.

Burton, který scéně přihlížel, si náhle všiml, že kolem něj víří mlha a odděluje od sebe obě postavy jakoby záclonou.

Šedá stěna, která se vydouvala a zase smršťovala jako zvířecí hrudník při dýchání, se objevila i za nimi.

"Dlužíte za maso," řekl Bůh. Znovu šťouchl muže v trávě do žeber. Druhý Burton, který stál opodál, však cítil bolest také. "Dlužíte za maso a duši, což je jedno a totéž."

Muž v trávě se pokusil postavit na nohy. Vypravil ze sebe, těžce lapaje po dechu: "Nikdo mě nesmí udeřit a pak jen tak odejít!"

Někdo se zahihňal a stojící Burton si uvědomil přítomnost nezřetelné vysoké postavy na opačné straně výjevu.

Bůh opakoval: "Zaplaťte, pane. Jinak budu nucen věc zabavit!"

"Zatracený lichváři!" vyhrkl muž v trávě. "Narazil jsem kdysi na lidi jako vy, bylo to v Damašku."

"Tohle je cesta do Damašku. Nebo by aspoň měla být."

Temná postava se znovu uchechtla. Pak výjev zahalila mlha. Burton se vzbudil celý zpocený. Ještě stačil zaslechnout své skučení.

Alice se obrátila a řekla ospale: "Máš zase noční můry, Dicku?"

"To nic, jenom spi dál."

"Poslední dobou tě často trápí zlé sny."

"O nic častěji než na Zemi."

"Chceš si o tom promluvit?"

"Vždyť mluvím. Když se mi zdají sny, mluvím ze spaní."

"Ale to si povídáš jenom sám pro sebe."

Tlumeně se zasmál. "A zná mě snad někdo lépe?"

"A umí tě snad někdo lépe klamat?" opáčila sarkasticky.

Neodpověděl a Alice vzápětí začala zase pravidelně oddechovat s klidem člověka, jehož nic netrápí. Jenomže nic z toho, co bylo řečeno, nezapomene. Burton tiše zadoufal, že ráno nepřinese novou hádku.

Hádal se vlastně rád; hádky mu umožňovaly vybuchnout a zbavit se napětí. Poslední dobou však v něm tyhle šarvátky zanechávaly pocit neuspokojení, jako by byl vzápětí připraven na další bouřlivou debatu. Na téhle malé lodi se ani nemohl pořádně rozzuřit a utrhnout se na Alici, aniž by to všichni ostatní slyšeli. Alice se za ta léta, co byli spolu, velmi změnila, ale zůstal jí jakýsi dámský odpor k praní špinavého prádla na veřejnosti, jak tomu sama říkala. Protože o ni tohle věděl, schválně ji někdy tlačil ke zdi, řval na ni a těšilo ho, jak před ním uhýbá a ustupuje. Později se obvykle styděl, jak zneužil své výhody vůči ní, jen aby ji zahanbil.

A to všechno ho ještě víc zlobilo a rozčilovalo.

Na palubě znovu zazněly Frigatovy kroky. Burton uvažoval, že ho brzy vystřídá. Stejně už nejspíš neusne. Celý život trpěl nespavostí, jak dříve na Zemi, tak i tady. Frigate si rád zaleze do postele; ten zase mívál potíže vydržet na hlídce vzhůru.

Zavřel oči. Temnota se změnila v šed'. Viděl sám sebe v tom obrovském prostoru beze stěn, bez podlahy a stropu. Byl nahý a vznášel se v horizontální poloze nad propastí. Pomalu se obracel, jako by ho někdo napíchl na neviditelný rožeň. A jak se tak otáčel, spatřil další nahá těla, nahoře nad sebou, po stranách i dole. Všechna ta těla měla oholené hlavy i pubické ochlupení, právě tak jako on sám. Některá z nich nebyla kompletní. Na ruce muže blízko něj chyběla kůže od lokte dolů. Při další otočce zahlédl tělo, které nemělo vůbec žádnou kůži ani svaly v obličejí, v dálce dokonce kostru s chuchvalcem orgánů volně plovoucích uvnitř hrudního koše.

Všude kolem viděl těla připevněná za hlavu a nohy k červeným tyčím z nějakého kovu. Vystupovala z neviditelné podlahy a stoupala až k neviditelnému stropu. Byla uspořádána do řad. Kam až dohlédl, každý pár tyčí držel vznášející se a kroužící tělo, jedna řada spáčů následovala za druhou, těla až nahoru, těla pod ním, ve vertikálních a horizontálních liniích, napjatých až do šedého nekonečna.

I tentokrát, jako pozorovatel, cítil něco ze zmatku a hrůzy toho prvního okamžiku po probuzení.

Kapitán sir Richard Francis Burton, konzul Jejího Veličenstva ve městě Terstu v rakousko-uherské monarchii, zemřel v neděli 19. října roku 1890. Ted' byl živ a na místě, které se nepodobalo žádnému nebi ani peklu, o jakém kdy slyšel. Z milionů těl, která viděl, byl on jediný naživu. Nebo spíš vzhůru.

Pomalů se otáčející Burton nechápal, proč právě on byl vybrán, aby spatřil tu hrůzu, o kterou ani v nejmenším nestál.

Burton pozorovatel už věděl víc. Vzbudil ho ten Etik, jehož nazýval "X", ten neznámý, odpadlík.

Ted' se zavěšený muž dotkl jedné z tyčí. Tím přerušil jakýsi okruh či spojení, těla mezi tyčemi začala padat a on padal s nimi.

Pozorovatel byl vyděšen skoro stejně, jako když se tohle stalo poprvé. Toto byl prvotní sen, společný sen všech lidí o pádu. Nepochybně pocházel od prvního člověka, ještě napůl opice, ale už schopného rozumné úvahy, pro něhož pád představoval strašnou skutečnost, nejen noční můru. Opočlověk přeskakoval z větve na větev a domýšlivě se domníval, že dokáže překonat každou propast. A zřítel se, protože mu pýcha zatemnila úsudek.

I Luciferův pád zavinila jeho pýcha.

Právě ted' ten druhý Burton hrábl po nejbližší tyči a pověsil se na ni, zatímco se kolem něj řítila těla, i v pádu se stále pomalů otáčející; úplný vodopád masa. Vzhlédl a spatřil jakýsi létající stroj připomínající zelenou kánoi, jak klesá dolů v mezeře mezi sousedními tyčemi. Stroj neměl křídla ani vrtule; zjevně ho nadnášelo zařízení, jaké věda v Burtonově době ještě neznala.

Na přídi kánoe spatřil neznámý symbol: bílou spirálu, jejíž zužující se konec ukazoval doprava a z tohoto hrotu vybíhaly tři paprsky.

Ve scéně, která se skutečně odehrála, vyhlíželi z létající lodi dva muži. Vodopád těl se postupně zpomaloval. I Burtona uchopila neviditelná síla, zvedla mu nohy nahoru a odtrhla ho od tyče. Otáčeje se, plul vzduchem vzhůru, kolem létající kánoe, minul ji a dál stoupal, pak se zastavil. Jeden z mužů na něj namířil nějaký přístroj podobný tužce. Burton zařval vztekem, nenávistí a zklamáním: "Zabiju! Zabiju!"

Byla to nesmyslná pohrůžka, prázdné slovo, právě tak prázdné jako temnota, která ho vzápětí obklopila a zchladila jeho zuřivost.

Ve scéně z dnešního snu vyhlížela přes okraj kánoe jen jedna tvář. Ačkoli tomu muži neviděl do tváře, připadaly Burtonovi jeho rysy povědomé. Byl si jist, že patří tajemnému "X". Etik se tiše pochechtával.

4

Burton se prudce posadil a chňapl po krku neznámého "X".

"Proboha, Dicku! To jsem já, Pete!"

Burton rozevřel ruce a pustil Frigatův krk. Otevřenými dveřmi proudilo dovnitř světlo hvězd, jasné jako při pozemském úplňku, a vykreslovalo Frigatovu siluetu.

"Jsi na řadě, máš hlídku, Dicku."

"Děláte hrozný hluk," zamumlala Alice.

Burton se vyhrabal z postele a po paměti nahmatl na věšáku svůj oděv. Roztřásl se chladem, ačkoli byl zpocený. V těsné kajutě, během noci vyhřáté teplem dvou těl, se rychle ochlazovalo, jak se dovnitř drala studená mlha.

Alice se oťásla chladem a podle zvuků, které se pak ozvaly, si přitahovala blíž k tělu tlusté ručníky. Než se znovu přikryla, Burton letmo zahlédl její bílou kůži. Koukl na Frigata, ale Američan se už obrátil a mířil k žebříku. Ať už měl jakékoli chyby, šmírování druhých k nim nepatřilo. Ne že by mu Burton mohl doopravdy zazlívat, kdyby se podíval.

Byl do Alice dost zamilovaný. Nikdy o tom nemluvil, ale Burtonovi to bylo jasné, a právě tak o tom věděla Alice i Loghu, Frigatova současná družka.

Pokud tady vůbec byl někdo vinen, byla to sama Alice. Už dávno ztratila svou viktoriánskou cudnost. I když by to nejspíš popřela, možná se jí docela líbilo Frigata provokovat, a když se tak před ním na okamžik odhalila, třeba ho podvědomě chtěla dráždit.

Burton se rozhodl, že se o příhodě nebude vůbec zmiňovat. Ačkoli se zlobil na Frigata i Alici, věděl, že by vypadal jako hlupák, kdyby na to zavedl řeč. Alice se stejně jako kdokoli jiný běžně koupala v Řece nahá a náhodných kolemjdoucích si zdánlivě nevšímala. Frigate ji musel vidět bez šatů nejméně stokrát.

Noční oděv se skládal z několika tlustých pruhů látky spojených na rubové straně magnetickými proužky. Burton ted' jednotlivé kusy oddělil od sebe a vytvořil si z nich oblečení s kápí kryjící nohy i trup. Zapnul si pásek z kůže kostlína s připevněnými pochvami na pazourkový nůž, sekeru a dřevěný meč. Meč měl ostří potažené pazourkovými plátky a na konci ostrý roh z kostlína. Nakonec Burton vytáhl z police těžké jasanové kopí s rohem na špičce a vyšplhal po žebříku nahoru.

Když vylezl na palubu, zjistil, že mu z mlhy vyčnívá jen hlava. Frigate byl zhruba stejně vysoký, takže i jemu jako by hlava volně plula nad vířící mlhou, hustou jako vlna. Obloha byla jasná, přestože Svět Řeky neměl Měsíc. Svítily na ní hvězdy a ohromná zářící plynová mračna. Frigate kdysi vyjádřil domněnku, že se tato planeta nachází poblíž středu galaxie, k níž patří i Země. Pochopitelně se mohlo jednat o kteroukoli jinou galaxii, nikdo z lidí to nemohl vědět jistě.

Před lety si Burton s přáteli postavil plachetnici, vypluli s ní z Theleme a od té doby se plavili dál a dál po Řece. Hadži

II byl na rozdíl od svého předchůdce kutr s jedním stěžněm a podélným oplachtěním. Na jeho palubě se nacházelo osm lidí: Burton, Hargravesová, Frigate, Loghu, Kazz, Besst, Monat Grrautut a Owenone. Owenone byla žena z dávné prehelénské Pelasgie, které nevidilo sdílet kajutu s Arkturanem. S touto zvláštní posádkou (Burton měl talent shromažďovat kolem sebe naprosto nehomogenní společenství, což nebylo vždycky právě ideální) putoval už pětadvacet let proti proudu Řeky. Jen jediný z jeho přátel, muž jménem Lev Ruach, jenž s ním sdílel mnohá dobrodružství, dal přednost pevné zemi před plavbou a zůstal v Theleme.

Hadži II se za tu velmi dlouhou dobu nedostal tak daleko, jak si Burton původně představoval. Už vzhledem k tomu, jak málo místa měli pro sebe jednotliví členové posádky, že tu byli natlačeni jeden na druhého a v neustálém vzájemném kontaktu, čas od času nutně potřebovali dlouhá období volna na břehu, aby si od sebe odpočinuli a zbavili se ponorkové nemoci.

Právě na tomto místě se Burton rozhodl, že je nejvyšší čas na další dovolenou. Doplnili totiž k jednomu z poměrně vzácných rozšíření, kde Řeka tvořila jezero asi 32 kilometrů (20 mil) dlouhé a široké 6 mil či 9,6 kilometru. Na západním konci jezera přecházelo v úžinu o šířce asi čtvrt míle (321 metrů). Proud v ní vřel a kypěl, ale naštěstí tam vítr většinou vanul pro ně výhodným směrem, takže by loď hnál proti proudu. Kdyby musel Hadži II křížovat proti větru, měl by velmi málo prostoru k manévrování. Poté, co Burton úžinu prozkoumal, usoudil, že by obtížný úsek mohli zdotat, pokud jim bude přát štěstí. Pro nejbližší budoucnost však stejně plánoval odpočinek.

Namísto přistání u břehu zakotvili loď u jedné z tuctu skal vyčnívajících z vody uprostřed jezera. Tyto ostrůvky měly tvar vysokých sloupů, při úpatí obklopených lemem ploché země. Na některých se nacházely grálové kameny a kolem nich se kupilo pár chatrčí.

Ostrůvek se skalním sloupem, který ležel nejbliže k začátku úžiny, měl malý přístav s několika moly. Mola umístěná na straně níže po proudu by byla výhodnější; takhle musela posádka přirazit s lodí bokem k jednomu z nich. Připoutali loď lany ke sloupkům a upevnili k nárazníkům, což byly pytle z aligátorů kůže vycpané trávou. Obyvatelé ostrova se k cizincům přibližovali velmi opatrně. Burton je rychle ujistil o mírumilovnosti své posádky a slušně je požádal o dovolení používat jejich grálové kameny. Na ostrově žilo všehovšudy dvacet lidí. Byli malí, tmavé pleti a jejich rodný jazyk Burton neznal. Domluvili se však i primitivní formou esperanta, takže mezi domácími a návštěvníky nehrozily žádné problémy s dorozumíváním.

Grálový kámen ze šedé žuly s červenými skvrnami měl obvyklý houbovitý tvar. Plochý klobouk tohoto kamenného hříbu sahal Burtonovi po prsa a bylo na něm sedm set prohlubní uspořádaných do soustředných kruhů. Krátce před západem slunce postavil každý z obyvatel do jedné z prohlubní vysoký válec z šedého kovu. Anglicky hovořící lidé jim říkali grály, pandory (nebo zkráceně dory), jídelní schránky, svačínové kyblíky a podobně. Nejpoužívanější název, esperantské pandoro, vymysleli misionáři církve Druhé šance. I když byl šedý kov válců všude kromě dna tenký jako novinový papír, nedal se nijak ohnout, zdeformovat, rozbít či jakkoli zničit.

Majitelé grálů ustoupili asi padesát kroků a čekali. Zanedlouho z vrcholu kamene s mocným zahřměním vyšlehly do výšky dvaceti stop (přes šest metrů) mohutné modré plameny. V téže chvíli vyplivly oheň a zaburácely všechny grálové kameny lemující břehy jezera. Asi po minutě vylezlo několik snědých místních usedlíků nahoru na kámen a podali ostatním jejich grály. Potom se celá skupina usadila pod bambusovou stříšku k ohni z naplaveného dřeva a každý otevřel víčko svého grálu. Vnitřek válce byl rozdělen několika příhradkami, které obsahovaly hrnky a hluboké misky naplněné jídlem, alkoholem, krystalky instantní kávy nebo čaje, cigaretami a doutníky.

Burtonův grál zpravidla obsahoval slovinská nebo italská jídla. V oblasti, kde vstal z mrtvých, žili převážně lidé, kteří zemřeli v okolí Terstu, a grály obvykle poskytovaly svým majitelům typ stravy, na jaký byli zvyklí za života na Zemi. Zhruba každých deset dní však grály nabízely něco zcela odlišného; někdy ukázkou anglické, francouzské, čínské, ruské nebo perské kuchyně, prostě cokoli ze stovek nejrůznějších národních jídel. Příležitostně se objevilo i něco zcela nechutného, jako třeba klokani maso, na povrchu spálené a uvnitř syrové, nebo živí červi. Burton dostal toto jídlo australských domorodců zatím dvakrát.

Dnes večer jeho šálek na alkohol obsahoval pivo. Pivo neměl rád, a tak ho vyměnil s Frigatem za víno. Grály ostrovanů obsahovaly stravu, která Burtonovi z větší části připomínala mexickou kuchyni. Mexické sendviče a tortilly však byly plněné zvěřinou, nikoli hovězím.

Jedli a povídali si, Burton se vyptával místních na jejich život na Zemi. Z jejich popisu získal dojem, že jde o indiány z předkolumbovské doby, kteří žili v širokém pouštním údolí v jihozápadní části Severní Ameriky. Skládali se ze dvou různých kmenů, sice vzájemně spřízněných, ale hovořících dvěma zcela odlišnými jazyky. Přesto spolu obě skupiny vycházely v míru a postupně si vytvořily jedinou společnou kulturu, přičemž se každý kmen odlišoval jen určitými drobnými zvláštnostmi.

Burton usoudil, že tohle jsou lidé, jimž indiáni Pima z jeho časů říkali Hohokam, Starodávni. Žili v oblasti, kterou později bílí osadníci nazvali Sluneční údolí, a dařilo se jim tam dobře. Právě v těch místech, na území Arizony, byla založena vesnice Phoenix, ze které podle toho, co se dověděl až zde, vyrostlo na konci dvacátého století město s více než milionem obyvatel.

Sami sebe tito indiáni nazývali Ganopo. Ve své době na Zemi dokázali s nástroji z pazourku a ze dřeva vyhloubit rozsáhlý systém zavlažovacích kanálů a proměnit poušť v kvetoucí zahradu. Později náhle zmizeli a vysvětlení té události zůstalo americkým archeologům jako hádanka k vyřešení. Nejuznávanější se stala teorie o příchodu nájezdníků ze severu, kteří původní obyvatelstvo zcela vyhladili, přestože se nenašly žádné důkazy, které by ji podepřely.

Burton zpočátku doufal, že by konečně mohl záhadu rozluštit, ale jeho naděje neměla dlouhého trvání. Jeho hostitelé žili i zemřeli dřív, než nastal konec jejich společnosti.

Seděli u ohně dlouho do noci, pokuřovali a popíjeli alkohol vyrobený z lišejníku, jenž pokrýval skalní sloup. Vykládali

si různé příběhy, většinou poněkud necudné nebo absurdní, a váleli se po zemi smíchy. Burton se pustil do vyprávění arabských pohádek, považoval však přitom za nutné vynechat odkazy na věci, které jeho posluchači nemohli znát, nebo je vysvětlit, pokud šlo o záležitosti prosté a pochopitelné. Ostrovanům nečinilo potíže porozumět pohádce o Aladinovi a jeho kouzelné lampě nebo o tom, jak si Abu Hasan upšoukl.

Ta historka patřila u beduinů k nejoblíbenějším. Burton ji často dával k lepšímu, když sedával u ohně ze sušeného velbloudího trusu, a pokaždé vyvolávala u posluchačů výbuchy smíchu, ačkoli ji slyšeli už tisíckrát.

Abu Hasan byl beduín, který zanechal nomádského způsobu života a stal se obchodníkem ve městě Kaukaban v Jemenu. Velice zbohatl, a když mu zemřela žena, přátelé ho nutili, aby se znovu oženil. Nejdřív se mu do ženění nechtělo, ale časem se nechal přemluvit a vybral si krásnou mladou nevěstu. Byla velká svatba s bohatou hostinou, podávala se rýže mnoha barev a ještě víc druhů šerbetu, kůzlata nadívaná ořechy a mandlemi a celý pečený velbloud. Nakonec byl ženich zavolán do komnaty, kde na něj čekala nevěsta oděná do bohaté róby a nádherných závojų. Vstal pomalu a důstojně ze své pohovky, ale běda! Jak tak přejedený, plný masa a pití kráčel ke svatebnímu pokoji, jen považte! vypustil obrovský, hrozný pšouk.

Když to hosté uslyšeli, začali spolu honem hlasitě hovořit a vůbec dělali, jako že si toho společenského prohřešku nevšimli. Ale Abu Hasan se cítil strašlivě zahanben, a tak předstíral, že si jde ulevit, místo toho však sešel dolů do dvora, osedlal si koně a odjel pryč, opustil své bohatství, dům, přátele i nevěstu.

Potom se plavil lodí do Indie, kde se stal kapitánem královské osobní stráže. Po deseti letech se ho zmocnil tak nepřekonatelný stesk po domově, až z toho málem umřel, a tak se v přestrojení za fakíra vypravil domů. Po strastiplném a nebezpečném putování konečně dorazil ke svému městu. Z blízkého kopce hleděl na jeho věže a hradby a oči mu přetékal slzami. Neodvažoval se však do něj vstoupit, dokud se nepřesvědčí, že na něj a jeho hanbu už všichni zapomněli. Po sedm dní a nocí se potloukal po předměstí a tajně poslouchal, co si lidé na ulicích a na trhu povídají. Ke konci té doby náhodou seděl za dvěma jedné chýše a uvažoval o tom, že by se snad přece jen mohl odvážit do města ve své pravé podobě. Vtom zaslechl, jak mladá dívka uvnitř chýše povídá: "Mamínko, pověz mi, kdy jsem se narodila? Moje kamarádka to potřebuje vědět, aby mi mohla číst budoucnost."

A matka odpověděla: "Narodila ses, milá dcero, právě toho dne, kdy se Abu Hasan uprdl."

Jakmile skrytý posluchač uslyšel tato slova, zvedl se z lavice a prchal odtud, v duchu sám sobě říká: "Tak teď už tvůj pšouk vešel do dějin a všichni si na něj budou pamatovat navždycky." A vydal se zpátky do Indie a žil tam pak v dobrovolném vyhnanství, dokud nezemřel, ať je mu Bůh milostiv.

Tato historka měla obrovský úspěch, i když musel Burton předem objasnit, že v té době považovali beduíni pouštění větrů ve společnosti za velkou hanbu. V takovém případě bylo skutečně nutné, aby každý, kdo se octl na doslech, předstíral, že k ničemu nedošlo, protože ten, kdo se prohřešku dopustil, by ho byl schopen zabít, pokud by se o tom jen slovem zmínil.

Burton seděl u ohně se zkříženými nohama a povídal, a náhodou si všiml, že dokonce i Alici jeho vyprávění docela baví. A to prosím byla vychována v hluboce nábožensky založené anglikánské rodině ve středně viktoriánském období, její otec byl biskup a bratr barona, jenž svůj původ odvozoval od Jana z Gauntu, syna krále Jana, a její matka byla vnučkou hraběte. Ale vlivem života ve Světě Řeky a dlouhodobého soužití s Burtonem se postupně zbavila mnoha zábran.

Burton dál pokračoval pohádkou o námořníku Sindibádovi, jen ji trochu přizpůsobil zkušenostem Ganopů. Nikdy neviděli moře, tak z moře udělal řeku, a pták Noh, který Sindibáda unesl, se změnil v obrovského zlatého orla.

Když přišla řada na Ganopy, vyprávěli báje o svém stvoření a lechtivé historky o dobrodružstvích lidového hrdiny, podvodníka a šejdíře Starého Kojota.

Burton se zajímal, jak se jejich náboženství snáší s realitou tohoto světa.

"Ach, Burtone," odvětil náčelník. "Tohle není ten posmrtný život, jaký jsme očekávali. Není to země, kde kukuřice za jediný den vyroste člověku nad hlavu, kde jeleni a zajáci poskytnou lovcům napínavý lov, a přitom nikdy neuniknou jejich oštěpům. Ani jsme se tu nesetkali se svými ženami, dětmi, rodiči a prarodiči. Ani ti mocní duchové hor a řek, skal a keřů nechodí mezi námi a nepovídají si s námi. Ale nestěžujeme si. Vlastně jsme tu mnohem spokojenější než ve světě, který jsme opustili. Máme víc jídla, a lepšího, než jsme měli dřív. Nemusíme kvůli tomu ani pracovat, i když v těch prvních dnech jsme se mnohokrát museli o ně porvat s jinými. Máme dost vody, můžeme rybařit, co hrdlo ráčí, a docela jsme zapomněli na všelijaké horečky, které nás zabíjely a mržaly. Ani bolesti a slabost stárí nás netrápí."

5

Tady se náčelník odmlčel a při následujících slovech se mu vytratil z tváře úsměv. "Poslyšte, cizinci, slyšeli jste už něco o návratu smrti? Mám na mysli smrt navždy. Žijeme tady na svém ostrůvku a nemíváme hosty moc často, ale už i k nám se donesly podivné a znepokojivé zvěsti.

Návštěvníci, kteří se tu zastavili, povídali, že už nějakou dobu nikdo z těch, kdo zemřeli, nebyl znovu vzkříšen. Člověk je zabit, ale neprobudí se tak jako dřív druhého dne s ranami zhojenými a grálem vedle sebe na břehu Řeky, někde daleko od místa, kde zemřel. Řekněte, je to pravda, nebo jenom jedna z těch povídaček, které lidé rádi vyprávějí, aby potrápili druhé?"

"To nevím," odvětil Burton. "Je pravda, že jsme už urazili tisíce kilometrů... Chci říct, že jsme na své plavbě minuli nespočetně grálových kamenů. A za poslední rok jsme si také všimli toho, o čem ses zmínil." Na chvíli se odmlčel. Ode dne následujícího po všeobecném zmrtvýchvstání docházelo neustále k jednotlivým vzkříšením či přenosům, jak se tomu později začalo říkat. Lidé byli zabíjeni nebo se zabíjeli sami, někdy se jim přihodila nehoda, ale ráno příštího

dne opět ožili. Nikdy však nevstali z mrtvých na místě, kde zemřeli. Vždycky se octli daleko od něj, často v docela jiném podnebném pásu.

Mnozí tyto přenosy přičítali působení nadpřirozených sil. Mnozí jiní, mezi něž se počítal i Burton, si nemysleli, že by za ně byla zodpovědná nějaká vyšší síla kromě vysoce rozvinuté vědy. Nebylo nutno zatahovat do té záležitosti nadpřirozeno. "Žádní duchové nejsou potřeba," citoval nesmrtelného Sherlocka Holmese. Fyzikální vysvětlení dokonale postačí.

Burton věděl z vlastní, patrně zcela výjimečné zkušenosti, že tělo člověka lze zkopírovat. Viděl to na vlastní oči v tom rozlehlém prostoru, kde se nakrátko probudil před vzkříšením. Těla byla vytvářena a obnovována podle nějakého druhu záznamů, jejich rány se hojily, svaly regenerovaly, docházelo k rekonstrukci ztracených údů a napravením pustošivých účinků stárnutí jim bylo navraceno mládí. Kdesi pod kůrou této planety se nacházely obrovské konvertory energie, hmota pracující snad na termické bázi. Mohly by být napájeny přímo ze žhavého železoniklového jádra. Činnost těchto strojů se projevila prostřednictvím grálových kamenů, jejichž kořeny sahaly hluboko pod zem, kde se spojovaly a tvořily okruh tak složitý, až nad tím zůstával rozum stát.

Nepochybně existoval záznam o každé buňce zemřelého člověka, ale pořízovaly je snad přímo kameny samy? Nebo, jak tvrdil Frigate, byly získávány pomocí neviditelných satelitů, které střežily každou živou bytost podobně jako Bůh, jenž ví o pádu každého obyčejného vrabečka?

To nikdo netušil. A pokud přece, nechával si to tajemství pro sebe.

Do hypotetického programu konverze energie ve hmotu prostřednictvím grálových kamenů byla zahrnuta i tři jídla denně zdarma pro všechny obyvatele Světa Řeky. Dno každého kovového válce patrně ukrývalo miniaturní konvertor a elektronické menu. Potřebnou energii dodával systém grálových kamenů a v zesílených dnech jednotlivých válců se elektřina měnila ve hmotné předměty, chléb, hovězí, salát a další potraviny, dokonce v luxusní věci jako tabák, alkohol, marihuanu, nůžky a hřebeny, zapalovače, rtěnky a žvýkačky snů. Kusy látky podobné ručníkům poskytoval také grálový systém, nikoli však přímo prostřednictvím grálů. Ty se objevovaly v úhledných hromádkách poblíž vzkříšeného těla.

Podzemní kořeny grálového komplexu musely obsahovat nějaké zařízení, které bylo schopno promítnout na povrch země skrz mohutnou vrstvu půdy nesmírně složité konfigurace molekul lidského těla, grálu a textilií, a to s přesností na centimetr. Lidé a věci se zde doslova zhmotňovali ze vzduchu.

Burton se často zamýšlel nad tím, co by se stalo, kdyby se právě přenášený zhmotnil v místě, kde už se nacházel nějaký jiný pevný předmět. Frigate soudil, že by muselo dojít ke strašné explozi. Nic podobného se však nikdy nepříhodovalo, přinejmenším Burton o tom nikdy neslyšel. Zdálo se, že příslušný mechanismus dobře ví, jak se tomuto promíchání molekul vyhnout. Frigate k tomu doplňoval, že na místě přenosu musí v okamžiku zhmotnění těla přebývat určitý objem vzduchu, který tělo právě nahradilo. Co zabránilo molekulám vzduchu ve srážce s molekulami těla? To také nikdo netušil. Onen mechanismus patrně vzduch nejprve nějakým způsobem odstranil a tím vytvořil vakuum, do něhož následně promítl tělo, grál a tkaninu. Muselo to však být dokonalé vakuum, něco, s čím si pozemská věda pozdního dvacátého století ještě neporadila. A tohle všechno přitom probíhalo potichu, aniž by došlo k explozi náhle přebytkového velkého objemu vzduchu.

Na otázku, jakým způsobem dochází k vytváření záznamů o tělech, dosud nikdo nedal uspokojivou odpověď. Před lety řekl Burtonovi zajatý agent Etiků, muž jménem Spruce, že informace o všech buňkách lidských bytostí jsou nahrávány pomocí takzvaného chronoskopu, přístroje, který dokáže pohlédnout nazpět časem do libovolné doby. A že se jedná o všechny lidi, kteří žili v rozmezí od dvou milionů let před Kristem až do roku 2008.

Burton tomu nevěřil. Připadalo mu vyloučené, že by se mohlo cokoli pohybovat zpátky v čase, ať už fyzicky nebo pouze vizuálně. Frigate se také vyjádřil ve smyslu, že agentovu tvrzení příliš nedůvěřuje, a vyslovil domněnku, že Spruce použil výraz "chronoskop" pouze v obrazném smyslu. Nebo jim možná lhal.

Ať už však byla celá pravda jakákoli, skutečnost vzkříšení a dodávky potravy z grálů se daly vysvětlit pomocí čistě fyzikálních termínů.

"Copak je s tebou, Burtone?" zeptal se náčelník zdvořile. "Posedl tě snad nějaký duch?"

Burton se usmál. "Ne, jen jsem se hluboce zamyslel. I my jsme hovořili s mnoha lidmi, kteří tvrdili, že se u nich už rok neobjevil nikdo nově vzkříšený. To samozřejmě může znamenat jen tolik, že v místech, jimiž jsme proplouvali, náhodou nedošlo k žádnému přenosu. Třeba byli všichni zemřelí přeneseni jinam. Řeka může být..." Zarazil se. Jak má přiblížit představu Řeky, která měří snad deset milionů kilometrů, lidem, kteří umějí počítat jen do dvaceti? "Může být tak dlouhá, že člověk, jenž by se plavil z jednoho konce na druhý, by tím strávil tolik let, jako prožili tvůj děd, otec a ty sám dohromady.

Takže, i když zemře tolik lidí, jako je stébel trávy mezi dvěma grálovými kameny, nebude to znamenat nic v porovnání s počtem těch, kdo kolem Řeky žijí. Přestože jsme připluli z velké dálky, jako bychom neurazili nic v porovnání s délkou Řeky. Mohou se najít stovky míst, kde mrtví ožívají. Ostatně nyní už neumírá tolik lidí jako během prvních dvaceti let. Vzniklo mnoho malých států, které mají své pevné hranice a své tradice, a těch, kde ještě vládne otroctví, už zbylo jen pár. Lidé založili takové státy, které udržují pořádek a chrání své obyvatelstvo před cizími vetřelci. Zlí lidé, kteří bažili po moci a chtěli ostatní připravit o potravu a zboží, byli pozabíjeni. Je pravda, že druhý den zase vyskočili někde jinde, ale tam se octli sami, bez podpory svých stoupenců. Situace se většinou vyjasnila, věci se urovnaly, i když samozřejmě vždycky bude docházet k nehodám, například při rybolovu, a vždycky se bude zabíjet z vášně a v hněvu. Ano, dnes už se tolik neumírá. Možná jsme opravdu projížděli místy, kde se náhodou nikdo přenesený neobjevil."

"A ty tomu doopravdy věříš?" zeptal se náčelník. "Nebo to říkáš jen proto, abys nás utěšil?"

Burton se znovu usmál. "Sám nevím."

"Možná," řekl náčelník, "je to tak, jak nám to vysvětlují šamani z církve Druhé šance. Že je tento svět pouhá přestupní

stanice ke druhému, ještě lepšímu než tento. Šamani tvrdí, že se zde máme stát lepšími lidmi, o mnoho lepšími než jsme byli na Zemi, a pak se dostaneme do světa, kde skutečně žijí mocní duchové. I když oni trvají na tom, že je jen jeden velký duch. Tomu se nám ale nechce věřit, vždyť přece každý ví, že duchů je spousta, nižších i vyšších."

"Ano, tak to říkají," přisvědčil Burton. "Ale odkud se to dozvěděli? Jak to, že vědí o tolik víc než vy nebo já?"

"Prý se jeden z duchů, kteří stvořili tento svět, zjevil člověku, který založil jejich církev. Ten duch mu vysvětlil, jak se věci mají."

"Ten muž ale může být šílený nebo třeba lže," poznamenal Burton. "V každém případě bych si s tím duchem moc rád promluvil sám. A musel by mi dokázat, že je skutečně duch!"

"No, mě tyhle věci příliš netrápí," pravil náčelník. "Je lepší nechat duchy na pokoji, užívat si života a být jedním z těch, koho si kmen váží."

"Snad je to ten nejlepší způsob," přikývl Burton. Ale nevěřil tomu. Kdyby tomu tak bylo, k čemu potom jeho pevné odhodlání dostat se k pramenům Řeky? K moři za horami, které se rozkládá kolem severního pólu, k moři, v němž uprostřed stojí mohutná věž a v ní žijí tvůrci všech zdejších zázraků a vládci tohoto světa?

Náčelník ho chvíli pozoroval a pak řekl: "Nechtěl jsem tě urazit, Burtone, ale sám patřím k těm, kdo vidí do druhých."

Usmíváš se, vyprávíš směšné historky, ale uvnitř se trápíš. Zlobíš se! Proč nezanecháš cestování na té své malé lodi a neusadíš se? Máš dobrou ženu, co víc muž potřebuje? Tohle je dobré místo. Je tu klid a mír, nemáme tady žádné zloděje kromě těch, kdo náhodou projíždějí. Ani s nikým nebojujeme, leda když si dva muži chtějí dokázat, kdo z nich je silnější, nebo se popere muž se ženou, když se už navzájem nemůžou dál snášet. Každému rozumnému člověku by se tady líbilo."

"Já se neurážím," odvětil Burton. "Nemůžeš mě pochopit, když neznáš příběh mého života, ani tady, ani na Zemi."

Možná bys nepochopil, ani kdybys ho znal. Jak bys mohl, vždyť ani já sám si někdy nerozumím."

Domluvil a ponořil se do mlčení. Vzpomínal na jiného náčelníka jiného primitivního kmene, který mu kdysi řekl něco podobného. Bylo to v roce 1863, kdy Burton jako konzul Jehojo Veličenstva pro západoafrický ostrov Fernando Po a záliv Biafra, navštívil krále Dahome jménem Gélélé. Burtonovým posláním bylo rozmluvit králi každoroční krvavé lidské oběti a obchod s otroky. Jeho mise beznadějně ztroskotala, zato však nasbíral tolik informací, že by to vydalo nejméně na dva knižní svazky.

Věčně opilý, krvelačný, chlípny král s ním jednal dost zvysoka, ne jako kdysi v Beninu, kde tamější král dal při Burtonově příjezdu na jeho počest obětovat člověka. Kupodivu však vzájemně vycházeli docela dobře, nehledě na okolnosti. Dokonce při předchozí návštěvě Burtona jmenoval čestným kapitánem královské gardy. Gélélé prohlásil, že je Burton dobrý člověk, ale příliš rozzlobený. Primitivní lidé se vyznali ve čtení povah. Museli; leckdy to pro ně byla otázka přežití.

Arkturan Monat vycítil, jak nálada celé společnosti poklesla, když se Burton stáhl do sebe, a začal vyprávět o své rodné planetě. Ostrované se Monata zpočátku báli, neboť jeho nelidský původ byl zřejmý, ale on už věděl, jak se s nimi spřátelit. Dokázal vždycky zařídit, aby se lidské bytosti v jeho společnosti cítily spokojeně. Musel to zvládat už od svého prvního dne ve Světě Řeky a od té doby si to dokonale nacvičil.

Po chvíli Burton vstal a prohlásil, že jeho posádka jde spát. Poděkoval Ganopům za jejich pohostinnost, ale oznámil, že změnil rozhodnutí a nezůstane zde několik dní, jak měl původně v plánu. Chut' odpočívat a studovat místní obyvatele ho úplně přešla.

"Velmi by nás potěšilo, kdybys tu zůstal," řekl náčelník. "Ať už pár dní či spoustu let. To už by záleželo jen na tobě."

"Díky za vaše pozvání." A Burton citoval výrok jedné z postav Tisíce a jedné noci: "Alláh mě postihl láskou k cestování." Potom ještě citoval sám sebe: "Cestovatelé, stejně jako básníci, bývají z rodu rozhněvaných." To ho aspoň rozesmálo, a na loď se vracel v náladě o něco méně zasmušilé.

Než se uložil ke spánku, postavil ještě stráž. Frigate protestoval, že na takhle opuštěném místě, kde žije jen pár obyvatel, a ke všemu zjevně poctivých, nejsou žádné strážce potřeba. Kapitán lodi však jeho návrh okamžitě zamítl, což ho nijak zvlášť nepřekvapilo. Věděl, že Burton považuje hrabivost za hlavní hybnou sílu lidského konání.

6

Burton na hlídce přemítal o událostech této noci; o všech událostech včetně snů. Nejdřív chvíli postál spolu s Frigate a kouřil doutník. Hustě nakupené hvězdy i široce rozprostřená oblaka zářících plynů pomalu bledly. Za půl hodiny začne svítat. Úsvit smaže z oblohy většinu nebeských těles a bude se pomalu šířit, až nakonec slunce jasně ozáří severní skály nad údolím.

Pozorovali mlhu, jež jako vlněný plášť pokrývala Řeku a pláně na obou březích. Její šedá hladina jako by šplouchala o svahy s porostem stromů, kde tu a tam blikalo pár světél. Nad kopečky v údolí se vypínaly hory, zpočátku, prvních tisíc stop, stoupající zhruba pod úhlem pětáctyřiceti stupňů, a pak se strmě zvedající vzhůru, se stěnami hladkými jako zrcadlo, až do výšky deseti tisíc stop (čili 3048 metrů).

Během prvních let, která zde strávil, Burton odhadoval výšku hor na nějakých dvacet tisíc stop, to jest 6096 metrů. Nebyl sám, kdo se dopustil takového omylu, když se musel spoléhat pouze na vlastní oči. Poté, co si vyrobil aspoň hrubé měřicí přístroje, zjistil, že horské štíty jsou proti původnímu odhadu jen asi poloviční. Hladký modrošedý a černý kámen jejich stěn vyvolával iluzi mnohem větší výšky. Pravděpodobně se na zrakovém klamu podílela i skutečnost, že údolí bylo poměrně úzké a strmé skalní štíty na lidi působily tak, že si připadali malí jako mravenci. Svět Řeky byl světem iluzí; fyzikálních, metafyzických i psychologických. Koneckonců právě tak tomu bývalo i na Zemi.

Frigate si zapálil cigaretu. Před rokem sice nechal kouření, ale teď, jak se sám vyjádřil, se znovu "prohřešil proti morálce". Byl skoro tak vysoký jako Burton. Měl oříškové oči, vlasy téměř tak černé jako jeho společník, i když na slunci se někdy zaleskly narudlým odstínem. Rysy jeho obličeje byly nepravidelné. Měl vyčnívající nadočnicové oblouky, nos rovný, středně dlouhý, ale s velkými nozdrami, plné rty, na bradě důlek. Jeho brada mírně ustupovala díky nezvykle krátké čelisti.

Na Zemi se mimo jiné zabýval usilovným shromažďováním veškeré literatury, kterou napsal Burton sám, která byla napsána o něm nebo která se ho týkala. Také sestavil a později novelizoval jeho životopis. Nazval ho Neohrožený královnin rytíř. Když se poprvé setkali, byl Burton poněkud zmaten, jelikož se Frigate představil jako spisovatel science fiction, vědeckofantastické literatury.

"Co, u Gehenny, tohle znamená?"

"Nežádej po mně definici science fiction," odpověděl Frigate. "Ještě nikdo ji nedokázal kompletně a vyčerpávajícím způsobem charakterizovat. Je to, hm, vlastně byl to literární žánr, v němž se většina zápletek odehrávala ve smyšlené budoucnosti. Tato literatura se nazývala vědeckofantastickou, protože v ní měla hrát důležitou roli věda, přesněji řečeno rozvoj vědy v budoucnosti. Vědecké obory se neomezovaly jen na fyziku či chemii, tato literatura zahrnovala i sociologické a psychologické extrapolace z autorovy doby.

V podstatě do tohoto žánru spadl jakýkoli příběh odehrávající se v budoucnosti. Avšak román, napsaný dejme tomu v roce 1960, v němž autor popisoval svět v roce 1984, byl i v roce 1984 stále považován za sci-fi. Kromě toho se děj mohl odehrávat i v současnosti nebo minulosti. Základním předpokladem měla být věrohodnost zápletky. Příběh mohl vycházet z možností vědy v autorově době a spisovatel pouze odhadoval, více či méně zodpovědně, jakým směrem se bude věda dále rozvíjet.

Naneštěstí tato poslední definice zahrnovala i díla, v nichž věda zcela chyběla nebo jí autor vůbec nerozuměl. Avšak (ve sci-fi se to jen hemží různými "avšaky") vzniklo mnoho románů a povídek o věcech, které se rozhodně stát nemohly, pro něž neexistoval žádný vědecký podklad. Jako třeba cestování časem, paralelní světy, nadsvětelné rychlosti, živoucí hvězdy, Bůh, který navštíví Zemi, hmyz velký jako dům, potopa světa, otroctví prostřednictvím telepatie, a tak dál, je to nekonečný seznam..."

"Jak vznikl ten název, science fiction?"

"Hm, ten literární žánr už vlastně existoval dávno předtím, než jí jistý Hugo Gernsback přilepil tuhle nálepku. Četls někdy díla Julesa Věrna nebo Frankensteinu od Mary Shelleyové? Tyto romány jsou také považovány za sci-fi."

"Mně to připadá spíš jako pouhé fantazírování," namítl Burton.

"Jistě, to souhlasí. Veškerá vědeckofantastická literatura je založena na fantazii. Rozdíl mezi všední, běžnou fantazií, kterou nazýváme mainstreamovou literaturou, čili hlavním proudem, a science fiction, spočívá v tom, že mainstream pojednává o věcech, které se běžně dějí, což se zpravidla odehrává v současnosti nebo minulosti. Sci-fi příběhy jsou převážně o tom, co se běžně neděje, nebo je to aspoň vysoce nepravděpodobné. Někteří proto navrhovali označení spekulativní literatura, ale nějak se to neujalo."

Burton nikdy zcela nepochopil, co to vlastně byla science fiction, ale měl pocit, že by se mu asi docela líbila. Frigate mu nebyl schopen podat vyčerpávající vysvětlení, přestože ho zahrnul četnými příklady.

"Ve skutečnosti," řekl Frigate, "sci-fi patřila k věcem, které v podstatě neexistovaly, a přesto měly své jméno. Pojďme se bavit o něčem jiném!"

Burton však odmítl změnit téma. "Takže ty sis vybral profesi, která neexistovala?"

"Ne, protože spisovatelé vědeckofantastických knih existovali. Prostě tady jenom nikdy nebyla science fiction jako taková... Začíná se to podobat dialogu z Alenky v říši divů."

"A co peníze, které sis psaním vydělal, ty také nebyly skutečné?"

"Většinou. No, teď přeháním. Nehladověl jsem někde v podkroví, ale ani jsem se nevozil zlatým kadilakem."

"Co je to kadilak?"

Když se teď nad tím zamýšlel, připadalo Burtonovi zvláštní, že žena, se kterou spí, je právě ta Alenka, která Lewise Carrolla inspirovala k mistrovskému dílu.

Náhle se Frigate ozval: "Co je to tamhle?"

Burton se zahleděl směrem k jihu, k úžině. Na rozdíl od oblastí nad ní i níže po proudu neměla žádné travnaté břehy; po celé délce z ní vystupovaly přímo z vody hladké, holé skalní stěny. Od úžiny se cosi pohybovalo směrem k nim. Zdálo se, že to jsou dva předměty, které k nim pluly nad mlhou, jako by byly na něčem zavěšeny.

Vyšplhal po provazovém žebříku, aby měl lepší rozhled. Ne, ty dva předměty nebyly zavěšeny ve vzduchu, to jen jejich spodní části skrýval hustý opar. Bližší z předmětů vypadal jako dřevěná stavba, která nesla na vrcholku lidskou postavu. Druhý, vzdálenější, byl obrovský, rozlehlý a temný.

Burton zavolal dolů: "Pete! Myslím, že je to vor! Obrovský vor! Pohybuje se po proudu a míří přesně na nás! Vpředu má věž s pilotem, ale ten se nehýbá, jenom tam tak stojí..."

Ne, ten člověk na věži se skutečně ani nepohnul. Kdyby byl vzhůru, musel by vidět, že mu hrozí srážka. Burton se zahákl ohnutou paží za lano, složil dlaně k ústům a zahulákal varování. Postava opřená o zábradlí na strážní věži nereagovala. Burton přestal křičet.

"Honem všechny probud!" zařval na Frigata. "Hned, okamžitě! Musíme loď dostat odtud!"

Hbitě sešplhal dolů a přes bok lodi seskočil na molo. Tady měl hlavu pod hladinou mlhy a neviděl vůbec nic. Když se přidržel dlaní trupu lodi, dokázal po hmatu došátrat k uvazovacím lanům. Sotva uvolnil dvě lana, uslyšel ostatní nahoře na palubě. Zavolal na Monata a Kazze, aby odvázáli lana na druhé straně. Ve spěchu narazil do kůlu a chvíli skákal na jedné noze a držel si koleno, než se zase vrátil ke své práci.

Jakmile na své straně uvolnil všechna lana, tápal podél trupu lodi zpátky. Někdo mezitím spustil lávku. Vyběhl po ní,

šoupaje rukama po zábradlí, nahoru na palubu. Tady mohl ženám vidět temena hlav a Američanovi tvář.

"Co se děje?" vyptávala se Alice.

"Připravili jste tyče?" obrátil se na Frigata.

"Jistě."

Burton znovu vylezl po provazovém žebříku. Obě viditelné části voru se stále pohybovaly směrem, který je nutně musel nakonec zavést do přístavu. Muž na hlídce se ještě stále nepohnul.

Ted' už se ozývaly i hlasy z ostrova. Ganopové se probouzeli a volali na sebe, vyptávajíc se jeden druhého, co se stalo.

Z šedi se vynořila Monatova hlava a ramena. Podobal se příšerám, jaké vyskakují z mlhy v gotických románech. Jeho lebka se nijak zvlášť nelišila od lidské, ale jeho rysy připomínaly lidské jen zpola. Husté černé obočí se po stranách obličejů stáčelo dolů a klesalo k hrbolatým lícím kostem. Ze spodní části jeho nozder visely tenké blány, které se při pohybu hlavy pohupovaly. Na nose měl vypouklou rozštěpenou chrupavku. Jeho tenké kožnaté rty se podobaly psím, uši bez lalůček byly zakroucené jako škeble.

Kazz kdesi blízko Monata něco zařval. Jeho Burton nemohl vidět, protože druhý nejmenší člen posádky měřil jen pět stop (čili jeden a půl metru). Až když přistoupil ještě blíž, rozeznal Burton v mlze jeho zavalitou postavu.

"Vezměte tyče a odrazte člun od mola!" zakřičel Burton.

"Kde k čertu jsou?" volala Besst.

"Vyndal jsem je z police, leží pod ní," ozval se Frigate.

"Pojďte za mnou!" vybídl Burton ostatní a vzápětí zaklel, když o něco zakopl a rozplácl se obličejem dolů. Hned zase vyskočil, jen aby opět do někoho vrazil. Podle objemného tvaru usoudil, že je to Besst.

Po chvíli zmatku se konečně chopili tyčí a rozestavili se po stranách. Podle Burtonových rozkazů je napřeli proti molu, protože mezi přístavištěm a trupem lodi nebylo dost místa, aby tudy mohli tyče prostrčit a odstrkovat se ode dna.

Protože museli současně zápasit s proudem, který byl uprostřed jezera nejsilnější, dařilo se jim posouvat loď jen velmi pomalu. Jakmile konečně odrazili od mola, ponořili konce tyčí do vody a zatlačili jimi proti skalnatému dnu. I tak jim tyče klouzaly po holé, hladké skále. Burton přikázal, aby příď lodi obrátili. Když to provedli, část posádky z levoboku se přemístila napravo. Tam mohli pomoci ostatním udržovat plavidlo tak, aby ho proud nestrhával stranou směrem ke sloupu. V určitém místě náhle zmizela pláž i mělčina pod nimi, museli tedy nastavit tyče horizontálně a pro změnu teď tlačit přímo proti stěně skalního sloupu.

Burton zaslechl neznámý hlas a ohlédl se. Temná postava na věži se teď dala do pohybu a vřeštěla na někoho dole pod sebou. Mlhou se k němu nesly i další hlasy, zněly však slaběji než pilotův jekot.

Obrovský temný oblé předmět na voru se nyní zdál ještě větší. Ve světle hvězd připomínal hlavu obra. Burton odhadoval vzdálenost mezi ní a věží na sto metrů. Vor, který nesl jak věž, tak temnou hlavu, musel být obrovitý. Neměl představu, jak může být široký, a pevně doufal, že ani nebude mít příležitost to zjistit, dokud nedostane svou loď do bezpečí na opačnou stranu ostrova.

Těsně předtím, než se Burton znovu vrátil ke své práci, objevil se na věži další člověk. Mával rukama a jeho pronikavý hlas přehlušil i křik prvního muže.

"A je to tady!" zvolal Frigate.

Burton mu neměl ani v nejmenším za zlé, že v jeho výkřiku zazněla panika. I o něj se pokoušel současně záchvat hrůzy a vzteku. Celá ta ohromná hmota stovek, či spíš tisíců klád se valila rovnou na Hadžiho II.

"Makejte jako o život!" zařval. "Jinak nás to rozdrť!"

Právě v té chvíli člen, velký stožár vyčnívající vpředu z lodi, minul skalní sloup. Stačilo by ještě desetkrát zabrat tyčemi a byli by schovaní za skálou. Hadži II by se pak nechal unášet proudem podél ostrova do bezpečí.

Jekot z voru se ozýval hlasitě a zblízka. Burton věnoval zběžný pohled věži. Byla jen nějakých čtyři sta stop od něj. A ke všemu se trochu pootočila. Zaklel. To znamenalo, že se vor pootočil také, změnil kurz, aby se vyhnul srážce s ostrovem, přinejmenším s jeho nejširší střední částí. Naneštěstí se teď blížil k jeho lodi zleva místo zprava.

"Zvednout!" zavelel Burton. Přemítal, jak asi je věž na voru umístěna. Snad na samé přídi? Nebo je posunuta o kus dál? Kdyby bylo pravda to druhé, pak by se ještě před ní nacházela dost velká část voru. Vypadá to, že tam někde v té mlze se už přední část voru octla velmi blízko!

V žádném případě se vor nevyhne ostrovu. To by Burtonovi tolik nevadilo, jen kdyby pohroma nezasáhla jeho loď.

Muž na věži stále vykřikoval povely v neznámém jazyce.

Příď Hadžiho II už byla mimo skálu. Ale silný proud při kraji ostrova přitiskl loď ke skalní stěně, tyče klouzaly po skále ještě hladší než ta, kterou právě minuli.

"Odstřkujte, vy zkurvysyni, dělejte!" hulákal Burton.

Ozval se rachot, paluba se prudce zvedla, naklonila se směrem ke skále. Burtona náraz vymrštil vstříc něčemu světlému a tvrdému a uvnitř v něm se náhle udělalo podivně měkko a temno. Vzdáleně si uvědomoval, že spadl zpět na palubu, leží na zádech a pokouší se v té všudypřítomné šedi vstát. Všude kolem něj se ozývaly výkřiky, praskání drcených trámů a nakonec výbuch, patrně náraz přední části voru do skály. A to bylo poslední, co slyšel.

Jill Gulbirra se prodírala oslepující mlhou.

Držela se blízko pravého břehu Řeky, ale i tak sotva rozeznávala grálové kameny. Působily zlověstně, jako obrovské muchomůrky vyrůstající v bezútěšné, ponuré pustině. U příštího kamene by mělo její putování skončit. Počítala je

celou noc, jak postupně mýjela jeden za druhým.

Zatím pádlovala pořád dál, podobna přízraku v přízračné kánoi. Té noci vládlo bezvětří, ale ona si trochu větru vyrobila sama, svým vlastním pohybem, jak tak usilovně poháněla svou loďku proti proudu. Těžký, vlhký vzduch se jí otíral o tvář jako nějaká ektooplazmická záclona.

U kamene, jenž byl cílem její cesty, spatřila oheň. Nejprve to byla jen jiskřička v dálce, která postupně rostla a bledě zářila jako pouhý přízrak ohně. Už slyšela hlasy několika mužů, hlasy bez těl. Uvědomovala si, že ona sama nejspíš vypadá jako duch, duch nějaké jeptišky. Tělo jí ovíjely pruhy bílé látky pospojované skrytými magnety. Jeden z pruhů tvořil kápi. I kdyby se někdo dostal v mlze dostatečně blízko, viděl by místo jejího obličeje jen prázdné místo, o něco tmavší než okolní šedivá tma.

Veškerý její majetek se povaloval na dně kánoe. V téhle vlhké, jakoby vlněné mlze, připomínaly jednotlivé předměty jakási bílá a šedivá zvířátka. Těsně u nohou měla dlouhý nasedlý kovový válec, svou "jidelní schránku". Vedle něj ležel ranec obsahující nejrůznější krámy. Bambusovou flétnu. Prsten z dubového dřeva se vsazeným leštěným jadeitem; dárek od milence, jenž byl - pokud věděla - dosud naživu, ale pro ni jako by zemřel. Taška z kůže dračí ryby nabitá vzpomínkami. K ranci bylo přivázáno kožené pouzdro s tisovým lukem a toulcem se šípy. Teď ve tmě bylo téměř neviditelné. Pod sedadlem leželo kopí z bambusu s hrotem z kostlína, vedle něj dva těžké válečné bumerangy, dva kožené praky a čtyřicet kamenů.

Oheň se stával jasnějším a jasnějším, hlasy sílily. Co je to za lidi? Strážé? Opilci? Otrokáři číhající na snadnou kořist, na někoho jako ona? Ranní ptáčata, která moc daleko nedoskákala, a přece se chtějí nazobát?

Zachmuřeně se usmála. Jestli chtějí násilí, mají ho mít. Ale podle zvuků, které vydávali, šlo spíš o opilce. Pokud se dalo věřit tomu, co zaslechla podél Řeky, nacházela se teď v oblasti, kde vládl mír. Parolando ani státy v jeho sousedství nepraktikovaly grálové otroctví. Podle informací, které měla k dispozici, by sem mohla klidně připlout se svou kánoí za denního světla a očekávat, že se jí dostane přátelského přijetí. A také že zůstane volná a nikdo jí nebude bránit v odchodu, pokud se rozhodne odejít. Ale především, pokud to bylo pravda, tihle Parolandoj stavěli obrovskou vzducholod'.

Její vrozeným povahovým rysem však byla nedůvěřivost. Ostatně by jí to sotvakdo mohl mít za zlé, když vezmeme v úvahu množství špatných zkušeností, jež v životě nasbírala. Takže nejdřív provede průzkum ve tmě. Bude to poněkud pracné, nesnadné a nepříliš efektivní, ale člověk si někdy musí vybrat mezi přežitím a účinností. Ačkoli z dlouhodobého hlediska přežití znamená tu nejvyšší účinnost, ať už to stojí kolik chce námahy a času.

V údolí Řeky přestala být smrt přechodnou záležitostí. Další vzkříšení se zřejmě nekonala a s jejich zmizením se vrátila i dávná hrůza ze smrti.

Oheň u kamene už byl dostatečně jasný, aby rozeznala tvar obří muchomůrky. Záře plamenů vycházela z místa někde za kamennou houbou. Kolem ohně se pohybovaly čtyři postavy, sotva viditelné černé siluety. Do nosu jí vnikl pach hořícího bambusu a borového dřeva. Začichala. Zdálo se jí, že cítí doutník. Proč k čertu naši Tajemní Dárci poskytují lidem ty odporné doutníky?

Neznámí hovořili anglicky, ale jejich výslovnost nebyla právě nejpečlivější. Možná to zavinił alkohol nebo angličtina nebyla jejich rodnou řečí. Ne. Ten hlas, který právě zaduněl mlhou, patřil Američanovi.

"Ne!" hulákal muž. "U svatých prstenců svinského Saturnu, ne! To není jenom moje ego a moje děsná arogance! Chci postavit největší loď, jaká kdy byla postavena, báječnou, skvostnou loď, loď jako z pohádky, opravdovou královnu nebes, úžasný kolos! Větší než kdy Země i Svět Řeky viděly nebo kdy spatří! Loď, na kterou budou všichni valit oči, a každý, kdo ji uvidí, bude zatraceně hrdý na to, že je člověk! Neuvěřitelné nebeské monstrum, jedinečné, nepodobné ničemu, co kdy existovalo! Cože? Nepřerušuj mě, Dave! Stoupám do výšky a chystám se letět výš a ještě výš..."

"Ale Milte..."

"Žádné ale! Potřebujeme velkou vzducholod', tu největší, z čistě logických, vědeckých důvodů. Proboha, človče, musíme se dostat výš a dál, než se kdy jaké říditelné vzducholodi podařilo! Musíme překonat vzdálenost nějakých 16 900 kilometrů, přijde na to, kde se právě plaví loď. A jenom Bůh ví, jaký vítr cestou potkáme. A musíme to všechno dokázat na první pokus! Posloucháte mě, Dave, Zeku, Cyrano? Jednorázově!"

Jill se divoce rozbušilo srdce. "Dave" promluvil s německým přízvukem. Tohle budou právě ti lidé, které hledá! Šťěstí jí přálo! Vlastně ne, tohle nebyla vůbec žádná náhoda. Věděla přece, kolik kilometrů musí urazit k cíli, počítáno podle grálových kamenů, rozmístěných na břehu. Vysvětlili jí přesně, kde se nachází hlavní stan Miliona Firebrasse. A věděla také, že jedním z Firebrassových důstojníků je rakouský inženýr David Schwartz.

"Zabere to spoustu času a spotřebuje příliš mnoho materiálu," řekl hlasitě jiný muž. Měl přízvuk rodáka z Maine a v jeho hlase zaznamenala cosi z křivení větru v plachtovní, skřípání lan a dřeva plující lodi, hřmění přibojů. Pokud jí to nenapovídala pouze její předrážděná představivost. Samozřejmě, byla to jen její fantazie.

"Nech už toho, Jill," pokárala sama sebe. Kdyby ho Firebrass neoslovil Zeku, jistě by ji ani nenapadlo slyšet v jeho řeči zvuky, jaké vydává plachetnice na širém moři. Určitě to bude Ezekiel Hardy, kapitán velrybářské lodi New Bedford, zabítý vorvaněm poblíž japonského pobřeží někdy v roce 1833. Přesvědčil Firebrasse, že z něj bude vynikající kormidelník či navigátor vzducholodi. Pochopitelně po patřičném výcviku. Firebrass na tom musel být se sháněním posádky dost zle, když vzal zavděk kapitánem velrybářské-ho člunu z devatenáctého století. Vždyť ten člověk nejspíš v životě neviděl ani balon, snad ani říční parník.

Však se podél Řeky šeptalo, že Firebrass nebyl při hledání zkušených vzduchoplavců příliš úspěšný. Při hledání mužů, jak jinak. Vždycky chtěli muže... Proto přijal i kandidáty, kteří se mu zdáli schopní výcviku. Piloty letadel i balonů, námořníky. Mezitím se zvěst o vzducholodi rozšířila po Řece, 60 tisíc kilometrů po proudu i proti proudu, a kdekdo teď už věděl, že Firebrass shání muže lehčí než vzduch. A pořád jen muže.

Co vůbec Firebrass ví o stavění balonů a o jejich řízení? Ať si třeba cestoval na Mars a Ganymedes, obletěl Jupiter a Saturn, co to mělo společného s řiditelnou vzducholodí? David Schwartz, to už je jiná, ten zkonstruoval a postavil první skutečně vyztuženou vzducholod'. Byla první, která měla kostru i plášť kompletně z hliníku. To bylo v roce 1893, šedesát let předtím, než se Jill narodila. Potom začal stavět další, ještě lepší vzducholod' - to bylo v Berlíně, snad v roce 1895? Ale když zemřel, práce se zastavily. Někdy v lednu 1897, to už přesně nevěděla. Jedenatřicet let u Řeky její vzpomínky na Zemi důkladně zamlžilo.

Docela by ji zajímalo, jestli Schwartz ví, co se stalo po jeho smrti. Spíš ne. Ledaže by náhodou potkal nějakého vzduchoplaveckého nadšence, laického fanouška zepelínů.

Schwartzova vdova pokračovala v jeho díle, a přesto se žádná kniha, kterou Jill četla, neobtěžovala uvést její křestní jméno nebo dívčí příjmení. Byla jen paní Schwartzová. Dokázala dostavět druhou lod', přestože byla jen žena. A jakýsi mužský idiot s tou hliníkovou lodí, ze všeho nejvíc připomínající termosku, vzlétl, potom z nějakého důvodu propadl panice a havaroval.

Ze Schwartzova snu a oddanosti jeho ženy zbyla jen hromada pomačkaného stříbřitého plechu. Tolik ke snům o větrných výšinách, když u řízení stojí tvor s velkým penisem, slepičím mozkem a myší odvahou. Kdyby tu havárii zavinila žena, zaručeně by se všude uvádělo její jméno. Vidíte, co se stane, když se ženská nedrží kuchyně? Kdyby Bůh býval chtěl... A tak dál.

Jill Gulbirra se až roztrásla, v hrudi jí tepala horká bolest. Ovládej se, zamumlala si pro sebe. Klid, nebo všechno zbabráš!

Probrala se ze zamyšlení. Zatímco spolu s paní Schwartzovou snila její sny, kánoi odnesl proud daleko od ohně. Oheň se zmenšil, hlasy se ztišily. Ani si toho nevšimla. Radši si dávej zatraceně dobrý pozor, připomněla si varovně, musíš být neustále ve střehu, jinak se ti nikdy nepodaří přesvědčit ty, kdo jsou tady momentálně u moci, že máš dostatečnou kvalifikaci, aby sis zasloužila zařazení do posádky! Mohla by být žena kapitánem?

"Máme spoustu času!" burácel Firebrass. "Tohle není žádná státní smlouva, žádný projekt s malým kapitálem, který děsně spěchá! Samovi zabere nějakých sedmatřicet let, než se dostane na konec Řeky. A nám bude trvat všehovšudy dva roky, možná tři, než tu bestii doděláme. Mezitím budeme trénovat s malým aerostatem. A pak vyrazíme na cestu, vzhůru k modrým výšinám, až k mlžnému moři u severního pólu, kde sice nežije Santa Claus, ale ten, kdo rozdává dárečky, které by svatého Mikuláše zahanbily jako toho největšího skrblika! Vzhůru k Mlžné věži, k Největšímu grálu!" Pak poprvé promluvil čtvrtý muž. Měl příjemný baryton, ale bylo jasné, že angličtina není jeho mateřskou řečí. Jaký asi byl jeho rodný jazyk? Chvilími to zní jako francouzský přízvuk... Ano, ovšem. Tohle by mohl být Savinien de Cyrano de Bergerac, pokud se dalo věřit něčemu, co se člověku donese z kdovíkolikáté ruky. Připadalo jí neuvěřitelné, že si s ním možná za chvíli popovídá. No, třeba s ním ani mluvit nebude. Na Řece se vždycky našlo dost podvodníků, kteří se vydávali za někoho slavného.

Chvilí bylo ticho, takové ticho, jaké zná jen údolí Řeky - když lidé zavrou pusu a zmlknou. Neozývají se žádní ptáci, žádná zvířata (zvláště ne štěkající psi). Žádné stroje tady nehučí, neskrípou, nevrčí, nebručí a nehlomozí, netroubí tu klaksony, nehoukají sirény, neječí brzdy, nevyřvávají rádia a nevěští ampliony. Jen voda šplouchá u břehu, pleskne to, když nějaká ryba vyskočí nad hladinu a zase spadne zpátky. A v ohni praskají polena.

"Ach," udělal Firebrass. "Taková dobrota! Lepší než cokoli, co jsem ochutnal na Zemi. A zadarmo! No, ale kdy se konečně ukážou ti moji letci? Potřebuju víc chlapů se zkušenostmi, opravdové vzduchoplavce!"

Schwartz vydal mlaskavý zvuk - Jill zahlédla, jak nahlýbá k ústům láhev - a řekl: "Vida! Nejsi zas tak bezstarostný!" Kánoe přirazila ke břehu, Jill z ní vyskočila, aniž by ji rozhoupala. Voda jí sahala k pasu, ale oděv, který držely pohromadě magnety, ji chránil před chladem. Brodila se a vlekla za sebou těžkou, dlouhou kánoi; pohybovala se namáhavě kupředu, až narazila na břeh a mohla svoje plavidlo vytáhnout z vody. Břeh se v tom místě zvedal jen asi třicet centimetrů nad hladinu. Pak chvilí postála a promyslela si vstup. Nakonec se rozhodla nebrat si s sebou zbraně. "Však já ty lidi nakonec nějak seženu," říkal právě Firebrass.

Přistoupila blíž, opatrně našlapujíc v krátké trávě. "Patřím k těm, které hledáte," pronesla nahlas.

Čtveřice se k ní otočila, jeden z mužů přitom málem upadl a musel se zachytit druhého. Zírali na ni, oči a ústa jako temné otvory v bledých obličejích. Oblečení byli podobně jako ona, jejich oděv však byl pestřejší. Kdyby byla nepřítel, mohla by klidně střelit šípem jednoho po druhém dřív, než by se stačili chopit zbraní - pokud vůbec nějaké měli. Pak si všimla, že přece jen mají zbraně; pistole, které si odložili na okraj klobouku muchomůrky grálového kamene. Pistole vyrobené ze železa! Tak je to přece pravda!

Spatřila rapír, dlouhý, tenký, s ocelovou čepelí a ostrým hrotem. Měl ho v ruce nejvyšší z přítomných mužů. Mužova druhá ruka shrmla kápi a odhalila protáhlý, snědý obličej s velkým nosem. Tak tohle musí být ten slavný Cyrano z Bergeracu.

Cyrano spustil ve francouzštině sedmnáctého století, z níž znala jen pár slov. Firebrass si také stáhl kapuci.

"Málem jsem si nadělal do kalhot. Měl jste nás předem varovat!"

Stáhla si kápi. Firebrass přistoupil blíž a pořádně si ji prohlédl. "Je to žena!"

"Nevadí, i tak jsem váš člověk," prohlásila Jill.

"Co to říkáte?"

"Nerozumíte anglicky?" zeptala se nakvašeně. Zlobila se však hlavně na sebe. I když předstírala klid, byla tak rozrušená, že bezděčně sklouzla ke svému dialektu z Toowoombu. Právě tak ale mohla promluvit v shakespearovské angličtině, stejně jí všichni rozuměli. Zopakovala větu ve standardní středozápadní američtině, kterou se kdysi tak pracně naučila: "Nevadí, i tak jsem váš člověk. Mimochodem, jmenuju se Jill Gulbirra."

Firebrass představil sebe i ostatní a pak prohlásil: "Potřebuju ještě jednu dávku."

"Taky bych něco snesla," řekla Jill. "I když není pravda, že alkohol člověka zahřeje, přinejmenším si pak myslíte, že je

vám tepleji."

Firebrass zvedl láhev - první sklo, které po mnoha letech spatřila. Podal ji Jill. Napila se skotské, aniž by otřela hrdlo láhve. Ve Světě Řeky se žádné choroboplodné zárodky nevyskytovaly. A ona nechovala žádné předsudky ohledně pití z láhve, kterou měl předtím v puse nějaký mišenec. Její babička přece patřila k australským domorodcům, i když to pochopitelně nebyli opravdoví černoši, ale lidé kavkazského typu s černou kůží.

Ale proč zrovna teď myslí na takové věci?

Cyrano k ní přistoupil s bradou vysunutou dopředu a nahrbenými zády. Důkladně si ji prohlédl, potřásl hlavou.

"Mordieux, má to vlasy kratší než já! A žádný mejkap! Jste si jisti, že je to ženská?"

Jill poválela skotskou v ústech a spolkla ji. Nápoj byl lahodný a hřál ji po celou dobu, kdy jí klesal do žaludku.

"Uvidíme," rozhodl se Francouz. Položil ruku na její levý prs a jemně stiskl.

Jill mu vrazila pěst do břicha. Bolestí se předklonil a Jill ho zvednutým kolenem udeřila do brady. Těžce se složil k zemi. Firebrass vyhrkl: "Co k čertu tohle..." a zůstal na ni hledět.

"Jak by se vám líbilo, kdyby vám někdo sáhl do rozkroku, aby se přesvědčil, že jste muž?"

"Pěkně by mě to vyděsilo, zlato," odpověděl Firebrass. Načež zavýskal smíchy a dal se do tance, zatímco jeho zbylí dva společníci na něj koukali, jako by se zbláznili.

Cyrano se zvedl nejdřív na všechny čtyři a pak na nohy. Zrudl ve tváři a zlověstně zavrčel. Jill by nejradši ustoupila, zvláště když pozvedl svůj rapír. Ale nepohnula se z místa a pevným hlasem se zeptala: "Vždycky se chováte k cizím ženám tak důvěrně?"

Otřásl se. Rudá barva se mu z obličeje pomalu vytrácela a vrčení se změnilo v úsměv. Uklonil se. "Ne, paní. Odpusťte mi mé chování, které bylo zcela neomluvitelné. Obvykle neholduji alkoholu, neboť nemám rád mysl zatemněnou a nerad ze sebe dělám zvíře. Ale dnes večer jsme slavili výročí odjezdu naší Říční lodi."

"To je v pořádku," odpověděla Jill. "Jenom ať se to víckrát neopakuje." Přestože se usmívala, v duchu sama sebe proklínala za to, jak nešťastně zahájila známost s mužem, jehož hluboce obdivovala. Nebyla to sice její vina, ale nemohla od něj čekat, že jí odpustí, jak snadno ho srazila k zemi, a ještě k tomu před svědky. Žádné mužské ego tohle nesnese.

8

Mlha zřídla. Už nepotřebovali světlo ohně, aby si viděli do tváří. Opar jim sahal zhruba k pasu, při zemi byly bělošedé cáry mlhy ještě husté. Obloha pozvolna jasněla, ale ještě pár hodin potrvá, než se slunce dotkne východních štítů. Obrovská svítící plynová mračna pokrývající šestinu oblohy vybledla současně s menšími hvězdami. Tisíce obřích hvězd stále ještě planuly rudou, zelenou, bílou i modrou barvou, i jejich jas však pomalu pohasínal, jako když se vypíná plynový hořák.

Na západě vystupovalo z oparu několik vysokých budov. Jill se rozšířily oči, ačkoli o nich už slyšela; podél Řeky se o nich leccos šušovalo, dokonce se o nich mohla dovědět i prostřednictvím bubnového telegrafu. Některé z těchto staveb měly čtyři až pět pater a pokrýval je ocelový nebo hliníkový plech. Továrny! Ale ještě větší kolos byl obrovský aluminiový hangár.

"Největší, jaký jsem kdy viděla," zašeptala.

"A tos ještě neviděla vůbec nic," pravil pyšně Firebrass. Odmčel se, pak se znovu s jistým údivem zeptal: "Takže ses opravdu přišla dát zapsat do seznamu posádky?"

"Už jsem to jednou řekla."

Firebrass byl Ten Člověk. Mohl ji najmout, nebo také vyhodit. Ale stejně nedokázala skrýt své podráždění.

Opakování bylo plýtvání, a tudíž hloupost, kterou nesnášela. Tenhle chlap měl přece doktorát z astrofyziky a diplom inženýra elektrotechniky. A Spojené státy by určitě neposílaly do vesmíru nějakého pitomečka, i když jejich kosmonauti nemuseli nezbytně patřit k absolutním intelektuálním špičkám. Snad se projevoval takhle hloupě vlivem vypitého alkoholu. Jako každý muž. Nebo každá žena, opravila se v duchu. Buď spravedlivá!

Stál blízko ní, vydechoval jí do obličeje výpary whisky. Byl o hlavu menší než ona a jeho široká ramena, svalnaté paže a mohutný hrudník kontrastovaly s dlouhýma, hubenýma nohama. Oči měl hnědé a právě teď podlité krví, velkou hlavu s vypouklým čelem porostlou vlnitými až skoro kudrnatými vlasy a bronzově narudlou pokožku. Obvykle ho pokládali za mulata, ale zdálo se, že v něm převládají geny bělošských předků a indiánů Onondaga. Mohl by se úspěšně vydávat za Provensálce či Katalánce. Nebo za kohokoli z jižní Evropy.

Přejížděl ji vyzývavým pohledem odshora dolů. Chtěl ji snad vyprovokovat, aby se ho také pokusila srazit k zemi jako Cyrana?

"Uvažujete o mé kvalifikaci jako případného důstojníka vzducholodi? Nebo vás zajímá, jaké tělo schovávám pod těmi ručníky?" zeptala se.

Firebrass propukl v smích. Když se zase ovládl, odpověděl: "Nejspíš oboje."

Schwartz se zatvářil rozpačitě. Byl to drobný, útlý muž s modrýma očima a hnědými vlasy. Jill do něj zabodla pohled a on se odvrátil. Ezekiel Hardy byl podobně jako Cyrano skoro stejně vysoký jako ona. Měl úzký obličej s vysedlými lícními kostmi a černé vlasy. Upíral na ni tvrdě bleděmodré oči.

"Tohle zopakuju, protože to chci zdůraznit," řekla Jill. "Jsem stejně dobrá jako kterýkoli muž a jsem připravena to dokázat. Jsem pro vás dar z nebes. Mám inženýrský diplom a dokážu zkonstruovat letadlo od A až do Z. Nalétala jsem 8342 hodin v hlídkových balonech a vzducholodích čtyř různých typů. Zvládnu jakoukoli funkci včetně kapi-tánské."

"A jak to hodláte dokázat?" zeptal se Hardy. "Co když nám lžete?"

"A kde jsou vaše dokumenty?" oplatila mu Jill. "Byl jste kapitánem velrybářské lodi, a co má být? Co je to za kvalifikaci pro vzducholod?"

"No no," chlácholil ji Firebrass. "Nebudeme kolem toho dělat dusno. Já ti teda věřím, Gulbirro. Nemyslím, že bys patřila k podvodníkům, se kterými si tady musíme poradit. Ale jednu věc si vyjasníme hned teď. Máš zatraceně vyšší kvalifikaci než já - přinejmenším v tomhle momentě - abys té lodi mohla velet. Jenomže kapitán jsem já. Já jsem tady šéf a velký zvíře! Řídím tohle představení od začátku až do konce, na zemi i nahoře. Nevzdal jsem se postu hlavního inženýra na Clemensově lodi, abych se teď v tomhle projektu spokojil s něčím menším! Říkej mi kapitán Firebrass a nikdy na to nezapomínej! Pokud je to takhle oukej, zapsáno a zpečetěno krví, budu skákat radostí, že tě můžu uvítat na palubě. Třeba z tebe uděláme prvního důstojníka - a nehledej v tom žádné sexuální náznaky - i když to nemůžu sto procentně slíbit. Náš seznam ještě zdaleka není kompletní."

Odmlčel se, zvedl hlavu a zúžil oči. "Za prvé. Odpřísáhneš na svou čest nebo při Bohu, pokud v něj věříš, že se budeš řídit zákony státu Parolando. A žádné výmluvy, žádné ale, kdyby a tak dál."

Gulbirra zaváhala. Olízla si rty, najednou cítila, že je má suché. Přála si - ne, zoufale po té vzducholodi toužila. Už teď ji jasně viděla před sebou. Vznášela se nad nimi, vrhala stín na ni i Firebrasse a tam, kde se jí dotkly imaginární sluneční paprsky, zářila stříbrem.

"Nehodlám obětovat žádnou ze svých zásad!" Promluvila tak hlasitě, až se její společníci polekali. "Jsou si tady muži a ženy rovni? Existuje tu nějaká diskriminace na základě pohlaví, rasy, národnosti a tak dál? Obzvlášť co se týče pohlaví!"

"Ne," odpověděl Firebrass. "To jest, teoreticky a legálně nikoli. Ve skutečnosti, v osobních záležitostech, pochopitelně existuje. A taky tu máme, jako vždycky a všude, diskriminaci na základě kompetence. Máme zatraceně vysoké nároky. Pokud si snad myslíš, že dostaneš lepší práci jenom proto, že patříš ke skupině, která byla někdy někde diskriminována, zapomeň na to. Nebo padej o dům dál."

Chvilí byla zticha. Ostatní se na ni dívali a nejspíš jim bylo jasné, že bojuje sama se sebou.

Firebrass se znovu ušklíbl. "Nejsi tady sama, kdo teď trpí. Chci tě do své posádky přesně tak, jako ty se tam chceš dostat. Jenomže mám taky svoje zásady." Zabodl prst do Schwartze a Hardyho. "Koukni se na ně. Oba pocházejí z devatenáctého století. Jeden je Rakušan, druhý z Nové Anglie. Ale oba nejenom že mě přijali za kapitána, ještě k tomu se z nás stali dobří přátelé. Možná oba někde v hloubi duše pořád věří, že jsem jenom špinavěj negr, co se nad ně povyšuje, ale kdyby mě tak někdo nazval, dají mu co proto. Je to tak, hoši?"

Oba muži přikýkli.

"Jedenatřicet let tady na Řece člověka změní. Pokud teda dotyčný je schopen změnit se. Takže, co ty na to? Chceš si poslechnout ústavu státu Parolando?"

"Samozřejmě. Ale rozhodnu se až potom. Chci vědět, do čeho jdu."

"Ústavu formuloval sám velký Sam Clemens, který se už rok plaví po Řece na své lodi Mark Twain."

"Mark Twain? Pěkně namyšlené, co?"

"Jméno bylo vybráno lidovou volbou. Sam protestoval, i když zase ne moc. Ale přerušilas mě. Máme tady nepsané pravidlo, že kapitána nikdo nepřerušuje. Tak to prostě u nás chodí. My, občané státu Parolando, prohlašujeme..."

V dlouhé recitaci neudělal Firebrass jedinou chybu, přinejmenším Jill si toho nevšimla. Vzhledem k tomu, že psané slovo v tomto světě prakticky neexistovalo, byli vzdělaní lidé nuceni více spoléhat na svou paměť. Toto umění, které vzkvétalo v dávných dobách před vznikem písma a později se udržovalo už jen díky hercům, se ve Světě Řeky postupně stalo běžnou a všeobecně rozšířenou dovedností.

Slova stoupala k obloze, která se stále více rozjasňovala. Opar ustupoval, teď už měli jeho hladinu někde u kolen. Dno údolí ještě pořád vypadalo jako pokryté sněhem. Krajina při úpatí hor nad pláněmi už se nezdála zkreslená mlhou. Vysoká tráva na svazích, keře, železné stromy, duby a borovice, tisy a bambus už nepůsobily jako japonská malba, nezřetelně, neskutečně a vzdáleně. Obrovské květy vyrůstající z tlustých úponků vpletených do větví železných stromů začínaly nabírat barvu. Až na ně dopadnou sluneční paprsky, rozsvítí se jasně rudou, zelenou, modrou, bílou i žlutou, pruhy barev a zářícími ploškami jako drahokamy.

Od strmých západních svahů z modročerného kamene se odrážely obrovské plochy modrozelených lišejníků. Místy probleskovaly na horských úbočích matně stříbřité stružky tenkých vodopádů.

To všechno Jill důvěrně znala, ale stejně v ní každé ráno probouzel pocit úžasu a bázně. Kdo stvořil toto údolí dlouhé miliony kilometrů? Z jakého důvodu? Proč byla ona sama, spolu s nějakými čtyřiatřiceti až sedmatřiceti miliardami lidí, vzkříšena právě na této planetě? Každý, kdo kdy žil v rozmezí dvou milionů let před Kristem a roku 2008, patrně vstal z mrtvých. S výjimkou dětí, které zemřely před pátým rokem věku, a mentálně retardovaných. A možná také nevyléčitelně duševně chorých, ačkoli, co vlastně znamená nevléčitelné?

Jací asi byli lidé, kteří tohle dokázali? A proč to udělali?

Kolem Řeky se povídalo leccos, a byly to leckdy podivné, znepokojivé zvěsti. Mezi obyvateli údolí se šeptalo o cizincích, kteří se tu a tam objevili mezi vzkříšenými lazary. Zpravidla jen nakrátko. A zase tajemně mizeli. Říkalo se jim různě, ale nejčastěji je nazývali Etiky.

"Posloucháš vůbec?" vyrušil ji Firebrass. Uvědomila si, že se na ni všichni dívají.

"Můžu ti zopakovat skoro slovo od slova všechno, cos až doposud řekl," odpověděla. Nemluvila pravdu, ale tak jako je anténa naladěna na určitou frekvenci, ona byla zase naladěna na to, co považovala za důležité.

Lidé už začínali vycházet ze svých chat, protahovali se, pokašlávali, zapalovali si cigarety a mířili k latrínám za bambusovými stěnami. Jiní se s grály v rukou ubírali k Řece. Ti otužilejší na sobě měli jen jediný ručník, většina se ale zahalila od hlavy až k patě jako nějakí beduíni. Nebo jako preludy Řičního údolí, jako nějaké fáty morgány.

"Oukej," ozval se Firebrass. "Jsi připravena přísahat? Nebo máš ještě nějaké mentální zábrany?"

"Nikdy jsem netrpěla předsudky," řekla. "A co ty? Máš nějaké, co se týče mě?"

"To by ani moc nevadilo," zazubil se. "Tahle přísaha je stejně jenom předběžná záležitost. Máme tady zkušební lhůtu tři měsíců a pak o tobě budou všichni hlasovat. Já mám samozřejmě právo veta. Pokud projdeš, budeš přísahat definitivně. Jasně?"

"Jasně."

Nelíbilo se jí to, ale co s tím mohla dělat? Neměla v úmyslu odtud odejít. Dávala jim také svou zkušební lhůtu, ačkoli o tom neměli tušení.

Vzduch se postupně otepleval. Obloha na východě byla stále jasnější, hvězdy pohasly až na ty největší. Náhle zazněly trubky. Nejbližší se ozývala z vrcholku šestipatrové bambusové věže uprostřed pláně. Trubač byl vysoký, vyzáblý černoch, oděný jen pruhem šarlatové látky kolem pasu.

"Pravá mosaz," poznamenal Firebrass. "Kousek odtud proti proudu leží naleziště mědi a zinku. Klidně jsme je mohli majitelům jednoduše sebrat, ale my je místo toho kupujeme. Sam by nedovolil použití síly, pokud by to nebylo nezbytně nutné. Na jih odtud, tam, kde dřív bývala Černá obec, se vyskytovala velká naleziště kryolitu a bauxitu. Jenomže obyvatelé toho státu nedodržovali svou stranu dohody (vyměňovali jsme ocel za jejich rudy), a tak jsme šli a vzali jsme si, co jsme potřebovali." Mávl rukou. "Parolando už touto dobou zabírá čtyřiašedesát kilometrů po obou stranách Řeky."

Muži odložili veškerý oděv kromě pruhu kolem pasu. Jill si nechala zelenobíle pruhovaný kilt a tenkou, skoro průsvitnou látku kryjící prsa. Před chvílí vypadali jako Arabové z pouště, teď se proměnili v Polynésany.

Obyvatelé pláně a úpatí hor se shromažďovali u Řeky. Mnozí se svlékli úplně a skočili do vody, cákali na sebe a pištěli, jak je voda studila. Jill chvíli váhala. Celý den a celou noc se potila při pádlování. Potřebovala se nutně vykoupat a dříve či později se stejně bude muset svléknout. Rychle shodila zbytek oděvu a rozběhla se ke břehu, skočila do vody a potopila se. Pak připlavala zase zpátky, půjčila si od jiné ženy kousek mýdla a důkladně si namydla horní část těla. Když vylezla z vody, třásla se chladem a energicky se utírala.

Muži na ni otevřeně civěli. Viděli velmi vysokou opálenou ženu, štíhlou, s dlouhými nohama, malými nadry a širokými boky. Měla krátké, rovné rudohnědé vlasy a velké hnědé oči. Sama o sobě dobře věděla, že na její tváři není nic zvláštního. Prostě ucházející, až na předkus s velkými zuby a poněkud delší orlí nos. Ty zuby zdědila po své černé babičce, s tím se už nedalo nic dělat. Vlastně by na nich ani nechtěla nic měnit.

Hardy upíral zrak na její pubické ochlupení, nezvykle dlouhé, husté a sytě ryšavé. No, snad to nějak přežije, pomyslela si, ale rozhodně se nikdy nedostane ani o chlup blíž, než je právě teď.

Firebrass obešel grálový kámen a vrátil se s kopím, které mělo těsně pod ocelovou hlavici k násadě připevněn obratel z kostlína. Zabodl kopí do země vedle kánoe, kterou Jill připlula.

"Ta kost označuje moje kopí, kapitánské," vysvětlil. "Zapíchl jsem ho sem, aby každý věděl, že si tuhle loďku nesmí půjčovat bez dovození. Pár věcí se u nás musíš teprve naučit - tohle je jedna z nich. Teď by ti Schwartz mohl ukázat, kde budeš bydlet, a potom by ti mohl dělat průvodce. Hlaste se u mě v poledne tam pod tím železným stromem."

Ukázal na strom rostoucí asi devadesát metrů západně od místa, kde stáli. Tyčil se do výše více než tři set metrů, měl tlustou, drsnou šedivou kůru, tučty mohutných větví dosahujících až devadesát metrů od kmene, a obrovské listy tvaru sloních uší se zelenými a rudými pruhy. Jeho kořeny musely sahat nejméně do hloubky sto dvaceti metrů a jeho nehořlavé dřevo bylo tak pevné, že odolalo i ocelové pile.

"Říkáme mu Šéf. Setkáme se pod ním."

Znovu se ozvaly trubky. Hlouchy lidé se pod vedením důstojníků seřadily do vojenských formací. Firebrass vylezl na vrchol grálového kamene, stál tam a sledoval nástup. Desátníci podávali hlášení seržantům, seržanti poručíkům, a ti zase pobočníkovi, až nakonec Hardy Firebrassovi. Krátce nato byl celý zástup propuštěn. Lidé však ještě neodcházeli. Firebrass seskočil z houbovitě tvarovaného kamene a jeho místo zaujali desátníci. Ti vložili grály do prohlubní kamene.

Schwartz stál hned za ní. Odkášlal si. "Gulbirro? Postarám se o váš grál."

Vytáhla grál z kánoe a podala mu ho. Byl to šedý kovový válec o průměru 45,72 centimetru, 76,20 cm vysoký, a prázdný vážil 0,55 kilogramu. Nahoře měl víčko, které mohl otevřít pouze jeho majitel. K zahnuté rukojeti víčka si Jill provázkem z bambusového vlákna přivázala svůj identifikační odznak, malíčkou vzducholoď z vypáleného jílu. Na bocích nesla loď její iniciály.

Schwartz poručil jednomu z mužů umístit grál na kámen. Muž rozkaz hbitě vykonal, co chvíli pohlížeje směrem k východním štítům. Ale měl ještě dvouminutovou rezervu. Když ta doba uplynula, slunce se překulilo přes vrcholky hor. Pár vteřin nato z houbovitých kamenů vytryskly devět metrů vysoké modré plameny. Zahřmění elektrického výboje se spojilo s burácením všech kamenů po obou stranách Řeky, kam až se dalo dohlédnout.

Za všechny ty roky si Jill na ten pohled ani na ten zvuk nezvykla. Přestože obojí očekávala, stejně sebou trhla. Zvuk výbuchu se valil k horám, odrazil se od nich, uslyšeli ho znovu, jak ho zopakovala ozvěna, a nakonec s posledním zabrbláním utichl.

Každý dostal svou snidani.

Stáli na úpatí hory. Vysokou tuhou travu podobnou kavylu nedávno posekali, takže teď sahala jen do výšky půl druhého centimetru. "Máme na to stroje, ale většinou se stejně seče srpy," řekl David Schwartz. "Z trávy u nás vyrábíme provazy."

"Tam, odkud jsem přišla, jsme neměli takové stroje," poznamenala Jill. "Používali jsme srpy z pazourku. A také jsme z ní dělali provazy."

V místě, kde se právě nacházeli, bylo příjemně chladno díky stínu železného stromu. Jeho větve se široce rozprostíraly nad vesničkou tvořenou několika roztroušenými hranatými nebo kruhovými chatrčemi z bambusu. Mnoho z nich mělo střechy pokryté listy železného stromu zbarvenými zeleně a šarlatově. Ze spodní větve obrovitého stromu umístěné zhruba 33 metrů nad zemí, visel provazový žebřík. Blízko něj se na plošině podpírané dvěma větvemi krčila chata. O kus dál se z větvi spouštěly další žebříky, které vedly k jiným plošinám a chatám.

"Možná vám některou z nich přidělí, až uplyne zkušební lhůta," pravil Schwartz. "Prozatím je váš domov tady."

Jill vstoupila do dveří, které jí ukázal. Aspoň že se v nich nemusela shýbat. Na světě bylo tolik malých lidí, kteří si stavěli příliš nízké vchody!

Položila svůj grál a rance na podlahu. Schwartz ji následoval.

"Patřilo to tu páru, který zabila dračí ryba. Vyskočila z vody, jako by ji vystřelil z děla. Zahryzla se do konce rybářské lodi a ukousla ho. Ti dva naneštěstí stáli oba právě na tom konci, a tak je spolkla i s těmi prkny. Ke všemu se to stalo už v době, kdy přestalo docházet ke vzkříšením. Takže se patrně už nikde neobjeví. Neslyšela jste poslední dobou o nových lazarech?"

"Ne, neslyšela. Přinejmenším nic důvěryhodného."

"Co si myslíte o tom, proč to skončilo? Po tolika letech?"

"To opravdu nevím," odvětila úsečně. Tohle téma jí bylo nepříjemné. Proč vlastně byl lidem znovu odebrán dar nesmrtelnosti? "K čertu s tím," řekla nahlas.

Rozhlédla se. Podlahu už zakrývala tráva, která jí sahala až po stehna a škrábala ji do nohou. Bude ji muset posekat těsně nad zemí a nanosit dovnitř zeminu, aby ji přikryla. I tak se někdy stébla proderou k povrchu. Kořeny téhle trávy jsou tak propletené a propojené, že dokáže růst i bez slunečního světla. Pravděpodobně si jednotlivé rostliny umějí brát výživu z kořenů jiných, třeba těch, které rostou venku na slunci.

Na háčku na stěně visel ocelový srp. Ocel tu patrně byla natolik běžná, že tento nástroj, jenž by měl kdekoli jinde nevyčíslitelnou cenu, nikdo neukradl.

Otočila se dokola, pomalu, aby jí ostré čepele trávy nepořezaly nohy. Objevila ve vysoké zelené trávě dva hliněné hrnce, nočníky. Džbán na pitnou vodu stál na bambusovém stole, který tlak rostoucí trávy kupodivu ještě nepřevrátil. Na jiný věšák bývalý majitel zavěsil náhrdelník z rybích kostí. Dvě bambusová lehátka s polštáři a matracemi vyrobenými z magneticky pospojovaných kusů látky a vycpanými listím, se už částečně ztrácela v trávě. Blízko nich se válela harfa z krunýře želví ryby a rybích střev.

"No, nic moc," řekla. "Ale tak už to chodí, co?"

"Je to dost velké," mnil Schwartz. "Spousta místa pro vás a vašeho druha - až si nějakého najdete."

Jill vzala srp z věšáku a rázně se jím ohnala. Stébla trávy padala jako něčí hlavy. "Tak!"

Schwartz se na ni díval, jako by přemýšlel, kdy přejde od trávy k němu.

"Proč si myslíte, že stojím o milence?"

"Proč, proč... Jako každý, ne? Každý někoho chce."

"Každý ne." Pověsila srp zpátky na věšák. "A čím budeme pokračovat, co dál na té naší Cookově výpravě?"

Očekávala, že ji požádá, aby s ním šla do postele, jakmile se octnou o samotě. Tolik mužů by se o to pokusilo! Viděla na něm, že by to moc rád udělal, ale chyběla mu odvaha. Pocítila úlevu smíšenou s pohrdáním. Pak si uvědomila, že v tom pocitu je obsažen vnitřní rozpor. Proč by měla na někoho hledět spatra, když se chová tak, jak si v podstatě přála? Snad v tom byla dokonce i kapka zklamání. Když se nějaký muž stával příliš agresivním, přestože ho předem varovala, prostě ho udeřila hranou dlaně do šíje, zmáčkla mu varlata, a ještě ho kopla do žaludku, když už se svíjel na zemi. Nezáleželo na tom, jak byl ten muž velký a silný, každý se nechal zaskočit. Byli pak docela bezmocní, přinejmenším dokud trvala muka bolesti ve varlatech. Potom... No, pak ji obyčejně nechali být. Někteří se ji pokusili zabít, ale na to byla připravena. Nemohli vědět, jak dokonale ovládá boj s nožem, a vlastně s jakoukoli zbraní. David Schwartz neměl nejmenší tušení, jak těsně se vyhnul zmrzačení a trvalému pošramocení svého ega.

"Můžete si tu bez obav nechat všechny věci. Ještě jsme tu neměli případ krádeže."

"Vezmu si grál. Zneklidňuje mě, když ho nemám po ruce."

Pokrčil rameny a vytáhl z koženého míšku, který mu visel na rameni, doutník. Jeden z ranní nabídky jeho grálu.

"Ne tady uvnitř," upozornila ho mírně. "Tohle je teď můj domov a já tady ten smrad nechci."

Zatvářil se překvapeně, ale jenom znovu pokrčil rameny. Zapálil si, jakmile vyšli ven. A přesunul se nalevo od ní, energicky z doutníku potahoval a foukal kouř směrem k ní.

Jill spolkla poznámku, která se jí drala na jazyk. Nechtěla se ho dotknout, a kromě toho by nebylo právě taktické poskytovat mu příležitost, aby si u jejího jména udělal černou tečku. Byla přece ve zkušební lhůtě; a navíc byla žena. Proč by si měla zbytečně znepřátelit muže ve významném postavení, Firebrassova dobrého přítele? Ale své zásady přizpůsobí a záda ohne jenom do určité míry.

Otázka je, jestli to má vůbec cenu. Na Zemi si leckdy radši nechala kálet na hlavu, jen aby se stala důstojníkem na vzducholodi. Mile se usmála a šla domů, a tam potom rozbíjela nádoby a zuřivě čmárala po stěnách sprosté nápis. Dětské, jistě, ale pomáhalo jí to. A teď se octla v podobné situaci, ovšem s tím rozdílem, že o něčem takovém se jí ještě před pár lety ani nesnilo. A nemohla se sebrat a jít jinam, protože nebylo kam. V tomhle světě se stavěla jen jediná vzducholod'. Jednorázová událost, osamocený fenomén.

Schwartz se zastavil na vrcholku kopce. Ukázal jí na alej borovic. Na jejím konci, na půl cesty dolů po odvráceném úbočí, stál dlouhý přístřešek.

"Tohle je latrina, která patří k vašemu bydlišti. Tady se vyprazdňují nočníky; to bude první věc, kterou ráno uděláte."

Moč do jedné díry, výkaly do té vedlejší."

Odmíchl se, usmál se a řekl: "Nováčci ve zkušební lhůtě obvykle dostávají za úkol obden je vyvážet. Materiál se odtud dopravuje do hor, do továrny na střešný prach. Výkaly krmíme speciální druh červů. Finálním produktem jejich zažívání je dusičnan draselný a..."

"Vím," řekla se zaťatými zuby. "Nejsem idiot. Mimochodem, tenhle proces se používá všude, kde je k dispozici síra." Schwartz se pohupoval na patách, spokojeně potahoval z doutníku obráceného vzhůru. Kdyby měl kšandy, jistě by si s nimi práskl.

"Většina nováčků pracuje v té továrně nejméně měsíc. Je to sice nepříjemné, ale dobré pro udržení disciplíny. Díky tomu také odpadnou ti, kdo sem nepatří."

"Non carborundum illegitimus," řekla.

"Cože?" procedil koutkem úst.

"To je yankeeské pořekadlo. Taková zparchantělá latina. V překladu to znamená: Nenech se od těch bastardů zadupat do země. Snesu všechny sračky, které mi naložíte. Pokud to stojí za to. A pak je zase řada na mně. To rčení je hrozně pravdivé. Člověk se tak musí chovat, když chce přežít ve světě mužů. Myslela jsem si, že by se to tady mohlo vyvinout jinak. Jenomže se to nestalo. Ale věci se mohou změnit."

"Všichni jsme se změnil," řekl pomalu a s nádechem smutku. "A ne vždycky k lepšímu. Kdybyste mi v roce 1893 tvrdila, že budu mluvit se ženou, ženou z vyšších kruhů, ne s kurvou nebo nějakou fabričkou, která, promiňte ten výraz, na mě vychrlí takové svinstvo, hnus a hnilobu..."

"Namísto podlézání. Tak jste to myslel, ne?" zeptala se hrubě.

"Nechtě mě dokončit myšlenku. Tu zhoubnou hnilobu sufražetek. Nevěřil bych, kdybyste mi řekla, že mě to nijak zvlášť nevyvede z míry. Měl bych vás za lháře. Ale život vás naučí. No, v našem případě to vlastně byla smrt."

Odmíchl se a pohlédl na ni.

Škubl jí pravý koutek, oči se jí zúžily. "Nejradši bych vám doporučila, ať si ty poučky strčíte někam. Jenomže s vámi potřebuju nějak slušně vyjít. Ale stejně si nedám líbit úplně všechno."

"Nerozuměla jste mi. Řekl jsem, že mě to nevyvádí z míry. A že nás život leccemu naučil. Už nejsem ten David Schwartz z roku 1893. Doufám, že ani vy už nejste ta Jill Gulbirra z... Kdy jste zemřela?"

"V roce 1983."

V tichu sestupovali dolů po svahu, Jill nesla grál na konci kopí, které si opírala o rameno. Schwartz jednou zastavil, aby ji upozornil na potok ubíhající ze svahu dolů. Pramenil v horách, jeho počátkem byl malý vodopád. Podél něj došli až k jezírku mezi dvěma kopci. Na pramici uprostřed jezera seděl muž s bambusovým rybářským prutem v ruce.

Plavidlo proud pomalu unášel ke křoví, jehož větve visely z břehu dolů. Jill usoudila, že ten muž vypadá jako Japonec.

"Váš soused," řekl Schwartz. "Jeho skutečné jméno je Ohara, ale dává přednost tomu, když mu říkáme Rybář. Je blázen do Izaaka Waltona a dokáže ho citovat z paměti. Tvrdí, že muž potřebuje na světě jen jedno jméno a on sám si vybral Rybáře. Skutečně se vyžívá v rybaření, jak vidíte. Z toho důvodu také velí lovu dračích ryb státu Parolando. Ale dnes má volno."

"Zajímavé," poznamenala. Připadalo jí, že se Schwartz chystá vyslovit něco pro ni nepříjemného. Jeho úsměv vypadal zlomyslně.

"Nejspíš se na vzducholodi stane důstojníkem," řekl Schwartz. "V Japonsku sloužil jako námořní důstojník a během první světové války byl přidělen k britskému námořnictvu jako pozorovatel a praktikant na říditelných vzducholodích. Později se jako praktikant na vzducholodi italského válečného loďstva účastnil bombardování rakouských vojenských základů. Takže, jak vidíte, má dost zkušeností, aby se na seznamu kandidátů umístil hezky vysoko."

"A je muž." Usmála se, ačkoli uvnitř zuřila. "Přestože já mám mnohem víc zkušeností, on je prostě muž."

Schwartz před ní nepatrně ucouvl. "Jsem si jist, že Firebrass bude při jmenování důstojníků přihlížet výhradně k jejich profesionálním kvalitám."

Na to neodpověděla.

Schwartz zamával na muže ve člunu. Rybář vstal ze svého sedadla a s úsměvem se uklonil. Pak se znovu usadil, ale ještě předtím věnoval Jill pohled, který ji přejel jako paprsek radaru, okamžitě zaměřil její místo na světě a do podrobností odhalil její duševní strukturu... Ovšemže to byla jen její představa. Ale stejně měl Schwartz pravdu, když podotkl: "Výjimečný muž, tenhle Rybář."

Když odcházeli od břehu, nemohla se zbavit pocitu, že jí Japoncovy černé oči propalují díry do zad.

10

Venku je černo. Uvnitř vládne noc, v níž se svíjejí hadi bleďých, zkroucených, rozřepených blesků. Uběhla krátká chvíle, zlomek času v místě, kde žádný čas neplatí. Ze tmy kdesi nad hlavou vyšlehl jasný paprsek jako z promítacího přístroje v kině. Světlo, jemné jako šepot ve větru, však v její mysli křičelo. Film promítaný na katodovém osciloskopu se skládal ze skupinek písmen, kousků slov, znaků a symbolů, a to vše mělo být součástí nerozšifrovaného kódu. Možná byl dokonce nerozluštitelný.

Co horšího, všechno se pohybovalo nazpátek, jako by se film vracel a navíjel zpátky na cívkou. Byl to dokument natočený pro televizi, pro ty pitomce ochotné zírat na tu pitomou bednu. Ano, v pozadí toho všeho tušila skvělou techniku. Obrazy se jen mihly, aby cosi napověděly, probudily ozvěnu, vybavily vzpomínku; jakoby mávnutím, ale elektronickým tempem, přivolávaly náznak za náznakem. Jako by se zatrepotaly ve větru stránky ilustrované knihy, kterou zalistoval průvan od konce k začátku. Ale co text, kde zůstal text? O čem to vůbec přemýšlela, když jí táhly

hlavou takové představy? Ne, nebyly tu žádné představy. Chyběla tu zápleтка. Vlastně nechyběla, ale musela se teprve poskládat z mnoha kousků, z velkého množství úlomků. Už to skoro měla, ale zase jí smysl toho všeho uklouzl a byl pryč.

Se zasténáním se probudila. Otevřela oči a naslouchala dešti, který bušil do střechy z listů.

Vybavila si první část snu. Byl to jeden z těch snů o snu nebo o něčem, co za sen považovala, i když si tím nebyla jista. Pršelo a ona se napůl probudila, nebo se jí aspoň zdálo, že je vzhůru. Tamta chýše byla vzdálena od této dvacet tisíc kilometrů, ale skoro ničím se od ní nelišila, a svět mimo chýši, jak ho zahlédla při každém zablesknutí, byl také podobný. Otočila se a její ruka nenahmatala tělo, které tam mělo být.

Posadila se a rozhlédla. Udeřil blesk, dost blízko, takže nadskočila úlekem, a ukázal jí, že Jack v chýši není. Vstala a zapálila lampu na rybí tuk. Nejenže tu Jack nebyl, ale chyběly i jeho šaty, zbraně a grál.

Vyběhla do bouřlivé noci a hledala ho, ale nikdy ho už nenašla. Odešel a nikdo nevěděl kam ani proč. Jediný, kdo by k tomu snad mohl podat nějaké vysvětlení, zmizel též noci. I on opustil svou družku v chýši bez jediného slova. Jill bylo jasné, že ti dva utekli spolu. Přestože, pokud věděla, nebyli nijak důvěrní přátelé.

Proč ji Jack tak potichu a bezcitně opustil? Čím se vůči němu provinila?

Možná si prostě jenom řekl, že už ho nebaví snášet ženu, která nehodlá ve vzájemném vztahu hrát druhé housle? Nebo ho zčistajasna zase popadla chuť toulat se? Pokud v tom vězely obě tyhle příčiny, není divu, že se zkrátka sebral a vypadl, jak by to asi sám vyjádřil tím svým americkým způsobem.

Ať už to ale bylo, jak chtělo, od té doby už s žádným mužem nežila. Jack byl nejlepší, a to nejlepší na konec, tak to má být. Škoda jen, že ani ten nejlepší nebyl dost dobrý.

Právě se z jeho odchodu začínala vzpomínávat, když se setkala s Fatimou, malou Turkyní s očima jako trnky. Fatima byla jednou ze stovek konkubín Muhammada IV. (vládl Turecku v letech 1648-1687), a nikdy s ním nespala. Také ovšem nikdy netrpěla nedostatkem sexu. V harému se našlo dost vězeňkyň jako ona, které dávaly přednost sexuálním hrátkám s osobami stejného pohlaví, ať už to bylo jejich vrozenými sklony nebo podmínkami, ve kterých žily. Fatima se stala oblíbenkyní Muhammadova babičky Kosem, i když jejich vztah nikdy nebyl otevřeně homosexuální.

Později se však Muhammadova matka Turhan rozhodla převzít řízení vlády sama, a nakonec se skupině jejich zabijáků podařilo Kosem přepadnout v ložnici a uškrtnit šňůrami od závěsů její vlastní postele. Fatima měla tu smůlu, že byla právě v té chvíli u Kosem, a musela tedy sdílet její osud.

Potom, co se Fatima pohádala se svou předchozí milenkou, francouzskou baletkou (která na Zemi zemřela v roce 1873), vzala Jill drobnou přitažlivou Turkyni k sobě. Nebyla do ní zamilovaná, ale sexuálně ji Fatima vzrušovala a postupně si ji oblíbila. Dívka z harému však byla nevzdělaná, a co horšího, ani se nechtěla ničemu učit. Byla také sobecká a vyhovovalo jí to, a poněkud dětinská, což jí také vyhovovalo a nemínila na tom nic měnit. Po roce už Jill unavovala. Ale i tak cítila hluboký žal, když Fatimu znásilnili a ubili k smrti tři opilí Sikeliové, snad z doby kolem roku 1000 před Kristem. Její bolest ještě zvyšovalo vědomí (nebo domněnka, neboť chyběly důkazy), že je Fatima skutečně mrtvá navždy. V té době už patrně nedocházelo k dalším vzkříšením. Ten, kdo zemřel, už se následujícího rána neprobudí daleko od místa své smrti.

Ovšem než se Jill naplno oddala svému žalu, vzala luk a zastřelila všechny tři vrahy. Ani oni se už nikdy nikde neprobudí.

Uplynulo ještě mnoho let, než se k ní donesly zvěsti o stavbě obrovské říditelné vzducholodi daleko proti proudu Řeky. Neměla tušení, kolik je na nich pravdy, ale existoval jen jeden způsob, jak si je ověřit.

A teď tu tedy byla, i když měla za sebou dlouhou cestu.

11

Z deníku Denní žvásty, novin o pěti stranách. Majitel a vydavatel: stát Parolando. Redaktor: S.C.Bagg. V levém horním rohu nad titulky je umístěna poznámka:

Upozornění vydavatele

Podle zákona musí čtenář tento deník nejpozději následujícího dne odložit do veřejného recyklačního kontejneru. V případě nutnosti smí být použit jako toaletní papír. Pro tento účel doporučujeme jako nejvhodnější stránku Dopisy do redakce. Sankce za první prohřešek: veřejná důtka. Za druhý: konfiskace týdenního přidělu pití, tabáku a žvýkaček.

Za třetí: vyhoštění.

Z rubriky Nově přichozí:

Jill Gulbirra

Vítáme, ačkoli nás od toho mnozí zrazovali, naši poslední ženskou kandidátku občanství. Minulou neděli se tato vytáhla a nepříliš zábavná osoba vynořila z předjití mlhy a oslovila čtyři z našich veřejných činitelů. Ačkoli se právě nacházeli v mírně povznesené náladě a patrně je napadaly chlipné myšlenky, což je kombinace vedoucí zpravidla k zatemnění mysli, naše čtveřice posléze přece jen vyrozuměla, že neočekávaná návštěvnice urazila přibližně 32 180 kilometrů (čili 20 tisíc mil, pro ty méně chápavé). Což dokázala sama ve své kánoi (a nikdo ji cestou neznásilnil, ba se s lodí ani nepřevrátila) a celou tuto odyseu podnikla výhradně proto, aby se přesvědčila, že náš slavný Projekt říditelná vzducholod' pokračuje tak, jak má. Ačkoli přímo nepožadovala okamžité jmenování kapitánem vzducholodi, naznačila, že by bylo pro všechny zúčastněné nejlepší, kdyby toto místo zaujala.

Po několika doušcích známého božského produktu Kaledonie se čtveřice z onoho přepadení částečně vzpomínala. (Očitý svědek líčí vzhled návštěvnice takto: "Svým neotřesitelným klidem a bezohledným, arogantním chováním,

naprosto nevhodným pro ženu hodnou toho jména, připomínala jakousi Amazonku.")

Naše slavná čtyřka se jala vyptávat na její doporučení. Příchozí je neprodleně poskytla, a je pravdou, že na tazatele učinila silný dojem. Jeden z místních význačných občanů, na něhož se náš neohrožený reportér Roger "Nellie" Bligh obrátil, potvrzuje, že dotyčná osoba je skutečně tou, za kterou se prohlašuje. Ačkoli se s ní za své pozemské existence nikdy nesetkal, četl o ní v denním tisku a viděl ji i v televizi (což je vynález dvacátého století, který váš reportér již nezažil a je za to osudu hluboce vděčen).

Zdá se tudíž, že tato žena je skutečná Jill Gulbirra (leda by jí byla mimořádně podobná) a nepatří k četným podvodníkům, kteří již až příliš dlouho zamořují naše Řiční údolí.

Náš Státní statistický úřad nám poskytl následující informace: Gulbirra, Jill. Pohlaví ženské. Rodné jméno: Johnetta Georgetta Reddová. Narozena 12. února 1953 v Toowoombě, Queensland, Austrálie. Otec: John George Redd. Matka: Marie Bronze Reddová. Původ: skotsko-irský, francouzsko-židovský, australský (domorodý). Na Zemi neprovdána. Navštěvovala školu v Canbeře a Melbourne. Absolvovala v roce 1973 technologický institut v Massachusetts, získala diplom z leteckého inženýrství. Pilotní průkaz na čtyřmotorové letadlo. Oprávnění pro balonové létání. V letech 1977-78 zaměstnána jako letec-inženýr u Západoněmecké nákladní letecké dopravy ve službách Nigérie, 1979 u firmy Goodyear, USA, jako pilot malých vzducholodí, 1980-81 ve službách kuvajtského šejka, 1982 instruktor Britské letecké dopravy. V roce 1983 se stala první ženou na Západě, která získala kvalifikaci leteckého kapitána. Zaznamenáno 8342 nalétaných hodin.

Zemřela v dubnu 1983 při automobilové havárii poblíž Howdenu v Anglii, těsně před převzetím velení na vyztužené vzducholodi Willows-Goodens.

Zaměstnání: zjevné z výše uvedeného.

Zájmy: Hra na flétnu, lukostřelba, šerm, kendo, bojová umění, pomluvy a urážky.

Vskutku se umí náramně ohánět. Našeho váženého občana Cyrana de Bergerac praštila nejprve do břicha a následně kolenem do čelisti, čímž ho dokonale zbavila řeči. Ke zmíněné události došlo následkem toho, že jí bez dovolení sáhl na řadro. Za normálních okolností by náš ohnivý Francouz vyzval na souboj každého, kdo by se k němu takto zachoval (pochopitelně za hranicemi Parolanda, neboť souboje jsou v tomto státě zakázány). Je však natolik staromódní, že by si připadal "comme un imbecile", kdyby měl bojovat se ženou. Navíc se cítí provinile, jelikož jí dělal návrhy, aniž by ho k tomu vyzvala, ať už slovem či pohledem.

Včera hodinu po večeri se váš podnikavý reportér objevil u dveří chýše, kde bydlí naše kandidátka občanství, a zaklepal. Ozvalo se zabručení a pak nevrlý hlas: "Co k čertu chcete?" Jak vidno, osoba, jíž máme v úmyslu položit pár otázek, se ani za mák nezajímá, kdo ji to navštívil.

"Slečno Gulbirro, jsem Roger Bligh, reportér Denních žvástů. Chci vám položit několik otázek."

"Budete muset počkat. Právě sedím na hrnci."

Váš novinář si tedy zapálil doutník, aby zabil čas. Měl také v plánu použít jeho hořící špičku pro lepší orientaci uvnitř chýše. Po nějaké době zaslechl šplouchání vody v umyvadle a ozvalo se: "Pojďte dál. Ale nechtě otevřeno."

"S radostí," odpověděl odvážný reportér.

Objekt našeho zájmu seděl na židli u stolu a kouřil marihuanovou cigaretu. Když se k jejímu zápachu připojil kouř z doutníku a zbytkové závaný předchozí činnosti objektu, to vše ve společnosti dýmu z několika svíček z rybiho tuku, je zřejmé, že prostředí bylo značně nehostinné jak pro zrak, tak pro čich.

"Slečna Gulbirra?"

"Ne. V angličtině Miz, ne Miss jako slečna."

"Co to znamená?"

"Ptáte se jen na můj názor, nebo to vážně nevíte? Kolem vás se pohybuje spousta lidí z mé doby. Skutečně jste se s tím nikdy nesetkal?"

Váš reportér přiznal svou nevědomost. Ale dotazovaná osoba, místo aby mu to objasnila, zeptala se sama: "Jaké je postavení žen ve státě Parolando?"

"Ve dne či v noci?" opáčil pan Bligh.

"Nesnažte se být vtipný. Povím vám to jednoduše a prostě, abyste i vy pochopil, o čem mluvím. Legálně, teoreticky, tady mají ženy stejná práva. Ale jaký je vztah mužů k ženám v praxi?"

"Obávám se, že z větší části chlípný," odpověděl neohrožený reportér.

"Zkusme to ještě jednou," pravil objekt interview. "Potom bude záležet na náhodě a také na gravitaci, jestli dopadne na zem za dveřmi dřív váš zadek nebo váš doutník."

"Omlouvám se," řekl reportér, "nicméně jsem zde kvůli interview s vámi, takže klást otázky bych měl já vám, nikoli obráceně. Proč se nezeptáte našich občanek, co si myslí o vztahu mužů k nim? Kromě toho, jste tu kvůli nějaké feministické křížové výpravě nebo kvůli stavbě vzducholodi a účasti na letu?"

"Utahujete si ze mě?"

"To by mě nikdy ani nenapadlo," prohlásil spěšně reportér. "Naše společnost je poměrně moderní, i když obyvatelé pozdního dvacátého století zde tvoří jen malé procento populace. Tento stát je zasvěcen stavbě vzducholodí. Tomuto cíli slouží i přísná disciplína během pracovní doby. Ale v době svého volna si občan může dělat, co se mu zlíbí, pokud nikomu neubližuje. A teď zpátky k našemu tématu. Co to znamená Miz?"

"Vážně si neděláte legraci?"

"Přisahal bych na bibli, kdyby tu nějaká byla."

"Stručně, je to titul, který začali používat v šedesátých letech členové hnutí za osvobození žen. Tituly Miss čili slečna a Mrs. čili paní vyvolávaly u mužů jasně sexuální zbarvení postoje. Být Miss, slečna, znamenalo být neprovdána, což automaticky vyvolávalo u muže pohrdání, ať už vědomé či podvědomé, pokud se jednalo o osobu, která už

překročila věk vhodný na vdávání. Vyvolávalo to dojem, jako by té ženě cosi chybělo, a navíc dojem, že každá slečna musí umírat touhou, aby získala právo nazývat se paní. A to zase znamená ztrátu její identity, protože je brána jen jako přívěsek svého manžela, jako druhořadý občan. Vůbec, proč by měla neprovdaná dívka používat příjmení svého otce? Proč ne matky?"

"Jenomže v tom případě," namítl statečný reportér, "by stejně šlo o jméno muže, o jméno otce té matky."

"Přesně tak. Proto jsem si změnila jméno z Johnetty Georgetown Reddové - všimněte si, že moje takzvaná křestní jména vznikla pouhým přidáním ženské koncovky k mužskému jménu. Změnila jsem si jméno na Jill Gulbirra. Otec z toho šlel, i matka tvrdě protestovala. Jenomže moje matka byla taková typická teta Dora s vymytým mozkiem."

"Zajímavé," pravil pan Bligh, "Gulbirra? Co to je za jméno? Snad slovanské? Proč jste si ho vybrala?"

"Ne, vy trdlo, pochází od australských domorodců. Gulbirra je masožravý klokan, který loví psy a požírá je."

"Masožravý klokan? Já slyšel, že jsou vesměs vegetariáni!"

"No, možná to zvíře ve skutečnosti neexistuje. Ale domorodci tvrdí, že žije někde v cizích zemích. Může to být jenom bájně zvíře, ale na tom nesejde. Záleží hlavně na té symbolice."

"Takže vy se ztotožňujete s masožravým klokkanem? Umím si představit, co pro vás symbolizují psi."

V tomto okamžiku se Gulbirra usmála tak děsivě, že váš reportér pocítil potřebu dodat si odvahy douškem jistého nápoje, který neustále nosí s sebou.

"Nevybrala jsem si to jméno, protože bych se ztotožňovala s kulturou černých Australanů nebo s ní sympatizovala. Mám čtvrtinu jejich krve, no a co? Byla to skrznaskrz kultura mužských šovinistů, ženy byly jen věci, otroci, vykonávaly všechnu těžkou práci a jejich otcové a manželé je mlátili. Spousta bělochů hořekovala nad zničením australské domorodé kultury, ale já osobně to nepovažuji za žádnou velkou ztrátu. Samozřejmě odsuzuji strádání, které s jejím rozkladem nutně souviselo."

"Ztráta kultury není jako ztráta panenství, ta obvykle neboli," poznamenal pan Bligh.

"Panenství! Další mužský mýtus sloužící výhradně ke zvýšení mužské prestiže, mužského ega a používaný k prosazení jeho majetnického práva," řekla Gulbirra trpce. "Naštěstí se tento postoj během mého života výrazně změnil. Ale kolem nás se pohybuje ještě spousta prasat, fosilních kanců, jak jsem je nazývala, kteří..."

"To je jistě velmi zajímavé." Neohrožený reportér si dovolil přerušit. "Ale svůj názor na toto téma můžete vyjádřit v Dopisech redakci. Pan Bagg na této stránce otiskne cokoli, i ty nejhorší pomluvy. Naši čtenáři by však rádi slyšeli o vašich profesionálních plánech. Čím hodláte přispět našemu Projektu vzducholodí, jak zní oficiální název? Jak odhadujete své budoucí postavení, svou hodnotu?"

Tou dobou už štiplavý marihuanový kouř zvítězil nad všemi ostatními pachy. Zornice dotazované osoby, rozšířené drogou, planuly divokým, krutým světlem. Váš zpravodaj pokládal za nezbytné opět se posilnit z božské lahvičky.

"Logicky a z hlediska vědomostí, zkušeností a schopností," řekla pomalu, leč hlasitě, "bych ten projekt měla řídit."

Mohla bych klidně být kapitánem vzducholodi. Prověřovala jsem si kvalifikaci všech zúčastněných a není pochyb, že jsem tu zdaleka nej kvalifikovanější. A proč asi nejsem postavena do čela projektu? Proč se se mnou vůbec nepočítá jako s kandidátem na místo kapitána? Proč?"

"Neprozrazujte mi to," odvětil neohrožený reportér. Pravděpodobně si dodával odvahy až příliš a jeho žilami teď kolovala tekutá láva otupující jeho obvykle bystré smysly. "Dovolte, budu hádat. Že by to bylo tím, teď tápu, ale pokusím se vystřelit naslepo, že byste byla odsunuta na méně důležité místo, protože jste pouhá žena?"

Zírala na reportéra, potáhla z cigarety, vdechla kouř hluboko do plic, což způsobilo drobný pohyb zanedbatelných ňader, a nakonec, s obličejem zmodralým nedostatkem kyslíku, vypustila praménky kouře z nozder. Což reportérovi silně připomnělo obrázky draků, které viděl během svého života na Zemi. Rozhodl se však poslechnout, co radí hlas rozumu, a zdržet se poznámek o této podobnosti.

"Teď jste to trefil," řekla. "Možná nakonec nejste takový tupec." Potom sevřela kraj stolu, jako by ho chtěla rozmáčkнуть, a posadila se zpřímá. "Ale co miníte tím pouhá žena?"

"To jsem se jen pokoušel dát tvar vašim myšlenkám," objasnil kvapně neohrožený reportér. "Bylo to míněno ironicky. Tak nějak..."

"Kdybych byla mužem," pravila, "což díky Bohu nejsem, na místě by mě jmenovali aspoň prvním důstojníkem. A vy byste tady tak nesešel a nepoškleboval se mi."

"Ale ne, v tom se mýlíte," bránil se statečný reportér. "Vůbec se vám nevysmívám. Ovšem je tu jeden háček, který jste přehlédla. V tomto případě nesejde na tom, jakého jste pohlaví. I kdybyste měla ty největší koule široko daleko, stejně byste neměla naději stát se šéfem projektu. To je totiž tak. Dlouho předtím, než byla postavena Říční loď - ta druhá, teď nemluví o té, kterou ukradl král Jan - bylo rozhodnuto, že v čele Projektu vzducholodí bude stát Firebrass."

Dokonce je to zakotveno v ústavě státu Parolando, což musíte vědět, neboť vám ji slovo od slova odrecitoval. Takže jste s tím faktem byla seznámena a přísahou jste ho akceptovala. Tak mi tedy prozradte, proč si teď stěžujete?"

"Nic jste nepochopil, šašku!" štekla. "Vtip je v tom, že tohle nařízení, tenhle arogantní, panovačný zákon, jste neměli nikdy schválit!"

Váš zpravodaj polkl další doušek moku, který dodává odvahy - a ohlupuje - a pravil: "Vtip je v tom, že byl schválen. A kdyby přišel chlap a třeba dvakrát kvalifikovanější než vy, stejně by se musel smířit se skutečností, že bude nanejvýš druhý. Mohl by se stát zástupcem šéfkonstruktéra kapitána Firebrasse a prvním důstojníkem na lodi. Ničím víc."

"Osoba dvakrát kvalifikovanější než já neexistuje," řekla. "Leda by se objevil důstojník ze vzducholodi Graf Zeppelin. Poslyšte, už mě to unavuje."

"Je tu poněkud horko a nakouřeno." Zpravodaj si setřel pot z čela. "Nicméně, rád bych se dověděl víc o vašem původu, detaily o vašem životě na Zemi, víte, takové ty věci, co lidi zajímají. A také jak jste prožila svůj první den po vzkříšení..."

"Doufáte snad, že na mě zapůsobí tahle jediná cigareta a váš nepřekonatelný mužný šarm? Chystáte se mi snad dělat milostné návrhy?"

"Chraň Bůh! Toto je přísně profesionální záležitost! Kromě toho..."

"Kromě toho," a teď se zase pošklebovala ona, "ze mě máte strach, co? Jste jeden jako druhý. Musíte mít vždycky navrch. Když náhodou narazíte na ženu, které to myslí, která si s vámi poradí i ve rvačce, která je jasně lepší než vy, splasknete jako propíchnutý balon. Takže žádné píchání."

"No tohle," vyhrkl odvážný reportér, cítě, jak mu hoří tváře.

"Dej si odchod, mužičku!" pravila dotazovaná osoba.

Váš zpravodaj usoudil, že bude rozumné uposlechnout této naléhavé výzvy. Interview zde tedy poněkud předčasně končí.

12

Následujícího večera si Jill vyzvedla Žvásty u budky před budovou tisku. Pár lidí už si noviny zjevně přečetlo a ti se pochichtávali nebo se na ni nepokrytě zubili. Otevřela noviny na stránce Nově příchozí s temným podezřením ohledně toho, co na ní najde. Už předem, aniž by ji četla, měla vztek.

Ruce se jí třáslly a stránky jí v nich hlasitě šustily. Interview bylo dost hrozné, ale je fakt, že to se dalo čekat. Tenhle Bagg, chlapík z konce devatenáctého století, patřil přesně k typům, co otisknou takový brak. Čím asi býval na Zemi, vydával nějaký podřadný lokální plátek v pohraničním městečku někde v Arizoně? Ano, přesně tak to bylo.

Tombstone. Firebrass se jí o tom zmínil.

Ale fotografie ji opravdu rozzuřila. Někdo z té tlupy na břehu tehdy toho prvního rána to musel zmáčknot, a ona si ničeho nevšimla. Dotyčný ji zachytil v hloupé a skoro obscénně působící pozici. Nahá, předkloněná, s prsy visícími jako kravské cecky, s ručnícem v obou rukou, s jednou za tělem, druhou před sebou, jak se utírá v rozkroku. A dívá se přitom kamsi nahoru a s otevřenou pusou, obličej samý nos a předkus.

Ten fotograf toho zaručeně nafotil víc. Ale Bagg si vybral právě tenhle snímek jenom proto, aby byla všem pro smích. Zuřila tak, až málem zapomněla zvednout odložený grál. Rozhoupala ho v ruce s jedinou myšlenkou; jak s ním Bagga pořádně praští do hlavy. Noviny vztekle svírala v druhé ruce - stejně budou celé zmačkané - a hnala se rovnou k budově. Až u dveří se zarazila.

"Počkat, počkat, Jill," řekla si. "Reaguješ přesně tak, jak to chtěli! To chce klid, nedivoč! Jasně že by ses cítila fantasticky, kdybys ho chvíli kopala dokola po té jeho kanceláři. Jenomže tím by sis to právě pěkně polepila. Už jsi vydržela horší věci a nakonec jsi přece vyhrála."

Vydala se pomalu k domovu, držadlo grálu přehozené přes ruku. V ubývajícím denním světle si přečetla zbytek novin. Nebyla zdaleka jediná, komu se Bagg posmíval, koho urážel, pomlouval a osočoval. Se samotným Firebrassem sice v té slátanině, týkající se jí osobně, zacházel poměrně slušně, ale na jiných místech ho tvrdě kritizoval. Kritika velkého šéfa nepocházela výlučně od Bagga. Na stránce Hlas lidu se našlo několik dopisů podepsaných občany, které tak či onak rozhořčil svým jednáním.

Opustila pláň a vydala se po klikaté pěšině do hor. Vtom ji kdosi tiše pozdravil. Ohlédla se a spatřila Rybáře. S úsměvem došel k ní a s oxfordským přízvukem pronesl: "Dobrý večer, občanko. Smím se k vám připojit? Budeme spokojenější spolu nežli každý sám? Nebo ne?"

Musela se také usmát. Hovořil tak vážně, tak důstojně, téměř ve stylu sedmnáctého století. Tento dojem ještě podtrhoval jeho klobouk, vysoký cylindr zužující se směrem vzhůru se širokou střežou. Připomínal jí klobouky prvních amerických osadníků, i když tento byl vyroben z tmavě červené kůže lososa. Do krempe si Rybář zabodl několik mušek z hliníkové slitiny. Přes ramena měl přehozen pruh černé látky sepnutý u krku, jako kilt mu sloužila tmavozelená látka, sandály si vyrobil z lososí kůže. Na rameni nesl bambusový prut, v druhé ruce držel grál a pod paží tiskl k tělu noviny. Na popruhu mu přes druhé rameno visel proutěný košík.

Na Japonce byl vysoký, temeno jeho hlavy dosahovalo Jill k nosu. A měl příjemné, celkem přitažlivé rysy, nepůsobil příliš mongoloidně.

"Předpokládám, že už jste četl noviny?" zeptala se.

"Z větší části ano, bohužel," přisvědčil. "Ale netrapte se. Jak praví Šalomoun v Příslovích, 24;9: Posměvač se lidem hnusí."

"V angličtině to zní, jako by šlo jenom o muže," poznamenala. "Nedá se poznat, že jde o druh Homo sapiens, který se skládá ze dvou pohlaví."

Rybář se zhluboka nadechl skrze zuby. Očekávala, že řekne něco jako: "Ach tak!" Ale nic takového neudělal. Místo toho navrhl: "Mám tady v košíku tři pěkné líny, mohu-li je tak nazývat. Opravdu pozoruhodně připomínají tu pozemskou rybu, jak vzhledem, tak i chutí. Nejsou tak lahodní jako lipani, smím-li je tak nazvat, kteří se dají chytat v horských potocích. Ale při lovu si rybář skvěle užije; jsou mazaní a vitální. Výborný sport."

Usoudila, že musel studovat angličtinu především z knihy Dokonalý rybář.

"Měla byste chuť podělit se dnes večer se mnou o kousek ryby? Budou upečené přesně v 16.00 podle vodních hodin. Také budu mít spoustu květohlavu."

To byl lokální název alkoholu vyráběného z lišejníku seškrábaného ze skal. Máčel se ve vodě, v poměru tři ku jedné, a pak se k němu přidávaly sušené, drcené květy z úponků na větvích železného stromu. Jakmile květy alkohol zabarvily a dodaly mu vůni růží, mohl se nápoj podávat.

Jill krátce zaváhala. Nikdy jí nevadilo být sama - nebo jen málokdy. Na rozdíl od většiny svých současníků si

nezoufala ani nepanikařila, když byla odkázána sama na sebe. Jenomže teď už trávila hodně dlouhý čas pouze ve své vlastní společnosti. Cesta proti proudu Řeky jí zabrala čtyři sta dvacet dní a během svého putování byla přes den naprosto sama. V noci obvykle jedla a bavila se s cizími lidmi. Musela minout odhadem 501 milion a 20 tisíc lidí a nenarazila ani na jedinou tvář, kterou by znala ze Země. Ani jedinou.

Pochopitelně se během dne málokdy dostala blíž ke břehu, aby mohla rozeznat rysy lidských obličejů. A její noční společenský život se omezil jen na pár lidí. Duševní muka jí působila (nebo mohla by působit, kdyby si takový pocit vůbec připustila) skutečnost, že možná proplula kolem lidí, které měla na Zemi ráda. Nebo které milovala. Bylo pár takových, které opravdu toužila potkat.

Asi nejvíce ze všech toužila mluvit s Marií. Co asi Marie cítila, když se dověděla o smrti své milenky, Jill Gulbirry, kterou zavinila její nesmyslná žárlivost? Jak moc ji zasáhl žal? Zdalipak se pokusila vzít si život? Trpěla pocitem viny? Marie přece byla dost náchylná k sebevraždě. Nebo spíš, přesně řečeno, náchylná ke spolykání jistého množství tabletek, dostatečného na to, aby byla v nebezpečí, ale ne zase tak velkého, aby ji lékařská péče nemohla zachránit. Marie se tak dostala blízko smrti nejméně třikrát, aspoň co Jill věděla. Ale ne příliš blízko.

Ne, Marie patrně upadla do deprese a věnovala se sebeobviňování, což jí zabralo zhruba tři dny, pak nejspíš spolykala nějakých dvacet fenobarbitalů a zatelefonovala někomu z blízkých přátel, snad jiné milence - Jill z toho zabořelo u srdce; ta potvora! - a dotyčná zavolala do nemocnice, následoval výplach žaludku, antidota či co, a pak dlouhé napjaté čekání ve vestibulu, posléze návštěva u Mariina lůžka. Marie hovoří poněkud nesouvisle, jak je ještě omámená drogou, ale zase není omámená natolik, aby nemohla pěkně cíleně pracovat na citech své milenky. Její slova nemají vyvolávat jen soucit. Ta malá sadistická čubka je říká s jasným úmyslem zranit, sdělit nějakou ostrou výtku, a později bude tvrdit, že si vůbec nepamatuje, co tehdy vykládala.

Potom nová milenka odveze Marii domů, bude se o ni nějakou dobu láskyplně starat, a pak... Jill nesnesla pomyšlení na to, co přijde pak.

V těch chvílích se sama sobě příkře vysmívala. Uplynulo už jedenatřicet let od okamžiku, kdy se vyřítla z domu a vyrazila autem, pryč, jenom pryč, pneumatiky ječely, guma se pálila, a ona se hnala dál, bezohledně prosvištěla třemi křižovatkami na červenou a potom... Pamatovala si na oslepující světla a zuřivé troubení obrovského nákladáku, divoce škubala volantem, pokoušejíc se svůj mercedes strhnout stranou, a cítila uvnitř mrazivou nevolnost, přímo nad ní se tyčil ten tirák, a potom...

Probudila se spolu s ostatními na břehu Řeky, nahá a znovu pětadvacetiletá, na jejím jednatřicetiletém těle byly napraveny všechny za života získané vady. A čekala ji tahle noční můra v ráji. Údolí Řeky se mohlo stát rájem, jen kdyby tolik lidských bytostí netrvalo na tom, že ho promění v peklo.

To se stalo před jedenatřiceti lety. Čas nezhojil všechny rány, přinejmenším tuhle ne. Touto dobou už se měla dávno ze všeho dostat, měla být schopna povznést se nad tu strašlivou směs hněvu a zoufalství. Tohle všechno už mělo dávno zmizet daleko za obzorem, jenž zahrnoval všechno, na čem záleželo tady a teď. Měla by vzpomínat na Marii bez jakýchkoli emocí. Jenomže tomu tak nebylo.

Najednou si uvědomila, že na ni Japonec upírá zrak. Zjevně čekal, až mu odpoví na něco, na co se právě zeptal.

"Promiňte," řekla. "Někdy jsem se ztratila v minulosti."

"To já se omlouvám," pravil velkoryse. "Někdy se stává... Pokud člověk používá žvýkačku snů, aby se zbavil bolestných či ochromujících vzpomínek nebo nežádoucích duševních stavů, pak se občas... ztratí."

"Ne," vyhrkla. Snažila se, aby neslyšel v jejím hlase hněv. "To jen proto, že jsem byla příliš dlouho sama. Zvykla jsem si snít o tom, co bylo. Když jsem se plavila v kánoí nahoru po Řece, pádlovala jsem automaticky. Mnohokrát se mi stalo, že jsem nechala za sebou deset kilometrů, aniž bych si pamatovala, kudy jsem plula a co se během té doby stalo. Ale teď jsem tady a mám práci, která bude vyžadovat trvalé soustředění. Uvidíte, že dokážu držet krok s ostatními."

To dodala pro případ, že by Rybář o ní vyprávěl Firebrassovi. Roztržitost určitě nepatřila k vlastnostem, kterých by si kapitán vzducholodi u svého důstojníka obzvlášť cenil.

"O tom vůbec nepochybuji," řekl Rybář. Odmlčel se a s úsměvem pokračoval: "Mimochodem, nemusíte se z mé strany obávat konkurence. Nejsem ani trochu ctižádnostivý. Spokojím se s jakoukoli hodnotou, s každým postavením, které mi Firebrass nabídne. Jsem si jist, že bude odpovídat mým schopnostem a zkušenostem. Firebrass je poctivý chlap.

Pro mě je důležitý především náš cíl, ta takzvaná Mlžná věž či Velký grál nebo jak jí ještě říkají. Velmi mě zajímá a jsem na ni zvědav, protože možná skrývá tajemství tohoto světa. Ale nedá se říci, že bych po ní nepřekonatelně toužil, chápete, co mám na mysli? Klidně připustím, že nemám vaši kvalifikaci, a předpokládám, že mi bude přidělena nižší hodnota."

Jill Gulbirra zůstala chvíli potichu. Tento muž patřil k národu, který své ženy prakticky zotročoval. Rozhodně tomu tak bylo v době jeho života v letech 1886 až 1965. Je pravda, že po druhé světové válce došlo po této stránce k určitému uvolnění a do jisté míry k osvobození žen. Ovšem teoreticky třeba právě on mohl zastávat tradiční japonský názor na ženy. A ten byl strašlivý. Na druhou stranu Svět Řeky lidi měnil. Některé lidi.

"Vám by to skutečně nevadilo?" zeptala se. "Ani někde hluboko uvnitř?"

"Málokdy lžu," řekl. "A to zpravidla jen tehdy, když chci šetřit něčí city. Nebo když nechci ztrácet čas s hlupáky.

Tuším, co se vám asi honí hlavou. Pomůžu vám, když vám povím, že v Afghánistánu byla jedním z mých mistrů žena? Strávil jsem deset let jako její žák. Potom usoudila, že už nejsem tak hloupý, jako když jsem k ní přišel, a že mohu přejít k dalšímu mistrovi."

"Co jste tam dělal?"

"Rozhovor na toto téma bych raději odložil na jindy. V této chvíli bych vás pouze chtěl ujistit, že nemám žádné předsudky vůči ženám ani nejsem zaujatý proti všem, kdo nejsou Japonci. Býval jsem jedním z těch šovinistů, ale té pošetilosti jsem se už dávno zbavil. Například jsem byl jednu dobu, několik let po první světové válce,

zen-buddhistickým mnichem. Víte vůbec něco o zenu?"

"Po roce 1960 o tom napsali spoustu knih," řekla Jill. "Pár jsem jich přečetla."

"Ano. A když jste je přečetla, věděla jste o něco víc než předtím?" zeptal se s úsměvem.

"Snad trochu."

"Jste upřímná. Jak jsem řekl, potom, co jsem odešel od námořnictva, opustil jsem svět a usadil se v klášteře v Rjúkjú. Třetí rok poté přišel do kláštera jeden ostýchavý novic, Maďar. Když jsem viděl, jak s ním zacházejí, najednou jsem pochopil to, co jsem si až dosud odmítal připustit. Totiž skutečnost, že ani léta strávená v klášteře, ani disciplína zenu nezabavily žáky a mistry jejich rasových předsudků. Kromě mě, snad jako jediného v celém klášteře. Přesněji řečeno předsudků vůči jiným národům, protože se chovali nepřátelsky, dokonce přezíravě i k Číňanům a lidem pocházejícím z Indočíny, to jest k Asiatům, jako byli oni sami.

Pokusil jsem se být poprvé v životě upřímný sám k sobě a přiznal jsem si, že disciplína a cvičení zenu nepřinesly mně ani ostatním nic podstatného, nic, co by stálo za to. Pochopitelně je nutno podotknout, že zen si neklade cíle.

Samotná existence cíle znamená frustraci a ztěžuje dosažení cíle... Odporuje si to? Přesně tak.

Tohle vyprázdnění sebe sama je prostě nesmysl. Snad není nesmyslný ten stav vnitřní prázdnoty, ale metody používané k jeho dosažení se přinejmenším mně tak jevily. A tak jsem jednoho dne opustil klášter a nastoupil na loď plující do Číny. Tam začalo mé dlouhé putování. Táhl mě to do Střední Asie, jako by mě volal nějaký tichý hlas. A tam odtud pak... Ale protentokrát už dost. Mohu o tom vyprávět později, budete-li chtít.

Už jsme blízko domova. Zatím na shledanou, sejdem se večer. Na znamení, že náš malý večírek začíná, zapálím dvě pochodně, které uvidíte z okna."

"Neřekla jsem, že přijdu."

"Ale pozvání jste už přijala. Nebo snad ne?"

"Ano, ale jak vy to můžete vědět?"

"Žádná telepatie," usmál se. "Prozradil mi to váš postoj, držení těla, určitý stupeň relaxace svalů, rozšíření zorniček a tón hlasu. Všechny ty věci, které necvičené oko nezaznamená, mi jasně říkají, že se na večírek těšíte."

K tomu už Jill neřekla nic. Sama nevěděla, že ji pozvání potěšilo. Ani teď si tím nebyla jista. Že by se s ní Rybář pokoušel nějak manipulovat?

13

Železný strom vyrůstal z vrcholku kopce asi dvě stě metrů od chatky, kde teď Jill bydlela. Rybářova chata se nacházela nedaleko vrcholu, usazená mezi dvěma kořeny. Její zadní část se opírala o skalní římsu, přední přidržovaly na místě bambusové sloupy, které ji chránily před sesunutím po svahu dolů.

Jill šplhala do kopce a uvažovala, s kolika pitomci se asi tam nahoře setká. Když dorazila k domku, musela vlézt přímo pod něj, pod podlahu podepřenou sloupy, a pak nahoru po schodišti z bambusu, kterým se skrz podlahu vstupovalo dovnitř.

Budova svými rozměry překonávala ostatní stavby v této oblasti. Měla tři místnosti v přízemí a dvě v prvním poschodí. Podle toho, co jí o tom stavení řekl soused, v něm kdysi sídlila jakási komuna. Jako prakticky všechna taková společenství lidí ze Západu, která nejsou založena na náboženství, se komuna po čase rozpadla. Pak se sem nastěhoval Rybář, ačkoli Jill nechápala, k čemu jeden člověk potřebuje tak velký dům. Šlo tu o nějakou prestižní záležitost? Nezdálo se jí, že by zrovna Rybář byl tenhle typ muže.

Podél zábradlí byly rozmístěny jasné svítící acetylenové lampy s různobarevnými stínítky z rybích střev, některé bílé, jiné zelené nebo šarlatové. Rybář ji z vrcholku schodiště uvítal úsměvem a pokývnutím. Měl na sobě oděv napodobující kimono, jenž se skládal z barevných pruhů látky. V rukou držel kytici obrovitých květů utržených z úponků, které ovíjely nejvyšší větve železného stromu.

"Vítejte, Jill Gulbirro."

Poděkovala mu a zhluboka vdechla výraznou vůni květů připomínající zimolez s velmi lehkým nádechem staré kůže.

Zvláštní, ale příjemná kombinace.

Vystoupila po schodech až nahoru a octla se v rozlehlé místnosti, největší v domě. Strop měla Jill vysoko nad hlavou, zhruba trojnásobně v porovnání s její výškou. Ze stropu visel tucet japonských lamp. Bambusovou podlahu místy pokrývaly rohože z bambusových vláken, nábytek, rovněž vyrobený z bambusu, byl lehký a měl prosté, účelné tvary. Na sedadlech židlí ležely pro větší pohodlí hostů polštářky. Z dubu nebo tisu byla jen některá opěradla, nohy od stolu a trámy podpírající strop. Do těchto částí nábytku kdosi vyřezal zvířecí hlavy, tváře démonů, říční ryby i lidské postavy. Nezdálo se však, že by byly dílem Japonce. Možná tyto sošky vytvořil někdo z předchozích obyvatel domu. Na podlaze stály vysoké vázy s vosími pasy a ústím ve tvaru zvonu. Jejich menší verze zabíraly kruhové stolečky s dlouhými nohami. Vázy byly stvořeny na hrnčířském kruhu, vypáleny a nakonec ozdobeny glazurou nebo malbami. Některé pokrývaly geometrické obrazce, na jiných umělec zachytil scény odehrávající se na pozemských mořích. Lodě měly trojicí plachty a námořníci vypadali jako Arabové. Z modrozeleného moře vyskakovali modří delfini. Na jiném výjevu mořský netvor otevřel tlamu, chystaje se pohltit celou loď. V Řece se také vyskytovaly velké ryby podobné delfinům a obrovský říční drak poněkud připomínal zobrazeného netvora, takže malíř možná chtěl zpodobit i Svět Řeky. Dveře do sousedních pokojů nahrazovaly závěsy z volně zavěšených šňůr bílých a rudých obratlů kostlína, které při každém doteku jemně cinkaly. Na stěnách visely rohože ze splétaných vláken úponků železného stromu a nad každým oknem rámy s průhlednými blánami ze střev říčního draka.

I když se zde našlo pár věcí, na jaké člověk běžně nenarazil, jako například acetylenové lampy, celkově vzato bylo

zařízení místnosti jednou z variací toho, čemu se zpravidla říkalo pobřežní kultura nebo říční polynéský styl. Světlo lamp se statečně pokoušelo proniknout těžkými oblaky tabákového a marihuanového kouře. Na malém pódiu v koutě tise hrála kapela. Hudebníci poskytovali své služby výměnou za pití, ale hlavně byli vděční za příležitost vykonat něco užitečného. Někteří měli bubny, kdosi hrál na bambusovou flétnu, další na okarinu vypálenou z jílu, jiný brnkal na harfu z krunýře želví ryby a rybích střev, našly se i housle se strunami ze střev a tělem z tisového dřeva, jimž za smyčec sloužil tisový luk s napjatými ústními řasami modrého říčního delfína podobnými koňským žíním, a také xylofon, saxofon a trubka.

Jill nedokázala rozpoznat, co vlastně hrají, ale něčím jí to připomínalo indiánskou hudbu ze Střední a Jižní Ameriky. "Kdyby tohle byla schůzka ve dvou, a ne taková velká sešlost, nabídl bych vám čaj," řekl Rybář. "Bohužel to nejde. Můj grál mi naneštěstí neposkytuje čaj denně, ale pouze jeden malý sáček týdně."

Přece jen se nezměnil natolik, aby mu nechyběl čajový obřad, u Japonců tak oblíbený. Jill také litovala, že je tady čaj tak vzácný. Jako většina jejího národa i ona cítila, že jí něco důležitého chybí, pokud v obvyklou dobu nedostane svůj šálek čaje.

Rybář ponořil sklenici do obrovské skleněné misky plné květohlavy a naplněnou jí podal Jill. Pomalu z ní upíjela. Vyslovil potěšení nad tím, že skutečně přišla, a znělo to, jako by to myslel doopravdy. Zjistila, že se v jeho společnosti začíná cítit příjemně, a musela si připomenout, že ten člověk náležel ke společnosti, kde se v mužích pěstovalo vědomí, že žena je pouze pracovní síla nebo zdroj rozkoše. Pak zase vytkla sama sobě - jako už tisíckrát předtím - že se proviňuje předsudky přesně tak, jako to dělají ostatní. Nejdřív je potřeba získat fakta a prozkoumat je, pak si teprve může utvořit úsudek!

Hostitel jí provedl po místnosti a stručně jí představil přítomným. Z kouta na ni zamával Firebrass. Cyrano se slabě usmál a uklonil. Od onoho rána se už potkali mnohokrát, ale oba se drželi zpátky a chovali se zdvořile. Tak si to opravdu nepředstavovala a nebyla s tou situací spokojena. Koneckonců se omluvil a ona byla na toho vznětlivého představitele sedmáctého století velmi zvědavá.

Pozdravila se s Ezekelem Hardym a Davidem Schwartzem. Toho denně vídala v kanceláři uvnitř hangáru a v přílehlých továrnách. Hardy a Schwartz se k ní chovali celkem přátelsky; už se přesvědčili, že Jill má ve svém oboru hluboké a rozsáhlé znalosti. Ve skutečnosti její vědomosti sahaly daleko za hranice jednoho oboru. Zatím dokázala svou netrpělivost s jejich neznalostí držet na uzdě a skrývat zlost, když nějak projeví svou nesmyslnou nadřazenost. Vyplácelo se to, jen si nebyla jistá, jak dlouho se ještě dokáže přetvařovat.

"Nedrž to v sobě," říkala si. "Dostaň to ze sebe." Kolikrát už to dělala, nebo se aspoň pokoušela? A mnohokrát se zdálo, že to funguje, i když ne vždy a za všech okolností. A přitom tady byl ten Japonec, Ohara, který si vybral to praštěné jméno Rybář - jak výstřední! - a říká, že zen je k ničemu. No, možná to nevyjádřil přesně takhle. Ale rozhodně naznačil, že se zen přeceňuje. Nezamlouvalo se jí to. Připadalo jí, jako by dostala ránu pod pás svého sebehodnocení. Zranilo ji to. A k tomu správně nemělo dojít. Správně se mu měla vysmát, i když jen vnitřně, pro sebe. Ale když on si tím byl tak jistý.

14

Mezi ženami, s nimiž ji hostitel seznámil, byla i Jeanne Juganová. Rybář se zmínil, že bývala doma ve Francii služkou, ale stala se jednou ze zakladatelů římskokatolického náboženského řádu Sestřiček chudých, který vznikl v Bretani v roce 1839.

"Jsem jeho začkou," řekla Juganová a kývla směrem k Rybáři.

Jill udiveně zvedla obočí. "Ach!" Nedostalo se jí ale příležitosti pokračovat v rozhovoru. Rybář ji už lehkým dotekem na lokti vedl pryč.

"Můžete si s ní promluvit později."

Jill by ráda věděla, ke kterému konkrétnímu náboženskému vyznání, k jaké sektě či společenství propagujícímu zdrženlivost a sebekontrolu se Rybář hlásí. Nebyl členem církve Druhé šance. Ti stále nosí na krku spirálovitý obratel kostlína nebo jeho napodobeninu ze dřeva.

Další osoba, s níž byla seznámena, však tento odznak měla, vlastně dokonce tři, protože šlo o biskupa. Ten malý, velmi snědý muž s tváří jestřába se jmenoval Samuelo a narodil se někdy uprostřed druhého století po Kristu. Býval rabínem židovské komunity v Nehardei v Babylonii. Podle toho, co o něm tvrdil Rybář, se ve své době proslavil dokonalou znalostí tradičního práva a dosáhl i nějakých vědeckých úspěchů. K jeho činům patřilo sestavení hebrejského kalendáře. Jeho hlavní ambice však spočívaly v přizpůsobení židovského práva zákonům země, v níž židé v době diaspory žili.

"Jeho zásadou bylo: Zákon státu je závazný pro všechny jeho obyvatele," pravil Rybář.

Samuelo představil svou ženu, Rahelo. Byla ještě menší než on, i když ne tak tmavá, měla velmi široké boky a těžké nohy, ale překvapivě smyslnou tvář. Na otázku, které jí Jill položila, odpověděla, že se narodila v krakovském ghettu ve čtrnáctém století po Kristu. Rybář později Jill vyprávěl, že Rahelo byla unesena polským šlechticem a rok vězněna v jeho hradu. Když se jí nabažil, vyhodil ji, ale aspoň jí dal s sebou váček zlatých mincí.

Potom ji zavraždil její vlastní manžel, když už neměla dost slušnosti, aby se kvůli svému zneuctění zabila sama.

Samuelo svou ženu několikrát poslal pro pití z velkého poháru s nealkoholickou šťávou z květů, také jí vždy gestem přivola, aby mu zapálila doutník. Pokaždé hbitě uposlechla a pak znovu zaujala postavení za ním.

Jill by Rahelo za tu její starodávnou poslušnost a poníženost nejraději nakopla a Samuela jakbysmet, toho zase za jeho nechutnou samolibost. Dokázala si živě představit, jak ve svých modlitbách děkuje Bohu, že ho nestvořil jako ženu.

Později se Rybář zmínil: "Ten biskup a jeho žena vás uváděli v zufitost."

Neptala se ho, jak to ví. Řekla: "Musel to být pro něj zatracený šok, když se tady probudil a zjistil, že není jedním z božích vyvolených. Že byli vybráni všichni, modloslužebníci, kanibalové, pojídači vepřového, neobřezaní a nevěřící, všechny boží děti."

"Pro nás všechny to byl šok," mínil Rybář. "A všichni jsme byli zděšeni. Vy snad ne?"

Okamžik na něj zírala, pak se zasmála. "Ovšem. Byla jsem ateistka, a jsem vlastně dodnes. Věděla jsem docela jistě, že jsem z masa a z toho že se stane popel. Byla to hrůza, když jsem se probudila. Ale současně, nebo spíš o něco málo později, jsem pocítila úlevu. Podívejme se, přece jen existuje věčný život. Ještě později jsem spatřila tak podivné věci, viděla jsem, jak podivné je místo, kde jsme se octli, ani nebe, ani peklo, víte..."

"Já vím," odpověděl. "Docela rád bych věděl, co si asi Samuele myslel, když objevil, že všichni ti neobřezaní gójové vstali z mrtvých bez předkožky? Muselo mu to připadat právě tak záhadné jako skutečnost, že už si nemůže nechat narůst vousy. Na jedné straně, když se Bůh takto postaral o všechny, kdo nebyli židy, pak musí jít o židovského Boha. Na druhé straně, muž si už nemůže vypěstovat vous, který od něj tentýž Bůh požaduje, takže nemůže jít o židovského boha. Prostě tohle patří k věcem, které měly změnit, a také mění, náš zaběhnutý způsob myšlení."

Přistoupil až k ní a hleděl na ni svýma tmavě hnědýma očima usazenýma pod jemnou kožní řasou. "Věřící Druhé šance mají pár skvělých nápadů ohledně toho, proč jsme vlastně byli vzkříšeni a kdo to zařídil. Co se týče způsobu, cest, po nichž se člověk musí ubírat ke svému konečnému cíli, patrně nejsou tak daleko od pravdy. Naši neznámí dobrodinci pro nás otevřeli bránu k cíli, po jakém by lidstvo mělo toužit. Nicméně v přesnosti spočívá oprávněnost. Nepřesně se vyjadřující církev zbloudila z hlavní cesty, či spíš by se dalo říci, z pravé cesty. Což ovšem neznamená, že bychom neměli na vybranou z více cest."

"O čem to mluvíte?" zeptala se udiveně. "Zní to právě tak tajemně, jako když hovoří členové Druhé šance."

"Uvidíme - pokud vás to ovšem bude zajímat." Potom se omluvil a zamířil k velkému stolu, kde se dal do řeči s nově přichozím.

Jill se nenápadně loudala směrem k Jeanne Juganové. Měla v úmyslu zeptat se jí, proč se před chvílí nazvala

Rybářovou žačkou. Vtom se však přímo před ní objevil De Bergerac s širokým úsměvem na tváři.

"Zdravím vás, Gulbirro! Musím se ještě jednou omluvit za tu nešťastnou příhodu! Mé neomluvitelné chování tehdy zavinil alkohol, vlastně já spíše doufám, že nebylo neodpustitelné, ale rozhodně barbarské! Málokdy vypiji víc než jednu či dvě unce, protože se mi hnusí otupělost smyslů, která pak následuje. Alkohol dělá z lidí prasata, a já tyhle kopytnatce nemám rád, i když je zbožňuji nakrájené na kousky a osmažené na pánvi nebo na rožni. Ale té noci jsme rybařili..."

"Nezabláhala jsem žádné rybářské náčiní," poznamenala.

"Zůstalo na opačné straně grálového kamene. A byla hustá mlha, vzpomínáte, mademoiselle?"

"Tak mi neříkejte."

"A dali jsme se do vzpomínání na Zemi, na různá známá místa, lidi, které jsme znali, na přátele, kteří špatně skončili, na děti, které umřely, na to, jak nám rodiče nikdy nerozuměli, na naše nepřátele, a pak jsme si začali klást otázky, proč jsme tu... Chápete? Bylo mi z toho smutno, pomyslel jsem na všechno, co by bývalo mohlo být, tam na Zemi, zvláště jaké to mohlo být se sestřenicí Madelaine, co všechno jsme spolu mohli dělat, kdybych tehdy býval zralejší a ne tak naivní. A tak..."

"A tak jste se opil," pravila s vážným výrazem v obličeji.

"A urazil vás. Přisahám, že jsem opravdu nevěřil, že jste žena. Ta mlha, to vaše pytlíkové oblečení, moje vlastní otupělé smysly..."

"Zapomeňte už na to," řekla. "Vlastně... Bála jsem se, že spíš vy mi nikdy neodpustíte. Muži obvykle považují za hrozné ponížení, když je srazí k zemi žena. Jejich ego..."

"Nemůžete nás házet všechny do jednoho pytle!" vykřikl Cyrano.

"Máte pravdu," přisvědčila. "Tahle chyba, které se dopouštím, se mi z duše protiví, a přesto ji opakuju znova a znova. Možná je to tím, že spousta lidí působí jako pochoduující stereotypy, nemyslíte?"

Chvilí tak postávali a povídali si. Jill usrkávala ze své sklenice a cítila, jak se uvnitř pomalu zahřívá. Marihuanový kouř zhoustl, i Jill potahovala z vlastní cigarety, jako by k němu také chtěla přispět svým dílem. Hovor zněl hlasitěji, bylo slyšet víc smíchu. Několik párů tančilo; tanečníci se jen tak líně pohupovali, paže ovinuty kolem partnerovy šíje. Zdálo se, že jedině Rybář a Juganová nepijí. Rybář teď kouřil cigaretu. Jill měla dojem, že první od chvíle, kdy sem přišla. Kombinace alkoholu a marihuany jí dodávala příjemný pocit vnitřního světla. Připadalo jí, jako by její tělo propouštělo navenek narudlou záři. V oblacích kouře se začínaly formovat neurčité tvary. Tu a tam zahlédla koutkem oka zřetelnou postavu, draka nebo rybu, jednou dokonce vzducholod'. Ale když otočila hlavu a podívala se tam, viděla už jen beztvarou masu dýmu.

Když spatřila, jak se vedle ní vznáší kovová bedna, věděla, že už má dost. Pro zbytek večera už žádné pití, žádnou trávu. Příčina, proč se objevila ta bedna, byla zřejmá;

Cyrano jí právě vykládal o zločinu a trestu ve Francii ve své době. Například padělatel byl natažen na velké kolo. Kat mu potom železnou tyčí zlámal ruce a nohy, někdy je rozdrtil až na dřev. Popravení zločinci byli pověšeni v řetězech na trhu a tam se postupně rozkládali, až zbytky těla vypadly z okovů. Jindy byly jejich vnitřnosti ponechány v otevřených bednách, aby připomínaly občanům, co se stane každému, kdo poruší zákon.

"A po ulicích tekly splašky. Nebylo divu, že se každý, kdo na to měl, poléval voňavkou."

"Myslela jsem, že to bylo tím, jak málo jste se koupali."

"Pravda," přisvědčil Francouz. "Chci říct, je pravda, že jsme se nekoupali moc často. Za mých časů se to považovalo za nezdravé. A nekřesťanské. Ale na pach nemytých těl se dá zvyknout. Většinou jsem si ho už vůbec

neuvědomoval, žil jsem v něm, byl jsem do něj ponořen jako ryba do vody. Ale tady, hélas! Tady se tolik neoblékáme a tekoucí voda je stále po ruce a člověk potká hodně lidí, kteří nesnášejí zápach lidské špíny, a tak se jeden musí přiučit jiným zvykům. Já sám, musím přiznat, bych patrně nebyl tak úzkostlivý, ale po několika letech tady u Řeky jsem potkal ženu, do níž jsem se zamiloval právě tak vášnivě jako kdysi do své sestřence. Jmenovala se Olivie Langdonová..."

"To myslíte manželku Samuela Clemense? Není možná!"

"Ale ano. Pochopitelně když jsem se s ní seznámil, to jméno pro mě neznamenal vůbec nic, a v podstatě ani dnes neznám. Dověděl jsem se, že to byl slavný spisovatel Nového světa - Olivie mi vyprávěla, co se na světě udalo po mé smrti - ale celkem o tom nemám valné mínění. A jak jsme s Olivii putovali po proudu Řeky, náhle jsme byli postaveni do té klasické situace, ze které má tolik lidí hrůzu. Potkali jsme jejího pozemského manžela.

Tou dobou jsem ji pořád měl rád, i když má vášeň už přece trochu vychladla. Oba jsme občas dělali věci, které toho druhého rozčilovaly. A koneckonců není na tom nic divného. Vždyť tady v tomto světě žijí společně v jedné chýši muž a žena nejen z různých národů, ale i z různých dob. Jak se může snést člověk ze sedmáctého století s druhem ze století devatenáctého? Nu, někdy se stane, že takový na pohled nevhodný svazek vydrží. Ale když se k přirozeným zvláštnostem jednotlivých lidí přidá ještě rozdílnost dob, ze kterých pocházejí, co asi tak dostaneme? Velmi často jsou to zcela beznadějné případy.

Žili jsme s Livy daleko odtud proti proudu Řeky, když jsme se doslechli o lodi, kterou tady začali stavět. Také jsem slyšel o meteoritu, který sem spadl, ale netušil jsem, že to byl právě Sam Clemens, kdo se ho zmocnil. Prál jsem si stát se členem jeho posádky, a nejvíc ze všeho jsem toužil znovu držet v ruce ocelový rapír.

A tak, milá Gulbirro, jsme se dostali až sem. Naše setkání přineslo především Samovi strašný šok. Nejdřív jsem ho litoval a želel jsem toho shledání, které k ničemu nevedlo, neboť Livy vůbec nejevila touhu opustit mě a vrátit se ke Clemensovi, přestože naše vášeň už dávno nebyla tím, čím bývala. Ale dělala si výčitky, že ho už nemiluje. Bylo to tím podivnější, že na Zemi je spojoval hluboký cit.

Ovšem je pravda, že mezi nimi existovaly i třetí plochy, jisté pečlivě skrývané pocity nepřátelství. Svěřila se mi, že v době, kdy už byla nevléčitelně nemocná, nechťela svého manžela vidět. Velmi ho to trápilo, ale ona si nemohla pomoci. Ptal jsem se jí, proč ho nechťela za žádnou cenu pustit do pokoje, kde umírala. Řekla, že to neví jistě. Snad proto, že jejich jediný syn zemřel vinou Samovy nedbalosti. Trestuhodné nedbalosti, tak to nazvala, přestože by tehdy na Zemi tato slova nikdy nepoužila.

Na to jsem namítl, že se to stalo dávno a na jiné planetě. Proč to v sobě stále nosí jako těžkou křivdu? Teď už na tom přece nezáleží. Copak nebyl malý... Teď mi vypadlo jeho jméno..."

"Langdon," napověděla mu Jill.

"Copak nebyl vzkříšen s ostatními? A ona mi odpověděla, že svého synka už nikdy neuvidí. Zemřel ve věku dvou let a tady u Řeky nevstal z mrtvých nikdo, kdo se nedožil věku aspoň pěti let. Přinejmenším žádné z těch dětí nebylo vzkříšeno tady, v tomto světě. Možná jsou někde jinde. A i kdyby se objevil tady, jaká je pravděpodobnost, že by se s ním setkala? Byl by už dospělý, ani by se na ni nepamatoval. Byli by si docela cizí. A jenom Bůh ví, jaký by z něj vyrostl člověk. Mohl by se octnout například mezi kanibaly nebo indiány a třeba by ani nemluvil anglicky a neuměl se slušně chovat u jídla."

Jill se zazubila. "Tohle zní, jako by to řekl Mark Twain, a ne jeho žena."

Cyrano jí úsměv vrátil. "Takhle to neřekla. To jsou moje slova, jenom jsem parafrázoval, co mi povídala. Samozřejmě to, co cítila po nehodě, která způsobila smrt jejího dítěte, bylo silnější a složitější. V podstatě bych Clemense neobviňoval. Byl spisovatel a jako takový projevoval značnou roztržitost, když právě přemýšlel nad nějakou zápletkou. Znam to, také jsem takový. Nevšiml si, že pokrývky z dítěte sklouzly a že přímo na ně fouká ledový vítr. Automaticky řídil koně, který táhl sáně ve sněhu, a duchem byl docela jinde, ve světě svého příběhu. Avšak Olivie byla přesvědčena, že tak roztržitý být prostě nemohl, že určitě aspoň část jeho mysli musela sledovat dítě a vnímat, co se s ním děje. Prý ve skutečnosti nechťel syna. Na rozdíl od většiny mužů dával přednost dcerám. Navíc byl chlapec od narození churavý, byl na obtíž. Míním Samovi."

"To mu slouží ke cti," poznamenala Jill. "Chci říct, to, že dával přednost dívkám. Ačkoli, abych pravdu řekla, toužit po dcerách je vlastně totéž, jako když otec chce mít samé syny. Aspoň se ale neprojevoval jako mužský šovinista..."

Cyrano pokračoval: "Abyste rozuměla, Olivie si během své pozemské existence tohle všechno nikdy vědomě nepřipustila. Rozhodně prohlašovala, že ji nic takového nenapadlo, ačkoli já ji podezírám, že jí tu a tam nějaké takové myšlenky táhly hlavou, že se za ně styděla, a tak je odložila do tajných, temných přihrádek své duše. Ale tady, v Říčním údolí, když získala návyk na žvýkání soidisant, takzvané žvýkačky snů, uvědomila si své skutečné city. A tak i když Clemense svým způsobem stále milovala, současně ho tím víc i nenáviděla."

"Přestala pak se žvýkáním?"

"Ano. Vždycky z toho byla hrozně rozrušená. Přestože občas mívala i nějaké fantastické, nebo dokonce extatické vize, většinou byly její vidiny děsivé."

"Možná se toho měla držet," řekla Jill. "Ale pod správným vedením. Jenomže..."

"Copak?"

Jill stiskla rty a pak pokračovala: "Neměla bych kritizovat jiné. Já měla vedení, svého guru, nádhernou ženu, tu nejlepší a nejmoudřejší ze všech, jaké jsem kdy poznala. Ale ani ona mě nedokázala zadržet, abych se střemhlav nevrhla do..."

No, nemá cenu tady probírat podrobnosti, bylo to hrozně... zdrcující? Ne, děsivé. Ztratila jsem odvahu a vycouvala z toho. Takže bych neměla kritizovat jiné, rozhodně ne. Uvažovala jsem o tom, že to ještě zkusím, ale těm z církve Druhé šance nevěřím, i když tvrdí, že mají bezpečné metody používání, opravdu skvělou, docela neškodnou techniku.

Nedokážu zcela důvěřovat lidem, kteří mají svou vlastní náboženskou víru."

"Já býval volnomyšlenkář, libertín, do toho jsme se tehdy stylizovali," řekl Cyrano. "Ale tady a teď... Já nevím.

Možná tady přece jen bude nějaký Bůh. Jak jinak by se člověk mohl dostat do tohoto světa?"
"Existuje na to nejméně deset teorií," řekla Jill. "Nepochybuji, že jste je už všechny slyšel."
"Rozhodně velmi mnoho," pravil Cyrano. "Doufám, že od vás uslyším nějakou novou."

15

V tom okamžiku do jejich konverzace vstoupilo několik dalších lidí. Jill se od hloučku odtrhla a chvíli se potloukala místností, aby si našla zase jiný hlouček, další skupinu, ke které by se mohla na nějakou dobu připojit. Ve Světě Řeky, právě tak jako na Zemi, byly všechny večírky, všechny oslavy a sešlosti stejné. Krátce si s někým popovídáte, přitom se snažíte, aby vás bylo slyšet, protože kolem se ozývá hudba a hovor, a pak změníte společníka nebo skupinu, a tak kroužíte, dokud neuzavřete kruh kolem místnosti. Pokud vás někdo opravdu zaujme, můžete si s ním nebo s ní domluvit schůzku na jiný den, abyste měli příležitost ke klidnému a nerušenému rozhovoru.

V dřívějších dobách, dokud byla ještě duševně mladá, se při podobných příležitostech často setkávala s muži a ženami, kteří ji upoutali. Jenomže to bývala zpravidla pod vlivem alkoholu nebo hašišu, popřípadě obojího, a tudíž otevřená a přístupná. Bylo snadné zamilovat se, duševně nebo tělesně - nebo oběma způsoby najednou. Vystřízlivění obvykle znamenalo zmoudření. Zklamání. I když zase ne pokaždé, jenom většinou.

Na tomto večírku se setkali lidé, kteří měli vesměs pětadvacetiletá těla. Jill bylo ve skutečnosti jednašedesát. Leckomu z přítomných třeba i stodvaatřicet nebo i víc. Nejmladšímu nemohlo být méně než šestatřicet.

Koeficient moudrosti by podle všeho měl být pěkně vysoký, přinejmenším pokud se tvrzení, že věk s sebou přináší moudrost, zakládalo na pravdě. Ale už na Zemi přišla na to, že to o většině lidí neplatí. Zkušenostem se člověk mohl stěžít vyhnout, i když některým se opravdu dařilo získat jich co nejméně. Jenomže tak či tak zkušenost sama člověku neposkytovala moudrost, to hluboké pochopení základních principů lidskosti. Většina starců, které znávala, se stále, přesně tak jako kdysi v devatenácti, nechávala ovládat pouhými podmíněnými reflexy.

Tudíž se dalo očekávat, že lidé své zkušenosti, které zde získají, stejně nedokážou využít. Ačkoli prožitek smrti a vzkříšení na některé zapůsobil jako rána kladivem a rozbil skořápky, v nichž byly uzavřeny jejich myslí.

Tak především nikdo, vůbec nikdo neočekával, že posmrtný život bude vypadat právě takhle. Pokud se toto ovšem dá nazvat posmrtným životem. Žádné náboženství nepopisovalo místo, které by se podobalo tomuto, ani průběh událostí neodpovídal očekávání. I když upřímně řečeno, všechna náboženství, která slibovala ráj a peklo, postrádala při jejich popisu jakékoli podrobnosti. Nebylo to samozřejmě příliš nápadné; nenašlo se mnoho lidí, kteří by prohlašovali, že spatřili onen svět.

Na tomto místě ani na obnovování těl zemřelých v podstatě nebylo nic nadpřirozeného. Všechno - tedy prakticky všechno, byť ne úplně - se dalo popsat fyzikálními termíny, nikoli metafyzickými. Což pochopitelně neodradilo některé jedince od vymýšlení nových náboženských teorií nebo předělávání těch starých.

Ta náboženství, která nezahrnovala vzkříšení ani nesmrtelnost v tom smyslu, jak je chápe Západ, jako buddhismus, hinduismus, konfuciánství či taoismus, byla diskreditována. Ovšem i náboženství, která ve své podstatě vzkříšení měla, jako judaismus, islám nebo křesťanství, dopadla podobně. Jenomže zánik dřívějších církví, k nimž se hlásila většina lidstva, vyvolal zrození nových. Samozřejmě existovaly skupiny věřících, které úporně odmítaly připustit, že jejich přesvědčení bylo mylné, ačkoli proti němu svědčila spousta důkazů.

Když tak Jill chvíli postávala poblíž Samuela, bývalého rabína a současného biskupa církve Druhé šance, uvažovala, jak asi reagoval na vzkříšení on a jak se cítil během toho prvního roku v novém světě. Vždyť nepřišel žádný Mesiáš, aby zachránil vyvolené, ani se vyvolení neshromáždili v Jeruzalémě. Nebyl žádný Jeruzalém, dokonce už ani žádná Země.

Zdálo se, že rozbití jeho víry nijak nenarušilo jeho osobnost. Nějak se dokázal přenést přes skutečnost, že se mýlil. Přestože ve své době býval superortodoxním rabínem, musel mít značně pružnou mysl.

Právě v té chvíli Jeanne Juganová nabídla Samuelovi a jeho ženě talíř s bambusovými výhonky a rybími filety.

Samuelo pohlédl na rybu a zeptal se: "Z čeho to je?"

"Z mořského d'asa," odpověděla.

Samuelo stiskl rty a zavrtěl hlavou. Jeanne na něj hleděla nechápavě, protože biskup měl zjevně hlad a prsty se už skoro dotýkal jídla. Bambusové výhonky, pokud bylo Jill známo, Mojžíšovy zákony nezakazovaly. Jenomže ležely na talíři vedle zakázané ryby bez šupin, a tudíž byly znečištěny.

Usmála se. Zdá se, že je mnohem jednodušší změnit náboženství než jídelní zvyklosti. Oddaný žid nebo muslim se možná vzdá svého přesvědčení, ale bude se i nadále nepochybně odvracet, nabídnou-li mu vepřové. Jeden hinduista, jehož Jill znala, se ve Světě Řeky stal ateistou, ale i nadále nesnášel maso. Jill sice kolovala v žilách část krve australských domorodců, ale nikdy se nepřinutila jíst červy, ačkoli to několikrát zkoušela. Původ člověka nemá nic společného s jeho stravovacími návyky; ty se vyvíjejí na základě sociálního postavení a původu. I když to neplatí bez výjimky. Někteří lidé se přizpůsobovali velmi lehce. A vždycky tady byly individuální chuti. Jill například přestala jíst skopové, jakmile opustila rodičovský dům. Nesnášela ho odjakživa. A vždycky dávala přednost hamburgerům před pečeným hovězím.

Proč se vlastně nad tím zamyslela? Konečně se probrala ze svých úvah a setřásla je, jako ze sebe plavec střásá kapky vody, když se vynoří nad hladinu. Protože podstata celé té záležitosti je v tom, že jsme to, co jíme. A jíme to, co jíme, protože jsme takoví, jací jsme. A to, jací jsme, závisí zčásti na naší genetické výbavě, zčásti na podmínkách, ve kterých žijeme. Celá moje rodina milovala skopové. Jedna ze sester však podobně jako já klidně snesla hovězí a stejně jako já měla ráda hamburgery.

Všichni moji sourozenci, pokud vím, jsou heterosexuální. Já jediná jsem bisexuální. Nestála jsem o to. Raději bych v tomhle měla vyhraněné potřeby, buď tak, nebo onak, brána, která se zavře, a ne přehoupne na jednu nebo druhou stranu podle toho, kam zafouká vítr. Můj vnitřní vítr fouká někdy východním, jindy západním směrem a obrací korouhvičku na jednu nebo na druhou stranu.

Opravdu jí nevyhovovalo tohle střídání. Kdyby si mohla skutečně vybrat - a koneckonců proč ne? - milovala by jen ženy.

Proč vlastně se nikdy nenazvala lesbičkou? Angličtina je nejlepší jazyk na světě, ale stejně má své nedostatky. Často se vyjadřuje příliš mnohoznačně. Ten, kdo miluje ženy, může být muž, a může to být i žena. No, vždyť to už vyslovila. Lesbička. A necítila přitom žádnou hanbu. A co třeba Jack? Toho přece také milovala...

Vynořila se ze svých vzpomínek, jen aby po hlavě skočila do dalších.

Na opačné straně místnosti si Firebrass vykládal s nějakými lidmi, ale díval se po ní. Všiml si snad jejího sklonu zůstat nehybně stát jako socha, upadnout do strnulosti, lehce sklonit hlavu na stranu, přivřít víčka a zahledět se do dálky? A jestli si toho všiml, co když ho napadlo, že je příliš náladová, že má sklon k melancholii, a tudíž na ni nebude spolehnutí?

Zmocnila se jí mírná panika. Bože, co když ji vyloučí ze seznamu kandidátů jen proto, že se občas ztratí v myšlenkách! Ve službě si nic podobného nikdy nedovolila! Nikdy. Jenomže jak ho teď má o tom přesvědčit?

Musí být ostražitá, neustále ve střehu, pořád v pozoru, vždy připravená, důvěryhodná, učiněná skautka.

Připojila se ke kroužku, jehož středem byl biskup Samuelo. Snědý mužík právě dával k lepšímu historky o La Virovi. Jill už jich pár vyslechla, když navštěvovala setkání členů Druhé šance a hovořila s jejich misionáři. V esperantu, což byla oficiální řeč této církve, La Viro znamenalo Muž. Také mu říkali La Fondinto, Zakladatel. Evidentně nikdo neznal jeho původní, pozemské jméno, nebo to možná církev nepovažovala za podstatné.

Samuelova historka se týkala tajemného cizince, který navštívil La Vira jedné bouřlivé noci v jeskyni vysoko v horách. Cizinec se prohlásil za jednoho z těch, kdo přetvořili tuto planetu v jediné dlouhé Říční údolí a kdo vzkřísili obyvatele Země.

Pak La Virovi přikázal, aby založil církev Druhé šance. Poskytl mu hrubý návod o principech a zásadách, které má církev hlásat, a slíbil, že mu bude odhaleno více, jakmile se učení rozšíří po celém Říčním údolí. Pokud bylo Jill známo, tyto nové "pravdy" se dosud neobjevily.

Přestože se církev skutečně rozšířila po celém Světě Řeky. Její misionáři putovali pěšky, plavili se ve člunech.

Povídalo se, že někteří dokonce používají k cestování balony. Pochopitelně nejrychlejší způsob transportu bývala smrt a následné vzkříšení.

V podstatě ten, kdo zabil misionáře Druhé šance, prokazoval církvi službu, protože tím umožňoval mnohem rychlejší šíření nové víry. Mučednictví tady patřovalo k nejvýhodnějším metodám cestování, přemítala Jill. Ovšem nyní už smrt pro víru vyžadovala notnou dávku odvahy, neboť zemřít jednou znamená zemřít navždy. Však už slyšela, že poslední dobou církev ztratila mnoho věřících. Těžko říct, zda to způsobila skutečnost trvalé smrti, nebo se prostě hnutí samo vyčerpalo a zevšednělo.

Ve skupině zahlédla muže, jemuž dosud nebyla představena. Rybář to okamžitě zaznamenal a ukázal jí na něj přes místnost: "John de Greystock. Žil v Anglii za vlády Edwarda I. Snad ve třináctém století? Z historie Británie jsem už hodně zapomněl, přestože jsem ji kdysi jako námořní kadet studoval."

"Edward vládl někdy od roku 1270 až do začátku čtrnáctého století, aspoň myslím," řekla Jill. "Vzpomínám si, že vládl pětatřicet let a zemřel v osmašedesáti letech. Pamatuji si to, protože to byl v té době v Anglii požehnaný věk. Když si uvědomíte, že bydleli v těch studených hradech, kde byl věčně průvan."

"Edward jmenoval Greystocka baronem a on ho pak doprovázel na jeho výpravách do Gaskoňska a Skotska," doplnil Rybář. "Ve skutečnosti toho o něm moc nevím. Býval guvernérem státu Civito de La Animoj - anglicky to znamená Město duší, jinak se mu také říkalo Černá obec. Byla to zemička asi čtyřicet kilometrů odtud po proudu Řeky. Přišel sem přede mnou, krátce potom, co král Jan ukradl Clemensovu loď. Vstoupil do parolandské armády a rychle v ní postupoval, potom se vyznamenal při invazi do Černé obce..."

"Proč Parolando Černou obec napadlo?" podivila se Jill.

"Útočníci z Černé obce se vplížili v noci na území Parolanda. Měli v plánu získat pro sebe železo z meteoritu a také tu první loď, Nikoli k pronajmutí. Téměř se jim to podařilo. Ale Clemens ještě s pár lidmi vyhodil do vzduchu velkou přehradu. Ta měla sloužit jako zásobárna vody z horského potoka, která by poháněla turbíny vodní elektrárny. Když výbuch zničil přehradní hráz, vylily se z přehrady miliony litrů vody. Útočníky to doslova spláchlo a současně s nimi i tisíce Parolandanů. Voda smetla do Řeky také hliníkovou hut', ocelárnu a ostatní továrny. Také Říční loď, ale ta se později našla skoro nepoškozená.

Clemens musel začít s budováním zase od úplného začátku. Zatímco jsme byli v obtížné situaci a značně zranitelní, obyvatelé Města duší se spojili s jinými státy a zaútočili znovu. Byli odrazeni, ale za cenu těžkých ztrát. Parolando zoufale potřebovalo bauxit, kryolit, platinu a rumělkou, která se nacházela v celém údolí právě jen na území Černé obce. Bauxit a kryolit jsou potřeba k výrobě většího množství hliníku. Rumělka je ruda rtuti a platina se používá na elektrické kontakty u nejrůznějších přístrojů, a kromě toho slouží jako nezbytný katalyzátor při některých chemických reakcích."

"To vím." Jill promluvila poněkud nevrle.

"Promiňte." Rybář se mírně usmál. "Takže po onom neúspěšném útoku vojska Černé obce se Greystock stal plukovníkem. A po úspěšné invazi Parolanda do města byl jmenován jeho guvernérem. Clemens pro tu funkci vyžadoval tvrdého, nemilosrdného chlapa, a právě takový Greystock byl, jako ostatně většina bývalých feudálních pánů.

Nicméně když uplynulo několik týdnů, Město duší dobrovolně vstoupilo do Spojených států Parolanda jako

plnohodnotný člen se stejnými právy, jako měl mateřský stát.

Pochopitelně," tady se Rybář pokřiveně pousmál, "touto dobou už jsou jejich ložiska rud prakticky vyčerpána. Projekt vzducholodí už ten stát k ničemu nepotřebuje. Ostatně tam došlo k pozvolnému procesu, který Greystock eufemisticky nazývá úbytek populace, takže se složení obyvatelstva výrazně změnilo. Kdysi tam převládali američtí černoši z období kolem poloviny dvacátého století a menšinu tvořili Arabové ze středověku, wahabistí fanatici, a také Drávidové z dávné Indie. Díky válkám a drsné Greystockově vládě se teď obyvatelstvo skládá nejméně z poloviny z bílých."

"Zdá se, že je to pěkný divoch," podotkla Jill. "Teď ovšem dlužím omluvu všem divochům."

"Musel se vypořádat s několika vzpourami. Víte, nikdo nemusel ve městě zůstat, pokud si to nepřál. Clemens by nikdy nedovolil otroctví. Každý dostal příležitost odejít, svobodně, kamkoli a se vším svým majetkem. Mnoho občanů zůstalo tady a přísahalo věrnost státu Parolando. Jenomže později se z některých vyklubali sabotéři."

"Partyzánská válka?"

"To těžko," odpověděl Rybář. "Víte, zdejší terén není nejvhodnější pro partyzánské akce. Ne, spíš se zdálo, že mnoha lidem z Města duší různé sabotáže připadaly jako náramná zábava."

"Zvláštní druh zábavy."

"Aspoň měli co dělat. Bylo to zajímavější než nechat se unášet po proudu Řeky. Kromě toho někteří z nich se toužili pomstít. Greystockovi je nutno přiznat, že si s nimi poradil. Obvykle odhalené záškodníky prostě nechal vyhostit ze svého státu. Vlastně je dával házet do Řeky. Nu, tohle už je historie, všechno se to odehrálo dřív, než jsem sem přišel. Greystock je teď tady, protože se hodlá stát členem posádky vzducholodi."

"Ale vždyť pro to nemá žádnou kvalifikaci!"

"Pravda - ale je to jen jedna strana pravdy. Nepochází právě z technicky rozvinuté společnosti, když to vyjádřím mírně. Ale je inteligentní a zvědavý a je schopen učit se. A přestože býval anglickým baronem a tady guvernérem státu, je ochoten stát se prostým členem posádky. Fascinuje ho představa létání. Pro něj to znamená magii. Firebrass mu slíbil, že ho vezme s sebou, pokud nebude mít dostatek kvalifikovaných vzduchoplavců. Pochopitelně kdyby čistou náhodou právě pochodovala kolem posádka vzducholodi Graf Zeppelin nebo Shenandoah..." Rybář vykouzluje na tváři další úsměv.

Greystock měřil asi metr osmdesát. Ve středověku musel platit za velmi vysokého muže. Měl dlouhé, rovné černé vlasy a šedé oči, husté obočí a poněkud zahnutý nos. Celkově byla jeho tvář drsná a svým způsobem chlapecky pohledná. Ramena měl široká, boky úzké a nohy dlouhé, ale svalnaté.

Když se bavil se Samuelem, sarkasticky se usklíbal a tón jeho hlasu tomu dokonale odpovídal. Rybář vysvětlil, že Greystock nenávidí kněze, přestože býval za své pozemské existence velmi zbožný. Zjevně nedokázal duchovním odpustit jejich lživá tvrzení o posmrtném životě, která mu kdysi předkládali jako nevyvratitelnou pravdu.

Greystock právě říkal biskupovi v esperantu: "Ale vy přece jistě musíte mít představu o tom, kým byl La Viro na Zemi! K jaké rase náleží? Ke kterému národu? Kdy se narodil a kdy zemřel? Patří do prehistorických dob, do pravěku nebo středověku, nebo do doby, kterou lidé nazývají moderní? Čím býval na Zemi, byl věřící, náboženský fanatik, agnostik nebo ateista? S jakým zbožím obchodoval, jaké měl řemeslo? Vzdělání? Byl ženatý? Zplodil nějaké děti? Nebo byl třeba homosexuál? Byl to ve své době neznámý, bezvýznamný muž? Nebyl třeba Kristem? To by mohl být ten důvod, proč si přeje zachovat anonymitu, vždyť mu musí být jasné, že podruhé už by mu nikdo nenaletěl!"

Samuelo se zamračil, ale odpověděl: "Já toho o tomto Kristu vím jen velmi málo; vlastně jenom to, co jsem se doslechl od lidí. Všechno, co o něm mohu říct, mám z druhé ruky. Povídá se, že je velmi vysoký, běloch, i když snědý, a někteří lidé ho považují za Peršana."

Ale to není vůbec podstatné. Nezáleží na jeho původu ani na vzhledu. Jediné, na čem skutečně záleží, je jeho poselství."

"Které jsem už mnohokrát vyslechl od mnoha kazatelů vaší církve," řekl Greystock. "A nevěřím mu o nic víc než těm smradlavým lžím, které mi kdysi za mého života na Zemi předkládali ti smradlaví kněží jako Boží pravdu!"

"To je vaše výsada, byť nikoli vaše právo," odvětil Samuelo.

Greystock se na něj podíval překvapeně. Jill také nepochopila, co tím chtěl biskup říci. Nakonec Greystock nahlas prohlásil: "Vy kněží neumíte nic než blekotat ty své nesmysly!" A zamračen odkráčel.

Rybář hleděl za ním. "Nebezpečný muž. Ale zajímavý. Měla byste si od něj nechat vyprávět, jak cestoval s Arkturanem."

Jill nechápavě zvedla obočí.

"Ano, seznámil se s tvorem, který přišel na Zemi z planety v hvězdné soustavě Arkturu. Ta bytost patrně přiletěla s několika druhy v kosmické lodi v roce 2002. Tento tvor však byl později nucen zabít téměř všechny lidi na Zemi. Sám při tom samozřejmě také zahynul. Je to strašlivá historka, ale pravdivá. Možná by vám o tom mohl povědět Firebrass. Ten ještě žil na Zemi, když k tomu došlo."

16

Jill se začala prodírat davem směrem ke Greystockovi, s nímž by si velmi ráda popovídala. Ale než se k Angličanovi dostala, zastavil ji Firebrass.

"Posel mi právě ohlásil, že byl navázán rádiový kontakt s lodí Mark Twain. Máš chuť jít se mnou a poslechnout si to? Možná si promluvíš se samotným velkým Samem Clemensem."

"Jasně že jdu!" odpověděla. "A díky za pozvání."

Následovala Firebrasse do jeho džípu, který zastavil těsně u paty schodiště. Byl vyroben z oceli a hliníku a měl nylonové pneumatiky. Jako palivo pro jeho šestiválcový motor sloužil dřevěný líh.

Džíp vezl pět pasažérů: Firebrasse, Gulbirru, de Bergeraca, Schwartze a Hardyho. Vyrázil hbitě po cestě, která vedla úzkými údolími mezi horami. V jasné záři jeho světel cestující viděli travu nakrátko posečenou žacími stroji, tu a tam nějakou chýši, skupiny neuvěřitelně rychle rostoucího bambusu, z nichž některé dosahovaly výšky jedenatřiceti metrů (čili asi sta stop). Potom vyjeli z hor a hnali se po pláni mírně se svažující k Řece.

Jill zahlédla světla továrny na zpracování hliníku, potom ocelárnu, lihovar, svářečskou dílnu, sklad zbraní a zbrojovku, cementárnu a vládní budovu. V budově se nacházela i redakce novin a rádiová stanice; také zde sídlili nejvyšší státní představitelé.

Obrovský hangár ležel o něco níž po proudu Řeky, tudíž po větru od ostatních budov. Vysoko v horách na západě blikaly řady světel. Ty patřily k přehradě, jež nahradila tu první, kterou musel Clemens vyhodit do vzduchu.

Džíp projel kolem hangáru. S pufáním je minula parní lokomotiva spalující líh. Vlekla za sebou tři ploché vagóny naložené hliníkovými profily. Zajela dovnitř do jasně osvětleného hangáru, zastavila a k zadnímu vagónu se snesl hák jeřábu. Dělníci se shromáždili kolem, aby upevnili háky k ocelovým lanům obepínajícím nosníky.

"Radnice" stála ze všech budov nejseverněji. Džíp zastavil u jejího krytého vchodu, cestující vystoupili a prošli mezi dvěma mohutnými dórskými sloupy. Jill usoudila, že z architektonického hlediska je ta budova prostě ohyzdná. Ke všemu se ani nehodila ke svému okolí. Z dálky to vypadalo, jako by někdo přenesl Parthenon spolu s částí průmyslové zástavby někam na Tahiti.

Řada Firebrassových kanceláří se nacházela v obrovské hale nalevo od vchodu. Před samotným vstupem do kanceláří stálo na stráž šest mužů ozbrojených jednorannými puškami, které střelily plastikovými kulkami ráže .80. Navíc měli ještě šavle a dýky. "Budka" s radiostanicí byla umístěna hned vedle zasedacího sálu a Firebrassovy svatyně. Když Firebrass a jeho společnost vstoupili do místnosti, našli tam už několik lidí shromážděných kolem radisty. Něco upraval na velkém panelu před sebou. Vzhledl, když uslyšel prasknutí dveří způsobené příliš energickým vstupem vrchního velitele.

"Mluvil jsem se Samem," hlásil. "Ale před třiceti vteřinami jsem ho ztratil. Počkejte. Myslím, že už ho zase mám."

Z amplionu se ozvala řada skřípavých zvuků a praskání. Najednou se rušivé zvuky ztišily a všichni uslyšeli lidský hlas. Technik u panelu provedl poslední úpravy a pustil do svého křesla Firebrasse.

"Tady Firebrass. Jsi to ty, Same?"

"Ne, moment počkejte..."

"Tady Sam," ozval se příjemný hlas s táhlou výslovností. "To jsi ty, Milte?"

"Jasně. Jak se daří, Same? Něco nového?"

"Elektronický palubní deník hlásí, že jsme urazili 792 tisíc 14 mil. Můžeš si to převést na kilometry, chceš-li. Já dávám přednost staršímu způsobu... Však víš. Není to nejhorší, na to, že se plavíme tři roky, co říkáš? Leda když budeme strašlivě přehánět. Hlemýžď by se hnál k severnímu pólu větší rychlostí, kdyby si to namířil rovnou. Vlastně ne, omlouvám se, velkou oklikou. Kdyby si tam na pólu někdo postavil hotel a pronajímal pokoje mrožům, nadělal by spoustu prachů, než bychom se tam dostali. I když hlemýžď urazí jenom míli denně, zatímco my nějakých osm set mil. Co se týká..." prsk, prsk "...trochu potíže."

Firebrass počkal, dokud se příjem nezlepší, pak pokračoval: "Je všechno v pořádku, Same?"

"Perfektně. Nepřihodilo se nic neobvyklého. To znamená, že nevyjdeme z pohotovosti a naléhavých situací a potíží, ale zatím v posádce nedošlo k žádné vzpouře. I když občas musím pár lidí vykopnout. Když to tak půjde dál, budu na palubě sám dřív, než urazíme milion mil. Myslím sám ze všech, kdo se mnou vypluli z Parolanda."

Ozval se další praskot. Potom Jill uslyšela hlas tak hluboký, jako by vycházel ze studny. Až jí přeběhl mráz po zádech. Sam řekl: "Cože? Aha, jistě. Zapomněl jsem na tebe, ačkoli to není tak snadné, když tady na mě funíš ty svoje alkoholické výpary... Joe říká, že tady bude se mnou ještě on. Chce tě pozdravit. Joe, řekni nazdar!"

"Nazdar, Milte." Znělo to jako zahřmění v sudu. "Jak fe dáví? Doufám ve bevvadně! Tady Fam je kapku fmutný, ve ho opuřtila holka. Vřak ona fe vřatí. Taky měl ofklivé fny o Evikovi Kvvavé fekeve. Povídál fem mu, ať nechlaf-tá, a bude to oukej. Kdyf fe koukne na mě, má před febou vávny pfiklad ftfívlivořti."

Jill tázavě pohlédla na Hardyho. "Co je to..."

Hardy se zazubil. "Jo, on tak fíflá. Joe Miller je jako dva Goliášové dohromady, a šišlá. Patří k druhu, který Sam nazval Titanthropus demensi, i když já si stejně myslím, že je Joe jenom přerostlá varianta Homo sapiens. Rozhodně jeho rasa vyhynula někdy před padesáti až sto tisíci lety. Se Samem se znají už dávno a jsou opravdu nerozluční. Jako Damon a Pythias, jako Roland a Oliver..."

"Spíš jako Laurel a Hardy," zamumlal kdosi.

"Hardy?" podivil se Hardy.

Firebrass je okřikl: "Ticho tam! Fajn, Same. Tady je všechno v čajku. Máme nového kandidáta, prvotřídní materiál. Australanka, jmenuje se Jill Gulbirra. Má nalétáno v balonech přes osm tisíc hodin a inženýrský diplom k tomu. Co ty na to?"

Praskot. Potom: "Žena?"

"Jo, Same. Já vím, za tvých časů ženské neřídily lodě ani nedělaly železniční inženýry. Ale já už zažil kapitánky letadel a děvčata jako žokeje, a dokonce astronautky!"

Jill setřásla ztuhlost a naklonila se dopředu. "Nechtě mě s ním promluvit! Povím tomu zkurvysynovi..."

"On nic nenamítá. Jenom ho to překvapilo," vzhledl k ní Firebrass ze své židle. "Jenom klid. Co se staráš, Sam je v pořádku. A i kdyby měl něco proti tobě, nic s tím nenadělá, tady jsem já Numero uno... Same, říká, že ji moc těší."

"Já ji slyšel," zachechtal se Sam. "Poslouchej..." Prask, ššš, prsk. "...Kdy?"

. "K čertu s touhle statickou elektřinou," zaklel Firebrass. "Už se mi ztrácíš. Asi už spojení moc dlouho neudržíme. Takže stručně... Ještě zdaleka nemám dost lidí do posádky, ale bude trvat nejmíň rok, než loď dokončíme. Do té doby se jich ještě pár nasbírá. A jestli ne, kašlu na to, letců a leteckých mechaniků je tučet za šesták a můžu si je vycvičit. Poslyš..." Odmlčel se, ostražitě se rozhlédl - Jill nepochopila, proč - a konečně řekl: "Nezaslechl jsi něco o ,X'?" Jeho hlas přehlušily statické výboje, zmocnily se ho a nepustily. Po několika minutách marných pokusů se Firebrass vzdal. Jill se tiše zeptala Hardyho: "Co mělo znamenat to o ,X'?"

"Nevím," zněla odpověď. "Firebrass říká, že je to jeho a Samův soukromý žertík."

Firebrass vypnul rádio a zvedl se ze židle. "Už je pozdě, zítra máme všichni spoustu práce. Chceš, aby tě Willy odvezl domů, Jill?"

"Nepotřebuju, aby mě někdo chránil," odvětila. "A procházka mi neuškodí. Ne, dík."

Kráčela po pláni směrem k domovu zahalená do magneticky pospojovaného oděvu. Ještě než dorazila k prvnímu kopci, zahlédla, jak po nebi letí mraky. Vytáhla z brašny na rameni plátek žvýkačky, kousek utrhla a strčila si ho do pusy. Už hezkých pár let si žvýkačku snů nevzala.

Jak si tak žmolala v puse hmotu chutnající trochu po kávě, divila se, co ji to zničehonic popadlo. Proč se tak náhle, téměř bezděčně rozhodla znovu tu drogu vyzkoušet? Jaký skrytý důvod ji k tomu dohnal? Udělala to prakticky bez účasti vědomí. Kdyby neměla ve zvyku neustále se pozorovat, snad by si ani neuvědomila, co právě provedla.

Na severu uhodil blesk. Vzápětí začalo pršet, déšť se na ni sypal jako smetí z převrhnutého odpadkového koše.

Přetáhla si přes hlavu kapuci a schoulila ramena. Bosé nohy měla mokré, ale oděv ji před deštěm chránil.

Odemkla dveře své chatky. Uvnitř odložila tašku a vyndala z ní těžký kovový zapalovač, který jí grál poskytoval dvakrát do roka. Dotápala ke stolu, kde stála lihová lampa, dárek od Firebrasse. Blesk teď udeřil někde blízko a v jeho světle spatřila lampu.

Ucítila něčí dotyk na rameni.

Zaječela a prudce se obrátila, zapalovač jí upadl. Její pravá pěst vystřelila dopředu. Něčí ruka jí chňapla po zápěstí.

Vyrazila kolenem, doufajíc, že zasáhne neznámého do slabin. Sklouzlo jí však po jeho boku, současně ji za druhé zápěstí chytla druhá ruka. Předstírala, že bezvládně klesá, aby útočnicka oklamala. Zachechtal se a přitáhl si ji blíž. Ve světle blesků, které teď každou chvíli ozářilo vnitřek chýše, nejasně rozeznávala jeho obrys. Jeho nos měla těsně před sebou, i když o něco níž než svůj, protože neznámý byl menší než ona.

Hbitě sehnula hlavu, zakousla se mu do nosu a divoce škubla. Muž zařval a pustil ji. Vrávoravě couval a držel se za nos. Přiskočila a tentokrát ho kopnutím zasáhla mezi nohy. Neměla sice boty, ale její ztvrdlé chodidlo udeřilo dostatečně citelně, aby se zhroutil a svíjel se na podlaze, svíraje si varlata.

Jill se zvedla a skočila na něj. Pod její vahou mu hlasitě zapraskalo v žebrech. Ustoupila od něj, chytla ho za obě uši. Pokusil se na ni dosáhnout, ale vyškubla se mu a prudce trhla. Uši se uvolnily od hlavy se zvukem podobným páráni švu.

Zvedl se, nedbaje na bolest ve varlotech a zlomených žebrech. Jill ho udeřila hranou dlaně do krku. Upadl. Až teď se konečně dostala ke stolu a rozžala lampu. Ruka se zapalovačem se jí třásla. Knot se rozhořel, a když otočila knoflíkem na boku lampy, plamen jasně zazářil. Zkrátila knot, otočila se a znovu zaječela.

Útočník se už zase zvedal, vytáhl z držáku na stěně její kopí a právě ho na ni napřahoval.

Lampa jí vylétla z ruky. Byla to podvědomá, ale smrtící reakce. Zasáhla ho do obličeje, lampa se rozbila a líh se vylil. Vyšlehlý plameny. Muž zařval a slepě, protože jeho oči hořely stejně jako jeho tvář, se vrhl rovnou k ní. Vykřikla. V tom okamžiku ho poznala.

"Jacku!" vyjekla. Vtom už byl u ní, ovinul ji hořícími pažemi, povalil ji na záda a vyrazil jí dech. Chvilí se nemohla nadechnout, ale i tak se zoufale snažila setřást jeho hořící ruce. Konečně se osvobodila a odkutálela o kus dál.

Nehořlavý oděv ji ochránil před popálením.

Než se však stačila zvednout, útočník ji chytil za lem oděvu a prudce za něj škubl. Magnetické pásky povolily, zůstala nahá. Vyskočila na nohy a vrhla se po kopí, které leželo na podlaze, kde ho upustil. Sehnula se pro něj, ale Jack už byl zase u ní, držel ji ze zadu a planoucímá rukama jí hmatl po prsou. Ucítila jeho palčivou erekci, vzápětí se tvrdě prodrál do ní. Jejich výkřiky se odrážely od stěn chaty a zdálo se, že s každým odrazem nabývají na síle. Pálil ji a opékal zevnitř i zvenčí, na prsou, na hýždích a také v uších, protože i ozvěna křiku se měnila v plameny. Dokázala se jen převalovat, až se dokutálela ke stěně.

Jack teď klečel opřený o ruce. Vlasy mu ohořely, viděla jen svaštělou černou lebku, rozpukanou kůži odhalující rudočernou krev a šedočerné kosti. Jediné světlo uvnitř chýše vydával oheň stravující jeho tvář, hrud', břicho a penis naběhlý nenávisťou vášní. K tomu se chvílemi přidávala záře blesků, které venku stále ještě šlehalý zemi.

Zvedla se a běžela ke dveřím, aby se dostala ven, kde požehnaný déšť uhasí oheň a uleví její bolesti z popálenin.

Jackovi se však podařilo chytit ji za kotník. Ztěžka upadla, znovu si vyrazila dech. A on už byl zase na ní, vydával podivné mumlavé a praskavé zvuky - asi mu hořel i jazyk - a znovu je oba obklopily plameny.

Vyrazila výkřik čirého utrpení a zvuk klesal do jámy hluboko pod ní, do jámy, která se rychle rozšiřovala a pohltila ji.

Padala až někam do srdce tohoto světa, do středu všech věcí.

Nad ní visel Jackův obličej. Nebyl spojen s tělem, vznášel se volně jako balon. Známé nazrzlé kudrnaté vlasy, široká pohledná tvář, jasně modré oči, pevná brada, usmívající se plné rty...

"Jacku!" zamumlala, a vtom se obličej rozplynul a změnil se v jiný, tentokrát pevně připojený k tělu.

Pořád to byla pohledná široká tvář s vysedlými lícními kostmi, ale oči byly černé, lemované kožními záhyby, a vlasy rovné a tmavé.

"Rybář!"

"Slyšel jsem vás křičet." Sklonil se k ní a vzal ji za ruce. "Můžete vstát?"

"Myslím, že ano," odpověděla poněkud roztřeseně. S jeho pomocí se jí to podařilo docela lehce. Všimla si, že hromy utichly a přestalo se blýskat. Už nepršelo, i když z okapů ještě kapalo. Dveře chýše byly dokořán, uvnitř viděla jen tmou. Mraky ještě nezmizely z nebe, ale už se daly rozeznat obrysy kopce. Právě nad ním v oblacích vznikla trhlina, kterou se prodírala záře plynového oblaku s tisíci obřích hvězd.

Pak si uvědomila, že je nahá. Pohlédla dolů a zjistila, že má zarudlá řadra, jako by si je spálila. Zarudlé skvrny už pomalu bledly.

Rybář pravil: "Zdá se, že jste se trochu popálila. Na prsou a na podbřišku, máte to trochu zarudlé a nateklé. Ale přitom tu nic nehořelo."

"Ten oheň pocházel zevnitř, ze mě," řekla. "Žvýkačka snů."

Zvedl obočí. "Ach tak."

Zasmála se.

Pomohl jí do postele, s povzdechem se pohodlně uložila. Horkost uvnitř v pochvě už přecházela. Rybář se o ni pečlivě staral, přikryl ji ručníky, přinesl jí na pití dešťovou vodu ze sudu umístěného za dveřmi. Napila se, přidržujíc si šálek jednou rukou, zatímco se opírala o druhý loket.

"Díky," řekla. "Neměla jsem si tu drogu brát. Byla jsem trochu v depresi, a když jsem v takové náladě, provádí to se mnou divné věci. Všechno se to zdálo tak reálné a tak děsivé! Vůbec mě nenapadlo, že nejde o skutečnost, přestože to bylo tak jasně nesmyslné."

"Členové církve Druhé šance používají žvýkačku jako léčebný prostředek, avšak samozřejmě to provádějí pod dozorem. Zdá se, že někdy může mít příznivé účinky. My ji ale nepoužíváme, s výjimkou počáteční fáze výcviku, a jen u některých lidí."

"Kdo, my?"

"AI Ahl al-Hagg, hledači skutečné cesty. Podle západního názvu súfistů."

"Vlastně jsem si to myslela."

"Mohlo vás to napadnout, vždyť už jsme se o tom jednou bavili."

Zalapala po dechu. "Kdy to bylo?"

"Dnes ráno."

"Musí to být tou žvýkačkou," řekla. "Nevzpomínám si na nic. S tímhle jsem skončila, už si tu zatracenou drogu nikdy nevezmu!" Prudce se posadila. "Neřeknete o tom Firebrassovi, že ne?"

Přestal se usmívat. "Duševní rozrušení prožíváte velmi silně. Dokonce tak, že vyvolává spáleniny, stigmata, tělesné příznaky... Hm."

"Už si tu žvýkačku nikdy nevezmu. To nejsou žádné prázdné sliby. Nejsem na ní závislá. Jsem duševně vyrovnaná."

"Máte problémy. Buďte ke mně upřímná, Jill. Mohu vám tak říkat? Už jste někdy měla záchvaty podobné tomuto? A jestli ano, kolik a jak moc vážných? To znamená: jak dlouho trvaly? Jak rychle jste se z nich zotavila?"

"Poslední dobou jsem žádný takový záchvat neměla."

"Dobře. Nikomu nic neprozradím. Totiž pokud se to nebude opakovat. Nebudete se pokoušet přede mnou něco tajit, že ne? Jistě byste nechtěla ohrozit celou vzducholoď jen proto, že tak zoufale toužíte stát se členem posádky."

"Ne, to bych nechtěla," odvětila, ale ta slova z ní vycházela jen velmi obtížně.

"Prozatím to tedy tak necháme."

Znovu se nadzvedla na lokti, nevšímajíc si, že jí ručník sklouzl a odhalil řadro. "Poslyšte, Rybáři. Ale čestně, ano? Pokud vám nabídnou nižší hodnost, než budu mít já, což je dost dobře možné, jestli Firebrass bere v úvahu kvalifikaci a zkušenosti, vadilo by vám sloužit pod mým velením?"

"Ale ani v nejmenším," odpověděl.

Znovu si lehla a přitáhla si přikrývku. "Pocházíte ze společnosti, která ženám přisoudila to nejnižší postavení. Vaše ženy byly postaveny na úroveň zvířat, byly považovány za věc, pouhé břemeno..."

"To je ale minulost, už dlouho mrtvá a velmi vzdálená minulost," řekl. "A já nejsem a nikdy jsem nebyl typický muž, Japonec Nejaponec. Přestaňte uvažovat ve stereotypech. Koneckonců to přece nenávidíte, proti tomu celý život bojujete, ne? Proti stereotypnímu hodnocení lidí, proti škatulkování."

"Máte pravdu. Jenomže tohle je tak trochu podmíněný reflex."

"Mám dojem, že jsem vám o tom už něco povídal. Nevadí, opakování patří ke vzdělávání. Musíte se naučit změnit své zaběhnuté myšlenkové postupy."

"A jak toho dosáhnu?"

Zaváhal. "Poznáte, až nadejde čas pokusit se o to. A právě tak budete vědět, na koho se obrátit."

Jill pochopila, že Rybář čeká, až ho požádá, aby ji přijal za svou žačku. Jenomže to neměla v úmyslu. V organizované náboženství prostě nevěřila. Súfismus se sice nedal nazvat náboženstvím v pravém slova smyslu, ale jeho vyznavači se chovali jako věřící a určitě by se mezi nimi nenašel jediný skutečný ateista.

Ona sama byla ateistka. Přestože byla vzkříšena, nevěřila v žádného Stvořitele. Přinejmenším v takového Stvořitele, který by se osobně zajímal o ni nebo vůbec jakoukoli živou bytost. Lidé, kteří si představovali Boha, jenž považuje lidské bytosti za své děti - a proč je vůbec Bůh vždycky mužského rodu? Správně by přece neměl mít žádné pohlaví! - takoví věřící podle ní jenom klamali sami sebe. Mohli být třeba docela inteligentní, ale trpěli jakýmsi zatemněním mysli. Ta část v motoru jejich mozku, která měla co do činění s náboženstvím, kdysi přeřadila na neutrální a teď se jen líně

otáčela. Nebo se okruh víry u nich odpojil od hlavního okruhu intelektu.

To byla mizerná analogie. Lidé často používali svůj intelekt k obhajování naprosto neintelektuálního fenoménu založeného výhradně na emocích zvaného náboženství. Někteří to dělali s oslňující dokonalostí. Pokud však šlo o ni, zcela bezúspěšně.

Rybář vedle ní tiše řekl: "Budete spát? Dobře. Kdybyste něco potřebovala, klidně se u mě zastavte."

"Nejste doktor," namítla. "Proč byste měl..."

"Cítím ve vás skryté možnosti. Rozhodně nejste hloupá, i když ze sebe čas od času uděláte pěkného pitomce..."

Dobrou noc."

"Dobrou noc."

Lehce se uklonil, vyšel ven a zavřel za sebou. Skoro ho zavolala zpátky, ale zarazila se. Moc ráda by se ho zeptala, co dělal tak blízko její chýše, že ji slyšel křičet. Ale bylo už pozdě. A vlastně na tom ani nezáleželo. Ale... co tady vůbec pohledával? Chystal se ji snad svádět? Znásilnění nepřicházelo v úvahu. Byla větší než on, a i když mohl být mistrem v bojových uměních, to ona byla také. Navíc kdyby ho z něčeho takového obvinila, silně by tím ohrozila jeho šance na získání hodnosti důstojníka vzducholodi.

Ne, určitě neměl v plánu svádět ji nebo znásilnit. Nehodilo se to k němu, nebyl zkrátka ten typ. Na druhou stranu nejsou snad všichni muži stejní, ať už se chovají sebepřívětivěji? Ne, něco na něm bylo. Nesnášela ten nepřesný a nevědecký výraz vibrace, ale tady to bylo jasné. Nevyzařoval tu frekvenci nazývanou "nepříznivé vibrace".

Uvědomila si, že se vůbec nevyptával na její vidiny. Pokud byl zvědavý, nedal to nijak najevo. Možná si říkal, že by se mu svěřila sama, pokud by měla potřebu s někým svůj prožitek sdílet. Asi je to velmi citlivý člověk, velmi vnímavý.

Co mohl znamenat ten Jackův příšerný útok? Znamená to snad, že se ho bojí? Nebo že má strach z mužů jako takových, strach z osob mužského pohlaví? Nebo snad obavy ze sexu, ze styku s mužem? Tomu se jí nechtělo věřit.

Ale ty vize či halucinace jasně odhalily jakési pocity nenávisti a potřebu destrukce. A nejen co se týče mužů obecně a Jacka konkrétně. Zapálila ho, ale současně popálila i sebe a v jistém smyslu sama sebe znásilnila. Což nedávalo smysl. Zaručeně nikdy ani podvědomě netoužila po znásilnění. O tom mohou snít jedině duševně nemocné ženy.

Nenávidí snad sama sebe? Pravdivá odpověď zněla ano, někdy. Ale to se občas stává každému.

O něco později se propadla do neklidného spánku. Chvilí se jí zdálo o Cyranovi de Bergerac. Šermovali spolu.

Kroužící hrot jeho kordu se jí míhal před očima a oslepoval ji, pak jí soupeř vyrazil zbraň z ruky a bodl ji hluboko do pupku. Udiveně pohlédla dolů. Čepel vyklouzla z jejího těla, ale z pupku jí nevytryskla žádná krev. Místo toho se zvětšil, napuchl a ze zduření se vysunula drobná dýka.

18

Ve studené vodě se Burton úplně probral. Voda ho obklopovala ze všech stran, byl pod hladinou a neměl ponětí, kde je v té tmě nahoře a kde dole.

Napadal ho jen jeden způsob, jak to zjistit. Udělal pár temp a ucítil, jak se tlak na jeho ušní bubínky náhle zvýšil.

Obrátil se a začal plavat opačným směrem, přinejmenším doufal, že je to opačný směr, protože mu spíš připadalo, že se pohybuje rovnoběžně s povrchem vody. Ale tlak v uších se zmínil a právě ve chvíli, kdy si myslel, že déle už zadržet dech nedokáže, se vynořil nad hladinu.

Současně s tím ho cosi udeřilo do týla a znovu ho částečně zbavilo vědomí. Zoufale kolem sebe mlátil rukama, až se zachytil nějakého pevného předmětu. V mlze vůbec nic neviděl, ale cítil, že ta věc plave na vodě a drží ho nahoře. Byla to pořádná kláda.

Všude kolem byl dokonalý zmatek. Ozývaly se výkřiky, jekot, někde poblíž kdosi volal o pomoc. Jakmile se vzpamatoval, pustil se klády a vyrazil na pomoc křičící ženě. Když se k ní dostal blíž, poznal, že je to Loghu. Zabral ještě několikrát a ocítl se těsně u ní, takže matně rozeznával její obličej.

"Jen klid," řekl. "To jsem já, Dick!"

Loghu něco zamumlala ve své rodné řeči, odpověděl jí ve stejném jazyce.

"Nepanikař. Budeme v pořádku."

Loghu zasípala: "Už jsem se něčeho chytila. Nepotopím se."

Pustil ji a sáhl za ni na tu věc, které se držela. Další kláda. Srážka patrně uvolnila klády z přední části voru. Ale co se stalo s lodí a kam se ztratil vor? Nebo spíš kde teď byli on a Loghu?

Vypadalo to, že nejspíš spadli do mezery, která se utvořila, když popraskaly provazy držící vor pohromadě. Ale proud by touhle dobou už určitě zanesl zbylou nepoškozenou část voru ke skalám a všechno mezi vorem a ostrovem by bylo rozdrčeno. Nebo je proud zavlekl o kus dál kolem skalního sloupu a teď je unášel na jezero?

Každopádně se nalézali uprostřed změtí klád a prken z rozbité lodi a neustále do nich narážely kusy dřeva.

Loghu zasténala. "Myslím, že mám zlomenou nohu, Dicku. Hrozně to bolí."

Kláda, k níž se tiskli, byla hodně tlustá a dlouhá, na její konce v mlze ani nedohlédli. Museli zatínat prsty do hrubé kůry, aby se na ní udrželi, a zdálo se, že nebude trvat příliš dlouho a dojdou jim síly.

Najednou se okolní hustou šedí prodrál Monatův hlas. "Dicku! Loghu! Jste tam někde?"

Burton zavolal odpověď a vzápětí něco kleplo do jejich klády a udeřilo ho to přes prsty, až vyjekl bolestí a sklouzl zpět do vody. S námahou se vyhrabal zase nahoru, a vtom z mlhy znovu vystřelila tyč záludná jako útočící had. Škrábla ho do levé tváře. Kousek doprava a mohla ho omráčit nebo mu rozbit hlavu.

Chytil ji a zavolal, že ho mohou vytáhnout.

"Ještě je tam Loghu," řekl. "A dávejte s tou tyčí pozor!"

Monat ho vlekl na tyči k okraji voru, kde ho Kazz lehce zvedl a vytáhl z vody. Monat znovu zapátral tyčí v temnotě a za chvíli přitáhl Loghu, která už byla napůl v bezvědomí.

"Sežeň nějaké hadry a pořádněji zabal, ať se zahřeje," přikázal Burton Kazzovi.

"Udělám, Burtone-naq," řekl neandrtálec. Otočil se a pohltila ho mlha.

Burton si sedl na mokrý, hladký povrch voru. "Kde jsou ostatní? Alice je v pořádku?"

"Jsou tu všichni, chybí jen Owenone," odpověděl Monat. "Alice má asi zlomených pár žeber. Frigate si stěžuje na koleno. Co se týká lodí, tak ta je zničená."

Nestačil se ani vzpamatovat ze šoku, když spatřil hořící pochodně. Bližily se, vrhající kolem sebe právě tolik světla, aby bylo vidět na muže, kteří je nesli. Bylo jich asi tuce, malých, snědých bělochů s velkými zahnutými nosy, od hlavy až k patě zahalených do barevně pruhovaných oděvů. Jejich jediné zbraně byly pazourkové nože skryté v pochvách.

Jeden z mužů promluvil jazykem, který Burtonovi připadal semitský. Pokud tomu tak skutečně bylo, patřila ta řeč k nejstarším z uvedené rodiny. Burton rozuměl jen sem tam nějakému slovu. Odpověděl v esperantu a mluvčí přešel do téhož jazyka.

Následoval rychlý rozhovor. Stalo se patrně to, že muž na věži usnul na hřídce, protože se opil. Přežil pád z věže, která se ve chvíli, kdy vor narazil do ostrova, skácela s ním i druhým mužem, jehož Burton viděl šplhat za ním. Ten druhý neměl štěstí a při pádu si zlomil vaz. Ovšem co se týče pilotova štěstí, asi ho vzápětí opustilo, protože ho rozrušení druhové hodili přes palubu.

Děsivý hluk, který Burton slyšel těsně předtím, než došlo ke srážce s lodí, pocházel z nárazu špičky přídě voru ve tvaru "V" do doku a posléze do tvrdé skalnaté pláže. Tím se zmáčkla přední strana věčka a utrhlo se mnoho uvazo-vacích lan z rybí kůže. Špičatá příd' absorbovala větší část energie srážky a tím zabránila rozervání širší části voru.

I tak byl odtržen kus voru na severozápadní straně, ale hlavní část ho setrvačností tlačila dál. To byla ta hromada masivních klád, která rozdrtila dolní polovinu zádě Hadžih II. Když odtržená přední část lodi klesla pod vodu, zadní polovinu strašný úder odhodil stranou, takže se octla v tlačenici klád a padala současně s nimi.

Burtona náraz vrhl rovnou na skálu. Pak se od ní odrazil, spadl zpátky na palubu, a jak se postupně nakláněla na stranu, sklouzl po ní do vody. Posádka měla štěstí, že nikdo nepřišel o život ani nebyl vážně zraněn. Ne, ještě bylo potřeba objasnit, co se stalo Owenone.

Ostatně museli najít ještě leccos jiného, ale právě teď byli první na řadě ranění, kteří potřebovali ošetření. Vykročil směrem, kde leželi ve světle tři pochodní. Alice k němu vztáhla paže a vykřikla, když ji objal.

"Nesmíš mě tak tisknout, bolí mě bok."

Brzy se dostavil jakýsi muž z posádky voru a prohlásil, že byl určen, aby se o ně postaral. Voraři odnesli obě ženy, Frigate se sténáním kulhal za nimi, opíraje se o Kasse. Tou dobou už v silicím světle nadcházejícího dne viděli o něco dál. Urazili nějakých jedenašedesát metrů (čili přes 200 stop), než se zastavili před rozlehlým bambusovým stavením se střešinou pokrytou listy železného stromu. Dům byl upevněn k voru koženými řemeny přivázanými ke kolíkům, které stavitelé zatloukli do dřev vyvrtných do klád.

Když vešli dovnitř chýše, spatřili uprostřed místnosti vyvýšenou kamennou plošinu, na níž hořel oheň. Muži z voru položili raněné na bambusová lůžka poblíž ohně. Mlha venku už zřetelně zřídla. Světla přibývalo. Náhle je vyděsil hluk. Jako by náraz vystřelili z tisíce děl. Slyšeli to už tolikrát, ale stejně pokaždé nadskočili. Z grálových kamenů vytryskla energie.

"A my nedostaneme snídani," řekl Burton. Najednou prudce zvedl hlavu. "Co grály? Máte někdo svůj grál?"

Monat odpověděl: "Ne, o ty jsme přišli spolu s lodí." Tvář se mu zkrivila žalem. "Owenone se určitě utopila!"

Pohlédli na sebe. I ve světle ohně bylo vidět, že mají tváře ještě pobledlé z nedávných zážitků, ale teď jim zbledly ještě víc. Někteří zoufale zasténali. Burton zaklel. Také litoval Owenone, jenomže ještě horší mu připadala situace celé posádky; stali se z nich žebráci závislí na lidském soucitu. Snad by bylo lepší zahynout než zůstat bez grálu. Dříve se stávalo, že lidé, kteří o svůj grál přišli, spáchali sebevraždu. Druhého dne se probudili sice daleko od svých přátel, zato ale s vlastním zdrojem potravy a příslušným přídelem přepychu.

"No, můžeme jíst ryby a žaludový chléb," navrhl Frigate.

"Po zbytek života?" ušklíbl se Burton. "Což klidně může být navždy, aspoň pokud víme."

"Jen jsem se na to zkoušel podívat z té světlejší stránky," řekl Američan. "Ale i ta vypadá dost temně."

"Měli bychom se s tím vším vypořádat postupně, tak, jak to přijde," ozvala se Alice. "Pro tu chvíli bych docela ráda, kdyby se mi někdo podíval na ta žebra a chudinka Loghu by určitě chtěla, aby jí nohu srovnali a dali do dlahy."

Muž, který je sem přivedl, také zařídil, aby byli ranění ošetřeni. Když bylo všechno hotovo a pacienti dostali proti bolesti každý kousek žvýkačky snů, vyšel ze stavení. Burton, Kazz a Monat ho následovali. Tou dobou už slunce pálilo a rozhánělo mlhu. Brzy opar nad Řekou úplně zmizí.

Naskytl se jim děsivý pohled. Celá příd' voru ve tvaru V se zlomila, když najela špicí na skalnaté pobřeží, a její levá strana se roztržila o hranu skalního sloupu. Přístav se čluny Ganopů byl zničen a jeho zbytky pohřbila obrovská hromada klád, které se nahnuly na břeh. Hlavní část voru navíc setrvačností vyjela z vody a pokračovala ještě nejméně třináct metrů po pláži. Několik stovek lidí z voru postávalo na kraji vraku, všichni vzrušeně hovořili, ale nikdo nedělal nic konstruktivního.

Na levé straně natlačil proud kusy dřeva ke kolmé skalní stěně. Po Hadžim II ani po Owenone nebylo ani stopy.

Burtonovy naděje, že by mohl získat zpět aspoň některé z grálů, se rozplynuly.

Rozhlédl se po voru. I když přišel o svou přední část, byl stále ještě obrovský. Musel měřit nejméně 660 stop či 201 metrů na délku a na šířku ve své hlavní části 122 metrů. Jeho zád' měla také tvar V.

Uprostřed voru se nacházel onen zakulacený černý předmět, který Burton viděl jakoby plout nad mlhou. Byla to hlava

modly vysoké asi třicet stop čili přes devět metrů. Černá, zavalitá, škaredá socha tvořila dominantu voru. Dřepěla na něm se zkříženými nohama a nad páteří se jí rýsoval hřeben připomínající ještěra. Hlava se svými zářivě modrými očima a širokými otevřenými ústy plnými velkých bílých, jakoby žralocích zubů, působila démonicky. Ty zuby, usoudil Burton, pocházely z dračí ryby. Tvůrci sochy je zasadili do šarlatových dásní.

Obrovské břicho mělo uprostřed okrouhlý otvor, v němž byl umístěn krb. V tomto kamenném krbu hořela malá hranička dřeva. Dým stoupal vnitřkem těla modly a ve spirálách vycházel ven jejíma ušima podobnými netopýřím.

Vpředu, těsně při kraji voru, ležela na boku strážní věž, jejíž podpěry rozlámala síla nárazu při srážce s ostrovem. Vedle věže stále ještě leželo nehybné tělo.

Na voru se porůznu vyskytovaly větší i menší budovy. Některé z těch menších se zbortily a jedna z velkých staveb se bláznivě nakláněla na bok.

Jak se Burton procházel po voru, napočítal deset vysokých stěžňů se čtvercovými plachtami a dvacet kratších s předními a zadními ráhny. Všechny plachty byly svinuté. Po stranách voru bylo umístěno větší množství člunů různé velikosti.

Největší budova se nacházela přímo za modlou. Předpokládal, že to bude dům místního náčelníka nebo snad palác. Popřípadě obojí.

Právě v té chvíli zazněl zvuk trubek a dunění bubnů. Burton viděl, jak se lidé hrnou k největší budově, a rozhodl se k nim přidat. Shromáždili se mezi modlou a budovou. Burton si v davu našel místo, odkud mohl dobře sledovat, co se bude dít, a současně si prohlédnout sochu. Nenápadně škrábl pazourkovým nožíkem do jejího povrchu. Objevil, že je vyrobena z nepálené hlíny a natřena černou barvou. Docela by ho zajímalo, kde tvůrci sochy vzali barvy na tak velké tělo a také na jasné modré oči a rudé dásně. Ve Světě Řeky patřila k lítosti výtvarných umělců barviva k velmi vzácnému zboží.

Náčelník - či velekněz - byl vyšší než většina jeho mužů, ale i tak se zdál nejméně o půl hlavy menší než Burton. Měl na sobě plášť a kilt, obojí modře, černě a rudě pruhované, a dubovou korunu se šesti hroty. V pravé ruce držel dlouhou pastýřskou hůl z dubového dřeva. Hovořil ke svému lidu z vyvýšené plošiny ve vchodu budovy a každou chvíli přitom gestikuloval berlou. Oči mu planuly a z úst se mu valil příval slov, z nichž Burton nerozuměl ani jedinému. Asi po půlhodině sestoupil dolů z pódia a dav se rozdělil na jednotlivé pracovní skupiny.

Někteří se vydali na ostrov, aby tam posbírali klády uvolněné z přídě a uložili je na hromadu ve střední části voru. Ostatní záměřili na pravobok do míst, kde se zád' spojovala s hlavní částí. Zvedli obrovská vesla a upevnili je do vidlic. Potom začali veslovat asi tak, jako pracovali otroci na galejích v rytmu bubnů.

Zjevně se pokoušeli posunout zád' voru tak, aby ji ze strany mohl zachytit proud a tím otočit celý vor. Jakmile by plavidlo nastavilo proud dostatečně velkou plochu pravého boku, jeho tlakem by se obrátilo, síla proudu by ho uvolnila a vysvobodila z ostrova.

Takhle nějak to vypadalo teoreticky, ale v praxi se manév'r nedařil. Brzy bylo jasné, že bude nutné nejprve odstranit zbytky klád z rozbité přídě, pak uvězněnou přední část voru podložit a uvolnit páčením.

Burton o tom chtěl říct náčelníkovi, ale ten mezitím obešel modlu, přistoupil k ní zepředu, ukláněl se jí a drmolil modlitby. Burton ze zkušenosti věděl, že přerušovat cizí náboženské rituály je velmi nebezpečné.

A tak se procházel dál, zastavil se, aby si prohlédl čluny, kánoe a malé plachetnice umístěné v závěsech podél okraje voru, pak začal slídit kolem větších budov. Většina dveří měla závory zvenčí, a tak do několika z nich opatrně nakoukl, a když se ujistil, že si ho nikdo nevšimá, vstoupil.

Dvě z budov sloužily jako sklady sušeného rybího masa a žaludového chleba. V jedné z místností byly uloženy zbraně. V další kůlně objevil dvě zcela dokončené kánoe vydlabané z kmene a kostru člunu z borového dřeva. Ta bude později potažena rybí kůží. V pátém stavení, do něhož nahlédl, našel neuspořádanou sbírku nejrůznějších věcí. Byly tu bedny dubových prstenů na prodej, spirálovité obratle a rohy z kostlína, hromady rybích i lidských kůží, bubínky, bambusové flétny, harfy se strunami z rybích střev, poháry vytvořené z lebek, provazy z vláken trávy nebo rybí kůže, kupa sušených střev dračích ryb, z nichž se daly vyrobit plachty, kamenné lampy na rybí tuk, krabice se rtěnkami a šminkami, marihuana, doutníky a cigarety, zapalovače (což nepochybně mělo být zboží určené pro výměnný obchod nebo v případě potřeby na výkupné), asi padesát rituálních masek a spousta dalších věcí.

Když vešel do šesté budovy, začal se usmívat. Tady skladovali grály. Vysoké šedé válce byly pečlivě uloženy v dřevěných přihrádkách a čekaly na své majitele. Napočítal jich tři sta padesát. Na voru se plavilo přibližně tři sta deset lidí, to znamená, že nejméně třicet grálů přebývalo. Několikaminutová prohlídka jeho odhad potvrdila. Všechny grály kromě třiceti byly označené. Držadla měly omotaná provázky, na nichž visely hliněné destičky popsané klínovým písmem. Majitelé si na ně vryli svá jména. Prozkoumal několik znaků. Připomínaly mu písmo, které viděl na fotografiích asyrských a babylonských dokumentů.

Zkusil odklopit víčka označených grálů, pochopitelně bez úspěchu. Uvnitř se nacházel jakýsi ochranný mechanismus, který zabránil v otevření grálu každému kromě jeho vlastníka. Principem onoho zařízení se zabývalo několik teorií. Podle jedné z nich měl každý grál čidlo, které dokázalo rozpoznat elektrické pole vlastníkovy kůže. To pak aktivovalo otevírací mechanismus.

Neoznačené grály však byly jiného druhu a lidé je nazývali "volné". Když se šestatřicet miliard mrtvých ze Země probudilo mladých a zdravých podél nekonečných břehů nesmírné Řeky, každý z nich našel vedle sebe svůj osobní grál. Každý z grálových kamenů měl ve své centrální prohlubni také umístěn jeden grál. Ten patrně měl vzkříšeným posloužit jako určitý návod; měl jim předvést, jak vlastně grály fungují.

Pak kameny poprvé vychrlily plameny a hluk, a když hřmění doznělo a blesky pohasly, ti největší zvědavci vyšplhali nahoru a podívali se do válců. Odklopili víčka a objevili, co je uvnitř. A ozval se jásot. Zázrak nad zázraky! Dutý vnitřek obsahoval vysunovací přihrádky, na nichž teď ležely misky a hrnky s jídlem a pitím a další užitečné věci.

Při následujícím výboji grálových kamenů už byly všechny soukromé válce umístěny v prohlubních a poskytly majitelům všechno potřebné, vlastně ještě mnohem víc, přestože si později někteří lidé stěžovali na nedostatečný výběr a pestrost nabídky. Jenomže taková už je lidská povaha.

Volné grály byly vysoce ceněny; lidé se kvůli nim hádali, navzájem si je kradli, dokonce pro ně i zabíjeli. Člověk, který měl svůj grál a k tomu navíc jeden volný, dostával dvakrát víc jídla i luxusního zboží, než mu správně náleželo. Burton nikdy nevlastnil volný grál a tady jich před ním leželo hned třicet.

Problém ztracených grálů byl vyřešen - pokud se Burtonovi podaří přesvědčit vůdce, aby se s několika rozloučil.

Konec konců jeho vor zavinil zničení Burtonovy lodi i ztrátu grálů jeho posádky. Dlužil jim patřičnou náhradu.

Až dosud tu s trosečníky zacházeli slušně. Dovedl si představit skupiny lidí, které by pro ně udělaly jen jediné; hodily by je přes palubu. Možná by ještě předtím znásilnili ženy a popřípadě i muže.

Ovšem pohostinnost lidí z voru jistě měla své meze. Volné grály nebyly snadno k dostání; dost možná je někde ukradli. Ale ať už k nim přišli jakýmkoli způsobem, určitě si je schovávali pro případ nouze, kdyby například někdo z nich přišel o svůj vlastní nebo kdyby cestou narazili na zvláště silného nepřítele a museli je poskytnout jako výkupné. Burton opustil přístřešek, zavřel za sebou na závoru a zadumaně pokračoval v procházce. Kdyby náčelníka požádal o sedm grálů, mohl by být příkře odmítnut. Ovšem tím by ve vůdci současně vzbudil podezření, ten by posílil hlídky a skladiště by bylo od té chvíle přísně střeženo. Nehledě na to, že by ho přítomnost potenciálních zlodějů na palubě mohla natolik znervóznit, že by je požádal, ať už slušně nebo jinak, aby vor opustili.

Když mýjel modlu, viděl, že se náčelník už přestal modlit a míří směrem k ostrovu. Zřejmě se chystal zkontrolovat, jak postupují práce na uvolnění voru.

Burton se rozhodl, že se ho na grály zeptá hned teď. Nač tu záležitost odkládat. Kdo pořád jen sedí na zadku, šlape si po štěstí.

19

Jeho původní jméno znělo Mutu-sha-ili a znamenalo "boží člověk", ale v esperantu ho oslovovali Metusael a v angličtině Methuzalem.

Jednu šílenou chvilku si Burton myslel, že snad potkal živý model onoho patriarchy ze Starého zákona, který žil několik století. Ale nebyl to on. Tento Methuzalem byl Babyloňan a o židech se dověděl až tady, ve Světě Řeky. Na Zemi býval dohlížitelem nad sýpkami, ale tady se stal zakladatelem a veleknězem nového náboženství a současně s tím i náčelníkem na tomto obrovském voru.

"Stalo se to jedné noci před mnoha lety. Venku zuřila bouře a já spal. Ve snu ke mně přišel bůh jménem Rush-hub. Nikdy dřív jsem o takovém bohu neslyšel, ale on mi vysvětlil, že kdysi býval mocným bohem mých předků. Jejich potomci ho však zavrhlí a za mého života už ho uctívali jen v jediné vesničce u hranic království.

Ale bohové neumírají, i když na sebe mohou vzít jinou podobu a změnit jméno, nebo dokonce zůstávají bezejmenní, a tak i on přežíval ve snech mnoha lidí po mnoho pokolení. Ted' se však rozhodl, že nastal čas, aby opustil svět snů. A tak mě povolal a já povstal a modlil se k němu, hlásal jeho jméno a uctíval ho. Pak mi přikázal, abych shromáždil skupinu věrných a postavil obrovský vor a se svými lidmi se na něm plavil po proudu Řeky.

Po mnoha letech, po dlouhé době, která by na Zemi představovala dobu života několika pokolení, doplujeme na konec Řeky, až tam, kde se ztrácí v jámě na úpatí hor, které jako prstenec obklopují vrchol tohoto světa. Tam potom proplujeme podsvětím, což je obrovská temná jeskyně, a po jasném, čistém moři dorazíme k zemi, kde budeme navždy žít v míru a štěstí spolu s bohy a bohyněmi.

Než však vor spustíme na vodu, musíme vytvořit Rush-hubovu sochu, umístit ji na voru a modlit se k ní, neboť je symbolem našeho boha. Tak mi nevykládej, jak mi už leckde říkali, že jsme modloslužebníci a že zaměňujeme fyzický symbol boha za boha samotného."

Burton usoudil, že ten člověk je šílenec, ale měl dost rozumu, aby si ten postřeh nechal pro sebe. Zdá se, že i se svou posádkou padl do rukou fanatiků. Ještě štěstí, že jeho bůh Methuzalemovi a ostatním svým uctívačům zakázal ubližovat jiným lidem, ledaže by se jednalo o sebeobranu. Ovšem Burton ze zkušenosti věděl, že sebeobrana může znamenat prakticky cokoli, záleží pouze na tom, co si pod tím pojmem dotyčná osoba nebo skupina představují nebo co se jim momentálně hodí.

"Sám Rushhub mi řekl, že na místě, kde budeme vstupovat do podsvětí, máme jeho sochu rozbít na malé kousky a ty naházet do Řeky. Nevysvětlil, proč to máme udělat. Řekl jen, že to pochopíme, až k té jeskyni doplujeme."

"To je všechno hezké," pravil Burton. "Jenomže ted' jste zodpovědní za zničení naší lodi. A také za ztrátu našich grálů."

"To je mi opravdu líto, ale nemohu pro vás nic udělat. To, co se vám stalo, byla vůle Rushhubova."

Burton měl v té chvíli obrovskou chuť udeřit toho muže do tváře. Ale ovládl se a řekl: "Tři z mých lidí jsou zranění, takže nemohou chodit. Mohli bychom dostat alespoň člun, abychom se dostali na břeh?"

V Methuzalemových černých očích zableskla krutost. Ukázal k ostrovu. "Tam je břeh, tam je grálový kámen.

Dohlédnu na to, aby tam byli tvoji ranění dopraveni, dáme vám sušené ryby a žaludový chléb. A už mě neobtěžuj žádnými požadavky. Mám dost svých starostí. Musíme dostat vor zpátky na Řeku. Rushhub mi řekl, že nás cestou za žádnou cenu nesmí nic zdržet. Kdybychom nedorazili v pravý čas, mohly by se pro nás brány do světa bohů navždycky zavřít. Pak bychom museli věčně kvílet před branami a věčně litovat své slabé víry a nedostatku odhodlání."

V tom okamžiku se Burton rozhodl, že ať tady na voru provede cokoli, má na to plné právo. Tihle lidé mu něco dlužili, a

on jim nedlužil nic.

Methuzalem už byl na odchodu, když zahlédl Monata, který právě vyšel z domku. Zůstal stát a ukázal na něj. "Co je tohle?"

Burton přistoupil blíž k němu a tiše odpověděl: "To je člověk z jiného světa. Spolu s několika dalšími přicestoval na Zem ze vzdálené hvězdy. Stalo se to asi sto let po mé smrti a asi čtyři tisíce let po tvé. Přišel v míru, ale lidé ze Země objevili, že má lék, který lidem může zachovat věčné mládí. Naléhali na něj, aby jim prozradil jeho tajemství, ale on odmítl. Vysvětlil jim, že je Země už tak dost přelidněná a má s tím značné potíže. A kromě toho nesmrtelnost je jen pro ty, kdo si ji zaslouží."

"To znamená, že se mýlil," prohlásil Methuzalem. "Bohové nám dali možnost žít věčně."

"Jistě, svým způsobem. Ačkoli, aspoň podle tvé víry, skutečné nesmrtelnosti dosáhne jen malá skupina lidí, jenom ti na tvém voru. Je to tak?"

"Zní to tvrdě," přisvědčil Methuzalem. "Ale tak to prostě je, a kdo jsme my, abychom posuzovali záměry a jednání bohů?"

"Ovšem pravdou je, že o přáních bohů se vždy dovídáme prostřednictvím lidí, kteří promlouvají jejich jménem. Nikdy jsem nepotkal člověka, o jehož motivech a jednám bych nemusel pochybovat."

"Pak jsi hlupák."

"Mimochodem," poznamenal Burton, zakrýváje hněv úsměvem, "Arkturané, to jest Monat a jeho lidé, byli napadeni pozemšťany. Byli do jednoho pobiti, ale Monat ještě stačil způsobit smrt téměř všech lidí na Zemi."

Odmíchl se. Jak vysvětlit tomu nevzdělanci, že Arkturané nechali svou vesmírnou loď na oběžné dráze Země? Že Monat vyslal pomocí rádiových vln signál k lodi a ta odpověděla vyzářením energie o takové frekvenci, jaká zabíjí pouze lidské bytosti?

Sám tomu příliš nerozuměl, neboť za jeho života neexistovalo nic takového jako rádio nebo kosmické lodi.

Methuzalem sledoval Monata široce rozevřenýma očima. "Je snad mocný kouzelník? Má takovou moc, že všechny ty lidi zabil na dálku?"

Burton v duchu rychle zvážil využití Monata jako páky, jejíž pomocí by získal člun a volné grály. Mohl by náčelníkovi voru pohrozit jeho magickými schopnostmi. Jenomže Methuzalem byl možná nevzdělaný a také blázen, ale nikoli hlupák. Určitě by ho napadlo zeptat se, proč tedy Monat, když je takový velký čaroděj, neochránil Hadžiho II před zničením a jeho posádku před zraněním. Klidně by se mohl zeptat, k čemu Burton potřebuje loď, když mu Monat jistě dokáže přičarovat schopnost létat.

"Ano, všechny je zabil," řekl Burton. "A pak se sám probudil na těchto březích a netušil jak ani proč. Jeho magické nástroje zůstaly pochopitelně na Zemi. Tvrdí, že časem najde vhodný materiál a vyrobí si nové, aby znovu získal svou moc, a pak bude zase tak silný a smrtelně nebezpečný jako dřív. Potom ať se všichni, kdo mu projevovali opovržení a vysmívali se mu, začnou bát." Tak, a teď ať si to Methuzalem v klidu přebere.

Methuzalem se pousmál. "Tou dobou už..."

Burton pochopil. Tou dobou už bude vor daleko.

"Kromě toho Rushhub své věrné ochráně. Bůh je vždycky mocnější než člověk a určité přemůže i démona z hvězd."

"Proč tedy nezabránil této nehodě?" zeptal se Burton.

"To nevím, ale nepochybují o tom, že mě zase navštíví ve snu a vysvětlí mi, proč ke srážce došlo. Rushhubovým lidem se nestane nic bezdůvodně." S tím Methuzalem odešel.

Burton se vrátil do domku, aby se podíval, jak se daří jeho posádce. Ve dveřích se málem srazil s Kazzem, který právě vycházel ven. Kazz si svlékl veškerý oděv kromě kiltu a odhalil své chlupaté, podsadité tělo s mohutnými kostmi a mocnými svaly. Hlava usazená na býčí šíji se nakláněla dopředu; měl široký obličej, nízké ustupující čelo a protaženou úzkou lebku. Jeho masivní nadočnicové oblouky tvořily kostěné hřebeny nad bystrými tmavými očima po stranách plochého nosu s širokými nozdrami. Vystupující čelisti kontrastovaly s tenkými rty. Jeho ruce působily dojmem, že by dokázaly rozdrtit skálu na prášek.

Navzdory děsivému vzhledu by v londýnském East Endu v Burtonově době patrně nevzbudil zvláštní pozornost, pochopitelně pokud by byl oblečen.

Celé jeho jméno znělo Kazzintuitruaabemss, což v jeho rodné řeči znamenalo Muž-Jenž-Zabil-Bílý-Zub.

"Co se děje, Burtone-naq?"

"Pojďte se mnou, ty a Monat."

Když se shromáždili uvnitř chýše, zeptal se všech, jak se cítí. Alice a Frigate prohlásili, že mohou chodit, ale rozhodně ne běhat. Loghu byla jiný případ. Neměla bolesti vlivem zvykačky snů, kterou dostala, ale nejméně čtyři nebo pět dní ještě nebude v pořádku. Tak dlouho obvykle trvalo, než srostla zlomená kost. Nikdo neměl ponětí, co tady ve Světě Řeky vyvolává tak úžasnou rychlost hojení. Možná to způsobilo něco v jídle, těžko říct.

Ať už byla příčina toho jevu jakákoli, kosti se hojily, na místě ztracených zubů a očí narůstaly nové, obnovovaly se roztrhané svaly i spálené maso, a to všechno s rychlostí, která obyvatele Údolí zpočátku úplně vyváděla z míry.

Postupně si na to ale zvykli a teď už s tím počítali jako se samozřejmou věcí.

Burton ještě ani nestačil objasnit situaci, když se objevilo dvanáct ozbrojených mužů. Jejich velitel prohlásil, že má příkaz dopravit je na ostrov. Dva z mužů položili Loghu na nosítka a zvedli ji. Frigate se belhal za nimi, opíraje se o Monata a Kasse. S jistými obtížemi se prodrali divokou zmlátí klád až na břeh. Tam už na ně čekali Ganopové, rozžlobení, ale úplně bezmocní.

Vojáci z voru donesli Loghu do jedné z chýší a pak všichni odešli. Ještě předtím však jejich velitel upozornil Burtona, že se jeho posádka nesmí přiblížit k voru. "A když to uděláme?" zeptal se Burton hlasitě. "Pak vás hodíme do Řeky. Možná vám přivážeme k nohám kámen. Všemocný Rushhub nám zakazuje prolévat krev jinak než v sebeobraně, ale o

utopení nepřátel se nezmiňuje."

Těsně před poledním výbojem grálových kamenů vojáci donesli Burtonově posádce zásobu ryb a žaludového chleba. "Methuzalem vzkazuje, že tohle vás zachrání před hladem, dokud si nebudete sami nachytat dost ryb a upéct chléb."

"Své díky mu vyjádřím osobně," řekl Burton veliteli. "I když se mu můj způsob možná nebude zamlouvat."

"Tohle byla jenom prázdná výhrůžka?" zeptal se Monat později. "Nebo máš skutečně v plánu nějaký druh pomsty?"

"Pomsta není můj způsob," odpověděl Burton. "Mám ale v úmyslu zařídít věci tak, abychom nezůstali bez grálů."

Uplynuly dva dny. Přední část voru stále spočívala na břehu. Hromada klád už byla odklizená a dělníci s vynaložením značného úsilí posunuli vor o pár metrů blíž k vodě. Byla to jednotvárná a namáhavá práce. Veškeré osazenstvo voru s výjimkou vůdce postrkovalo uvízlou příd' plavidla pomocí kusů dřeva sloužících jako páky. Od úsvitu do soumraku pracovníci ve svém jazyce vyřvávali: "Raz, dva, tři, zvedat!"

Každý z těchto hromadných náporů postrčil nesmírně těžkou masu voru zhruba o milimetr. Co chvíli se mezi skalnatý břeh a spodek voru vklínil nějaký kámen a přední část po něm sklouzla. Celý vor se pak pod tlakem proudu posunul o kousek zpátky na břeh a klíny, jimiž pracovníci vor podkládali, vypadly. Když se to stalo několikrát za sebou, přišlo veškeré úsilí posádky nazmar.

Jelikož vítr vanul proti proudu Řeky, posádka voru rozvinula plachty na stěžních. Methuzalem doufal, že síla větru pomůže vor uvolnit. Což by patrně fungovalo nebýt skutečnosti, že se nacházeli částečně v závětrí za mohutným skalním sloupem.

Třetího dne ráno ležel vor asi o metr blíž k vodě. Tímhle tempem bude trvat ještě dalších sedm dní, než se vor osvobodí.

Ganopové se zatím starali o své záležitosti. Když Methuzalem odmítl půjčit jim člun, vyslali čtyři nejlepší plavce na druhou stranu jezera. Tam tito muži vysvětlili, co se na ostrově děje, a vypůjčili si malou plachetnici. Vrátili se zpátky s flotilou asi dvaceti lodí s náčelníky místního státu a nejlepšími bojovníky na palubě. Nejvyšší náčelník, vytáhlý indián z kmene Shawnee, si obhlédl situaci a zasedl s Ganopy a ostatními k poradě. Burton a Monat byli pozváni, aby se také zúčastnili.

Vyslechli spoustu řečí, stížností od Ganopů, různé rady od sprátených kmenů. Pak si Burton vzal slovo a vyprávěl všem o ohromném skladišti plném zboží, které se na voru nachází. O volných grálech se pochopitelně nezmínil.

Navrhl, že by snad Babyloňané mohli poskytnout část j svého zboží výměnou za pomoc při uvolňování voru.

Shawnee usoudil, že je to dobrý nápad. Vydal se za Methuzalem, který ho sice zdvořile vyslechl, ale prohlásil, že žádnou pomoc nepotřebuje. Indián se vrátil na ostrov celý nazlobený.

"Tyhle orlí nosy nemají rozum," řekl. "Copak nechápou, že bychom jim klidně mohli vzít všechno, co mají, a nenabídnout jim za to vůbec nic? Rozbili Ganopům lodí i s přístavem, zničili loď, kterou cizinci stavěli celý rok a stála je spousta pití a tabáku, které vyměňovali za dřevo na stavbu. Zavínili smrt člena posádky a také ztrátu jejich grálů."

Člověk bez grálu jako by byl mrtev...

A co nabízejí jako náhradu? Nic! Posmívají se Ganopům i cizincům. Jsou to zlí lidé a zaslouží si potrestání."

"Nemluvte o cenném zboží, které by náčelník a jeho kamarádi mohli získat," zamumlal Burton k Monatovi anglicky.

"Co jsi říkal?" zeptal se náčelník.

"Povídal jsem svému příteli z hvězd, že jste moudří a poznáte, co je správné a co ne, a velký duch se na vás usmívá."

"Vaše řeč dokáže vyjádřit mnoho v několika málo slovech."

"Ovšem. Jazyk mého lidu není rozeklaný." Bůh mi odpusť tu lež, dodal Burton v duchu.

Přestože Shawnee neřekl, co má v úmyslu, Burton si domyslel, že plánuje vpád na vor. Možná k němu dojde už této noci.

Svolal všechny do své chýše. "Nekoukejte tak zasmušile. Myslím, že přece jen budeme mít své grály a nezůstaneme navždy žebráky. Ale musíme začít jednat, a to ještě dnes v noci. Tak co, Loghu, Pete a Alice? Zvládnete už nějakou menší akci? Možná že to bude trochu ráznější akce."

Tři ranění odvětili, že mohou chodit, ale běh zatím stále nepřicházel v úvahu.

"Dobře. Takže to provedeme takhle, pokud nemáte námitky. A pokud nějaké máte, uděláme to stejně."

20

Snědli skromné večerní jídlo, ryby a chléb, ze kterého se jim dělalo špatně ještě dřív, než ho strčili do pusy. Ganopové se k nim chovali laskavě; poskytli jim pár cigaret a také tolik lišejníkové pálenky, o kolik si řekli. Burton se chvíli procházel po pláži. Potom měl v úmyslu odebrat se do své chýše a předstírat, že jde spát. Babyloňané se většinou už vraceli do chatek na voru, někteří ještě postávali v hloučcích před nimi a rozmlouvali. Po třech dnech vyčerpávající a otravné dřiny byli velmi unaveni a jistě brzy usnou - všichni kromě stráží rozestavěných podél kraje voru. Strážci zapáli pochodně z borového dřeva napuštěné rybím tukem a budou přecházet tam a zpátky, dokud je nevystřídá další směna. Nejvíc stráží umístil Methuzalem na přední část voru, aby si mohl být jist, že se Burtonovi a jeho lidem nepodaří proplížit na palubu a ukrást jim zboží. Malí snědí chlapci Burtona pozorně sledovali, když se loudal kolem nich. Zazubil se a zamával jim. Nikdo z nich jeho pozdrav neopětoval.

Když si Burton dostatečně obhlédl situaci, obrátil se a zamířil ke své chýši. Cestou minul náčelníka Ganopů, který seděl před svým obydlím a kouřil dýmku, jednu z těch, jaké grály poskytovaly zhruba jednou do roka.

Dřepl si k němu. "Tak si říkám, náčelníku, že by dnešní noc mohla lidem z voru přinést velké překvapení."

Náčelník vyndal dýmku z úst. "Co tím myslíš?"

"Co kdyby náčelník kmenů ze severního břehu se svými bojovníky podnikl nájezd na vor? Neslyšels o tom?"

"Ani slovo. Nejvyšší náčelník Shaawanwaakiů mi nedůvěřuje. Ovšem je pravda, že by mě nijak nepřekvapilo, kdyby on a jeho válečníci měli orlím nosům za zlé, co jsme od nich my Ganopové vytrpěli. Jsme všichni pod ochranou nejvyššího náčelníka, takže se ho to jistě dotklo."

"A kdyby skutečně zaútočili, kdy asi by to udělali?"

"V dřívějších dobách, když Shaawanwaakiové ještě vedli válku s lidmi na jižním břehu, mívali ve zvyku překročit Řeku těsně před úsvitem. Tou dobou jsou ještě mraky nad vodou dost husté, není vidět, že se někdo blíží. Ale brzy potom, co čluny přistanou, vyjde slunce a spálí svým horkem všechny mraky. A v té chvíli Shaawanwaakiové zaútočí."

"Přesně tak jsem si to představoval," přikývl Burton. "Ale ještě mě trápí jedna věc. Přeplovat v mlze řeku nebo menší jezero a najít druhý břeh není těžké. Ale tohle je malý ostrov a ten se bude špatně hledat, když se všude válejí mraky. Skalní sloup je sice hodně vysoký, ale bojovníci ho v mlze stejně neuvidí."

Náčelník si znovu nacpal dýmku, než odpověděl: "To není moje starost."

"Na jednom místě sloupu jsem viděl skalní římsu. Je to na severní straně, ale výstupek skály ji před lidmi z voru skrývá. Nezahledli by ani oheň, který by byl vidět z Řeky na sever od ostrova i v husté mlze. Proč asi na tu římsu někteří Ganopové po celý den nosili bambusové a borové dřevo?"

Náčelník mu věnoval široký úsměv. "Jsi zvědavý jako divoká kočka a oči máš jako jestřáb. Já však slíbil Shaawanwaakiům, že se o té věci nikomu ani slovem nezmíním."

Burton vstal. "Rozumím. Díky za pohostinnost, náčelníku. I kdybychom se už nesetkali."

"Když se nepotkáme v tomto světě, tak třeba v tom dalším."

Té noci se mu nedařilo usnout. Po dlouhých hodinách, kdy se převaloval a neklidně sebou házel, ho překvapil Monat, který mu trásl ramenem. Vymanil se ze stisku Arkturanových tří prstů a palce a vstal. Monat pocházel také z planety s čtyřnadvacetihodinovou rotací a měl v hlavě něco jako biologické hodiny. Burton se na něj proto mohl spolehnout, že všechny včas probudí.

Pomalů se rozhýbávali, tiše hovořili a popíjeli instantní kávu. Krystalky kávy, kterou jim darovali ostrované, při rozpouštění samy uváděly vodu do varu. Jejich chýše byla právě dost vysoko, aby zůstala nad hladinou mlhy, a tak ze svého stanoviště viděli slabou záři nahoře na sloupu. Shaawanwaakiové ji rozeznají i v mlze a pro orientaci jim to bude stačit.

Frigate a Burton jako jediní byli v okamžiku srážky, po které šel Hadži II ke dnu, úplně oblečení. Ostatní měli na sobě to, co jim věnovali Ganopové. Než se ponořili do mlhy pod sebou, zahalili se od hlavy až k patě. Burton kráčel v čele, za ruku držel Alici, ta zase Frigata, a tak dál, drželi se a postupovali v jedné řadě. Burton se spoléhal na svůj neobyčejně vyvinutý orientační smysl a bezpečně je vedl k vodě. Teď už viděli světlo pochodní jako nejasné skvrny v mlze.

Burton vytáhl pazourkový nůž. Kazz měl kyj, který si pomocí nože půjčeného od Ganopů vyrobil z borové větve.

Frigatův nůž dostala neandrtálka Besst. Ostatní zůstali neozbrojeni.

Burton se obezřetně pohyboval kupředu, až narazil na okraj voru. Mezi jednotlivými pochodněmi rozmístěnými podél kraje byly dost velké mezery, takže se mu podařilo mezi nimi nepozorovaně proplížit. Pokračoval dál, aby nebyl na dohled ani na doslech stráží. Ostatní ho jeden po druhém následovali.

"Tohle bylo snadné," řekl, když se zase sešli. "Teď budeme úplně slepí, dokud nevidíme světlo pochodně. Polohu budov a lodí mám sice v hlavě, ale v téhle mlze... No, tak pojďte za mnou."

Přes své ujišťování přece jen trochu zabloudil. Chvilí se motali po palubě, až se před nimi náhle objevila černá postava idolu s ohněm v břiše. Burton se zastavil a pokoušel se odhadnout, kolik kroků dělí sochu od budovy s grály.

Kazz se ozval: "Napravo vidím nějaká světla."

Burton vedl svou skupinu kolem pochodní po pravé straně, až zahlédli čtvercové stěny a kuželovitou střechu skladiště. Od přední strany budovy zaznívaly hlasy stráží. Muži hovořili potichu a chvílemi podupávali. Burton opatrně dotápal dozadu za dům. Po celou dobu se špičkami prstů dotýkal stěny, aby se od ní nevzdálil. Pak se zastavil.

Vytáhl zpod oděvu smyčku koženého lana, které si půjčil od náčelníka. Ganopo se ho pochopitelně nevyptával, nač ho potřebuje. Monat a Frigate měli také provazy. Burton všechna lana svázal, takže z nich udělal jedno. Alice držela konec lana a on spolu s Monatem, Frigatem, Loghu a Kazzem zmizeli v temnotě. Burton si pamatoval, že přesně naproti skladišti je umístěn závěs se člunem. Tentokrát zamířil bez váhání přímo k cíli.

Upozornil ostatní, že se musí pohybovat obzvlášť tiše a pomalu. Pak spolu s nimi uvolnil ze závěsu velkou kánoi.

Unesla by klidně deset lidí, takže při svých rozměrech byla dosti těžká, ačkoli k její výrobě použili lehké borové dřevo a tenkou rybí kůži.

Jakmile spustili kánoi na vodu a uložili do ní pádla, všichni kromě Loghu se vrátili zpátky. Teď už bylo jen na ní, aby udržela loď na místě a nenechala ji odnést proudem.

Podél lana se hbitě vydali zpět ke skladišti. Právě ve chvíli, kdy přicházeli k budově, Kazz zavrčel: "Jdou sem další!"

Všichni spatřili plameny čtyř pochodní.

"Výměna stráží," zašeptal Burton. Museli obejít roh domu a schovat se za ním, neboť čtveřice ozbrojených mužů mířila rovnou k nim. Burton pohlédl nahoru. Buďto si to jen představoval, nebo mlha začínala opravdu trochu blednout.

Vyčkávali. Někteří se za tu dobu i v tom chladném, vlhkém vzduchu zpotili. Stráže spolu prohodily jen pár slov, někdo z nich asi udělal vtíp, soudě podle smíchu, který k vetřelcům dolehl, pak se muži z předchozí směny vzdálili a podle světla jejich pochodní bylo vidět, že se ubírají k domům na přední polovině voru. Zbylí dva se vydali opačným směrem, takže se vetřelci museli opět rychle stáhnout.

Burton vykoul zpoza rohu. "Rozdělují se... Kazzi, myslíš, že bys jednoho dostal?"

"Klidně, Burtone-naq," odpověděl Kazz a zmizel.

Pochodně už téměř nebylo vidět, když Burton matně zahlédl, jak jedna z nich padá. Vzápětí ji kdosi zvedl, blížila se k nim a její světlo sílilo. Skupina se přesunula z boku budovy zase dozadu, protože Burton měl obavy, že by zbylá stráž mohla při obchůzce spatřit jejich pochodeň.

Kazz si odhrnul kapuci, jeho mocné, hranaté zuby zasvitly v záři plamenů. V jedné ruce držel těžké dubové kopí s hrotem z rohu kostlína, které vzal strážci. Za pasem měl pazourkový nůž zasazený do masivní dřevěné rukojeti a pazourkovou sekeru. Poslední dvě zbraně podal Frigatovi a Alici. Kyj nechal Arkturanovi.

"Doufám, žeš ho nezabil," zašeptal Monat.

"Přijde na to, jak má tlustou lebku," odpověděl Kazz.

Monat se nešťastně zašklebil. Měl až patologickou hrůzu z násilí, ačkoli v sebeobraně dokázal bojovat velmi efektivně. Burton se obrátil na Frigata. "Nebude ti ta noha překážet? Dokážeš mávat sekerou stejně dobře jako dřív?"

"Myslím že ano." Ted' se Frigate celý třásl, ale v boji se jako vždycky zase uklidní. Stejně jako Arkturan nenáviděl fyzická střetnutí.

Burton všem vysvětlil, co mají dělat, a pak zavedl Alici a Kazze podél stěny k přední části budovy. Ostatní obcházeli skladiště z druhé strany.

Znovu vykoukl. Poblíž postávala čtveřice strážů. Muži stáli obráceni čelem k sobě a povídali si. Vtom se za rohem objevila další pochodeň. Burton se dal do pohybu v okamžiku, kdy se všichni čtyři muži otočili tím směrem a vykřikli. Kazz se zahalil do kápě, aby skryl své rysy. Strážci si možná mysleli, že se z nějakého důvodu vrací jeden z nedávno vystřídanych mužů, takže se dostal dost blízko, než ho vyzvali, aby zůstal stát.

Svou chybu strážci odhalili příliš pozdě. Kazz uchopil své kopí těsně za hlavici a násadou udeřil jednoho z nich ze strany do šíje.

Burton si přehodil nůž do levičky a hranou pravé dlaně sekl do šíje dalšího muže. Nijak netoužil zabít a i krvelačnému Kazzovi přikázal, aby pokud možno nepoužíval hlavici kopí.

Z mlhy vylétla Frigatova seker a zasáhla třetího strážce do prsou. Frigate patrně také nechtěl muže zabít, takže jeho vrh nebyl zcela přesný. Jinak bylo jeho vrhačské umění bezchybné. Strážce dostal ránu přední tupou stranou, ne ostřím, a úder mu vyrazil dech. Než se mohl vzpamatovat, Burton ho prudce kopl do hlavy.

Monat udeřil současně s ostatními a poslední z mužů se v bezvědomí složil na palubu.

Chvilí bylo ticho. Útočníci vyčkávali, zda někdo neslyšel zvuky rvačky. Potom zvedli pochodně a Burton sňal ze dveří závoru. Odtáhli padlé dovnitř a Monat je prohlédl.

"Výborně. Všichni jsou naživu."

"Někdo z nich se možná brzy probere," poznamenal Burton. "Kazzi, pohlídej je." Zvedl pochodně, aby ostatní viděli polici s volnými grály. "Tak, a už nejsme žebrači!"

Krátce zaváhal. Mají si vzít jen sedm grálů? Proč ne všech třicet? Přebytné grály by mohli vyměnit za dřevo a plachty na novou loď. Jeho heslem bylo Čest, ne pocty, ale tady se jednalo o náhradu škody, nikoli o krádež.

Vydal rozkaz a každý z jeho lidí vzal pět grálů. Jeden si pověsili za držadlo na krk, paže prostrčili držadly dalších, dvou na každé straně. Pak opustili budovu, zavřeli za sebou na závoru a podél koženého lana došli ke kánoi. Pochodně nechali ležet na palubě před skladištěm.

Loghu se ozvala: "Neměli už indiáni zaútočit?"

"Už před chvílí," odpověděl Monat.

Naložili svou kořist do kánoe a pádlovali pryč. Mířili k jižnímu břehu. Měli v plánu pokračovat proti proudu Řeky, dokud nezačne svítat. Burton si dělal starosti s přebytnými grály. Kdyby je zahlédl někdo z místních vůdců, patrně by jim je zabavil. Nebo by je mohli ukrást zdejší zloději.

Napadal ho jen jediný způsob, jak je ukrýt. Naplnili přebytné grály vodou, nařezali kousky řemenu, jeden konec přivázali k rukojeti grálu, druhý protáhli skrz díru v kůži a připevnili ke kostře kánoe.

Kánoe tou přítěží ztěžkla, naštěstí však už byli těsně u břehu. Zastavili v přístavu poblíž grálového kamene a připoutali loď k pilíři pod molem. Pak se usadili pod houbovitém kamenem a čekali. Přišlo ráno, dostavily se stovky místních obyvatel. Burton představil svou skupinu a požádal o dovolení použít místní kámen. Obyvatelé jižního břehu byli mírumilovní a rádi svolení poskytli. V podstatě zde cizince vítali jako zdroj novinek a klepů.

Slunce zahrnalo mlhu. Burton vyšplhal na kámen a pohlédl směrem ke skalnímu sloupu. Jeho úpatí bylo vzdáleno asi 2,5 námořní míle, a výška, v níž se nacházel, mu posunula obzor asi o čtyři míle. Rozeznával docela jasně větší budovy a sochu, ale neviděl nikde žádné plameny. Možná že Shaawanwaakiové vor nezapálili. Snad nechtěli přijít o cenný náklad dřeva a chystali se vor vytáhnout na břeh a rozebrat.

Rozhodl se, že dnešní den věnuje odpočinku, místo aby pokračovali dál proti proudu. Odpoledne u břehu přistála skupina Ganopů i s náčelníkem. Burton se začal vypytovat na noční útok a náčelník se rozesmál.

"Tihle Shaawanwaakiové jsou slepí krtci, úplně vor minulí! Vůbec neviděli náš oheň, ačkoli nechápu, jak ho mohli přehlédnout. Veslovali dokolečka celé hodiny, a když se mlha zvedla, zjistili, že je proud zanesl o pět kamenů od ostrova. Žabaři!"

"Neříkali Babyloňané něco o chybějící kánoi? Ani o strážích, které jsme museli omráčit?" (O grálech se Burton raději nezmínil.)

Náčelník se znovu zasmál. "Ano, ještě než kámen vyvrhl plameny, vyřítili se na břeh, celí rozzlobení, i když neřekli proč. Trochu nás potloukli, ale těch pár boulí a škrábanců nás netrápí, jsme rádi, že jste je tak hezky napálili. Důkladně prohledali celý ostrov, ale pochopitelně vás nenašli. Objevili popel z našeho ohně a vyslyšali nás, proč jsme ho zakládali. Tak jsem jim řekl, že to byl obřadní oheň.

Nevěřili mi. Možná si domysleli pravdu. Ale nemusíte mít strach, že by po vás pátrali. Všichni, i Methuzalem, se starají

jenom o to, aby uvolnili vor už dnes. Nejspíš se obávají, že na ně v noci někdo zaútočí."

Burton se zeptal, proč vlastně Shaawanwaakiové nepodnikli nájezd na vor za denního světla. Vždyť by Babyloňany jistě přemohli.

"Protože mezi místními státy existuje dohoda o ochraně cizinců," vysvětlil mu náčelník. "Až dosud jsme všichni tuto dohodu poctivě zachovávali. Ostatní státy by měly povinnost vyhlásit válku tomu, kdo na cizince zaútočí.

Shaawanwaakiové doufali, že se jim podaří udržet tu věc v tajnosti. A kdyby se na to přece jen přišlo, mohli by se vymluvit, že lidé z voru odmítli poskytnout náhradu za škody, které jsme utrpěli.

No, nevím. Možná už to Shaawanwaakiové vzdají. Ale mají mezi sebou hodně takových, kteří by podnikli nájezd už jen proto, aby si užili trochu vzrušení."

Burton se už nikdy nedověděl, jak to s Babyloňany dopadlo. Rozhodl se, že se svou posádkou ještě téhož dne odpluje. Jakmile se s lodí dostali dál od břehu, vytáhli grály, vylili z nich vodu a uložili je na dno kánoe.

21

Urazili asi dvě stě kilometrů, než Burton našel místo vhodné pro stavbu nové lodi. Nešlo mu ani tak o dostatek dřeva v okolí, protože všude podél Řeky rostla spousta borovic, dubů, tisů a bambusu. Potíž byla s nedostatkem pazourku na řezání stavebního dříví. Naleziště tohoto nerostu se od samého začátku omezovala jen na určité oblasti. Některá byla bohatá, jiná zase poměrně chudá, a na mnoha místech se nedal najít vůbec. V uplynulých letech byly války o pazourek zcela běžné.

V současné době se nerost stal ještě vzácnějším. Přestože byl tvrdý, rychle se opotřebovával a o nových nalezištích dosud nikdo neslyšel. Následkem toho koncem roku 32 po vzkříšení pomalu, ale jistě nastával konec stavby, velkých plavidel. Přinejmenším tomu tak bylo na březích, které Burton míjel. Dalo se předpokládat, že k tomu dochází všude. Oblast, kde nakonec zůstali, patřila k těm několika málo šťastným, které ještě měly poměrně hojné zásoby pazourku. Místní obyvatelé, z nichž většinu tvořili algonquinští indiáni z předkolumbovské doby a menšinu Piktové z doby před příchodem Římanů, si byli dobře vědomi hodnoty svých nalezišť. Jejich náčelník, příslušník kmene Menomini jménem Oskas, s Burtonem zuřivě smlouval, než oznámil svou nejnižší možnou cenu, která obnášela sedm tisíc cigaret s tabákem a pět set s marihuanou, dva a půl tisíce doutníků, čtyřicet balíčků dýmkového tabáku a osm tisíc hrnků alkoholu. Dále navrhl, že by chtěl spát s tou blondýnkou, Loghu, zhruba tak jednou za pět dní. Pochopitelně by dal přednost tomu, kdyby to bylo denně, ale jeho tři ženy by patrně měly námítky.

Burtonovi chvíli trvalo, než se vzpamatoval ze šoku. Pak řekl: "To záleží na ní. Nemyslím, že by s tím souhlasila a nejspíš nebude souhlasit ani její muž... Chceš po nás, abychom se všichni vzdali všeho pití a tabáku po celý rok!"

Oskas pokrčil rameny. "Když vám to stojí za to..."

Burton svolal poradu a sdělil posádce náčelníkovy požadavky. Nejvíc námitek měl Kazz.

"Burtone-naq, vždyť já prožil celý svůj pozemský život, všech pětadvaceti zim, bez whisky a bez nikotinu! A teď, když jsem si na ně navykhl, stačí jeden den bez nich a polezu po zdi, jak ty říkáš. Víš přece, že už jsem se několikrát pokoušel skoncovat s tím, ale neuplynul ani týden, a já už to nemohl vydržet a byl jsem protivný jako jeskynní medvěd s trnem v tlapičce."

"Na to si pamatuju," podotkla Besst.

"Museli bychom tu obět' přinést, kdybychom neměli na vybranou," prohlásil Burton. "Buď abst'ák, nebo žádná loď... Ale máme ještě ty grály navíc."

Vrátil se k náčelníkovi a po nezbytné dýmce přešel rovnou k věci.

"Modrooká žena se žlutými vlasy říká, že z jejího těla dostaneš leda tak nohu a dá ti nejspíš dost práce, než si ji vytáhneš ze zadku."

Oskas propukl v smích a nadšeně se plácal do stehů. Když si konečně otřel slzy, prohlásil: "To je špatné. Mám rád rázné ženy, ale nesmí se to přehánět."

"Nedávno se mi čirou náhodou dostal do rukou volný grál. Vyměním ho s tebou za místo pro stavbu lodi a materiál."

Oskas se nevyptával, jak Burton přišel k volnému grálu. Bylo mu naprosto jasné, že ho musel někde ukrást.

"Když je to tak," řekl s úsměvem, "uděláme spolu obchod." Vstal. "Dohlédnu na to, aby moji lidé všechno hned zařídili. Víš jistě, že to ta blondýna nehraje, aby vypadala nedostupně?"

Náčelník odnesl grál do kmenové pevnosti a přidal ho k jedenadvaceti dalším, které za dlouhá léta nasbíral a které sloužily k prospěchu jemu a jeho podřízeným náčelníkům.

Tak jako kdekoli jinde i tady si určití lidé zajistili určitá privilegia.

Stavba nové lodi zabrala celý rok. Když už byla loď z poloviny hotová, Burton se rozhodl, že ji nenazve podle jejích předchůdců Hadžiho I a Hadžiho II. Oba potkal zlý osud, a on byl pověřivý, i když to vždy popíral. Pohovořil o té věci s posádkou a nakonec se shodli na jméně Žlavok. Alici se to jméno líbilo, protože v ní vyvolávalo vzpomínky na Lewise Carrola, a vyjádřila souhlas, když Frigate prohlásil, že je pro loď nejvhodnější.

Pak se usmála a recitovala část Bellmanovy řeči z Lovu na žlavoka* (pozn. překl.: Název básně přeložil Jaroslav Císař ve svém doslovu k Alence v říši divů.)

Zakoupil pro ten účel obrovskou mapu moře,
kde po pevnině nebylo ani stopy.
A posádka si libovala, jak je dobře

mít mapu, kterou všichni pochopí.

"K čemu nám vůbec jsou ty póly a rovníky,
tropická pásma, čáry poledníků?"
vzkřikl Bellman a posádka na to: "Díky,
nemusíme se přece držet zavedených zvyků!"

Všechny ty ostrovy a mysy jenom matou!
To my zásluhou našeho kapitána
se řídíme tou nejskvělejší mapou,
která je úplně a dokonale prázdná."

Burton se smál, ale nebyl si jist, jestli to Alice nemíní jako nepřímou narážku na jeho kapitánské schopnosti. Poslední dobou spolu příliš dobře nevycházeli.

"Doufejme, že naše cesta v nové lodi neproběhne jako další agónie v osmi záchvatech!" vykřikla Alice.

"No," pravil Burton a dívoce se na ni zazubil, "tenhle Bellman si rozhodně nepoplete čelen s kormidlem! Ani nemáme v lodním řádu Pravidlo číslo 42," dodal. "Nikdo nesmí promluvit na muže u kormidla."

"O čemž rozhodl," řekla Alice už bez úsměvu, "samotný Bellman. A muž u kormidla nesmí na nikoho promluvit." Nastalo krátké ticho. Všichni cítili napětí mezi těmi dvěma a tvářili se nejistě, protože se hrozili dalšího výbuchu kapitánova hněvu.

Monat se pokusil změnit téma hovoru. Zasmál se a řekl: "Pamatuji se na tu báseň. Nejvíce mě zaujal Šestý záchvat, Barristerův* (pozn.překl.: Barrister znamená právní zástupce či obhájce, ale ve zmíněné básni slouží jako příjmení postavy) sen. Počkejte, aha, tak to bylo; prase soudili za to, že opustilo svůj chlívek, a obhájoval ho Žlavok oblečený v taláru a paruce.

O tom, v čem spočívá podstata provinění,
však obecnstvo tuší pramálo.
Po třech hodinách obhájcovy řeči není
s to pochopit, co vlastně prase spáchalo.

Odmlčel se, zvedl oči k nebi. "Už to mám. Tohle čtyřverší na mě udělalo největší dojem:

Žalárník pak se slzou v oku podal vysvětlení,
Proč k jásotu všech přítomných se nechce připojit:
"Pánové, praseti ten ortel už k ničemu není,
neboť už několik let odpočívá v pokoji."

Všichni se zasmáli a Monat poznamenal: "Tyhle verše jako by vymáčkaly všechnu esenci z pozemské justice, přinejmenším z litery zákonů, když ne z jejich ducha."

"Žasnu," ozval se Burton. "Jak jsi během té krátké doby na Zemi stačil nejen mnoho přečíst, ale dokonce si to i zapamatovat!"

"Lov na Žlavoka je báseň. Věřím, že prostřednictvím poezie a fikce lze lidským bytostem porozumět mnohem lépe než při čtení takzvané literatury faktu. Proto jsem si tehdy dal tu práci a naučil se báseň nazpaměť.

Kromě toho mi ji věnoval jeden pozemský přítel. Prohlásil, že patří k nejvýznamnějším dílům metafyziky, jakými se lidstvo může pochlubit. A zeptal se, jestli my Arkturané máme něco, co by se jí vyrovnalo."

"To si z tebe určitě utahoval," usoudila Alice.

"Ne, to si nemyslím."

Burton potřásl hlavou. Vždycky býval nenasytný čtenář a měl téměř fotografickou paměť. Jenomže on prožil na Zemi devětašedesát let, zatímco Monat jen šest, od roku 2002 do roku 2008. A přesto během těch let, která spolu strávili na cestách, Monat často prokazoval znalosti, jaké by člověk nedokázal nashromáždit ani za sto let.

Rozhovor skončil, neboť nastal čas vrátit se do práce na lodi. Burton však nezapomněl na Alicinu jízlivost. Vrátil se k tomu, když se už chystali do postele.

Hleděla na něj obrovskými tmavými očima, které jako by se od něj vzdalovaly do jiného světa. Skoro vždycky takhle ustupovala, když zaútočil, a právě to jeho hněv rozpalovalo do běla.

"Ne, Dicku, neměla jsem v úmyslu tě urážet. Přinejmenším jsem to nedělala vědomě."

"Ale podvědomě ano, co? To není žádná omluva. Nemůžeš pořád prohlašovat, že za podvědomí nejsi odpovědná. To, co nazýváš svým podvědomím, je tebou právě tak jako tvá vědomá část. Ne, ještě hůř. Svě vědomé myšlenky můžeš zavrhnout, ale ve skutečnosti věříš přesně tomu, čemu věří ten stín v tobě."

Pochodoval tam a zpátky a ve slabém světle malého ohně v kamenném krbu se jeho obličej podobal démonovi.

"Isabel mě zbožňovala, ale přitom se nikdy nebála zuřivě se se mnou pohádat, dala mi znát, když si myslela, že něco dělám špatně. Ale ty... Ty v sobě ten hněv přechováváš, až z tebe udělá naprostou mrchu, a stejně ho nedáš najevo. A tím je všechno ještě horší.

Na takové pořádné hádce není nic špatného. Když na sebe dva řvou, ječí a házejí po sobě věcmi, je to jako bouřka, děsivá, když zrovna zuří, ale pak přejde a vzduch se vyčistí.

S tebou je ta potíž, že tě vychovali jako dámu. Nikdy nesmíš v hněvu zvýšit hlas, musíš být pořád klidná, chladná a rozvázná. Jenomže ta tajemná entita, ten zadní mozek, to dědictví po tvých opicích předcích, přitom lomcuje závorami své klece. A kromě toho se snaží roztrhat na kusy i tebe. Jenomže to ty nikdy nepřiznáš."

Alice ztratila svůj nepřítomný výraz a vykřikla na něj: "Jsi lhář! A nepředhazuj mi svou manželku! Dohodli jsme se, že si nebudeme připomínat své předchozí partnery, ale ty to děláš pokaždé, když mě chceš rozzlobit! Není pravda, že mi chybí vášeň. Právě ty bys to měl vědět ze všech nejlépe a teď nemám na mysli jenom postel.

Prostě nezačnu hned zuřit kvůli kdejaké maličkosti. Když už mám šileť a vyvádět, tak v situaci, která to vyžaduje. Když stojí za to opravdu se rozzlobit. Ale ty... Ty se vztekáš neustále!"

"To je lež!"

"Já nelžu!"

"Vraťme se k našemu původnímu tématu," řekl. "Co se ti nelíbí na mých schopnostech velitele?"

Kousla se do rtu, pak odpověděla: "Není to v tom, jak řídíš loď nebo jak zacházíš s posádkou. To patří k věcem, které jsou jasné a zjevné, a děláš to výborně. Ne, mě trápí, jak velíš sám sobě. Nebo spíš nevelíš."

Burton se posadil. "Podívejme. O čem to tu sakra mluvíš?"

Zhoupla se na židli dopředu, k němu, takže jejich tváře teď byly těsně u sebe. "Tak za prvé. Nevydržíš na jednom místě déle než týden. Uplynou tři dny, a už se necítíš ve své kůži. A sedmého dne už přecházíš jako tygr v kleci nebo jako lev, který se zuřivě vrhá na závoru."

"Ušetři mě těch zoologických analogií," požádal. "Kromě toho přece víš, že jsem už vydržel celý rok na jednom místě."

"Ano, pokud jsi stavěl loď. Když pracuješ na něčem, co ti umožní rychlejší cestování. Ale i tak pořád chodíš aspoň na krátké výlety, zatímco my dál pracujeme na lodi. Musíš se jít podívat tam a onam, něco zjistit, ověřit si nějaké zvěsti, studovat cizí zvyklosti nebo jazyk, který jsi dosud neznal. Vždycky si najdeš nějakou výmluvu. Prostě musíš pryč.

Máš nemocnou duši, Dicku. Jinak to neumím popsat. Nikdy nevydržíš na jednom místě. Ale není to vina toho místa. Ty se nedokážeš snést sám se sebou. Musíš pořád utíkat, abys sám sobě unikl!"

Vyskočil na nohy a začal znovu pochodovat.

"Takže ty tvrdíš, že nesnesu sám sebe! Jaký já jsem politováníhodný ubožák! Nemám se rád, to asi znamená, že nikdo nemůže mít rád mě?"

"Nesmysl!"

"Jistěže to, co říkáš, je úplný nesmysl, blbost!"

"Ta chyba je v tobě, ne v tom, co říkám."

"Když to se mnou nemůžeš vydržet, proč neodejdeš?"

Po tvářích se jí začaly kutálet slzy. "Protože tě mám ráda, Dicku!"

"Asi ne dost, když se nedokážeš vyrovnat s mými bezvýznamnými projevy podivinství!"

Rozhodila ruce. "Bezvýznamnými?"

"Prostě mám trvale chuť cestovat. Je to jako svědění. Zazlívala bys mi, kdybych trpěl nějakou tělesnou nemocí se svedením? Třeba plísni na nohou?"

Pousmála se. "Ne, doporučila bych ti, ať se toho zbavíš. Jenomže tohle není jenom svědění. To už je nutková záležitost." Vstala a zapálila si cigaretu. Zamávala mu s ní pod nosem. "Podívej, třeba tohle. Za svého života na Zemi bych si nikdy nedovolila kouřit, ani by mě to nenapadlo. Takové věci dáma nedělá. Obzvlášť dáma, jejíž manžel patří k venkovské šlechtě a jejíž otec byl biskupem anglikánské církve. Nepije tvrdý alkohol a jakživo se neopije. A ani by ji nepřišlo na mysl, aby se koupala nahá na veřejnosti.

No a tady mě máš, Alici Pleasance Liddelovou-Hargravesovou z Cuffnellského dvora, tu nejslušnější viktoriánskou aristokratku, a dělám všechny tyhle věci a ještě i víc. Tím ještě víc myslím věci v posteli, o jakých se nezmiňovaly ani ty francouzské romány, které tak rád četl můj manžel. Změnila jsem se. Proč ty to nedokážeš?

Popravdě řečeno, Dicku, z toho cestování už je mi zle. Pořád na té malé lodi, kde je to uvnitř jako v kurníku, věčně v pohybu, a nikdy nevíš, co přinese další den. Nejsem žádný zbabělec, to víš. Ale docela ráda bych už našla místo, kde se mluví anglicky, kde žijí lidé mého druhu, kde je klid, kde bych se mohla usadit a zapustit kořeny. Jsem tak strašně unavená tím nekonečným putováním!"

Burtona její slzy dojaly. Objal ji kolem ramen. "Tak co s tím provedeme? Já musím pokračovat v cestě. Víš, má..."

"Isabel? Já nejsem Isabel. Jsem Alice. Miluju tě, Dicku, ale nejsem jenom tvůj stín, který tě následuje, kamkoli jdeš, stín, jenž se objeví za světla a ve tmě mizí. Nejsem pouhý tvůj přívěsek."

Vstala, odložila napůl vykouřenou cigaretu do popelníku z vypalované hlíny, a znovu se obrátila k němu: "Ale ještě jedna věc mě trápí. Bolí mě, že mi plně nedůvěřuješ. Ty máš nějaké tajemství, Dicku, nějaké zlé, temné tajemství."

"Co kdybys mi řekla, o co jde. Opravdu o tom nic nevím."

"Nelži! Slyšela jsem tě mluvit ze spaní. Mělo to něco společného s těmi Etiky, ne? Něco se s tebou stalo, něco, o čem jsi mi neřekl, tehdy v té době, kdy jsi na celá ta léta zmizel. Slyšela jsem, jak si mumláš o nějakých komorách, o tom, že jsi sedmsetšedesátkrát spáchal sebevraždu. A říkal jsi něco o lidech, jejichž jména jsi ve dne nikdy nevyslovil.

Loga, Thanabur. A také jsi mluvil o nějakém 'X' a tajemném cizinci. Co jsou všichni tihle zač?"

"Jedině muž, který spí sám, dokáže udržet tajemství," poznamenal Burton.

"Proč mi o tom nechceš říct? To mi po všech těch letech pořád nedůvěřuješ?"

"Všechno bych ti pověděl, kdybych mohl. Ale bylo by to pro tebe příliš nebezpečné. Věř mi, Alice, nic jsem ti neřekl, protože o tom nesmím mluvit. Je to jenom pro tvé dobro. A nehádej se se mnou. V tomhle neustoupím, a když mě budeš dál vyslýchat, rozzlobím se."

"Tak dobře. Ale v noci na mě nesahej."

Trvalo mu dlouho, než usnul. Jednou se během noci probudil a byl si vědom, že právě mluvil ze spaní. Alice seděla na

posteli a dívala se na něj.

22

Oskas Burtona navštívil během oběda. Jako obvykle byl napůl opilý. Burton proti návštěvě nic nenamítal, zvlášť když mu náčelník věnoval koženou láhev, která obsahovala nejméně dva litry bourbonu.

"Slyšels už ty řeči o velké bílé lodi, která se k nám blíží po proudu Řeky?" zeptal se Indián.

"To bych musel být hluchý, abych je neslyšel," odpověděl Burton a dal si dlouhý doušek whisky. Měla slabou vínovou příchut' a polykala se příjemně hladce, ani nepotřebovala ředit vodou. Pochopitelně, vždyť grály vždycky poskytovaly jen tu nejlepší kvalitu.

"Aachl" udělal. Pak dodal: "Nějak se mi nechce těm povídačkám věřit. Podle popisu to plavidlo pohánějí lopatková kola. To znamená, že musí mít motory ze železa. Pochybuju, že by někdo našel tolik rudy, aby z ní dokázal vyrobit takový stroj. Také jsem zaslechl, že trup lodi je vyroben z kovu. Na celé téhle planetě není dost železa, aby stačilo na tak velkou loď. Pokud tedy je opravdu tak velká, jak se povídá."

"Ty musíš pořád o všem pochybovat," řekl Oskas. "To škodí játrům. Pokud ovšem pověsti nelžou, ta velká loď se tady za pár dní objeví. Rád bych si něco takového pořídil."

"Ty a ještě asi milion dalších. Ale pokud někdo vyrobil takovou loď, bude mít také železné zbraně, možná dokonce střelné zbraně. Ty jste tady ještě nikdy neviděli, i když znáte bomby se střelným prachem. Střelné zbraně, to jsou kovové trubky, které dokážou vystřelit kovové projektily na velkou vzdálenost. Některé pálí tak rychle za sebou, že bys nestačil vystřelit ani jediný šíp, a už bys byl desetkrát zasažen. A také by na lodi mohli mít děla. To jsou ještě větší trubice, které vystřelují obrovské bomby dál než tamhle k horám.

Takže můžeš klidně předpokládat, že už se našli taková, kdo se pokusili loď jejímu majiteli ukrást, a že byli pravděpodobně zabiti dřív, než se dostali na dostřel luku. Mimochodem, co bys s tou lodí chtěl dělat? Na řízení takového obrovského plavidla potřebuješ kvalifikované lidi."

"Ty už bych si sehnal," mluvil Oskas. "Například tebe. Dokázal bys ji řídit?"

"Snad ano."

"A měl bys zájem pomoci mi získat ji? Odpověděl bych se ti. Stal by ses prvním z mých nižších náčelníků."

"Nejsem žádný válečník," namítl Burton. "Ani nejsem ziskuchtivý. Nicméně když už o tom mluvíme, řekněme, že bych měl zájem. V tom případě bych postupoval asi takto..."

Oskas žasl nad komplikovaným, ale skvělým plánem, který mu Burton předložil. Když odcházel, slíbil, že Burtonovi pošle další whisky. Ještě si o tom pořádně popovídají. Na odchodu se náčelník široce usmíval a mírně se kymácel. Burton usoudil, že je náčelník příliš důvěřivý. Ale nevalilo mu trochu ho vodit za nos, když ho to potěší.

Pravda byla, že Burton měl své vlastní plány. Jestli jsou historiky o lodi pravdivé, jestli existuje plavidlo, s nímž se dá cestovat mnohem rychleji než na plachetnici, pak se na něj rozhodně musí dostat, i když nikoli silou, ale lstí. Hlavní potíž vězela v tom, že ještě neměl ponětí, jak to zařídit.

Tak za prvé loď možná ani nebude mít v plánu v této oblasti zastavit. Za druhé na ní třeba už není místo pro další lidi. Proč by měl kapitán přibírat zrovna Burtona i s jeho posádkou?

Zbytek dne strávil ponořen v zamyšlení. Ještě večer, když už ležel v posteli, znovu zvažoval různé možnosti. Jedna z nich spočívala v provedení plánu založeného na spojenectví s náčelníkem. Až v poslední chvíli by Burton Oskase zradil, což by mu pravděpodobně zajistilo kapitanovu přízeň.

Tento nápad však téměř okamžitě zavrhl. Přestože byl Oskas chamtivý a proradný, Burton sám by se cítil zostuzen, kdyby ho oklamal. A navíc by muselo nevyhnutelně zahynout mnoho náčelníkových bojovníků, další by byli zranění... Nechtěl nést odpovědnost za něco takového.

Ne, musí tu být jiná cesta.

Nakonec ji našel. Její úspěch závisel na tom, zda se podaří loď zastavit nebo aspoň upoutat pozornost její posádky. Neměl ponětí, jak to provede, pokud bude loď proplouvat kolem v noci. Ale musí to nějak zvládnout.

Konečně usnul a ze spaní se usmíval.

Uběhly dva měsíce. Následující týden už měl být Žlavok spuštěn na vodu. Mezitím se Burton po kouscích dozvídal podrobnosti o blížícím se kolesovém plavidle. Zvěsti přicházely různými způsoby, bubnovým telegrafem, prostřednictvím kouřových signálů, a také signalizací slídovými zrcadly. Když si dal všechny získané údaje dohromady, vytvořil si v duchu zřetelný obraz plavidla. Bylo pravděpodobně větší než lodi, jež se v jeho časech plavily po Mississippi. Nepochybně mělo trup z kovu a pohybovalo se rychlostí nejméně patnácti mil v hodině (čili přes 24 kilometrů za hodinu). Občas ale vyvinulo i dvojnásobnou rychlost. Tohle všechno byly jen hrubé odhady, neboť nikdo z pozorovatelů neměl stopky. Rychlosti se zpravidla odhadovaly podle toho, za jak dlouho loď urazila úsek mezi dvěma grálovými kameny.

Podle prvních zpráv Burton předpokládal, že se jedná o parník. Avšak z následujících informací vyplývalo, že loď nakládá dřevo jen velmi zřídka, v množství, jež mohlo právě tak stačit na ohřátí vody na sprchování a k získání páry pro parní děla. Burton nechápal, jak může pára pohánět střely. Monat minul, že zbraň patrně používá nějaký systém synchronizace, který pouští náboje do hlavně, do níž je v určitých intervalech pod tlakem vháněna pára.

Motor lodi patrně využívá elektřiny z výbojů grálových kamenů.

"Takže mají nejenom ocel, ale i měď na vinutí elektromotorů," poznamenal Burton. "Kde vzali tolik kovů?"

"Loď bude patrně vyrobena hlavně z hliníku," řekl Frigate. "Hliník se dá také použít pro vinutí, i když není tak dobrý vodič jako měď."

Postupně získávali další informace. Na bocích neslo plavidlo velký černý nápis latinkou. Rex Grandissimus, což latinsky znamená Největší král, a je tím míněno největší ve smyslu vystupování a stylu vůbec. Velitelem lodi nebyl nikdo menší než syn anglického krále Jindřicha II. a Eleanory, rozvedené manželky francouzského krále Ludvíka VII, dcery vévody Akvitánského. Kapitánem lodi byl totiž král Jan přezdívaný Bezzemek.

V době po smrti jeho slavného bratra Richarda zvaného Lví srdce zněl Janův titul Joannes Rex Angliae et Dominus Hiberniae atd. Kromě titulu získal tak špatnou pověst, že se podle nepsaného zákona v Británii už nikdy po něm žádný dědic trůnu nesměl jmenovat Jan.

Když se doslechli, kdo je kapitánem blížíci se lodi, přišel Burton za Alicí. "Té kolesové lodi velí jeden z tvých předků. Možná by nás vzal na palubu, kdybychom apelovali na jeho rodinné cítění. Ačkoli podle toho, co o něm praví dějiny, se nezdá, že by vůbec nějaké rodinné cítění měl. Vedl vzpuru proti svému otci a povídá se, že zabil svého synovce Arthura, jehož Richard jmenoval dědicem koruny."

"Nebyl o nic horší než jiní králové té doby," řekla Alice. "A udělal i pár dobrých věcí, ať si o něm lidé myslí cokoli. Reformoval měnovou soustavu, podporoval rozvoj námořnictva i obchodu, zasazoval se o dokončení Londýnského mostu. Od ostatních monarchů se ve své době lišil i vzděláním. Četl latinské knihy a francouzsky dokázal číst v různých nářečích, a všude s sebou vozil knihovnu."

Jeho záporný postoj vůči Magně Chartě byl spíš špatně pochopen. Povstání šlechty nemělo nic společného se zájmy prostého lidu; vůbec tu nešlo o demokratické hnutí. Šlechtě se jednalo pouze o vlastní privilegia. Svoboda, za kterou bojovali, znamenala jen svobodné vykořisťování poddaných, v němž by jim král nesměl bránit.

Jan tvrdě bojoval proti šlechtě, a také vedl válku za udržení francouzských provincií. Ale nebylo v jeho silách zvítězit; zdědil po otci a bratrovi spoustu starých rozepří."

"No tohle," poznamenal Burton, "ty o něm mluvíš, jako by byl svatý!"

"To ani zdaleka nebyl. Ale zajímal se o blaho Anglie a jejích obyvatel mnohem víc než kterýkoli z jeho předchůdců."

"Určitě jsi toho o něm hodně přečetla a jistě jsi o něm i hodně přemýšlela. Tvoje názory jsou úplně protichůdné všemu, co jsem o něm přečetl já."

"Měla jsem spoustu času na čtení, když jsem žila v Cuffnelli. A obvykle mívám ve zvyku tvořit si na věci vlastní názory."

"Bravo! Nicméně je skutečností, že tento středověký monarcha nějakým způsobem ovládl největší lidský výtvar, nejúžasnější stroj v tomto světě. Mohu se pokusit nějak se s ním domluvit, až se k němu dostanu. Jenomže zatím nevím jak."

"Chceš říct, že my se k němu dostaneme."

"Správně. Omlouvám se. Dobrá, uvidíme."

Žlavok byl spuštěn na vodu a při té příležitosti se provolávala sláva a připíjelo se, ale Burton nebyl zdaleka tak šťasten, jak by správně měl být. Ztratil o novou loď zájem.

Během oslavy si ho Oskas vzal stranou.

"Doufám, že ještě hned tak neodplujete! Počítám s tvou pomocí při získání té velké lodi!"

Burton měl tisíc chutí poslat ho k čertu. To by ovšem nebylo právě diplomatické, protože náčelník by se klidně mohl rozhodnout, že mu Žlavoka zabaví. Navíc by možná přestal odolávat pokušení vzít si Loghu do postele. Během toho roku, který tu strávili, jí občas dělal trochu potíže, i když nepodnikl žádné násilné kroky. Kdykoli se však opil, k čemuž docházelo velmi často, otevřeně jí nabízel, aby se k němu nastěhovala.

Několikrát byla situace skutečně nepříjemná a už hrozilo, že si ji vezme násilím. Dokonce i Frigate, ačkoli neměl ani trochu útočnou povahu, začal uvažovat, že ho vyzve na souboj, i když to podle něj byl pěkně pitomý způsob řešení problémů. Ovšem čest si to žádala, žádala si to i mužnost, a zdálo se, že už nezbývá jiná možnost, leda by oba s Loghu někdy v noci tajně zmizeli. Jenomže nechtěl opustit lidi, s nimiž se za dlouhá léta důvěrně poznal.

Loghu ho uklidňovala: "Nenecháš se přece zabít! Pochop, kdybys toho divocha porazil a zabil, vrhli by se na tebe jeho lidé a zmasakrovali by tě... Nech to na mně."

Potom Loghu Oskase vyzvala na souboj na život a na smrt, čímž všechny uvedla v úžas, samotného Oskase nejvíce ze všech.

Když se náčelník vzpamatoval, zařval směchy. "Cože? Já že bych měl bojovat se ženskou? Biju svoje manželky, když mě rozzlobí, ale nikdy bych s nimi nebojoval. Všichni by se mi posmívali, kdybych udělal něco takového! I když bych tě určitě snadno zabil. Už bych nikdy nebyl Oskas Medvědí dráp, nazvali by mě Mužem, který bojoval se ženou."

"Tak jaké zbraně si zvolíš?" zeptala se Loghu klidně. "Tomahavk? Oštěp? Nůž? Nebo jen holé ruce? Viděl jsi mě při zápasech, víš, že to se zbraněmi umím. Jsi sice větší a silnější, ale já zase umím spoustu triků, které ty neznáš. Měla jsem ty nejlepší učitele na světě."

Nezmínila se o tom, že je náčelník věčně opilý, velmi tlustý a rozhodně nikoli v nejlepší kondici.

Kdyby s ním takhle hovořil muž, Oskas by se na něj okamžitě vrhl. Jenomže teď, ačkoli byl opilý, pochopil, že se ocitl v obtížné situaci. Když tu ženu zabije, stane se terčem všeobecného posměchu. A když její výzvu nepřijme, řeknou o něm, že se jí bál.

V té chvíli Monat s úsměvem vystoupil kupředu. "Loghu je moje dobrá přítelkyně, náčelníku. A já jsem i tvým přítelem. Nechme tu záležitost raději být! Vždyť každý vidí, že z tebe mluví alkohol, ne ty sám, Oskas, náčelník a mocný bojovník na Zemi i tady u Řeky. Nikdo ti přece nemůže mít za zlé, že odmítl bojovat se ženou. Ale neměl bys obtěžovat ženu jiného muže. Jsi plný whisky, jinak bys to určitě nedělal. A já ti povídám, od této chvíle se budeš k této ženě chovat s úctou právě takovou, jakou vyžaduješ od jiných mužů vůči svým manželkám. Jak už ti možná Burton prozradil, býval jsem velkým kouzelníkem. Ještě pořád mi zbývá trochu sil, a jestli ublížíš Loghu, nebudu se rozmyšlet a použiju je. Nerad, protože k tobě cítím úctu, ale udělám to, nebude-li vyhnutí."

Oskas navzdory své snědé pleti a whisky, která mu kolovala v krvi, poněkud pobledl. "Ano, určitě je to tím pitím," přisvědčil. "Nikdo mě přece nemůže obviňovat z toho, co provedu v opilosti."

Toho večera už se o té záležitosti nemluvalo a ráno pak Oskas prohlašoval, že si vůbec nepamatuje, co se včera stalo, protože byl úplně opilý.

Po několik následujících měsíců se k Loghu choval chladně a zdvořile. Ale poslední dobou už zase začínal trousit všelijaké poznámky, i když se jí neodvážil dotknout. Příčina, proč se držel tak zpátky, spočívala pravděpodobně v tom, co mu Loghu řekla, pochopitelně mezi čtyřma očima, aby před lidmi neztratil tvář. Pohrozila mu totiž, že jestli na ni ještě někdy sáhne, rozpárá mu břicho, a pak mu k tomu pořádně znáčkne varlata.

Ostatním se později svěřila, že se jí jenom vysmál. Ale přesto si musel být dobře vědom, že by svou pohružku splnila, pokud by jí poskytl důvod. Potíž byla v tom, že Oskas k Loghu zahořel až chorobnou vášní, a teď, když se blížila doba jejího odjezdu, začal ji znovu pronásledovat.

Burton to měl stále na paměti, když s ním teď hovořil. Jen ať si raději myslí, že má ještě dost času dostat Loghu do postele...

"Ne, ještě neodplouváme. Zařídíme se podle plánu, který jsem vymyslel, a já se svými lidmi budu v prvních řadách, až na tu velkou loď zaútočíme. Ale jak víš, je třeba dostat se k ní, až bude kotvit u grálového kamene a nabírat z něj sílu blesku. Dokud je v pohybu, nemá to cenu. Odhadl jsem, kde v našem okolí loď pravděpodobně zastaví. Nedokážu ukázat prstem na místo, kde to bude, ale můžu ti to říct s přesností na čtyři či pět grálových kamenů.

Brzy musíme s naší novou lodí podniknout zkušební plavbu. Navrhují, abychom to provedli zítra. Poplujeme až tam, kde bude velká loď kotvit, a pořádně si obhlédneme okolí. Potřebujeme dobře znát terén, když chceme zaútočit na tak velké a mocné plavidlo, jinak nemáme naději na úspěch. Chceš se k nám přidat?"

Oskas na něj hleděl se zúženými očima. Pak se mu tvář vyjasnila, usmál se. "Ovšemže jedu s vámi. Nemám ve zvyku hnát se do bitvy naslepo!"

Tou nabídkou bylo zažehnáno Oskasovo nevyslovené podezření, že by se Žlavok ze své zkušební plavby nevrátil.

Přesto náčelník umístil do blízké chýše čtyři muže, aby dávali na novou loď pozor. Nevydal však žádné příkazy, které by se týkaly přímo Burtona. Té noci se všichni členové Burtonovy posádky v mlze proplížili kolem stráží a zamířili do blízkých kopců. Tam si vyzvedli z jeskyně na úpatí hory svoje přebytky grálů a odnesli je na loď. Ukryli je na bezpečné místo za falešnou přepážkou, na pohled stejně pevnou jako ostatní.

Následujícího dne se hned po snídani dostavil Oskas se sedmi svými nejlepšími bojovníky. Když se všichni nahnuli na loď, bylo jich tam plno, ale Burton nic nenamítal. Nabídl všem lišejníkovou pálenku s příchutí listů železného stromu. Jeho vlastní posádka měla přísný zákaz pití alkoholu. K polednímu už byli náčelník a jeho muži důkladně opilí, vesele halasili a chechtali se. Burton však hosty dál nepřetržitě zásoboval pitím. Hodinu před plánovaným přistáním a obědem se indiáni bezmocně potáceli nebo leželi na palubě a chrápali.

Nedalo moc práce postrčit do vody ty, kdo ještě byli při vědomí, a za nimi hodit přes palubu jejich spící druhy.

Naštěstí studená voda všechny rychle probudila. Jinak by Burton považoval za svou povinnost vytáhnout je a dopravit na břeh.

Oskas šlapal vodu, hrozil mu pěstí a blábolil pohružky v řeči Menominiů i v esperantu. Burton s úsměvem předvedl gesto s vystrčeným prostředníkem a ostatními prsty ohnutými. Pak ještě zvedl ruku a napjatým prvním a čtvrtým prstem, v dávných dobách znamení "dávělského pohledu", jehož smysl se v moderní době posunul a v této souvislosti znamenal "hovno!".

Oskase to rozzuřilo ještě víc a jeho výhrůžky popisující podrobnosti jeho budoucí pomsty se staly ještě barvitějšími.

Kazz mu s úšklebkem hodil jeho vlastní grál. Jeho hod byl tak přesný, že kovový válec zasáhl náčelníka do hlavy.

Bojovníci se pro tonoucího potopili, a když ho vytáhli, museli ho dva podpírat, než nabyl vědomí.

Kazzovi připadalo jako dobrý vtip hodit Oskasovi jeho grál na hlavu, ovšem ještě podařenější legrace by podle něj byla, kdyby se náčelník utopil. A přitom mezi přáteli se Kazz choval přívětivě a jemně, dokonce soucitně, jako ten nejlepší druh, jakého by si mohli přát. Kazz prostě patřil k primitivům, a tito lidé, ať už uměli psát nebo ne, byli zvyklí na kmenové zřízení. Jedině členové kmene měli právo považovat se za lidské bytosti a nárok na patřičné zacházení.

Kdo do kmene nepatřil, byť by ho třeba považovali za přítele, nebyl pro ně tak docela člověk, tudíž se k němu jako k člověku nechovali. I když neandrtálec přišel o svůj původní kmen, tady u Řeky našel nový. Posádka Žlavoka se stala jeho rodinou a jeho kmenem.

Místo, které Burton označil Oskasovi jako pravděpodobně kotviště kolesové lodi, plachetnice pochopitelně minula.

Bylo by hloupé čekat právě tam. Oskas se totiž mohl dostat zpátky na své území poměrně rychle, stačilo mu najmout si nebo ukrást člun. Dokázal by se pak vrátit s mnoha bojovníky dřív, než se objeví Rex Grandissimus.

Takže plachetnice proplula kolem označeného místa a pokračovala po proudu Řeky ještě dva dny. Během té doby vyslechli i spatřili spoustu zpráv, které Oskas vysílal na všechny strany pomocí heliografu, kouřových signálů a bubnů. Náčelník oznamoval, že mu Burton se svými lidmi ukradl cigarety a alkohol, načež ho unesl. Nabízel odměnu každému, kdo "zločince" chytí a zadrží, dokud si pro ně on, Oskas, nepřijede a nepřevezme je.

Burton musel rychle vymyslet nějaké protiopatření, přestože poněkud pochyboval o tom, že by vůdcové malých států měli v úmyslu jeho lidi zatknout. Oskas nebyl právě oblíbený, protože svým sousedům celá léta působil jen potíže.

Jenomže se mohli najít jednotlivci, kteří by ochotně zorganizovali pirátský nájezd na jeho loď, jen aby získali odměnu.

A tak jednoho dne vystoupil na břeh s krabicí tabáku a alkoholu a několika dubovými prsteny. Tímto zbožím uplatil

šéfa místní pobočky společnosti zabývající se signalizací, aby poslal i jeho zprávu. Ta oznamovala, že Oskas lže, že ve skutečnosti chtěl jednomu muži z posádky násilím vzít ženu, takže před ním museli uprchnout. Oskas je pronásledoval, ale jeho válečná kánoe se potopila, když se pokoušel dostat na palubu Žlavoka. K tomuto sdělení Burton ještě dodal, že náčelník a jeho rádci vlastní spoustu, snad sto, volných grálů. To byla pochopitelně lež; Oskas se jednou v opilosti podřekl, že má navíc dvacet grálů. Burtonovi však nevadilo trochu si pravdu přizpůsobit podle svých potřeb. Tím odvrátí pozornost od sebe a své lodi k náčelníkovi. Jeho indiáni zprávu uslyší a udělají mu kvůli utajeným grálům peklo. Nepochybně budou žádat, aby zisk z prodeje zboží získaného z volných grálů sloužil všem.

Náčelník od této chvíle jistě nebude mít nouzi o zloděje. Nejenže se najdou mezi jeho vlastními lidmi, ale nejspíš si na grály začnou brousit zuby i obyvatelé sousedních států.

Oskas bude mít dost svých starostí a nezbude mu čas myslet na pomstu. Když si Burton tohle všechno představil, spokojeně se zachechtal.

Žlavok doplul do oblasti, kde proud Řeky začal zřetelně slábnout a zpomalovat. Na taková místa už narazili i předtím. Řeka tam ztrácela spád. Na Zemi by to znamenalo, že se rozlije do šířky a utvoří jezero, které zaplaví údolí. Tady však Řeka pokračovala dál, cestovatelé minuli místo se stojatou vodou a po chvíli proud opět nabral rychlost. A znovu spěchal ke svému vzdálenému ústí, k té legendární jeskyni, kterou se dá proplout až do severního polárního moře. Existovalo více teorií vysvětlujících tento úkaz, až dosud však chyběly důkazy, které by svědčily pro pravdivost některého z nich.

Jedna z teorií hovořila o lokálních změnách gravitace, které umožňují Řece překonat chybějící spád. Ti, kdo se přikláněli k této domněnce, předpokládali, že neznámí stvořitelé tohoto světa instalovali pod zemí zařízení vytvářející v příslušných oblastech slabší gravitační pole.

Jiní se zase domnívali, že je voda do těchto oblastí vháněna pod vysokým tlakem z trubek hluboko pod Řekou.

Třetí teorie, spojující obě předchozí, brala v úvahu možnost, že nepřetržité proudění Řeky zajišťuje kombinace tlakových pump a generátorů "nízké gravitace".

Další domněnka spočívala v konstatování, že Bůh jednoduše nařídil vodě, aby tekla i do kopce, tudíž nemá smysl nad tím jevem dlouze bádát.

Většina lidí se nad tím prostě nezamýšlela.

Ať už byla příčina úkazu jakákoli, Řeka se neustále valila dál, miliony kilometrů daleko, a nikde se nezastavovala.

Na sklonku druhého dne Žlavok zakotvil v oblasti, kde měla přistát i velká kovová loď. Poslední zprávy o lodi oznamovaly, že Rex na několik dní přerušil cestu, aby si posádka mohla vzít volno.

"Výborně!" prohlásil Burton. "Můžeme se tam vypravit hned zítra a budeme mít celý den na přesvědčování kapitána Jana, aby nás zařadil do své posádky."

Mluvil optimisticky, ale sám se tak zdaleka necítil. Jestli jeho plán nevyjde, bude muset proplout se Žlavokem Oskasovým územím za bílého dne, protože v noci vítr téměř nefouká. Signalizační systém náčelníka upozorní na jejich příjezd, takže je jistě bude očekávat s celou svou vojenskou silou. Burton si teď vyčítal, že se nevydal proti proudu hned, jak se zbavil opilých indiánů. Měl rychle proplout jejich územím a dostat se od nich co nejdál. Ovšem to by zase kolesová loď mohla Žlavoka minout a Burton by neměl vůbec žádnou příležitost promluvit si s jejím velitelem.

Každý den přináší dost svého vlastního zla a i ty nejpromyšlenější plány se mohou snadno zhatit. Nejlepší je užívat si dneška a zítřejší starosti přenechat zítřku. Ale Burton se stejně v duchu užíral, i když věděl, že to k ničemu nevede.

Obyvatelstvo této oblasti se skládalo z většiny Holanďanů z šestnáctého století a menšiny starověkých Thráků, s obvyklou příměsí lidí z různých dob i zemí. Burton tu potkal Vlára, který znal kromě jiných slavných osobností Bena Jonsona a Shakespeara. Právě si s ním povídal, když ke hloučku u ohně přistoupil další muž. Byl to hubený běloch střední postavy, modrooký a s černými vlasy. Chvilí stál a pozorně se díval na Frigata. Potom k němu se širokým úsměvem vykročil.

"Pete! Proboha, Pete!" vykřikl anglicky. "To jsem já, Bili Owain! Peter Frigate, proboha! Jsi to ty, Pete?"

Frigate se zatvářil překvapeně. "Cože?" vyhrkl. "Ale... Kdo že jste? Jak jste říkal to jméno?"

"Bili Owain! Kristovy rány, přece jsi na mě nezapomněl? Bili Owain, tvůj starý kámoš! Vypadáš trochu divně, nejdřív jsem si nebyl jistý. Pamatuju si tě docela jinak! Je to tak dávno, skoro jsem tě nepoznal!"

Objali se a dali se do řeči, mluvili rychle a co chvíli se smáli. Když se konečně pustili, Frigate Owaina představil přátelům.

"Chodili jsme spolu do školy. Známe se od čtvrté třídy základní školy. Potom jsme společně přešli do Peorijské centrální střední školy a kamarádili jsme se ještě pár let potom. Když jsem nechal práce na venkově a konečně se usadil v Peorii, občas jsme se vídali. Ne moc často, měli jsme každý svůj život a svůj okruh známých."

"Stejně nechápu," podotkl Owain, "jak to, že mě hned nepoznal. No ale já si vlastně taky nebyl jistý. Pamatuju si tě trochu jiného. Jako bys měl kapku delší nos a zelenější oči a taky nemáš tak širokou pusku a tvoje brada mi připadá větší. A hlas - pamatuješ, jak si z tebe všichni utahovali, že jsi úplný dvojník Garyho Coopera? Dřív zněl trochu jinak. No, tak už to s naší pamětí chodí."

"Jo, tak to chodí. Víš, Bille, já nikdy neměl moc dobrou paměť. Kromě toho si jeden druhého pamatujeme ve středních letech a potom jako staré chlapy, a teď je nám znovu pětadvacet. Taky jsme nosili docela jiné oblečení než tady. A vůbec, je to šok potkat někoho, koho znám z těch dob. Úplně mě to ohromilo."

"Však mě taky! Jenom jsem si nebyl úplně jistý. Poslyš, víš, že jsi první člověk, kterého tady znám ze Země?"

"Pro mě jsi teprve druhý," řekl Frigate. "Poprvé se mi to stalo před dvaatřiceti lety a ten chlápek zrovna patřil k těm, o které jsem ani trochu nestál."

To asi mluví o chlapíkovi jménem Sharkko, usoudil Burton. Býval vydavatelem science fiction v Chicagu a podvedl Frigata v jakési poměrně složité obchodní záležitosti. Jejich spor se tehdy vlekl několik let, a když skončil, byla

Frigatova spisovatelská kariéra téměř v troskách.

A pak došlo k tomu, že jeden z prvních lidí, které Frigate po vzkříšení spatřil, byl právě Sharkko. Burton u toho setkání nebyl, ale Frigate mu vyprávěl, jak se dotyčnému pomstil pořádnou ranou do nosu.

Sám Burton se zde setkal jen s jedním člověkem, jehož znal na Zemi, přestože mívá přátele a známé po celém světě. I pro něj to bylo shledání, bez něhož by se obešel. Ten muž patřil k jeho nosičům na výpravě k pramenům Nilu. Cestou k jezeru Tanganika (Burton a jeho společník Speke byli prvními Evropany, kteří ho spatřili) si tento nosič koupil otrokyni, asi třináctiletou dívku. Dívka onemocněla a nemohla jít dál, a tak jí majitel raději uřízl hlavu, než by ji přenechal někomu jinému.

Burton u toho tehdy nebyl, takže nemohl vraždu zabránit. Navíc by nebylo vhodné toho muže trestat. Měl podle zákona právo naložit se svým otrokem, jak se mu zlíbilo. Místo toho ho Burton trestal za jiné věci, za lenost, za krádeže, za rozbité věci, a bičoval ho při každé příležitosti.

Owain a Frigate si mezitím sedli, popíjeli lišečnickovou pálenku a vykládali si o starých časech. Burton si všiml, že Owain jako by si různé příhody a přátele vybavoval mnohem lépe. Poněkud ho to udivilo. Frigate, jak ho znal, si obvykle všechno velmi dobře pamatoval.

"Vzpomínáš si, jak jsme chodili na představení k Princezně, do Kolumbie a do Apolla?" ptal se Owain. "Pamatuješ, jak jsme se jednou v sobotu vsadili, kolik filmů za den zvládneme? Šli jsme na dvojdielný film k Princezně, pak další v Kolumbii, a třídielný v Apollu, a ještě jsme vyrazili na půlnoční show v Madisonu."

Frigate se usmál a kývl. Ale jeho výraz říkal jasně, že si to moc nepamatuje.

"A jednou jsme si s Alem Everhardem, Jackem Dirkmanem a Danem Doobinem vyjeli na výlet do St. Louis. Alův bratranec nám sehnal děvčata, byly to ošetřovatelky, vzpomínáš? Jeli jsme na hřbitov - jak se jen jmenoval?"

"Kdybys mě zabil, nevzpomenu si," řekl Pete.

"Ale snad jsi nezapomněl, jak jste se ty a jedna z těch sestríček svlékli a tys ji pak honil po hřbitově, skočil jsi přes náhrobek a spadl rovnou na věnec a parádně se popíchal o trny z těch růží! Takovou věc člověk nezapomene!"

Frigate se rozpačitě zašklebil. "Jak bych mohl!"

"To ti tehdy zaručeně vzalo vítr z plachet, co?"

Následovaly další vzpomínky. Po chvíli se hovor stočil k okamžiku vzkříšení na březích Řeky a k tomu, jak se přitom oba cítili. To už se k jejich povídání přidali i ostatní, protože toto téma patřilo k nejoblíbenějším. Ten den byl tak podivný, tak úžasný a vzbudil ve všech takovou posvátnou hrůzu, že se na něj nedalo zapomenout. Zděšení, panika, zmatek, to všechno si stále pamatovali. Burton někdy uvažoval o tom, že si lidé tu zkušenost stále připomínají, protože to pro ně představuje určitou formu terapie. Že se pokoušejí zbavit prodělaného traumatu tím, jak o té záležitosti znovu a znovu hovoří.

Vcelku se lidé shodovali, že se toho dne každý choval poněkud pošetile.

"Pamatuju si, jak jsem se pokoušela chovat upjatě a důstojně," vyjádřila se Alice. "A nebyla jsem sama. Ovšem většiny lidí se zmocnila hysterie. Všichni jsme byli v obrovském šoku. Nechápu, že nikdo neumřel na srdeční mrtvici. Člověk by čekal, že by ho samotný zážitek probuzení po smrti a na takovém divném neznámém místě mohl znovu okamžitě zabít."

"Možná nám těsně před vzkříšením podali nějakou drogu," navrhl Monat. "Něco v injekci. A ten lék měl zmírnit účinky šoku. Také žvýkačka snů, kterou jsme našli v grálech, možná měla působit tak trochu jako pooperační anestetikum. Ačkoli připouštím, že se pod jejím vlivem někteří lidé chovali hrozně barbarsky."

Alice pohlédla na Burtona. I po tolika letech se při té vzpomínce začervenala. Žvýkačka tehdy na několik hodin odbourala všechny jejich společenské zábrany. Vyváděli jako králíci, které někdo delší dobu krmil výhradně španělskými muškami. Nebo jako by se vedení místo rozumu ujal jejich nejtajnější představy.

Potom se rozhovor chvíli točil kolem Arkturana. Zpočátku se jako obvykle i přes své vlídné způsoby setkal u neznámých lidí s odměřeným chováním. Jeho zjevně nelidský původ je odpuzoval nebo v nich přinejmenším budil rozpaky.

Když si na něj trochu zvykli, začali se ho vyptávat na život na jeho rodné planetě a na jeho zkušenosti z pobytu na Zemi. Někteří dokonce zaslechli vyprávět o tom, jak byl Arkturan donucen zabít téměř všechny obyvatele Země.

Ovšem nikdo z přítomných kromě Frigata nežil v době, kdy na Zemi přistála loď Arkturanů.

"Víte, je to zvláštní," ozval se Burton, "ačkoli jsem to vlastně už očekával. Podle toho, co říká Pete, žilo v roce 2008 na Zemi asi osm miliard lidí. A přesto jsem až dosud potkal jen Monata, tady Frigata a pak ještě jednoho muže z toho období. Jaké zkušenosti s tím máte vy ostatní?"

Ne, nikdo z místních se s nikým takovým nesetkal. Vlastně jedině Owain a ještě jedna žena pocházeli z období pozdějšího než sedmnácté století. Ta žena zemřela v roce 1982, on v roce 1981.

Burton potřásl hlavou. "Podél Řeky žije nějakých šestatřicet miliard lidí. To znamená, že nejvíce by jich mělo pocházet z doby mezi lety 1983 a 2008. Dolní hranici jsem zvolil z toho důvodu, že jsem až dosud narazil pouze na tři lidi, kteří přežili ten rok. No, ale kde tihle všichni zůstali?"

"Možná sedí u sousedního grálového kamene," řekl Frigate. "Nikdo tu přece neprováděl sčítání lidí, Dicku. Ani by to nikdo nedokázal. Denně mineš stovky tisíc obyvatel, ale s kolika z nich se dáš do řeči? Snad s tuctem? Dřív nebo později určitě na někoho narazíš."

Chvíli se zabývali spekulacemi, proč a jak byli vzkříšeni a kdo to asi mohl dokázat. Také se bavili o tom, proč mužům přestaly růst vousy, proč všichni muži vstali z mrtvých obřezaní a proč bylo všem ženám před vzkříšením vráceno panensství. Nejméně polovině mužů vyhovovalo, že se už nemusí holit, druhé polovině zase vadilo, že si nemohou nechat narůst kníry a plnovousy.

Pár přítomných vyjádřilo údiv nad skutečností, že grály občas dodávají rtěnky a další kosmetiku, a to jak ženám, tak

mužům.

Frigate soudil, že se jejich dobrodinci asi sami neradi holí a že líčení rtů a tváří je u nich zřejmě běžné u obou pohlaví. To mu připadlo jako jediné rozumné vysvětlení.

Potom se Alice zmínila o Burtonově podivném zážitku před vzkříšením. To okamžitě upoutalo pozornost, ale Burton prohlásil, že si už na to nepamatuje. Že dostal ránu do hlavy a ta mu tu vzpomínku vymazala.

Jako pokaždé, když říkal tuhle lež, postřehl, jak se na něj Monat mírně usmívá. Podezíral Arkturana, že jeho přetvářku odhalil. Ale přímo se o tom Monat nikdy nezmiňoval. Nejspíš respektoval Burtonovy důvody, proč se rozhodl svou zkušenost tajit, i když o nich nic nevěděl.

Frigate a Alice tedy sami vyprávěli Burtonovu příhodu tak, jak ji od něj kdysi vyslechli. Několikrát se přitom zmýlili, ale on je pochopitelně neopravil.

"Když je to tak," promluvil jeden z posluchačů, "potom naše vzkříšení není nic nadpřirozeného. Všechno to udělali vědeckými metodami. Neuvěřitelné!"

"To jistě," řekla Alice. "Ale proč potom vzkříšení nepokračují? Proč se k nám znovu vrátila smrt, smrt navždy?"

Na všechny padla stísněnost, rozhostilo se ponuré mlčení.

Porušil ho až Kazz: "Ještě na jednu věc Burton-naq zapomněl. Ta záležitost se Sprucem. S tím agentem Etiků."

Jeho poznámka vyvolala vlnu otázek. "Kdo jsou Etikové?"

Burton se zhluboka napil skotské a pustil se do vyprávění. Začal tím, jak ho i s přáteli zajali gráloví otrokáři. Ten pojem nebylo potřeba vysvětlovat. Každý už s nimi měl nějaké zkušenosti.

Burton vykládal, jak otrokáři napadli jeho loď a posádku zavřeli do ohrady. Jak potom zajatce nutili k těžké práci pod dozorem a brali jim všechn tabák, marihuanu, alkohol a živý káček. Navíc si polovinu z každého přidělu jídla vzali pro sebe a otrokům nechávali jen minimum pro přežití.

Až po několika měsících se Burton a muž jménem Targoff postavili do čela vzpoury a otrokáře porazili.

24

"Pár dní poté, co jsme si vybojovali svobodu, za mnou přišli Frigate, Monat a Kazz. Pozdravili a Kazz hned spustil, celý rozrušený:

„Jednou, když jsem ještě neuměl dobře anglicky, jsem něco viděl. Snažil jsem se říct ti to, ale tys mi nerozuměl. Viděl jsem muže, který neměl na čele tohleto."

Můj přítel, naq, jak to on sám říká ve svém jazyce, si ukazoval doprostřed čela. Pak pokračoval: „Já už vím, že ty to nevidíš. Pete ani Monat to nevidí, ani nikdo jiný, ale já ano. Každý to má na čele. Kromě toho muže, jak jsem ho chtěl chytit. Už před dlouhou dobou. Potom jsem ještě viděl ženu, která to neměla, ale nic jsem neříkal. Teď je tady třetí člověk, který to nemá."

Pořád jsem nic nechápal. Až Monat mi to vysvětlil:

„Kazz ti chce říct, že dokáže vnímat zrakem jakési symboly, které má na čele každý z nás. I on je rozezná jen v ostrém denním světle a jen z určitého úhlu. Ty znaky měl až dosud každý, s kým se setkal, kromě tří lidí."

Frigate potom doplnil, že neandrtálci patrně vnímají zrakem větší rozsah spektra než jiní lidé. Konkrétně se jedná o ultrafialovou oblast, protože mu ty znaky připadají namodralé. Přinejmenším je tak popisuje. Zdá se, že tímto způsobem jsme označeni všichni, až na pár výjimek. Ocejchováni jako dobytek. Kazz a jeho žena Besst si těch značek všimají už delší dobu, samozřejmě jen za dobrých světelných podmínek."

Tyhle novinky vyvolaly novou vlnu úžasu a pobouření. Burton vyčkal, až halas kolem něj utichne, a pak pokračoval ve vyprávění:

"Možná si ti z vás, kdo žili na konci dvacátého století, vzpomenou, že vědci změnili klasifikaci takzvaných neandrtálců a zařadili je jinak; ne už jako samostatný druh, ale jako variantu druhu Homo sapiens. Ovšem i tak se neandrtálci od nás liší nejen tělesnou stavbou, ale například i schopností vidět ultrafialovou část světelného spektra."

Besst se ozvala: "Já nejsem neandrtálec, ale neandrtálka, a taky tu schopnost mám!"

Burton se zazubil. "Vida, boj za rovnoprávnost žen už pronikl i do starší doby kamenné! Dobrá, ale každopádně z následujících událostí vyplývá, že neznámý Stvořitel tohoto světa, který si nás tímto způsobem ocejchoval, mohl-li to tak vyjádřit, netušil, že je druh Homo neanderthalis obdařen zvláštními zrakovými schopnostmi. To mimochodem znamená, že tento tajemný Někdo není neomylný."

Ale zpět k našemu příběhu. Zeptal jsem se, kdo je ta osoba, jíž chybí značka na čele. Frigate odpověděl: „Robert Spruce."

Spruce také patřil ke grálovým otrokům. Prohlašoval o sobě, že je Angličan a narodil se v roce 1945. To bylo asi tak všechno, co jsem o něm věděl.

Rozhodl jsem, že za ním zajdeme a vyslechneme ho. Frigate na to řekl, že ho nejdřív budeme muset chytit, protože už dávno utekl. Kazz mu totiž svůj postřeh o chybějícím označení prozradil. Spruce prý zbledl a krátce nato se spěšně vytratil. Frigate a Monat za ním vyslali pátrací skupiny, ale v době, kdy jsme spolu tu záležitost probírali, to vypadalo, že není k nalezení.

Zdálo se mi, že jeho útěk je jasným přiznáním viny, ačkoli jsem neměl ponětí, jaká vina to vlastně má být. Několik hodin poté ho objevili v úkrytu v horách, načež byl předveden před nově vzniklou radu našeho nově založeného státu. Byl bledý a celý se třásl, ale přesto nám hleděl vzdorně přímo do očí.

Sdílel jsem mu naše podezření, že je agent Etiků nebo možná jeden z nich. Také jsem mu oznámil, že ho budeme vyslýchat tak dlouho, dokud nám neřekne pravdu. A že popřípadě použijeme i mučení. To byla pochopitelně lež.

Kdybychom sáhli k mučení, nebyli bychom o nic lepší než otrokáři. Což ovšem Spruce nevěděl.

„Možná se připravíte o šanci na věčný život, když mě budete mučit. Rozhodně vás to přinejmenším vrátí na vaši cestě o velký kus zpátky a váš konečný cíl se vám vzdálí.“

Zeptal jsem se, o jaký cíl se jedná, ale on tu otázku ignoroval. Místo toho řekl: „Nesnášíme bolest. Jsme příliš citliví.“ Chvilí jsme spolu hovořili, kladli jsme mu otázky, ale on nám na žádnou nedal přímou odpověď. Pak jeden člen rady navrhl, abychom ho pověsili nad oheň. Pak promluvil Monat. Vysvětlil Sprucovi, že pochází ze společnosti o něco vyspělejší, než byla pozemská, a tudíž se domnívá, že má pro vedení výsledku lepší kvalifikaci než ostatní přítomní. A že by ho velmi rád ušetřil bolesti z ohně i duševní bolesti ze zrady. Možná by mohl on, Monat, přednést některé ze svých domněnek týkajících se Etiků a jejich agentů a Spruce by jen potvrdil jejich pravdivost nebo by je popřel. V tom případě by Spruce ve skutečnosti nic neprozradil.“

„To je vážně zvláštní nápad,“ ozval se Bili Owain.

„To ano. Ale Monat doufal, že tak přiměje Spruce k řeči. Chápej, nechystali jsme se při výsledku použít žádné brutální metody. Pokud by se nám nepodařilo vyděsit ho, možná bychom zkusili hypnózu. Monat i já s tím už máme zkušenosti. Avšak situace se vyvinula tak, že k tomu stejně nedošlo.“

Monat začal: „Podle mé teorie jsi pozemšťan. Pocházíš z doby po roce 2008, a nejspíš dost vzdálené od toho roku. Patrně patříš k potomkům těch několika málo lidí, kteří přežili účinek smrtícího paprsku vyslaného z naší lodi na oběžné dráze.“ Monat pak vyjádřil názor, že technologie, která umožnila přetvoření této planety v jedno jediné Říční údolí, musela být velmi pokročilá. Usoudil, že se Spruce mohl narodit zhruba v padesátém století.

Na to Spruce odvětil, ať ještě dva tisíce let přidá.

Monat pak prohlásil, že vzkříšení nebyli úplně všichni, protože na tomto světě nebylo pro ně dost místa. Je všeobecně známo, že se tu neobjevily děti, které se na Zemi nedožily pěti let. A patrně ani mentálně postižení, idioti a imbecilové, i když se to nedá nijak dokázat. A také tu není nikdo z těch, kdo se narodili po roce 2008, s výjimkou přítomného Spruce. Kde zůstali všichni tihle lidé?

Spruce odpověděl, že jsou někde jinde a že na toto téma už nic víc neřekne.

Pak se Monat zeptal, jakým způsobem byli lidé na Zemi nahráváni. To jest jaké nástroje Etikové použili k pořízení záznamů o jejich tělech? Vzhledem k tomu, že vzkříšení bylo provedeno vědeckými metodami a nešlo zde o žádný nadpřirozený zásah, je zřejmé, že každý člověk počínaje starší dobou kamennou až do roku 2008 musel být nějak pozorován, že musel být vytvořen záznam o každé jeho buňce a tyto informace nějakým způsobem uchovány a připraveny k použití pro budoucí obnovení jeho těla.

Monat dále vyvozoval, že záznamy byly umístěny do konvertorů energie/hmota, kde pak bylo tělo znovu vytvořeno, přičemž stvořitelé odstranili veškerá poškození a zranění, která vedla ke smrti onoho jedince, včetně rekonstrukce amputovaných údů a ztracených orgánů. Také přitom došlo k omlazení všech lidí starších pětadvaceti let.

Pak ještě vyslovil domněnku, že těla z komory obnovy byla po dokončení procesu regenerace zničena a v konečné fázi hromadného vzkříšení stvořitelé použili nově pořízené záznamy. Pak teprve jsme se v onen nezapomenutelný den všichni společně probudili.

Monat soudil, že vzkříšení zprostředkoval grálový systém. To znamená, že všechny kameny jsou navzájem propojeny do určitého okruhu uloženého hluboko pod povrchem a energii jim dodává vroucí železníkové jádro planety.

Nakonec Monat prohlásil: „Zůstává nám tedy zásadní otázka: Proč?“

Spruce na to pravil: „Kdyby bylo ve vašich silách tohle všechno provést, cožpak byste to nepovažovali za etické?“

Monat na to odpověděl, že s tím souhlasí, ale on že by poskytl nový život jen těm, kdo si ho zaslouží.

Ta poznámka Spruce rozhněvala. Namítl, že se Monat staví do role Boha. Každý musí dostat příležitost k nápravě tak, aby byl hoden věčného života, ať už byl původně jakkoli hloupý, sobecký, krutý či bezvýznamný. A to je věc, kterou pro něj nikdo nemůže udělat, každý musí tu morální sílu najít sám v sobě.

Monat se ho zeptal, jak dlouho asi může takový proces trvat, snad tisíc let? Dva tisíce? Milion?

Spruce se rozhněval ještě víc a vykřikl: „Budete tady, dokud se nepolepšíte! Potom...“ Odmlčel se a nenávidně si nás prohlížel. Pak řekl: „Dlouhodobý styk s vámi i ty nejsilnější z nás změní. Začneme se vám podobat. Musíme potom také procházet procesem rehabilitace. Už teď si připadám nečistý...“

Jeden z členů naší rady znovu naléhal, abychom agenta pověsili nad oheň, dokud nebude mluvit pravdu. Pochopitelně ho tím chtěl jen víc vystrašit.

„Ne, to neuděláte!“ vykřikl Spruce. Pak pokračoval: „Měl jsem to řešení zvolit hned. Kdo ví, co...“

Burton se dramaticky odmlčel.

„A potom padl mrtev!“

Jeho posluchači zalapali po dechu. Kdosi vykřikl: „Mein Gott!“

„Tím ale náš příběh nekončí. Sprucovo tělo bylo podrobeno pitvě. Nevěřili jsme, že by mu čirou náhodou právě v té chvíli selhalo srdce. Jednak se nám to zdálo pro něj až příliš výhodné, jednak jsme o podobných úmrtích u Řeky nikdy neslyšeli.“

Zatímco chirurg prováděl pitvu, podrobně jsme celou událost probírali. Někteří se domnívali, že nám ten člověk lhal. Přinejmenším nám předkládal polopravdy. Ovšem na jedné věci jsme se shodli. Spolu s námi jsou tady v Údolí agenti Etiků, nebo možná Etikové sami. A nemají na čelech znamení.

Jenomže brzy už je nedokážeme rozeznat od ostatních, i když použijeme Kazzovy neobvyklé zrakové schopnosti.

Spruce bude jistě vzkříšen někde v jejich hlavním stanu a všem oznámí, že už o těch symbolech víme. Takže pochopitelně začnou tím způsobem označovat i své agenty.

Jistě jim to nějaký čas zabere a mezitím by Kazz ještě mohl některé z nich odhalit... Jenomže se to nepodařilo. Ani on, ani Besst už neobjevili nikoho, kdo by nebyl patřičně označen. Jistěže to neznamená nic podstatného. Znaků přece

byly viditelné jen za určitých okolností a jenom zblízka.

Asi za tři hodiny se vrátil chirurg a oznámil výsledek pitvy. Nenašel na Sprucově těle nic, čím by se lišil od jiných příslušníků druhu Homo sapiens."

Burton se znovu krátce odmlčel.

"Až na jednu maličkost. Šlo o maličkou černou kuličku, kterou doktor našel na povrchu Sprucova předního mozku. Byla nesmírně tenkými vlákny propojena s mozkovými nervy. To nás přivedlo k domněnce, že Sprucovi stačilo přát si svou smrt. Ta věcička nějakým způsobem reagovala na jeho myšlenkové pochody, takže se mohl zabít jedinou myšlenkou. Možná si prostě pomyslel nějaký kód, který v jeho těle uvolnil ze zásobárny okamžitě smrtící jed. Doktor sice nic podobného neobjevil, ale je pravda, že mu chyběly prostředky k provedení podrobné analýzy.

Rozhodně na Sprucově těle nenašel žádné známky poškození. Něco mu zastavilo srdce, ale příčina zůstala utajena."

Ozvala se nějaká žena: "Takže by i tady mohli být takoví agenti? V téhle naší skupině?"

Burton přikývl a v tom okamžiku začali mluvit všichni najednou. Po patnácti minutách toho zmatku se zvedl a naznačil své posádce, že je čas jít spát. Cestou k lodi ho zastavil Kazz.

"Burtone-naq, když ses zmínil o tom, že ty a Monat umíte hypnotizovat lidi... No, něco mě přitom napadlo. Nikdy předtím jsem o tom nepřemýšlel... Možná že na tom nic není, jenomže..."

"Jenomže co?"

"Asi to nic neznamená. Je to jenom divné. Víš, řekl jsem Sprucovi, že mu chybí ta značka a že já to vidím. Potom odešel, ale já cítil v jeho potu strach. Bylo u toho víc lidí, zrovna jsme snídali. Seděl tam Targoff, doktor Steinborg, Monat, Pete, a další. Targoff řekl, že bychom měli svolat radu, ačkoli už od Sprucova odchodu uběhla nějaká doba. Monat a Pete s ním souhlasili. Ale řekli, že by se mě ještě chtěli na něco zeptat. Víš, zajímalo je, jak ty značky vypadají. Jestli jsou všechny stejné nebo se nějak liší.

Odpověděl jsem, že se liší. Hodně jich bylo... jak to říkáte?... podobných, jo. Ale každá z nich... K čertu, však víš, kreslil jsem ti je."

"Kromě těch, které se podobají znakům čínského písma, mi žádná nic nepřipomíná. Hádám, že představují znaky nějakého číselného kódu."

"Jo, já vím, cos o tom povídal. Ta věc vězí v tom, že mě Monat a Frigate vzali stranou, ještě než jsme se vypravili za tebou, abychom ti tu záležitost oznámili. Šli jsme do Monatovy chýše."

Kazz umkl. Burton se netrpělivě zeptal: "No a co dál?"

"Snažím se vzpomenout si. Nejde to. Vešel jsem dovnitř, a to je všechno!"

"Co tím myslíš, že to je všechno?"

"Burtone-naq, chci ti říct, že to je všechno! Nepamatuju si vůbec nic od chvíle, kdy jsem vešel do té chýše. A potom si vzpomínám až na to, jak jsme šli s Petem, Monatem a ostatními za tebou."

Burton užasl, ale nenapadlo ho žádné rozumné vysvětlení. "Chceš říct, že máš v paměti mezeru od okamžiku, kdy jsi vstoupil, až do chvíle, kdy jsi vyšel ven?"

"Nepamatuju si ani to, jak jsem se odtamtud dostal. Najednou jsem se ocitl nějakých sto kroků od Monatova domu, pochodoval jsem s ostatními a povídal si s Monatem."

Burton se zamračil. Alice a Besst postávaly na molu a dívaly se na ně, jako by se divily, proč zůstali pozadu.

"To je vážně moc divné, Kazzi. Proč jsi mi o tom nikdy neřekl? Vždyť od té doby už uplynulo spousta let. Copak sis na to celou dobu nevzpomněl?"

"Ne, vůbec ne. Ani jednou. Asi bych ani nevěděl, že jsem do té chaty vlezl, kdyby se o tom Loghu náhodou nezmínila. Povíдалa, že mě tam viděla vcházet, ale nebyla ten den s námi, a tak nevěděla, o co tehdy šlo. Prostě zrovna stála ve dveřích své a Frigatovy chýše. Původně jsme všichni mířili právě tam, ale když ti dva zjistili, že tam stojí, vydali se do Monatova domu. Vzpomněla si na to včera, když jsme se bavili o grálových otrokářích. To nás přivedlo na Spruce, a pak se Loghu zeptala, o čem jsme si tehdy s Petem a Monatem vykládali. Prý se dost divila, že se mnou chtějí mluvit v soukromí.

Do té doby o tom nemluvila, protože jí to nepřipadalo důležité. Ani teď si nemyslela, že by na tom záleželo, jenom byla zvědavá, a když už jsme o té záležitosti mluvili, zeptala se. Víš, jak jsou ženské zvědavé."

"Jako kočky," uchechtl se Burton. "Zatímco muži jsou zvědaví jako opice."

"Cože? Co to znamená?"

"Nevím, ale zní to jako hluboká moudrost. Později si vymyslím nějaké vysvětlení. Takže, náhodná poznámka, kterou utrousila Loghu, ti připomněla události, které předcházely tvému vstupu do Monatova obydlí, a události, které následovaly."

"Tak úplně přesně to nebylo, Burtone-naq. Začal jsem bádát nad tím, co mi řekla. Opravdu jsem si hrozně namáhal mozek. Skoro jsem cítil, jak mi to tam uvnitř praská. Nakonec jsem si matně vybavil, jak jsme se chystali jít do Petovy chýše. Potom jak se tam objevila Loghu a Monat řekl, že tedy použijeme jeho dům. A pak, za chvíli, jsem si nejasně vzpomněl, že jsem vešel dovnitř.

Když jsi o tom všem vykládal, nevšiml sis, jak sedím a mračím se jako bouřka?"

"Myslel jsem, že ses jako obvykle přejedl a moc toho vypil."

"To taky. Ale nemračil jsem se, protože bych měl větry. Tentokrát jsem měl plyny v mozku."

"Od chvíle, kdy sis na to vzpomněl, jsi o tom s nikým nemluvil? Ani s Petem a Monatem?"

"Ne."

"Tak to ani nedělej."

Kazz měl sice nízké čelo, ale rozhodně mu nechyběla inteligence. "Myslíš, že ti dva mohli mít něco za lubem? Něco podezřelého?"

"Nevím," odpověděl Burton. "Nenávidím to pomýšlení. Po všech těch letech... A vždycky to byli dobří přátelé. Přinejmenším..."

"Nechce se tomu věřit," přisvědčil Kazz. Znělo to, jako by mu pukalo srdce.

"Čemu?"

"To nevím. Ale musí to být něco špatného."

"Možná že ne," řekl Burton. "Možná existuje jiné vysvětlení než to, které mám právě na mysli. Prostě o tom zatím nikomu neříkej."

"Nebudu. Jenom... Poslouchej, ti dva mají na čelech značky. Vždycky je tam měli. Takže, jestli byli tihle agenti ze začátku bez značek, Pete a Monat nemůžou být agenti!"

Burton se usmál. Uvažoval úplně stejně jako Kazz. Jenomže na tuhle věc se musel podívat pořádně. Jak jen to provést, aniž by ty dva vyplašil? Pokud ovšem měli co skrývat.

"Jistě, já vím. Nezapomeň, že ty symboly viděla i Besst. Takže to máme potvrzeno ze dvou stran. Tedy, pokud bychom to potřebovali. Zatím si to ale nech pro sebe, ani muk, jasné? Dokud ti neřeknu."

Zamířili směrem k lodi. Kazz ještě poznamenal: "Já nevím. Mám z toho špatný pocit. Kdybych býval radši držel hubu! Taky Loghu by se před nimi mohla poděknout..."

25

Burton v mlze přecházel po palubě. Tělo mu hrálo teplý oděv, ale na obličej mu bylo zima. Do kraje vstoupila vlna neobyčejně chladného vzduchu a výsledkem byla studená mlha dosahující do poloviny výšky stěžně. Dohlédl sotva na délku natažené paže.

Pokud věděl, všichni na palubě kromě něj už spali. Společnost mu dělaly pouze vlastní myšlenky a ty teď měly sklon toulat se jako ovce na stráni. Musel se opravdu snažit, když je chtěl sehnat zpátky do původního stáda a přimět je, aby pokračovaly směrem k pastvině. Jenomže co tady znamenalo pastvu? Krmení chutnalo trpce.

Musel pozorně projít své vzpomínky za třiatřicet let. A selektivně, se zaměřením na Monata a Frigata. Které z jejich činů či slov se zdály podezřelé? Které z nich by měl doplnit do té temné skládky?

Zatím se mu do ní hodilo příliš málo lidí. Možná jich znal i víc, možná se na ně díval a nenapadlo ho, že právě oni by se mohli stát chybějícími díly.

Toho strašného, radostného dne, kdy vstal z mrtvých, spatřil nejdřív Arkturana. Ze všech, s kým se toho dne setkal, se právě Monat choval nejkldněji a nejrozzumněji. Dokázal s ohromující rychlostí zvážit situaci, obhlédnout a zhodnotit životní podmínky, v nichž se ocitl, a také okamžitě pochopil účel grálů.

Druhá osoba, které si tehdy Burton všiml, byl neandrtálec Kazz. Ten se zpočátku nepokoušel s Burtonem mluvit, jen ho následoval. Druhý z lidí, který na Burtona promluvil, byl Peter Frigate. A když se teď nad tím zamýšlel, připadalo mu, že se Frigate choval až nápadně nenuceně a přirozeně. Což bylo divné vzhledem k tomu, co o sobě prohlašoval. Tak se přece nechová člověk trpící úzkostí, a dokonce hysterií.

Události, které následovaly později, však jeho tvrzení dávaly za pravdu. I když časem, hlavně v posledních dvaceti letech, se Frigate svých chyb zbavil. Opravdu se naučil lépe ovládat nebo prostě jen přestal hrát svou roli?

Skutečně to byla zvláštní náhoda, že druhý člověk, kterého Burton v novém světě potkal, napsal jeho pozemský životopis. Kolik takových spisovatelů asi existovalo? Deset? Dvanáct? Jaká byla pravděpodobnost, že jeden z nich vstane z mrtvých pár metrů od něj? Dvanáct ku šestatřiceti miliardám.

Přesto se to nedalo zcela vyloučit.

Potom se ke skupině kolem Burtona připojil Kazz. Potom Alice a po ní Lev Ruach.

Předcházejícího dne Burton přistoupil ke Kazzovi, který právě stál u kormidla, a položil mu pár otázek. Mluvil Kazz v Den vzkříšení s Monatem nebo Frigatem, když u toho Burton nebyl? Pamatuje si na něco, co by se mohlo zdát podezřelé?

Kazz potřásl svou hlavou se silnou lebkou. "Mluvil jsem s nimi několikrát, když jsi nebyl na dohled. Ale na nic zvláštního si nevzpomínám. Chci říct, Burtone-naq, nezdálo se mi to divnější než všechno ostatní. Protože ten den byl celý divný."

"Všiml sis už tehdy těch značek, které měli lidé na čelech?"

"Ano, pár jsem jich viděl. Když bylo slunce nejvýš."

"A co Monat a Frigate?"

"Nepamatuju si, že bych je zahlédl hned ten den. Ale na tu tvoji si taky nevzpomínám. Rozeznával jsem je, jenom když na ně dopadlo světlo v určitém úhlu."

Burton vytáhl ze své brašny štůsek bambusového papíru, ostře zaříznutou rybí kost a dřevěnou nádobku s inkoustem. Převzal kormidlo, zatímco Kazz kreslil značky, které viděl na čele Arkturana a Američana. Obě se skládaly ze tří rovnoběžných vodorovných čar sousedících s křížkem v uzavřeném kroužku. Čáry byly stejně tlusté po celé délce kromě konců. Monatovy se rozšiřovaly napravo, Frigatovy zase vlevo.

"A jak vypadá značka na mém čele?" zeptal se Burton.

Kazz mu ukázal čtyři zvlněné rovnoběžné horizontální linky a symbol ampersand (&), pod nímž byla krátká, tenká, rovná vodorovná čárka.

"Monatova a Frigatova jsou si nápadně podobné," poznamenal Burton.

Na jeho žádost pak Kazz nakreslil symboly všech členů posádky. Žádné z nich se už vzájemně nepodobaly.

"Pamatuješ si, jakou značku měl Lev Ruach?"

Kazz přikývl a za chvilku podal Burtonovi nákres. Burton pocítil zklamání, ačkoli pro to neměl žádný rozumný důvod. Ruachův symbol se také lišil od jeho hlavních podezřelých.

Ted' si tím lámal hlavu, přecházející v noci po palubě. Proč vlastně očekával, že Ruachova značka bude připomínat ty dvě? Něco jako by ho lechtalo vzadu na mozku, neurčité svědivé podezření, které si nemohl poškrábat. Mezi těmi třemi bylo nějaké spojení, ale uklouzlo mu zrovna ve chvíli, kdy si myslel, že ho už už zachytí.

Přemýšlení už bylo dost. Ted' musel přikročit k akci.

Bílý ranec ležící před kajutou byl spící neandrtálec zabalený do teplých ručníků. Burton k němu došel podle sluchu, řídě se jeho chrápáním, a zatřásl s ním. Kazz zafrkal a okamžitě se probudil.

"Už je čas?"

"Ano, je čas."

Nejdřív se Kazz musel vymočit přes zábradlí. Burton zapálil lampu na rybí olej a po můstku sešli na molo. Z přístavu vyšli na pláž a zvolna mířili ke svému cíli, jímž byla prázdná chýše, vzdálená nějakých dvě stě kroků od břehu. Nejprve ji v mlze minuli a chvíli se v kruzích motali kolem, než ji konečně našli. Vstoupili dovnitř a Burton zavřel dveře. Do kamenného krbu Kazz zvečera připravil otep dříví a trochu hoblin. Oheň rychle vzplanul. Kazz si sedl do bambusového křesílka blízko k ohni a rozkašlal se, jak vdechl kouř, který unikl slabému tahu komína.

Uvést Kazze do hypnotického tranzu bylo snadné. V minulých letech Burtonovi mnohokrát ochotně posloužil jako dobrovolník, když chtěl Burton pobavit místní obecenstvo předváděním svých hypnotizérských schopností.

Když ted' o tom uvažoval, uvědomil si, že Monat s Frigate při jeho představeních nikdy nechyběli. Byli hodně neklidní? Pokud ano, pak to dokázali úspěšně skrýt.

Burton přenesl Kazze zpátky přímo do chvíle, kdy se při snídani zmínil o značce, která Sprucovi chyběla. Postupně se propracovali k okamžiku, kdy neandrtálec vstoupil do Monatovy chýše. Tam narazili na první odpor.

"Jsi ted' v chýši?"

Kazz upíral zrak přímo před sebe, pohled zjevně obrácený do minulosti, odpověděl: "Jsem ve dveřích."

"Běž dál, Kazzi."

Kazz se až roztrásl úsilím. "Nemůžu, Burtone-naq."

"Proč?"

"Nevím."

"Máš strach z něčeho tam uvnitř?"

"Nevím."

"Řekl ti někdo, že je v té chýši něco špatného?"

"Ne."

"Potom se nemáš čeho bát. Jsi přece statečný muž, Kazzi."

"Ty víš, že jsem, Burtone-naq."

"Tak proč nemůžeš jít dál?"

Kazz potřásl hlavou. "Nevím. Něco..."

"Co něco?"

"Něco... Něco mi říká... Nepamatuju se."

Burton si skousl dolní ret. Hořící dřevo v plamenech praskalo a syčelo. "Kdo ti to říká? Monat? Frigate?"

"Nevím."

"Přemýšlej!"

Kazz sraštil čelo, po němž se už řinul pot. Dřevo znovu hlasitě zapraskalo. Burton se usmál.

"Kazzi!"

"Ano."

"Kazzi! V té chýši je Besst. Křičí! Slyšíš ji, jak křičí?"

Kazz se narovnal, otáčel hlavou ze strany na stranu, oči i nozdry rozšířené, rty stažené dozadu. "Slyším! Co se děje?"

"Kazzi, tam uvnitř je medvěd a chystá se ji napadnout! Vezmi kopí a běž ho zabít! Zachraň Besst!"

Kazz vstal, uchopil imaginární kopí a skočil kupředu. Burton mu musel kvapně uhnout. Kazz zakopl o židli a upadl tváří na zem.

Burton se nespokojeně zachmuřil. Co když se Kazz úlekem probere z tranzu? Ne, už je zase na nohou a znovu vyráží.

"Kazzi! Už jsi v chýši. Tady je ten medvěd, zabij ho!"

Kazz zavrčel, uchopil neexistující kopí oběma rukama a bodl jím dopředu.

"Há-ú! Há-úú!" Následovalo několik dalších drsných zvuků. Burton jim rozuměl, neboť se Kazzův rodný jazyk učil.

"Já jsem Muž-Který-Zabil-Bílý-Zub! Zhyň, ty Chlupatý-Co-Spí-Celou-Zimu! Zhyň, ale odpusť mi! Já musím! Musím! Umři!"

Burton hlasitě promluvil. "Kazzi! Medvěd utekl. Vyběhl z chýše! Besst už je v bezpečí."

Kazz přestal bodat kopím. Stál ted' vzpřímeně a rozhlížel se.

"Kazzi! Ted' uběhlo několik minut. Besst už odešla. Jsi v chýši. Uvnitř. Nemáš se čeho bát. Vešel jsi do chýše a není tady nic, z čeho bys měl mít strach. Kdo ještě je tam s tebou?"

Neandrtálec ztratil svůj zuřivý výraz a hleděl tupě na Burtona. "Kdo? No Monat a Pete."

"Výborně, Kazzi. Ted' mi řekni, kdo z nich na tebe promluvil jako první."

"Monat."

"Pověz mi, co ti řekl. A také co řekl Frigate."

"Frigate neřekl vůbec nic. Mluvil jenom Monat."

"Pověz mi, co ti řekl. Co ted' říká..."

"Monat říká: 'Teď, Kazzi, si nebudeš pamatovat nic z toho, co se stalo tady v té chýši. Budeme ještě chvilku hovořit a pak odtud vyjdeme. Až dům opustíme, zapomeneš, že jsi sem vstoupil, i to, jak jsi odešel. V paměti ti zůstane prázdné místo. Když se tě na to někdo zeptá, odpovíš mu, že si nic nepamatuješ. A nebude to žádná lež, protože opravdu všechno zapomeneš. Je to tak?'"

Kazz v tranzu přikývl.

"Takže, Kazzi, teď ještě zapomeneš, jak ses mně a Frigatovi zmínil, že nemáme na čelech žádné značky. Pamatuješ si to?"

Kazz zavrtěl hlavou. "Ne, Monate." Pak vydal trhaný povzdech.

"Kdo to vzdychl?" zeptal se Burton.

"Frigate."

Zjevně se jednalo o povzdech úlevy.

"Co ještě Monat povídal? A cos říkal ty?"

"Monat řekl: 'Kazzi, když jsem s tebou mluvil tehdy krátce potom, cos mi řekl, že my dva nemáme ty značky, přikázal jsem ti, abys mi pověděl o všem, co Burton říkal o setkání s tajemným cizincem. Mám na mysli někoho, kdo sám sebe nazývá Etikem'"

"Ach!" zvolal Burton.

"Vzpomínáš si na to, Kazzi?"

"Ne."

"Ovšemže ne. Přikázal jsem ti na to zapomenout. A teď ti přikazuji, aby sis vzpomněl. Pamatuješ si to, Kazzi?"

Následovalo dlouhé ticho. Potom neandrtálec odpověděl: "Ano, teď už ano."

"Výborně, Kazzi. Teď na to ale znovu zapomeň. Můj příkaz však stále platí. Správně?"

"Správně."

"Tak Kazzi, prozradil ti Burton něco o tom Etikovi? Nebo o někom, ať už muži nebo ženě, kdo o sobě tvrdil, že patří k těm, kdo nás vzkřísili?"

"Ne, Burton-naq mi nikdy o ničem takovém nevyprávěl"

"Ale pokud k tomu někdy v budoucnosti dojde, přijdeš hned za mnou a oznámíš mi to. Uděláš to ale jen tehdy, když nebude nikdo nablízku. Rozumíš?"

"Ano, rozumím."

"Kdybych z nějakého důvodu nebyl po ruce, kdybych byl mrtev nebo někam odešel, povíš to Frigatovi nebo Lvú Ruachovi. Rozumíš?"

Burton tiše pronesl: "Takže přece jenom i Ruach!"

"Ano, rozumím. Povím to Petovi nebo Ruachovi místo tebe."

"Ale jen pokud nebude nikdo nablízku, aby nikdo neslyšel, co jim říkáš. Jasně?"

"Jasně."

"A neřekneš o tom nikomu jinému, jenom Frigatovi, Ruachovi nebo mně. Rozuměls?"

"Ano, rozuměl."

"Výborně, Kazzi. Teď odejdeme, a až dvakrát lusknou prsty, nebudeš si nic z toho pamatovat. Rozuměls?"

"Ano, rozuměl."

"Kazzi, ještě musíš... Ach, někdo nás volá! Už není čas. Pojďme!"

Burton mohl jen hádat, co znamenala poslední poznámka. Monat se patrně chystal vysvětlit Kazzovi, jak má odpovídat, když se ho někdo zeptá na rozhovor v chýši. To přerušení mu přišlo vhod. Kdyby mu Kazz nabídl nějakou přijatelnou výmluvu, asi by Burton nikdy nepojal podezření.

26

"Sed', Kazzi," řekl Burton. "Udělej si pohodlí. Chvilku tady počkej. Odcházím. Přijde sem Monat a bude s tebou mluvit."

"Rozumím."

Burton vyšel z chýše a minutu postál venku. Bude se muset chovat přesně jako Monat, když poprvé zahájil seanci. To možná překoná Kazzovu obranu rychleji a nebude nutné uchýlovat se k trikům, jako byl ten s Besst a medvědem. Znovu vstoupil dovnitř a pozdravil. "Nazdar, Kazzi. Jak se máš?"

"Dobře, Monate. A ty?"

"Výborně! Dobře, Kazzi. Budeme pokračovat tam, kde tvůj přítel Burton skončil. Vrátime se zpátky do okamžiku, kdy jsem s tebou poprvé hovořil, hned potom, když sis všiml, že Frigate a já nemáme žádné značky na čelech. Teď si na to vzpomínáš, protože ti to přikazuju já, Monat."

Teď je asi vteřina potom, cos mi to řekl. Jsi tam? Kde jsme, ty, já a Frigate?"

"Jsme blízko grálového kamene."

"Který je den nebo noc?"

"Nerozumím."

"Kolik dní uplynulo od vzkříšení?"

"Tři dny."

"Pověz mi, co se stalo, když jsi nám řekl o značkách."

Kazz monotónním hlasem popsal události bezprostředně následující po jeho sdělení. Monat řekl, že by si s ním rád

promluvil v soukromí. Přešli plání a mířili do kopců. Tam pod železným stromem Monat upřel zrak na Kazze a zhypnotizoval ho, aniž by použil mechanické prostředky, aniž by mu předem oznámil, k čemu se chystá.

Bylo to, jako kdyby od něj ke Kazzovi proudilo něco temného, něco, čemu se nedokázal bránit.

Burton přikývl. Také už byl přítom, když Monat demonstroval tuto svou moc, tento "animální magnetismus", jak to nazývali v Burtonově době. Monat byl silnější hypnotizér než Burton, což byl jeden z důvodů, proč mu Burton nikdy nedovolil, aby se ho pokusil zhypnotizovat. Vlastně dokonce učinil jisté opatření, aby ho Monat nemohl přistihnout nepřipraveného. V detailně propracované autohypnóze dal sám sobě příkaz, nikdy nedovolit Monatovi, aby ho uvedl do tranzu. Byl si vědom skutečnosti, že Monat má možná dost síly, aby tento příkaz zlomil, a tak si vždycky dával pozor a nezůstával s ním o samotě.

Tohle předběžné opatření se zakládalo na obavě, že by ho Monat mohl náhodou zavést do doby, kdy ho navštívil Etik. To však bylo Burtonovo tajemství a on si nepřál, aby o něm věděl ještě někdo další. Přestože tehdy neměl nejmenší ponětí, že je Monat jedním z Nich.

Rád by věděl, jestli je i Frigate zkušený hypnotizér. Rozhodně nikdy neprojevoval známky toho, že by to umění ovládal. Avšak nikdy ani nedovolil Burtonovi zkoušet na něm hypnózu. Vymlouval se, že nesnese představu ztráty sebekontroly.

Kazz si vybavil, že v průběhu sezení Monat pronesl k Frigatovi poznámku o schopnosti neandrtálců vidět symboly na čelech lidí.

"O tom jsme nevěděli. Musíme to při první příležitosti oznámit HS."

Takže Monat a Frigate se museli občas domlouvat s Etiky, usoudil Burton. Jak to dokázali? Patřila snad k jejich komunikaci předem dohodnutá přistání létajících strojů, jaké Burton jednou zahlédl? Těch strojů, které byly v jednom zlomku vteřiny viditelné a vzápětí se v jediném záblesku staly neviditelnými, když vzlétaly?

Ti dva ho nepochybně pozorně sledovali. To byl patrně důvod, proč ho Tajemný cizinec navštívil v noci a za bouřky. Etik musel vědět, že Monat a Frigate patří k Burtonově skupině. Nikdy se však o nich nezmínil, neupozornil ho na ně. Možná to měl v úmyslu, ale musel spěchat. Řekl, že se tu každou chvíli objeví Etikové ve svých létajících strojích. A pak náhle odešel. Ale i tak se měl o tak závažné záležitosti zmínit. Stačilo pár slov, krátké varování. Proč to neudělal? Copak nevěděl, že jsou Monat a Frigate s ním? A také Ruach. Na toho nesmí zapomínat...

Proč na něj nasadili hned tři agenty? Nestačil by jeden? A vůbec, proč pro tu práci zvolili někoho tak nápadného jako Arkturan?

Ať už byly jejich důvody jakékoli, momentálně se zdála naléhavější otázka chybějících značek na čelech tří agentů. Je zřejmé, že Etikové, agenti prvního či druhého řádu, žádné neměli. Když zjistili, že neandrtálci neviditelné symboly vidí, museli to zařídit tak, aby je Kazz neprozradil.

Navíc potom Monat řekl Kazzovi, že od té chvíle na jeho čele a na čelech jeho kolegů značky vidí. Proč mu asi tehdy nedal rozkaz vidět symboly u všech, kdo je nemají?

Snad se domníval, že to nebude nutné. Pravděpodobnost, že někdo z agentů narazí právě na neandrtálce, jejichž populace nebyla nikdy příliš početná, byla minimální. Ale stejně by takový postup s jistotou vyloučil jakékoli odhalení dalších agentů.

Vysvětlení bylo možná zcela prosté. Monat by musel Kazzovi popsat symboly u všech agentů v Údolí. Což bylo prakticky neproveditelné, protože jejich počet patrně dosahoval stovek, ne-li tisíců.

Monat se příliš nemýlil, když usoudil, že setkání s neandrtálci budou vzácná. Ani Burton jich nezahlédl víc než stovku, a kolem všech, s výjimkou Besst a Kazze, jen propluli velkou rychlostí. No, ale přece jen narazili na Besst.

Pokusil se vybavit si okolnosti, za kterých ji potkali. Stalo se to před třemi lety. Zakotvili navečer u břehu. Nacházeli se v oblasti obydlené Čiňany ze čtrnáctého století a pravěkými Slovy. Besst žila s Čiňanem, ale od první chvíle dávala jasně najevo, že by si přála odplout na lodi s Kazzem. Tehdy byla tma, takže si nemohla na Frigatovi a Monatovi všimnout ničeho neobvyklého - pochopitelně kromě skutečnosti, že Monat nebyl člověk.

Tehdy si přisedla ke Kazzovi a povídali si dlouho do noci. Když jí její dosavadní druh přikázal, aby se s ním vrátila do chýše, odmítla. Následovala chvíle napětí, kdy se zdálo, že se Čiňan vrhne na Kazze. Rozum však zvítězil. Čiňan si uvědomil, že je sice vyšší než neandrtálec, ale také o hodně slabší. Ačkoli byl Kazz malý, jeho masivní kosti a svaly ho činily mnohem silnějším než nejsilnější z moderních mužů. Navíc jeho na pohled surový obličej dokázal každého předem odradit.

Ti dva se odebrali na palubu, aby spolu strávili noc. Ale určitě si aspoň k ránu zdřímli. Možná ji Monat dostal právě tehdy. Burton netušil, jak to mohl provést, ale Besst se nikdy nezmínila o Monatově nebo Frigatově značce.

Kazz dokončil svůj popis onoho sezení. Bylo to krátké vyprávění a potvrdilo Burtonovi, co už očekával.

Potom poslal Kazz pro Besst a doporučil mu, ať se chová velmi tiše. Netrvalo dlouho, a oba neandrtálci byli zpátky.

Burton Besst vysvětlil, že později uspokojí její zvědavost, ale teď ji potřebuje zhypnotizovat, pokud k tomu svolí.

Besst ospale přisvědčila a zaujala Kazzovo místo na židli.

Burton se znovu vydával za Monata a vzal ji zpátky do okamžiku, kdy ji Monat zhypnotizoval. Přesně jak očekával, došlo k tomu ve chvíli, kdy oba s Kazzem usnuli. Monat jí jednoduše popsal značky na čelech agentů, jejichž vzhled už předtím vsugeroval jejímu druhovi. Pak jí přikázal, aby je také viděla. Celá záležitost proběhla velmi rychle a zcela hladce.

Monat a jeho kolega měli štěstí. Předtím, než Kazz potkal Spruce, spatřil pouze dva další lidi bez označení. Poprvé k tomu došlo v Den vzkříšení. Zavolal tehdy na toho muže, proč nemá značku. Ten člověk utekl, patrně aniž by pochopil, co mu Kazz chce, spíš si jeho úmysly špatně vyložil.

Později, když se setkal s Burtonem, pokusil se mu Kazz vysvětlit, co viděl, ale tehdy ještě neznal dobře jeho řeč. A potom na to prostě zapomněl, protože měli všichni spoustu starostí s přežitím.

Druhá osoba, které chyběl symbol na čele, byla žena, Mongolka. Stalo se to v pravé poledne, a ona právě vystoupila z Řeky, kde se koupala. Kazz s ní chtěl promluvit, ale její druh, který měl na čele značku, ji rychle odvedl pryč. Zjevně byl žárlivý. Už podruhé byly Kazzovy úmysly špatně pochopeny.

Tou dobou Burton s ostatními hovořil na radnici s místním vůdcem. Kazz zůstal u lodi jako hlídka. Když ta žena odešla, kdosi z domácích mu nabídl pálenku z lišejníku. Ti lidé na něj byli zvědaví, neboť ještě nikdy nespatriili neandrtálce, a domnívali se, že ho alkohol přiměje k řeči. U Kasse to nebylo právě obtížné, dal se snadno svést, a když se posádka lodi vrátila, byl už napůl opilý. Burton mu to vytkl tak tvrdě, že už se Kazz na hlídce nikdy neopil. Ovšem na tu ženu tehdy zapomněl.

Když Besst probudil z tranzu, Burton zůstal chvíli zamyšleně sedět. Besst a Kazz se ošívali a vyměňovali si nechápavé pohledy. Konečně se rozhodl. Nemělo už smysl udržovat ty dva v nevědomosti. Ani Alici už nebude nechávat stranou. Nic Cizinci nedlužil, a vůbec, skutečnost, že už se víckrát neukázal, znamenala, že není důvod nadále o něm zachovávat mlčení. Kromě toho, i když byl Burton od přírody tajnůstkář, teď se chtěl o své zkušenosti s někým podělit.

Ačkoli celý příběh jen zhruba nastínil, trvalo mu přes hodinu, než skončil. Besst i Kazz žasli a kladli mu spoustu otázek. Zvedl ruku, aby je utišil.

"Později! Až později! Teď je musíme vyslechnout. Arkturan bude pořádně tuhé sousto, takže se nejdřív pustíme do Frigata."

Vysvětlil jim, co bude jejich úkolem. Kazz namítl: "A nebylo by lepší Monata praštit a svázat? Co když se probudí, když budeme Frigata odvádět?"

"Nechci dělat zbytečně moc rámusu. Jestli nás uslyší Loghu nebo Alice, ztropí pěkný povyk."

"Cože ztropí?"

"Velký rozruch. Tak pojďme."

Trojice se znovu vydala do mlhy. Burton zatím uvažoval, jaké otázky Frigatovi položit. Tak například: ti tři, Monat, Frigate a Ruach, věděli, že je Spruce agent. Měli spoustu příležitostí promluvit s ním, když byli v zajetí otrokářů. Monatovi se ještě po úspěšném povstání naskytla možnost zhypnotizovat Kasse tak, aby viděl značku na agentově čele. Proč to neudělal?

A i kdyby se náhodou nemohl ke Kazzovi dostat, proč neřekl Sprucovi, ať okamžitě uprhe? Nebo mu přinejmenším mohl poradit, ať si za jasného dne zahalí hlavu nějakým hadrem.

Je možné, že by Spruce netušil nic o přítomnosti jiných agentů? Možná jich bylo tolik, že se navzájem znali jen někteří z nich. Ale Monat určitě poznal každý.

Zastavil se a zhluboka se nadechl.

Tajemný cizinec nikdy neřekl, že by měl své vlastní agenty. Jistě, byl odpadlík, zrádce, ale mohl mít pár svých důvěryhodných lidí. Byl snad Spruce jedním z nich? Co když na to Monat přišel? A zbavil se ho jednoduše tak, že mu neprozradil nic o Kazzových nezvyklých zrakových schopnostech?

Nepřipadalo mu to příliš pravděpodobné. Kdyby Monat zjistil, že je Spruce na Cizincově straně - ale jak by se to mohl dovědět? - nejspíš by se ho pokusil zhypnotizovat. Třeba by mu to pomohlo najít Cizince, pokud ovšem Spruce věděl, o koho jde.

Ještě tu byla jedna možnost. Monat věděl o Sprucově schopnosti zabít se prostřednictvím kuličky v předním mozku.

Takže nemusel mít obavy, že by Spruce mohl být k vyjádření informací donucen.

Také mohl Spruce použít jako posla. Třeba mu poskytl nějakou informaci, kterou měl agent předat velení, až bude vzkříšen v hlavním stanu Etiků. Pokud tedy zkratka HS skutečně označovala hlavní stan.

Monat se aktivně účastnil Sprucova výsledku. Jak ten se musel bavit! Ostatně to byl Monat, kdo položil agentovi ty nejzávažnější otázky.

Vysvětlil mu snad Monat předem, jak má odpovídat? Byly to všechno jen samé lži? Ale proč by měl lhát? Proč byli všichni vzkříšení záměrně udržováni v nevědomosti?

Mohlo se také stát to, že Spruce na Monatův příkaz zařídil, aby si ho Kazz všiml.

Tou dobou už trojice vstoupila na palubu Žlavoka, Neandrtálci zůstali nahoře, Burton dotápal po lodních schůdcích dolů ke své kajutě a odpočítal dveře, až se zastavil před kajutou, kde spal Frigate s Loghu. Pomalu otevřel dveře a vstoupil dovnitř. Do stísněného prostoru kabiny se vešly právě tak dvě palandy připevněné k přepážce a lidé tam měli právě tolik místa, aby z nich mohli sešplhat. Jediné soukromí mohl mít člen posádky v komůrce na své palandě.

Dokonce se tam i chodilo na záchod, do bambusových nočníků, které se ukládaly do přihrádky po straně lehátka. Frigate obvykle spal na horní palandě. Burton natáhl ruku dopředu a vykročil. Chystal se Frigata probudit jemně, zašeptat mu, že je čas, aby ho vystřídal na hlídce, a pak by spolu vyšli na palubu. Tam by ho Kazz zneškodnil a dopravili by ho do osvědčené prázdné chýše.

Patrně by nebylo v lidských silách zabránit mu, aby se nezabil, jakmile nabude vědomí. Proto se Burton rozhodl zhypnotizovat ho v okamžiku, kdy se teprve začne probírat. Je to dost nejistý postup, ale musí ho zkusit. Frigate se možná nebude tolik snažit o sebevraždu, teď když vzkříšení skončila. Ačkoli si Burton nebyl jistý, zda pro agenty Etiků neplatí výjimka.

Dotkl se prsty hladké stěny za palandou. Ohmatal látku, která sloužila jako matrace. Zarazil se. Frigate tu nebyl. Burton po hmatu prověřil tkaninu na celém povrchu lůžka, ačkoli už pochopil, že na něm nikdo neleží. Přikrývky byly ještě teplé. Postál chvíli v kabině. Vyšel snad Frigate ven, aby si ulevil, protože nechtěl budit Loghu? Nebo se jenom probudil příliš časně a chtěl si popovídat se svým kapitánem dřív, než nastoupí hlídku?

Nebo... Burton pocítil hněv. Co když se vyplížil z kajuty a teď byl u Alice? Okamžitě ten nápad zavrhl a zastyděl se. Alice je čestná. Nikdy by ho nezahladila. Kdyby toužila po jiném milenci, řekla by mu to. Ano, oznámila by mu to a

opustila by ho. Vlastně ani nevěřil, že by mu Frigate něco takového provedl, i když ho to třeba už mnohokrát napadlo. Sklonil se a znovu natahoval ruku, až se dotkl látky. Jeho prsty se posunuly, nahmataly křivku - řadra Loghu pod přikrývkou. Vycouval z kajuty a zavřel za sebou.

Snažil se být co nejvíc potichu, i když mu srdce tak bušilo, až se bál, že je ten hluk slyšet ve všech kajutách. Opatrně se kradl k Monatově kabině. Nejdřív přiložil ucho ke dveřím, naslouchal. Nic, ticho. Narovnal se, otevřel a sáhl na horní palandu. Monat tam nebyl, ale mohl si také lehnout na dolní lehátko. Ale neozýval se odtud žádný dech.

Burton přešel dlaní po opuštěných přikrývkách. Tiše zaklel a šmátraje kolem sebe vydal se zpátky na palubu.

Kazz se vynořil z mlhy s napřaženou pěstí. "Wallah! Co se děje?"

"Oba zmizeli," odpověděl Burton.

"Ale... Jak je to možné?"

"Nemám tušení. Možná Monat poznal, že něco není v pořádku. Je úžasně citlivý, ta nejcitlivější bytost, jakou jsem kdy poznal. Dokáže toho spoustu vyčíst z té nejnepatrnější změny tvého výrazu, zachytit nejjemnější odstín tvého hlasu. Taký tě mohl slyšet, jak budíš Besst, a domyslel si pravdu. Klidně nás mohl poslouchat schovaný venku za dveřmi chýše.

"Ani Besst, ani já jsme nedělali hluk. Byli jsme tiší jako lasička, když se krade za králíkem."

"Já vím. Porozhlédni se tady. Podívej se, jestli nám nechybí člun."

Potkali se, když se každý vraceli z opačné strany.

"Všechny čluny jsou na svých místech."

27

Burton vzbudil Loghu i Alici. Popíjeli horkou kávu a on jim přitom stručně vyprávěl o svých zážitcích s Etiky. Obě ženy byly ohromeny, ale vydržely potichu, dokud neskončil. Potom se na něj sesypalo krupobití otázek. Prohlásil, že na všechny odpoví později. Brzy bude svítat, je čas umístit grály na kámen, aby nezmeškali snídani.

Alice k tomu mlčela. Z jejích zúžených očí a stisknutých rtů bylo jasné, že uvnitř zuří.

"Mrzí mě, že jsem to všechno před tebou skrýval," řekl Burton. "Ale jistě chápeš, že to bylo nezbytné! Co kdybych ti prozradil, co vím, a potom tě unesli Etikové tak jako kdysi mě? Mohli by z tvé mysli vyčíst, že se jim nepodařilo zbavit mě příslušných úseků paměti."

"Neunesli mě," sykla. "Proč by vůbec něco takového dělali?"

"Jak víš, že to neudělali?" zeptal se. "Nepamatovala by sis to."

To ji znovu vyděsilo. Ale stejně s ním nemluvila ještě po snídani.

Snídaně se odehrávala za zvláštního počasí. Za normálních okolností slunce mlhu rychle rozptýlilo a obloha už zůstala jasná, v tropickém podnebním pásu po celý den a v mírném do odpoledne. Tam se obvykle odpoledne nakupily mraky, zhruba patnáct minut pršelo a pak se nebe opět vyjasnilo.

Jenže tohoto rána se mezi sluncem a zemí povalovala těžká černá oblaka a z nich šlehalý blesky podobné střepinkám jasného nebe, které jako by padaly skrze vrstvu mraků. Hrom zněl jako mumlání obra někde za horami. Po krajině se rozzlí bledý přísvit a zabarvil ji do hnědožluta. Tváře kolem grálového kamene vypadaly, jako by je náhle postihla sněť.

Kazz a Besst se schoulili nad svým jídlem a co chvíli se rozhlíželi, jako by očekávali nějakou nevíтанou návštěvu. Kazz si mumlal v rodné řeči: "Medvěd-Který-Sbírá-Zlé přichází."

Besst bědovala: "Musíme se schovat do chýše. Není dobré být blízko u vody, když on je nablízku!"

I ostatní budili dojem, že by si nejraději hned našli nějaký úkryt. Burton vstal a nahlas řekl: "Počkejte, prosím! Zajímalo by mě, jestli někdo z vás nepostrádá člun!"

"Proč?" zeptal se jeden z mužů.

"Dva lidé z mé posádky minulé noci dezertovali. Možná někomu ukradli člun, aby se odtud dostali."

Skupina zapomněla na blížící se bouřku a rozběhla se po břehu. Asi za minutu se jeden z místních lidí vrátil a oznamoval, že se mu ztratila kánoe.

"Ti už budou daleko," poznamenal Kazz. "Ale kterým směrem se vydali? Po proudu, nebo proti proudu?"

"Kdyby v téhle oblasti fungoval signalizační systém, rychle bychom se to dověděli," odpověděl Burton. "Jenže oni mohli kánoi taky někde vytáhnout na břeh a ukrýt se v kopcích."

Vtom se ozvala Alice: "Co teď budeme dělat, Dicku? Když tady zůstaneme a budeme je hledat, nedostaneme se na palubu Rexe!"

Burton potlačil nutkání říct jí, že zbytečně zdůrazňuje něco, co je náblední. Ještě pořád v ní tiše bublal hněv. Nač ji znovu přivádět do varu.

"Monat a Frigate se mohli někam schovat, počkat na noc a pak ukrást další člun. Nemá smysl pokoušet se chytit je. Ne, my se pokusíme dostat na kolesovou loď. Ale až se ti dva jednoho dne někde objeví..."

"Roztrhneme je vpůli?" zeptal se Kazz.

Burton pokrčil rameny a obrátil ruce dlaněmi vzhůru. "Nevím. Mají proti nám výhodu. Můžou nám lhát nebo padnout mrtvi. Dokud se nedostaneme k věži..."

Alice promluvila, s očima potměnými v zasnění:

"Proč vykročil jsem podle jeho rad

A kroky obrátil v ten chmurný kout,

Jenž skrývá Temnou Věž? Já jako bloud

Zahodil pýchu, naději nedal vzplát,

Podrobil se a vlastně jsem byl rád,
Že vůbec někde končí moje pouť.

Vždyť naděje, že dojdou do cíle,
Se po těch letech stala přízrakem,
Když prohledal jsem marně celou zem.
A teď mi srdce buší zběsile
Ztřeštěnou radostí, že omylem
Snad mě má cesta dovedla až sem.

Čekali na svazích jen kvůli mně;
Můj doprovod v poslední ze všech chvil
Života. Výjev v plameni se slil
A já v záblesku náhle poznal je.
Však přec svůj roh jsem zvedl statečně:
Childe Roland k Temné Věži dorazil!"

Burton se ušklíbl. "Browning by si myslel... Totiž určitě si myslí... Že tento svět je mnohem podivnější než prostředí, v němž se odehrává jeho výstřední báseň. Oceňuji tvůj přednes, Alice. Dobře, půjdeme dál k Temné věži."

"Nevím, o čem to Alice mluvila," řekl Kazz. "Ale stejně, jak se vlastně dostaneme na tu loď?"

"Když pro nás bude mít král Jan místo, nabídnu mu náš poklad, naše volné grály. To by mělo pohnout i tím nejlakotnějším srdcem."

"A když nebude mít místo?"

Burton chvíli mlčel. To svědění na mozkou, ten neodbytný pocit, že přehlédl nějaké spojení mezi agenty, se vrátilo, když Alice recitovala báseň. A teď zahlédl, nebo si přinejmenším myslel, že zahlédl, nástroj, kterým by si svědící místo mohl poškrábat, jakýsi druh řetězu poutající agenty k sobě navzájem.

Podle čeho se vzájemně rozeznávají? S Monatem jistě neměli potíže. Ale jaký signál asi používali lidští agenti, aby se poznali?

Kdyby měli zrak neandrtálců, viděli by, že jejich kolegům chybí na čele znamení. Předpokládejme, že tuto zrakovou schopnost nemají. Spruce byl překvapen, když objevil Kazzův nečekaný talent. I když to přímo neřekl, z jeho chování vyplývalo, že o něčem takovém nikdy neslyšel. K detekování a překladu symbolů, ať už byl jejich smysl jakýkoli, zřejmě sloužily stroje. A pravděpodobně k tomu docházelo v komoře obnovy či v hlavním stanu.

Pokud tedy nerozeznají tyto symboly pouhým okem, možná mají jiné způsoby identifikace.

Předpokládejme, pouze předpokládejme, že existuje nějaké konečné datum, po němž už žádní lidé ze Země nebyli vzkříšeni. Aspoň ne na této planetě. Podle Monata, Frigata, Ruacha a Spruce tento termín představoval rok 2008.

Ale co když to nebylo to pravé konečné datum? Co když k uzávěrce došlo dřív než v roce 2008?

Neměl přesnou představu, kdy asi k tomu mohlo dojít, ale uvědomoval si, že se kromě agentů nesetkal s nikým, kdo by žil po roce 1983. Od této chvíle si důkladně vyzpovídá každého člověka z konce dvacátého století. A pokud rok 1983 bude skutečně představovat poslední datum, kdy zemřel kdokoli z obyvatel Světa Řeky, bude jasné, že právě to je ten konečný termín.

Tedy... Možná Etikové pro své agenty vymysleli jistou legendu, která jim umožní okamžitě poznat jeden druhého. Spočívala v tom, že ti lidé měli žít v roce 2008. A pochopitelně musí existovat i legenda o událostech následujících po roce 1983, nebo jaké to přesné datum bylo, až do roku 2008.

To znamená, že možná ani není pravdivá ta historka, jak Arkturané pozabíjeli téměř veškerou pozemskou populaci. Možná se ten strašlivý masakr nikdy neodehrál. V podstatě vše, co kdy slyšel o letech 1983 až 2008, mohly být jen lži. Jenomže tady byl Monat. Zjevně nepatřil k pozemšťanům a Burton neměl důvod nevěřit, že pochází z planety hvězdné soustavy Arkturu.

V současné době neměl tušení, jak jinak vysvětlit jeho přítomnost ve Světě Řeky.

Prozatím měl Burton dva prostředky, jak Etiky a jejich agenty nachytat: Jedním z nich byl Kazz, druhým historka o roce 2008.

Svět, v němž tehdy lidstvo údajně žilo, byl možná vymyšlený, ale také mohl opravdu existovat - ovšem agenti mohli být naverbováni po roce 1983, takže jejich historky třeba byly pravdivé.

Měl na vybranou z tolika možností! Tak například: jak si mohl být jist, že mu Monat, Frigate a Ruach říkali pravdu o tom, co zažili v jeho nepřítomnosti? Třeba ta Frigatova historka, jak se setkal s vydavatelem, který ho kdysi na Zemi okradl. Frigate tvrdil, že se mu po těch letech nakonec pomstil, když ho praštil do nosu.

Měl tehdy na těle pohmožděniny, které možná opravdu pocházely ze rvačky s Sharkkem a jeho partou. Ale mohl se poranit i ve rvačce s jinými lidmi. Frigate měl v povaze hrůzu z násilí, fyzického i verbálního. Mohl si pomstu stokrát představovat, a přitom by se k její realizaci třeba nikdy neodhodlal.

Dejme tomu, že si agenti pro sebe vybrali určité převleky založené na skutečných pozemských osobnostech. Co když někde tady na této planetě existoval skutečný Peter Jairus Frigate? A tento pseudo-Frigate jen předstíral, že je tím mužem, který se tak zajímal o Burtonův život. Třeba tu metodu zvolil, aby se dostal k Burtonovi blíže, aby si mohl být jist, že mu převlek umožní připojit se k němu. Málokterý člověk by se asi zachoval zcela lhostejně ke svému životopisci, k někomu, kdo ho obdivoval a uctíval.

Proč si ale agenti museli nasazovat zrovna takové masky? Vždyť si je mohli úplně vymyslet. Třeba to nebylo

nezbytné, ale jen jednodušší, pohodlnější. A možnost, že agent potká osobu, za kterou se vydává, se zdála vysoce nepravděpodobná.

Tolik variant, ze kterých si mohl vybrat, tolik otázek, na něž bylo třeba odpovědět!

"Dicku! Co je s tebou?" ozvala se Alice.

S úlekem se probral ze zamyšlení. Všichni už od kamene odešli kromě jeho posádky a muže, kterému ukradli člun. Ten se tak trochu tvářil, jako by si chtěl vyžádat náhradu, ale váhal s tím požadavkem, protože tady neměl žádnou podporu. Vítr šlehal vlny Řeky a čuchal střechy chýší. Žlavok tlumeně bouchal o nárazníky u mola. Osvětlení se změnilo ze žlutohnědého na bledě šedé, takže okolní tváře působily ještě přízračněji. Blesky nad Řekou cenily své ohnivé zuby a hrom burácel jako medvěd v jeskyni. Kazz a Besst očividně toužili, aby je už poslal do úkrytu. Ostatní nebyli o mnoho klidnější.

"Přemýšlel jsem," promluvil konečně Burton. "Ptali jste se, co se stane, když pro nás král Jan nebude mít místo? No, řekl bych, že králové mají své prostředky a dokážou si udělat místo, když ho potřebují. A kdyby odmítl, stejně si najdu způsob, jak se na loď dostat. A nenechám se nikým a ničím zastavit!"

Někde blízko uhodil blesk, třeslo to, jako by se svět přelomil vejpůl. Kazz a Besst se opřekot rozběhli k nejbližšímu domku.

Burton zůstal stát v hustém dešti, který následoval okamžitě po úderu blesku, a smál se jim. Pak zvolal: "Vzhůru k Temné věži!"

28

Ve svém snu Peter Jairus Frigate tápal v mlze. Byl nahý; někdo mu ukradl šaty. Musel se dostat domů ještě před úsvitem, než slunce zažene mlhu a jeho nemilosrdně vystaví posměchu celého světa.

Mokrá tráva ho škrábala. Po chvíli ho unavilo vláčet se podél cesty a vstoupil na asfaltovou vozovku. Plahočil se dál. Mlha chvílemi trochu zřídla, takže napravo od sebe zahlédl stromy.

Věděl, že se nějak ocitl ve volné krajině, daleko od domova. Ale když si dost pospíší, mohl by to do svítání stihnout. Potřeboval by se dostat dovnitř, aniž by probudil rodiče. Dveře a okna budou zavřené, to znamená, že ho čeká házení kamínků do okna vzadu v patře, aby vzbudil svého bratra Roosevelta.

Jenomže jeho bratr už ve svých osmnácti hodně pil, běhal za děvčaty a projížděl se na řvoucím motocyklu spolu se svou partou z lihovaru Hiram Walkera, s těmi kluky v kožených bundách a s kotletami. Dnes je neděle a takhle brzy ráno zaručeně ještě tvrdě spí a plní jejich společnou malou podkrovní ložnici chrápáním a výparry whisky.

Roosevelt dostal jméno po Theodoru Rooseveltovi, ne po Franklinu Delanovi, kterého otec nenáviděl. James Frigate si "muže v Bílém domě" hnusil, zato miloval svůj list The Chicago Tribune, který mu každého nedělního rána doručovali na schody. Jeho nejstarší syn ty noviny nesnášel, nenáviděl úvodníky, vůbec celý tón toho listu, s výjimkou komiksů. Od chvíle, kdy se naučil číst, vždycky dychtivě čekal na nedělní rána s kakaem, lívanci, vejci se slaninou a potom na dobrodružství Chestera Gumpa a jeho přátel na výpravě do města pokladů, Sirotka Aničky, velkého Táty Warbucka a jeho kamarádů, mocného kouzelníka Pandžába a zlověstného Břejlovce, Pana Am, který vypadal jako Santa Claus, byl starý jako Země a uměl cestovat v čase. A pak tu byli ještě Barney Google a Chechtavý Jack a také Terry a piráti. Báječné příběhy!

Čím asi to bylo, že na ty úžasné komiksové postavy myslel právě teď, když se plahočil nahý po venkovské silničce, ve tmě plné zlomyslně vlhké mlhy? Nebylo těžké to uhádnout. Přinášely mu pocit tepla a bezpečí, přímo štěstí těch chvil, kdy měl břicho plné maminčiných dobrot, rádio tiše hrálo, otec seděl v nejlepší křesle a četl si názory "plukovníka Blimpa". Peter se obvykle rozvalil v obýváku na podlaze se stránkou komiksů před sebou, matka ještě pobíhala po kuchyni, krmila jeho dva mladší bratry a malou sestřičku. Tu malou Jeannettu, kterou tak miloval a která, až vyroste, připiše si na konto tři manželství, nespočet milenců a tisíce pint whisky a stane se prokletím Frigatovy rodiny.

To všechno ale byla budoucnost, která se mu vzápětí vytratila z hlavy a vsákla do mlhy. Právě teď pobýval doma, na podlaze v pokoji, byl šťastný... Ne, i tahle vzpomínka už vybledla a ztratila se. Stál venku na zadním dvorku, třásl se chladem a hrůzou z toho, že ho přistihnou bez šatů a bez vysvětlení, jak o ně přišel. Házel kamínky do okna a doufal, že ten rachot nevzbudí bratříčky a sestru v jejich mrňavé ložnici v přízemí, právě pod chlapeckým podkrovním pokojíkem.

Dům, kde žila jeho rodina, kdysi sloužil jako škola, jednotřídka, postavená blízko illinoiského města Peorie. Město se však rozrostlo, všude kolem se objevily nové domy, a teď se městská hranice nacházela asi o půl míle severněji. V období rychlého růstu této oblasti byly na domě provedeny úpravy jako přístavba druhého podlaží a domovní kanalizace. Pro Petera to znamenalo, že měl poprvé v životě záchod v domě. V jeho snu se tento původně venkovský dům najednou proměnil ve stavení na farmě v Missouri, blízko města Mexiko. Tam žil s rodiči a mladším bratrem, když mu byly čtyři roky, ve dvou pokojích, které jim pronajal majitel farmy.

Jeho otec, technik a elektrikář (studoval rok na Polytechnickém institutu v Terre Haute v Indiáne a získal diplom mezinárodních korespondenčních kurzů), tehdy pracoval v elektrárně ve městě Mexiko. Právě na této farmě, na dvoře, Peter objevil strašlivou skutečnost, že kuřata jedí jiná zvířátka a on sám pojídá kuřata, která se živí jinými zvířaty...

Poprvé zjistil, že tento svět je založen na kanibalismu.

Což pochopitelně nebyla pravda, pomyslel si. Kanibal je tvor, který požívá příslušníky vlastního druhu. Obrátil se na druhý bok a znovu se ponořil do spánku. Vzdáleně si uvědomoval, že se mezi jednotlivými úseky snu napůl probouzí a chvíli o nich uvažuje, než zase přejde k dalšímu snu. A možná se mu zdá pořád dokola jeden a tentýž sen. Možná projíje tutéž scénu několikrát za noc. Nebo se mu tentýž sen stále vrací po celá léta.

Seriály vždycky patřily k jeho specialitám, jak ve snění, tak v psaní fikce. V jeho spisovatelské kariéře byla doba, kdy měl rozepsaných jedenadvacet seriálů. Deset z nich dokončil. Ostatní čekaly, všechny přerušené v napínavých místech, a čekaly ještě v té době, kdy je ten nejvyšší redaktor na nebesích svévolně zrušil a ukončil.

Jak v životě, tak i ve smrti. Nikdy - nikdy? No, téměř nikdy - nedokázal nic dovést do konce. Přeborník na nedokončené záležitosti. Poprvé si to uvědomil jako ustaraný mladík, když se světil se svým trápením a svými úzkostmi studentskému poradci na koleji, který byl náhodou také jeho učitelem psychologie.

Ten profesor, jak jen se jmenoval? O'Brien? Byl to štíhlý, drobný mladý muž s ohnivou povahou a ještě ohnivější ryšavými vlasy. A vždycky nosil motýlka.

A teď Peter Jairus Frigate kráčel mlhou a tichem, v němž se ozývalo jedině vzdálené houkání sovy. Vtom náhle zaburácel motor, v mlze před ním se objevila dvě matná světla, rychle se blížila, motor řval. On sám také zařval úlekem. Vrhł se ke straně a plaval vzduchem, úděsně pomalu se vznášel a černá masa automobilu se pomalu hnala přímo na něj. Jak se sunul vzduchem, mávaje pažemi, otočil k vozidlu hlavu. Teď už skrz záři reflektorů rozeznával jeho tvar, byl to duesenberg, dlouhý, nízký, nůbl kabriolet, v němž jezdil Cary Grant v jednom filmu, který viděl minulý týden v kině. Za volantem sedělo něco beztvareho, viděl z toho jen oči. Měly stejnou vybledlou barvu jako oči jeho německé babičky, matčiny matky, Wilhelminy Kaiserové.

Vykřikl, protože auto změnilo směr a mířilo zase přímo na něj a on už neměl kam uhnout, už věděl, že ho nic nezachrání před nárazem.

Probudil se vlastním sténáním. Eva se ospale ozvala: "Měl jsi zlý sen?" Načež ještě něco zamumlala a vzápětí začala tiše chrápat.

Peter vstal z postele, kusu nábytku s krátkými nožkami, bambusovým rámem s propletenými provazy, které podpíraly matrace z magneticky pospojovaných pruhů látky vycpaných impregnovanými listy. Také hliněnou podlahu pokrývaly spojené kusy tkaniny. Okenní skla nahrazovala průsvitná blána ze stěv kostlína, na pohled připomínající slídu. Čtverce oken slabě světlkovaly v odraženém světle noční oblohy.

Doklopýtal ke dveřím, otevřel a vyšel ven, aby se vymočil. Ze střechy pokryté listím ještě kapalo. Mezerou mezi kopci dohlédl až k ohni plápolajícímu pod střešou strážní věže. Plameny vykreslovaly siluetu strážce opírající se o zábradlí a hledící směrem k Řece. Odrážely se i od stěžně a ráhnoví lodi, kterou nikdy předtím neviděl. Druhého strážce na věži neviděl, to znamenalo, že patrně sešel k lodi a vyslýchá jejího kapitána. Nejspíš bylo vše v pořádku, jinak už by bubny byly na poplach.

Vrátil se do postele a znovu se zamyslel nad svým snem. Chronologicky byl značně popletený, což bývá pro sny typické. Tak třeba jeho bratru Rooseveltovi bylo v roce 1937 teprve šestnáct. Motorky, práce v lihovaru i ty peroxidové blondýnky, to všechno mělo přijít až o dva roky později. A v tom domě už tou dobou rodina ani nebydlela, tehdy už se přestěhovali do nového, prostornějšího bytu o několik bloků dál.

A pak ta zlověstná amorfní věc v autě, věc s babiččinými očima. Co ta měla znamenat? Nebylo to poprvé, kdy ho k smrti vystrašila černá věc v kápi s vybledlými modrými očima babičky Kaiserové. Už několikrát se pokoušel přijít na to, proč se mu vždycky zjevuje v tak děsivé podobě.

Pamatoval si, že přijela po jeho narození z Galeny v Kansasu do Terre Haute, aby pomohla jeho matce pečovat o něj. Matka mu také vyprávěla, že se o něj babička starala, když mu bylo pět let. Nevzpomínal si, že by ji viděl dříve než ve svých dvanácti, kdy k nim přijela na návštěvu. Byl však přesvědčen, že mu musela udělat něco hrozného, když byl malý. Nebo možná něco, co mu připadalo hrozně. Jinak si ji pamatoval jako milou starou dámu, byť se sklonem k hysterii. Také nikdy nezvládala děti své dcery, pokud je měla na starosti.

Kdepak asi je? Zemřela po dlouhém strádání v sedmadesátiletých letech na rakovinu žaludku. Ale vybavoval si její fotografie z doby, kdy jí bylo dvacet. Drobná blondýnka měla oči živě modré, ne vybledlé a protkané rudými žilkami, jak si je pamatoval. Její rty byly tenké a pevně sevřené, ale taková ústa měli v její rodině všichni. Ty staré nahnědlé fotografie ukazovaly tváře, které jako by svědčily o těžkých časech, ale také o tom, že jejich majitelé unesou všechna břemena života a nikdy se pod nimi nezhroutí.

Lidé z viktoriánské doby, soudě podle jejich portrétů, bývali pěkně paličatí a měli pěkně neohebné páteře. Rodina jeho německé babičky byla ze stejného těsta. Tihle jeho předkové opustili Oberellen v Durynsku kvůli pronásledování, jemuž byli vystaveni ze strany svých luteránských sousedů a místních úřadů, protože konvertovali k baptistické církvi, a vypravili se do země naděje. (Peterovi předkové z obou stran mívali vždy sklon vybírat si minoritní náboženství, obvykle poněkud ztřeštěná. Jako by záměrně vyhledávali potíže.)

Po letech stěhování z místa na místo, z nichž žádné pro ně nemělo ani jedinou ulici vydlážděnou zlatem, po letech vyčerpávající dřiny a chudoby, která rozežírá duši, po smrti mnoha dětí a nakonec i rodičů a prarodičů to Kaiserovi přece dokázali. Někteří z nich se stali zámožnými farmáři poblíž Kansas City, jiní zase majiteli obchodu ve městě.

Stálo to za to? Ti, kdo přežili, tvrdili, že stálo.

V době, kdy se rodina přistěhovala do Ameriky, byla Wilhelmina hezká desetiletá modrooká plavovláška. V osmnácti se provdala za Kansasana o dvacet let staršího, patrně aby unikla chudobě. Povídalo se, že tenhle Bill Griffiths měl krev Čerokézů a že patřil ke Quantrillovým partyzánům, ale takových nesmyslů se v Peterově rodině tradovalo víc a na obou stranách. Jako by se její členové pořád pokoušeli vypadat lépe - nebo hůře - než jací doopravdy byli. Ať už to s Billovou minulostí bylo tak či onak, Peterova matka o tom nikdy nechtěla mluvit. Možná byl prostě jenom zloděj koní.

Kde asi teď Wilhelmina žije? Teď už to není ta vrásčitá sehnutá stařena, kterou znal. Teď z ní bude pěkná, dobře rostlá dívka, i když jí určitě zůstaly ty krásné modré oči a těžký německý přízvuk. Jestlipak by ji vůbec poznal, kdyby na ni tady narazil? Spíš asi ne. A kdyby ji přece poznal, co by se od ní dověděl o jakýchsi traumatech, které způsobila svému malému vnukovi? Nic. Sotva by si vybavila nějakou drobnou, pro ni bezvýznamnou příhodu. A kdyby, sotva

by připustila, že s ním někdy špatně zacházela. Pokud vůbec k něčemu takovému došlo.

Během krátkého kurzu psychoanalýzy se Peter pokoušel prolomit hradbu potlačených vzpomínek a dostat se k onomu původnímu dramatu, v němž hrála důležitou roli jeho babička, ale jeho úsilí nepřineslo žádné hmatatelné výsledky. Jeho o něco rozsáhlejší pokusy v rámci dianetiky a scientologie také ztroskotaly. Vždycky sklouzl kolem té traumatické epizody jako opice po tyči natřené tukem až přes své narození a do minulých životů.

Byl ženou rodící ve středověkém hradu. Dinosaurom. Bezobratlým živočichem v prvotním oceánu. V osmnáctém století cestoval v dostavníku Černým lesem. Potom scientologii zavrhl.

Fantastickým zážitkům nechyběla zajímavost a odhalily mu leccos z jeho vlastního charakteru. Ale babička mu stále unikala.

Tady, ve Světě Řeky, zkoušel proniknout skrz hustou mlhu paměti pomocí žvýkačky snů. Sežvýkal pod odborným vedením svého guru půl tyčinky, dost velkou dávku, a potopil se do hlubin vlastního nevědomí pro skrytou perlu. Když se z těch příšerných vizí probral, našel učitele v bezvědomí, ztlučeneho a zkrvaveného na zemi chýše. Bylo naprosto jasné, kdo tento čin spáchal.

Peter se nejdřív přesvědčil, že jeho guru přežije bez větších následků, a pak z toho kraje odešel. Nedokázal by tam zůstat a potkávat ho; vždycky by cítil vinu a zahanbení. Přestože mu ten člověk nic nevyčítal a v podstatě jevil ochotu pokračovat v sezeních, ovšem pokud by při nich byl Peter spoután.

Nedokázal čelit té zuřivosti, tomu sklonu k násilí kdesi hluboko v sobě. Báł se své vlastní agresivity a z toho také vyplýval jeho strach z násilí všeobecně.

Ta chyba, milý Brute, nespočívá ve hvězdách, ale v našich všivých genech. Nebo v neschopnosti zvítězit sám nad sebou.

Ta chyba, milý Brute, vězí v našem strachu z poznání sama sebe.

V dramatu jeho vzpomínek teď musela nevyhnutelně následovat scéna svedení Wilhelminy. Bylo snadné myslet si, že by se mohla skutečně odehrát, vždyť by ji opravdu mohl potkat. Položili by jeden druhému pár otázek a objevili, že jsou příbuzní, babička a vnuk. Pak by přišel dlouhý hovor o tom, co se stalo s její dcerou a zetěm, Peterovým otcem, s jejími vnoučaty a pravnoučaty a praprawnoučaty. Zděsila by se, kdyby jí prozradil, že jedna z jejich praprawnouček se provdala za Žida? Nepochybně. Každý venkovan narozený v roce 1880 určitě musel mít hluboké předsudky. A co kdyby jí řekl, že si jeho sestra vzala Japonce? A bratr i bratranec se zase oženili s katolíčky? A jedna praprawnoučka konvertovala ke katolicismu a pravnuk se stal buddhistou?

Na druhou stranu se její názory tady ve Světě Řeky mohly změnit tak, jak se to přihodilo už mnohým. Ovšem jiní zase zůstali stejnými psychologickými zkamenělinami jako na Zemi.

Ale zpátky k té představě.

Po několika skleničkách a dlouhém hovoru hupky do postele? Z rozumových důvodů by zde nikdo nemusel mít námítky proti incestu. Nerodily se přece žádné děti. Jenomže dokázali lidé vůbec někdy uvažovat o těchto věcech racionálně?

Ne, chtělo by to vůbec se o příbuzenství nezmiňovat. Až pak, potom, co už se spolu vyspali.

A tady se celá jeho myšlenková konstrukce rozpadla. Odhalení jejich příbuzenského vztahu by ji hluboce zahanbilo. Bylo by to kruté. Ať už si přál pomstu sebevíc, tohle by jí udělat nemohl. Vlastně nikomu. Navíc by se jednalo o pomstu za něco, čím se možná ani neprovinila. I když se to třeba přihodilo, mohlo jít o příhodu, která se zdála strašná jenom malému dítěti. Nebo si jeho dětská mysl něco špatně vyložila. Nebo to byla věc, která ji jako příslušnici určité generace a doby připadala zcela přirozená.

Představa svedení vlastní babičky ho vzrušovala, ale ve skutečnosti by se do té situace stejně nedostal. Přitahovaly ho jenom inteligentní ženy, a jeho babička byla nevzdělaná rolnice, svým způsobem sprostá, i když nikdy oplzle nebo bezbožně. Pamatoval si, jak jednou na Den díkůvzdání obědvala s jeho rodinou. Kýchlá, nudle z nosu jí ukápla na halenku a ona ji klidně sebrala rukou a otřela do sukně. Jeho otec se tehdy zasmál, matka se zatvářila zaskočeně a jeho přešla chuť na jídlo.

Všechny jeho představy se rozplynuly ve znechucení.

Ale stejně se mohla změnit. Do háje s tím, pomyslel si, otočil se na druhý bok a spal dál.

29

Bubny duněly, dřevěné trumpety vřeštěly. Peter Frigate se octl uprostřed dalšího snu. Uběhly tři měsíce od Pearl Harboru a na něj, leteckého kadeta, právě řval letecký instruktor.

Ten poručík, vytáhlý mladý muž s tenkým knírkem a velkýma nohama, se choval skoro tak hystericky jako babička Kaiserová.

"Až zase příště zatočíte doleva, když vám řeknu zatočit doprava, Frigate, tak ten zatracený let ukončím, vezmu nás zpátky a příště už s vámi neletím! Sežeňte si instruktora, kterému na tom hovno záleží, jestli ho nějaký tupec zabije! Ježíši, Frigate, mohlo být po nás! Copak jste neviděl to letadlo vlevo? Nebo jste sebevrah? Jo, klidně se zabijte, to je v pořádku, ale neberte s sebou mě a dva další! A udělejte si to ve svém volnu, ne ve službě a už vůbec s použitím majetku vlády! Co to s vámi sakra je, Frigate? Nebo mě tak nenávidíte?"

"Neslyšel jsem vás, pane," odpověděl Peter. I když se v těžké letecké kombinéze potil, současně se třásl chladem a hrozně se mu chtělo na malou. "Prostě to těmi hadicemi neslyším."

"Ty hadice jsou v pořádku! Já vás slyším perfektně! A s ušima taky nic nemáte! Před dvěma týdny jste prošel lékařskou prohlídkou, ne? Každý z vás zasraných kadetů musí projít vyšetřením, než ho sem pošlou! Vy ne?"

Peter přikývl a řekl: "Ano, pane, právě tak jako vy."

Poručík zrudl a vyvalil oči. "Co tím chcete říct? Že jsem taky zasraný kadet?"

"Ne, pane," odpověděl Peter. Cítil, jak mu v podpaží stéká pot. "Nikdy bych v souvislosti s vámi nepoužil výraz ‚zasraný‘, pane."

"Co že byste řekl?" zařval poručík.

Peter šlehl pohledem po ostatních kadetech a instruktorech. Většinou scéně nevěnovali pozornost nebo to aspoň předstírali. Někteří se šklebili.

"Nikdy bych se o vás nezmínil," řekl Peter.

"Co? To jako že nestojím za zmínku? Frigate, vy mě provokujete! Nemám rád vaše názory ani na zemi, ani ve vzduchu! Ale zpátky k věci, i když se pořád pokoušíte odvádět pozornost! Proč mě k čertu neslyšíte, když já vás slyším? Není to tím, že mě nechcete slyšet? To je zatraceně nebezpečné, Frigate! Vy mě děsíte! Máte ponětí, kolik těchhle neohrabaných BT dvanáctek spadne v jediném týdnu? Tyhle potvory to mají v sobě. I když instruktor řekne nějakému kadetovi s opičím mozkiem jdi do vývrtky, a má přitom v ruce řízení, aby to hned zastavil, tak ty bestie se někdy točí pořád dál!

Aby bylo jasno, nechci, aby až řeknu otočit doprava, někdo slyšel běžte do vývrtky a já s tím nepočítal! Můžeme se klidně dostat dvacet stop pod zem, než stačím sáhnout na padák! Tak co, co máte s ušima?"

"Nevím," odpověděl Peter nešťastně. "Třeba je to ušní maz. Dělalí se mi tam zátky. Dědičná záležitost, pane. Musím si je dávat každých šest měsíců vyplachovat."

"Já vám vypláchnu něco horšího než maz, a odjinud než z uší, vážený! Copak se vám doktor nekoukl do uší? Vy mě prostě nechcete slyšet! Ale proč? Bůh ví proč! To mě tak nesnášíte, že radši chcípnete se mnou?"

Peter už už čekal, kdy se poručíkovi objeví u úst pěna. "Ne, pane."

"K čemu to ‚ne, pane‘ teď patří?"

"K obojímu, pane."

"Chcete říct, že všechno popíráte? Nezatočil jste doleva, když jsem říkal doprava? Nesnažte se mi namluvit, že lžu!"

"Ne, pane."

Poručík se odmlčel a pak se zeptal: "Proč se usmíváte, Frigate?"

"Neusmívám se," odpověděl Peter. Mluvil pravdu. Skutečně se nacházel ve stavu duševního i fyzického stresu. Tak proč se usmíval?

"Vy jste blázen, Frigate!" zařval poručík. Kapitán, který stál za ním, se zamračil, ale nijak nezasáhl.

"Nechci vás už vidět, Frigate, dokud mi nedonesete písemné potvrzení od doktora, že máte uši v pořádku. Slyšíte mě?"

Peter přikývl. "Ano, pane. Slyším."

"Zůstanete na zemi, dokud nebudu mít to potvrzení. A chci ho mít zítra v době odletu, než vás zase vezmu nahoru, Bůh mi pomáhej!"

"Ano, pane," řekl Peter a skoro zasalutoval. To by znamenalo dát instruktorovi důvod k dalšímu řevu. V učebně se totiž nesalutovalo.

Při kontrole padáku se ohlédl. Kapitán a poručík spolu vážně rozmlouvali. Co asi o něm říkají? Že by ho měli vyrazit? Možná by to bylo správné. Opravdu instruktora neslyšel. Rozuměl stěží polovině toho, co ten chlap v jednom kuse drmolil. Nemohl za to ušní maz ani nadmořská výška. Nebyla v tom žádná vada sluchu.

Až po letech pochopil, že tehdy opravdu nechtěl poručíka slyšet.

"Měl pravdu," řekl nahlas.

"Kdo měl pravdu?" zeptala se Eva. Seděla na posteli, opřená o ruku, a dívala se na něj. Byla celá zahalená do barevné tkaniny, obličej jí lemovala kapuce.

Peter se posadil a protáhl se. Uvnitř chýše byla tma, bubny a trubky od břehu se ozývaly jen slabě. Někde blízko však kdosi ze sousedů bušil do bubnu z bambusu a rybí kůže, jako by se snažil probudit celý svět.

"To nic."

"Naříkal jsi a pořád sis něco mumlal."

"Navěky mě bude doprovázet Země," řekl a nechal ji, ať si to přebere. Sebral nočník a vydal se s ním do sběrný, která se nacházela asi sto kroků od jejich domku. Cestou potkal asi tucet mužů a žen, kteří se ubírali k témuž cíli. Vylili obsah nočníků do prostorného bambusového vozu. Po snídani ho skupina mužů vyveče z budovy a odtáhne k úpatí hory. Tam se z výkalů získává draslík k výrobě černého střelného prachu. Frigate tam pracoval dva dny v měsíci. Další čtyři dny měl službu na strážní věži.

Grálový kámen ležel na druhé straně kopce, než stála jejich chýše. Obvykle tam chodívali s grály společně s Evou.

Tentokrát si však chtěl promluvit s posádkou lodi, která v noci přistála u břehu. Eva nebude nic namítat, když se tam vypraví sám. Stejně potřebuje dokončit náhrdelník z rybích obratlů s barvenými spirálovými kostmi, které patřily k oblíbeným ozdobám. Vyměňovali je za tabák, alkohol a pazourek. Frigate zase vyráběl bumerangy a příležitostně i dlabané kánoe.

Frigate si nesl grál v levé ruce a ve druhé tisové kopí s pazourkovým hrotem. Na opasku z rybí kůže měl připevněnou pochvu na pazourkovou sekeru. Přes rameno mu visel toulec se šípy, které měly hroty z pazourku a opeření z tenkých vyřezávaných kostí. K toulci měl přivázaný tisový luk zabalený v bambusovém papíru na ochranu před ranní vlhkostí. Patřil k občanům státěčku jménem Ruritánie, který s nikým nevedl válku ani nebyl žádnou válkou ohrožen. Zákon ukládající každému občanu mít své zbraně neustále pohotově pocházel z dřívějších, vzrušenějších dob. Zastaralé zákony tady měly právě tak tuhý život jako na Zemi. Tady stejně jako tam jste všude naráželi na jistou sociální setrvačnost, i když její odolnost vůči změnám se v jednotlivých státech lišila.

Frigate prošel mezi chýšemi roztroušenými porůznu po pláni. Cestou se k němu přidávaly stovky lidí, jako on

zahalených od hlavy až k patě, aby se chránili před ranním chladem. Zhruba za půl hodiny po východu slunce všichni začnou jednotlivé kusy oděvu postupně odkládat. Při snídani Frigate pátral po nových tvářích. Bylo jich patnáct, všichni z lodi jménem Fláma, která v noci zakotvila v přístavu. Seděli všichni pohromadě, jedli a bavili se s každým, kdo o nově přichozí projevil zájem. Peter se posadil k nim, sledoval je a poslouchal.

Kapitán Martin Farrington, také přezdívaný Frisko Kid, byl svalnatý muž střední postavy, s pohledným obličejem, který působil poněkud irsky. Vlnité vlasy měl bronzově narudlé, k tomu tmavě modré oči a pevnou bradu. Mluvil rázně, často se smál a vtípkoval. Vesperantu se vyjadřoval plyně, ale bylo znát, že ten jazyk nezná zcela dokonale a že dává přednost angličtině.

První důstojník, Tom Rider, přezdívaný Tex, byl asi o dva palce (5,08 cm) menší než Frigate, který měřil šest stop čili metr osmdesát. Bulvární plátky z dob Frigatova mládí by ho patrně označily za "mužně pohledného". Nebyl tak urostlý jako jeho kapitán a pohyboval se hbitě a ladně, s jistotou, kterou mu Frigate záviděl. Měl rovné tmavé vlasy a jeho osmahlá plet', být ještě o dva odstíny tmavší, by mohla patřit indiánovi Onondaga. Esperanto ovládal dokonale, ale podobně jako Farringtona i jeho potěšilo, když našel v hloučku několik anglicky hovořících lidí. Měl příjemný baryton a v jeho řeči se spojoval líný jihozápadní přízvuk se středozápadní výslovností.

Frigate se toho o lidech z lodí hodně dověděl už jen tím, že pozorně poslouchal, co sami o sobě povídají. Posádku tvořila obvyklá pestrá sbírka lidí, jaká se zpravidla najde na všech větších lodích cestujících po Rece. Kapitánova žena byla běloška z Jižní Ameriky z devatenáctého století, družka prvního důstojníka pocházela z římského města Aphrodita z druhého století po Kristu. Peter si vybavil, že rozvaliny toho města objevili archeologové v Turecku někdy v roce 1970.

Na lodi se plavili také dva Arabové; Nur el-Musafir (Cestovatel), a bývalá manželka kapitána lodi z Jižní Arábie, obchodující ve dvanáctém století s jihozápadní africkou říší Monomotapa. Další člen posádky byl Číňan, jehož pozemský život skončil utonutím za bouře, která zničila flotilu Kublajchánových nájezdníků mířící k Japonsku.

Dva muži z Flámy pocházeli z osmnáctého století. Edmund Tresilian z Cornwallu přišel v roce 1759 o nohu v bitvě, při níž kapitán Hood se svou Vestálkou zajal francouzskou Bellonu z mysu Finisterre. Bez penze se octl se ženou a sedmi dětmi na dlažbě a byl nucen žít se žebratou. Jednou byl chycen při krádeži peněženky a zemřel ve vězení na horečku, aniž by se dočkal soudu. Druhý z nich, "Rudý" Cozens, sloužil jako námořní podporučík na Wageru, přestavěné obchodní lodi, která doprovázela flotilu admirála Ansona na cestě kolem světa. Ztroskotali u pobřeží Patagonie a po nesčetných útrapách se části posádky podařilo dostat se do civilizovaných končin, kde je španělská vláda Chile dala uvěznit. Ovšem ubohého Cozense zastřelil několik dní po ztroskotání kapitán Cheap v mylném domnění, že jde o vzbuřence.

John Byron, dědeček slavného básníka, jenž se účastnil téže výpravy také jako podporučík, za tento čin Cheapa odsoudil ve svém spisku Vyprávění ctihodného Johna Byrona (komodora v poslední výpravě kolem světa), s výčtem mnohých strádání, která vytrpěl on a jeho druhové na pobřeží patagonském, od roku 1740 až do jejich návratu do Anglie v roce 1746, vydaném v Londýně roku 1768.

Frigate kdysi vlastnil první vydání této knihy a objevil v ní popis dosud neznámého zvířete, které Byron na své pouti potkal, obřího lenochoda. Rád by tu někde na onoho Byrona narazil. Ten mužik musel být neobyčejně odolný, když přežil ztroskotání i útrapy dlouhého putování. Později, když se stal admirálem, mu námořníci dali přezdívku "Slota Jack". Kdyžli totiž vyplul na moře, postihla jeho flotilu zlá bouře.

K dalším zajímavým členům posádky patřil milionářský jachtař z Rhode Islandu z konce dvacátého století, Turek z osmnáctého století, bocmanův pomocník, který na Zemi zemřel na syfilis, tehdy u námořníků běžnou chorobu. A také Abigail Riceová, pozemská manželka druhého důstojníka z velrybářské lodi New Bedford z počátku devatenáctého století. Jachtař Binns a Turek Mustafa byli do sebe zjevně zamilováni.

Jak Peter později pochopil, Cozens, Tresilian a Chang se dělili o Abigail Riceovou. Což ho přivedlo k úvahám, co asi dělala, když její manžel trávil dva tři roky na moři honbou za velrybami. Možná nic, co by dělat neměla. Možná byla po celý svůj život na Zemi tak sexuálně vyhladovělá, že si to tady vynahrazovala.

Pak tu byl Umslopogaas, zkráceně Pogaas, Svazijec, syn krále tohoto jihoafrického národa, který byl nepřítelem Zuluů. Žil v době britských a burských výbojů a vítězství válečnického génia Saky. Na Zemi zabil v soubojích dvanáct bojovníků; tady nejméně padesát.

Historie by si ho navzdory jeho bojovému umění nepovšimla nebýt toho, že už jako stařec pobýval v misii sira Theophila Shepstonea, kde se setkal s mladým mužem jménem H.Rider Haggard, jehož zaujala majestátní postava starého Svazijce a neuvěřitelné příběhy, které vyprávěl. Haggard zajistil Umslopogaasovi nesmrtelnost svými třemi romány, Doly krále Šalamouna, Ona: Příběh dobrodružství a Allan Quatermain. V nich však udělal ze Svazijce Zulu, což muselo jeho předlohu pěkně rozčítit.

Ted' Pogaas postával poblíž lodí, opíraje se o válečnou sekeru s pazourkovým ostřím a dlouhou násadou. Byl vysoký a štíhlý a měl mimořádně dlouhé nohy. Rysy jeho obličeje nebyly negroidní, ale spíš hamitské, měl úzké rty, orlí nos a vysedlé lícni kosti. Choval se celkem přátelsky, ale něco v jeho postoji jasně říkalo i tomu nejméně chápavému pozorovateli, že s tímhle člověkem není radno si zahrávat. Jako jediný z celé posádky se nijak nepodílel na řízení a ovládání lodi. Jeho specialitou byl boj.

Frigate byl celý pryč, když odhalil jeho identitu. No tohle! Umslopogaas!

Popovídal si s několika členy posádky a pak se usadil poblíž obou důstojníků. Z toho, co se zatím dověděl, vyplývalo, že loď nijak zvlášť nikam nespěchá. Kapitán se sice nechal slyšet, že má namířeno k pramenům Řeky, ale zdálo se, že je srozuměn i s delším trváním cesty, dejme tomu nějakých sto let.

Nakonec se Frigate zeptal kapitána s Riderem, odkud pocházeli na Zemi. Farrington odpověděl, že se narodil v Kalifornii, ale neudal přesné místo ani datum narození. Rider prohlásil, že se narodil v Pensylvánii v roce 1880. Ano,

dost času strávil na Západě. Vlastně většinu života.

Frigate tiše zaklel. Ti dva mu byli povědomí. I když měli vlasy delší, než je nosívali na Zemi, a jejich vzhled se také poněkud změnil díky odlišnému oděvu. Rider by měl mít velký "desetigalonový" bílý klobouk, okázalý kabát a kalhoty v pseudozápadním stylu a kovbojské boty. A měl by sedět na koni.

Jako dítě ho Frigate v takových šatech a na koni viděl. Bylo to při průvodu, před cirkusovým představením. Jak se ten cirkus jmenoval, Sells a Floto? Na tom nesejde. Stál tehdy s otcem na Adamsově ulici, vedle soudní budovy, a dychtivě vyhlížel svého oblíbeného filmového hrdinu z westernů. Hrdina se objevil, jenomže byl tak opilý, že spadl z koně. Nic se mu nestalo, a tak se znovu vyhoupl do sedla a za smíchu a současně i potlesku davu odklusal. Potom musel nějak vystřízlivět, protože později, po hlavním představení, předvedl ve velké šou z Divokého západu úžasné ukázky jezdeckého umění.

V té době Frigate považoval opilce za něco jako morální malomocné, a tudíž o Riderovi ztratil veškeré iluze. Ale uctíval ho natolik, že mu toužil odpustit. Že ale tehdy byl odporný malý mravokárce!

Farringtonův portrét Frigate důvěrně znal, vždyť ho viděl už tolikrát v jeho životopisech a na zadních stranách knih. Jeho knihy četl už od svých deseti let a ve svých sedmapadesáti přispěl předmluvou do sbírky jeho povídek.

Z nějakého důvodu oba jeho hrdinové cestovali pod falešnými jmény. On, Peter Frigate, jim rozhodně nebude kazit jejich inkognito, leda by k tomu byl donucen. Ne, ani tak by to neudělal, ale mohl by jim pohrozit odhalením, kdyby to bylo nezbytně nutné. Byl odhodlán prakticky k čemukoli, jen aby se dostal na palubu Flámy.

Po chvíli Frisko Kid oznámil, že on a Tex teď zvou k pohovoru každého, kdo by měl zájem o místo uklízeče na jejich lodi. Rozložili si na konci přístavu dvě skládací židle a před nimi se vzápětí utvořila řada zájemců o zaměstnání.

Frigate se okamžitě postavil do fronty. Před ním byli tři muži a jedna žena, takže měl příležitost vyslechnout otázky, které kladli jeho případní budoucí zaměstnavatelé, a sestavit si předem vhodné odpovědi.

30

Frisko Kid, usazený se zapálenou cigaretou v bambusovém skládacím křesle, přejel Frigata pohledem.

"Peter Jairus Frigate, hm? Američan. Střední západ. Je to tak? Vypadáš dost silný, ale co tvoje námořnické zkušenosti?"

"Na Zemi nic moc," odvětil Peter. "Občas jsem plachtil na řece Illinois. Zato tady už jsem si toho užil dost. Plavil jsem se tři roky na velkém jednostěžňovém katamaranu a potom rok na dvojstěžňovém škuneru, jako je ten váš."

To byla lež. Ve skutečnosti šlo jen o ten dvojstěžník a jen o tři měsíce. Ale stačilo mu to, aby se na lodi vyznal.

"Hm. A podnikali jste jenom krátké plavby, nebo dlouhé cesty?"

"Dlouhé," odpověděl Frigate. Byl rád, že ta plavidla nenazval čluny. Někteří námořníci reagovali nedůtklivě na záměnu pojmů "člun" a "lod". Pro Frigata bylo cokoli na Řece člun. Jenomže Farrington byl námořník, i když v tomto světě neexistovaly žádné oceány.

"V těch oblastech," dodal Frigate, "vál vítr obyčejně po proudu, proti nám. Takže jsme křižovali proti větru."

"Jo, plout po větru umí každý," poznamenal Farrington.

"Proč chcete vstoupit do naší posádky?" ozval se najednou Rider.

"Proč? Mám už toho tady plné zuby. Prostě mě už nebaví dělat denně totéž, pořád dokola..."

"Víš, jak to chodí na lodi," řekl Farrington. "Je přecpaná a skoro celou dobu strávíš pořád se stejnými lidmi. A je to taky den ze dne pořád totéž."

"Jistě, já vím. Ale rád bych se někdy podíval na konec Řeky. Katamarán, na němž jsem se plavil, tam měl namířeno, jenomže shořel při útoku otrokářů. Škuner zase potopila dračí ryba, kterou jsme místním pomáhali lovit. Byl to Moby Dick a Pequoda v jednom."

"A vy jste byl Izmael?" zeptal se Rider.

Frigate na něj upřel pohled. O Riderovi se povídalo, že dokáže z paměti recitovat dlouhé pasáže ze Shakespeara a vůbec že je velmi sčtělý. Ovšem mohlo jít jenom o hollywoodský reklamní trik.

"Myslíte, jestli jsem já jediný přežil? Ne, na břeh se nás dostalo šest. Ale byla to děsivá zkušenost."

"Byl...?" Farrington se zarazil, odkašlal si a pohlédl na Ridera. Ten jen zvedl husté tmavé obočí. Farrington se zjevně pokoušel najít jiné znění otázky.

"Kdo velel těm dvěma lodím?"

"Na katamaranu to byl Francouz, jmenoval se DeGrasse. Kapitánem škuneru byl odporný zkurvysyn jménem Larsen. Nor nebo Dán, nevím. Myslím, že dřív lovil tuleně."

Larsena si Frigate úplně vymyslel. Prostě nemohl odolat, aby si nevyzkoušel Farringtonovu reakci.

Kapitánovi se zúžily oči, pak se usmál. "Neměl ten Larsen přezdívku Vlk?"

Peter udržel vážnou tvář. Do téhle pasti se nedá chytit. Pokud ho Farrington podezíral z nepřímých náznaků, že ho poznal, neměl v úmyslu to připustit.

"Ne. Pokud měl nějakou přezdívku, muselo to být 'Bastard'. Měřil šest a půl stopy a na Skandinávce byl hodně snědý. Oči měl černé jako Arab. Znal jste ho?"

Farrington se uvolnil. Zadusil cigaretu ve vypalovaném popelníku a zapálil si další. Rider pokračoval: "Jak dobře to umíte s tím lukem?"

"Mám třicet let praxe. Nejsem Robin Hood, ale dokážu vystřelit šest šípů za dvacet vteřin, s přiměřenou přesností. Dvacet let jsem studoval bojová umění. Nikdy nevyhledávám rvačky, a pokud můžu, vyhnu se jim. Účastnil jsem se asi čtyřiceti velkých vojenských akcí a spousty menších. Čtyřikrát jsem byl vážně raněn."

Rider se zeptal: "Kdy jste se narodil?"

"V roce 1918."

Martin Farrington pohlédl na Ridera a pak řekl: "Určitě jsi jako kluk viděl hodně filmů, co?"

"Asi jako každý."

"A co tvoje vzdělání?"

"Mám bakalářský diplom z anglické literatury a filozofie. A byl jsem zuřivý čtenář. Bože, jak mně tady chybí knihy!"

"Mně taky," přikývl Farrington.

Chvilí bylo ticho. Pak se ozval Rider. "Naše vzpomínky na Zemi jsou den ze dne matnější."

Což asi mělo znamenat, že pokud Frigate viděl Ridera v kině a Farringtona na obáčkách knih, už na ně zapomněl.

Kapitánova otázka týkající se vzdělání mohla mít dvojí význam. Možná by měl v posádce docela rád člověka, se kterým by si mohl inteligentně popovídat. Na Zemi bývali jeho druhové námořníci hrubí a negramotní, ne zrovna spřízněné duše. Právě tak na tom byl i Frigate, než šel na vysokou.

"Ještě bychom měli vyslechnout asi deset lidí," řekl Farrington. "Rozhodneme se, až si promluvíme se všemi. Před polednem ti dáme vědět."

Peter zoufale toužil, aby vybrali jeho, ale bál se, že přehnaná dychtivost by je mohla spíš odradit. Jelikož z nějakého důvodu cestovali pod cizími jmény, mohlo by jim být podezřelé, kdyby se příliš snažil dostat na jejich loď... I když neměl poněti proč.

"Na něco jsme zapomněli," poznamenal Rider. "Máme místo jen pro jednoho. Nemohl byste si vzít s sebou ženu. Nevadí?"

"Vůbec ne."

"Můžete se střídat u Abigail," řekl Rider. "Pokud vám nevadí dělit se o ni se třemi dalšími. Líbíte se jí. Ovšem ona až dosud nepotkala nikoho, kdo by jí byl protivný."

"Je to přitažlivá žena," odpověděl Peter. "Ale mně o tyhle věci moc nejde."

"Mustafovi se asi taky líbíš," zazubil se Farrington. "Dělá na tebe oči."

Frigate se ohlédl na Turka, který na něj zamrkal, a zčervenál. "Tohle mě taky moc nezajímá."

"Stačí říct a nebudou tě obtěžovat, ani on, ani Binns," prohlásil Farrington. "Já nejsem homosexuál, ale na lodích už jsem toho viděl dost. Jako ostatně každý, kdo se plavil pod plachtami a stěžni. Každá loď, vojenská nebo obchodní, je zmijí hnízdo sodomie a tak tomu je už od Noema. Tihle dva jsou po všech stránkách pořádní chlapi, s výjimkou zájmu o krásné pohledy, a k tomu zatraceně dobří námořníci. Pověz jim to rovnou a dají ti pokoj. Pochopitelně pokud tě vybereme. Ale žádné nadávání na tvrdé zacházení! Můžeš si sehnat ženskou, když se půjde na břeh, a kdybychom přišli o někoho z chlapů, můžeme nějakou vzít na loď, ale musí být dobrá námořnice. Každá váha na lodi se počítá."

"Abigail se mi zdá stále přitažlivější," řekl Frigate.

Farrington a Rider se zasmáli, Frigate odešel.

Chvilí ještě postával v přístavu. Nacházel se v mělkém zálivu, který s nemalou námahou vysekali do skalnatého břehu. Břeh potom ještě zpevnili kamenem, který sem dopravili od úpatí hor. Do Řeky vybíhala dřevěná mola, u nichž kotvily hlavně malé plachetnice a katamarany. V přístavu se také nacházely dva obrovské vory se stěžni, které sloužily k lovu dračích ryb. Na břeh poblíž vorů bylo vytaženo několik válečných kánoí, z nichž každá pojala čtyřicet mužů. Kánoe a veslice právě vyrážely na Řeku k rybolovu. Kolem poledne bude Řeka plná větších i menších plavidel.

Fláma se mezi mola nevešel, takže kotvil při ústí zálivu za vlnolamem z rozměrných černých balvanů. Byla to krásná loď, dlouhá a nízká, vyrobená z dubu a borového dřeva, a nebyl v ní ani hřebík. K její stavbě byly použity jen pazourkové nástroje. Plachty měla z vydělané kůže dračí ryby a tak tenké, že byly až průsvitné. Figura na přídi, vyřezaná z dubu, představovala mořskou pannu s plnými nadry, která držela v ruce pochodeň.

Ta loď byla úplný zázrak, a snad jedině zázrakem se posádce mohlo podařit uchránit ji před bandami zlodějů. V tomto světě se už vraždilo kvůli mnohem menším plavidlům.

Prošel kolem Farringtona a Ridera, pohlédl směrem k nim se skrývanou úzkostí. Pohovory ještě zdaleka nebyly u konce. Zpráva o lodi se už roznesla a teď tady čekalo v řadě nejméně dvacet mužů a deset žen. Pokud to bude takhle pokračovat, zaberou pohovory celý den. Momentálně pro své přijetí nemohl nic dalšího udělat, a tak se s pokrčením ramen vydal domů. Eva někam odešla, což bylo jen dobře. Proč by jí vykládal o svém pokusu? Povíjí to, až bude vědět jistě, že skutečně odjíždí. Když ho nevyberou, neřekne jí nic.

K povinnostem občana Ruritánie patřila pomoc při výrobě alkoholu. Vlastně by si právě teď mohl půlden odpracovat. Při práci aspoň zapomene na starosti. Kráčel soutěskami mezi kopci, pak začal šplhat do svahů. Měl před sebou čtyři kopce, každý z nich o něco vyšší než předchozí. Stromy tu rostly hustěji a chýší ubývalo. Vylezl na vrchol nejvyššího kopce při úpatí hor. Hladké skály se tyčily nad ním zhruba do výšky 1228 metrů či šesti tisíc stop. Asi 91 metrů či sto yardů od něj hřměl vodopád a vyléval tisíce litrů za minutu do nádrže, odkud voda odtékala širokým korytem, které si prorazilo cestu mezi kopci až k Řece.

Frigate minul planoucí ohně, prošel kolem zařízení vyrobeného ze dřeva, skla a kamene. Všude byl cítit pach alkoholu. Vyšplhal po bambusovém žebříku na plošinu upevněnou na skále k místu, odkud ještě neseseděli lišejník. Ohlásil se předákoví, který mu podal pazourkovou škrabku a z poličky vyndal hůl z borového dřeva, na níž byly vyřezány Frigatovy iniciály. Vodorovné a svislé linky označovaly počet odpracovaných dní v jednotlivých měsících.

"Příští rok už budeme používat na škrábání hůlky," řekl. "Pazourek si musíme šetřit na zbraně."

Peter přikývl a pustil se do práce.

Časem se naleziště pazourku vyčerpají a technologie ve Světě Řeky se vrátí o krok zpátky. Místo vývoje od doby dřevěné k době kamenné lidstvu nezbude než postoupit opačným směrem.

Frigate se zamyslel, jak dostane své pazourkové zbraně ven ze státu. Pokud odpluje na Farringtonově lodi, bude je

muset podle zákona nechat tady.

Dobu, kterou zde každý odpracoval, odhadoval předák. Jinak se čas měřil podle slunce a hodin tu měli poskrovnu. Ta trocha skla, která se na území státu nacházela, sloužila při výrobě alkoholu, takže neměli ani přesýpací hodiny. Písek, potřebný pro výrobu skla, museli dovézt ze státu vzdáleného 800 kilometrů po proudu Řeky. Stál Ruritánii několik lodních nákladů tabáku a alkoholu a také hromady kůží a kostí dračích ryb a kostlinů. Tabák a alkohol odváděli občané ze svých grálů. Frigate v období nucených obětí dva měsíce nepil a nekouřil. Když skončilo, měl v plánu nezačínat už znovu kouřit a raději vyměňovat doutníky a cigarety za whisky. Jenomže podobně, jako se mu to stávalo na Zemi, nevydržel a opět se vrátil do náruče démona nikotinu.

Pilně pracoval, seškraboval modrozelený rostlinný povlak z černé skály a cpal ho do bambusových věder. Další pracovníci spouštěli vědra na provazech k zemi, kde je zase jiní vysypávali do kádí.

Kolem poledne si udělal přestávku na oběd. Než slezl po žebřících dolů, pohlédl přes kopce směrem k přístavu. Daleko pod sebou viděl bílý trup Flámy zářit v jasném slunci. Rozhodně to tak či onak zařídí, aby byl na palubě, až loď vytáhne kotvu.

Vrátil se zpátky do chýše, zjistil, že Eva tam stále ještě není, a pokračoval v cestě dolů po pláni. Řada uchazečů se nijak viditelně nezkrátila. Prošel po samém kraji pláně, kde náhle přestávala růst krátká tráva z rovin a nahrazoval ji porost delších horských trav. Čím je asi způsobena ta náhlá změna? Nacházejí se snad v půdě kopců nějaké chemické látky, které brání růstu rovinné trávy? Nebo je to naopak? Anebo snad obojí? A proč?

Místo vyhrazené pro lukostřelbu se nalézalo asi půl kilometru jižně od přístavu. Odebral se tam a nějakých třicet minut cvičil střelbu do terče z trávy, připevněného na bambusové trojnožce. Pak přešel do tělocvičného areálu a přes dvě hodiny se věnoval sprintu, skokům do dálky, trénoval judo a karate a také boj s kopím. Když skončil, byl unavený a zpocený, ale stejně překypoval radostí. Bylo tak úžasné mít pětadvacetileté tělo, zbavit se slabosti a únavy středního a staršího věku, nejrůznějších bolestí, přebytečného tuku, nemít už žádné kýly ani vředy, netrpět dalekozrakostí ani bolestmi hlavy! A výměnou za tohle všechno znovu získat schopnost daleko a rychle běhat a každou noc pociťovat sexuální potřeby. Ostatně i po větši část dne.

Nejhorší chyba, kterou kdy na Zemi udělal, spočívala v tom, že od svých osmatřiceti provozoval sedavé zaměstnání spisovatele a od jedenapadesáti se jím živil na plný úvazek. Radši měl zůstat v ocelárně. Byla to jednotvárná práce, ale měla své výhody. Zatímco se jeho tělo zabývalo manipulací s těžkými, žhavými kusy železa, jeho mysl bloudila a tvořila příběhy. A v noci četl nebo psal.

Když později po většinu dne seděl na zadku, začal hodně pít. Také mnohem méně četl. Po osmihodinové práci u psacího stroje bylo až příliš snadné sednout si k televizi, strávit u ní celý večer a nasávat přitom bourbon nebo skotskou. Televize byla ta nejhorší věc, která se přihodila dvacátému století. Kromě atomové bomby a populační exploze.

Ne, řekl si, tohle není fér. Nikdo ho nenutil v jednom kuse dřepět před obrazovkou. Stačilo trochu disciplíny, využít toho sebeovládání, které mu umožňovalo psát, a vypnout přijímač, kromě několika málo vybraných pořadů. Jenomže v tomhle bohužel podlehl syndromu lotofágů. Navíc byly v televizi některé opravdu výborné programy, zábavné a vzdělávací současně.

Ale stejně, tento svět měl velkou výhodu v tom, že tu nebyla žádná televize, žádné automobily ani atomové bomby, ani hrubý národní produkt, žádné splátky, šeky, hypotéky a účty za lékaře. A žádné znečištění vzduchu a vody a skoro žádný prach. Nikoho tady nezajímalo žádný komunismus, socialismus nebo kapitalismus, protože prostě neexistovaly. No, to vlastně nebylo tak docela pravda. Ve většině států vládl jakýsi primitivní druh komunismu.

31

Došel k Řece a ponořil se do ní, aby ze sebe smyl pot. Potom se loudal podél břehu (do vzdálenosti třiceti metrů od břehu se nesměly stavět žádné chýše) zpátky do přístavu. Potloukal se kolem, dokud nebyl čas k obědu, vykládal si s přáteli a mezitím pozorně sledoval dvojici z Flámy. Ještě pořád pokračovali v pohovorech, i když teď už si svažovali hrdla vydatným popíjením. Copak ta fronta nikdy neskončí?

Těsně před večerí se Farrington zvedl a hlasitě oznámil, že už žádné další žádosti nepřijímá. Ti, kdo ještě stáli v řadě, protestovali, ale on prohlásil, že už toho má dost.

V té chvíli se objevil "baron" Thomas Bullit, hlava Ruritánie, se svými rádci. Bullit ve své době získal trochu slávy, když v roce 1775 prozkoumal vodopády na řece Ohio v oblasti, která se později stala Louisvillem v Kentucky. Z pověření univerzity ve Virginii tuto oblast také zmapoval. Načež zmizel z historie.

Doprovázela ho jeho pobočník Paulus Buys, Holanďan ze šestnáctého století. Pozvali posádku Flámy na slavnost, jež se měla konat na jejich počest. Šlo hlavně o to, že místní toužili slyšet vyprávění o dobrodružstvích, která posádka lodi zažila. Lidé od Řeky milovali klepy a vzrušující příběhy, jelikož jejich zdroje zábavy byly značně omezené.

Farrington pozvání přijal, ale prohlásil, že šest mužů z posádky musí zůstat na stráži. Frigate skupinu následoval k takzvané radnici, což byl v podstatě jen větší zastřešený prostor. Hořely tam ohně a pohodně zahánějící tmu, orchestr začal hrát k tanci a tanečnicki se pustili do místní čtverylky. Frisko a Tex zatím jen tak postávali a hovořili se státníky, jejich ženami a blízkými přáteli. Frigate jako příslušník obyčejné lůzy pochopitelně neměl dovoleno vstoupit do onoho posvátného kruhu. Věděl však ze zkušenosti, že tahle společenská událost se později změní v neformální oslavu. Když stál ve frontě na litr alkoholu, který při podobných příležitostech náležel každému občanu, připojila se k němu jeho družka.

Eva Bellingtonová na něj zamávala a postavila se do řady o dvanáct lidí dál. Měla vysokou, plnou postavu, černé

vlasý a modré oči; typická georgijská kráska. Narodila se v roce 1850 a zemřela dva dny před svými stoprvními narozeninami. Její bohatý otec vlastnil plantáže s bavlnou a jako major kavalerie Konfederace si získal významné zásluhy. Ovšem Bellingtonova plantáž byla vypálena během Shermanova pochodu Georgii a rodina zůstala bez haléře. Evin otec se pak vydal do Kalifornie a našel tam dost zlata, aby si koupil podíl v loďařské společnosti.

Eva byla šťastná, že jsou znovu bohatí, ale nikdy otci neodpustila, že odešel a nechal ji a její matku strádat po celou dobu okupace a v prvních letech rekonstrukce.

Zatímco byl otec pryč, Eva s matkou žily společně s jeho bratrem, pohledným mužem jen o deset let starším než Eva. Znásilnil ji (aniž by se přitom setkal s větším odporem z její strany, jak připouštěla), když jí bylo patnáct. Když matka zjistila, že její dcera je těhotná, střelila jejího svůdce do nohou a přirození. Živořil pak ještě pár let ve vězení jako zmračený eunuch.

Paní Bellingtonová se potom přestěhovala do Richmondu ve Virginii, kde se k nim připojil její manžel. Evin syn vyrostl do podoby svého otce, byl vysoký a hezký a ona ho velmi milovala. Po jedné zuřivé hádce se svým dědečkem a současně strýcem se mladík vydal hledat štěstí na Západ. Poslední dopis od něj Eva dostala ze Silver City v Coloradu. Od té doby už o něm neslyšela. Podle zprávy detektiva, jenž po něm měl pátrat, zmizel někde ve Skalistých horách. Její matka zahynula při požáru a otec na srdeční mrtvici, když se ji pokoušel zachránit. Krátce poté zemřel Evin první manžel na choleru. Ještě před padesátým rokem věku stačila pohřbít dva další manžely a šest ze svých deseti dětí. Její život se podobal osudům hrdinky z románu, na něž by mohli spolupracovat Margaret Mitchellová a Tennessee Williams. Ji samotnou ovšem Peterova poznámka na to téma nijak zvlášť nepobavila.

Po nějakých třiceti letech ve Světě Řeky se Eva zbavila předsudků vůči negrům a nenávisti k Yankeeům. Dokonce se do jednoho z nich zamilovala. Peter se jí nikdy nesvěřil, že se jeho pradědeček účastnil onoho "nechvalně proslulého" Shermanova pochodu. Nechtěl jejich vztah podrobovat tak těžké zkoušce.

Peter se posunul s frontou dopředu a dostal svůj alkohol v talkovém džbánu. Smíchal v bambusovém kyblíku alkohol s vodou v poměru jedna ku třem a vykročil zpátky k Evě, která ještě čekala v řadě. Zeptal se, kde byla celý den.

Odpověděla, že se jen tak potulovala kolem a přemýšlela.

Nezeptal se, na co myslela. Věděl to. Pokoušela se najít cestu, jak bezbolestně přerušit pouta jejich vztahu. Už pár měsíců se jeden od druhého vzdalovali, jejich vášeň náhle a nevysvětlitelně vychladla. Peter se nad tou věcí už také zamýšlel. Ale oba čekali, až se ujme iniciativy ten druhý.

Peter se s ní zatím rozloučil s tím, že se uvidí později, a jal se prodírat hlučným davem směrem k Farringtonovi. Rider byl zrovna na parketu, výskal a otáčel se tam s Bullitovou ženou.

Peter počkal, až kapitán dokončí vyprávění o svých dobrodružstvích v době zlaté horečky na Yukonu. Farringtonův příběh, zahrnující i ztrátu několika zubů vinou kurdějů, se z nějakého důvodu zdál veselý a zábavný.

Peter kapitána oslovil: "Pane Farringtone, už jste se rozhodli?"

Farrington se odmlčel, puslu otevřenou, jak se už chystal pustit do dalšího vyprávění. Zamžikal zarudlými očima.

"Aha! Ty jsi... Jo... Jmenuješ se Frigate, tak? Peter Frigate. Ten čtenář. Ano, Tom a já už jsme se rozhodli. Naši volbu oznámíme někdy během večera."

"Doufám, že to budu já," řekl Peter. "Vážně moc chci plout s vámi."

"Nadšení se taky počítá," pravil Farrington. "Zkušenosti ale váží víc. Když se dá obojí dohromady, máš skvělého námořníka."

Peter se zhluboka nadechl a skočil do toho po hlavě. "Tahle nejistota mě ničí. Mohl byste mi aspoň říct, jestli jste mě vyřadili? Jestli ano, můžu svůj žal utopit v alkoholu."

Farrington se usmál. "Opravdu to pro tebe tolik znamená? Proč?"

"No, chci se dostat na konec Řeky."

Farrington zvedl obočí. "Jo? Čekáš, že tam najdeš odpovědi na všechny otázky?"

"Nestojím o miliony, já chci odpovědi na svoje otázky," řekl Peter. "To je citát z Dostojevského, z Bratrů Karamazovových."

Farrington se rozzářil. "To je báječné! Slyšel jsem o Dostojevském, ale nikdy jsem neměl příležitost něco si od něj přečíst. Myslím, že ho za mých časů nikdo nepřeložil do angličtiny. Přinejmenším já se s žádným překladem nesetkal."

"Nietzsche přiznává, že se čtením románů toho Rusa naučil hodně o lidské psychologii," poznamenal Peter.

"Nietzsche, hm. Znáš ho dobře?"

"Četl jsem ho anglicky i v němčině. Byl to velký básník, jediný německý filozof, který nepsal tou jejich vodnatelnou prózou. Vlastně ne, to není fér, Schopenhauer také dokázal napsat věci, které člověka nenechaly usnout nebo mu mohly způsobit nervové zhroucení dřív, než se dočkal, jak skončí věta. Ale nesouhlasím s Nietzscheho koncepcí nadčlověka. Člověk je provaz napnutý nad propastí mezi zvířetem a nadčlověkem. Možná to necituju úplně přesně. Už je to zatraceně dávno, co jsem naposledy četl Tak pravil Za-rathustra."

V podstatě věřím, že člověk je provaz mezi zvířetem a nadčlověkem, jen mám pravděpodobně na mysli jiný druh nadčlověka než Nietzsche. Opravdový nadčlověk, muž nebo žena, je osoba, která se dokázala oprostít od všech předsudků, neuróz a psychóz, která si uvědomila plný potenciál sebe jako lidské bytosti. Je to někdo, jehož přirozené jednání je vedeno laskavostí, soucitem a láskou, kdo myslí sám za sebe a nenechá se vléct davem. To je ryzí a nefalšovaný nadčlověk.

No, vezměme si třeba Nietzscheho pojetí nadčlověka ztělesněné v románu Jacka Londona Mořský vlk." Peter se odmlčel, pak se zeptal: "Četl jste to?"

Farrington se zazubil. "Mnohokrát. Co si myslíte o Vku Larsenovi?"

"Řekl bych, že to je spíš nadčlověk podle Londona než podle Nietzscheho. Tak si London představoval skutečného nadčlověka. Nietzsche by se zděsil Larsenovy brutality. Ale London ho přece nechal zemřít na mozkový nádor."

Předpokládám, že tím chtěl poukázat na cosi nezdravého, shnilého v podstatě nadčlověka. Možná právě to chtěl čtenáři sdělit. A pokud to opravdu zamýšlel, pak ho kritikové většinou vůbec nepochopili. Nikdy jim nedošlo, jak příznačný byl způsob Larsenovy smrti. Také si myslím, že London měl v úmyslu ukázat, že člověk, dokonce i nadčlověk, má své kořeny ve zvířecí přirozenosti. Že je součástí přírody, ať už jeho mysl dosáhla jakýchkoli výšin. Ať se vzpírá přírodě sebevíc, nikdy se nezbaví své tělesnosti. Je zvířetem, a tudíž podléhá nemocem, například mozgovým nádorům. Tak padli bohatýři.

Ale domnívám se, že Vlk Larsen byl v některých ohledech i tím, čím si přál být jeho autor. London žil v brutálním světě, a tak usoudil, že on sám musí být superbrutální, aby přežil. A přece mu nechyběla empatie; věděl, jaké to je patřit k lidem na samém dně. Myslel si, že masám je možno ulehčit v jejich strádání a umožnit jim realizovat jejich lidský potenciál prostřednictvím socialismu. Bojoval za to celý život. Ale současně byl silný individualista. Což vyvolalo konflikt s jeho socialismem, a když k tomu došlo, přestal v socialismus věřit. Nebyl žádná Emma Goldmanová. Jeho dcera Joan ho za to ve své studii jeho života odsoudila..."

"To jsem nevěděl," řekl Farrington. "Asi to napsala až po mé smrti. Víš o ní něco? Co se s ní stalo po Londonově smrti? Jak ona sama zemřela?"

"Setkal jsem se s jedním londýnským badatelem, který ji dobře znal," odpověděl Peter.

Ve skutečnosti si dotyčný badatel s Londonovou dcerou pouze dopisoval a krátce se s ní setkal. Peter nebyl proti trochu přehánění vzhledem k tomu, že mu šlo o místočko na lodi.

"Byla aktivní socialistka. Zemřela v roce 1971, aspoň myslím. Kniha, kterou napsala o svém otci, byla velmi objektivní, zvlášť když se vezme v úvahu, že se s její matkou rozvedl kvůli mladší ženě.

Ale stejně si myslím, že London toužil být Vlkem Larsenem, protože pak by mu nezáleželo na trápeních a strastech světa. Člověk, který nevnímá bolesti těch druhých, nemůže být sám zraněn. Nebo si aspoň myslí, že nemůže. Ve skutečnosti ubližuje sám sobě.

Londonovi se to mohlo povést. Opravdu se pokoušel tuto myšlenku prosadit. Přál si stát se Larsenem, i když by to znamenalo stát se necitelným, superbrutálním. Ale spisovatelé, stejně jako všichni ostatní lidé, mají ve svém duševním moři podivné spodní proudy. Proto také velcí spisovatelé zůstávají záhadou, i když už je kritici rozebrali do poslední čárky. Až nebe jednou oběsí se a oceány utonou, jen člověk bude stále záhadou."

"To se mi líbí!" zvolal Farrington. "Kdo to napsal?"

"E.E.Cummings. Další z jeho veršů, můj oblíbený, zní: Poslyšte! Tamhle vedle mají zatraceně dobrý vesmír... Pojďme tam!"

Peter se trochu obával, jestli to nebere moc hákem, ale vypadalo to, že se Farrington docela baví.

Jakmile bude jednou na lodi, může vyrukovat i s náměty, které Farringtona rozzlobí nebo přinejmenším podráždí. Například jeho znalost Nietzscheho pocházela pouze z rozhovorů s přítelem Strawn-Hamiltonem. Určitě učinil pokus přeložit si filozofovo dílo v angličtině. Ale tak ho nadchly poetické věty a výroky, že plně nepochopil jeho filozofickou podstatu. Vybral si tudíž jen to, co se mu líbilo, a zbytek ignoroval. Podobně jako to udělal Hitler. Tedy ne že by Farrington byl nějaký Hitler.

Jak to vyjádřila jeho dcera? "Mimo dobro a zlo", "nadčlověk" "žít nebezpečně" - fráze silnější než víno.

Co se týče Farringtonových vědomostí o socialismu, nikdy v životě nepřečetl z Marxe nic víc než Komunistický manifest. Ale, znovu podle vyjádření jeho dcery, ignorovat Marxe bylo tehdy mezi americkými socialisty běžné.

Dalo by se diskutovat o mnoha dalších věcech. A zavrhnout je. London chtěl socialismus jenom pro lidi nordického typu. Pevně věřil, že muž je nadřazen ženě. Moc znamená právo. A v jistém smyslu slova nebyl ani pravý umělec. Psal výhradně pro peníze, a pokud jich měl dost, přestal psát. Přinejmenším to o sobě prohlašoval, Frigate tomu ale příliš nevěřil. Jednou spisovatelem - navždy spisovatelem!

"No," pokračoval Peter, "cokoli by mohlo být ještě řečeno proti Londonovi, poslední slovo by jistě patřilo Fredu Lewisi Pattonovi. Prohlásil, že ho lze snadno kritizovat, lehce odsoudit, ale nelze se mu vyhnout."

To se Farringtonovi líbilo ještě víc. Ale nahlas řekl: "Tak už dost Londona, i když bych se s ním někdy rád setkal. Poslyš. Ta koncepce nadčlověka se trochu podobá dokonalému člověku, jak ho propaguje církev Druhé šance. A ještě víc mi to zní jako řeči jednoho člena mé posádky, toho malého Araba, ačkoli on ve skutečnosti není pravý Arab. Je to španělský Maur, narozený ve dvanáctém století. Ale nehlásí se ke Druhé šanci."

Ukázal na muže, jehož už Frigate zahlédl mezi posádkou Flámy. Stál uprostřed kruhu Ruritanců, v ruce měl sklenici a ve druhé cigaretu. Patrně mluvil zábavně; rozhodně ti, kdo postávali kolem něj, se smáli. Měřil asi 164 centimetrů čili o něco méně než pět stop a pět palců, byl štíhlý, ale přitom budil dojem síly, tvář měl snědou a výrazný nos. Trochu vypadal jako mladý Jimmy Durante.

"Nur-ed-din el-Musafir," řekl Farrington. "Zkráceně Nur."

"Což arabsky znamená Světlo-víry Cestovatel," podotkl Frigate."

"Umíš arabsky?" zeptal se Farrington. "Já se nikdy pořádně nenaučil žádnou cizí řeč kromě esperanta."

"Zapamatoval jsem si hodně slov z Burtonových Arabských nocí." Odmlčel se. "No, takže co teď? Vyloučili jste mě?"

Farrington odpověděl: "Ano i ne." Zasmál se, když se Frigate zatvářil nechápavě, a plácl ho po rameni. "Umíš mlčet?"

"Jako trapista."

"Dobře, tak ti to prozradím. Tom a já jsme vybrali tamtoho velkého Kanaka." Ukázal na Mauiho, obrovského Polynésana oděného pruhem bílé tkaniny kolem pasu a s velkým tmavorudým květem v černých vlnitých vlasech.

"Býval námořníkem na velrybářské lodi a harpunářem a dělal to nějakých třicet let. Vypadá, že bude v boji pěkně divoký. Tom a já jsme se shodli, že tady má zaručeně nejlepší kvalifikaci. Jenomže neví vůbec nic o knihách, a já chci mít kolem sebe vzdělané lidi. To asi zní dost snobsky, co? Takže, jak povídám, změnil jsem názor. Vezmu tebe - tedy pokud se mě týče. Ne, ještě počkej! Nekoukej tak šťastně. Musím si nejdřív promluvit s Tomem. Počkej tady, jsem

hned zpátky."

Vrhl se mezi tanečníky, chytil Ridera za ruku a přes jeho protesty ho odtáhl stranou. Peter sledoval, jak spolu hovoří. Rider několikrát pohlédl jeho směrem, ale nezdálo se, že by se chtěl přit.

Peter byl rád, že nemusel vynést svůj triumf. Kdyby ho nevybrali, řekl by těm dvěma, že zná jejich skutečnou identitu. Nedokázal odhadnout, co by se stalo pak. Ti dva jistě měli dobrý důvod, proč skrývat svá pravá jména. Možná by jenom rychle zmizeli a nechali ho za sebou, kdyby jim zkusil vyhrožovat. Nebo by ho možná vzali s sebou, jen aby mu zavřeli hubu, a pak by ho někde hodili přes palubu.

Možná Farringtonovi došlo, o co se Peter snaží. Jistě mu muselo být divné, že by ho člověk tak důvěrně obeznámený s Londonovým dílem nepoznal. V tom případě patrně usoudil, že s ním Frigate hraje nějakou hru. Předstíral tedy, že hraje s ním, a až budou na Řece daleko odtud, pak teprve zjistí, co je Frigate zač a co má v úmyslu.

Stejně si ale Peter nemyslel, že by byl v nebezpečí smrti. Ani Farrington, ani Rider nebyli žádní vrazi. I když, právě tak jako se někteří lidé tady ve Světě Řeky změnili k lepšímu, jiní se měnili k horšímu. A on neměl ponětí, kam až tahle jejich hra sahá a jak moc je zoufalá.

Rider k němu přistoupil potřásl mu rukou a prohlásil, že ho vítá na palubě. Po chvíli Farrington zastavil hudbu a ohlásil svou volbu nového uklízeče. Mezitím Peter vyšel s Evou ven a oznámil jí tu novinu.

Chvilí mlčela a pak řekla: "Věděla jsem, že se pokoušíš dostat na tu loď. Tady se nedá nic udržet v tajnosti. Cítím se bídne, ale hlavně proto, žeš mi to předem neprozradil."

"Pokoušel jsem se tě najít," namítl. "Ale tys odešla a neřekla kam."

Eva se rozplakala. Peter také cítil v očích slzy. Ale ona si utřela oči, popotáhla a řekla: "Nebudu truchlit nad tvým odjezdem, Pete. Trápí mě, že naše láska umřela. Kdysi jsem si myslela, že potrvá věčně. Ačkoli jsem mohla tušit, že to není možné."

"Já tě mám pořád rád."

"Ale už to nestačí, vid'? Z ničeho tě neobviňuju. Cítím totéž co ty. Jen je to tak... Přála bych si, abychom k sobě cítili pořád to, co ze začátku."

"Potkáš někoho jiného. Aspoň se nerozcházíme ve zlém."

"Bylo by to snesitelnější. Je dost zlé, když se dva milují, a přesto spolu nemůžou vydržet. Ale když láska prostě umře, vychladne... Nesnáším lhostejnost."

"Už jsi vydržela horší věci," řekl. "Kdybychom se ještě pořád milovali, zůstal bych tady nebo bych se snažil přesvědčit je, aby nás vzali oba."

"A potom bys mi to měl za zlé. Ne, tohle není nejlepší způsob, ale zdá se, že je jediný."

Přitáhl ji k sobě, aby ji políbil, ale nastavila mu jen tvář. "Sbohem, Pete."

"Nezapomenu na tebe."

"To nám tak pomůže," řekla a odvrátila se od něj.

Peter se vrátil pod střechu. Lidé se k němu nahnuli a blahopřáli mu. Necítil se moc šťastný. Eva ho rozrušila a teď si připadal nepříjemně, když se stal středem pozornosti. Bullit mu také potřásl rukou.

"Je nám líto, že odcházíš, Frigate," řekl. "Byl jsi dokonalý občan. Ale zbývá vyřešit jednu věc."

Obrátil se k seržantovi ve službě. "Pane Armstrongu, zabavte panu Frigatovi zbraně."

Peter se nebránil, vždyť kdysi odpřisáhl, že zbraně odevzdá, opustí-li Ruritánii. Ovšem nikdy neslíbil, že si je zase neukradne. Časné zrána, ještě za tmy, to také udělal.

Řekl si, že do výroby zbraní vložil až příliš mnoho práce na to, aby se jich vzdal. Kromě toho byl jednou ve službách tohoto státu raněn. Ruritánii mu ty zbraně dlužila.

Ještě neurazili ani kilometr proti proudu Řeky, a už měl chuť jít je vrátit. Ten záchvat poctivosti mu vydržel celý den, potom ho přešel.

Nebo si to aspoň myslel. Znovu se mu vrátil onen opakující se sen. Tentokrát pokračoval dál, za okamžik, kdy stál nahý za domem. Házel kamínky na okno ložnice, ale nedokázal Roosevelta vzbudit. Obcházel dům a zkoušel dveře i okna, a když došel ke hlavním dveřím, zjistil, že jsou odemčené. Vplížil se do předního pokoje, pak do kuchyňky, udělal dva kroky, aby se dostal ke dveřím naproti koupelně. Ty vedly na strmé schodiště do podkroví upraveného na malou ložnici. Musel postupovat pomalu a našlapovat na okraje schodů. Strašně skřípaly, když se na ně došlápl doprostřed.

Pak uviděl, že dveře do ložnice rodičů i do pokojíku mladších dětí jsou otevřené. Dovnitř svítil měsíc. (Nevadilo, že už skoro svítalo, když do domu vstoupil. Bylo to přece ve snu.) V jeho jasném světle viděl, že masivní mosazná staro-módní postel rodičů je prázdná. Právě tak i postýlka jeho sestřičky. Podíval se za roh a objevil, že i lůžka mladších bratříčků Munga a Jamese juniora jsou opuštěná.

Ani Roosevelt nebyl ve své posteli.

V hrůze vyhlédl zadním oknem. I psí bouda na dvoře byla prázdná. Všichni, dokonce i pes, odešli bez jediného slova. Jaký neznámý zločin to vlastně spáchal?

"Tréninková vzducholoď bude do měsíce hotova," řekl Firebrass. "Jill Gulbirra je prozatím náš nejzkušenější vzduchoplavec, takže jí svěřuju dohled nad výcvikem. Vlastně ji jmenuju kapitánem tréninkové lodi. Co ty na to, Jill? Když nemůžeš velet velké lodi, staneš se zcela nezpochybnitelným šéfem na té malé. A už mi nikdy nevykládej, že jsem pro tebe nikdy nic neudělal!"

Ostatní muži jí blahopřáli, i když někteří z nich dost kysele. Cyrano projevil upřímnou radost, a kdyby se už býval dřív nepřesvědčil, jak nemá ráda, když se jí lidé dotýkají, určitě by ji k sobě vřele přitiskl a políbil. Jill ho z náhlého popudu najednou přitáhla k sobě a krátce ho objala. Koneckonců se snažil napravit své urážlivé chování tam na břehu Řeky. Dvacet minut nato začali ona, Firebrass, Messnet, Rybář a deset techniků pracovat na modrácích - detailních plánech velké lodi. O podrobnostech a upřesněních bylo rozhodnuto po třech týdnech tvrdé práce zabírající zpravidla dvanáct až čtrnáct hodin denně. Místo aby kreslili čáry na papír, vytvářeli své plány na obrazovce počítače. Takhle to šlo mnohem rychleji, odstraňování chyb dalo méně práce a zanášení změn bylo snazší. Navíc počítač sám nákresy kontroloval. Pochopitelně ho pro to museli předem naprogramovat a Jill se účastnila i toho. Milovala tu práci, tvořivou a přitom umožňující pohrávat si s matematickými vztahy.

Nicméně pracovní vypětí vyvolávalo stres. Aby se uvolnila a současně si uchovala dobrou fyzickou kondici, věnovala se Jill téměř denně dvě hodiny šermu. Cvičení s mečem se zde lišila od toho, co znávala na Zemi. Lehký a pružný fleret tady nahrazoval těžší a méně ohebný rapír. K tomu ještě terč představovala libovolná část těla, což vyžadovalo nošení vycpávek i na nohou.

"Teď si nehrajeme," řekl jí Cyrano. "Musíš se naučit šermovat nejen kvůli bodům. Může se stát, že se budeš smrtelně vážně snažit zabránit soupeři probodnout tě, a sama ho přitom propíchnout skrz naskrz."

Bývala výbornou šermířkou. Její velký učitel, olympijský vítěz, jí kdysi řekl, že by se mohla dostat do světové soutěže, kdyby se více věnovala tréninku. Jenomže to při svém časově náročném zaměstnání nemohla. Kdykoli jí však zbyl čas na cvičení, využila ho. Milovala šerm. V jistém smyslu jí připomínal šachy, jakousi fyzickou formu té hry, a šachy měla také ráda.

Těšilo ji mít zase v ruce zbraň a znovu si obnovit všechny dovednosti, které tak dlouho nepoužívala, ale nikdy je úplně nezapomněla. Ještě větší potěšení jí působilo, když mohla porážet většinu svých mužských soupeřů. Ačkoli obvykle působila nemotorně, jakmile uchopila rapír, docela se změnila a pohybovala se plynule.

Dva muže však nedokázala porazit. Jeden z nich byl Radaelli, italský mistr, autor knihy Istruzione per la scherma do spada a di sciabola, vydané v roce 1885. Druhý, nepopíratelný přeborník, byl Savinien Cyrano z Bergeracu.

Jill tím poněkud zaskočil. Vždyť v jeho době se šerm ještě nevyvinul v jemné umění, které dosáhlo svého vrcholu teprve koncem osmnáctého století. Cyrano zemřel v polovině století sedmnáctého, dřív, než byl vynalezen fleret, v době, kdy bojovníci i při soubojích na život a na smrt používali primitivní techniku, byť třeba působivou na pohled. Italové položili základy moderního šermu někdy začátkem sedmnáctého století, ale trvalo dlouho, až do počátku devatenáctého století, než se tyto techniky plně rozvinuly.

Díky tomu mohl Cyrano získat pověst nejlepšího šermíře všech dob, aniž by se musel utkat s techničtějšími šermíři pozdějšího věku. Jill si vždycky myslela, že pověsti o jeho umění notně přehánějí. Nikdo přece nevěděl, zda slavná událost u Porte de Nesle byla pravdivá nebo ne. Nikdo, kromě Francouze samotného, a ten se o tom nechtěl bavit.

Nicméně Cyrano se naučil všechna nová vylepšení a zdokonalení od Radaelliho a Borsodyho a po uplynutí čtyř měsíců od začátku učení své učitele překonal. Po pěti měsících už byl neporazitelný. Přinejmenším až dosud.

Zpočátku Jill musela oprašovat své poněkud zarezlé umění, ale podařilo se jí rychle obnovit starý lesk a mohla mu poskytnout zajímavější boj. Ale ani jednou nedokázala během určených šesti minut získat víc než jeden z celkových pěti bodů. A on ji pokaždé zasáhl čtyřikrát, než získala jediný bod. Skoro si začínala myslet, že jí ten bod dává úmyslně, aby trochu zmínil její porážku. Jednou po zápase, kdy už ji frustrace přiváděla k zuřivosti, ho obvinila, že se k ní schválně chová shovívavě.

"I kdybych tě miloval a velmi si přál šetřit tvé city," odpověděl, "stejně bych to neudělal! To by bylo nečestné. Říká se sice, že ve válce a v lásce je dovoleno vše, já se tím však neřídím. Ne, svoje body jsi získala poctivě svou rychlostí a svým uměním."

"Ale kdybychom bojovali naostro, ne s otupenými zbraněmi, pokaždé bys mě zabil," řekla. "Vždycky mě zasáhneš první."

Zvedl si masku a otřel si čelo. "Pravda. Doufám však, že mě nehodláš vyzvat na souboj? Už se na mě nezlobíš, nebo snad ano?"

"Kvůli té příhodě na břehu? Ne, kvůli tomu ne."

"Tak kvůli čemu tedy, smím-li se tak směle zeptat?"

Na to neodpověděla a on jen povytáhl obočí a pokrčil rameny tím svým dokonale galským způsobem.

Cyrano byl opravdu lepší než ona. Nepomáhalo víc trénovat, nepomáhalo ani sebevětší odhodlání překonat ho, jednak proto, že byl muž, jednak proto, že nesnášela prohry, ať už ji porazil muž či žena. Stejně pokaždé prohrála. Jednou si ho zcela záměrně dobírala pro jeho nevzdělanost a pověrčivost, až ho pořádně rozzuřila, a výsledkem byl zběsilý útok.

Zasáhl ji pětkrát během jedné a půl minuty. Místo aby ve vzteku ztratil rozvahu, jako by se proměnil v chladný plamen, otočil hbitě a s jistotou, přesně a dokonale, se stoprocentním odhadem každého soupeřova pohybu.

To ona byla nakonec zahanbena.

A zaslouženě, uznala a omluvila se mu, ačkoli to znamenalo dvojí zahanbení.

"Vůbec jsem nebyla v právu, když jsem se ti posmívala kvůli nedostatkům ve vzdělání a kvůli tvým mylným přesvědčením," řekla. "Není to tvoje vina, že ses narodil v roce 1619, a já tě kvůli tomu neměla popichovat. Schválně jsem tě chtěla rozzlobit, abych měla nad tebou výhodu. Bylo to hnusné. Slibuju, že to už nikdy neudělám, a pokorně žádám o prominutí. Nic z těch pošklebků jsem nemyslela vážně."

"Takže tys používala ty ošklivé, jízlivé řeči jenom jako trik?" zeptal se zmateně. "Jako slovní způsob ke získání bodů? V těch zraňujících poznámkách nebylo nic osobního?"

Na okamžik zaváhala. "Upřímně řečeno, hlavní důvod byl přimět tě, abys ztratil hlavu. Ale ani já jsem nezůstala chladná. V té chvíli jsem cítila, že opravdu jsi nevzdělaný prostáček, živá fosilie. Ale to ve mně mluvil jen můj vlastní

vztekl.

Ve skutečnosti jsi předstihl svou dobu. Odmítl jsi pověry a tehdejší barbarské zvyky do té míry, do jaké člověk vůbec může odmítnout svou kulturu. Byl jsi výjimečný muž, a já si tě za to vážím. Už nikdy ode mě taková slova neuslyšíš." Znovu zaváhala a pak se zeptala: "Co je pravdy na tom, že ses na smrtelné posteli kál?"

Francouz zrudl. Zašklebil se a odpověděl: "Ale ano, Gulbirro. Opravdu jsem řekl, že velice lituji své bezbožnosti a svého rouhání, a prosil jsem Boha o odpuštění. Já, který jsem byl už od svých třinácti zuřivým ateistou! Já, který tolik nenáviděl ty tlusté, samolibé, páchnoucí, umaštěné, nevzdělané a pokrytecké kněžourské parazity! A jejich necitelného, nemilosrdného, krutého Boha!

Ale ty už jsi žila v mnohem svobodnější, tolerantnější době, ty nemůžeš znát hrůzy pekelného ohně nebo věčného prokletí! Nemáš ponětí, jaké to je, když do tebe prosakuje strach z pekla, když se v něm topíš! Vštěpovali nám ho od nejútlejšího dětství, byl základem naší výchovy a vstoupil nám do krve, do masa, kostí, do nejhlubších koutků našich myslí!

A tak, když jsem si byl jistý, že umírám na kombinaci následků odporné nemoci s tím bukolickým jménem syfilis a rány do hlavy, kterou mi způsobil padající trám, ať už spadl náhodou nebo ho na mě shodil nepřítel, a já, který vždycky toužil jen milovat lidstvo, muže i ženy... O čem jsem to mluvil?

Aha, ovšem. Když už jsem věděl, že umírám a kolem mě se hemžily představy ďáblů a věčného mučení, vzdal jsem se a podlehl přemlouvání své sestry, té bezzubé potvory, té vyschlé jeptišky, a svého dobrého, až příliš dobrého přítele Le Breta, a řekl jsem ano, kaju se, zachráním svou duši, a vy se radujte, drahá sestro a drahý příteli, nejspíš půjdu do očiště, ale vy se za mě budete modlit, vidíte?

Proč ne? Byl jsem vyděšený jako nikdy v životě, a přece jsem tak docela nevěřil, že mě osud odsoudil k věčnému prokletí. Věř, že jsem měl své výhrady. Jenže pokání nebolí. Pokud Kristus nabídl spasení každému z nás, a zadarmo, a existovalo nebe a peklo, byl bych hlupák, kdybych se nepokusil zachránit si svou bezcennou kůži a neocitelnou duši.

Na druhou stranu, pokud po smrti následovala jen prázdnota, nicota, tak co jsem mohl ztratit? Jenom bych učinil svou sestru šťastnou a toho pověřivého, ale dobrosrdečného Le Breta také."

"Napsal o tom nadšený chvalozpěv," řekla. "Jako předmluvu k Cestě na Měsíc, kterou připravil k vydání dva roky po tvé smrti."

"Ach! Doufám, že ze mě aspoň neudělal světce!" zvolal Cyrano.

"Ne, ale přisoudil ti skvělý charakter, přinejmenším vznešený, když už ne svatý. Ovšem jiní spisovatelé... Hm, musels mít hodně nepřátel."

"Kteří se snažili očernit mé jméno a mou pověst, když už jsem byl mrtev a nemohl se bránit. Ti zbabělci, ty svině!"

"Moc si toho nepamatuju," řekla Jill. "Ostatně teď už na tom nesejde. Mimochodem jména těch pomlouvačů znají jen učenci. Bohužel tebe zná většina lidí jenom jako romantického, duchaplného, patetického a trochu donkichotského hrdinu hry, kterou napsal nějaký Francouz na konci devatenáctého století."

Dlouho se věřilo, že ses byl duševně chorý, když jsi psal Cestu na Měsíc a Cestu ke Slunci. Bylo to způsobeno tím, že ty knihy podrobili přísné cenzuře. Potom, co je ti církevní pokrytci seškrtali, se skutečně místy ztrácel smysl. Ale později se našli lidé, kteří původní text obnovili, jak nejlépe to šlo. V době, kdy jsem se narodila, vyšel necenzurovaný text i v angličtině."

"To strašně rád slyším! Podle toho, co říkal Clemens a ostatní, jsem už věděl, že ze mě udělali literárního Olympana; když už ne rovnou Dia, tak aspoň Ganymeda, šenkýře v kruhu těch nejvýše postavených. Ale ta tvá posměšná poznámka, že jsem pověřivý, ta mě moc ranila, slečno. Jak sis všimla, opravdu jsem si myslel, že ubývající Měsíc vysává zvířatům morek z kostí. Teď říkáš, že je to čirý blábol. Dobře, já to беру. Mýlil jsem se, spolu s miliony svých současníků a Bůh ví kolika lidmi z dřívějších dob."

Ale to byla jenom maličkost, neškodný omyl. Co na tom záleží, komu ta mylná představa ublížila? Ta skutečná pověra, strašný omyl, který opravdu ublížil mnoha milionům lidí, byla víra v magii, ve schopnost člověka působit zlo pomocí odříkávání zaklínadel, černých koček a spojenectví s ďábly. Napsal jsem kdysi pamflet proti té zabeďněné, kruté pověře, která se do jisté míry stala společenským systémem. Tvrdil jsem v něm, že ty groteskní rozsudky podle zákona a divošsky kruté mučení a popravy nevinných nebo duševně chorých lidí ve jménu Boha, že celá ta válka proti Zlu, to všechno samo o sobě představuje podstatu zla.

Je pravda, že ten spisek Proti čarodějům nebyl publikován za mého života. Měl jsem pro to dobré důvody. Dali by mě mučit a potom zaživa upálit. Ovšem koloval mezi mými přáteli. Ale aspoň jsem ukázal, že nejsem takový, jak sis mě představovala. Předstihl jsem svou dobu v mnoha ohledech, ačkoli jsem pochopitelně nebyl jediný, kdo se octl v takové nešťastné situaci."

"Já vím," řekla. "A už jsem se omluvila. Chceš, abych to udělala znovu?"

"To není třeba." Široce se usmál a najednou byl skoro pohledný, nebo aspoň přitažlivý, nehledě na velký nos.

Jill zvedla svůj grál za držadlo. "Je právě čas na oběd."

Jill se na novém místě doslechla o Odysseovi a z náhodných poznámek si dala dohromady příběh, který se tu odehrál. Podle všeho se tu nečekaně objevil, jakoby odnikud, když se vojska Clemense a krále Jana bila s útočníky, kteří se chtěli zmocnit železa z meteoritu. Dobře mířeným šípem zabil vůdce nepřátel, způsobil zmatek mezi jeho důstojníky, a tak poskytl obráncům výhodu, která jim dopomohla k vítězství.

Odysseus z Ithaky prohlásil, že je právě onen historický Odysseus, podle něhož Homér vytvořil svou mytickou postavu. Opravdu prý patřil k hordě, která bojovala pod hradbami Tróje, ačkoli tvrdil, že skutečná Trója ležela jinde, než si učenci mysleli. To místo se nacházelo mnohem jižněji na pobřeží Malé Asie.

Když tu historku Jill poprvé uslyšela, nevěděla, jestli má věřit, že ten muž byl skutečný Odysseus. Ve Světě Řeky se

našlo tolik podvodníků! Ale jedna věc ji zarážela a vedla k domněnku, že ten člověk opravdu mohl být tím legendárním Ithačanem. Proč by jinak tvrdil, že Trója, kterou archeologové a helénisté i v její době prohlašovali za pravou, ležela na jiném místě? Jaký by měl důvod prohlašovat, že se všichni mylí?

Ať už však byly jeho důvody jakékoli, nikdo se ho už na ně nemohl zeptat. Zmizel právě tak tajemně, jako se objevil. Stopaři, které za ním vyslali, se vrátili s prázdnou. Firebrass pokračoval v pátrání po něm i poté, co Clemens odplul na Marku Twainovi. Jeden ze zvěďů jménem Jim Sorley nakonec objevil jakési stopy, z nichž se však dalo vyčíst pouze tolik, že Rek nebyl zavražděn a Janovým mužům unikl.

Jill si mnohokrát kladla otázku, proč se Odysseus dobrovolně zapojil do boje na Clemensově straně. Proč by si měl cizinec, který se náhodou připlel k bitvě, zvolit jednu z bojujících stran a riskovat pro ni život? Co by tím získal, zvláště když zřejmě neznal nikoho z účastníků bitvy, na jedné ani na druhé straně? Jednou se na to zeptala Firebrasse, ale ten jí odpověděl, že opravdu neví. Možná by jí to dokázal vysvětlit Sam Clemens, ale ten o tom sám od sebe nikdy nepromluvil.

Firebrass dodal: "Odysseus se tady mohl objevit ze stejného důvodu jako Cyrano nebo já. Chtěli jsme se dostat na loď a na ní doplout až do polárního moře."

Připadalo jí divné, že nikdo nepomyslel na stavbu říditelné vzducholodi až do chvíle, kdy už byla druhá Řiční loď téměř hotova. Proč trávit cestováním do arktických končin celá desetiletí, proč putovat po zemi, když tam lze během několika dnů doletět?

Firebrass se zasmál. "To je jedna z těch záhad našeho života. Člověk si občas nevidí na špičku nosu. Potom někdo přijde a nastaví mu zrcadlo."

"Kdyby dotyčný měl nos jako já," ozval se Cyrano, "nikdy by neměl takové potíže."

V daném případě byl tím člověkem se zrcadlem August von Parseval. Na Zemi býval majorem německé armády a také konstruoval vzducholodi pro německou společnost. Jeho typ vzducholodí používali v letech 1906 až 1914 jak Němci, tak Britové.

Von Parseval přišel do Parolanda krátce předtím, než byl Mark Twain připraven vyplout. Užasl nad tím, že nikdo nenavrhl rychlejší způsob cestování než plavbu lodí, čímž mnil Luftschiff.

Firebrass se v duchu nakopl za svou zabeďnost a pospíšil si za Clemensem. Von Parsevala vzal s sebou.

K jeho údivu Clemens prohlásil, že už nějakou dobu uvažuje o stavbě říditelné vzducholodi. Koneckonců copak kdysi nenapsal knihu Tom Sawyer v cizině? Tom, Jim a Huckleberry přece cestovali v balonu z Missouri až na Saharu.

Firebrass, zcela vyvedený z míry, se ho zeptal, proč se tedy o tom nezmínil.

"Protože mi bylo jasné, že jistý nadšený hlupák praští s veškerou prací na lodi rychleji, než zloděj upustí svoje nářadí, když zahlédne policajta! Že se vykašle na říční loď a všechnu práci a materiál věnuje tomu létajícímu stroji!

Tak to tedy ne, pane! Tahle loď má přednost před vším ostatním, jak řekl Noe své ženě, když chtěla nechat práce a jít si zatancovat v dešti.

Ať mě čert sebere, žádná vzducholod' nebude! Je to riskantní podnik, nebezpečná záležitost! Vždyť bych si tam ani nesměl zapálit doutník! A kdybych nemohl kouřit, k čemu by mi život byl?"

Clemens doplnil ještě další námitky a většinu z nich myslel vážně. Firebrass však vycítil, že svůj hlavní důvod nevyslovil. Pro Clemense nebylo to nejdůležitější dostat se k věži. Jemu záleželo na cestě samotné. Postavit největší říční loď, jaká kdy byla postavena, stát se jejím kapitánem, jejím pánem, cestovat miliony kilometrů na tom úžasném plavidle, nechat se obdivovat a uctívat miliardami obyvatel tohoto světa, to byl jeho hlavní cíl.

Navíc ještě toužil po pomstě. Chtěl najít, dohonit a zničit krále Jana, protože mu uloupil jeho první loď, jeho první lásku, Nikoli k pronajmutí.

Možná mu zabere čtyřicet let, než dopluje z Parolanda do hor, které obklopují polární moře. Samovi na tom nezáleželo.

Nejenže se stane váženým majitelem a velitelem největší a nejkrásnější lodi, jakou kdy lidstvo spatřilo, kromě toho skutečně tu nejdelší cestu, jakou kdy kdokoli podnikl. Čtyřicet let! Zkuste si to, Kolumbe nebo Magellane!

A ještě k tomu všemu se setká se stovkami tisíc lidí a bude s nimi moci hovořit. To Sama vždycky bavilo a vždycky se zajímal o všechny lidské bytosti, zrovna jako žena v domácnosti o své nové sousedy.

Kdyby letěl vzducholodí, nemohl by si povídat s cizinci.

Ačkoli sám Firebrass byl družný jako hejno kachen, tomuhle postoji nerozuměl. On osobně dychtil po odhalení tajemství věže. Tam přece mohl najít klíč ke všemu, s čím si lidstvo už léta lámalo hlavu.

Nedal Clemensovi najevo, že vytyšil skutečný důvod jeho zamítnutí vzducholodi. K ničemu by to nevedlo. Sam by mu pohlédl přímo do očí a všechno by popřel.

Ovšem Sam věděl, že není v právu. Když už do odjezdu Marka Twaina chybělo jen šedesát dní, zavolał si Firebrasse k sobě.

"Pokud na tom ještě trváš, můžeš si tu svoji vysoce hořlavou pitomost postavit, jakmile moje loď odpluje.

Pochopitelně to předpokládá tvou rezignaci na místo hlavního inženýra nejúžasnějšího lidského výtvaru. Ale musíš vzducholod' používat výhradně k pozorování, pouze jako zvěda."

"Proč?"

"A jak asi, u Baalových mosazných koulí, bys ji chtěl použít? Nemůže jen tak přistát na věži ani kdekoli jinde, nebo snad ano? Podle Joea Millera jsou ty skály úplně holé a strmé a není tam žádný břeh..."

"Jak může Joe vědět, že tam není břeh? Moře přece pokrývala mlha! Viděl jenom horní část věže."

Sam vyfoukl kouř jako rozzlobený drak. "Protože to vypadá náramně rozumně. Lidé, kteří to moře vytvořili, si tam určitě neudělali břeh, ze kterého by případní útočníci mohli spustit čun!

Kromě toho od tebe chci, abys tam obhlédl terén. Podíval se, jestli by se nenašel nějaký jiný průchod horami než ten, o kterém mluvil Joe. Zjistil, jestli se do věže dá vstoupit jinak než střechou..."

Firebrass se nehádal. Jakmile se ujme velení, udělá si stejně všechno podle svého. Pak už ho Clemens nebude moci řídit.

"Takže jsem vypadl, šťastnej jako pes, když se zbaví blech, řekl jsem von Parsevalovi o Samově rozhodnutí a pak jsme to oslavili. Jenomže dva měsíce nato chudáka Augusta spolkla dračí ryba. A já se málem svezl jejím chřtánem dolů s ním."

V téhle fázi vyprávění Firebrass Jill prozradil tajemství.

"Přísahaj na svou čest, že to nikomu neřekneš. Nevykládal bych ti o tom, kdyby už ta loď nebyla tak daleko, takže se ta informace nemá jak dostat ke králi Janovi. Teda ne že bys to snad někomu vyžvanila..."

"Slibuju, že si to nechám pro sebe. Ať už je to cokoli."

"No, měli jsme mezi našimi techniky jednoho kalifornského vědce. A ten uměl sestrojít laser s dosahem 404 metrů. Na tu vzdálenost by dokázal rozkrojit Rexe vejplů. Jenže jsme měli materiál jenom najeden, takže připadl Samovi.

Byl to projekt s nejvyšším utajením, tak tajný, že dokonce i na lodi Mark Twain o té věci ví všehovšudy šest lidí. O místě, kde je laser ukrytý, ví jen těch šest, Sam pochopitelně mezi nimi. Dokonce ani jeho kámoš Joey o tom nemá tušení.

Až Mark Twain dohoní Rexe, vytáhnou laser a přimontují na podstavec. Bitva by měla být krátká a výsledek sladký. Sladký pro Sama, trpký pro krále Jana. Také to významným způsobem sníží počet obětí na obou stranách.

Patřil jsem k zasvěceným, protože jsem se projektu účastnil jako jeden z inženýrů. Ještě než byl laser dokončen, zeptal jsem se Sama, jestli by ho nemohl nechat tady. Uvažoval jsem, že bychom ho vzali s sebou na vzducholod, abychom mohli do věže vypálit vchod, kdyby se do ní nedalo dostat jinak.

Jenomže Sam to rovnou odmítl. Prohlásil, že při případné havárii vzducholodi bychom o laser přišli. Pak bych ho nemohl vrátit na Marka Twaina. Zuřivě jsem s ním diskutoval, hádal se jako blázen, ale k ničemu to nebylo. A Sam měl proti mně jeden silný argument. Nikdo nemůže předem vědět, do jakých nebezpečí se dostaneme, ať už meteorologických nebo jiných.

Ale stejně to byla hrozná otrava."

33

Jill už se chystala, že se ho zeptá, jestli neposlal své lidi na průzkum okolí, zda by se někde nenašel materiál na druhý laser. Ale právě v té chvíli zaklepala Firebrassova sekretářka. Přijal by pan Firebrass Rybáře?

Firebrass odvětil, že ano, přijal. Japonec vstoupil a poté, co se zdvořile zeptal na jejich zdraví, oznámil, že má dobré zprávy. Technici, kteří vyrábějí syntetické palivo pro dieselové motory, dodají první dávku o týden dřív, než bylo původně v plánu.

"To je úžasné!" Firebrass se zašklebil na Jill. "To znamená, že můžeš Minervu zvednout už zítra! A začít s výcvikem o sedm dní dřív proti plánu! Nádhera!"

Jill z toho měla ještě větší radost než on. Firebrass navrhl připítek na oslavu. Sekretářka však vešla znovu, ještě než stačil nalít květohlav. Na tváři měla široký úsměv. "Nikdy bych vás nevyrušovala, jenomže tohle je důležité. Myslím, že pro vás máme dalšího letce, někoho, kdo má hodně zkušeností. Ohlásil se před pár minutami."

Jillino téměř extatické rozpoložení vyprchalo jako plyn z prasklého balonu. Hrud' jako by se jí vtáhla dovnitř. Až dosud se zdálo, že má funkci prvního důstojníka jistou. Jenomže teď se objevila osoba, která může mít právě tolik zkušeností jako ona, a třeba i víc. Pochopitelně to bude muž. Mohl by to být důstojník ze vzducholodi Graf Zeppelin nebo Hindenburg. Veterán z obrovské vyztužené říditelné vzducholodi by pro Firebrasse jistě znamenal víc než někdo se zkušenostmi pouze z letů ve strážních balonech a malých vzducholodích.

Hleděla na muže, jehož sekretářka uvedla do kanceláře, s prudce bušícím srdcem. Nepoznala ho, ale to mnoho neznamenalo. V její době se našly tucty členů posádek vzducholodí, které nikdy neviděla ani na fotografiích, a v době před Hindenburgem také. Navíc tehdy mohlo jít o obrázky mužů středních let v civilních šatech nebo uniformách, z nichž mnozí měli vousy.

"Veliteli Firebrassi," řekla Agatha Rennicková, "toto je Barry Thorn."

Nově přichodí měl na nohou sandály z rybí kůže, červeno-modro-bíle pruhovaný kilt a horní polovinu těla mu kryla černá látka přitažená ke krku. V jedné ruce svíral držadlo grálu a v druhé si nesl prostornou tašku z rybí kůže.

Měřil asi metr sedmdesát a v ramenou měl jistě polovinu své výšky. Svou masivní postavou Jill neodbytně připomínal býka. Nohy však byly v porovnání se zbytkem těla dlouhé, i když svalnaté. Jeho hrud' a paže měly gorilí vzhled, ale na prsou mu nerostly téměř žádné chlupy.

Širokou tvář mu lemovaly krátké, vlnité plavé vlasy. Obočí měl slámově zbarvené, oči tmavě modré, nos dlouhý a rovný, plné rty. Při úsměvu ukazoval velmi bílé zuby. Pevná čelist vybíhala v kulatou bradu s důlkem. Malé uši mu přiléhaly k hlavě.

Na Firebrassovo vyzvání odložil tašku i grál. Protáhl si prsty, jako by v nich dlouho nesl těžký náklad. Mohl ale také pádlovat v kánoí, a třeba připlul z velké dálky. Přestože měl široké dlaně, jeho prsty byly dlouhé a štíhlé.

Působil dojmem naprosté vyrovnanosti, přestože se octl mezi cizinci a čekal ho rozhovor o jeho kvalifikaci. Skutečně jako by z něj vyzařovala pohoda a přitažlivost, což přimělo Jill v duchu použít ono tak často zneužívané a často nevhodné slovo "charisma".

Později měla zjistit, že ten člověk má zvláštní schopnost své vyzařování vypnout jako lampu. A v tom případě, bez ohledu na své zjevné fyzické kvality, dokázal téměř splynout s pozadím. Psychický chameleon.

Jill vrhla pohled na Rybáře a všimla si, že cizince intenzivně sleduje. Zúžil své černé oči, hlavu lehce sklonil ke straně,

jako by naslouchal nějakému tichému, vzdálenému zvuku.

Firebrass si s Thornem potřásl rukou.

"Bezva! To jsou věci! Moc rád vás přivítám na palubě, pane, pokud jste tím, za co vás tady Agatha prohlašuje. Posadte se, šetřete nohy. Cestujete zdaleka? Vážně? Čtyřicet tisíc kamenů? Nemáte chuť na něco k jídlu? Kávu? Čaj? Alkohol nebo pivo?"

Thorn odmítl všechno kromě židle. Mluvil velmi příjemným barytonem bez obvyklých odmlk, zaváhání a nedokončených vět, které charakterizují řeč většiny lidí.

Jakmile Firebrass zjistil, že Thorn pochází z Kanady, přešel z esperanta na angličtinu. Nováčkův životopis v kostce získal během několika minut výslechu.

Barry Thorn se narodil roku 1920 na farmě svých rodičů u města Reginy v Saskatchewanu. V roce 1938 se vyučil elektromechanikem, pak během pobytu v Anglii vstoupil do armády. Za války byl velitelem malé námořní vzducholodi. Oženil se s Američankou a po válce odešel do Spojených států, protože jeho manželka, která pocházela z Ohia, na tom trvala. Ostatně tam bylo pro piloty s jeho kvalifikací víc příležitostí.

Získal komerční pilotní průkaz a měl v plánu najít si práci u Americké letecké dopravy. Ale později, po rozvodu, opustil firmu Goodyear a stal se letcem v divočině na Yukonu. Tam strávil několik let. Pak se vrátil ke Goodyearu a znovu se oženil. Po smrti své druhé ženy získal zaměstnání u nově založené Západobritsko-německé vzduchoplavecké společnosti. Několik let byl kapitánem velké vlečné vzducholodi, která tahala plovoucí kontejnery se zemním plynem ze Středního východu do Evropy.

Jill mu položila pár otázek, doufajíc, že jí některá z odpovědí osvěží paměť. Zнала několik vzduchoplavců zaměstnaných u téže společnosti a některý z nich se o něm mohl zmínit. Thorn odpověděl, že si na jednoho z nich vzpomíná, ale nebyl si jist, protože to bylo tak dávno.

Zemřel v roce 1983 na dovolené ve Friedrichshafenu. Nevěděl, co bylo příčinou jeho smrti. Patrně selhání srdce.

Jednou večer si šel lehnout, a když se probudil, ležel nahý na břehu Řeky - spolu se všemi ostatními.

Od té doby se potloukal údolím sem a tam. Jednoho dne zaslechl zvěst o stavbě obrovské vzducholodi daleko po proudu Řeky a rozhodl se zjistit, jestli pověst nelhala.

Firebrass zářil. "To je ale štěstí! Jsi tu víc než vítán, Barry. Agatho, zařídíte pro pana Thorna ubytování?"

Thorn si se všemi potřásl rukama a odešel. Firebrass vypadal, jako by se samou radostí chtěl dát do tance. "Už začínáme být slavní!"

Jill se věcně zeptala: "Mění to nějak mou situaci?"

Firebrass se zatvářil překvapeně. "Ne. Řekl jsem, že budeš hlavním instruktorem a kapitánem Minervy. Firebrass vždycky drží slovo. No, skoro vždycky. Aha, už vím, co máš na mysli. Zatím jsem nic nesliboval ohledně hodnosti prvního důstojníka na Parsevalu. Jsi jeden z horkých kandidátů na to místo, Jill. Ale ještě je brzy o tom rozhodovat. Všechno, co k tomu řeknu, je: 'Ať zvítězí ten nejlepší muž. Nebo nejlepší žena.'"

Rybář ji pohládl po ruce. Jindy by ji tím rozzlobil, ale teď ji to gesto zahřálo.

Později, když opustili kancelář, Rybář řekl: "Nejsem si jist, jestli Thorn mluví pravdu. Totiž, míním celou pravdu. Jeho příběh může být docela pravdivý, ale něco v jeho hlase zní falešně. Možná něco skrývá."

"Někdy mě děsíš," řekla.

"Mohu se mýlit."

Jill ale měla dojem, že tomu sám nevěří.

34

Minerva vzlétala denně před úsvitem ke cvičnému letu. Někdy zůstávala nahoře ještě hodinu po poledni. Někdy celý den křížovala po obloze a přistávala až večer. První týden byla jejím jediným pilotem Jill. Potom teprve pustila k řízení začínající piloty a budoucí důstojníky řídící gondoly.

Barry Thorn vstoupil do vzducholodi až za čtyři týdny po tom, kdy byla zahájena vzdušná cvičení. Jill trvala na tom, aby nejdřív absolvoval výcvik na zemi. I když býval zkušený pilot, nelétal už dvaatřicet let a dalo se předpokládat, že toho hodně zapomněl. Thorn proti jejímu rozhodnutí nic nenamítal.

Když se poprvé posadil na místo pilota, pozorně ho sledovala. Ať už ho Rybář podezíral z čehokoli, Thorn ovládal loď bezpečně, jako by to dělal trvale, po celá ta léta bez přestávky. Neměl ani potíže s navigací a simulované stavy ohrožení, které byly součástí tréninku, zvládal bez nejmenších problémů.

Jill cítila zklamání. Doufala, že ten člověk není tím, za co se vydává, a že se to ukáže během cvičných letů. Teď si však byla jistá, že tady před sebou má opravdu materiál na kapitána.

Thorn však byl velmi zvláštní muž. Zdálo se, že s každým snadno vyjde a že umí ocenit vtip jako každý jiný. Ale on sám nikdy nevtipkoval, a když byl mimo službu, držel se stranou. Přestože mu byla přidělena chýše asi dvacet metrů od Jillina obydlí, nikdy se u ní nezastavil ani ji nepozval k sobě. Svým způsobem se jí ulevilo. Aspoň se nemusela obávat, že by jí dělal nějaké návrhy. Jelikož se ani nepokusil najít si ženu, předpokládala, že by mohl být homosexuál. Ale on se zjevně nezajímal o mužské pohlaví o nic víc než o ženy. Patrně byl povahou samotář, ačkoli když chtěl, dokázal se chovat vstřícně a být přímo okouzlující. A pak se zničehonic jeho osobnost zavřela jako pěst a zanechala po sobě jenom něco jako živou sochu.

Všichni potenciální členové posádky vzducholodi Parseval byli neustále pod přísným dohledem. Každý se musel podrobit psychologickým testům zkoumajícím stabilitu osobnosti. Thorn prošel pozorováním i testy, jako by je sám vynalezl.

"To, že je v soukromí trochu divný, ještě neznamená, že není prvotřídní vzduchoplavec," mínil Firebrass. "Záleží na tom, jak se člověk chová nahoře."

Z Firebrasse a Bergeraca se vyklubali od přírody nadaní piloti vzducholodí. Což v případě Američana nikoho nepřekvapilo, neboť už měl nalétáno spoustu hodin v tryskových letadlech, helikoptérech a také v kosmické lodi. Ovšem Francouz pocházel z doby, kdy ještě neexistovaly ani balony, i když už byly předpovězeny. Nejsložitější mechanismy, s nimiž přišel do styku, byly doutňákový zámek a kolečkový zámek u pušky nebo křesadlový zámek muškety. Na to, aby si pořídil hodinky, byl příliš chudý, a ty ostatně vyžadovaly od majitele jedinou péči - aby je pravidelně natočil.

Přesto však rychle chápal instrukce, které dostal při výcviku na zemi a později při letu, ani mu nečinily potíže nezbytné základy matematiky.

Firebrass byl velmi dobrý pilot, ale de Bergerac ze všech nejlepší, jak si Jill postupně po dlouhém váhání připustila. Francouz měl neuvěřitelně rychlé reakce i úsudky; vypadalo to, že si v tom nijak nezadá s počítačem.

K dalším překvapivým kandidátům patřil John de Greystock. Tento středověký šlechtic se přihlásil jako dobrovolník do posádky polovyztužené Minervy, jejímž úkolem bude útok na Rexe. Jill se k jeho vyhlídkám stavěla skepticky; nevěřila, že by se dokázal adaptovat na vzdušné lety. Po třech měsících letů na Minervě se však s Firebrassem shodli v tom, že patří k nejlepším kandidátům na kapitána této vzducholodi. Byl zkušený a nemilosrdný válečník, a k tomu naprosto neohrožený. A nenáviděl krále Jana. Od chvíle, kdy ho při únosu první Clemensovy lodi Nikoli k pronajmutí královi muži zranili a hodili přes palubu, toužil po pomstě..

Jill přicestovala do Parolanda na konci měsíce zvaného Dektria čili Třináctý. Ve státu Parolando používali kalendář o třinácti měsících, neboť tato planeta neměla ani roční doby, ani oběžnici podobnou Měsíci. Lidé se tady jen ze zvyku drželi roku o 365 dnech, ale zvyk byl právě tak dobrý důvod jako jakýkoli jiný. Každý měsíc měl čtyři sedmidenní týdny, což dávalo dohromady dvacet osm dní. Dvanáct měsíců mělo tedy celkem 336 dní, tudíž bylo třeba přidat ještě další měsíc. Pořád ještě zbýval jeden den, a ten obvykle nazývali Dnem Nového roku. Jill přistála u břehu Parolanda tři dny před koncem 31. roku po vzkříšení.

Ted' měli leden roku 33 po vzkříšení a práce na stavbě vzducholodi už byly zahájeny, ale potrvá ještě téměř celý další rok, než bude připravena pro let k pólu. Zdržení se dalo částečně přičíst nevyhnutelným a nepředvídatelným komplikacím, zčásti ale také Firebrassovým velkolepým nápadům na vylepšení, které zapříčinily spoustu úprav v původních plánech.

Posádka lodi už byla vybrána, ale jmenování důstojníků Firebrass prozatím odkládal. Co se týkalo Jill, seznam byl definitivní až na místa prvního a druhého důstojníka. Jedno připadne Thornovi, druhé jí. Připadalo jí, že necítí žádné zvláštní napětí (to prožívala jen ve svých snech), jelikož Thornovi bylo patrně zcela lhostejné, jakou hodnotu dostane. Té lednové středy (někdy se lednu také říkalo První měsíc) byla šťastná. Práce na Parsevalu pokračovala tak uspokojivě, že se rozhodla skončit o něco dřív. Plánovala si, že vezme rybářský prut a zkusí v jezírku blízko své chýše nalovit nějaké ty "tlouště". Když vylezla na první kopec, spatřila Rybáře. Také si nesl rybářské náradí a proutěný košík.

Zavolala na něj, ohlédl se, ale na tváři se mu neukázal obvyklý úsměv na uvítanou.

"Vypadá to, že ti něco leží v hlavě," poznamenala.

"To ano, i když to vlastně není můj problém. Týká se však člověka, kterého považuji za svého přítele."

"Nemusíš mi to říkat."

"Myslím že ano. Týká se to tebe."

Zastavila se. "Co se děje?"

"Právě jsem se dověděl od Firebrasse, že psychologické testy ještě neskončily. Ještě zbývá poslední a každý člen posádky ho musí podstoupit."

"Jde snad o něco, z čeho bych měla mít strach?"

Přikývl. "Ten test zahrnuje hypnózu. Je nastaven tak, aby odhalil sebemenší nestabilitu, kterou předchozí testy nezjistily."

"Ano, jenže já..." Odmlčela se.

"Obávám se, že by hypnóza mohla objevit ty... hm, halucinace, které tě čas od času trápí."

Najednou jí zeslábla kolena. Na okamžik svět kolem ní zmatněl. Rybář ji přidržel za loket a paži a podepřel ji.

"Je mi to moc líto, ale připadalo mi, že bude lepší předem tě na to připravit."

Vytrhla se mu. "Jsem v pořádku." Vzápětí ale vyhrkla: "Bože všemohoucí! Neměla jsem žádné potíže už osm měsíců! Nevzala jsem si zvykačku od té doby, kdys mě našel v chýši! Jsem si jistá, že veškeré zbytkové účinky už musely dávno vyprchat. Navíc jsem tyhle stavy měla vždycky jenom pozdě v noci, když jsem byla sama doma. Myslíš si, že mě Firebrass vyhodí? Vždyť k tomu nemá žádný důvod!"

"Nevím," pravil Rybář. "Třeba hypnóza tyhle záchvaty neodhalí. Ale v každém případě, pokud tedy dáš na mou radu, myslím, že bys měla jít za Firebrassem a o všem mu říci. A ještě předtím, než začne s testováním."

"A k čemu to bude?"

"Kdyby přišel na to, že před ním něco tajíš, asi by tě rovnou vyhodil. Ale když za ním prostě zajdeš a povíš mu o svých potížích dřív, než dostaneš oficiální vyhodnocení testu, třeba bude ochoten podívat se na věc i z tvého hlediska. Já osobně si nemyslím, že bys pro naši loď představovala nějaké ohrožení. Ale na mém názoru nezáleží."

"Nebudu se nikoho doptávat!"

"To by ti u Firebrasse ani nepomohlo. Leda by se ještě zatvrdil."

Zhluboka se nadechla a rozhlédla se kolem, jako by doufala, že najde nějakou cestu k záchraně, snad cestu do jiného světa. Ještě před chvílí byla tak sebejistá, tak šťastná!

"Fajn. Není důvod odkládat to."

"To je statečné," řekl. "A rozumné. Přeju ti štěstí."

"Tak zatím na shledanou," rozloučila se a rázně vykročila, čelisti pevně sevřené.

Ale přes veškeré odhodlání se jí těžko dýchalo, když vystoupila po schodech do druhého patra, kde Firebrass bydlel a pracoval, a nemohla za to špatná fyzická kondice, ale čirá úzkost.

Firebrassova sekretářka řekla, že šéf odešel do svého pokoje. Překvapilo ji to, ale nezeptala se Agathy, proč dnes tak brzy skončil s prací. Možná že si také potřeboval odpočinout.

Předě dveřmi Firebrassova bytu stála osobní stráž, která velitele obvykle doprovázela. Za posledních šest měsíců došlo ke dvěma pokusům o atentát, proto ta bezpečnostní opatření. Útočníci při pokusu o atentát zahynuli, takže nemohli být podrobeni výslechu. Nikdo to nevěděl jistě, ale všeobecně se předpokládalo, že je poslal vládce jistého nepřátelského státu nedaleko po proudu Řeky. Dotyčný vládce se nikdy netajil svým úmyslem zmocnit se bohatství Parolanda - jak jeho nerostných surovin, tak i úžasných strojů a zbraní. Možná doufal, že odstraněním Firebrasse způsobí zmatek, který mu umožní provést úspěšnou invazi. To všechno ovšem byly pouhé domněnky.

Jill přistoupila k podporučíkovi, který velel čtyřem po zuby ozbrojeným mužům. "Ráda bych mluvila se šéfem."

"Je mi líto," odpověděl podporučík jménem Smithers. "Šéf vydal příkaz, že nechce být rušen."

"Proč ne?"

Smithers na ni vrhl zvláštní pohled. "Nemám ponětí, pane."

Její obavy se změnily v hněv. "Asi tam má ženskou, co?"

Podporučík řekl: "Ne. Ačkoli vám do toho nic není, pane." Zlomyslně se usmál. "Má návštěvu. Nováčka, jmenuje se Fritz Stern. Dorazil před hodinou. Je to Němec, a pokud vím, je to chlapík přímo od Zeppelina. Zaslechl jsem, jak povídá kapitánovi, že byl velitelem NDELAG, ať už to znamená cokoli. Ale má nalétáno o moc víc než vy."

Jill musela překonat touhu praštit ho do zubů. Věděla, že ji Smithers nikdy neměl rád a nepochybně ho bavilo popichovat ji.

"NDELAG," řekla a nenáviděla se za to zachvění hlasu, "to asi bude Neue Deutsche

Luftschiffahrts-Aktien-Gesellschaft."

Zdálo se jí, jako by její hlas přicházel zdálky a patřil někomu jinému. "Před první světovou válkou existovala v Německu pravidelná linka Zeppelinů, která se jmenovala DELAG. Vozila cestující a náklady. Ale o NDELAG jsem nikdy neslyšela."

"Patrně vznikla po vaší smrti." Smithers se stále zubil a bavil se jejím rozčilením. "Slyšel jsem, jak říká kapitánovi, že v roce 1984 absolvoval akademii ve Friedrichshafenu. Pověděl, že zakončil svou kariéru jako velitel superzeppelinu, který se jmenoval Viktorie."

Udělal se jí zle. Nejdřív Thorn a teď Stern...

Nemělo smysl tady postávat. Narovnála se v ramenou a řekla pevným hlasem: "Přijdu za ním jindy."

"Ano, pane. Je mi líto, pane," pravil Smithers s mírným úšklebkem.

Jill se odvrátila a zamířila ke schodům. Vzápětí se prudce otočila zpátky. Uvnitř se ozvala rána, někdo vykřikl. Z Firebrassova bytu vyběhl nějaký muž a třásl za sebou dveřmi. Když se ocitl čelem ke strážím, na okamžik strnul.

Strážci kvapně vytahovali z pouzder těžké pistole, Smithers už měl svůj meč napůl vytažený z pochvy.

Neznámý muž byl stejně vysoký jako Jill. Měl krásnou postavu se širokými rameny, útlým pasem a dlouhými nohama. Obličej měl také hezký, s ostře řezanými rysy, vlnité vlasy popelavě plavé, výrazné oči tmavě modré. Ale pleť měl nezdravě bledou a z rány na rameni se mu valila krev. V levé ruce držel zakrvácenou dýku. Vtom někdo zevnitř rozrazil dveře, objevil se Firebrass s rapírem v ruce. Tvář měl zkrfvenou a krvácel z čela.

Podporučík zvolal: "Sterne!"

Stern se prudce otočil a rozběhl se halou. Na jejím opačném konci nebyly schody, jen vysoké okno. Smithers vykřikl:

"Nestřílejte! Nemá kudy utéct!"

"Ale má, když proskočí oknem!" zaječela Jill.

Stern doběhl na konec haly. Skočil, ve skoku se obrátil tak, aby do plastového okna narazil zády, ohnutou paží si chránil obličej.

Okno ho nepustilo. Stern do něj narazil, hlasitě to zadunělo. Vzápětí se odrazil zpátky a spadl přímo na tvář. Zůstal ležet, Firebrass a podporučík s ostatními strážemi se hnali k němu. Jill je o vteřinu později dohonila.

Ale Stern byl zase na nohou ještě dřív, než k němu skupinka dorazila. Podíval se na muže, kteří se k němu řítily, pak na dýku, kterou upustil na zem, když se pokusil prorazit okno. Pak zavřel oči a zhroutil se na podlahu.

35

Když se Jill dostala na místo, Firebrass už u muže klečel a zkoušel mu tep.

"Je mrtvý!"

"Co se stalo, pane?" zeptal se podporučík.

Firebrass vstal. "Já bych hlavně moc rád věděl proč! Můžu vám říct jenom to, co se přihodilo. V klidu jsme si povídali, popíjeli a kouřili, dokonce dělali vtípy, on mi vykládal podrobnosti ze své profesionální kariéry. Všechno bylo v nejlepším pořádku. A ten chlap zničehonic vyskočí, vytáhne dýku a chystá se mě probodnout!

Musel se v tom momentě zbálznit, i když až do té chvíle vypadal naprosto normálně a přičetně. Něco jako by se v něm najednou pokazilo. Ostatně proč by potom jinak zůstala na místě mrtev? Musel to být infarkt."

"Infarkt?" ozvala se Jill. "Nikdy jsem neslyšela, že by tady někdo umřel na infarkt. Ty snad ano?"

Firebrass pokrčil rameny. "Jednou to musí být poprvé. Vzkříšení přece taky skončila, ne?"

"Vypadá až moc cyanoticky," řekla. "Co když spolkl nějaký jed? Ale nevěšila jsem si, že by si něco dával do úst."

"Kde by sehnal kyanid nebo jiný jed? Jedině tady v Parolandu," namítl Firebrass. "To nemohl stihnout, nebyl tu dost dlouho."

Pohlédl na Smitherse. "Zabalte to tělo a odneste ho do mé ložnice. Po půlnoci ho pak hodíte do Řeky. Ať si ho vezmou dračí ryby."

"Ano, pane," odvětil Smithers. "Co ta rána na vašem čele? Mám zavolat doktora?"

"Ne, zavážu si to sám. A nikomu ani slovo, jasné? To platí i pro tebe, Jill. Ani slovo. Nechci zbytečně dělat paniku."

Všichni přikývli. Smithers se ozval: "Myslíte, že i tohohle chlapa poslal ten hajzl Burr?"

"To nevím," odpověděl Firebrass. "A kašlu na to. Hlavně mě zbavte toho těla, jasné?"

Obrátil se k Jill. "Co ty tady vůbec děláš?"

"Chtěla jsem s tebou mluvit. Je to dost důležité, ale odložím to. Asi teď nemáš náladu na povídání."

"Nesmysl!" zazubil se. "Jasně že mám. Snad si nemyslíš, že mé tahle příhoda nějak rozhodila? Pojd' dál, jenom si zavážu tenhle šrám a promluvíme si."

Jill se usadila do čalouněného křesla v obývacím pokoji jeho luxusního apartmá. Firebrass na pár minut zmizel v koupelně a vrátil se s bílou páskou na čele.

Spokojeně se usmíval, jako by se nic zvláštního nestalo. "Co takhle něčeho se napít? Uklidní ti to nervy."

"Mně?" podivila se.

"No jo. Tak teda naše nervy. Nás obou. Přiznávám, že mě to přece trochu vykoledjilo. Nejsem superman, ať už o mně říkají cokoli."

Nalil purpurový květohlav do dvou vysokých sklenic do poloviny naplněných kostkami ledu. Nikde na tomto světě by se nenašly takovéhle sklenice ani led, ba ani leukoplast. Jedině v Parolandu. Přinejmenším o ničem takovém nikdy neslyšela.

Chvilí jen tiše uskrávali studený nakyslý nápoj, dívali se na sebe, ale nemluvili. Potom Firebrass řekl: "Fajn. To by snad stačilo, co se týče společenského chování. O čem jsi se mnou chtěla mluvit?"

Stěží ze sebe vypravila prvních pár slov. Jako by se jí v krku natlačila jedno na druhé a ven se hrnula pomačkaná a polámaná tím obrovským tlakem.

Odmlčela se a znovu se napila, potom pokračovala už pomaleji a srozumitelněji. Firebrass ji nepřerušoval, seděl tiše, sledoval ji svými hnědými očima se zelenými tečkami.

"Tak," skončila. "Tak to je. Musela jsem ti to říct, a je to ta nejtěžší věc, jakou jsem kdy udělala."

"A co že ses najednou rozhodla to vybalit? Protože ses doslechla o té hypnóze?"

Na vteřinu zaváhala, jestli nemá zalhat. Rybář by ji neprozradil a vypadalo by to mnohem lépe, kdyby bývala přiznala pravdu bez donucení.

"Ano, slyšela jsem o tom. Ale už předtím jsem uvažovala, že bych ti o tom měla říct. To jenom... Nesnáším představu, že mě teď z toho všeho vynecháte. Vážně nemyslím, že bych mohla loď nějak ohrozit."

"Kdyby tě to chytlo za letu v nějaké napjaté situaci, to by byl průšvih. Ale to ty víš. Já to vidím takhle, Jill. Když pomíneme Thorna, jsi náš nejlepší vzduchoplavec. Thorn se sice celý život zabýval létáním, ale létání pro něj neznamenal v životě úplně všechno. Zato ty jsi fakt fanatik. Vážně si myslím, že bys kvůli hodině letu radši prošvihla hrátky v seně. To já bych spíš zkusil zkombinovat obojí..."

Nerad bych tě ztratil, a kdyby na to mělo přijít, asi bych se bál, že si něco uděláš. Ne, nemusíš protestovat, vážně si to myslím. V tomhle ohledu jsi doopravdy nevyrovnaná osoba. Jenomže já musím mít na mysli prospěch své lodi a její posádky, takže bych tě fakt vyhodil, kdyby to bylo nezbytně nutné, ať by mě to sebevíc trápilo.

Takže to provedeme takhle. Dám ti zkušební lhůtu. Když nebudeš mít další záchvat halucinací do chvíle odletu vzducholodi na tu velkou cestu, tak letíš s námi.

Je tady jediná potíž. Musím se spolehnout na tvoje čestné slovo. No, vlastně ne tak docela. Můžu tě dát zhypnotizovat a ověřit si, že nelžeš. Ale to se mi moc nelíbí. To by znamenalo, že ti nevěřím. Nechci na lodi nikoho, komu nemůžu věřit na sto procent."

Jill měla chuť vrhnout se k němu a obejmout ho kolem krku. Oči se jí zamžily, skoro vzlykla radostí. Ale zůstala ve svém křesle. Důstojník kapitána neobjímá. Kromě toho by si její chování mohl špatně vyložit a pokusit se ji dostat do postele.

Vzápětí se zastyděla. Firebrass by žádnou ženu nezneužil. Bylo by pod jeho důstojnost takhle těžít ze svého postavení. Aspoň si to o něm myslela.

"Ještě nechápu to s tou hypnózou," řekla. "Jak to hodláš zařídit, aby ji podstoupili všichni kromě mě? To je diskriminace..."

"Změnil jsem názor." Vstal a přistoupil k psacímu stolu, napsal něco na kus papíru a podal jí ho. "Tohle vezmi dolů k doktoru Gravesovi. Zrentgenuje tě."

"Propána proč?" zeptala se zmateně.

"Jako tvůj kapitán ti můžu klidně říct zavři hubu a poslechni rozkaz. Což neudělám, protože by ses rozčílila. Dejme tomu, že se jedná o něco, co psychologové objevili v roce 2000. Kdybych ti prozradil, o co jde, tak by ten test nebyl k ničemu. Dám zrentgenovat každého člena posádky. Máš tu čest být první."

"Vůbec to nechápu," zamumlala. "Ale samozřejmě tam půjdu." Vstala. "Díky."

"Není zač. A teď mazej za doktorem Gravesem."

Když dorazila do ordinace, doktor mluvil do telefonu, mračil se a zuřivě žmoulal doutník.

"Tak jo, Milte. Zařídím to. Ale vůbec se mi nelíbí, že mi nedůvěřuješ." Zavěsil a obrátil se k ní. "Nazdar, Jill. Musíš

počkat, dokud nepřijde podporučík Smithers. Vezme snímky, jen co budou hotové, a hned je odnese Firebrassovi."
"Copak on má temnou komoru?"

"Ne. Tyhle se nemusejí vyvolávat. Tos nevěděla? Je to jako u jiných fotografií, vytvářejí se elektronicky v tom okamžiku, kdy je snímáš. Firebrass ten přístroj sám sestrojil. Je to vynález z roku 1998, aspoň podle toho, co o tom říkal."

Graves začal přecházet po místnosti tam a zpátky a kousal přitom doutník. "Zatraceně! Ani mě nenechá na ty snímky podívat! Proč, sakra?"

"Povídal, že nechce, aby ty snímky viděl kdokoli kromě něj. Je to prý součást psychologických testů."

"Jak by mu mohl rentgen hlavy něco říct o lidské duši? K čertu. Copak mu přeskočilo?"

"Snad nám to vysvětlí, až si prohlédne všechny ty snímky."

Zastavil se a ještě víc se zamračil. "Nebudu moct v noci usnout. Dělá mi to starosti. Člověče, jak já bych si přál, abych umřel o něco později! Já to na Zemi zabalil v roce 1980, takže jsem se nedožil dalších převratných objevů moderní medicíny. Právě včas, řekl bych. Asi bych se v té záplavě novinek utopil."

Obrátil se k Jill, namířil na ni konec doutníku. "Rád bych se tě na něco zeptal. Na něco, co mě už dlouho znepokojuje. Firebrass jako jediný ze všech lidí, které jsem tady potkal, žil ještě po roce 1983. Potkalas ty někoho z té doby?"

Překvapeně zamrkala. "Ne-e. Ne, nepotkala, když teď tak o tom přemýšlím. Kromě Firebrasse."

Na okamžik měla chuť říct mu o Sternovi. Asi bude těžké nechat si zrovna tohle tajemství pro sebe.

"No právě. Není to zatraceně divné?"

"Vlastně ani ne," řekla. "Jistěže jsem nemohla poznat celé údolí Řeky, ale procestovala jsem několik set tisíc kilometrů a mluvila jsem s několika tisícovkami lidí. Lidé z dvacátého století jsou patrně roztroušeni po troškách po celé délce Řeky. Pokud někde vstali z mrtvých ve větších skupinách, já o žádné neslyšela. To znamená, že na ně můžeš narazit kdekoli v Údolí, ale na jednom místě jich najdeš jenom pár. Většina obyvatel přitom bude z jiných dob."

Takže není divu, že jsou lidé narození po roce 1983 tak vzácní."

"Ano? No, snad. Aha, tady máme Smitherse a dva další bandity... Vstupte do mého paprskového salonku, má drahá, jak řekl pavouk mouše."

36

Z různých vydání Denních žvástů:

Dmitrij "Mít'a" Ivanovic Nikitin je dočasně jmenován pilotem a třetím důstojníkem Parsevala. Narodil se roku 1885 v Gomelu, v Rusku, rodiče pocházeli ze střední třídy. Otec vlastnil dílnu na výrobu postrojů, matka učila hře na klavír. Jeho kvalifikace pro členství v posádce a důstojnickou hodnost spočívá v praxi hlavního kormidelníka na vzducholodi Rusie postavené v roce 1909 francouzskou společností Lebaudy-Juillot pro ruskou vládu.

Hlavní instruktorka vzducholodi Jill Gulbirra říká, že Mít'ovy zkušenosti jsou z jejího pohledu poněkud omezené, ale prokázal skvělé schopnosti. Ovšem podle našich zpráv si až příliš oblíbil květohlav. Nech si poradit, Mít'o, a drž se od alkoholu raději dál.

...Vydavatel se nechystá obvinít pilota Nikitina. Při rozhovoru v nemocnici, z pochopitelných důvodů velmi krátkém, pan Bagg prohlásil: "Už mě složili k zemi lepší chlapi než tenhle přerostlý flákač. Až mi příště vrazí do kanceláře a bude si to chtít vyřídit, budu připraven. Proč jsem ho nedal zavřít? Nejen proto, že mám vlídnou povahu a zlaté srdce. Chci mít příležitost vymlátit mu mozek z hlavy. Mluv jemně, ale vezmi si pořádnou hůl!"

...Ettore Arduino je Ital (co také jiného?), ale je to modrooký blondák a mohl by se vydávat třeba za Švéda, kdyby ovšem udržel pusu zavřenou a nejedl česnek. Jak všichni až na pár nováčků víte, překročil hranice Parolanda před dvěma měsíci a byl okamžitě zařazen do tréninkových letů. Jeho historie je slavná, leč tragická. Sloužil jako hlavní strojník na vzducholodi Norge a pak na Itálii, jíž velel Umberto Nobile. (Viz strana 6 s minizivotopisem tohoto syna Říma.) Norge uskutečnila svůj původní záměr přeletět nad severním pólem 12.května 1926. Současně prokázala, že mezi severním pólem a Aljaškou neleží žádná pevnina, jak dříve prohlásil velký badatel komodor Robert E. Peary (1856-1920), první člověk, jenž dosáhl severního pólu (1909). (Ačkoli Pearyho doprovázel černocho Matthew Henson a čtyři Eskymáci, jejichž jména si nepamatujeme, a ve skutečnosti první stál na pólu Henson.)

Italia také přeletěla nad severním pólem, ale cestou ke King's Bay narazila na neobyčejně silný protivítr. Řízení se vinou silného nánosu ledu zaseklo; zdálo se, že havárii už nic neodvrátí. Avšak led se podařilo odstranit a vzducholod' pokračovala v cestě. Po nějaké době začala zvolna klesat. Posádka mohla pouze bezmocně přihlížet, jak královna nebes padá na led. Řídící gondola byla nárazem od lodi odtržena, což nikdo nemohl předem očekávat. Když se lidé z vyhrabali z trosek, spatřili, jak vzducholod' odlehčená ztrátou gondoly, znovu stoupá vzhůru.

Ettore Arduino byl naposled viděn, jak stojí na lávce vedoucí k motorové gondole na pravoboku. Jak později prohlásil pražský fyzik Dr.František Běhounek, Arduino měl ve tváři čirý úžas. Italia letěla dál a nikdo už ani ji ani zbytek posádky nespatriil. Tedy, na Zemi.

Arduino vypráví, že zemřel zmrznutím poté, co Italia podruhé a naposled spadla na led. Podrobné vyličení jeho strašlivých zážitků otiskneme v příštím čtvrtletním vydání. Po této zkušenosti, kdy skutečně mrzla krev v žilách, by žádný rozumný člověk neočekával, že by se Ettore dobrovolně zúčastnil dalšího letu. Jeho však nijak neodradila, naopak, podle vlastního vyjádření se už těší na novou polární expedici. Nás pochopitelně nezajímá, co se povídá o

Italech, a chováme hluboké pohrdání vůči postoji, který převládal v Tombstonu, totiž že všichni Taliáni jsou zbabělci. Naopak: osobně jsme přesvědčeni, že mají víc odvahy než rozumu, a jsme si jisti, že Ettore se stane ozdobou naší posádky.

...naposled viděn, jak zoufale vesluje směrem ke středu Řeky a pan Arduino na něj pálí z nové pistole Mark IV. Bud' to ta zbraň není tak skvělá, jak se povídá, nebo bylo střelecké umění pana Arduina toho dne silně pod normálem...

...Váš nový redaktor přijímá návrh prezidenta Firebrasse a hodlá ústavou zajištěnou svobodu slova poněkud zjemnit taktnějším přístupem.

...Pan Arduino byl propuštěn poté, co slíbil, že své stížnosti, ať už oprávněné či neoprávněné, nebude řešit pomocí násilí. Nově ustanovená Rada pro občanské spory bude nadále tyto záležitosti projednávat s prezidentem Firebrassem jako soud posledního odvolání. Ačkoli pana Bagse citelně postrádáme, musíme připustit, že...

...Metzing byl v roce 1913 velitelem Útvaru námořních vzducholodí Německého císařství. Dosáhl hodnosti korvetního kapitána na Zeppelinu L-1, který se 9. září 1913 během manévru zřítil k zemi. Šlo o první námořní zeppelin, který havaroval. Havárii nezpůsobila ani nedbalost posádky, ani porucha na lodi, ale tehdejší neznalost meteorologických podmínek ve vyšších vrstvách atmosféry. Jinými slovy byly předpovědi počasí tehdy teprve v plenkách. Zuřivý poryv větru zvedl vzducholod' L-1 nad její maximální výšku a pak jí mrštil dolů. Se stále se otáčejícími vrtulemi a vypouštějící zátěží zřítla se do moře poblíž Helgolandu. Metzing zahynul spolu s většinou své posádky... Vítáme tohoto zkušeného důstojníka a sympatického gentlemana v Parolandu a doufáme, že všechnu smůlu už nechal za sebou.

...Jako blesk! Právě dorazila! Objevila se další veteránka vzducholodí, Anna Karlovna Obrenovová. Přicestovala zdaleka, z místa vzdáleného zhruba 40 tisíc kilometrů proti proudu Řeky. V krátkém interview, které nám poskytla dřív, než byla uvedena do hlavního stanu prezidenta Firebrasse, sdělila, že velela sovětské nákladní vzducholodi Lermontov a má nalétáno 8584 hodin na této i dalších vzducholodích. Čímž překonává naše dosavadní rekordmany Gulbirru s 8342 hodinami a Thorna s 8452 hodinami. Podrobnou zprávu o Obrenovové najdete v zítřejším vydání. Zatím o ní můžeme říct jen tolik, že je to krasavice, fakticky fešanda!

37

Bylo to docela legrační, i když zase ne právě k smíchu. Celou dobu si dělala starosti, že se objeví muž, který bude mít víc nalétaných hodin než ona. Jeden se skutečně objevil, ale nijak se nedral dopředu. Jeho jedinou ambicí bylo dostat se na vzducholod' a zdálo se, že mu nezáleží na hodnosti, jaká mu bude přidělena.

Nějak jí nikdy nepřišlo na mysl, že by ji mohla nahradit žena. V její době bylo mezi důstojníky velmi málo žen. A lidí, kteří přežili rok 1983, se našlo právě tak málo - vlastně za celou dobu jejího pobytu dorazil jen jeden. Prostě si se vzduchoplavci z toho období nedělala starosti. Podle toho, co vykládal Firebrass, došlo po roce 1983 k obrovskému rozmachu vyztužených vzducholodí. Jenomže se pořád zdálo, že příchod letců z té doby je vysoce nepravděpodobný. Náhoda však vrhla kostky, a teď tady máme Obrenovovou, ženu, která nalétala 860 hodin jako kapitánka obrovské sovětské vzducholodi.

Jmenování důstojníků zatím stále nebylo oznámeno. Teď už na tom nezáleželo. Jill věděla, že ta drobná blondýnka bude prvním důstojníkem. Když se na věc podíváme realisticky, mělo by to tak dopadnout. Být na Firebrassově místě Jill, sama by jí tu hodnost přidělila.

Na druhé straně do odletu Parsevala na výpravu k pólu už zbývaly jen dva měsíce. Možná že bude Ruska potřebovat delší trénink. Za třicet čtyř let života dole na zemi mohla ledacos zapomenout. Zbývá jí jen měsíc na to, aby si znovu zvykla na balony, zatímco bude trénovat na Minervě, a další měsíc na seznámení s velkou lodí.

Dá se to stihnout? Jistěže dá. Jill věděla, že ona sama by to za tu dobu dokázala.

Když Agatha uvedla Obrenovovou, seděla Jill s ostatními kandidáty na místa důstojníků v konferenční místnosti. Jakmile přichází spatřila, srdce se jí v těle obrátilo jako nějaký líný motor. Vycítila, o koho se jedná, ještě dřív, než uslyšela Agathino triumfální ohlášení totožnosti návštěvnice.

Anna Obrenovová byla malá a útlá, ale s poměrně dlouhými nohama a plnými nádry. Měla dlouhé plavé vlasy a velké modré oči, obličej ve tvaru srdce, výrazné lící kosti a ústa prohnutá jako luk, opálenou pleť, prostě kráska, jak ji ostatně označil i článek v novinách.

Nechutně křehká a velmi ženská. Tohle vážně nebylo fér.

Přesně ten typ, který muži touží chránit, a přitom současně dostat do postele.

Firebrass byl okamžitě na nohou a hrnul se k ní s planoucím očima, zjevně přetékající mužskými hormony tak, až z něj odkapávaly.

Ale mnohem víc Jill zarazila Thornova reakce. Když Obrenovovou spatřil, vyskočil, otevřel ústa, zavřel je, zase otevřel a znovu sklapl. Jeho brunátná pleť v tu chvíli úplně zbledla.

"Znáte ji?" zeptala se tiše Jill.

Sedl si a na okamžik si zakryl tvář rukama. Pak je odtáhl a odpověděl: "Ne. Na vteřinu se mi zdálo, že ji poznávám. Tolik se podobá mé první ženě! Nemůžu tomu uvěřit."

Thorn zůstal sedět na místě a chvíli se. Ostatní se shlukli kolem Obrenovové. Až když se jí všichni představili, zvedl se a šel si s ní potřást rukama. Řekl jí, jak neuvěřitelně mu připomíná jeho manželku. Věnovala mu oslnivý úsměv. "Oslnivý" je sice ořepaný výraz, ale v tomhle případě jediný opravdu výstižný. S cizím přízvukem se zeptala: "Miloval jste svou ženu?"

Byla to dost nečekaná poznámka. Thorn o krok ustoupil. "Ano, velice. Ale opustila mě."

"To je mi líto," řekla Obrenovová. Pak už si ti dva nevyměnili ani slovo.

Firebrass se konečně posadil a nabídl jí jídlo, cigaretu a pití. Přijala jen jídlo, zbytek odmítla.

"Znamená to snad, že nemáte žádné neřeší?" zeptal se Firebrass. "Doufal jsem, že máte alespoň jednu."

Obrenovová jeho jasnou narážku ignorovala. Firebrass pokrčil rameny a začal jí klást otázky. Jill poslouchala, jak Ruska podává stručnou zprávu o své praxi, a upadala do stále hlubší deprese. Obrenovová se narodila ve Smolensku v roce 1970, získala kvalifikaci technika vzduchoplav-by a v roce 1984 vstoupila jako nováček na vzducholod'. V roce 2001 už se stala kapitánem nákladní vzducholodi Lermontov, která převážela i cestující.

Nakonec Firebrass usoudil, že už musí být unavená. Prikázal své sekretářce, aby pro ni našla ubytování. "Přednostně v této budově," dodal.

Agatha prohlásila, že zde nejsou žádné volné pokoje. Nově přichází se musí spokojit s chýší blízko Thornu a Gulbirry. Firebrass se zatvářil zklamaně. "No dobře, snad pro ni tady najdeme místo někdy později. Radši půjdu s vámi, Anno, a dohlédnu na to, aby vám nepřidělili nějakou mizernou díru."

Jill se cítila opravdu bídně. Jak mohla spoléhat na objektivitu muže, kterého Ruska očividně pobláznila?

Dovolila si na chvíli se oddat svým představám. Co kdyby tu malou Rusku unesla a nechala ji svázanou na nějakém skrytém místě, dokud Parseval nevzlétne? Firebrass by určitě neodložil odlet, dokud ji nenajdou. A pak by se prvním důstojníkem stala Jill Gulbirra.

A když už by něco takového dokázala provést s Obrenovovou, proč ne i s Firebrassem? Pak by se mohla stát kapitánem!

Byly to příjemné představy, ale ve skutečnosti by nic podobného neudělala, i kdyby měla sebevíc síly. Nemohla tak násilně porušit jejich lidská práva a jejich důstojnost; tím jako by spáchala násilí i sama na sobě a sama sebe zničila.

Během následujícího týdne chvílemi zuřivě bušila pěstmi do stolu a chvílemi bezmocně vzlykala. Někdy obojí najednou. Potom si řekla, že se chová jako nezralá a nezodpovědná osoba. Je třeba přijmout to, čemu se nelze vyhnout, a těšit se z toho, co zbývá. Copak je tak strašně důležité, aby se stala kapitánem vzducholodi?

Pro ni jistě. Ale jinak to nikoho na světě vůbec nezajímá.

A tak spolkla své zklamání a znechucení.

Rybář určitě tušil, jak jí je. Mnohokrát ho přistihla, jak se na ni pozorně dívá. Obyčejně se pak usmál nebo se odvrátil. Jenomže věděl! Až moc dobře věděl!

Uběhlo šest měsíců. Firebrass vzdal své pokusy přimět Obrenovovou, aby se k němu nastěhovala. Od samého začátku nedělal žádné tajnosti s tím, o co mu jde, a netajil se ani se skutečností, že ho odmítla.

"Někdy vyhraješ, někdy prohraješ," řekl jednou Jill s ironickým úsměvem. "Možná není na mužské. Vím tady nejmiň o tuctu dalších, co kvůli ní vzdychali, a ona zůstala chladná jako Venuše Milóská."

"Jsem si jistá, že není lesbička," namítla Jill.

"Ty bys to asi měla poznat, co? Cha, cha!"

"Do háje, však ty víš, že jsem bisexuální," zavrčela hněvivě a obrátila se k odchodu.

"Správné slovo je nerozhodná!" volal za ní.

Tou dobou Jill žila s Ábelem Parkem, vysokým, urostlým, hezkým a inteligentním mužem. Patřil k Dětem Řeky, k těm, kdo na Zemi zemřeli po pátém roce věku. Abel si nepamatoval ani na místo, kde se narodil, ani na svou mateřskou řeč. Přestože vstal z mrtvých v oblasti osídlené středověkými Hindy, ujal se ho a vychoval ho skotský pár. Byli to lidé rolnického původu, z nížin, a žili na Zemi v osmnáctém století. Přes svou chudobu se jeho adoptivní otec dokázal stát lékařem v Edinburghu.

Abel opustil místo, kde vyrostl, když byli jeho rodiče zavražděni. Vydal se po proudu Řeky, až dorazil do Parolanda.

Jill se velmi zalíbil a požádala ho, aby se k ní nastěhoval. Abel nabídku rád přijal a prožili spolu pár idylických měsíců.

Jenomže se brzy ukázalo, že je sice dost inteligentní, ale nevzdělaný. Jill ho naučila, co mohla; historii, filozofii, poezii, dokonce trochu aritmetiky. Dychtil po vzdělání, ale po nějaké době ji obvinil, že se k němu chová příliš blahosklonně.

Jill obvinění zaskočilo a ihned ho popřela. "Jenom jsem ti chtěla poskytnout trochu vzdělání, to, co ti chybí, protože jsi umřel tak malý."

"Jistě, ale jsi tak hrozně netrpělivá! Pořád zapomínáš, že nemám tvoje zázemí. Věci, které tobě připadají prosté, protože jsi s nimi vyrůstala, mě matou, protože o nich z předchozího života nic nevím." Odmítl se, pak prohlásil: "Ty jsi vzdělaněcký šovinista. Stručně řečeno... Jak je to slovo? Jo. Snob."

Tohle Jill opravdu vyvedlo z míry. Popřela to, bránila se, ale když se nad tím zamyslela, musela připustit, že Abel má možná pravdu. Tou dobou už však bylo na nápravu pozdě. Opustil ji kvůli jiné ženě.

Utěšovala se tím, že si její bývalý druh zvykl na představu o mužské nadřazenosti a připadalo mu obtížné akceptovat ji jako sobě rovnou.

Později si uvědomila, že to je pouze část pravdy. Ve skutečnosti jím v hloubi duše pohrdala, protože se jí duševně nemohl vyrovnat. Byl to neuvědomělý postoj, a teď, když ho v sobě odhalila, toho litovala. V podstatě se cítila zahanbena.

Potom už se nepokusila o navázání trvalejšího vztahu. Vyhledávala partnery, muže i ženy, jinž stejně jako ji šlo jenom o sexuální uspokojení. Toho obvykle dosáhli, ale stejně potom vždycky cítila znechucení. Přece jen potřebovala skutečnou náklonnost a přátelství.

Připadalo jí, že Obrenovová a Thorn se po této stránce nejspíš chovají podobně jako ona. Přinejmenším se k nim do chýši nikdo nenastěhoval. Vlastně ale nikdy nepozorovala, že by se vůbec s někým sblížili způsobem, který by se dal vyložit jako sexuální zájem. Dokonce se zdálo, že nepěstují ani známosti na jedinou noc. Ovšem Thornovi společnost Obrenovové nejspíš vyhovovala. Jill je často vídala, jak spolu vážně rozmlouvají. Možná se Thorn pokoušel ji získat. A ona ho možná odmítla právě proto, že by si připadala jen jako náhražka za jeho první ženu.

Tři dny před startem vzducholodi byla ohlášena velká slavnost. Jill opustila oblast pláně, protože tam začínalo být hlučno a tlačence. Přicházeli lidé ze vzdálených míst proti i po proudu Řeky. Odhadovala, že už teď jich v Parolandu táboří několik set tisíc, a ten počet se těsně před odletem Parsevala pravděpodobně ještě zdvojnásobí. Ukryla se ve své chýši a vycházela ven, jen když si chtěla trochu zarybařit. Druhého dne, když tak seděla na břehu jezírka a upírala pohled do vody, zaslechla, jak se někdo blíží.

Takový vpád do soukromí ji rozzlobil, ale hněv se okamžitě vytratil, když spatřila Rybáře. Nesl si rybářský prut a svůj proutěný košík. Tiše se posadil vedle ní a nabídl jí cigaretu. Zavrtěla hlavou. Chvilí hleděli na hladinu jezírka zvlněnou větrem, z níž tu a tam vyskočila rybka.

Nakonec promluvil: "Už brzy budu muset dát sbohem svým žákům a svým rybářským lovům."

"Stojí ti to za to?"

"Myslíš, jestli mi stojí za to obětovat tenhle příjemný způsob života a vydat se na výpravu, která může skončit smrtí? To poznám, až k tomu dojde, ne?" Po krátké odmlce dodal: "Jak ses měla ty? Vyskytly se nějaké zážitky podobné tamté noci?"

"Ne, jsem v pořádku."

"Ale v srdci pořád nosíš zaražený nůž."

"Co tím myslíš?" Otočila hlavu k němu, pohlédla na něj. Doufala, že její údiv navenek působí o něco věrohodněji, než se jeví jí samotné.

"Vlastně bych měl říct tři nože. Kapitánská hodnost, ta Ruska, a především ty sama."

"Jistě, mám různé problémy. A kdo nemá? Ty jsi snad výjimka? Jsi vůbec člověk?"

Usmál se. "To tedy jsem. Víc než leckdo jiný, řekl bych zdánlivě neskromně. A proč? Protože jsem dovedl své lidské schopnosti až téměř na hranici možností. Nečekám, že mi uvěříš, ani teď, ani později. Ačkoli, snad jednoho dne... Ale ten den možná ani nepřijde."

Ale ještě k tvé otázce ohledně mé příslušnosti k lidskému rodu. Někdy jsem uvažoval o tom, zda všichni lidé, které potkáváme, jsou opravdu lidmi. Míním, zda skutečně patří k rodu Homo sapiens.

Je možné, dokonce se mi to jeví vysoce pravděpodobně, že ti Neznámí, kteří za tohle všechno nesou zodpovědnost, mají mezi námi agenty. Z jakého důvodu, to přesně nevím. Například by mohli sloužit jako katalyzátory určitých našich činů. Těmi činy nemyslím třeba stavbu říční lodi nebo vzducholodi, i když i na tom by se mohli podílet. Především teď mluvím o duševních činech. Jde snad o to

dát průchod skutečné humanitě? A kam by asi tak měla směřovat? K nějakému cíli podobnému tomu, jaký si stanovila církev Druhé šance? K duchovnímu cíli, k očištění lidského ducha? Nebo, mám-li to vyjádřit křesťansko-muslimskou metaforou, k oddělení ovcí od kozlů?"

Odmíchl se a potáhl z cigarety.

"Abych pokračoval ve svém náboženském přirovnání. Je možné, že v tomto světě působí dvě síly, dobrá a zlá. Jedna z nich se nám snaží zabránit v dosažení onoho cíle."

"Cože?" vyhrkla. "A máš pro to nějaký důkaz?"

"Ne, je to jen spekulace. Pochop, nemyslím tím nic v tom smyslu že Satan či Lucifer skutečně vede studenou válku proti Alláhovi, či Bohu, jehož my s úfistě raději nazýváme Tím Pravým. Občas jenom přemítám, zda tu přece jen není jistá paralela... No, stejně je to jen pouhý dohad. Pokud jsou mezi námi nějakí agenti, pak vypadají jako lidé."

"Je ti o tom známo něco, co já nevím?"

"Snad jsem pár věcí vyzozoroval. Ty jistě také, jenom s tím rozdílem, že sis je nesložila do určitého obrazu, do jistého plánu. Je to temný plán. I když je možné, že se na něj dívám z nesprávné strany. Kdybych ten vzor obrátil, zdálo by se mi, že září jasným světlem."

"Ráda bych věděla, o čem to vlastně mluvíš. Nechtěl bys mě do toho... plánu trochu zasnětit?"

Vstal a odhodil nedopalek cigarety do jezera. Z vody vyskočila ryba, zhltna ho a se šplouchnutím se zase ponořila.

"Pod tímhle vodním zrcadlem se děje spousta věcí," ukázal na jezero. "Nevidíme je, protože voda je jiný živý než vzduch. Ryby vědí, jak to tam u nich dole vypadá, ale to nám je k ničemu. Můžeme nanejvýš potopit do temnoty pod hladinou svoje háčky a doufat, že něco vylovíme."

Kdysi jsem četl povídku o rybě, která seděla na dně temného, hlubokého jezera s prutem vystrčeným nahoru do vzduchu a chytala lidi na návnadu."

"To je všechno, co mi k tomu povíš?"

Přikývl. "Předpokládám, že budeš večer na Firebrassově slavnosti na rozloučenou."

"Účast je povinná. Ale vůbec se mi tam nechce. Nakonec se to zvrhne v nějakou opileckou pranicí."

"Neušpínáš se od prasat, když se sama nebudeš chovat jako prase. Můžeš být s nimi, ale ne jako jedna z nich. Pak můžeš vychutnávat svůj pocit nadřazenosti nad nimi."

"Ty jsi ale trdlo," řekla. Vzápětí se rychle opravila. "Promiň. To já jsem trdlo. Máš mě přečtenou."

"Firebrass asi večer oznámí rozdělení důstojnických hodností a jména pilotů."

Na okamžik zadržela dech. "Taky si to myslím, ale ani na to se dvakrát neteším."

"Přilíš si ceníš hodností. A co je horší, sama to dobře víš, a nehodláš proti tomu nic dělat. Ale stejně bych řekl, že máš

velkou šanci."

"Doufám."

"Mimochodem nechtěla bys nasednout ke mně do člunu a zarybařit si společně?"

"Ne, díky." Ztuhle se zvedla a vytáhla prut z vody. Návnada z háčku zmizela. "Půjdu domů, sednu si a budu chvíli přemýšlet."

"Jenom ať nevysedíš mladé," zašklebil se na ni.

Jen si odfrkla a vydala se zpátky do své chýše. Cestou; domů musela projít kolem Thornova obydlí. Z domku se i ozývaly rozzlobené hlasy. Poznala Thorna a Obrenovovou.

Že by se ti dva nakonec přece jen dali dohromady? Ale i nezdá se, že by jim to nějak zvlášť svědčilo.

Na okamžik zaváhala, skoro ji přemohla zvědavost. Ráda by si tajně poslechla, jak se ti dva hádají. Ale ovládla se a pokračovala v cestě. I tak slyšela Thorna něco křičet v jazyce, který neznala. Takže by jí stejně nebylo nic platné, kdyby poslouchala za dveřmi. Ale co to může být za jazyk? Rozhodně jí nepřipomínal ruštinu.

Obrenovová něco řekla v téže řeči, tišeji, ale i tak dost nahlas, aby ji Jill slyšela. Patrně Thorna žádala, aby ztišil hlas. Následovalo ticho. Jill zrychlila krok, doufajíc, že nikdo z nich nevyhlédne ven a nepomyslí si, že snad kolem nich slídila. Měla o čem přemýšlet. Pokud jí bylo známo, Thorn ovládal angličtinu, francouzštinu, němčinu a esperanto. Jistě mohl pochytit tucet dalších jazyků, když putoval podél Řeky. Tomu se neubráníl ani ten nejméně nadaný lingvista.

Ale nebylo by přirozenější, kdyby spolu hovořili mateřskou řečí některého z nich nebo esperantem? Používali záměrně jazyk, o němž věděli, že mu nikdo nerozumí?

Měla by se o tom zmínit Rybáři. Třeba by jí tu záležitost dokázal vysvětlit. Jenomže v té chvíli k tomu neměla příležitost, a do odletu Parsevala na to zapoměla.

38

Hádky z Hádů

26. ledna, r. 20 po vzkříšení

Peter Jairus Frigate

na palubě Flámy

jižní mírný pás

Svět Řeky

Robert F. Rohrig

Po proudu Řeky (doufám)

Milý Bobe!

Za třináct let na palubě této lodi jsem Ti poslal jedenadvacet těchto zpráv. Lazarovy listy, Sloky od Styxu, Chóry od Cháróna, Postřehy z Podsvětí, Melodie Mictlanu, Tirády z Tír na nOc, Tóny Tuonely, Alegorie z al-Siratu a tak dál. Všechno tohleto intelektuální hraní s aliteracemi.

Před třemi lety jsem hodil do vody svůj Telegram z Tartaru. Vypsal jsem Ti v něm všechno důležité, co se přihodilo od chvíle, kdy jsi v St.Louis zemřel - na přemíru života. Ovšem, vím, že jsi ten dopis nemohl dostat, leda přispěním té nejdivočejší náhody.

Takže teď je slunné odpoledne, sedím na palubě dvojstěžníku a píšu perem z rybí kosti a inkoustem ze sazí na bambusový papír. Až dopíšu, svinu stránky do ruličky, zabalím je do rybí blány a vložím do bambusového válečku. K jeho otevřenému konci přitluču víčko z bambusu. Potom se pomodlím ke všem místním bohům. A hodím váleček do vody. Ať Ti ho říční pošta doručí!

Kapitán, Martin Farrington či Frisko Kid, právě stojí u kormidla. Jeho rudohnědé vlasy na slunci září a vlají ve větru. Připomíná napůl Polynésana, napůl Kelta, ale není ani jedno, ani druhé. Je to Američan anglo-velšského původu, narodil se v Oaklandu v Kalifornii roku 1876. Tohle mi neprozradil on, to vím, protože znám jeho pravou totožnost. Viděl jsem spoustu jeho fotek, takže jsem ho poznal. Nemůžu ho tady jmenovat; nejspíš má nějaký vážný důvod, proč cestuje pod pseudonymem. (Který mimochodem pochází od dvou jeho vymyšlených postav.) Ano, býval slavným spisovatelem. Možná na to přijdeš, i když o tom trochu pochybuju. Jednou jsi mi řekl, žeš četl jednu jeho věc, Povídky rybářské hlídky, a že to byla pitomost. Rozčílilo mě, že si nechceš přečíst jeho hlavní díla, která ho zařadila mezi klasiky. Kapitán, jeho první důstojník Tom Rider čili "Tex", a Arab jménem Nur jako jediní zbylí z původní posádky. Ostatní postupně odpadli z nejrůznějších důvodů: smrt, nuda, nesnášenlivost a tak dál. Ze všech lidí, které jsem na Řece potkal, se Tex a Kid nejvíce blíží pojmu "slavné osobnosti". Kdysi jsem se skoro seznámil s Georgem Simonem Ohmem (víš, co to jsou "ohmy", ne?) a Jamesem Nasmythem, vynálezcem parního bucharu. A teď, podívejme se! Rider a Farrington se nacházejí blízko vrcholu pomyslného žebříčku dvaceti lidí, které bych tady potkal nejraději. Je to dost divný seznam, ale já jsem také divný, však jsem člověk, ne?

Pravé příjmení prvního důstojníka pochopitelně není Rider. Na jeho tvář se nedá jen tak zapomenout, i když nad ní chybí ten desetigalonový klobouk. Patřil k největším filmovým hrdinům mého dětství, řadil se hned vedle oblíbených hrdinů z knih: Tarzana, Johna Cartera, Sherlocka Holmese, Dorotky ze země Oz a Odyssea. Z 260 westernů, které natočil, jsem viděl nejméně čtyřicet. Obvykle běžely jako druhé nebo třetí představení v těch druhořadých peorijských kinech jako Grand, Princezna, Kolumbie a Apollo. (Všechna tahle kina zanikla ještě před mým padesátým rokem.) Jeho

filmy mi daly jedny z nejhezčích chvil života. Nevybavím si už jednotlivé scény, natož podrobnosti, všechny mi splývají v jeden zářivý sestřih s Riderem jako největší, ústřední postavou.

Když mi bylo dvaapadesát, začal jsem se zajímat o psaní životopisů. Vzpomínáš, jak jsem se spoustu let chystal napsat obsáhlou biografii sira Richarda Francise Burtona, toho slavného (nebo neslavného, jak se to vezme) cestovatele, badatele, spisovatele, překladatele, šermíře, antropologa atd. z devatenáctého století?

Jenomže finanční potřeby mě příliš zaměstnávaly a nutily pracovat na jiných věcech, takže jsem toho na Burtonově životopisu mnoho neudělal. A když už se zdálo, že konečně budou okolnosti pro psaní Neohroženého královna rytíře příznivější, vydal Byron Farwell svůj skvělý Burtonův životopis. Takže jsem se rozhodl pár let počkat, až bude trh připraven na další knihu o Burtonovi. A když už jsem se chystal začít podruhé, vyšel Burtonův životopis od Fawna Brodieho, pravděpodobně ten nejlepší.

Znovu jsem svůj projekt odložil, tentokrát o deset let. Mezitím jsem měl v plánu napsat životopis oblíbeného filmového hrdiny mého dětství (i když jsem jako svého dalšího favorita hodnotil Douglase Fairbankse staršího).

Přečetl jsem o svém hrdinovi spoustu článků ve filmových časopisech, v publikacích věnovaných westernům, prošel jsem hromady novinových výstřížků. Podle nich se zdálo, že ve skutečnosti vedl život ještě dobrodružnější a bouřlivější než postavy, které hrál ve filmu.

Jenomže jsem musel dál psát sci-fi, protože mi chyběly peníze na to, abych se pustil do výprav za pamětníky (pokud bych je vůbec našel). Našli by se takoví, kteří by mi mohli říct podrobnosti o jeho četných a různorodých zaměstnáních. Byl texaským rangerem, policejním velitelem v Novém Mexiku, zástupcem šerifa v Oklahomě a také s Rooseveltovým oddílem Rough Riders na hoře San Juan, vojákem ve Filipínském povstání a v Boxerské vzpouře, krotitelem koní pro Brity a žoldnéřem patrně na obou stranách v Burské válce, a také Maderovým žoldnéřem v Mexiku. A pochopitelně účinkoval v různých šou z Divokého západu a byl jednou z nejlépe placených filmových hvězd své doby.

Novinovým článkům se nedá věřit. Dokonce i ty, které prohlašovaly, že o něm mají přesné informace, si vzájemně odporovaly. I jeho nekrology obsahovaly spoustu rozporů. Navíc jsem věděl, že společnosti Fox a Universal záměrně vypustily do oběhu spoustu historek z jeho života, které mu měly dělat reklamu, a tudíž silně přeháněly nebo obsahovaly vyložené lži.

Žena, která se považovala za jeho první manželku, o něm napsala knihu. Podle ní bys nikdy nevěřil, že se s ní rozvedl a posléze se ještě dvakrát znovu oženil. Nebo že měl s jinou ženou dvě dcery. Nebo že měl "problém s pitím". A nemanželského syna, který se stal klenotníkem v Londýně.

Domnívala se, že je jeho první žena, ale jak se ukázalo, jedna nebo dvě manželky už ji v pořadí předešly. Jejich počtem si nikdo nebyl tak docela jistý.

Fakt, že v jejich očích zůstal přes tohle všechno navždycky dokonalým hrdinou, vypovídá mnohé o mužích. Ještě víc to však říká o té ženě.

Jednou mi o něm napsal dobrý přítel Coryell Varoll (asi si na něj vzpomeneš, byl to cirkusák, akrobat, žonglér, provazochodec, úžasný piják piva a Tarzanův fanoušek). To bylo někdy v roce 1964.

"Když jsem se s ním setkal poprvé, připadalo mi to, jako bych potkával Boha... Po letech, když jsme už spolu mockrát byli na stejné štaci (tím myslel cirkus), se ta posvátná bázeň vytratila, ale je fakt, že ho lidé vždycky měli rádi a děcka ho milovala, i když už netočil... Střízlivý to byl ten nejlepší chlapík, a když se opil, pral se kvůli sebestenší zámince a dělal ty nejhnusnější věci (což asi dělám všichni, ne?)... Vím o něm pěkných pár historek, které nikdy nebyly publikovány. Povím ti je, až se zase potkáme."

Jenomže to nějak nevyšlo a Cory mi o něm už nikdy nevyprávěl.

Ani jeho datum narození nebylo jisté. Podle filmových společností, pro které pracoval, a jeho manželky se narodil v roce 1880. Pomník poblíž Florencie v Arizoně (kde se zabil v rychlosti 80 mil v hodině na zablácené silnici) uvádí rok 1880. Ale existují důkazy, že to bylo spíš v roce 1870. Ať už mu ale bylo šedesát nebo sedmdesát, stejně vypadal jako vitální padesátník. Vždycky se uměl udržovat ve formě.

Přítel, který se s ním loučil před jeho posledním výletem, tvrdil, že jel ve žlutém fordův kabrioletu. Jeho manželka si byla jistá, že to auto bylo bílé. Tolik očití svědkové. Oddělení pro styk s veřejností při filmových studiích prohlašovalo, že se narodil a byl vychován v Texasu. Já sám jsem objevil, že to byla lež. Narodil se poblíž města Mix Run v Pensylvánii a odešel odtud až v osmnácti letech, když vstoupil do armády.

Zrovna když jsem se chystal napsat na ministerstvo a požádat je o kopii jeho záznamů z armády (abych se dověděl, co všechno v armádě dělal), vyšel o něm román Darryla Ponicsana. A zase jsem měl smůlu, zase jsem něco prošvihl. I když ta kniha byla napůl fikce, autor si dal práci a vypátral všechna fakta, která já měl teprve v plánu získat.

Takže můj hrdina nebyl vnukem náčelníka Čerokézů. Ani nepocházel z El Pasa v Texasu. Ve vojsku sice sloužil, ale neutrpěl těžké zranění na hoře San Juan ani další zranění na Filipínách.

Ve skutečnosti vstoupil do armády den poté, co vypukla španělsko-americká válka. Jsem si jist, právě tak jako Ponicsan, že se chtěl zúčastnit bojů. Nepochybují o jeho odvaze ani o tom, že opravdu toužil ocitnout se v dešti kulek. Namísto toho však trčel v pevnosti a pak byl se ctí propuštěn. O něco později se znovu dal k vojsku, ale ani podruhé ho nepustili do boje. Takže v roce 1902 dezertoval.

Potom se nevypravil do Jižní Afriky, jak prohlašovala filmová společnost, ale oženil se s mladou učitelkou a odešel s ní do Oklahomy. Snad se jejímu otci podařilo dosáhnout toho, že byl sňatek anulován, nebo ho prostě opustila a záznam o rozvodu se ztratil, to už se nikdo nedoví.

V době, kdy dělal barmana, krátce předtím, než si našel práci na 101. ranči v Oklahomě, se znovu oženil. Ani v tomhle manželství mu to moc neklapalo a patrně se mu zase nepodařilo rozvést se.

Většina z toho, co o něm tvrdilo oddělení propagace, nebo i on sám, byly výmysly. Samé pohádky vypočítané na to,

aby idealizovaly obraz muže, který to vůbec nepotřeboval. Riderovi nejspíš nevadily, snad si některé z nich dokonce sám vymyslel kvůli filmařům, a postupně jim sám uvěřil. Mám dojem, že jim věřil doopravdy. Kdo by to měl vědět lépe než já. Vždyť jsem ho slyšel ty báchorky vyprávět a bylo mi jasné, že mu připadají právě tak reálné jako to, co se skutečně stalo.

Tohle zamlžování a směšování reality a fikce ale nijak nesnižuje jeho schopnost poradit si v životě se vším, co ho potká.

Koneckonců odmítl návrh filmové společnosti Fox, aby se vydával za nemanželského syna Buffalo Billa. Možná ho napadlo, že by někdo mohl díky tomu zahájit pátrání po jeho skutečném původu, čímž by vyšla najevo celá pravda. Ani jednou se nezmínil, že byl na Zemi slavným filmovým hercem. Vykládá o svých filmových zážitcích, ale vždycky v těch historkách vystupuje jenom jako pozorovatel.

Proč asi používá falešné jméno? Nemám ponětí.

Jeho třetí žena ho popisovala jako vysokého, štíhlého, tmavovlasého muže. Předpokládám, že kolem roku 1900 mohl být považován za vysokého, přestože je menší než já. Je štíhlý, ale svaly má jako ocelové dráty. Farrington je o něco menší, ale hodně svalnatý. Často Toma provokuje, aby si to s ním rozdal ve wrestlingu; obzvlášť když se napije. Tom mu obvykle vyhoví. Dají lokty na stůl, zaklesnou ruce a snaží se jeden druhého přetlačit a překlomit mu ruku na stůl. Trvá to dlouho, ale Tom většinou zvítězí. Farrington se směje, ale myslím, že je rozladěn.

Zkoušel jsem to několikrát s každým z nich a vycházelo to tak na padesát procent, jednou jsem vyhrál, jednou prohrál. Dokážu je oba porazit v běhu a ve skoku do dálky. Ale jak dojde na box nebo boj s holemi, pokaždé mi to natrou.

Nemám ty jejich "zabíjäcké instinkty". Pro mě tyhlety chlapské záležitosti nikdy moc neznamenaly, ale možná jsem je v sobě potlačil z podvědomého strachu ze soutěže.

Pro Farringtona jsou důležité. Pokud na nich záleží i Tomovi, nedává to najevo. Ale bylo to napínavé octnout se pohromadě s těmhle dvěma. Vlastně pořád ještě je, i když člověk si obvykle nevážá toho, co má. Ale přece jen už je trochu znám.

Tom Rider na cestách poznal stovky tisíc kilometrů Řičního údolí a celkem třikrát ho zabili. Jednou byl vzkříšen blízko ústí Řeky. Když říkám blízko, míním tím, že mu k ústí chybělo nějakých dvacet tisíc kilometrů. Bylo to v arktické oblasti. Ústí Řeky se totiž stejně jako její pramen nachází u severního pólu. Patrně se však nalézají přímo na opačných stranách; voda proudí z hor na jedné polokouli a vlévá se do nich na druhé.

Slyšel jsem vyprávět, že kolem severního pólu se rozprostírá moře obklopené kruhem hor, proti nimž by Mount Everest vypadal jako bradavice. Řeka se valí z průrvy při úpatí hor, vine se sem a tam po jedné polokouli, obtáčí jižní pól a pokračuje na druhé polokouli. Kroutí se jako had nahoru a dolů od antarktické oblasti k arktické a zase zpátky, vrací se snad tisíckrát, a nakonec se znovu vlévá do moře uprostřed severních polárních hor. (Ve skutečnosti to má být vlastně jediná hora, něco jako kužel sopky.)

Kdybych se pokusil Řeku nakreslit, připomínala by Midgardského hada ze severských mýtů, hada, který ovíjí celý svět a zakusuje se do vlastního ocasu.

Tom vyprávěl, že v arktické oblasti žijí hlavně lidé z doby ledové, pravěcí Sibiřané a Eskymáci. Místy se najdou skupinky obyvatel Aljašky, Kanadánů ze severu země a Rusů. A pochopitelně další jednotlivci z různých dob a různých zemí.

Náš dobrodruh Tom se rozhodl, že se vypraví až k ústí Řeky. Se šesti společníky si vyrobili kajaky a vydali se po proudu, ze země živých do pustiny věčně zahalené mlhou. Kupodivu i v té mlze a temnotě se dařilo nějakým rostlinám; vegetace sahala až k samému ústí. Také grálové kameny pokračovaly ještě asi tisíc kilometrů za hranicí mlhy. Členové výpravy snědli poslední jídlo u posledního kamene a plavili se dál, zásobeni sušenými rybami, žaludovým chlebem a dalšími potravinami, které si našetřili z grálů. Proud stále silil a rychle je unášel k cíli.

Posledních sto kilometrů už nabrali takovou rychlost, že bylo vyloučeno obrátit se. Nemohli ani vystoupit na břeh; kolem nich se do výšky tyčily téměř kolmé stěny kaňonu vystupující přímo z vody. Cestovatelé museli jít a spát na kajacích unášených proudem.

A pak přišla opona, konec, přinejmenším konec cesty. Řeka je strhla do obrovské jeskyně, jejíž strop a stěny byly tak vzdálené, že k nim světlo Tomovy pochodně nedosáhlo. Pak se proud se strašlivým hmotem vrhl do temného tunelu. Strop v něm byl tak nízko, že se o něj Tom udeřil do hlavy. Víc už si nepamatoval. Kajak se v tunelu nepochybně roztříštil na kusy.

Druhého dne se Tom vzbudil někde poblíž jižní polární oblasti.

39

(Pokračování Frigatova dopisu)

"Uprostřed polárního moře v kruhu hor stojí věž," řekl Tom.

"Věž?" zeptal jsem se. "Co tím myslíš?"

"Ještě jsi o tom nikdy neslyšel? Já myslel, že to ví každý."

"Nikdo se mi o žádné věži nezmínil."

"No..." Tomovi se objevil na tváři zvláštní výraz. "Tahle Řeka je ztraceně dlouhá. Nejspíš se opravdu najdou místa, kde tu pohádku nikdo nezná."

Pokračoval dál a vyprávěl mi celou tu báji, protože to nebylo nic víc než báje. Neexistovaly žádné důkazy. Člověk, od něhož se Tom tu historku dověděl, mohl být prostě lhář, a Bůh ví, že lhářů je tady právě tolik, kolik jich bylo na Zemi.

Ale na druhé straně to nebyla ani báchorka z kdovíkolikáté ruky. Tom skutečně mluvil s člověkem, který tu věž viděl na vlastní oči.

Znali se už dost dlouho, ale dotyčný o té věci nikdy nemluvil, až jednou, když se spolu s Tomem namol opili. Když potom vystřízlivěl, odmítl se o tom bavit. Zdálo se, že se něčeho hrozně bojí.

Ten muž byl starověký Egyptan a patřil ke stoupencům faraóna Achnatona (nebo Ikhnatona, jak to někteří vyslovovali). Víš, to byl ten vládce ze třináctého století před Kristem, který se pokoušel založit monoteistické náboženství. Achnaton vstal z mrtvých v oblasti, kde převládali lidé z jeho doby. Výpravě našeho příběhu, šlechtic jménem Paheri, se spolu se čtyřiceti dalšími připojil k Achnatonovi, postavili si loď a vypluli, aniž by znali svůj cíl. Věděli jen to, že míří k pramenům Řeky. Achnaton věřil, že tam žije bůh slunce Aton a že poutníky přivítá s velkými počtami. V podstatě očekával, že tam najde cestu do ráje, na místo lepší než Svět Řeky.

Paheri byl na rozdíl od svého panovníka konzervativní polyteista. Věřil v "pravé" bohy svých předků, Ra, Hóra, Isis, celý ten starý panteon. Přidal se k faraónovi, neboť očekával, že je zavede do sídla bohů a tam bude nějakým způsobem spravedlivě potrestán za to, že na Zemi zavrhl staré náboženství. Bude to taková poetická spravedlnost. Ale on, Paheri, bude za svou věrnost patřičně odměněn.

Jistou výhodou pro jejich pouť představovala skutečnost, že vstali z mrtvých v oblasti severní polokoule, vysoko proti proudu Řeky. Kromě toho měli štěstí v tom, že proplouvali místy, kde sídlili převážně Skandinávci z konce dvacátého století, kteří byli poměrně mírumilovní, takže se nikdo nepokusil na loď zaútočit a zajmout je jako otroky. Také s užíváním grálových kamenů neměli žádné potíže.

Jak se blížili k polárním horám, octli se na území polozvřecích obrů. Fosilní pozůstatky těchto tvorů nebyly na Zemi nikdy objeveny. Obři měřili osm až deset stop (2,45 až 3,048 m), věřte nevěřte, a měli nosy asi jako opice nosaté.

Dorozumívali se mezi sebou jednoduchým jazykem.

Kterýkoli z těchto obrů by mohl jednou rukou smést celou posádku Egyptanů do Řeky, ale polekala je loď. Mysleli si, že je to nějaký živý netvor, nějaký drak. Očividně bylo jejich území, které se táhlo podél Řeky do vzdálenosti několika tisíc kilometrů, odděleno od sousedních oblastí úzkým údolím. Řeka se jím hnala velkou rychlostí, vřela a pěnila a její proud tu byl tak silný, že se proti němu nedalo veslovat.

Egyptany však ani taková překážka nezastavila. Její zdolávání jim zabralo šest měsíců, ale nakonec to dokázali.

Pomocí nástrojů z pazourku a také několika železných (v té oblasti se nalézalo trochu železa a oni ho vyměňovali za tabák a alkohol z grálů), vysekali ve skále asi tři metry nad vodou úzkou římsu. Rozebrali loď a jednotlivé díly přenesli po římsě na zádech až na konec zúžené části.

Vzemi obrů Egyptané ke své výpravě přibrali jednoho z místních obyvatel, jehož jméno nedokázali vyslovit. Říkali mu Tehuti (v řečtině to jméno znělo Thovt), protože jim jeho dlouhý nos připomínal onoho boha. Thovt měl totiž hlavu ibise, ptáka s dlouhým zobákem.

Loď pokračovala v plavbě proti proudu Řeky až tam, kde končily grálové kameny. Tuto oblast halila věčná mlha.

Ačkoli Řeka odevzdala většinu svého tepla v moři za polárními horami, stále ještě jí ho zbývalo dost na to, aby se nad ní při styku s chladným vzduchem vytvořila oblaka mlhy.

Dorazili k vodopádu dost širokému na to, aby se v něm mohl koupat Měsíc, jak to vyjádřil Paheri. Svůj člun tam museli nechat, a nejspíš tam ještě leží, tak, jak ho ukryli na skalní plošině nad malou zátokou. Možná už v tom vlhku shnil.

A teď přichází nejpodivnější část celé historky. Výprava dorazila k útesu, který nebylo v lidských silách zdolat.

Jenomže oni objevili tunel, kterým někdo provrtal skálu skrz naskrz. A později, při úpatí dalšího útesu, který by vlastními silami nepřekonali, našli konec lana vyrobeného z kusů tkaniny. Vylezli tedy po něm nahoru, a i když to v žádném případě nebyla snadná cesta, dostali se až k polárnímu moři za horami.

Kdo mohl vyvrtat ten tunel a kdo jim tam nechal to lano? A proč? Mně tedy připadalo zřejmé, že tam kdosi připravil cestu pro nás pozemšťany. Pochybuji, že by to dokázali obyvatelé Říčního údolí. Hora, do níž kdosi neznámý vyvrtal tunel, byla z tvrdého křemene. Při takové práci by se opotřebovalo obrovské množství ocelových nástrojů, jakých se v tomto světě našlo jen poskrovnu. Ke všemu ještě Paheri tvrdil, že nikde neviděl žádnou drť, žádný odpad, který by se se správně měl vršit kolem vchodu. Ani velká skupina pracovníků s ocelovými nástroji by nedokázala prorazit takový tunel. Nemohli by si ani přinést dostatek jídla, aby jim vydrželo po celou dobu prací.

Navíc: jak by se někdo mohl dostat nahoru na onen druhý útes bez pomoci lana? Že by nějaká tajemná výprava, která Egyptany na této cestě předešla, odpálila dole raketu, jež nesla lano? Nahoře se však nacházel jen jediný výstupek, vysoký, štíhlý skalní sloup, na němž by se mohlo zachytit hypotetické lano s předpokládanými kotvami.

Pravděpodobnost, že by ho raketa zasáhla (tím spíš, že zdola nebyl vidět) a že by se za něj kotvy zachytily, byla mizivá. Kromě toho nenašli žádný prázdný obal od rakety. Ten, kdo spustil lano dolů z útesu, omotal ho kolem výstupku. A Paheri tvrdil, že mu připadalo, jako by ten výstupek někdo vytesal z mohutnějšího sloupu.

Zkrátka potom ještě šplhali po skalní římsě temnou jeskyní, kde skučel ledový vítr, až se nakonec dostali k moři. Nad mořem se kupily mraky vyplňující celý prostor uvnitř celistvého prstence skal, které ho obklopovaly. Prstenec však nebyl zcela neporušený. Na opačné straně v něm musela být nějaká trhлина. První ji uviděl Tehuti. Právě obešel skalní roh, když se skrz oblaka na okamžik prodralo slunce. Ti, kdo šli za ním, uslyšeli výkřik, pak řev a nakonec dlouhé zakvílení, které postupně utichlo. Opatrně se sunuli kolem výstupku na skále a dorazili na okraj římsy právě včas, aby ještě zahlédli, jak Tehutiho tělo mizí dole v mracích.

Později si domysleli, k čemu tam došlo. Tehuti se vynořil zpoza rohu a několik kroků před sebou spatřil grál. Ano, grál. Někdo je už předešel. Tehuti ho nejspíš také uviděl, a právě v tom okamžiku průrvou mezi horami pronikly sluneční paprsky. Snad ho oslnily, možná se i polekal, ucouvl a zakopl o grál.

Slunce v té chvíli dávalo právě tolik světla, aby zahlédli cosi uprostřed moře. Připomínalo to vršek obrovitého grálu, který vyčníval z oblaků. Potom slunce minulo mezeru a schovalo se zase za skály a předmět uprostřed moře znovu

zakryly mraky.

Možná se teď ptáš, jak mohli Egyptané vůbec vidět slunce? I kdyby průrva ve skalách sahala až k obzoru, jak to, že nebyla zahalena mlhou? Odpověď zní ne, za normálních okolností nemohli slunce zahlédnout. Patrně to způsobila kombinace větru, který náhodou odvál mraky právě v okamžiku, kdy se slunce nacházelo v mezeře. Pro Tehutiho ho byla nešťastná shoda okolností.

Větry se v té oblasti chovají podivně. Dvakrát vítr rozehnal mraky a Egyptané na krátkou chvíli zahlédli vrchol věže. V šerém, zasmušilém světle, pouhým odrazu od zatažené oblohy, bez jasných slunečních paprsků rozeznávali jen jakousi temnou hmotu. Ale to jim stačilo. Něco tam bylo, nějaký obrovský tvar. Ten předmět možná nevytvořila lidská ruka; nikdo přece nemůže vědět, zda majitelé a vládci tohoto světa jsou lidé. Rozhodně nešlo o přírodní útvar, na to měla věž až příliš pravidelný válcovitý tvar a příliš hladký povrch. (I když já bych řekl, že na tu vzdálenost a za daného osvětlení to klidně mohl být skalní sloup.)

Ovšem teď následuje další pádný argument. O několik hodin později spatřili Egyptané, jak se z oblaků kolem věže vynořil oblý předmět a stoupá vzhůru. Z místa, kde se nacházeli, se jim zdál obrovitý. Když se dostal výš nad mraky, odrazilo se od něj světlo slunce. Pak ta věc vystoupila tak vysoko, že jim zmizela z očí.

Tohle mě opravdu rozrušilo. "V té věži by mohli mít své velitelství, svůj hlavní stan ti Neznámí, kdo jsou za tímhle-tím vším!"

"To si myslíme taky, Frisko i já."

Egyptané si Tehutiho oblíbili. Přes svůj děsivý zjev byl milý a dobrosrdečný a rád si zažertoval. Dokonce dokázal vtípkovat v řeči Egyptanů, což svědčilo o jeho značné inteligenci. Lidstvo je ve zvířecí říši jedinečné právě svou schopností vymýšlet vtípy. Homo agnominatio? Nevím. Moje latina se den ze dne zhoršuje. Kdybych potkal někoho ze starého Říma nebo nějakého učence latiníka, rád bych si ji osvěžil.

Ale zpátky k Paherihu vyprávění. A k Tehutimu. Kdyby nebylo jeho gorilí síly, Egyptané by se nikdy nedostali tak daleko. Takže za něj odříkali nějaké modlitby a pokračovali v cestě dolů po strmé pěšině.

Úzká římsa klesala pod úhlem pětáctýřiceti stupňů a byla navlhla a kluzká. Stačila právě tak jednomu muži, a když po ní šel, odíral si rameno o útes. Na několika místech se zužovala, takže se museli obrátit čelem ke skále, přitisknout se k ní hrudí a opatrně se posunovat, s patami nad propastí, s prsty zaťatými do drobných výstupků.

V polovině cesty dolů Achnaton téměř spadl. Vmlze klopýtl o kostru. Ano, kostru, jež nepochybně patřila tomu člověku, který nahoře nechal svůj grál. Nezdálo se, že by měl polámané kosti, takže usoudili, že zemřel hladem. Faraón se nad kostmi pomodlil a hodil je do moře. Po chvíli dorazili na konec pěšiny na úrovni mořské hladiny. Už propadali zoufalství, ale Achnaton se přidržel výstupku na skále a s pochodní ve druhé ruce vyhlédl za roh.

Spatřil ve skále otvor, ústí jeskyně. Opatrně, po kolena v moři, výstupek obešel. Nohama se přitom po hmatu držel skalní římsy pokračující pod vodou. Světlo pochodně mu odhalilo hladkou skalnatou podlahu, která stoupala vzhůru pod úhlem zhruba 30 stupňů. Ostatní ho napodobili a bez nehody prošli za ním.

S Achnatonem v čele kráčeli do svahu. Srdce jim hlasitě tloukla, drkotaly jim zuby a na kůži cítili chlad. Jeden z nich - právě náš Paheri - z toho všeho dostal průjem.

Došli konečně ke vchodu do příbytku bohů? Čekal už na ně Anúbis se šakalí hlavou, aby je odvedl před velkého soudce, jenž bude vážit jejich dobré a zlé skutky?

Tehdy Paheri pomyslel na všechny hrubosti a nespravedlivé činy, jichž se kdy dopustil, na svou malichernost a krutost, na svou lakotu a věrolomnost. Nejdřív se zastavil a odmítl pokračovat v cestě. Ale když viděl, že ostatní jdou dál, a navíc na něj začala doléhat tíha okolní temnoty, znovu vykročil, i když už zůstal pozadu.

Jeskyně se změnila v chodbu, jejíž stěny byly zjevně opracovány nástroji. Brzy chodba začala mírně zatáčet a pak, asi po sto metrech, vyústila do velmi rozlehlého kruhového sálu. Sál osvětlovalo devět černých kovových lamp na vysokých trojnohých stojanech. Lampy měly tvar koulí a vydávaly stále, chladné světlo.

V sále se nacházelo několik předmětů, které přichozí uvedly v úžas. Nejprve spatřili druhou kostru. Podobně jako ta předchozí i tato byla ještě oblečena. Pravou paži měla nataženou, jako by se pokoušela na něco dosáhnout. Vedle kostry ležel grál. V té chvíli Egyptané kostru nezkoumali, ale já ji popíšu hned. Patřila ženě a lebka s několika zbývajícími prameny vlasů svědčila pro černošský původ. Pravděpodobně zemřela hladem. Jaká ironie, vždyť pár metrů od ní se nacházel dostatek potravy.

Poté, co její společník zemřel, pokračovala v cestě sama, nejspíš se kus cesty plazila, sbírala síly k překonání zúžených úseků, kdy musela vstát a přitisknout se ke skále. Pak, se záchranou téměř na dosah, zemřela.

Rád bych věděl, co byla zač. Co ji přimělo k tak nebezpečné cestě? Kolik lidí z její výpravy zahynulo nebo se vrátilo zpět ještě dřív, než prošli tou rozlehlou jeskyní, kde se pod nimi řítily vody polárního moře? Jak asi vycházeli s těmi chlupatými, nosatými obry? Jak se ta žena jmenovala a jaké zuřivé odhodlání ji hnalo dál, do srdce temnoty?

Mohla třeba nechat vzkaz uvnitř svého grálu. Jenomže jeho víko bylo zavřené, takže by ho otevřela jen ona sama. A stejně by Egyptané asi nedokázali její písmo přečíst. K té události totiž došlo ještě předtím, než příslušníci církve Druhé šance rozšířili po celém Říčním světě esperanto. Navíc ze všech lidí, kteří se naučili tím jazykem mluvit, celé miliardy neovládaly jeho psanou formu.

Egyptané nad kostmi odříkali modlitbu a pak se tiše věnovali zkoumání největších předmětů v místnosti, kovových člunů. Bylo jich tam celkem jedenáct, některé větší, jiné menší, a všechny spočívaly na kovových podpěrách ve tvaru "V".

Návštěvníci objevili také zásoby jídla. Nejprve nevěděli, že se jedná o jídlo, neboť nikdy neviděli plastické konzervy. Ale obrázky na plastických obalech ukazovaly, jak je otevřít. Když to učinili, objevili uvnitř hovězi, chléb a zeleninu. Vydutně se najedli a pak dlouho spali, protože je dlouhá cesta vyčerpala.

Ted' už ale cítili, že se o ně bohové (podle Achnatona Bůh) starají. Připravili pro ně cestu, i když nebyla právě snadná,

ale to cesta k nesmrtelnosti ani nemůže být, a dojít po ní k cíli dokážou jedině bezúhonní a vytrvalí. Možná že se Tehuti nějakým způsobem prohršel, a proto ho bohové svrhli ze skály.

V lodích našli nákresy, jednoduchá vyobrazení jako návody k použití. Pozorně je prostudovali a pak dopravili jeden z velkých člunů tunelem ven. Mohl pojmut asi třicet mužů, a přitom stačili čtyři, aby ho zvedli, a jeden hodně silný muž by ho dokázal sám vléci.

Po římse postrčili plavidlo na moře, které tou dobou nebylo příliš rozbourané, a celá skupina do něj nasedla. U volantu se nacházela malá řídicí deska. Achnaton se ujal řízení, ačkoli jako faraón by měl být povznesen nad veškerou práci. Podle instrukcí na obrázku zmáčkl tlačítko na desce. Vtom se před ním rozsvítila obrazovka a na ní se objevil obrys věže. Stiskl další tlačítko a člun se sám od sebe dal do pohybu a zamířil na moře.

Všichni byli vystrašení, přestože jejich vůdce to nedával najevo. Cítili však, že se nacházejí na správném místě a že jsou tu v jistém smyslu vítáni. Loď, na níž se nyní plavili, přirovnávali k bárce, na které podle jejich náboženství cestovali mrtví na onen svět zvaný Amenti.

(Název Amenti pochází ze jména bohyně Ament, což znamená "Západní". Oblékala se do peří, stejně jako Libyjci, národ ze západní části Egypta. Možná šlo původně o libyjskou bohyni, kterou si Egypťané vypůjčili. Také hieroglyf pro výraz "západ" připomínal stylizované pero. V pozdější době "Západ" představoval zemi mrtvých, a tak se Ament stala bohyní mrtvých. To ona zemřelé vítala u brány onoho světa a nabízela jim chléb a vodu, a když si nabízený pokrm vzali a snědli ho, stali se "přáteli bohů".)

Potrava, kterou našli v jeskyni, jim pochopitelně tuto báji připomněla, právě tak jako tato loď se podobala bárce mrtvých na onom světě. Egypťané, stejně jako mnoho jiných lidí, byli rozčilení, dokonce pobouření, když vstali z mrtvých ve Světě Řeky. Takhle jim to kněží o posmrtném životě neřekli. I když určitá podobnost tu přece jen byla. Především je utěšovala přítomnost Řeky. Vždycky byli zvyklí žít u řeky, blízko břehů Nilu. A nyní je božská bytost přivedla do srdce onoho světa.

Napadalo je, že měli svého obřího přítele pojmenovat Anúbis místo Tehuti. Anúbis byl bůh se šakalí hlavou, který v podsvětí přiváděl zemřelé do paláce, kde je Osiris soudil a vážil jejich duše. Ovšem Tehuti byl mluvčím bohů a střežil jejich zápisy. Nějak se stalo, že na sebe vzal podobu poloviční opice se psím čumákem. Když se zamysleli nad vzhledem svého společníka a jeho přemírou srsti, usoudili, že mohl být vtělením Tehutiho.

Poznámka: Tyto dvě stránky Thovta (Tehutiho) pravděpodobně ukazují na splynutí dvou různých bohů z dřívějších dob.

Tento svět se rozhodně něčím podobal onomu světu. Nyní, když se octli v Osiridově sídle, se podobnost stala ještě nápadnější. Svět Řeky by se dal považovat za krajinu mezi světem živých a mrtvých, jak ji neurčitě popisovali kněží. Ti ovšem podávali zmatené, vzájemně si odporující výklady. Jedině bohové znali celou pravdu.

Ať už byla pravda jakákoli, patrně jim měla být záhy zjevena. Věž sice nevypadala jako jejich obrazy Paláce spravedlnosti, ale bohové jistě mohli svá sídla měnit. Svět Řeky byl proměnlivý, což možná odráželo stav mysli bohů. Achnaton natočil volant tak, aby oranžový obrázek věže přetínala svislá čára půlící obrazovku. Čas od času, jen aby se ujistil, že může rychlost lodi ovlivnit, stlačil páku cibulovitěho tvaru připevněnou po pravé straně k volantu kormidla. Rychlost člunu se buď zvýšila, nebo snížila podle toho, jak silně ji stiskl.

Člun se řítí po zčeřené hladině pokryté cáry mlhy přímo k věži. Jeho rychlost připadala cestujícím děsivá. Za dvě hodiny se obrys věže značně zvětšil a posléze jako by vybuchl a celou obrazovku pokryly plameny. Achnaton znatelně snížil rychlost. Potom zmáčkl tlačítko a ze dvou oblých předmětů na přídi vyšlehly dopředu dva jasné paprsky světla.

Před nimi se rýsoval obrovský tvar věže.

Achnaton podle návodu na obrázku stiskl další ovladač. V hladkém povrchu věže, na němž do té chvíle nebyla patrná jediná nerovnost, se otevřely velké okrouhlé dveře; vstup do věže. Uvnitř se náhle rozsvítilo, spatřili rozlehlou síň se stěnami z šedého kovu.

Achnaton dojel s lodí až ke vchodu, několik mužů z posádky se zachytilo prahu. Pak faraón tlačítkem vypnul neviditelnou sílu, která člunem pohybovala. Vystoupil na kraj člunu, který sahal těsně pod práh. Vyskočil, chytil lana připevněná k trupu plavidla a zajistil člun pomocí háků, které se nacházely v hale. Ostatní ho s úzkostí mlčky následovali.

Následovali ho všichni s výjimkou Paheriho. Hrůza, kterou cítil, mu už připadala nesnesitelná. Zuby mu nezvladatelně cvakaly, kolena se mu třásla. Srdce mu tlouklo uvnitř těla zmrazeného děsem jako křídla poplašeného ptáka. Jeho mysl pracovala pomalu a neochotně, jako se zimní bláto, sotva rozehřáté slunečním teplem, líně sune dolů po svahu kopce. Neměl dost síly, aby se zvedl ze svého sedadla a vstoupil do chodby. Věděl naprosto jistě, že najde-li odhodlání vstoupit a jít dál, bude muset předstoupit před soudce a bude shledán nehodným.

Tady se musím Paheriho zastat. Nechybělo mu svědomí a dokázal před Riderem přiznat, že se zachoval zbaběle. To už vyžaduje kus odvahy.

Achnaton pokračoval klidným krokem ke druhému konci haly, jako by se on sám neměl od jediného Boha čeho obávat. Ostatní se drželi v hloučku, asi tucet kroků za ním. Jeden z mužů se ohlédl a s údivem zjistil, že Paheri je ještě v lodi. Gestem mu naznačil, aby se k nim připojil. Paheri zavrtěl hlavou a pevně se přidržel okraje člunu.

Náhle všichni lidé v chodbě bez jediného výkřiku klesli na kolena a na ruce, pokoušeli se znovu vstát, ale nedokázali to a postupně padli na tváře. Zůstali ležet tiše a nehybně jako hliněné figurky.

Dveře se pomalu a nehluchně zavřely. Na stěně nezbyla ani mezipřímka, která by připomínala, že tam vůbec byly, a Paheri zůstal sám uprostřed mlhy, na studeném moři.

Paheri neváhal ani chvíli, otočil člun a vydal se na zpáteční cestu. Plavidlo se pohybovalo stejnou rychlostí jako dřív, ale teď už na obrazovce neviděl žádný signál, žádný jasný obraz, kterým by se mohl řídit. Nemohl najít vchod do

jeskyně, a tak obeplouval útes tam a zpátky, až nakonec marné hledání vzdal. Rozjel se podél skály, až dorazil k průrvě, kudy se voda prodírala horami. Projel dlouhou, rozlehlou jeskyní, ale pak se dostal k obrovským peřejím a nedokázal najít místo, kde by se člunem přistál. Voda ho strhla a nesla ho k vodopádu. Poslední, na co si Paheri vzpomínal, bylo hřmění vod řítících se dolů, potom jak se otáčel a otáčel, a pak... ztratil vědomí.

Když se po přenosu probudil, ležel nahý v temné mlze přímo pod převisem grálového kamene. Vedle něj ležel jeho grál, pochopitelně nový, a hromádka látky. Vzápětí uslyšel hlasy. Spatřil v mlze nezřetelné postavy lidí, kteří přicházeli ke kameni, aby na něm umístili své grály. Byl v bezpečí a zdravý, až na strašlivou vzpomínku na síň bohů.

Tom Rider byl přenesen do téhož místa, když ho zabili jacísi středověcí křesťanští fanatici. Stal se vojákem a s Paherim se seznámil, když se octli ve stejné jednotce. Později vyslechl tento jeho příběh. Rider dosáhl hodnosti kapitána, načež byl opět zabit. Příštího dne se probudil v oblasti, kde žil Farrington.

Několik měsíců nato se spolu vypravili v kánoi proti proudu Řeky a na nějakou dobu se usadili na jednom místě a postavili si Flámu.

A co si o tomhle všem myslím já? Paherihovo historka mě zaujala natolik, že bych se rád přesvědčil osobně, zda je pravdivá či ne. Pokud si ji nevymyslel - a to není pravděpodobné vzhledem k tomu, že ho Tom líčí jako flegmatického člověka, který má asi takovou představivost jako dřevěný reklamní indián před trafikou - pak se v tomto světě, na rozdíl od Země, možná najdou odpovědi na Velké Otázky v zrcadle Nejvyšší Reality.

Takže vzhůru k věži!

40

(Frigatův dopis pokračuje)

Na tom příběhu je asi víc, než mi Rider prozradil. Náhodou jsem před pár dny vyslechl rozhovor mezi Friskem a Texem. Byli zrovna v hlavní kajutě a dveře nechali otevřené. Já se usadil se zády opřenými o stěnu kajuty a zapálil si doutník. (Ano, při této příležitosti jsem opět upadl do spárů démona nikotinu.) Nevěnoval jsem jejich hlasům pozornost, neboť jsem měl plnou hlavu úvah, vyplývajících z rozhovoru, který jsme předtím vedli s Nur el-Musafirem. Pak jsem zaslechl kapitánův zvučný hlas: "Ano, ale jak si můžeme být jisti, že nás nepoužívá k nějakým svým vlastním účelům? K nějakému svému cíli, který je výhodný pro něj, ale nám nic dobrého nepřinese? A jak víme, že se do té věže dostaneme? Ten Egyptan to nedokázal. Je tam snad nějaký jiný vchod? Pokud ano, proč nám o něm neřekl? Slíbil, že nám o té věži poví víc, ale až později. Jenomže to bylo před šestnácti lety! Šestnáct let uplynulo a celou tu dobu se nám neukázal!"

Totíž chci říct, že se neukázal tobě. Já ho nikdy neviděl. Třeba se mu něco stalo. Možná ho chytili. Nebo už nás nepotřebuje."

Rider mu něco odpověděl, ale já to nezachytil. Farrington pokračoval: "Jistě, ale víš, co si myslím? Určitě neměl nejmenší ponětí, že se ti Egyptané dostali až k věži. Ani o tom, že jeden z nich unikl. Přinejmenším to nevěděl v době, kdy s tebou mluvil."

Rider zase něco řekl a Farrington odpověděl: "Ten tunel a provaz a také ty čluny a pěšina ve skále, to bylo nejspíš připraveno pro nás. Jenomže jiní se tam dostali dřív."

V té chvíli vítr náhle zesílil a já asi minutu nebo dvě nic neslyšel. Přesunul jsem se blíž ke kajutním schůdkům. Farrington právě říkal: "Vážně si myslíš, že někdo z nich, třeba jen jeden z nich může být na téhle lodi? No, nemůžeme to vyloučit. Ale Texi, co s tím? Proč nám neřekli, kdo jsou ti ostatní, abychom se navzájem poznali a spojili se? Kdy nám o tom někdo řekne víc? Kde se sejdeme? Na konci Řeky? Co až tam dorazíme a nikdo se neobjeví? Máme tam snad sto let čekat? Co když..."

Rider ho znovu přerušil. Zřejmě mluvil dost dlouho. Napínal jsem sluch a planul jsem zvědavostí. Mustafa u kormidla na mě upíral zvláštní pohled. Nejspíš věděl nebo si domyslel, že tady poslouchám za dveřmi. Bylo mi to nepříjemné. Zoufale jsem chtěl vyslechnout rozhovor až do konce. Ale kdyby jim ten Turek prozradil, že jsem je tajně poslouchal, mohli by mě vyhodit z lodi. Na druhé straně nemohl tušit, že si ti dva povídají o něčem, co bych se neměl dovědět. Takže jsem jakoby klidně potahoval z doutníku, a když jsem ho dokouřil, předstíral jsem, že usínám.

Ta situace mi připomněla scénku z Ostrova pokladů, kde Jim Hawkins schovaný v sudu s jablky vyslechne, jak se John Silver domlouvá s kumpány, že se zmocní Hispanioly i s nalezeným pokladem. V tomto případě ovšem Farrington a Rider nekuli žádné nekalé pikle, které by měly někomu uškodit. Spíš se zdálo, že kdosi spřádá intriky proti nim.

Farrington pokračoval: "Hrozně rád bych věděl, k čemu nás potřebuje. Máme tady chlapíka, který má větší moc než tucet bohů dohromady, a když se rozhodne postavit proti svým vlastním kámošům, čím mu můžeme být užiteční, my, obyčejní smrtelníci? A jestli nás chce dostat do té věže, tak proč nás tam rovnou nedopraví sám?"

Nastala další pauza, pak se ozvalo cinknutí, jak o sebe ťukly dva šálky z grálu. Pak Rider hlasitě prohlásil: "...mít zatraceně dobrý důvod. Beztak se to včas dovíme. Však bychom jinak ani neměli co na práci!"

Farrington zařval směchy. "Správně! Co bychom si jinak počali? Aspoň nějak zabijeme čas a dospějeme k nějakému konci, ať už dobrému nebo špatnému. Ale stejně mi pořád připadá, že nás využívají, a mám už toho po krk. Zamlada mě využívali a vykořisťovali bohatí a pak, když jsem se stal slavným a zbohatl, zase mě vykořisťovali vydavatelé a příbuzní a přátelé. Tady, na tomhle světě, už nikomu nedovolím, aby mě takhle zneužíval, jako bych byl nějaké tupé hovado, které dokáže leda tak házet lopatou nebo dřít v konzervárně."

"Zaručeně jsi občas vykořisťoval sám sebe," namítl Rider. "Copak jsme to nedělali všichni? Vydělal jsem spoustu prachů, zrovna tak jako ty. A jak to dopadlo? Utratili jsme ještě víc, než jsme vydělali, za pitomé vily a rychlé autáky,

za chlast a děvky, za udržování fasády a taky špatné investice. Být chytřejší, mohli jsme se držet víc při zemi a ušetřit si něco na stará kolena a dožít se vysokého věku v pohodě a hojnosti. Jenomže..."

Farrington znovu vybuchl smíchy. "Jenomže jsme to neudělali. Prostě jsme to neměli v povaze, a v tom jsme se nezměnili. Pořádně si užít, pálit svíčku z obou konců. Rozstříkovat kolem sebe oheň jako kolo s ohňostrojem, a ne se pachtit jako vůl, který otáčí mlýnským kolem! A když se to vykleštěné zvíře octne na pastvě, místo aby skončilo v továrně na klišé? Co pak? Na co asi myslí, když tak žmoulá travu? Na dlouhý šedivý život a krátkou šedivou budoucnost?"

Ozvalo se další cinkání. Pak Farrington začal Riderovi vyprávět o svém výletu vlakem ze San Franciska do Chicaga. Představil se tam krásné ženě, která cestovala s dítětem a služebnou. Necelou hodinu potom, co se seznámili, zašli do jeho kupé a tam pak tři dny a tři noci v jednom kuse souložili jako králíci.

Usoudil jsem, že nastala vhodná chvíle k odchodu. Zvedl jsem se a loudal se k přednímu stěžni, kde stáli Abigail Riceová a Nur a povídali si. Mustafa mě zjevně vůbec nepodezíral z nějakého špehování.

Od té doby jsem se mnohokrát zamýšlel na tím, kdo může být ta tajemná osoba, o níž se ti dva zmiňovali. Očividně se jednalo o někoho z těch, kdo pro nás stvořili tento svět a vzkřísili nás. Bylo to vůbec možné? Ten nápad vypadal tak neuvěřitelně, tak fantasticky! A přece to někdo udělal. Vlastně určitě nebyl sám. Ty bytosti jsou v jistém smyslu skutečně bohy.

Jestli má Rider pravdu, stojí v severním polárním moři věž. Pravděpodobně se jedná o základnu neznámých stvořitelů, našich tajných pánů. Ano, vím, že to zní paranoidně. Nebo jako science fiction. Z těch byla taky většina pěkně paranoidních. Jenomže (až na ty opravdu bohaté) spisovatelé sci-fi žili v přesvědčení, že jejich tajní (či spíš ne zcela tajní) páni jsou vydavatelé. Dokonce i ti bohatí zpochybňovali jejich přehledy autorských honorářů. Možná že věž obývá tajný spolek supervydavatelů. (To si jenom tak dělám legraci, Bobe.)

Že by Rider lhal? Nebo lhal jeho informátor Paheri? Tomu nevěřím. Ridera a Farringtona patrně někdo z neznámých navštívil. Zaručeně si tu historku nevymysleli, jen aby si utahovali ze špeha.

Nebo snad ano?

Jsem vážně tak paranoidní?

Ne, hovořili o něčem, co se doopravdy stalo. A to, že se chovali tak neopatrně, že nechali otevřená dvířka a nemluvili polohlasně, bylo jen přirozené. Kdo by po tolika letech neztratil ostražitost? A vůbec, proč vlastně by o tom nemohli vykládat, komu budou chtít?

Někdo je sleduje? Ale kdo? A proč?

Tolik možností, tolik spekulací, a to všechno se mi převaluje, zmítá a obrací v mysli. Jak úžasný příběh! Proč jenom jsem nedostal nějaký takový nápad, dokud jsem ještě psal sci-fi! Ale představa planety, kterou bezezbytku vyplňuje Řeka dlouhá miliony kilometrů, podél níž žije veškeré lidstvo, které vstalo z mrtvých? Na takto pojatý příběh by jedna kniha nestačila. To dílo by muselo mít aspoň dvanáct dílů, aby se autor mohl s tak velkým tématem vypořádat. Ne, vlastně jsem rád, že mě to tehdy nenapadlo.

A teď, ve světle těchto nových objevů, co dál? Mám tento dopis poslat, nebo ho roztrhat na kousky? Je mi jasné, že se nedostane do Tvých rukou, v takovou šťastnou náhodu nedoufám. Kdo si ho tedy přečte?

Nejspíš ho vyloví člověk, který ani neumí anglicky.

Proč se vlastně trápím obavami, že padne do špatných rukou? Vážně nevím. Snad proto, že tady, kdesi pod povrchem zdánlivě prostého života v Údolí, existuje jakýsi temný, utajený boj. Mám v úmyslu vypátrat, o čem tu vlastně jde. Ale musím být velmi opatrný. Slabý vnitřní hlas mi radí, abych o tom pro své vlastní dobro raději nechtěl nic vědět. Vůbec, pro koho píšu tyto dopisy? Asi pro sebe, i když bez naděje doufám, že se stane nemožné a některý z nich si přečte někdo, koho jsem znal a miloval nebo aspoň měl rád.

Přitom i v této chvíli hledím přes vodu na lidi na břehu. Je jich tam spousta a dost možná právě upírám zrak na osobu, které je jeden z mých dopisů adresován. Jenže loď se nachází uprostřed Řeky, takže jsem příliš daleko na to, abych rozeznal něčí tvář.

Bože, těch obličejů, které jsem za dvacet let spatřil! Celé miliony, mnohem víc, než jsem kdy poznal na Zemi. Některé z nich se na Zemi objevily před třemi sty tisíci let, nebo snad i dříve. Nepochybně se dívám i na tváře svých předků, mezi nimiž mohli být i neandrtálci. Abys věděl, určité procento příslušníků rodu Homo neanderthalis se smísilo s rodem Homo sapiens. A když vezmeme v úvahu stěhování, přílivy a odlivy velkých skupin lidí, k nimž docházelo v průběhu celé lidské historie i prehistorie, všechny ty války a invaze, migrace, otroctví, cestování jednotlivců, tak i některé z těch černošských, asijských, indiánských či australských tváří klidně mohly patřit mým předkům.

Jen považ, každá generace tvých předků se počtem zdvojnásobuje. Ty ses narodil v roce 1925. Měls rodiče, oba se narodili někdy v roce 1900. (No jistě, já vím, že ses narodil v roce 1923 a že tvé matce bylo čtyřicet. Ale ber to jako příklad.)

Rodiče tvých rodičů se narodili v roce 1875. To už máme čtyři osoby. A teď půjdeme po pětadvaceti letech zpátky. Počítej. V roce 1800 už máš dvaatřicet předků. Většinou se mezi sebou vůbec neznají, ale už je jim "osudem" určeno stát se tvými pra-pa-pa-pa-předky.

V roce 1700 máš pět set dvanáct předků. V roce 1600 už je jich 8192. A dál, rok 1500 a 131 072 osob. Rok 1400 - 2 097 152. Roku 1300 napočítáš 33 554 432 předků. A v roce 1200 dojdeme k číslu 536 870 912.

A tak je to i se mnou a se všemi ostatními lidmi. Kdyby na světě v roce 1925 žily dejme tomu dvě miliardy lidí (nepamatuju si to přesně), tak si to vynásob počtem předků a v roce 1200 jich bude víc než kvadrilion. Nesmysl?

Ovšem.

Náhodou si vzpomínám, že kolem roku 1600 žilo na Zemi odhadem pět set milionů lidí. Na začátku letopočtu zhruba 138 milionů. Z toho jasně vyplývá, že je naše minulost plná incestů, ať už blízkých nebo vzdálenějších. Muselo k nim

docházet už od úsvitu dějin. Takže Ty a já jsme příbuzní. Ve skutečnosti jsme všichni příbuzní, a ke všemu z mnoha stran. Máš ponětí, kolik by se v roce 1925 našlo mezi Číňany nebo černými Afričany našich vzdálených bratranců? Spousta.

Takže majitelé těch tváří na březích, které míjím, jsou moji bratraci. Nazdar, Hang Čou! Jak se daří, Hiawatho? Zdravím, Ogu, Synu ohně! Ale i kdyby tihle všichni o našem příbuzenství věděli, nechovali by ke mně o nic přátelštější city. Naopak. Ty nejzuřivější hádky a nejodpornější vraždy se odehrávají v rodinách. Občanské války patří k těm nejhorším. Ale vzhledem k tomu, že jsme všichni spřízněni, je vlastně každá válka občanská. Civilní, a přitom hrozně necivilizovaná. To jsou ty paradoxy lidského příbuzenství. Ustřelím ti zadek, brácho...

Mark Twain měl pravdu. Četls někdy jeho Zápisky z návštěvy kapitána Stormfielda na nebesích? Jak byl Stormfield v šoku, když prošel nebeskou branou a viděl kolem sebe tolik černých lidí? Jako většina z nás bělochů si představoval, že nebe bude plné bílých tváří a jen sem tam se najde nějaká žlutá, hnědá nebo černá. Jenomže tomu tak nebylo. Zapomněl, že lidé s tmavou kůží vždycky počtem převyšovali bílé. V podstatě tu najeden bílý obličej připadaly dva černé. No a přesně tak to vypadá tady. Smekám před vámi klobouk, pane Twaine. Vy jste to předpovídal.

A tak tu žijeme v Říčním údolí, nevíme proč ani odkud jsme sem přišli. Právě tak jako doma na Zemi.

Pochopitelně se najdou lidé, kteří tvrdí, že to vědí. Máme zde dvě hlavní církve, Druhou šanci a nichirenity a tisíce sekt reformovaných křesťanů, muslimů, židů, buddhistů, hinduistů a Bůh ví čeho všeho ještě. Bývalí taoisté a konfuciáni tvrdí, že na náboženství kašlou; tohle je zcela jistě lepší život než ten předchozí. Uctívači zvířecích totemů mají problém, protože tady nejsou žádná zvířata. To ovšem neznamená, že by tu chyběli totemoví duchové. Potkal jsem mnoho divochů, kteří svůj totem spatřili ve snu nebo ve svých vizích. Většina z nich však přešla k některému z "vyšších" náboženství.

A pak je tu Nur el-Musafir. Patří k súfistům. Když se probudil u Řeky, byl právě tak překvapen jako všichni ostatní. Ne však pobouřen, a své myšlení přizpůsobil okolnostem. Tvrdí, že ať už tento svět stvořil kdokoli, měl na mysli jen naše dobro. K čemu by jinak investovali tolik námahy a výdajů? (V tomhle někdy zní jako vyvolávač v cirkuse, ale on to myslí upřímně. Což ovšem neznamená, že by věděl, o čem mluví.)

Neměli bychom se starat o všelijaká ta kdo nebo jak, tvrdí Nur. Důležité je pouze proč. V tomhle zase někdy mluví jako člen Druhé šance. Ale právě vidím, že mi dochází papír. Takže sbohem, adieu, adios, amen, salaam, shalom a na shledanou. (Viš, že anglický výraz so long, na shledanou, pochází z výrazu selang, a tak vyslovují malajští muslimové arabské salaaml)

Tvůj (přátelsky a didakticky) toho času uprostřed Neznáma

Peter Jirus Frigate

P. S. Ještě pořád nevím, jestli tento dopis pošlu tak, jak je, nebo ho cenzuruju, nebo použiju jako toaletní papír.

41

V průměru byla Řeka 2,4135 kilometru čili jeden a půl míle široká. Místy se zužovala v kanály lemované vysokými horami, na jiných místech se rozšiřovala a tvořila jezera. Ale ať byla její šířka jakákoli, všude dosahovala hloubky 305 metrů čili nepatrně přes tisíc stop.

Nikde na březích Řeky se neprojevovala vodní eroze. Tráva z pláně na úrovni vodní hladiny plynule přecházela v travu vodní, která rostla po stranách i na dně říčního koryta. Kořeny obou druhů trav splývaly a vytvářely jedinou vzájemně propletenou masu. Na Zemi se tráva skládala z jednotlivých stébel; tady ne, tady se jednalo o jedinou obrovskou rostlinnou entitu.

Vodní rostliny živily rozmanité druhy ryb, které si volily své životní prostředí od povrchu vody až po samé dno.

Některé se proháněly těsně pod hladinou, kam pronikalo sluneční světlo. Ve střední hloubce se hemžili bledí, ale neméně žraví tvorové. A v temnotě u dna plavala, lezla, cupitala, kroutila se a svíjela další podivná stvoření.

Některá z nich pojídala nezdravě bledé živočichy zakořeněné u dna, podobné květinám, a na oplátku se zase jiné druhy těchto žravých květin živily jimi. Někteří tvorové, drobní nebo i obrovských rozměrů, se pomalu, vytrvale posunovali po dně a doširoka rozevřenými ústy hltali tekutinu obsahující mikroskopické živočichy.

Největších rozměrů dosahovala masožravá ryba, která dostala jméno říční drak. Velikostí překonávala dokonce i pozemskou modrou velrybu. Podobně jako mnoho drobnějších vodních tvorů i ona mohla klidně bloumat po dně nebo klouzat po hladině, aniž by jí nějak uškodila prudká změna tlaku.

Další tvor měl mnoho jmen, ale většinou se mu říkalo "krákal". Byl velký asi jako německý ovčák, pomalý jako lenochod a vyznačoval se nevybíravou chutí k jídlu podobně jako prase. V Řece zastával funkci hlavního strážce hygieny; sežral všechno, co se příliš nebránilo. Hlavní součástí jeho stravy tvořily lidské fekálie.

Za noci vylézaly na břeh dvojdyšné ryby a sháněly si potravu. Vyděsily už hodně lidí, kteří v mlze zahlédli jejich obrovské vypoulené oči nebo klopýtli o kluzké tělo plazící se mezi odpadky. Jejich hlasité skřehotání, vyvolávající představy netvorů a přízraků, bylo téměř stejně strašidelné jako jejich vzhled.

Onoho dne v roce 25 po vzkříšení se jeden z těchto páchnoucích uklízečů pohyboval poblíž břehu, v místech, kde byl proud slabší než uprostřed Řeky. I tak jeho ploutvonohy musely zabírat největší možnou rychlostí, aby se ubránil a nenechal se strhnout zpátky. Právě v té chvíli zachytil pach mrtvé ryby, kterou voda nesla přímo k němu.

Za rybou plul ještě další předmět. Krákal spolkl obojí, ryba sklouzla jeho jícnem hladce, druhý předmět se na okamžik vzpřčil, ale vzápětí ho křečovitě stah svalů při polknutí vtáhl dovnitř.

Pět let se vodotěsná bambusová schránka s Frigatovým dopisem pro Rohriga plavila po proudu Řeky. Když vezmeme v úvahu počet rybářů a cestovatelů, měl ji už dávno někdo vylovit a otevřít. Náhodou si jí však nikdo nevšiml až do chvíle, kdy ji zhltnul tvor, který projevil zájem o delikátně nahnílou rybí mršinu.

Pět dní předtím, než schránka tímto způsobem ukončila svou pouť, proplula územím, kde žil adresát dopisu. Ale Rohrig se právě v té chvíli nacházel ve své chýši, obklopené soškami z kamene a ze dřeva, které tvořil na prodej a vyměňoval za alkohol a cigarety. Zrovna vyspával následky velkého flámu.

Možná to byla pouhá náhoda, ale také mohlo jít o nějaké vibrující duševní spojení mezi odesílatelem a adresátem. Tak nebo tak, Rohrigovi se toho rána zdálo o Frigatovi. Ocítl se znovu v roce 1950, znovu se stal postgraduálním studentem, jehož na studiích podporoval stát a pracující manželka.

Byl horký květnový den. Seděl v malé místnosti, naproti němu tři doktoři filozofie. Nadešel den zúčtování. Po pěti letech práce a strádání v síních vědy se nyní mělo rozhodnout, zda získá nebo ztratí kýženou cenu, titul magistra anglické literatury. Pokud zvládne ústní obhajobu své diplomové práce, odejde do světa jako středoškolský učitel angličtiny. Pokud nyní neuspěje, bude se muset během dalších šesti měsíců studia připravit na svůj druhý a poslední pokus.

Tihle tři inkvizitoři na něj - byť s úsměvem - vystřelovali otázku za otázkou jako šípy do terče. Rohrig se příliš nevzrušoval, neboť jeho diplomová práce pojednávala o středověké velšské poezii. Toto téma si zvolil na základě úvahy, že o něm ani profesori nebudou mnoho vědět.

A měl pravdu. Jedinou potíž představovala Ella Rutherfordová, půvabná šestačtyřicetiletá dáma s předčasně bílými vlasy, která na něj měla vztek. Ještě nedávno byli milenci a scházeli se dvakrát týdně v jejím bytě. Pak se jednoho odpoledne dostali do zuřivé opilecké hádky o Byronových básnických kvalitách. Rohrig jeho verše nijak zvlášť nemiloval, ale obdivoval jeho životní styl, který považoval za skutečnou a pravou poezii. Kromě toho se při každé diskusi rád stavěl do opozice.

Výsledkem téhle diskuse bylo, že vztekle vystřelil z bytu, ale ještě předtím jí stačil říct pár krutých slov. A také na ni křičel, že už ji nikdy nechce vidět v soukromí.

Rutherfordová usoudila, že ji svedl jen proto, aby v jejím kurzu získal vysoké ohodnocení, a že hádku použil jako záminku k tomu, aby se ze vztahu se ženou středních let zase elegantně vyvlékl. Mýlila se. Starší ženy ho neodolatelně přitahovaly. Ovšem její požadavky ho postupně začaly vyčerpávat. Už nedokázal současně uspokojit ji, k tomu svou ženu, dvě mladší studentky, dvě manželky svých přátel, barmanku, která mu nalávala zadarmo, a správcovou činžáku, kde bydlel.

Pět by ještě zvládl, osm už ne. Pohlcovalo to všechno jeho čas i energii, nemluvě o spermatu, a na přednáškách usínal. Takže mazaně zahájil sérii zuřivých hádek s profesorkou, s jednou ze studentek (povídalo se o ní, že má kapavku) a s manželkou jednoho kamaráda (ostatně měla tendenci příliš se emocionálně vázat).

Nyní tedy Rutherfordová zúžila své vodově modré oči a řekla: "Zatím jste si při své obhajobě vedl dobře, pane Rohrigu. Zatím."

Odmělčela se. Najednou ho zamrazilo, konečník se mu stáhl nervozitou, na obličej mu vyvstal pot a z podpaží se mu řinuly celé potůčky. Představil si ji, jak po nocích vysedává a přemýšlí, jak ho vytrestat, jak ho vyhodit od zkoušky nějakým zvlášť strašlivým, ponižujícím způsobem.

Doktor Durham a doktorka Purová si přestali znuděně bubnovat prsty o stůl. Začínalo to vypadat zajímavě. Jejich kolegyni planuly oči jako tygřici, která se chystá skočit na jehně uvázané na řetězu. Brzy už vyšlehne blesk, a nebohý kandidát nemá hromosvod, leda by ho měl schovaný v zadku.

Rohrig sevřel opěrky křesla. Na čele se mu objevily další kapičky potu, draly se mu z kůže jako vyděšené myšky z ementálu; pot jako žiravina se mu zakusoval do košile v podpaží. Co na něj k čertu chystá?

Rutherfordová pravila: "Zdá se, že o svém tématu skutečně hodně víte. Předvedl jste hluboké znalosti této poněkud obskurní poezie. Jsme na vás hrdí a těší nás, že jsme s vámi během našich přednášek nemámili čas."

Ta prohnaná mrcha mu tím říkala, že ona s ním marnila čas mimo přednášky. Ale to byla jen taková poznámka mimochodem, která ho měla ranit, ale ne zabít. Tou se teprve připravovala na hlavní útok. Jen málokdy zkoušející profesor blahopřál kandidátovi už v průběhu té mučivé procedury. Na to obvykle došlo až poté, co komise rozhodla o výsledku.

"Ještě... Ještě mi povězte..." zapředla Rutherfordová líně, pak se odmlčela, vychutnávala napětí. "Prosím vás, pane Rohrigu, kde je vlastně ten Wales?"

Něco uvnitř v něm povolilo a žuchlo mu na dno žaludku. Sevřel si dlaněmi čelo a zasténal. "Matko milosrdná! Ona mě chytla! Do prdele!"

Děkanka Purová zbledla, jako by tak vulgární výraz slyšela poprvé v životě. Doktor Durham, který občas zaslzel, když studentům recitoval poezii, vypadal na omdlení.

Doktorka Rutherfordová, která právě vrhla svůj blesk, se bez sebemenší lítosti pásla pohledem na tom, co zbylo z její oběti.

Rohrig se vzpamatoval. Odmítal padnout v boji jinak než pod vlajícím praporem a s kapelou vyhrávající Blíž k Tobě, Bože můj. Usmál se, jako by se zlaté dukáty v jeho hrnci na konci duhy právě neproměnily v hovínka.

"Nevím, jak jste to dokázala, ale teď jste mě dostala! Tak jo, neříkám, že jsem dokonalý. Co bude teď?"

Rozsudek zněl: neuspěl. Odsouzen k šestiměsíční zkušební lhůtě s další a konečnou zkouškou na konci.

Později, když zůstali sami v hale, mu Rutherfordová řekla: "Doporučuji vám studovat zeměpis, Rohrigu. Dám vám tip. Wales je blízko Anglie. Ale pochybuji, že vám moje rada bude něco platná. Nenašel byste vlastní zadek, ani kdyby vám ho podali na stříbrném podnose."

Na opačném konci haly na něj čekal jeho přítel Pete Frigate. Pete patřil ke skupině studentů, pro které jedna z mladších

studentek vymyslela přezdívku "Vousáči". Byli to vesměs veteráni, jejichž vysokoškolská studia přerušila válka.

Spolu se svými manželkami a milenkami vedli způsob života, kterému říkali bohémský. V podstatě se stali předchůdci beatníků a hippies, aniž by to o sobě věděli.

Když se Rohrig přiblížil, Frigate na něj vrhl tázavý pohled. Rohrig nasadil široký úsměv, i když mu bylo spíš do pláče, a začal se bláznivě chechtat.

"Tomu nebudeš věřit, Pete!"

Frigate skutečně považoval za neuvěřitelné, že člověk, který prošel šestou třídou základní školy, neví, kde leží Wales. Potom se také rozesmál.

"Jak k čertu ta bílá liška vyhmátla moje slabé místo?" vykřikl Rohrig.

Frigate ho utěšoval: "To nevím, ale povedlo se jí to skvěle! Poslyš, Bobe. Nebuď z toho tak nešťastný. Znáš jednoho významného chirurga, který si nedokáže zapamatovat, jestli se Slunce točí kolem Země, nebo Země kolem Slunce. Tvrdí, že to ani nepotřebuje vědět, když se šťourá v lidských vnitřnostech. Ale student anglické literatury! Ten by mohl aspoň tušit... Ha, ha, ha!"

Pak nastal v Rohrigově snu jeden z těch nelogických zvratů, v nichž si scenárista snů tak libuje, a on se ocitl jinde. Pronásledoval v mlze motýla. Byl to nádherný motýl, jediný svého druhu, a o jeho existenci věděl jen Rohrig. Křídla měl zlatě a azurově pruhovaná, šarlatová tykadla a oči smaragdově zelené. Vyrobil ho král skřítků ve své jeskyni v Černých horách a Čaroděj ze země Oz ho pak ponořil do živé vody.

Motýl se třepotal sotva na palec od jeho napřážené dlaně a vedl ho hustým oparem. "Počkej, ty potvoro! Stůj!" Hnal se za ním snad celé míle. Nejasně, jen koutkem oka tu a tam zahlédl v mlze nějaké tvary, tiché a nehybné, jakoby vyřezané z kosti. Dvakrát se mu podařilo rozeznat postavu, jedna měla korunu, druhá zase koňskou hlavu.

Najednou se ocitl přímo proti jedné z nezřetelných postav. Zůstal před ní stát, protože ji z nějakého důvodu nedokázal obejít. Motýl chvilku visel nad ní, pak na ni usedl. Zelené oči mu zářily, předníma nohama si posměšně drbal tykadla. Rohrig pomalu vykročil kupředu a zjistil, že mu v cestě stojí Frigate. "Opovaž se ho dotknout!" zašeptal zuřivě. "Ten je můj!"

Frigatova tvář zůstala bezvýrazná jako stažené hledi na rytířově přilbě. Vždycky zachovával nehybnou tvář, když Rohrig při svých záchvatech vzteku řval na každého, kdo byl na dosah. To Rohriga pokaždé ještě víc rozzuřilo, přímo ho to přivádělo k šílenství.

"Jdi mi z cesty, Frigate! Uhni, nebo tě srazím!"

Motýl, jenž se vyplašil jeho výbuchem, vzlétl a zmizel v mlze.

"Nemůžu," řekl Frigate.

"Proč?" zaječel Rohrig a saným zklamáním a vztekem poskakoval na místě.

Frigate ukázal dolů. Stál na červeném čtverci. K jeho čtverci přiléhaly další, některé červené, jiné černé. "Stojím špatně. Nemám ponětí, co se teď stane. Je to proti pravidlům postavit mě na červené pole. Ale kdo by se staral o pravidla, co? Pochopitelně kromě nás figurek."

"Můžu ti nějak pomoci?" zeptal se Rohrig.

"Jak bys mohl? Nemůžeš pomoci ani sám sobě." Frigate ukázal Rohrigovi přes rameno. "Teď už tě to chytí. Zatímco tys honil motýla, tohle honilo tebe."

Rohrig se najednou strašně vyděsil. Così ho pronásleduje a chystá se udělat mu něco hrozného!

Zoufale se pokusil pohnout dopředu, nějak se dostat za Frigata, přes něj nebo ho obejít. Ale rudý čtverec ho držel právě tak jako Frigata.

"Jsem v pasti!"

Ještě pořád viděl svého motýla, už z něj byla jen tečka, zrnko prachu, a už zmizel. Navždycky. Mlha zhoustla. Frigate se změnil v nejasnou skvrnu.

"Já si tvořím svoje vlastní pravidla!" vykřikl Rohrig.

Z mlhy před ním se ozvalo zašeptání: "Buď ticho! Nebo tě to uslyší!"

V tom okamžiku se na okamžik probudil. Jeho spolubydlicí se pohnula. "Co se děje, Bobe?"

"Topím se v neutuchajícím příboji nekonečnosti..."

"Cože?"

"To je konec. Konec všeho."

Klesl zpátky do prvotního oceánu, až na dno, kde utonulí bohové zapadli do bahna a zůstali nakloněni v bláznivých úhlech, zírající chladnými rybíma očima zpod korun pokrytých vilejší.

Ani on, ani Frigate nemohli tušit, že by mohl odpovědět na jednu z otázek v dopise. Rohrig se v Den vzkříšení probudil daleko na severu, mezi prehistorickými Skandinávci a patagonskými indiány, Mongoly z doby ledové a Sibiřany z konce dvacátého století. Rohrig se vždycky snadno učil cizí jazyky a brzy se dokázal plynne vyjadřovat nejméně v tuctu nových řečí, i když nikdy dokonale nezvládl výslovnost a větnou stavbu. Jako obvykle v novém prostředí rychle zdomácněl a s kdekým se spřátelil. Nějakou dobu dokonce zkoušel dělat šamana. Jenomže šaman musí sám sebe brát vážně, a Rohrig dokázal brát vážně jen své sochy. Také ho časem začal unavovat chlad těch končin. Odjakživa uctíval slunce. Nejšťastnější dny prožil v Mexiku, kde byl prvním důstojníkem na malé pobřežní lodi, která převážela mražené garnáty z Yucatánu do Brownsvillu v Texasu. Tam se také zapletl do pašování zbraní, ale nechal toho, když mu hrozilo, že stráví nějakou dobu v mexickém vězení. Potom Mexiko raději opustil. Úřady mu nemohly dokázat vinu, ale doporučily mu odejít ze země.

Právě se chystal, že se vypraví v kánoi dolů po proudu a najde kraj s teplejším podnebím, když se objevila Agatha Croomesová. Agatha byla černoška, narodila se v roce 1713 a zemřela roku 1783, byla otrokyní, později propuštěna z otroctví, stala se provinční baptistickou kazatelkou, čtyřikrát se vdala, porodila deset dětí a kouřila dýmku. Vstala z

mrtvých o nějakých sto tisíc grálových kamenů dál, ale došla až sem. Měla totiž vidění, v němž ji Bůh vyzval, aby přišla do Jeho sídla na severním pólu, kde jí předá klíče budoucího království, klíče ke slávě a spáse, k pochopení času a věčnosti, prostoru a nekonečna, stvoření a zániku, života a smrti. Také jí slíbil, že se stane tou, která svrhne ďábla do propasti, zamkne ho tam a zahodí klíče.

Rohrig usoudil, že je úplně šílená, ale zaujala ho. Co když se tam na počátku Řeky skutečně nachází rozřešení záhady tohoto světa?

Věděl, že se dosud nikdo neodvážil vstoupit do onoho severního kraje věčné mlhy. Kdyby se připojil k jejím jedenácti následovníkům, byl by mezi prvními, kdo dosáhnou severního pólu. A pokud to bude záležet na něm, bude právě on tím, kdo se tam dostane jako první. Až bude cíl na dosah, vyrazí dopředu a postaví na pól kamennou sošku, vlastní portrét, se svým jménem vyrytým na podstavci.

Od té doby bude každý, kdo tam dorazí, vědět, že ho předešel Robert F. Rohrig. Agatha by ho pochopitelně odmítla vzít s sebou, pokud by nevěřil v Boha a Písmo svaté. Nesnášel lhání, ale řekl si, že zase tak moc ji nepodvádí. V hloubi duše věřil v Boha, jen si nebyl jist, jestli se dotyčný bůh jmenuje Jehova nebo Rohrig. Co se týkalo bible, byla to kniha, a knihy mluví pravdu v tom smyslu, že jejich autoři věří v pravdivost toho, co napsali.

Ještě než výprava došla do míst, kde končily grálové kameny, pět členů odpadlo. Když dorazili k obrovské jeskyni, z níž Řeka vytékala, čtyři další usoudili, že umřou hladu, pokud půjdou dál. Rohrig pokračoval dál, s Agathou Croomesovou a Winglatem, původem americkým indiánem, jehož kmen kdysi ve starší době kamenné přišel na Aljašku ze Sibíře. Rohrig by se nejradši také otočil a šel zpátky, ale nehodlal připustit, aby ho zahanbila bláznivá černoška a divoch z doby kamenné.

Kromě toho už ho Agathina kázání téměř přesvědčila, že její vidění bylo pravdivé. Možná že Bůh všemohoucí a sladký Ježíš na něj opravdu čekají. Nestačí jenom držet se původního plánu, on musí dokázat víc!

Potom se plazili po úzké římse tou ohromnou jeskyní a Winglat uklouzl a spadl do Řeky. Rohrig si pomyslel, že už je sám právě tak šílený jako Agatha. Ale šel dál.

Když dospěli až k místu, kde římse začala klesat dolů do mlhy pokrývající moře, jehož zvuky k nim tiše doléhaly, byli velmi zesláblí hladem. O návratu už nebylo řeči. Pokud brzy nenajdou jídlo, zahynou. Agatha ovšem prohlásila, že blízko nich je dost potravy. Věděla to, protože měla minulé noci, když spali na římse, další vidění. Spatřila v něm místo, kde se nachází hojnost masa a zeleniny.

Rohrig se díval za ní, jak se plazí dolů. Po chvíli ji následoval. Ale nechal svůj grál za sebou, protože byl příliš slabý, než aby se s ním vláčel dál. V grálu měl i svou sošku a na pár vteřin uvažoval, že ji vyndá a vezme s sebou. K čertu s tím, pomyslel si pak a vydal se dolů po úzké pěšině.

Nedokázal to. Přemohla ho slabost. Nohy a ruce prostě odmítly poslechnout, co jim přikazovala jeho vůle.

Dřív než hlad ho zabila žízeň. Ironií bylo, že pod ním se valila Řeka a on se z ní nemohl napít, protože neměl žádný provaz, na němž by spustil grál dolů a nabral si trochu té drahocenné tekutiny. Pod útesy burácelo moře dorážející na skály, a on k němu nemohl sestoupit.

"Coleridge by to ocenil," pomyslel si. "Přál bych si, abych toho byl také schopen."

Pak zamumlal: "Už nikdy nedostanu odpovědi na své otázky. Možná je to dobře. Beztak by se mi nejspíš nelíbily."

Teď Rohrig neklidně spal v chýši poblíž Řeky v rovníkové oblasti. A Frigate, který právě držel hlídku na palubě, se tiše pochechtával, když si vzpomněl na Rohrigovo trápení při obhajobě.

Možná to byla nějaká telepatie, že si na tu příhodu vzpomněli oba současně. Je výhodnější vzít si na pomoc Occamovu břitvu, to ostří, které se nikdy neotupí, ale zřídka se používá. Nazvěme to náhodou.

Krákal se ocitl zrovna v místě, kudy plula mrtvá ryba. Tělo se dostalo do široké huby toho obojživelníka. Frigatův dopis ve své schránce, centimetr za mrtvolou, byl pohlcen s ní a sklouzl jícnem do krákalova břicha.

Žaludek toho tvora si dokázal poradit se všelijakými odpadky, s výkaly, s hnijícím masem. Ale celulózová vlákna bambusového obalu vzdorovala trávicímu procesu. Nebohý krákal dlouho trpěl silnými bolestmi, načež chcipl, aniž by se mu podařilo schránky se zbavit.

Litera zákona může zabít jeho ducha. Tady však toho nešťastného tvora nezabilo literární dílo, ale jeho obálka.

42

Skoro všichni kolem jí provolávali slávu. Lidé se nahrnuli k Jill, objímali ji a líbali, a jí to tentokrát ani nevadilo. Bylo jí jasné, že větší část těch projevů přízně musí přičíst podnapilosti, ale i tak ji uvnitř hřály. Kdyby ti lidé neměli radost, právě jejich opilost by mohla vyústit v otevřené nepřátelství. Snad ani není tak neoblíbená, jak si myslela. Například David Schwartz, kterého jednou zaslechla, jak ji za zády nazývá "Ledový ksicht", ji plácal po zádech a blahopřál jí. Anna Obrenovová stála vedle Barryho Thorna, i když toho spolu moc nenamluvili. Usmívala se, jako by ji těšilo, že ji Jill Gulbirra předstihla. Ale možná jí na tom opravdu nezáleželo. Jill se víc zamlouvala představa, že ta drobná blondýnka uvnitř vře vzteky a nenávisti, i když si uvědomovala, že se může mýlit. Annin postoj k ní mohl být zcela racionální, koneckonců kdo dřív přijde, ten dřív mele, a Jill už před jejím příchodem věnovala stavbě lodi a výcviku posádky tisíce hodin.

Firebrass si ke svému projevu nejdřív hlasitě zjednal klid. Rozjařený hovor a zpěv konečně umlkly. Pak prohlásil, že oznámí rozpis důstojníků, a zazubil se na Jill. Málem se jí udělalo zle. Připadalo jí, že se šklebí zlomyslně, vlastně si tím byla jista. Teď jí vrátí všechny jedovaté poznámky, které tu a tam utrousila na jeho adresu. Co na tom, že ty poznámky byly oprávněné; prostě jen nechtěla dovolit, aby ji někdo srážel jenom proto, že je žena. Jenže jemu se teď naskytla příležitost k pomstě.

A přesto se rozhodl správně a zdálo se, že je s tím velmi spokojen.

Jill se s úsměvem na tváři prodrala davem k němu, ovinula mu paže kolem krku a rozplakala se. Vsunul jí jazyk hluboko do úst a poplálal ji po zadnici. Tentokrát se kvůli nežádoucím důvěrnostem nijak neohradila. Teď jí nepřípadalo, že by zneužíval jejího dojetí nebo se choval blahosklonně. Přece jen ji měl rád, možná ho dokonce sexuálně přitahovala. Nebo byl prostě jenom tak drzý.

Anna jí podala ruku a s úsměvem řekla: "Srdečně blahopřeji, Jill." Jill uchopila její chladnou, jemnou ruku a pocítila iracionální, téměř neodolatelnou touhu vyškubnout ji paži z kloubu. "Díky, vřelě díky, Anno," odpověděla.

Thorn na ni zamával a něco vykřikl, patrně jí také gratuloval. Neobtěžoval se přijít blíž.

O chvíli později se slzami v očích vyklopýtala z tanečního sálu. Než se dostala domů, už sama sebe nenáviděla za to, jak přede všemi projevila své city. Nikdy předtím na veřejnosti neplakala, ani na pohřbu svých rodičů.

Pomyslela na otce a matku a slzy jí vyschly. Kde asi žijí? Co dělají? Docela ráda by je viděla. To bylo vše: docela ráda. Nechtěla by žít blízko nich. Stejně už to nebyli táta a máma, jak si je pamatovala; šedovlasí, vrásčití a tlustí lidé, kteří se ze všeho na světě zajímali jedině o svá vnoučata. Teď vypadají stejně mladě jako ona a mají s ní velmi málo společného, kromě několika vzpomínek. Nudili by ji a ona by jistě otravovala je. K čemu předstírat, že vztah mezi rodiči a dětmi nikdy nepomine...

Kromě toho svou matku považovala za úplnou nulu, pasivní bytost zcela závislou na otci, který byl vždycky prudký, hlučný a pánovitý. Nikdy ho neměla opravdu ráda, i když ji jeho smrt zarmoutila. Ale tehdy litovala spíš toho, co mohlo být, než toho, co bylo.

A možná už byli znovu mrtví, kdo ví? Co na tom záleží?

Vůbec na tom nezáleží. Tak proč ta druhá záplava slz?

43

"Tak, vážení, už nás tu máte zas! Nastal ten slavný den, ta velká chvíle, kdy naše loď vzlétne. Vzhůru k Velkému grálu, k Mlžné věži, k domovu Santa Clause na severním pólu, na návštěvu ke svatému Mikuláši, který nám donesl dárek vzkříšení, věčného mládí, jídla zadarmo, chlastu zdarma, a taky tabáku...

Sešlo se nás tu nejméně milion. Tribuny jsou plné, kopce přecpané, lidé padají ze stromů. Policie se pěkně zapotí, jestli tady má udržet pořádek. Je opravdu nádherný den, co říkáte? Ten halas je vážně úžasný, vsadím se, že neslyšíte ani slovo z toho, co říkám, ani když mám tenhleten tlampač. Takže, vážení, jděte k čertu!

Aha, přece jen mě někdo slyší. Jenom jsem si dělal legraci, vážení, jenom jsem chtěl upoutat vaši pozornost! Rád bych vám pověděl něco o Parsevalu. Vím, že máte letáčky s popisem této úžasné, kolosální vzducholodi, jenomže většina z vás je negramotných. Ovšemže za to nemůžete. Naučili jste se domlouvat esperantem, ale neměli jste příležitost naučit se také číst. Co naplat. Počkejte chvíli, jen co si svažím vyprahlé hrdlo kapkou květohlavu...

Ách, to bylo hla-a-d'oun-ké! Jediný zádrhel je v tom, že jsem začal hasit žízeň už před svítáním, tudíž mám jisté potíže se zaostřením pohledu. Nenávidím pomyšlení na zítřejší ráno, ale k čertu s tím. Za všechno, co na světě za něco stojí, se musí platit! O tom ostatním nemluvě.

Tak, tady ji máte, vážení, ačkoli je zhola zbytečné ukazovat vám na ni prstem. Vzducholod' Parseval. Jméno jí vybral Firebrass a pojmenoval ji po člověku, který jako první dostal nápad postavit vzducholod', a prosadil svou, přestože tady byly hádky ohledně toho, jaký nápis ponese na svých stříbrných bocích.

Třetí důstojník Metzinger navrhoval jméno GrafZeppelin III. podle muže, který se zasloužil o založení první dopravní linky vzducholodí, a také má na svědomí válečné zepelíny.

První důstojník Gulbirra soudila, že se má jmenovat Adam a Eva, což by podle ní reprezentovalo celou lidskou rasu, tedy každého z nás. Dále navrhovala Královnu nebes a Titanii. Jak vidíte, neodpustila si kapku ženského šovinismu! Ovšem Titanie připomíná Titanic, a každý ví, jak tahle loď dopadla.

Vlastně neví. Já zapomněl, že většina z vás o Titaniku nikdy neslyšela.

Jeden z našich techniků, momentálně si nevybavuji, jak se jmenoval, ale sloužil na neblaze proslulé Shenandoah, navrhoval název Stříbrný oblak. To byla vzducholod' z knížky Tom Swift a jeho velká vzducholod'.

Jiný ji zase chtěl nazvat Henri Giffard podle toho Francouze, který jako první vzlétl se samohybným plavidlem lehčím než vzduch, s motorovou říditelnou vzducholodí. Škoda že tady drahý Henri není s námi, aby pohlédl na ten vrchol umění stavby vzducholodí, toto poslední, nejlepší a největší ze všech vzdušných plavidel. Škoda, že tu nemůže s námi být celé lidstvo, aby se stalo svědkem té výzvy všem bohům, té létající rukavice vržené do tváře vyšších sil!

Omluvte mě, vážení. Nastal čas pro další úlitbu bohům, tentokrát však nebude vylita na zem, aby tak přišla nazmar, ale do mého vyschlého krku.

Ách, skvělé, vážení! Pijte, alkohol je tady zadarmo, pozornost hostitele, jímž je národ Parolanda.

Takže, přátelé, náš vážený exprezident Milton Firebrass, bývalý Američan, bývalý astronaut, se rozhodl dát tomuto obrovi jméno Parseval. A protože on je tady hlavní šéf, vůdce a nejvyšší papaláš, muselo být po jeho!

Takže... Aha, chtěl jsem vám sdělit její míry. Kapitán Firebrass chtěl postavit největší říditelnou vzducholod', jaká byla kdy postavena, a taky to dokázal. Také ovšem svět nikdy neuvidí větší loď, protože už prostě žádné další nebudou. Snad ji měl pojmenovat Konec vše napraví.

Parseval měří 2680 stop čili 820 metrů na délku, nejširší průměr má 1112 stop čili 328 metrů, pojme 120 milionů kubických stop neboli 6 milionů 360 tisíc krychlových metrů plynu.

Plášť je z duralového plechu, uvnitř obsahuje osm velkých plynových oddílů a několik menších na přídi a pod krytem na zádi. Původně měla mít třináct gondol zavěšených pod trupem, jednu řídicí a dvanáct motorových, z nichž každá by

nesla dva motory. Tato vnější výstroj se jevila nezbytná kvůli vysoké hořlavosti vodíku. Ale při testování se ukázalo, že materiál oddílů, střeva říčního draka, propouští plyn - to je teda fór, co? Tudiž Firebrass nařídil svým vědcům, aby vyvinuli materiál umělý, který by nekazil vzduch.

Jak řekl, tak se stalo, protože když Firebrass řekne skoč, tak každý hned láme rekordy... Cože? Můj asistent Randy tady tvrdí, že to nejde, aby každý jen tak lámal rekordy, ale koho to zajímá? Zkrátka, únik vodíku rovná se nule.

Takže řídicí stanoviště a motory jsou teď uvnitř trupu, s výjimkou těch na přídí a na zádi. Mimochodem náš vodík je 99,99procentní.

Kromě posádky devadesáti osmi mužů a dvou žen ponese Parseval dvě helikoptéry, z nichž každá pojme dvaatřicet osob, a dvoumístný kluzák. Na palubě nebudou žádné padáky. Sto padáků, to už je pořádný náklad, a tak bylo rozhodnuto, že vzducholoď nepoveze ani jeden. Pěkná ukázka sebedůvěry! Já bych si tedy tolik nevěřil.

Jen se na ni podívejte, přátelé! Není úžasná? Jak na ni tak svítí slunce, je to učiněná Boží sláva! Nádherná, překrásná a velkolepá!

Tohle je pro lidstvo velký den! A tady už přichází orchestr a hraje znělku ze Sedmi statečných... Ha ha! To byl jen takový malý žertík a trvalo by dlouho, než bych vám ho vysvětlil. Ve skutečnosti je to předehra k Vilému Tellovi od Rossiniho, aspoň myslím. Vybral si ji Firebrass, ten je tímhle ohnivým kouskem přímo posedlý. Nemluvě o dalších, z nichž některé vidím v davu.

Podej mi další sklenku ambrosie, Randy. Randy je můj asistent, vážení, dříve, na Zemi, býval spisovatelem fantastických historek, nyní se stal šéfem výstupní kontroly alkoholových závodů státu Parolando. To máte něco jako nechat vlka hlídat stejk.

Ách, úžasná dobrota! Právě teď vidíte Parsevala, jak vyplouvá z hangáru! Příd' má připevněnou k jedinému pohyblivému kotevnímu stožáru na světě. K odletu dojde během několika minut. Skrz čelní sklo řídicího stanoviště či můstku na přídí je vidět dovnitř.

Ten muž uprostřed, který sedí u řídicího panelu, asi z něj vidíte jenom hlavu, to je hlavní pilot Cyrano de Bergerac. Ve své době byl mimo jiné také spisovatel, napsal romány o cestě na Měsíc a ke Slunci. A nyní se octl v létajícím stroji, o jakém se mu nikdy ani nesnilo, a právě tak si jistě nepředstavoval sám sebe na takové cestě. Na pouti k severnímu pólu planety, kterou nikdy nikdo na Zemi, pokud vím, nepopsal ani v tom nejdivočejším vymyšleném příběhu. Vznášet se s větrem v té nekonečné modři nad námi v tom největším zepelínu, jaký kdy byl a bude postaven. Mířit k proslulé věži v chladném moři pokrytém mlhou jako vzdušný rytíř, nepozemský Galahad, který putuje k obrovskému grálu! Cyrano provádí celou operaci sám. Loď je zcela automatizována; motory, směrové i výškové kormidlo jsou pomocí elektromechanického zařízení propojeny s řídicím panelem. Není nutno mít lidi u kormidla a předávat signály technikům u motorů telegrafem, jako tomu bývalo na starých vzducholodích. Jediný člověk může pilotovat loď po celou cestu k severnímu pólu, pokud vydrží tři a půl dne vzhůru - což je odhadovaná doba letu. Teoreticky by tam loď dokázala doletět, i kdyby na palubě nebyla ani noha.

A tady vedle Cyrana, po jeho pravé ruce, máme našeho kapitána Miliona Firebrasse. Mává muži, který ho nahradil v úřadu prezidenta, což je známý Judah P. Benjamin, dříve občan Louisiany a bývalý vrchní státní návladní zesnulé, leč neoplkávané Konfederace... Cože? Pusťte mě, kamaráde! Nemíním jsem urážet žádné bývalé občany Konfederace! Odvedte toho opilého pitomce, strážte!

A zde, úplně nalevo, vidíte pilota a třetího důstojníka Mířu Nikitina. Slíbil, že bude po celou dobu letu střizlivý a že si nebude schovávat žádný alkohol za plynové komůrky, ha ha!

Po Nikitinově pravici stojí první důstojník Jill Gulbirra. Občas nám dávala zabrat, ale obdivujeme...

Znovu zazněly fanfáry. To je ale rámus! Kapitán Firebrass nám mává. Na shledanou, mon capitaine, bon voyage!

Podávejte nám zprávy rádiem!

Právě uvolňují lana na zádi. Loď se trochu houpe, ale už se uklidnila. Viděl jsem, jak ji před pár hodinami vyvažovali. Ta loď je tak ekvili-ble-blo-brovaná, že by celou tu obrovskou hmotu mohl klidně jednou rukou zvedat jediný člověk stojící pod ní na zemi.

A už uvolňují příd' z kotevního stožáru. Zbavují se přebytečné vodní zátěže. Promiňte, vážení, ale říkali jsme vám to, nemáte stát tak blízko. Tedy ne že by vám ta sprcha nějak uškodila.

Loď se poněkud zvedá, vítr ji žene nazpátek, k jihu. Ale už natočili vrtule do správného úhlu a teď už ji řídí nahoru a směrem k jihu.

A už stoupá! Obrovská jako hora a lehká jako peříčko! Vzhůru k severnímu pólu a temné věži!

Bože, já snad pláču! Že bych to přece jen přehnal s těmi připitky?

44

Vysoko nad zemí se vzducholoď jako třpytivé vlákno navlékala do modrého očka nebeské jehly.

Z výšky 6,1 kilometru či něco přes dvacet tisíc stop měla posádka dokonalý výhled na Svět Řeky. Jill stála u čelního skla na přídí a pozorovala zakroucené dvojité čáry údolí ubíhající pod ní od severu k jihu a asi dvacet kilometrů před ní pozvolna uhýbající k východu. Pak zprohýbané linie pokračovaly asi sto kilometrů jako malajské dýky s vlnitými čepelemi, bok po boku, než se obrátily k severovýchodu.

Tu a tam se od Řeky odrazil sluneční paprsek. Miliony obyvatel na jejích březích i na její hladině nebylo z této výšky vidět, a i ta největší plavidla připomínala hřbety dračích ryb, které se vynořily nad vodu. Svět Řeky vypadal právě tak jako před vzkříšením.

Fotograf v kupoli přídě pořizoval první letecké snímky této planety. A také poslední. Fotografie později poslouží k

tvorbě mapy Světa Řeky a přidají se k tomu, jak tok Řeky zmapoval Mark Twain. Pochopitelně na mapě, kterou vytvoří kartografové z Parsevalu, bude mnoho bílých míst. Kolesová loď už se několikrát dostala až k jihu, na okraj jižní polární zóny, avšak kartograf ze vzducholodi bude mít možnost porovnat své snímky pouze s jejich záznamy o části severní polokoule.

Může ale přejet kamerou a pokrýt oblasti, kam Mark Twain teprve jednoho dne dopluje.

Radar prováděl měření výšky horských štítů. Až dosud měl nejvyšší vrchol 4564 metrů čili patnáct tisíc stop.

Většinou hory dosahovaly výšky kolem deseti tisíc stop či 3048 metrů a na některých místech stěna hor klesla až na 1524 metrů čili pět tisíc stop.

Než Jill přišla do Parolanda, domnívala se podobně jako mnoho dalších, že hory měří 4564 až 6096 metrů. To samozřejmě jen odhadovala od oka; nevěděla o nikom, kdo by prováděl skutečně odborná měření. Ale v Parolandu existovaly přístroje z konce dvacátého století, a teprve tam se dověděla, jaká je skutečná výška hor.

Snad ten všeobecný omyl způsobil poměrně uzavřený tvar údolí. Hory se vzpínaly přímo vzhůru, už po 305 metrech strmé a holé a zcela neschůdné. Často byly u vrcholu širší než dole a vytvářely tak skalní převisy, které by odradily každého potenciálního horolezce, dokonce i kdyby měl k dispozici ocelové nářadí, cepín a skoby. Takové by se patrně našlo jedině v Parolandu.

Na vrcholku činila tloušťka skalních stěn zhruba 403 metrů čili něco přes čtvrt míle. I taková poměrně tenká překážka byla nepřekonatelná bez ocelových nástrojů a dynamitu. Bylo by možné plavit se po Řece k severu, až tam, kde se zase stáčí jižním směrem. Tam pomocí usilovného vrtání a výbušnin proniknout skrze skalní stěnu. Ale kdo ví, jaké neprostopné pohoří leží za ní?

Parseval vzdoroval severovýchodním povrchovým větrům rovníkové zóny, minul bezvětrné pásmo a zachytil zadní vítr v oblasti mírného pásu. Za čtyřadvacet hodin urazil přibližně vzdálenost odpovídající cestě z Mexico City k dolnímu konci Hudsonova zálivu v Kanadě. Než uplyne druhý den, narazí na protivítr arktického pásma. Nikdo neměl tušení, jak bude silný. Na této planetě se ovšem nevyskytovaly větry takové síly jako na Zemi, neboť zde chyběly teplotní rozdíly mezi mořem a pevninou.

Rovníková zóna a mírný pás se zřetelně lišily šířkou údolí i výškou hor. V teplejších oblastech byly hory zpravidla vyšší a údolí užší.

Tvar úzkých údolí a výška hor kolem nich vytvářely podobné klimatické podmínky jako v horských údolích ve Skotsku. V mírném pásu obvykle denně kolem třetí hodiny odpolední pršelo. V rovníkových oblastech kolem třetí hodiny ranní vypukla bouře provázená prudkým deštěm. To nebyl v tropech zcela běžný jev, přinejmenším tady ho nepovažovali za přirozený. Vědci v Parolandu se domnívali, že někde v horách jsou ukryty stroje spouštějící déšť a ty mají na svědomí dodržování neměnného rozvrhu srážek. Energie, kterou takový úkon vyžaduje, musí být obrovská.

Ale bytosti, které dokázaly přetvořit celou tuto planetu v jediné říční údolí a které dokážou poskytovat nějakým šestatřiceti miliardám obyvatel tři jídla denně pomocí konverze energie ve hmotu, jistě zvládnou i tvorbu počasí. Co bylo zdrojem té nezměřitelné energie? To nikdo nevěděl a dosud nejpravděpodobnější domněnky počítaly s možností využití tepla získávaného ze žhavého jádra planety.

Existovaly teorie o kovovém štítu umístěném mezi zemskou kůrou a spodními vrstvami. Pro tuto hypotézu svědčila i skutečnost, že zde nedocházelo k zemětřesením a nikde nebyla pozorována sopečná činnost.

Vzhledem k tomu, že se na této planetě nenacházely žádné rozsáhlé masy ledu či vody, které by vytvářely teplotní rozdíly srovnatelné s pozemskými, měly by se zde lišit i povětrnostní podmínky. Avšak až doposud se zdálo, že proudění větrů má pozemský ráz.

Firebrass se rozhodl snížit výšku na 3600 metrů čili něco přes dvanáct tisíc stop. Snad tam bude vítr slabší. Vrcholy hor se nyní nacházely jen 610 metrů neboli dva tisíce stop pod plavidlem a účinky stoupavých a klesajících proudů byly v tuto denní dobu nezanedbatelné. Ale možnost měnit úhel nastavení vrtulí tento efekt horské dráhy rychle vykompenzovala. Rychlost vzducholodi se zvýšila.

Před patnáctou hodinou Firebrass vydal rozkaz vystoupit s lodí nad dešťové mraky. Zpět na původní výšku klesli po šestnácté hodině a Parseval se majestátně vznášel nad údolím. Jak slunce pozvolna klesalo, horizontální větry i vertikální proudění zeslábly a pohyb lodi se stal plynulejším, rovnoměrnějším.

Jakmile přijde noc, vodík v plynových oddílech se ochladí a plavidlo bude nuceno zvednout před výš, aby dynamickým zdvihem kompenzovalo ztrátu vztlaku.

Řídicí stanoviště se zvýšeným tlakem vzduchu zahřívala elektrická topná tělesa. Přítomní však byli i přesto teple oblečení. Firebrass a Rybář kouřili doutníky, ostatní většinou cigarety. Větráky kouř sice odsávaly, ale ne dost rychle, aby dokázaly odstranit doutníkový kouř, který Jill tak nesnášela.

Detektory úniku vodíku umístěné na jednotlivých plynových oddílech by okamžitě oznámily, kdyby se v nich objevila sebemenší trhlinka, kouření však bylo povoleno jen na pěti místech: v řídicí gondole či na můstku, v další místnosti v polovině osy lodi, na pomocném kontrolním stanovišti na zádi nad ocasními plochami a v místnostech přilehlých k ubytovně posádky vpředu a vzadu.

Barry Thorn, první důstojník záďové sekce, ohlásil nové údaje o magnetismu. Podle nich se ve Světě Řeky kryje severní pól se severním magnetickým pólem. Magnetické pole této planety bylo mnohem slabší než pozemské, v podstatě tak slabé, že je dokázaly zachytit jen přístroje vyvinuté koncem sedmdesátých let 20. století.

"To znamená," zasmál se Firebrass, "že tady máme tři póly na jednom místě. Severní pól, magnetický pól a věž. A kdyby se někdo z posádky jmenoval Paul, měli bychom hned čtyři."

Rádiový příjem byl toho dne výborný. Loď se vznášela vysoko nad horami a vysílač Marka Twaina nesl balon, který loď vlekla za sebou.

"Můžete mluvit, pane," oznámil radista Aukuso.

Firebrass se posadil vedle Samoana a řekl: "Tady Firebrass, Same. Právě jsme dostali zprávu od Greystocka. Je na cestě, míří k severovýchodu a je připraven změnit kurz, jakmile se dozví, kde se právě nachází Rex."

"Svým způsobem doufám, že prohnílého Jana nenajdete," pravil Sam. "Rád bych ho dohnal sám a dopřál si to potěšení potopit ho osobně. Chápu, že to není příliš praktický postoj, ale každopádně by mě to velmi uspokojilo. Nejsem příliš pomstychtivý, Milte, ale ta hyena by i svatého Františka dohnala k tomu, že by ji skopl z útesu."

"Minerva má na palubě čtyři šestačtyřicetikilogramové bomby a šest raket s devítikilogramovými hlavicemi," řekl Firebrass. "Stačí dva přímé zásahy a loď se potopí."

"Ale i tak by se ten královský zloděj mohl zachránit a dostat se na břeh," mnil Clemens. "Takovým lumpům obvykle štěstí přeje a on je toho příkladem. Jak bych ho pak znovu hledal? Ne, já chci vidět jeho tělo. A pokud se podaří zajmout ho živého, osobně mu zakroutit krkem."

De Bergerac se naklonil k Jill a zašeptal: "To jsou velká slova na člověka, který se děsí násilí! Teď se mu to mluví, když je jeho nepřítel šedesát tisíc kilometrů daleko!"

Firebrass se zasmál. "A kdyby se ti, Same, nepodařilo mu tu hlavu ukrotit, vždycky tu práci můžeš přenechat Joeovi!" Hlas tak hluboký, jako by ani nepatřil člověku, zabručel: "Ne, nejdíví mu utvrdím vuce a nohy. Pak mu Fam můve oťofit hlavu dokola, aby viděl do vadu. Nebude fe mu to líbit!"

"Urvi mu za mě aspoň ucho," požádal Firebrass. "Náš milý Jan mě skoro trefil, když po mně střílel."

Jill usoudila, že hovoří o bitvě na palubě Nikoli k pronajmutí, když se lodi zmocnil král Jan.

Firebrass pokračoval: "Podle našich výpočtů by se měl Rex pohybovat v oblasti, kterou budeme přelétat asi za hodinu. Tvoje loď se nachází zhruba v téže oblasti, jen asi sto čtyřicet kilometrů na západ. Pokud je nám známo, Rex patrně nepluje svou nejvyšší rychlostí, nebo snad král Jan rozhodl, že zakotví kvůli opravám nebo kvůli dovolené na břehu." Následovala asi hodinová konverzace. Clemens mluvil s několika členy posádky, většinou s těmi, které znával, ještě než opustil Parolando. Jill si všimla, že nehovořil se Cyranem. Právě ve chvíli, kdy už se Sam chystal rozloučit, oznámila služba od radaru, že se na obrazovce objevil Rex grandissimus.

45

Parseval kroužil nad lodí ve výšce 452 metrů. Z takové výšky loď vypadala jako hračka, ale fotografie, které byly rychle zvětšeny, ukazovaly jasně, že jde skutečně o plavidlo krále Jana. Byla to velkolepá loď. Jill cítila, že zničit takovou krásnou loď by byla hrozná škoda, ale neřekla to nahlas. Firebrass i de Bergerac toho muže, jenž jim jejich bájnou loď unesl, strašně nenáviděli.

Aukuso předal údaje o lokalizaci lodi Greystockovi a ten oznámil, že Minerva dostihne Rexe následujícího dne. Také si ověřil lokalizaci Marka Twaina.

"Chtěl bych přeletět nad ním, aby si Sam mohl dobře prohlédnout vzducholod', která se chystá potopit Rexe," prohlásil. "Máš to prakticky po cestě," souhlasil Firebrass. "A pro Sama to bude velmi vzrušující."

Když přerušil spojení s Clemensem, řekl Firebrass: "Vážně si myslím, že Greystock podniká sebevražedný útok. Rex je naložen raketami a má na palubě dvě letadla vyzbrojená raketami a kulomety. Všechno závisí na tom, jestli Greystock dokáže posádku Rexe překvapit. Ale pokud Janův radar Minervu zachytí, nebude mít zrovna nadějně vyhlídky.

Samozřejmě může být radar vypnutý. Proč by vůbec používali radar? Pro běžnou každodenní navigaci jim stačí sonar." "To ano," ozval se Rybář. "Jenomže lidé z Rexe nás určitě zahlédli. Teď si asi lámou hlavu, co jsme zač, ale i když to ještě nevědí, mohou nás podezírat, takže radar raději zapnou."

"Také si to myslím," řekla Jill. "Není tak těžké spočítat si, že takovou vzducholod' může postavit jedině Parolando."

"No, však uvidíme. Možná. Tou dobou, kdy Minerva dohoní Rexe, už nejspíš budeme za polárními horami. A tam sotva můžeme očekávat slušný rádiový příjem. Nebude nám než počkat, až je přeletíme zase zpátky."

Firebrass se zatvářil hloubavě, jako by přemítal, zda se Parseval vůbec kdy vrátí zpátky.

Slunce zapadlo za obzor, ačkoli v této výšce zůstávala obloha ještě dlouho jasná. Konečně se dostavila noc se zářícími shluky hvězd a plynovými mračky. Jill si před spaním ještě chvíli povídala s Annou Obrenovovou. Drobná Ruska se chovala přívětivě, ale něco v jejím postoji a řeči budilo dojem, jako by nebyla ve své kůži. Že by se přece jen zlobila kvůli tomu místu prvního důstojníka?

Než se odebrala na ubytovnu, prošla se Jill spojovací chodbou až na zád'. Tam vypila kávu a krátce si popovídala s důstojníky. Barry Thorn byl také přítomen a zdál se jí poněkud nervózní, ještě zamlklejší než obvykle. Možná ho ještě stále trápí, že ho Obrenovová odmítla. Pokud ovšem bylo příčinou jejich hádky právě toto.

V té chvíli si vzpomněla, že si dva se hádali v jazyce, který vůbec neznala. Teď ale nebyla vhodná doba vyptávat se na to. Dost možná na to už nikdy nepřijde řeč. Kdyby o tom totiž začala, prozradila by na sebe, že je tajně poslouchala. Nehledě na to však byla pořád zvědavá. Jednoho dne, až nebudou mít nic naléhavého na práci, se ho na to stejně zeptá. Může přece říct, že šla náhodou kolem - což byla pravda - a zaslechla pár slov z jejich rozmluvy. Koneckonců vždyť nerozuměla ani jedinému z nich, tak jaképak špehování?

Vrátila se do své kabiny, zalezla si na lůžko a okamžitě usnula. Ve čtyři hodiny ráno ji probudilo písknutí interkomu. Vystřídala v řídicí místnosti třetího důstojníka Metzingu. Chvilí ještě postával vedle ní, vyprávěl o svých zkušenostech z dob, kdy byl velitelem LZ-1, pak odešel. Jill neměla prakticky nic na práci, jelikož Rybář byl velmi zkušený pilot a atmosférické podmínky byly normální. Japonec sice zapojil automatické řízení, ale nepřestával pozorně sledovat kontrolky na panelu. Na můstku byly ještě dvě další osoby, radista a operátor u radaru.

"Hory uvidíme kolem jedenácté v noci," řekla Jill.

Rybář nahlas zauvažoval, jestli jsou opravdu tak vysoké, jak to odhadoval Joe Miller. Titanotrop se domníval, že měří

asi dvacet tisíc stop, tedy 6096 metrů. Joe ovšem nepatřil k odborníkům v odhadování vzdáleností ani nevynikal v převádění svých odhadů na metry nebo stopy.

"To zjistíme, až tam doletíme," prohlásila Jill.

"Jsem zvědav, jestli nám tajemní obyvatelé věže dovolí vrátit se," řekl Rybář. "Nebo jestli nás nechají vstoupit dovnitř."

Odpověď na obě tyto otázky zněla stejně jako předchozí, takže Jill mlčela.

"Třeba nás nechají prozkoumat ji," pokračoval Rybář.

Jill si zapálila cigaretu. V téhle chvíli necítila nervozitu, ale věděla, že později, v blízkosti hor, bude přinejmenším trochu vystrašená. Vždyť vstoupí do zakázané oblasti, poruší všechna zdejší tabu.

Rybář se s úsměvem a zvláštním leskem v tmavých očích zeptal: "Už tě někdy napadlo, že by někdo z nich mohl být i na této lodi?"

Jill se málem udusila, jak náhle vdechla kouř z cigarety. Když přestala kašlat, zasípal: "Co tím k čertu myslíš?"

"Mohou mít mezi námi své agenty."

"Jak jsi na to přišel?"

"To je jen takový nápad. Není snad rozumné předpokládat, že se o nás zajímají a pozorují nás?"

"Mám dojem, žeš asi viděl víc, než připouštíš. Tak povídej, proč si to myslíš? Nebude to bolet, když mi to prozradíš."

"Je to pouhá spekulace."

"Přestože je to pouhá spekulace, kdo by tedy podle ní mohl patřit k nim?"

"I kdybych měl nějaké konkrétní podezření, nebylo by bezohledné o něm hovořit? Nechtěl bych na nikoho ukazovat prstem."

"Nepodezíráš snad nakonec mě?"

"Copak jsem tak hloupý, abych ti o tom vykládal? Prostě jenom myslím nahlas. Politováníhodný zlozvyk, měl bych se ho zbavit."

"Nevzpomínám si, že bys kdy dřív myslel nahlas."

Nenaléhala na něj. Rybář jí dal jasně najevo, že už na toto téma nehodlá nic dodat. Zbytek hlídky strávila tím, že se pokoušela přijít na to, co asi zpozoroval, a složit si z toho obrázek, který by dával smysl. Myšlenky jí vířily hlavou, a když si šla konečně lehnout, cítila se velmi nespokojená. A třeba si z ní jen tak utahoval.

Odpoledne, pouze o dvě minuty dřív, než předpovídala, zahlédl špičky polárních hor. Podobaly se oblakům, ale radar je ukázal naprosto jasně. Byly to hory! Přesněji řečeno šlo o jedinou souvislou skalní stěnu, která obtáčela moře.

Když si Firebrass přečetl údaj o její výšce, zasténal:

"Měří 9753 metrů! Je vyšší než Mount Everest!"

Měl pro své zasténání dobrý důvod. I ostatní hleděli ustaraně. Vzducholoď nemohla vystoupit nad 9144 metrů, a i nad touto výškou už by se Firebrass rozmýšlel. Teoreticky se totiž jednalo o kritickou výšku plynových oddílů. Kdyby ji překročili, bezpečnostní ventily na vrcholku oddílů se otevrou a vypustí vodík. Pokud by to neudělaly, došlo by z přetlaku k explozi.

Firebrass se chtěl pokud možno vyhnout i pouhému přiblížení ke kritickému bodu. Mohli totiž narazit na neočekávané teplou vzduchovou vrstvu, která by způsobila větší expanzi vodíku v komorách, což by nebezpečně zvýšilo vztlak. Za takových podmínek by Parseval začal prudce stoupat. Pilot by musel zareagovat neobyčejně rychle, zamířit předí dolů, a také natočit vrtule tak, aby loď poháněly směrem dolů. Pokud by tento manévr selhal, zvýšil by se tlak plynu v řidnoucí atmosféře ještě víc a napjal by stěny oddílů tak, že by hrozilo jejich prasknutí.

I kdyby se loď z této nebezpečné situace dostala bez nehody, ztráta plynu prostřednictvím ventilů by znamenala, že bude příliš těžká. Jediný způsob, jak ji odlehčit, představovalo vypuštění zátěže. Pokud by se zbavili příliš velké části zátěže, zase by stoupl vztlak.

"Pokud to takhle vypadá kolem dokola, jsme nahrani," pravil Firebrass. "Joe přece povídal..."

Zastavil se a chvíli přemýšlel, upíraje zrak na temnou, zlověstnou hradbu hor, která mu rostla před očima. Pod nimi se hadovitě kroutilo Údolí, v této studené oblasti pokryté věčnou mlhou. Poslední z dvojité řady grálových kamenů už dávno minuli. Přesto však jak radar, tak infračervené přístroje ukazovaly, že pod nimi na svazích kopců bují vegetace, hustá a vysoká. Další záhada. Jak v téhle studené mlze mohou růst a prospívat stromy?

Firebrass konečně vydal rozkaz: "Klesáme na 3050 metrů, Cyrano. Chci se mrknout na pramen."

Mrknutím minil pochopitelně oko radaru. Ani ten nejostřejší lidský zrak by nepronikl hustými vířícími mračny nad propastí při úpatí hor. Ale radar jim jasně ukázal obrovský otvor, z něhož vytékala Řeka, mezeru širokou 4,9 kilometru čili něco přes tři míle. Oblouk, klenoucí se nad ní, měřil ve svém nejvyšším bodu 3,5 kilometru.

Mocný proud se z něj hnál rovně asi tři kilometry a pak se vodopádem řtil z útesu vysokého asi 950 metrů či tři tisíce stop.

"Joe možná kapku přeháněl, když tvrdil, že by se tady mohl koupat Měsíc," poznamenal Firebrass, "ale rozhodně je to působivé!"

"To ano," přisvědčil Cyrano. "Ale je tu dost větrno."

Firebrass přikázal zvednout Parsevala výš a sledovat horskou stěnu ve vzdálenosti dvanácti kilometrů. Cyrano musel s lodí vycouvat a současně vrtule natáčet tak, aby ji vítr neunášel jižním směrem, a pak opatrně manévrovat podél tyčícího se masivu skal.

Mezitím se radista pokoušel spojit s Markem Twainem.

"Udržuj spojení," žádal Firebrass. "Sam bude chtít vědět, jak si vedeme. A já bych se zase rád dověděl, jak si vede Minerva."

Obrátil se k ostatním. "Hledám tu průrvu ve skalách. Musí tady někde být. Joe tvrdil, že slunce na okamžik zazářilo

skrz nějakou trhlinu nebo skrz něco, o čem předpokládal, že to musí být díra ve skále. Sice ji nezahlédl, ale slunce se v těchhle končinách nikdy nevynoří nad obzor víc než do poloviny, takže na moře neposvítí, leda trhlinou, která sahá až k mořské hladině."

Jill se zamyslela nad podivnou nedůsledností těch, kdo tu vztyčili tak mohutnou horskou bariéru, a přitom v ní nechali mezeru.

V 15.05 radar zaznamenal přerušení vertikální stěny. Vzducholod' se teď už nacházela nad horami, ale vně hlavního valu. Tyto hory ještě netvořily souvislý masiv obklopující moře, ale skládaly se z jednotlivých vrcholů, z nichž některé dosahovaly až 3040 metrů. Později, když se přiblížili k průrvě, zjistili, že mezi pásmem nižších hor a vysokou stěnou leží hluboké údolí.

"Vážně připomíná Grand Canyon, jak jsi mi ho popisoval," ozval se Cyrano. "Gigantická propast! Nikdo do ní nemůže sestoupit, leda by měl po ruce lano dlouhé 610 metrů. A pak by nikdy nedokázal vyšplhat po protější stěně nahoru. Je stejně vysoká, a přitom hladká jako zadek mé milenky."

Na druhé straně nižšího horského pásma se tyčila skála tvořící stěnu Řeky. Kdyby se někdo dokázal nějak dostat přes nejbližší hřeben ven z říčního Údolí, čekalo by ho 81 kilometrů či 50 mil nehostinného terénu s rozebranými skalami a propastmi. A kdyby zvládl i to, narazil by na údolí, které nelze překročit.

"Ginnungagap," řekla Jill.

"Cože?" zeptal se Firebrass.

"To je ze severských mýtů. Prvotní propast, kde se narodil Ymir, první stvořená živá bytost, praotec rodu zlých obrů." Firebrass si odfrkl. "Příště mi vysvětlíš, že v tom moři žijí démoni." Tvářil se sice klidně, ale Jill vytušila, že to jen předstírá. Pokud neměl nelidsky pevné nervy, byl napjatý jako všichni ostatní. V žilách mu proudil adrenalin, tlak se mu zvýšil. Také myslí na to, že by teď měl sedět u řízení zkušenější pilot? Francouz měl možná rychlejší reflexy i úsudek než jiní. Piloti podstoupili během výcviku mnoho testů se simulovanými stavy ohrožení. Jenomže Cyranovi prostě chyběly ty tisíce nalétaných hodin v pozemských podmínkách, které se obvykle velmi rychle měnily. Až dosud se během letu nic zvláštního nepříhodovalo. Ale polární prostředí pro ně pro všechny představovalo velkou neznámou, a jakmile loď překročí hory, mohly by na ni zaútočit naprosto neočekávané vlivy. Totiž ne mohly by. Docela jistě zaútočí.

Tady na vrcholku světa už sluneční paprsky neměly sílu a byla tu zima. Řeka se vlévala do polárního moře na opačné straně prstence hor a odevzdávala mu teplo, které jí zbylo i po dlouhém putování arktickými oblastmi. Spojením relativně teplé vody a studeného vzduchu vznikala mlha, o které se Joe Miller zmiňoval. Studený vzduch pod tlakem proudil ven trhlínami v horském masivu. Tím vznikal věčně kvílící vítr, který Joe popisoval.

Zoufale toužila požádat Firebrasse, aby mohla Cyrana vystřídat. Ona nebo Anna nebo Barry Thorn, ti jediná měli dost zkušeností. Anna a Barry nebyli objektivně vzato o nic horší než ona sama. Ale stejně chtěla být u řízení. Pak by byla klidná. Tedy přinejmenším tak klidná, jak to situace dovolovala.

Firebrass možná měl na věc podobný názor. Ale ať už si myslel cokoli, neměl v úmyslu nic podniknout, právě tak jako Jill neměla v úmyslu vyjádřit své úvahy nahlas. Nedovolil jim to jakýsi nepsaný a nevyslovený kodex chování. Teď měl službu Cyrano. Kdyby mu kapitán přikázal ustoupit kvalifikovanějšímu pilotovi, ponížil by ho. Ukázal by mu tím nedostatek důvěry, způsobil by, že by se cítil zahanben.

K smíchu. No není tohle k smíchu? Vždyť tady jde o úspěch celé výpravy a o stovku lidských životů!

Přesto prese všechno by nic neřekla, dokonce ani kdyby si myslela, že je to potřeba. Stejně jako ostatní se cítila vázána oním nepsaným kodexem. I kdyby měl ohrozit jejich přežití. Nemohla Cyrana zahanbit a kromě toho, kdyby navrhla, že ho vystřídá, zahanbila by tím také sama sebe.

Už byli přímo naproti trhlíně. Nebyl to zářez ve tvaru V, jaký všichni očekávali, ale dokonalý kruh, jakoby vyříznutý do skalní stěny, otvor o průměru tří kilometrů, asi tisíc metrů nad zemí. Z díry se valila oblaka hnaná větrem, který určitě kvílel a vyl, i když ho nemohli slyšet. Cyrano musel se vzducholodí zamířit přímo do otvoru a snažit se, aby ji vítr nezanesl k jihu. Přestože motory pracovaly naplno, postupoval Parseval rychlostí pouhých šestnácti kilometrů v hodině čili méně než deseti mil za hodinu.

"To je ale vítr!" vyhrkl Firebrass. Zaváhal. Vzduch proudící z vrcholu hor dolů patrně přidá svou sílu k té, která se proti nim valí z otvoru. A pilot přitom musí při odhadu vzdálenosti od jeho okrajů spoléhat na údaje radaru.

"Jestli tyhle skály nejsou tlustší než ty podél Řeky," pravil Firebrass, "tak skrz tu díru proskočíme rychleji než pes obručí. Ovšem..."

Skousl doutník a mezi zaťatými zuby procedil: "Tak se tedy vrhneme do pekelných bran!"

46

Petera Frigata vždycky fascinovalo ono setkávání cest, po nichž se lidské osudy ubíraly díky zásahům čiré náhody. Jedině náhoda proměnila jeho in potentio v essem.

Jeho otec se narodil a vyrostl ve městě Terre Haute v Indianě; jeho matka pocházela z Galeny v Kansasu.

Pravděpodobnost, že se sejdou a zplodí Petera Jairuse Frigata, není právě vysoká, že? Obzvláště v roce 1918, kdy toho lidé moc nenacestovali. Ale stalo se, že jeho dědeček, ten pohledný, bohatý hazardní hráč, pijan a děvkař William Frigate, musel podniknout obchodní cestu do Kansas City v Missouri. Usoudil, že jeho nejstarší syn James už by se měl dovědět víc o tom, jak si poradit s jeho různými obchodními zájmy po celém Středozápadě. Takže vzal jednadvacetiletého mladíka s sebou. Místo toho, aby jeli v novém packardu, sedli na vlak.

Peterova matka žila v Kansas City se svými německými příbuznými a chodila do obchodní školy. Ti dva jeden o

druhém jakživi neslyšeli a neměli ani nic společného, až na to, že oba náleželi k lidské rase a žili na Středozápadě, v oblasti větší než mnoho evropských zemí.

A tak jednoho horkého odpoledne jeho budoucí matka zašla do bufetu na sendvič a mléčný koktejl. Jeho budoucí otec zatím zíval nudou při otcově jednání s výrobcem zemědělských strojů. Když nastal čas oběda, oba starší muži se odebrali do hospody. James nechtěl začít s pitím tak brzy, a tak se vydal do bufetu. Tam ho přivítaly příjemné vůně zmrzliny, vanilky a čokolády, šustění dvou ventilátorů umístěných na stropě, pohled na dlouhý mramorový pult, časopisy na polici a trojici hezkých dívek, které seděly v drátěných křesilkách u malého stolku s mramorovou deskou. Upoutaly ho, stejně jako by patrně zaujaly každého muže, mladého či starého. Posadil se a objednal si čokoládovou sodovku a šunkový sendvič, pak se rozhodl, že si prohlédne časopisy vystavené na polici. Prolistoval pár časopisů a nějaký brožovaný román o cestování časem. Tenhle druh literatury ho nijak zvlášť nezajímal. Zkoušel číst H.G.Wellse, Julesa Věrna, H.Ridera Haggarda a Franka Readeho juniora, ale jeho selský rozum takové nepravděpodobné nápady odmítal brát vážně.

Cestou zpátky ke svému stolu, právě v okamžiku, kdy procházel kolem stolku se třemi pochichtávajícími se děvčaty, musel náhle uskočit stranou, aby se vyhnul sklenici koly. Jedna z dívek při vyprávění nějaké historky prudce mávla rukou a sklenici shodila. Kdyby nebyl dostatečně hbitý, měl by polité kalhoty. Takhle to odnesla jen bota.

Dívka se omlouvala. James jí řekl, že o nic nejde. Představil se a zeptal se, jestli si smí přisednout. Dívky souhlasily, nadšené, že si popovídají s pohledným mladým mužem ze vzdálené Indie. Slovo dalo slovo, a než se děvčata vrátila do blízké školy, domluvil si schůzku s "Teddy" Griffithovou. Byla z těch tří nejtišší a ne úplně nejhezčí, ale ta štíhlá dívka s germánskými rysy, vlasy rovnými a černými jako u indiánky a s velkýma tmavě hnědýma očima ho čímsi přitahovala. Spřízněnost volbou, nazýval to Peter Frigate, neváhaje vypůjčit si slovní spojení od Goetha.

Namlouvání v těch dobách nebylo tak jednoduché jako za Peterova mládí. James musel navštívit rezidenci Kaiserových na Locust Street, což obnášelo dlouhý výlet tramvají, a představit se strýci a tetě. Potom seděli společně s nimi na verandě, jedli domácí zmrzlinu a sušenky. Kolem osmé se James a Teddy prošli kolem bloku a povídali si. Když se vrátili, poděkoval jejím příbuzným za pohoštění a rozloučil se s Teddy, aniž by ji políbil. Ale potom si psali a o dva měsíce později podnikl James další výlet, tentokrát v otcově autě. Tentokrát se i trochu pomazlili, většinou v poslední řadě místního kina.

Následoval třetí výlet, a tehdy se s Teddy oženil. Hned po svatbě nasedli do vlaku do Terre Haute. James svému nejstaršímu synovi rád vykládal, že ho měl pojmenovat Pullman. "Byls počat ve vlaku, Pete, tak jsem myslel, že by bylo fajn, kdyby tvoje jméno tu událost připomínalo, ale tvá matka s tím nesouhlasila."

Peter nevěděl, jestli v tom má otci věřit. Byl to vždycky takový vtipálek. Kromě toho nikdy neviděl, že by se s ním matka hádala. James byl drobný, ale patřil k těm kohoutům bantamové váhy, kteří na svém dvorku vládou jako nějaký malý domácí Napoleon.

Tak toto zřetězení událostí postrčilo Petera Jairuse Frigata ze sféry možností do reálné existence. Kdyby se starý William tehdy nerozhodl vzít syna s sebou do Kansas City, kdyby James dostal chuť na pivo, a ne na sodovku, kdyby ta dívka nepřevrhla kolu, pak by žádný Peter Jairus Frigate nebyl. Přinejmenším ne ta osoba, která nyní nosí toto jméno. A kdyby jeho otec měl tu noc před svatbou erotický sen s polucí nebo kdyby při svatební noci použil antikoncepci, tak by se Peter nikdy nenarodil. Nebo kdyby se té noci nemilovali, kdyby to z nějakého důvodu odložili, tak by vajíčko vyklouzlo ven a skončilo by v menstruační vložce.

Co bylo na té spermii, jedné z tří set milionů, že v boji o vajíčko zvítězila nad všemi ostatními?

Necht' zvítězí ten, kdo se umí nejlépe kroutit. A přesně tak to bylo. Ale muselo to být těsné vítězství, velice těsné, a když o tom přemýšlel, cítil znepokojení.

Také tady byl ten houf jeho potenciálních bratrů a sester, kteří se nikdy nenarodili. Vlastně jako by umřeli, jako by dorazili příliš pozdě nebo vůbec ne. Takové plýtvání masem a duchem! Nesla některá z oněch neúspěšných spermií jeho schopnost představitivosti a spisovatelské nadání? Nebo ty schopnosti byly uloženy ve vajíčku? Jeho tři bratři neměli vůbec žádnou tvořivou představitivost, a té pasivní jen velmi málo. Jeho sestra měla fantazie dost, ráda četla science fiction a fantastické příběhy, ale nikdy nezkusila psát. V čem spočíval ten rozdíl?

Životní podmínky to nevysvětlovaly. Ostatní sourozenci byli vystaveni stejným vlivům jako on. Jeho otec kdysi koupil knihovničku malých červených knížek vázaných v napodobenině kůže. Ale bratry příběhy v nich nezaujaly. Nezamilovali se do Sherlocka Holmese a Ireny Adlerové ve Skandálu v Čechách, nebylo jim líto netvora ve Frankensteinovi, nebojovali s Achillem před hradbami Tróje, nestrádali s Odysseem na jeho pouti, nesestupovali s Beowulfem do ledové propasti při hledání Grendela ani necestovali časem s Wellsem, nikdy nenavštívili tajemné hvězdy Olivě Schneiderové, nezachránili se před Mohykány s Nattym Bumpem. Nezajímaly je ani další knihy, které mu rodiče koupili, třeba Poutníkova cesta, Tom Sawyer a Huckleberry Finn, Ostrov pokladů, Arabské noci, Gulliverovy cesty. Ani se tak jako on nevydali coby zlatokopové do malé pobočky knihovny, kde poprvé narazil na zlato Franka Bauma, Hanse Andersena, Andrewa Langa, Jacka Londona, A.Conana Doylea, Edgara Rice Burroughse, Rudyarda Kiplinga a H.Ridera Haggarda. A nezapomínejme na stříbrnou rudu: Irvinga Crumpa, A.G.Hentyho, Roye Rockwooda, Olivera Curwooda, Jeffreyho Farnola, Roberta Service, Anthonyho Hopea a A.Hyatta Verrilla. Přesto v jeho osobním panteonu se neandrtálec Og a Rudolph Rassendyl téměř vyrovnali Tarzanovi, Johnu Carterovi z Barsoomu, Dorothy Galeové z Oz, Odysseovi, Holmesovi a Challengerovi, Jimu Hawkinsovi, Allanu Quatermainovi a Umslopogaasovi. V té chvíli Petera pobavilo pomyšlení, že se plaví na jedné lodi s mužem, jenž se stal předlohou pro fiktivního Umslopogaase. A také teď dělal lodního uklízeče člověku, který stvořil Bucka a Bílý Tesák, Wolfá Larsena, bezejmenného polozvířecího vypravěče z povídky Před Adamem, a Smokea Bellewa. Také ho těšilo, že si může denně povídat s velkým Tomem Mixem, jemuž se na plátně co do elegance a fantastických dobrodružství mohl rovnat snad jedině Douglas Fairbanks senior. Kdyby tak ještě měli na palubě Fairbankse. Ale také by nebylo k zahazení přibrat

Doylea, Twaina a Cervantese a Burtona, obzvlášť Burtona... Loď v jeho představách začínala prskat ve švech. Tak se přece spokoj s tím, co máš! Ale stejně nebyl spokojen.

O čem to původně přemýšlel? Aha. Náhoda, což je jenom jiný výraz pro osud.

Nevěřil tak jako Mark Twain, že všechny události i lidské charaktery jsou předem přesně dány. "Naše osudy jsou určeny už od chvíle, kdy ve Velkých jezerech první atom narazil do druhého." Tohle nebo něco podobného vyslovil snad ve svém depresivním díle Co je člověk? Taková filozofie je výmluva, která má člověka uchránit před pocity viny. Umožňuje vyhnout se odpovědnosti.

Ani nevěřil jako Kurt Vonnegut, nové ztělesnění Marka Twaina na konci 20. století, že naše jednání zcela podléhá povaze chemického složení našich těl. Bůh nebyl Velký Mechanik na nebi, ani Božský Prodejce Pilulek. Pokud vůbec byl nějaký Bůh. Frigate si ho neuměl představit, ale často doufal, že existuje.

Bůh možná neexistuje, ale svobodná vůle ano. Jistě, bývá omezená a mají na ni vliv životní podmínky, chemické látky, poškození mozku, nervové poruchy, lobotomie. Ale lidská bytost není jenom biologický robot. Žádný robot nemůže změnit názor, sám se rozhodnout, že se přeprogramuje, sám se vyhrabat z bahna.

Ale narodili jsme se s odlišnou genetickou výbavou a tím jsou dány možnosti našeho intelektu, naše schopnosti a sklony, naše reakce; stručně řečeno náš charakter. A povaha určuje osud, aspoň podle starého Řeka Herakleita. Ale člověk může svůj charakter změnit. Kdesi uvnitř se občas najde síla, která řekne: "Tohle neudělám!" Nebo: "Nikdo mi nezabrání udělat to!" Nebo: "Býval jsem sice zbabělec, ale tentokrát jsem rozzuřený lev!"

Někdy je k tomu potřeba nějaký vnější popud, takový, jaký dostali Plechový dřevorubec. Strašák a Zbabělý lev. Ale těm Čaroděj poskytl jen to, co vlastně měli po celou dobu. Mozek z pilin, otrub, špendlíků a jehel, hedvábné srdce vycpané pilinami a tekutina z hranaté láhve s nápisem Odvaha působily jenom jako placebo.

Myšlení může změnit vaše emocionální postoje. Frigate tomu aspoň věřil, přestože jeho praktické zkušenosti tuto teorii nikdy nepotvrdily.

Byl vychován v rodině vědeckých křesťanů. Ale když mu bylo jedenáct, rodiče ho nechali vstoupit do presbyteriánské církve, protože je právě postihl záchvat náboženské apatie. V neděli dopoledne se matka starala o děti a uklízela kuchyň, otec si četl The Chicago Tribune. Rád nerad, Peter musel do nedělní školy a pak na kázání.

Tím způsobem získal dvojí náboženské vzdělání. Jedno učilo víře ve svobodnou vůli, zlo a hmota pro něj byly pouhou iluzí a Duch jedinou realitou. Druhé věřilo v předurčení. Bůh si vybral pár lidí, kteří mají být spaseni, a ostatní nechal doslova jít k čertu. Bez důvodu, bez příčiny. Nemáš nejmenší šanci to změnit. Božský výběr byl proveden, je dokonáno. Můžeš vést bezúhonný život, zoufale se modlit a doufat. Ale až tvůj život na Zemi skončí, půjdeš na místo, které ti bylo předem přisouzeno. Ovce, ti, které Bůh z nějaké nevysvětlitelné příčiny poznamenal svou milostí, usednou po jeho pravici. Kozli, z téhož tajemného důvodu zavržení, sjedou po jakési předem připravené klouzačce do ohně, hřišník i světec pěkně pospolu.

Ve dvanácti letech často trpěl nočními můrami, ve kterých Mary Bakerová-Eddyová a John Calvin bojovali o jeho duši. Nebylo divu, že se ve čtrnácti rozhodl vykašlat se na obě víry. A na všechny osudy. Ale stejně byl prototypem prudérního puritána. Z jeho úst nevyšlo jediné hrubé slovo; když slyšel sprostý vtip, červenal se. Nesnášel pach piva a whisky, a i kdyby na ně měl chuť, zamračen by je odmítl. A blažil ho přitom pocit vlastní morální nadřazenosti. Začátek puberty prožíval jako ustavičná muka. V sedmé třídě mu působilo utrpení, když musel vstát a recitovat. Zčervenal v obličej i penis se mu vzdouval v poklopci, náhle probuzený k životu velkými prsy učitelky. Nezdálo se, že by si toho někdo všiml, ale jeho při každém vyvolání jímala hrůza, že z toho bude ostuda. A když někdy šel s rodiči na film, kde měla hrdinka hluboký výstřih nebo na okanzík odhalila podvazek, držel si ruku na kalhotách, aby nebylo vidět, jak se mu nadouvají.

Co kdyby mihotavé světlo odražené z plátna jeho hřích odhalilo. Jeho rodiče by se dověděli, na co myslí, a zhrozili by se. A on by se už navzdýcky styděl podívat se jim do tváří.

Otec s ním dvakrát pohovořil o sexu. Poprvé když mu bylo dvanáct. Matka tehdy zřejmě objevila na jeho ručniku stopy krve a řekla to otcí. James Frigate hezky dlouho chodil kolem horké kaše a nemohl se vymáčkout, až nakonec se ho s pokřiveným úšklebkem zeptal, jestli masturboval. Peter byl zděšen a pobouřen. Pochopitelně podezření popřel, ale otec se choval, jako by mu nevěřil.

Pátrání nakonec odhalilo pravdu. Peter si při koupání neodhrnoval předkožku, aby se pod ní umyl, protože se nechtěl dotýkat svého penisu. Výsledkem bylo, že se pod ní nahromadil maz. Ani on, ani otec neměli ponětí, jakým způsobem to mohlo vyvolat krvácení. Ale dostalo se mu poučení, že se má vždycky při koupání řádně očistit. Také mu bylo řečeno, že masturbace ničí mozek. Jako příklad měl posloužit vesnický idiot ze Severní Terre Haute, který klidně onanoval na veřejnosti. Otec mu s vážnou tváří tvrdil, že z každého, kdo onanuje, se stane slintající imbecil. Možná že tomu věřil. Mnoho lidí z jeho generace tu pověru bralo vážně. Nebo prostě jenom dával dál strašidelnou pohádku předávanou z generace na generaci, kterou otcové děsili své syny.

Později Peter zjistil, že jde o pověru, argumentaci postavenou na hlavu, zaměňující příčinu s důsledkem. Patřila do téže skupiny jako tvrzení, že nesmíš jíst chleba s arašídovým máslem a marmeládou, když sedíš na záchodě, protože tě sebere čert.

Peter tehdy nelhal. Skutečně si nedopřával Onanova hříchu. Ačkoli vlastně nevěděl, proč tu záležitost nazvali zrovna onanií, když Onan nemasturoval. Pouze používal techniku, které Peterův otec říkal železniční způsob - neopozdit se s odtahováním.

Někteří z jeho školních kamarádů - ti "peprní" - se tím dokonce chlubili. Jeden z těch dětí ulice, divoký kluk jménem Vernon (zahynul při havárii během výcviku na pilota bombardéru), skutečně jednou masturboval v tramvaji, když jeli domů z basketbalu. Peter přihlížel se směsí úžasu a znechucení. Ostatní kluci se hihňali.

Kdysi měl přítele, Boba Allwooda, který byl právě takový puritán jako on sám. Jednou jeli domů tramvají z posledního

představení v kině. Ve voze byli jen oni, řidič a peroxidová blondýna s tvrdým výrazem, která seděla vpředu. Když dojeli na konec Elizabeth Street, řidič za sebou a blondýnou zatáhl zástěnu a vypnul stropní světla. Bob a Peter ze zadních sedadel viděli, jak ženiny nohy zmizely. Peterovi trvalo několik minut, než pochopil, o co jde. Ta žena seděla před řidičem, možná přímo na přístrojové desce, a klidně spolu šoustali. Peter to Bobovi prozradil, až když o něco později vystoupili. Bob tomu odmítl věřit. Petera tehdy překvapila vlastní reakce. Nejvíce ze všeho totiž cítil pobavení. Nebo možná trochu záviděl. Ta "správná" reakce se dostavila až později. Ten chlapík i se svou děvkou zaručeně přijde do pekla.

47

To už bylo všechno dávno. Kdysi se přihodilo i to, že souložil se ženou před oltářem v prázdném kostele, i když tehdy byl dost opilý. Stalo se to v římskokatolické katedrále v Syrakusách, ta žena byla Židovka a byl to její nápad. Nenáviděla katolíky, protože ji ve škole hrubí polští katolíci mnohokrát zmlátili jen proto, že byla Židovka. V noci mu znesvěcení kostela připadalo jako dobrý nápad, ale ráno ho pak poléval studený pot při pomýšlení, že by je přitom chytli. Ale udělat něco takového v protestantském kostele, to by nemělo tu správnou šťávu. Protestantské kostely mu vždycky připadaly pusté. Tam Boha nepřistihneš, ten se spíš dost často potlouká v místech, kde se modlí katolíci. Peter odjakživa tíhl ke katolicismu a dvakrát už byl téměř rozhodnut přestoupit k jejich víře... Rouhat se můžeš jenom tam, kde je Bůh skutečně přítomen.

Což byl zvláštní názor. Když v Boha nevěříš, k čemu je ti rouhání?

Jako by na tomhle ještě nebylo dost, on a Sarah vlezli postupně do několika nájemních domů v ulici, jejíž jméno už zapomněl. Kdysi to bývala nóbl čtvrť, kde si bohatí postavili obrovské vily jako z perníku, s kupolemi a věžičkami. Potom se odstěhovali a domy byly předělány na činžáky. Většinou tam bydleli zámožní starší lidé, vdovy nebo obstarožní manželé. Dvojice putovala chodbami tří z těchto budov, kde byly všechny dveře důkladně zamčené a kromě vzdáleného mumlání televizorů nebylo nic slyšet. Byli právě ve třetím patře čtvrtého domu, Sarah před ním klečela, a vtom se otevřely dveře. Stará žena vystrčila hlavu do chodby, zaječela a přibouchla dveře. A Sarah a on vyběhli se smíchem na ulici a pak do jejího bytu.

Později se Peter zase zpotil při představě, co všechno se mohlo stát. Mohli na ně přece zavolat policii. Vězení, veřejné odsouzení, ztráta zaměstnání u společnosti General Electric, hanba, která by dolehla na jeho děti, hněv jeho ženy... A co kdyby ta stařena dostala infarkt? Prohledal sloupce nekrologů a ulevilo se mu, když zjistil, že té noci v oné ulici nikdo nezemřel. Což byla svým způsobem rarita, vždyť Sarah mu vyprávěla, že se ani nemůže podívat z okna, aby tou ulicí zrovna neprocházel nějaký pohřební průvod.

Také pátral po zprávě o tom incidentu v novinách. Ale pokud ta stará paní zavolala policii, do novin se to nedostalo. Potom si řekl, že osmatřicetiletý muž by už neměl provádět takové dětinské kousky. Zvlášť když hrozí, že nějak ublíží nevinným lidem. Ne, už nikdy. Ale po letech se už při vzpomínce na tu dobu pochechtával.

Ačkoli se Frigate v patnácti letech stal ateistou, nikdy se zcela nezbavil pochybností. V devatenácti letech spolu s Bobem Allwoodem navštívil jakési obrodné shromáždění. Allwood byl vychován v rodině zbožných fundamentalistů. Také se stal ateistou, ale vydrželo mu to jenom rok. V té době Bobovi rodiče umřeli na rakovinu. Otfes z jejich smrti ho dovedl k úvahám o nesmrtnosti. Nedokázal se smířit se skutečností, že jeho otec a matka zemřeli navždycky a že už je nikdy neuvidí, a začal navštěvovat podobná shromáždění. Jeho nové obrácení se odehrálo v době, kdy mu bylo osmnáct.

Peter a Bob se jako kluci hodně stýkali a dobře se znali, neboť spolu chodili do základní školy a pak spolu přešli na stejnou střední školu. Jako dospělí se často přeli o náboženství a o hodnověrnosti bible. Nakonec Peter souhlasil, že půjde s Bobem na shromáždění, kde měl kázat slavný reverend Robert Ransom.

K vlastnímu úžasu Peter pocítil hluboké pohnutí, ačkoli předem předpokládal, že mu bude spíš do smíchu. Ještě víc užasl, když se najednou octl na kolenou před reverendem a přísahal mu, že uznává Ježíše Krista za svého pána.

Ten slib do měsíce porušil. Peter se prostě nikdy nedokázal pořádně držet jednoho přesvědčení. Jak to nazýval Allwood, "sklouzl zpátky" nebo "upadl v nemilost".

Peter Bobovi vysvětlil, že za všechno může jeho raná náboženská výchova. Když se spojí se zaníceným nabádáním těch, kdo už byli obráceni, uvede ho to do stavu nábožného vytržení.

Allwood se s ním přel dál, "zápasil s jeho duší", ale Peter stál na svém.

Peter se blížil šedesátce. Jeho přátelé a spolužáci začínali umírat, jemu už také zdraví nesloužilo. Smrt už najednou nebyla vzdálená. Zamlada hodně přemýšlel o všech těch miliardách lidí, kteří žili před ním; narodili se, trpěli, smáli se, milovali a plakali, a pak umřeli. A také přemýšlel o těch miliardách, které přijdou po něm, jimž někdo ublíží, někdo je bude nenávidět a jiný milovat, a pak zase odejdou. Až nastane konec světa, konec Země, ze všech, z jeskynního člověka i astronauta, zbude jen prach a nic než prach.

A k čemu to všechno bylo? Bez nesmrtnosti k ničemu.

Někteří lidé tvrdili, že život je sám sobě omluvou, svou jedinou příčinou. Byli to hlupáci, kteří klamali sami sebe. Mohli být v jiných oblastech velmi inteligentní, ale v tomhle uvažovali jako hlupáci. Emocionální idioti s klapkami na očích! Na druhé straně, proč by lidské bytosti měly dostat druhou šanci v posmrtném životě? Vždyť to byla sbírka ubohých, ničemných, potměšilých darebáků a pokrytců, kteří věčně klamou sami sebe. A to platí i o těch nejlepších. Sám nikdy nepotkal žádného svatého, přestože připouštěl, že možná kdysi kdesi nějací byli nebo snad ještě jsou. Zdálo se mu, že jedině svatí si zaslouží nesmrtnost. Stejně by nejspíš zpochybnil nároky některých z těch, jimž byla propůjčena svatozář.

Vezměme například sv. Augustina. "Kretén", jiné jméno pro něj neměl. Sobecká zrůda s přerostlým egem.

Sv. František byl patrně tak svatý, jak jen člověk může být, ale podle svých činů nepochybně psychotik. Líbat vředy malomocného jako projev pokory? Nesmysl.

Nicméně, jak poznamenala Peterova žena, nikdo není dokonalý.

Pak tu byl Ježíš, i když neexistoval žádný důkaz jeho svatosti. Vlastně z Nového zákona vyplývalo, že spasení vyhradil původně pouze Židům. Jenomže oni ho odmítli. A tak svatý Pavel, když zjistil, že se Židé rozhodně nevzdají náboženství, za které tak tvrdě bojovali a tolik pro ně vytrpěli, obrátil se k pohanům. Udělal jistě kompromisy a křesťanství bylo na světě. Přesněji by se mělo říkat paulismus. Jenomže svatý Pavel byl sexuálně úchylný, neboť úplná sexuální abstinence je perverze.

Což ovšem dělá úchylného člověka i z Ježíše.

Je pravda, že někteří lidé nemají příliš silné sexuální puzení. Možná k takovým patřili Ježíš i Pavel. Nebo se jim podařilo realizovat své potřeby jiným způsobem, přeměnit je v touhu po něčem důležitějším, po odhalení Pravdy všem lidem.

Buddha možná patřil ke svatým. Zdědil trůn, bohatství a moc, oženil se s krásnou princeznou, která mu porodila děti, a on se toho všeho vzdal. Utrpení i ničemnost chudých a ubohých, strohá nevyhnutelnost smrti, to vše ho vyhnalo na pouť Indii, na níž hledal Pravdu. A tak založil buddhismus a nakonec byl odmítnut právě Hindy, jimž se snažil pomoci. Jeho následovníci buddhismus rozeslali do celého světa, kde utěšeně vzkvétal. Přesně tak jako sv. Pavel Ježíšovo učení odnesl z jeho rodné země a zasadil jeho semínka mezi cizinci.

Náboženství Ježíše, Pavla i Buddhy začala podléhat degeneraci ještě dřív, než jejich zakladatelé stačili ve svých hrobech vychladnout. Právě tak jako se Řád sv. Františka zkazil dřív, než jeho tělo shnilo.

48

Frigate se jednoho odpoledne, když Fláma klidně plul po Řece a do jeho plachet se opíral vítr, podělil o tyto myšlenky s Nur el-Musafirem. Seděli opření o přepážku příďové nástavby, kouřili doutníky a líně pozorovali lidi na břehu. Frisko Kid stál u kormidla, ostatní si povídali nebo hráli šachy.

"Potíží s tebou, Petere - jedna z mnoha potíží - je v tom, že se příliš staráš o chování druhých. A kladeš na ně příliš vysoké požadavky, chceš po nich, aby žili podle ideálů, které sis ani sám na sobě nevyzkoušel."

"Já vím, že bych tak nedokázal žít, takže to ani nepředstírám," odpověděl Frigate. "Ale rozčiluje mě, když někdo prohlašuje, že tyhle ideály vyznává a také podle nich žije. A když mu dokážu, že to není pravda, rozzlobí se."

Drobný Maur se zachechtal. "Přirozeně. Tvoje kritika ohrožuje představu, kterou si o sobě vytvořili. Pokud bude zničena, zničí to i je. Přínejmenším jsou o tom přesvědčeni."

"Já vím," přitakal Frigate. "Proto jsem s tím také už dávno přestal. Už na Zemi jsem se naučil o takových věcech nemluvit. Mimo jiné i proto, že lidé se vždycky hrozně rozhněvali a někteří mi vyhrožovali násilím. Nesnáším hněv a násilí."

"A přitom jsi velmi rozhněvaný člověk. Myslím, že tvá hrůza z násilí vyplývá ze strachu, aby ses ty sám nedopustil nějakého násilného činu. Ale jako spisovatel jsi to mohl vyjádřit jinak. Mohls to takřka provést neosobně. Ničeho ses nedopouštěl přímo, tvář v tvář."

"O tom všem vím."

"Tak proč jsi s tím něco neudělal?"

"Dělal. Zkoušel jsem různé terapie, náboženství a myšlenkové směry. Psychoanalýzu, dianetiku, scientologii, zen, meditace, nichirenismus, skupinovou terapii, vědecké křesťanství i fundamentální křesťanství. Také mě to táhlo k římským katolíkům."

"O většině z těch náboženství jsem nikdy neslyšel," řekl Nur. "Ani nepotřebuji vědět, co obnášela. Chyba je v tobě, nezávisle na tom, jak je která víra přesvědčivá. Tvůj vlastní přístup způsobuje, že u žádného dlouho nevydržíš. Prostě jsi jim nedal šanci."

"To bylo asi tím," poznamenal Frigate, "že jakmile jsem se octl uvnitř, viděl jsem jejich nedostatky. A měl jsem příležitost pozorovat lidi, kteří je provozují. Většina náboženství a různých učení má na své věřící jistý blahodárný vliv. Ale ten zdaleka nedosahuje toho stupně, jaký hlasitě proklamují. Co se týče většiny těch příznivých účinků, vyznavači příslušných náboženství klamou sami sebe."

"Kromě toho ti chybí potřebná vytrvalost," usoudil Nur. "Mám dojem, že to vyplývá z tvého strachu, aby tě něco nezměnilo. Toužíš po změně, ale současně se jí bojíš. A strach vždycky vítězí."

"To také vím," přisvědčil Frigate.

"A přesto jsi neudělal nic, abys ten strach překonal."

"Jenom málo, ne vůbec nic."

"Ale ne dost."

"Ano. Avšak s přibývajícím věkem jsem přece jen dělal jisté pokroky. A tady ještě víc."

"Ale pořád to nestačí."

"Ne."

"K čemu je ti znalost sebe sama, když ti chybí vůle k činu?"

"Celkem k ničemu," připustil Frigate.

"Tak musíš najít způsob, jak překonat svou nechuť k činům vlastní vůlí k činům." Nur se odmlčel, v černých očích mu zazářil úsměv. "Ovšemže mi řekneš, že tohle všechno už dávno víš. Pak se mě zeptáš, jestli bych ti mohl ukázat cestu. Ale nejsi ještě připraven, i když si myslíš, že jsi. A možná ani nikdy nebudeš, což je škoda. Máš v sobě ukryté

schopnosti."

"To má každý."

Nur k němu vzhledl. "V jistém smyslu ano. Ale v jistém smyslu zase ne."

"Nevadilo by ti trochu to objasnit?"

Nur se malou, útlou rukou podrbal na nose, zahodil zbytek doutníku přes palubu a přes hrazení až do vody. Pak zvedl svou bambusovou flétnu, pohlédl na ni a zase ji odložil.

"Až přijde čas. Pokud vůbec kdy přijde." Vrhl na Frigata kosý pohled. "Cítíš se odmítnut? Ano. Vím, že na odmítnutí reaguješ příliš prudce. Což je jeden z důvodů, proč ses vždycky vyhýbal situacím, kdy ti hrozilo odmítnutí. Ovšem je mi trochu záhadou, proč ses potom stal spisovatelem science fiction. Ačkoli... Vytrval jsi u své zvolené profese přes počáteční neúspěchy. I když podle toho, co o sobě sám vyprávíš, jsi psaní několikrát na dlouhou dobu nechal, než ses znovu o něco pokusil. Ale přece jsi vytrval.

Nechme to tak. Je na tobě, jestli tě moje dnešní odmítnutí odradí. Zkus to později. Až budeš vědět, že jsi přinejmenším vhodný kandidát."

Frigate zůstal dlouho potichu. Nur přiložil flétnu ke rtům. Z nástroje se linulo tajemné kvílení, stoupající a znovu klesající. Když Nur nebyl ve službě, vždycky s sebou ten nástroj nosil. Někdy se spokojil s krátkými kousky, většinou lyrickými písněmi. Jindy dlouho seděl se zkříženými nohama na přídí, flétna mlčela, on měl zavřené oči. V takových chvílích všichni respektovali jeho přání a nevyrušovali ho. Frigate věděl, že Nur upadá do jakéhosi tranzu. Ale až dosud se ho na to zeptal jen jednou.

Nur mu odpověděl: "To nepotřebuješ vědět. Prozatím."

Nur-ed-din ibn Ali el-Hallaq (Světlo víry, syn Aliho holiče) Frigata fascinoval. Nur se narodil roku 1164 v Córdobě, ve městě, které až do roku 711 patřilo muslimům. Iberie pod nadvládou Maurů tehdy představovala vrchol oslavované saracenské civilizace a Nur ji zažil ještě v době jejího rozkvětu. Křesťanská Evropa tehdy v porovnání se skvělou kulturou muslimů prožívala dobu temna. Ve velkých centrech islámské kultury vzkvétala filozofie, umění, věda, literatura i medicína. Městům na západě, k nimž patřily iberská Córdoba, Sevilla a Granada, právě tak jako východnímu Bagdádu a Alexandrii, se nic nevyrovnalo, snad kromě vzdálené Číny.

Bohatí křesťané posílali své syny studovat na iberské univerzity, aby tam získali vzdělání, jaké jim nemohly poskytnout Londýn, Paříž ani Řím. Synové z chudých rodin se během studia museli živit žebrotou. A z těchto škol se křesťané vraceli domů a šířili tam vědomosti, které nasáli u nohou mistrů v dlouhých hávech.

Maurská Iberie byla zvláštní, úžasná země a vládli v ní muži lišící se jeden od druhého stupněm víry a dogmatismu.

Našli se mezi nimi lidé zcela netolerantní a hrubí. Jiní se vyznačovali širokým rozhledem a byli natolik tolerantní, že jmenovali svými vezíry křesťany i židy. Také měli blízký vztah k umění a vědě a vítali u sebe všechny cizince, od nichž se mohli naučit něčemu novému. Co se týkalo náboženských otázek, neprosazovali své vlastní přesvědčení příliš tvrdě.

Nurův otec provozoval své řemeslo v rozlehlém paláci poblíž Córdoby, ve městě zvaném Medinat az-Zahra. V Nurově době bylo to místo světově proslulé, ale za Frigatových časů už po něm zbývaly sotva stopy. Tam se Nur narodil a vyučil otcovu řemeslu. Toužil však po něčem víc, a protože byl bystrý, jeho otec použil svých známostí s bohatými zákazníky, aby pro syna získal možnost vzdělání. Když tedy Nur prokázal své schopnosti v literatuře, matematice, alchymii, hudbě a teologii, byl přijat na nejlepší córdobskou školu. Tam se stýkal s bohatými i chudými, s důležitými a bezvýznamnými, s křesťany ze severu i černými Núbijci.

Tam se také seznámil s mladíkem jménem Muyid-ed-din ibn el-Arabi. Tento mladý muž se měl stát nejslavnějším tvůrcem milostné poezie své doby a ozvěny jeho písní se ještě o mnoho později daly najít v dílech provenzálských i německých trubadúrů. Tento bohatý a krásný mladík si ošklivého holičova syna oblíbil a v roce 1202 mu nabídl, aby ho doprovázel na pouti do Mekky. Na cestě severní Afrikou se setkali se skupinou perských přistěhovalců, vyznavačů súfismu. Nur se s tímto učením už seznámil dříve, ale hovory s Peršany ho přivedly k rozhodnutí stát se jejich následovníkem. Avšak tehdy nenašel mistra, který by ho přijal jako svého žáka. Pokračoval tedy s el-Arabim do Egypta, kde byli oba nařčení z kacířství a o vlasek unikli zavraždění.

Po dovršení své hadždže do Mekky se vydali do Palestiny, Sýrie, Persie a Indie. To jim zabralo čtyři roky. Pak se vrátili do rodného města. Cesta trvala další rok. V Córdobě se oba stali žáky Fatimy bint Waliyya, vyznavačky súfismu. Súfisté považovali muže a ženy za rovnocenné, což ortodoxním muslimům připadalo skandální. Ti byli přesvědčeni, že jakékoli styky mužů a žen musí vést k sexuálním důsledkům.

Fatima později poslala Nura do Bagdádu, aby tam studoval u proslulého mistra. Po několika měsících ho jeho učitel poslal zpět do Córdoby k dalšímu velkému mistrovi. A když se křesťané po kruté válce násilím zmocnili Córdoby, odešel Nur se svým učitelem do Granady.

Po několika letech strávených v Granadě se Nur opět vydal na cesty, které mu posléze vynesly jeho lackab, přezdívku, el-Musafir, cestovatel. Z Říma, kde mu doporučující listy od el-Arabiho a Fatimy zaručily bezpečný průchod, se vypravil do Řecka, Turecka, znovu do Persie, pak do Afghánistánu, do Indie, na Cejlon, do Indonésie, Číny a Japonska.

Na nějakou dobu se usadil ve svatém Damašku a živil se jako hudebník. Jako tasawwuf čili mistr súfismu přijal mnoho žáků. Po sedmi letech se znovu vydal na cesty. Putoval proti proudu Volhy a napříč Finskem a Švédskem, přeplavil se po Baltském moři do země modloslužebníků, barbarských Prusů. Tam stěží unikl obětování dřevěné soše jejich bůžka a pokračoval směrem na západ, do Německa. Do seznamu jeho cest posléze přibýly severní Francie, potom Anglie a Irsko.

V době, kdy Nur pobýval v Londýně, vládl v Anglii Richard I., zvaný Coeur de Lion, Lví srdce. Richard tehdy v Anglii nebyl, neboť právě obléhal hrad Chalus v kraji Limousin ve Francii. Následující měsíc byl Richard zabit šípem z tohoto

hradu a v květnu usedl na trůn jeho bratr Jan. Nur byl svědkem jeho korunovace. Po nějaké době mu dokonce král Jan poskytl osobní audienci. Nurovi se jevil jako chytrý a okouzlující muž, který se zajímal o islám a sufismus. Obzvláště ho zaujalo Nurovo vyprávění o vzdálených zemích.

"Cestování bylo v těch dobách přinejmenším obtížné a nebezpečné," poznamenal Frigate. "Ani v těch takzvaně civilizovaných zemích to nebyl žádný nedělní výlet. Všude docházelo k náboženským třenicím a projevům nesnášenlivosti. Jak jsi mohl ty, muslim, sám a prakticky bez peněz, bezpečně cestovat po křesťanských zemích? Bylo to přece v době křížových výprav a ve většině zemi panovala nenávist k jiným vyznáním."

Nur pokrčil rameny. "Obvykle jsem se obrátil na církevní hodnostáře příslušné země s prosbou o ochranu. A ti mi ji obvykle poskytli. Vůdcové církví se víc zajímali o odpadlíky uvnitř svého náboženství než o nevěřící.

Pochopitelně ve svých krajích.

A jinak mě ochraňovala právě má chudoba. -Lupiči si mě nevšimli. Když jsem putoval po venkově, vydělával jsem si na chleba hrou na flétnu, žonglováním nebo jako akrobat či kouzelník. Také mám velké nadání pro jazyky, dokážu velmi rychle pochytit každou řeč nebo i nářečí, kterým se v té oblasti mluví. Takže jsem mohl vyprávět příběhy a vtipy. Víš, všude lidé nadšeně vítali zábavu a dychtili po všech možných novinkách. Skoro všude mě vítali, i když jsem zažil i pár nepřátelských přijetí. Obvyčným lidem nevadilo, že jsem muslim. Byl jsem neškodný a přinášel jsem jim zábavu.

Kromě toho jsem vyzářoval ujištění o přátelství. To my dokážeme."

Po návratu do Granady, když zjistil, že se tam zcela změnily podmínky a atmosféra není sufistům příznivá, odešel do Khorasanu. Tam několik let učil, pak se vydal na další pouť do Mekky. Z jižní Arábie cestoval obchodní lodí k pobřeží Zanzibaru a dál do jihovýchodní Afriky. Nakonec se vrátil do Bagdádu a tam žil až do své smrti v devadesáti čtyřech letech.

Tehdy do Bagdádu vtrhli Mongolové pod vedením Hu-lagua, Čingischánova vnuka, vraždili tam a drancovali. Za čtyřicet dní pobili stovky tisíc obyvatel. Nur byl jedním z nich. Seděl ve svém pokojíku a hrál na flétnu, když dovnitř vpádl podsaditý, šikmooký voják potřísněný krví. Nur pokračoval ve hře, dokud mu Mongol neprobodl hrdlo svým mečem.

"Mongolové Střední východ strašně zpusťovali," řekl Frigate. "V lidské historii nikdo nedokázal za tak krátký čas napáchat takové škody a proměnit zemi v pustinu. Než Mongolové zase odtáhli, povraždili polovinu obyvatel a zničili všechno, od kanálů po stavby. Ještě v mé době, šest set let po téhle události, se Střední východ zcela nevzpamatoval."

"Opravdu se pro ně hodí název Metla Alláhova," poznamenal Nur. "A přesto byli mezi nimi dobří lidé, muži i ženy." Když tak seděl vedle toho mužika a pozoroval snědé lidi na břehu, jak žvýkají arakové oříšky, znovu se zamyslel nad náhodami. Jaká hra osudu zkřížila cesty muže ze středozápadní Ameriky narozeného roku 1918 a muže, který se narodil v muslimském Španělsku v roce 1164? Znamená vůbec osud něco jiného než náhodu? Možná. Ovšem pravděpodobnost jejich setkání na Zemi byla přibližně jedna ku nekonečnu. Potom Svět Řeky šance promíchal a zcela změnil, a tak byli tady.

Bylo to toho večera, po onom rozhovoru a Nurem, seděli všichni v kapitánově kajutě. Loď kotvila u břehu, hráli poker ve světle lamp na rybí olej. Tom Rider rozbil bank - v sázce byly cigarety. Všichni ale zůstali a vykládali si. Nur vyprávěl dvě historky o mulláhu Nasreddinovi. Nasreddin (Orel Víry) byl oblíbený hrdina muslimských lidových pohádek, ztřeštěný derviš, prošťáček, jehož příhody skutečně sloužily jako lekce moudrosti.

Nur usrl své skotské whisky - nikdy nevyopil víc než dvě unce denně - a řekl: "Kapitán tady vyprávěl příhodu o známých figurkách jménem Pat a Mike, o knězi, rabínovi a ministrovi. Je to legrační historka, a přitom člověku řekne leccos o myšlenkových stereotypch. Pat a Mike jsou postavy západního folklóru. Ted' bych vám rád vyprávěl zase něco z Východu.

Jednoho dne šel jistý muž kolem domu mulláha Nasreddina a viděl ho, jak obchází dokola a hází na zem drobečky chleba.

„Proč pro všechno na světě tohleto děláš?“ zeptal se.

„Odháním tygry.“

„Ale vždyť tu žádní tygři nejsou!“

„Přesně tak. Vidíš, jak to účinkuje?“

Všichni se zasmáli a Frigate se zeptal: "Nure, jak může být tahleta historka stará?"

"Bylo jí nejméně dva tisíce let, když jsem se narodil. Sufiové ji používali pro poučení žáků, tak patrně vznikla. Proč?"

"Protože já slyšel tutěž, jenom v trochu jiné formě, někdy kolem roku 1950. Bylo to o Angličanovi, který klečel na ulici a kreslil křídou čáru na obrubník. Šel kolem jeho známý a zeptal se: „Co to děláš?"

„Odháním lvy.“

„Ale v Anglii žádní lvi nejsou.“

„No, tak vidíš!“

"Bože, já slyšel tuhle historku, když jsem byl ještě kluk," zařval Farrington. "Jenomže ta byla o Irovi."

"Hodně poučných příběhů o Nasreddinovi se změnilo ve vtipy," řekl Nur. "Lidé si je vyprávějí pro legraci, ale původně byly míněny vážně. Tady je další z nich:

Nasreddin často jezdil na svém oslu přes hranici z Persie do Indie. Osel měl vždycky na hřbetě objemné otepi slámy.

Ale když se Nasreddin vracel zpátky, jeho osel nenesl žádný náklad. Celníci Nasreddina pokaždé prohledali, ale nikdy žádný kontraband nenašli.

Strážce se Nasreddina vždycky vyptával, co veze, a on odpovídal: „No přece pašuju," a usmíval se.

Po mnoha letech se Nasreddin odstěhoval do Egypta. Celník k němu přistoupil a řekl: „Dobře, Nasreddine. Ted' mi to už můžeš prozradit, už ti nemůžu nic udělat. Cos to vlastně pašoval?"

,Osly."

Znovu se zasmáli a Frigate prohlásil: "Tuhle historku jsem slyšel v Arizoně. Jenže ten pašerák se jmenoval Pancho a jezdil z Mexika do Států."

"Myslím, že každý příběh je starý," protáhl Tom Rider. "Možná je první vypustili do oběhu jeskynní lidé."

"Možná ano," přikývl Nur. "Ale traduje se, že tyto příběhy vytvořili súfiové dlouho předtím, než se narodil Mohamed. Jsou zaměřeny na to, aby lidi učily změnit své zaběhnuté cestičky v myšlení, ačkoli jsou samy o sobě zábavné."

Pochopitelně je mistři používají v těch prvních, nejjednodušších stadiích učení.

Ovšem od doby, kdy vznikly, se tyto příběhy rozšířily všude po krajích Východu i Západu. Pobavilo mě, když jsem je slyšel vyprávět ve změněné formě až v Irsku. Šly od úst k ústům a překročily tisíce mil a tisíce let, a tak se Nasreddin dostal z Persie až do Hibernie."

"Jestli je súfiové vytvořili ještě před Mohamedem," ozval se Frigate, "pak museli být na počátku stoupenci Zarathuštry."

"Súfismus nepatří jen islámu," řekl Nur. "Muslimové to učení vysoce rozvinuli, ale kandidátem se může stát každý, kdo věří v Boha. Ovšem súfiové své metody učení přizpůsobují tak, aby vyhovovaly i místní kultuře. Co se hodí pro perské muslimy z Khorasanu, nemuselo by správně zapůsobit na černé muslimy v Súdánu. A kdyby šlo o křesťany z Paříže, bylo by potřeba volit zcela odlišné metody. Způsob vyučování záleží na místě a čase."

Později si Nur s Frigate vyšli protáhnout nohy na břeh. Prošli kolem obrovského táboráku, mezi štěbetajícími Drávidy. Frigate se zeptal: "Jak můžeš být schopen přizpůsobit své středověké ibersko-maurské metody učení tomuto světu? Lidé jsou tu tak promícháni, pocházejí z různých dob, z různých zemí. Nenajdeš tu žádnou jednotnou kulturu. Kromě toho ty, které existují, se neustále mění."

"Pracuju na tom," odpověděl Nur.

"Takže jeden z důvodů, proč mě nechceš přijmout jako žáka, je skutečnost, že ještě nejsi připraven jako učitel?"

"Můžeš se tím klidně utěšovat," zasmál se Nur. "Ale ano, i to je jedna z příčin. Víš, každý učitel musí neustále učit i sám sebe."

49

Do lodi se postupně vkrádala šedá mračna pronikající do každé místnosti.

Sam Clemens zasténal: "Ne, ach ne, tohle už ne!" Přestože nevěděl, proč to řekl. Mokrá mlha nejen že se tlačila na přepážky a vsakovala do všeho, co mohlo vstřebat vlhkost, ale stékala mu do krku a obalovala mu srdce. Voda ho celé promočila, až z něj začala kapat, kapky mu padaly do břicha, bublaly mu ve slabinách, rozlévaly se dolů do nohou, až je měl úplně nasáklé.

Byl promočený bezejmennou hrůzou, kterou už kdysi zažil.

Byl sám v kormidelně. Sám na lodi. Stál u řídicího pultu a díval se z okna, před nímž se kupila mlha. Viděl skrz plastové okno sotva na délku paže. Přesto však nějak věděl, že jsou břehy Řeky vylištěné. Tam venku nebyla živá duše. A on byl jediný člověk na palubě tohoto gigantického plavidla. Loď ho v podstatě ani nepotřebovala, neboť ji kdosi přepnul na automatické řízení.

Ač byl však sám a osamělý, aspoň mu nikdo nemohl bránit v cestě k pramenům Řeky. Na světě nezůstal nikdo, kdo by se proti němu postavil.

Obrátil se a začal přecházet po kormidelně. Jak dlouho bude ta cesta trvat? Kdy se mlha zvedne a slunce jasně zazáří a odhalí mu hory obklopující polární moře? A kdy uslyší lidský hlas, spatří lidskou tvář?

"Ted'!" zařval kdosi.

Sam vyskočil rovnou vzhůru, jako by se mu pod nohama uvolnily pružiny. Srdce se mu sevřelo a zase otevřelo rychle jako křídla kolibříka. Odčerpalo z jeho těla vodu a strach, z nichž se mu u nohou udělala loužička. Aniž by si toho byl vědom, otočil se a stál teď tváří v tvář majiteli hlasu. Byla to nejasná, stínová postava zahalená oblaky vířícími uvnitř kormidelny. Pohnula se směrem k němu, zase zůstala stát, vztáhla mlhavou panožku a zmáčkla vypínač na přístrojové desce.

Sam chtěl vykřiknout: "Ne! Ne!" Ale slova v jeho hrdle narazila jedno do druhého a roztržila se, jako by byla z tenkého skla.

Přestože bylo příliš šero na to, aby viděl, který přepínač postava stiskla, věděl, že loď se teď plnou rychlostí žene přímo k levému břehu..

Nakonec přece jen ze sebe vypravil pár skřipavých slov: "Tohle nemůžeš udělat!"

Stínová hmota se tiše přiblížila. Ted' už viděl, že je to člověk. Byl asi stejně vysoký jako on, ale měl mnohem širší ramena. Na jednom rameni měl dlouhou dřevěnou násadu s trojúhelníkovým kusem oceli na konci.

"Erik Krvavá sekera!" vykřikl.

Začala strašlivá honička. Prchal před nepřítelem po lodi, proběhl všemi místnostmi kormidelny, přes letovou palubu, dolů po žebříku na hangárovou palubu a skrz všechny její místnosti, zase dolů po žebříku na bouřkovou palubu, a dolů a všemi prostory hlavní paluby a znovu po žebříku na rozlehlou kotelní palubu.

Tady si uvědomil, že už se nachází pod úrovní říční hladiny, a pocítil tlak vody na trup lodi. Proběhl všemi místnostmi, malými i velkými, kolem obrovských elektrických motorů pohánějících kola, která nyní nesla loď do zkázy. Zoufale se pokoušel dostat do oddělení, kde byly umístěny dva záchranné čluny. U jednoho by vytrhl dráty z motoru a s druhým by vyjel na Řeku, takže by svému děsivému pronásledovateli unikl. Jenomže někdo zamkl dveře.

Přikrčil se v malé kabině, pokoušeje se ztišit svůj sípavý dech. Pak se otevřely dveře. Uprostřed šedivé mlhy se tyčila

nejasná postava Erika Krvavé sekery. Pomalu vykročila směrem k němu, svírajíc oběma rukama obrovskou sekeru. "Vždyť jsem ti to říkal," prohlásil Erik a zvedl sekeru. Sam se nemohl ani pohnout, nedokázal cokoli namítnout. Koneckonců to byla jeho vina. Zasloužil si to.

50

Probudilo ho vlastní sténání. V kajutě svítila světla a nad sebou viděl krásnou tvář Gwenafry a její dlouhé medově zbarvené vlasy.

"Same! Probud' se! Zase tě trápí noční můry!"

"Tentokrát mě skoro dostal," zamumlal.

Posadil se. Na palubě se ozývalo pronikavé hvízdání. Minutu nato zahvízdal i jeho interkom. Loď brzy zamíří ke grálovému kameni na snídani. Sam si rád přispal, a byl by právě zmeškal snídani. Ale jako kapitán měl povinnost vstát s ostatními.

Vyhrabal se z postele a belhal se do koupelny v přední části kajuty. Dal si sprchu a vyčistil si zuby. Když zase vyšel ven, Gwenafra už měla na sobě svou ranní výstroj a připomínala Eskymáka, který vyměnil kožešiny za ručníky. Sam si oblékl podobný oděv, ale nenasadil si kapuci, protože na hlavě měl kapitánskou čepici. Zapálil si doutník a vydechl kouř. Pochodoval přitom po kajutě.

"Měls další sen o Krvavé seceře?" zeptala se Gwenafra.

"Ano," odpověděl. "Uděláš mi trochu kávy?"

Gwenafra nasypala do šedého kovového šálku lžičku tmavých krystalků. Voda začala sama vřít, jak krystalky uvolňovaly současně s kofeinem teplo. Vzal si šálek. "Děkuji."

Chvilu usrkávala kávu a pak řekla: "Nemáš důvod dělat si kvůli němu výčitky."

"To už jsem si opakoval nejméně tisíckrát," přikývl Sam. "Je to celé iracionální nesmysl, ale copak se kdy nějaký člověk cítil lépe, když to věděl? Právě to, co je iracionální, nás žene dopředu. Pán snů nemá mozek o nic větší než ježek, ale je to velký umělec, i když úplně pitomý. Znal jsem spoustu takových umělců. Možná bych k nim mohl připočítat i sebe."

"Není pravděpodobné, že by tě Erik našel."

"Já vím. Pověz to pánovi snů."

Na panelu u přepážky zablikalo světlo, ozvalo se hvízdnutí. Sam stiskl vypínač.

"Kapitáne? Tady Detweiller. Za pět minut přistáváme u označeného grálového kamene."

"Oukej, Hanku," řekl Sam. "Jdu ven."

V doprovodu Gwenafry vyšel ze své luxusní kajuty. Úzkou chodbou se dostali ke dveřím na můstek. Řídicí místnost se nacházela na horní palubě kormidelny; ostatní služebně starší důstojníci byli ubytováni v kajutách na druhé a třetí palubě.

Na můstku byli přítomni tři lidé: Detweiller, který býval říčním kapitánem a později majitelem Říční paroplavební společnosti Illinois-Mississippi; dále hlavní výkonný důstojník John Byron, bývalý admirál královského loďstva; a brigádní generál námořní pěchoty Marka Twaina Jean Baptiste Antoine Marcellin de Marbot, bývalý Napoleonův generál.

Posledně jmenovaný byl malý štíhlý chlapík s veselým výrazem ve tváři, tmavými vlasy, tupým nosem a jasně modrými očima. Zasalutoval Clemensovi a v esperantu hlásil:

"Všichni připraveni k nástupu služby, kapitáne!"

"Výborně, Marcu," řekl Sam. "Můžete se vrátit na své místo."

Drobný Francouz znovu zasalutoval a po tyči sjel dolů z můstku na letovou palubu. Palubu zalilo světlo a ukázalo námořní pěchotu v bojovém seskupení. Vlajkonoš držel před sebou žerď s lodním praporem, světlemodrým čtvercem s šarlatovým fénixem. Hned za ním stály řady pistolníků, mužů a žen v šedých hranatých přilbách z duralumina ozdobených lidskými vlasy vyztuženými tukem.

Měli na sobě plastové kyrsy, kožené boty po kolena a na širokých opascích pouzdra s revolvery Mark IV.

Za nimi stáli kopiníci, pak lučištníci, po straně pak vojáci s bazukami. Mimo útvar postával obr ve zbroji a v ruce měl dubový kyj, který by Sam stěží uzvedl oběma rukama. Oficiálně byl Joe Miller Samův osobní strážce, ale vždycky se přidával k nástupu mariňáků. Jeho nejdůležitější funkcí bylo děsit místní obyvatele.

"Ale obvykle to Joe trochu přehání," říkával Sam. "Vystraší je k smrti, stačí, aby se objevil poblíž."

Tento den začínal jako všechny ostatní. Ale bylo mu určeno, aby se od nich velmi lišil. Někdy během tohoto dne měla Minerva zaútočit na loď Rex grandissimus. Sam by podle všeho měl být radostí bez sebe. Jenomže on nijak nejásal. Z duše se mu přičila představa zničení té nádherné lodi, kterou sám navrhl a postavil. Navíc se takhle nemohl pomstít Janovi osobně.

Na druhé straně to ovšem bylo mnohem bezpečnější.

Na pravém břehu ve vzdálenosti asi půl kilometru hořel oheň. Osvětloval houbovitý obrys grálového kamene a odrážel se od bílých oděvů shromážděných obyvatel. Mlha nad Řekou zde byla řidší než obvykle a nedosahovala tak vysoko jako jinde. Jakmile se slunce vynoří nad vrcholky hor, rychle ji zažene. Obloha užbledla, planoucí obrovské hvězdy a plynová mračna pohasínaly.

Podle vžitého postupu teď mateřskou loď předešel Ohnivý drak III., ozbrojený obojživelný člun. Když dorazil na místo, kde si loď bude potřebovat dobít batenzátor, jeho velitel začal vyjednávat s domácími o použití dvou grálových kamenů. Většinou to místní obyvatelé rádi dovolili, jen aby si mohli obrovskou loď prohlédnout zblízka.

Pokud by měli nějaké námitky, jednoduše by došlo k dočasné konfiskaci jejich grálových kamenů. Mohli by proti tomu protestovat, ale stejně by ničeho nedosáhli. Palebná síla lodi byla drtivá, i když Sam se vždycky dlouho zdráhal ji použít. Pokud už byl okolnostmi donucen sáhnout k násilí, pokoušel se zabránit masakru. Obvykle stačilo vypálit z parních kulometů na lodi a na obojživelném člunu několik plastových kulek ráže .80, které rozervaly kus břehu. Většinou ani nebylo nezbytné někoho zabít.

Koneckonců místním přece nijak neuškodilo, když jednou za čas dva jejich grálové kameny použil někdo jiný. Dokonce ani nemuseli přijít o jídlo, vždyť na sousedních kamenech se vždycky našlo dost nevyužitých míst. Ve skutečnosti však se většina lidí klidně vzdala jednoho jídla a neobtěžovala se dojít k dalšímu kameni. Raději postávali poblíž a hlasitými ach a och dávali najevo svůj obdiv k té nádherné lodi.

Čtyři mocné elektrické motory lodi spotřebovávaly nesmírné množství energie. Jednou za den musela loď zastavit u grálového kamene, na který byla umístěna obrovská kovová čepice. Člun mezitím odvážel grály posádky k naplnění k sousednímu kameni. Umístění poklopu na vrchol grálového kamene obstarával jeřáb z druhého člunu. Když došlo k výboji, tlusté kabely přenesly jeho energii do batenzátoru. Batenzátor na pohled připomínal obrovskou plechovou krabici, která sahala z kotelní paluby až na hlavní palubu, a jeho funkce spočívala v uchovávání energie. Mohl elektrickou energii uvolňovat postupně jako baterie.

Sam Clemens vystoupil na břeh a krátce pohovořil s místními oficiálními představiteli, kteří ovládali esperanto. Univerzální dorozumívací jazyk v této oblasti degradoval na úroveň, které Sam stěží rozuměl. Vážně jim poděkoval za zdvořilé přijetí, nastoupil do svého soukromého člunu a odebral se zpět na loď. O deset minut později se vrátil Ohnivý drak IV. s nákladem naplněných grálů.

Loď pro potěchu místních obyvatel pískala na píšťaly a rozezněla zvony, načež se znovu vydala na svou pout' proti proudu Řeky. Sam s Gwenafrou seděli v čele stolu pro devět osob v jídelně na hlavní palubě. S nimi zasedli ke stolu hlavní důstojníci, kteří právě nebyli ve službě. Poté, co vydal každodenní rozkazy, se Sam uchýlil ke kulečnickovému stolu, aby si zahrál s titantropem. Joe to s tágem moc neuměl, měl na to příliš velké ruce. Sam ho skoro vždycky porazil. Potom si obvykle zahrál s někým šikovnějším.

V sedm hodin Sam obvykle zahajoval obchůzku lodi. Nesnášel procházky, ale trval na chůzi, protože potřeboval trochu cvičení. Kromě toho pravidelné kontroly udržovaly na lodi disciplínu námořního plavidla. Bez výcviku a kontrol by tu za chvíli měl místo pořádné posádky sbírku líných civilů. Muži by vyšli ze cviku a začali by se ve službě chovat k nadřízeným příliš důvěrně.

"Tuhle loď držím pevnou rukou," chlubil se Sam. "Ještě nikdy jsem nepřistihl člena své posádky opilého ve službě." Toho rána se však obchůzka nekonala. Sam byl odvolán do kormidelny, protože radista dostal zprávu z Minervy. Ještě než Sam stačil vystoupit z výtahu, zaznamenal radar nad horami po levoboku nějaký předmět, který se k nim blížil.

51

Loď se snesla dolů z jasného nebe jako stříbrné vajíčko, které právě sneslo slunce. Zděšeným pozorovatelům na zemi, z nichž sotvakdo kdy viděl letadlo, však připadala jako děsivá obluda. Nepochybně někteří z nich věřili, že to podivné vzdušné plavidlo přiváží tajemné bytosti, které je kdysi vzkřísily z mrtvých. Někteří by mu snad i provolávali slávu a vítali ho se směsí strachu a radosti, s přesvědčením, že se blíží konečné zjevení.

Jak mohla Minerva najít Marka Twaina tak snadno? Obrovská loď za sebou vlekla velký balon ve tvaru draka, jenž se vznášel nad vrcholky hor a nesl vysílačku, která šířila do světa své mocné tečky a čárky. Hardy, navigátor Minervy, znal přibližnou polohu lodi z mapy na pultu před sebou. Po celou dobu svého putování totiž Mark Twain vysílal rádiové údaje umožňující Paroland'anům sledovat jeho trasu. K tomu ještě dostal vzkaz od navigátora z Parsevalu, který polohu dále upřesnila. Parseval současně oznámil i lokalizaci Rexe, takže kapitán Minervy věděl, že loď Jana Bezzemka se nachází přímo na jih od Samovy. Vzdálenost mezi oběma plavidly činila pouhých 140 kilometrů vzdušnou čarou, rovnou jako záda pruského oficíra. Jelikož ovšem Sam musel sledovat všechny zákruty Řeky, urazil by asi 571 195 kilometrů čili 355 tisíc mil, než by se dostal na místo, kde byl Rex právě teď.

Greystock prostřednictvím vysílačky ve své řídící gon-dole požádal o dovolení přeletět nad Markem Twainem. Samův hlas zněl ve vysílačce bezvýrazně. "Proč?"

"Abych vás pozdravil," odpověděl Angličan. "Kromě toho mě napadlo, že vy a vaše posádka byste se rádi zblízka podívali na vzducholod', která zničí krále Jana. A popravdě řečeno, já se svými muži bych si také chtěl prohlédnout zblízka vaši skvělou loď." Odmlčel se a pak dodal: "Možná k tomu máme poslední příležitost."

Ted' se zase odmlčel Sam. Když po chvíli promluvil, znělo to, jako by skrytě polykal slzy. "Oukej, Greystocku. Můžete přeletět podél lodi, ale ne nad ní. Klidně si myslíte, že jsem paranoidní. Prostě nemám rád pocit, že nade mnou letí vzducholod' se čtyřmi bombami na palubě. Co kdyby se některá náhodou uvolnila?"

Greystock znechuceně zakoulel očima a divoce se zašklebil na ostatní muže v gondole. "Nic se nemůže pokazit," řekl.

"Vážně? To prohlásil i velitel lodi Maine, než šel spát. Ne, Greystocku. Udělejte to tak, jak říkám."

Greystock s jeho rozhodnutím zjevně nebyl spokojen, ale odpověděl, že samozřejmě poslechne. "Jednou obletíme loď a pak vyrazíme do práce."

"Hodně štěstí," popřál jim Samův hlas. "Vím, že vaši skvělí chlapi se třeba..." Zdálo se, že není s to dokončit větu.

"Víme, že se třeba nevrátíme," dopověděl za něj Greystock. "Ale myslím, že naše největší naděje spočívá v tom, že Rexe překvapíme."

"Doufám. Ale nezapomeňte, že má Rex na palubě dvě letadla. Musíte nejdřív ze všeho zasáhnout letovou palubu, aby jejich piloti neměli šanci dostat se do vzduchu."

"Já už si poradím," pravil Greystock chladně.

Následovala odmlka, delší než ty předchozí. Potom se Samův hlas ozval z reproduktoru hlasitěji: "Lothar von Richthofen vás letí pozdravit. Chce letět s vámi bok po boku a osobně vám požehnat. To je to nejmenší, co pro něj můžu udělat. Hrozně jsem se snažil zabránit mu v tom, ale on se rozhodl, že vás doprovodí. Rád by se zúčastnil útoku. Jenomže naše letadla mohou dosáhnout pouze výšky 3660 metrů. Kvůli tomu je příliš snadno mohou stáhnout dolů vzdušné víry nad těmihle horami. Stejně si budou muset vzít s sebou náhradní palivo na zpáteční cestu."

Do diskuse vpadl Lotharův hlas. "Povídal jsem mu, že vaši lodi zbude dost paliva, Greystocku, takže zpátky doletíme." "To nepůjde!"

Greystock vyhlédl předním sklem. Balon už navíjeli zpátky, ale bude trvat ještě dvacet minut, než přistane.

Obrovská loď byla nádherná, čtyřikrát delší než Rex a mnohem vyšší. Jill Gulbirra prohlašovala, že Parseval je největší a nejkrásnější artefakt ve Světě Řeky, že Země nikdy nevytvořila nic, co by se jejich vzducholodi vyrovnalo. Ale Greystock si teď pomyslel, že tato loď podle Clemensova vlastního vyjádření, "vyhrává s náskokem celé míle". Zatímco si Greystock prohlížel loď, výtah dopravil na přistávací palubu letadlo a posádka už chystala katapult. Podsaditý muž ledově šedýma očima přehlédl prostor řídicí gondoly. Pilot Newton, letec z druhé světové války, seděl na svém místě. Navigátor Hardy a irský první důstojník Samhradh vyhlíželi průzorem na levoboku. Kromě nich dalších šest mužů zaujímal svá stanoviště v motorových gondolách.

Greystock přistoupil ke skříni se zbraněmi, otevřel ji a vyndal dvě těžké pistole Mark IV. Byly to ocelové čtyřhranné revolvery na duralové náboje s plastovými kulkami ráže .69. Jednu normálně uchopil levou rukou, druhou chytil obráceně, za hlaveň. Jedním okem neustále sledoval dvojici u okna na levoboku. Došel až za Newtona a udeřil ho pažbou pistole do temena hlavy. Pilot spadl ze židle na podlahu.

Rychle natáhl levou ruku a palcem vypnul vysílačku. Oba muži se otočili, když uslyšeli zvuk kovu srážejícího se s kostí. Naskytl se jim pohled, na jaký naprosto nebyli připraveni. Ztuhli úžasem a jen bezmocně zírali.

"Nehýbat se!" přikázal jim Greystock. "Dejte si ruce za krk!"

Hardy s vykulenýma očima vyhrkl: "Co se děje, člověče?"

"Buďte zticha!" Ukázal pistolí ke skřínce. "Nasadte si padáky. A o nic se nepokoušejte! Můžu vás snadno oba zastřelit."

Samhradhova zbledlá tvář zrudla, zajíkávě vykřikl: "Ty... Ty bastarde! Ty... jsi zrádce!"

"Ne," řekl klidně Greystock. "Ale loajální poddaný krále Jana." Usmál se. "Když tuto vzducholod' dopravím Jeho Veličenstvu, stanu se druhým mužem na palubě Rexe. Tento slib pochopitelně zaručuje mou oddanost."

Samhradh vyhlédl oknem na zádi. Muži z motorových gondol museli vidět, co se děje na řídicím stanovišti.

Greystock řekl: "Byl jsem asi půl hodiny pryč, prováděl jsem s techniky kontrolu strojů, pamatujete? Jsou svázani, nepomůžou vám."

Oba muži přešli ke skříni a začali si navlékat padáky. Hardy se zeptal: "A co s Newtonem?"

"Můžete mu nasadit padák a vyhodit ho ven, než vyskočíte."

"A co technici?"

"O ty se nestarejte."

"Když budete sestřeleni, zahynou!" namítl Samhradh.

"Tak budou mít smůlu."

Oba muži si upevnili popruhy a dotáhli Newtona doprostřed gondoly. Greystock jim ustoupil a mířil na ně přitom oběma pistolemi. Pak stiskl tlačítko, přepážka z plexiskla se sklopila a Newton, napůl v bezvědomí a sténající, byl vyhozen přes její okraj. Samhradh ještě předtím zatáhl za pojistné lanko jeho padáku. Pak Ir vyskočil za ním. Hardy se zastavil s jednou nohou venku.

"Jestli tě ještě někdy potkám, Greystocku, zabiju tě."

"Kdepak," řekl Greystock. "Skákej, než se rozhodnu zařadit, abys neměl ani tu nejmenší šanci!" Zapnul vysílačku.

Clemens řval: "Co se tam u všech čertů děje?"

"Tři z mých lidí právě losovali, kdo opustí loď," odpověděl Greystock klidně. "Rozhodli jsme se, že musíme lodi ulehčit. Bude to tak lepší, potřebujeme co největší rychlost."

"A proč jste mi o tom neřekli?" podivil se Clemens. "Teď abych je lovil z vody!"

"To já vím," zašeptal Greystock.

Znovu vyhlédl průzorem na levoboku. Minerva už minula Marka Twaina. Na palubách lodi se shromáždila spousta lidí a všichni sledovali vzducholod'. Letadlo, dolnokřídový jednomístný jednoplošník, bylo připraveno na katapultu a obsluha ho právě otáčela proti větru. Balon ještě stále navíjeli a přitahovali.

Greystock se usadil k řídicímu panelu. Během několika minut sestoupil se vzducholodí na 300 stop či 91 metrů nad Řekou. Pak ji obrátil a zamířil k lodi.

Obrovská bílá loď stála uprostřed Řeky, její čtyři kola se otáčela právě takovou rychlostí, aby ji udržela na místě. Z její zádi právě odstartoval velký člun a objížděl ji, aby se dostal k parašutistům, kteří sebou házeli ve vodě.

Oba břehy Řeky zaplnili zvědavci a k parašutistům už mířila nejméně stovka různých plavidel, plachetnic i kánoí.

Z katapultu vytryskl proud páry, jednoplošník z něj vystřelil vzhůru. Jeho stříbrný trup a křídla se šedavě zaleskly, začal stoupat přímo ke vzducholodi.

V reproduktoru bědoval Clemensův hlas: "Co to tam zatraceně děláš, Johne?"

"Jen se vracím, abych se ujistil, že jsou moji hoši v pořádku," odpověděl Greystock.

"Ty nemožný zabeďněnce!" ječel Clemens. "Kdyby se tvůj mozek nafoukl na desetinásobek, pořád ještě by v komáři prděl klechtal! Takhle to dopadne, když chceš udělat norkovou čepici z prasečí řitě! Já to Firebrassovi říkal, že nemá barona ze středověku pouštět ke vzducholodi! Povídal jsem, že Greystock je ten nejpitomější, nejarogantnější hajzl,

kterému se nedá věřit ani dobrý den! Středověký šlechtic! Ježíši! Jenomže on se hádal, že máš schopnosti a že to bude báječný pokus, jak se srovnáš s průmyslovou revolucí!"

"Jenomklid, Fame!" zarachotil hlas Joea Millera. "Jeftli ho nafeveš, nebude chtít potopit loď kvále Jana!"

"Ftvě fi fvoje vady do pvdele!" odsekl Clemens. "Až budu potřebovat poradit od pračlověka, řeknu ti!"

"Nemufíš fe hned uvávet jenom pvoto, ve filiš, Fame!" ohradil se Joe Miller. "Hele! Nevdá fe ti, ve náf Greyftock chyftá pěknou fřívávnvu? Tfeba fi ho koupil ten miveva kválJan!"

Greystock zaklel. Ten chlupatý, směšný opičák byl mnohem chytřejší, než se zdál. Ale třeba ho Clemens, rozzuřený doběla, ani neposlouchá.

V té chvíli vzducholoď s přidí skloněnou v desetistupňovém úhlu dolů mířila rovnou k lodi. Nalézala se ve výšce 31 metrů a stále klesala.

Von Richthofen se přiblížil na patnáct metrů, zamával na Greystocka, ale tvářil se nechápavě. No ovšem, poslouchal jejich rádiovou konverzaci.

Greystock zmáčkl tlačítko. Ze závěsu pod levou přední motorovou gondolou vyrazila raketa. Vzducholoď trochu nabrala výšku, když se zbavila váhy střely. Dlouhá, štíhlá trubice s ohnivým ohonem neomylně naváděna svým tepelným čidlem zatočila přímo k letadlu, jako by čichala jeho horké výfukové plyny. Greystock nemohl ze svého stanoviště vidět Richthofenovi do obličeje, ale dokázal si představit jeho výraz hrůzy. Zbývalo mu asi šest sekund, aby se dostal ven z kokpitu a navlékl si padák. A pokud by dokázal z letadla uniknout, v této výšce by mohl mluvit o štěstí, kdyby se mu padák otevřel včas.

Ne, nechystá se vyskočit. Místo toho provedl souvrat a zamířil s letadlem k hladině. Teď ho vyrovnal těsně nad vodou. Raketa vybuchla. Střela i s letadlem zmizely v ohnivě kouli.

Tou dobou už obsluha katapultu horečně připravovala další letadlo. Posádka balonu, rozrušená zvukem sirén a houkaček a náhlou aktivitou na lodi, zastavila navijení. Greystock zadoufal, že se mezi těmi lidmi nenajde nikdo natolik duchapřítomný, aby lano přefízil. Rozměrný balon bude pro loď při manévrování značnou přítěží.

Z reproduktoru se vzdáleně ozývalo kvílení sirén a Clemensův hlas, téměř tak vysoký jako jakot alarmů.

Loď začala zrychlovat a současně s tím otáčet. Greystock se usmál. Ano, představoval si, že by mu mohla nastavit bok. Zmáčkl tlačítko a vzducholoď, odlehčená o dvě těžká torpéda, prudce vylétla vzhůru. Greystock nařídil výškové kormidlo tak, aby před ještě víc sklonil dolů, a současně přidal plyn, aby vyvinul co nejvyšší rychlost.

Torpéda s hlasitým šplouchnutím narazila na hladinu. Za nimi se rozběhly dvě zpěněné brázdy. Reproduktoři cosi vyštěkli Clemensovým hlasem. Obrovská loď se přestala otáčet a nejvyšší rychlostí se hnala k levému břehu. Z jejích palub vystřelily rakety. Některé se obloukem snesly dolů k torpédům a vybuchly bezprostředně poté, co se ponořily pod hladinu. Ostatní mířily ke vzducholodi.

Greystock zaklel v normanské franštině. Přece jen nebyl dost rychlý. Ale torpéda loď určitě zasáhnou a to znamená, že příkazy krále Jana budou splněny.

Jenomže jemu se nechtělo zemřít. Měl své vlastní plány.

Možná měl shodit bomby, když přelétal téměř nad lodí. Změnila nepatrně kurz, když se pokusil dostat přímo nad ni, a on v té chvíli nechtěl vzbudit pozornost nějakým příliš nápadným manévrem. Možná měl vyřadit svou posádku o něco dřív a Clemensovi prostě vysvětlit, že letí tak blízko k lodi, aby si ji každý mohl dobře prohlédnout.

Zatímco takto uvažoval, automaticky zmáčkl tlačítka uvolňující zbylé střely. Mířily naproti raketám z lodi a vzájemně se zaměřovaly na žhavé plyny tvořící ohon nepřátelské střely. Následující exploze několika raket současně vzducholodi otřásla. Kouř Greystockovi zakryl výhled na loď. A pak najednou pronikl skrz oblaka dýmu a ocitl se téměř nad Markem Twainem.

Rány Boží! Jedno z torpéd na pravoboku o vlas minulo záď lodi, a druhé ji docela jistě zasáhne! Ne, nezasáhlo! Jen se dotklo rohu a odrazilo se od něj! Loď zázrakem unikla oběma torpédům!

Clemensův hlas mu teď naříkavě oznamoval, že už na něj nevypálí. Pochopitelně, obával se, že vzducholoď po zásahu exploduje a vítr její hořící trosky zanechá na palubu.

Balon za sebou vlekl uvolněné lano a vzdaloval se po proudu Řeky, nabíraje přitom výšku.

Clemens zapomněl, že vzducholoď ještě neshodila bomby.

Druhé letadlo, dvousedadlový obojživelník, vystřelilo do vzduchu těsně pod Greystockem. Pilot na něj upíral zuřivý pohled. Byli příliš blízko sebe a letadlo letělo příliš rychle na to, aby mohlo vybočit doprava a vypálit z kulometů na přidí. Ale střelec v kokpitu za pilotem už otáčel své dva kulomety. Každá desátá kulka má fosforovou stopovku. Stačí jediný zásah do plynového oddílu, a vodík vzplane. Vzdálenost Minervy od Marka Twaina činila v tomto okamžiku 152 metrů a rychle se zmenšovala. Motory vzducholodi pracovaly na plné obrátky. Navíc jí pomáhal zadní vítr o rychlosti 16 kilometrů za hodinu. To znamenalo, že loď už nemůže uniknout.

Kdyby se mu tak podařilo shodit bomby, než ho zasáhne fosforová střela! Možná ho střelec mine. Možná nestačí včas otočit kulomety a letadlo kolem vzducholodi jen neškodně proletí.

Před ním se objevil bok lodi. I kdyby zápalná střela vzducholoď nezasáhla, teď už byl tak blízko, že výbuch shozených bomb vyhodí do vzduchu obě plavidla.

Odhadl čas, kdy Minerva doletí ke kolesové lodi. Jediným pohybem zápěstí nastavil mechanismus uvolňující bomby. Pak se zvedl ze sedadla a vyskočil otevřeným výstupem v podlaze. Neměl čas nasadit si padák. Stejně byl už příliš nízko nad hladinou a padák by se nestačil otevřít. V pádu ho zasáhla vzduchová vlna, jako by někdo blízko něj spustil obří větrák. Zatočila s ním tak, že okamžitě ztratil vědomí a nestačil si ani uvědomit, že právě přišel o místo druhého muže na lodi Jana Bezzemka. I o svůj plán, jak se zbavit krále Jana a převzít velení na lodi Rex Grandissimus.

Peter Frigate se nalodil na Flámu týden po Novém roce sedmého roku po vzkříšení. O dvacet šest let později se stále plavil na onom škuneru a začínal z toho být unavený. A znechucený. Copak ta loď nikdy nedopluje k pramenům? Od chvíle, kdy vstoupil na palubu, minul, počítáno z pravoboku, 810 tisíc grálových kamenů. To znamená, že urazili 1 303 390 kilometrů, čili 810 tisíc mil. Jeho cesta začala v rovníkové zóně, rok a půl trvalo, než se loď dostala do arktické oblasti. Pochopitelně se loď nepohybovala přímo, jako když letí pták, ale klikatě, jako když se plazí had. Kdyby byla Řeka rovná jako pravítko, dopluli by k pramenům za šest, možná za pět měsíců, jenomže ona se místo toho kroutila jako politik, když má plnit své volební sliby.

Když poprvé dorazili do arktické oblasti a Řeka se definitivně stočila znovu k jihu, navrhl Frigate, aby dál pokračovali pěšky. Sice ještě nedohlédli až k polárním horám, ale museli už být poměrně blízko. Dráždivě blízko.

"A jak se zatraceně chceš dostat přes tohleto?" zeptal se Farrington a ukázal na jednolitou svislou skalní stěnu na severu. Sahala v těch místech zhruba do výše 3650 metrů čili 12 tisíc stop.

"V balonu."

"Jsi cvok? Vítr vane jižním směrem. Odneslo by nás to ještě dál na jih, pryč od polárních hor."

"Vítá tady na povrchu snad ano. Ale pokud jsou tu meteorologické poměry podobné jako na Zemi, nahoře bude foukat severovýchodní vítr. Jakmile balon vystoupí dost vysoko, aby narazil na tenhle proud, změni směr a požene ho to k pólu."

Potom, až se dostaneme k horám, musíme sestoupit dolů. Přes hory bychom v balonu nepřeletěli. Tedy pokud jsou opravdu tak vysoké, jak se povídá."

Farrington trochu pobledl, když slyšel Frigatův návrh.

Rider se ušklíbl. "Copak ještě nevíš, že Frisko Kid nenávidí už samo pomyšlení na cestování vzduchem?"

Martin na něj vrhl nasupený pohled. "To není pravda! Kdyby nás tam nějaký balon mohl dopravit, byl bych první, kdo do něj nastoupí. Jenomže to prostě nejde! Mimochodem i kdybychom se rozhodli, že poletíme, jak si k čertu vůbec představuješ, že ten balon vyrobíme?"

Frigate musel připustit, že to nepůjde. Přinejmenším v této oblasti. Udělat si balon a naplnit ho vodíkem prostě nebylo v jejich silách. Potřebný materiál se tu nedal sehnat. Vlastně ani nikde jinde, pokud mu bylo známo.

Avšak ještě existovala jiná možnost. Co kdyby vypustili balon naplněný horkým vzduchem, který by nahoru na vrchol hory vynesl lano?

Už když o tom začal mluvit, musel se dát do smíchu. Z čeho by asi vyrobili lano dlouhé 3650 metrů a dostatečně pevné, aby se nepřetrhlo vlastní vahou? Jak velký by musel být balon, který by tu obrovskou tíhu unesl? Asi tak jako vzducholod' Hindenburg? A kdo by jejich lano připevnil k vrcholku skály?

Navrhl, aby v balonu letěl jeden člověk, který by nahoře vystoupil a lano i balon upevnil, ale to už se vesele zubil.

"Zapomeň na to!" doporučil mu Farrington.

A Frigate ho rád poslechl.

Fláma s větrem v zádech pokračoval ve své pouti k jihu a posádka byla šťastná, že už opouští ten neutěšený chladný kraj. Sidlilo tu jen pár lidí ze starší doby kamenné, ale ti byli zvyklí žít v arktických oblastech i na Zemi a nic lepšího nikdy nepoznali.

Od té doby škuner překročil rovník a vstoupil do jižní polární zóny už devětkrát. Právě teď se nacházeli znovu v oblasti rovníku.

Peter Frigate už měl života na lodi dost, a nebyl sám. Dovolené na břehu se poslední dobou víc a víc protahovaly. Jednoho dne při obědě na břehu Frigate zažil současně dvě vzrušující události. Jedna spočívala v momentální nabídce jeho grálu. Celá léta doufal, že jednou dostane současně arašídové máslo a banán. A teď, když otevřel víko grálu, zjistil, že se mu sen splnil.

Šedý kovový šálek v přihrádce byl plný hladkého, jemně vonícího arašídového másla. Ve vedlejší přihrádce zahlédl žlutohnědou barvu a povědomý tvar banánu.

S blaženým úsměvem, polykaje sliny, oloupal ovoce a potřel ho na konci arašídovým máslem. Skoro si pobrukoval radostí, když se do pochoutky zakousl. Vzkříšení se docela vyplatilo už jen kvůli jídlu.

O chvíli později kolem něj prošla nějaká žena. Byla přitažlivá, ale jemu se rozšířily oči z toho, co měla na sobě. Vyskočil na nohy a oslovil ji v esperantu:

"Pardonu min, sinjorino. Zaujal mě váš zvláštní náramek. Vypadá to jako mosaz!"

Pohlédla dolů, usmála se a přisvědčila: "Estaz brazo."

Přijala nabídnutou cigaretu, zamumlala "Dankon," a zapálila si. Chovala se velmi přívětivě. Až moc, jak si myslel jistý vysoký snědý muž. Zamračil se a rázně přistoupil k nim.

Frigate ho spěšně ujistil, že jeho zájem platil výhradně náramku. Muž vypadal, že se mu ulevilo; žena se tvářila zklamaně. Ale pokrčila rameny a nechala to být.

"Dělají je nahoře na Řece," řekla. "Stál mě stovku cigaret a dva rohy z kostlína."

"Nemluv o jistých službách," poznamenal muž.

"Ale Emile! To bylo dřív, než jsem se nastěhovala k tobě!"

"Víte, odkud pochází?" zeptal se Frigate. "Chci říct, kde přesně se tyhle věci vyrábějí?"

"Ten člověk, který mi ho prodal, byl z Nova Bohemujo."

Frigate dal cigaretu i jejímu druhovi, čímž se napětí mezi nimi uvolnilo. Emil vysvětlil, že Nova Bohemujo je poměrně rozlehlý stát asi devět set grálových kamenů proti proudu Řeky osídlený převážně Čechy z dvacátého století.

Menšinu v něm tvoří nějaké pravěké galské kmény a jako všude jinde malé procento lidí ze všech možných zemí a dob.

Ještě před třemi lety byly Nové Čechy malé a bezvýznamné, prostě jeden z těch slovansko-galských státeků, jakých bylo v té oblasti spousta.

"Ale jejich vládce, nějaký Ladislav Poděbrad, před šesti lety zahájil práci na úžasném projektu. Napadlo ho, že hluboko pod zemským povrchem musí být naleziště železa a dalších minerálů. Jeho lidé začali kopat na úpatí hor, až vykopali obrovskou hlubokou díru. Spotřebovali přitom spoustu pazourkových a kostěných nástrojů. Však víte, jak je ta tráva houževnatá."

Frigate přikývl. Tráva byla stvořena tak, aby odolávala všem možným erozním vlivům. Měla velmi hluboké a vzájemně propletené kořeny. Už ho nejednou napadlo, že možná jde o jedinou rostlinu, o jediný organismus, který se rozprostírá po obou stranách Řeky a patrně i pod ní. A jeho kořínky s vysokým obsahem křemíku jsou neuvěřitelně tuhé.

"Zabralo hodně času, než se prokopali vrstvou trávy a nenašli pod ní nic, jenom hlínu. Ale vytrvali, kopali dál a po nějakých šedesáti metrech narazili na skálu. Myslím že na vápenec. Tehdy to skoro vzdali. Ale Poděbrad, který byl tak trochu mystik, prohlásil, že ve snu viděl pod vrstvou vápence velké množství železa."

"Ty bys u takové práce nevydržel," podotkla žena.

"Však ani ty bys nebyla tak obětavá."

Frigate by na delší trvání jejich vztahu mnoho nesázel, ale nechal si to pro sebe. Třeba se mýlil. Znával na Zemi podobné páry, které se věčně takhle popichovaly, a přitom spolu vydržely od svatby až do smrti. Z nějakého chorobného důvodu se ti lidé navzájem potřebovali.

Takže uplynuly tři roky a tvrdá dřina Poděbradových lidí se vyplatila. Narazili na obrovské naleziště rud; našli železnou rudu, sirník zinečnatý, písek, uhlí, olovo, síru, a dokonce trochu platiny a vanadu.

Frigate zamrkal. "A to jako ve vrstvách? Ale takhle se ty minerály v přírodě nikdy nevyskytují!"

"Ne," přisvědčil muž. "Však to ten chlapík Marii také povídal, že tak by to vypadat nemělo. Podle toho, jak to líčil, to působilo dojem, že se tam vysypal obrovský nákladák. Říkali to i ostatní chlapi z Nových Čech, se kterými jsme se o tom bavili."

Možná že ten, kdo udělal tenhle svět, tam ty rudy nahnul buldozerem, pak přes to natáhl skálu, nasypal hlínu a zasadil trávu."

Poděbrad rudy vytěžil, vlastně zatím ještě pořád pokračoval v těžbě. Jeho lidé se vyzbrojili ocelovými zbraněmi a Nové Čechy se rozrostly z původních dvanácti na šedesát kilometrů po obou březích Řeky.

Ovšem nešlo o žádnou dobovačnou válku. Sousední státy samy žádaly o připojení a Poděbrad je ochotně přijal.

Bohatství získané ze země vystačilo pro všechny.

Mezitím některé další státy zahájily vlastní výkopy. Práce už probíhaly tři roky, ale jedinými výsledky byly litry prolitého potu, opotřebované nástroje a zklamání.

Zdálo se, že jedině místo, které zvolil Poděbrad, oplývalo rudami. Nebo byly možná ty ostatní hromady -jak to nazýval Emil - uloženy ještě hlouběji.

Emil ukázal směrem k horám. "U nás máme také jednu díru. Byla šedesát metrů hluboká, ale teď už ji zasypáváme."

Narazili jsme na skálu, ale byl to dolomit. Poděbrad měl větší štěstí, jeho vápenec byl měkký."

Frigate dvojici poděkoval za informace a spěchal na loď, celý vzrušený novinkami. Právě zprávy, které tehdy přinesl, byly příčinou, že Fláma jedenáct dní nato zakotvil u břehu v Poděbradově hlavním městě.

Nové Čechy posádka cítila už půl dne předtím, než překročili jižní hranici státu. Celé okolí páchlo sírou a uhelným kouřem.

Podél břehů se táhly vysoko navršené valy. Všude bylo vidět ocelové zbraně včetně pušek s křesadlovým zámkem. Na Řece hlídkovaly čtyři mohutné kolesové parníky, z nichž každý měl na palubě dvě děla, a větší množství menších lodí vybavených kulomety.

Na posádce Flámy Nové Čechy silně zapůsobily, i když celkový dojem byl spíš deprimující. Půvabné Údolí bylo zamořeno, a oni si už zvykli považovat modré nebe, čistý vzduch a zelené pláně i kopce za samozřejmost.

Nur se zeptal jednoho z místních obyvatel, jestli bylo nutné takhle zničit krajinu a vyrobit všechny ty zbraně.

"Museli jsme," odpověděl muž. "Kdybychom neměli zbraně, ostatní státy by nám naši rudu ukradly. Sousedé by se do nás pustili a dobyli by naše území. Vyrobili jsme si zbraně pro vlastní obranu. Kromě toho děláme i jiné věci a vyměňujeme je za alkohol, tabák, jídlo a ozdoby." Poplácal si tlusté břicho.

Nur se usmál. "Grály každému poskytnou všechno, co potřebuje, a i něco navíc. K čemu takhle drancovat zem a vypouštět zápachy - jen proto, abyste získali věci, které nepotřebujete?"

"Vždyť jsem vám to právě vysvětlil."

"Nejlepší by bylo zase tu jámu zasypat," řekl Nur. "Ještě lepší by ovšem bylo, kdybyste ji nikdy ani nevykopali."

Muž pokrčil rameny. Pak se udiveně zahleděl na Ridera. "Poslyšte, nejste vy náhodou ten slavný filmový herec Tom Mix?"

Tom mu s úsměvem odpověděl: "Ne, to nejsem, amiko. Ale pár lidí už mi řeklo, že jsem mu podobný."

"Viděl jsem vás... jeho... v Paříži, když byl na turné po Evropě.. Byl jsem tam na služební cestě a stál jsem v davu a provolával jsem vám... jemu... slávu, když jel kolem na svém koni. Pro mě to byl úžasný zážitek. Považoval jsem ho za nejlepšího kovboje na plátně."

"To já také," přikývl Tom a odvrátil se.

Frigate přivolal kapitána a prvního důstojníka k sobě.

"Vypadáš rozrušeně, Pete," řekl Martin Farrington. "Zaručeně myslíš na totéž, o čem jsme se před chvílí bavili s Tomem."

"Jak to víš?" zeptal se Frigate. "Co máš na mysli?"

Martin vrhl kosý pohled na Toma a ušklíbl se. "No co asi tady člověka může napadnout? Povídali jsme si, jen tak jsme

o tom uvažovali, jak by bylo fajn mít jeden z těch malých parníků." Frigate se zděsil. "Tak na tohle já vážně ani nepomyslel! Vy ho snad chcete ukrást?" "Tak nějak," protáhl líně Tom. "Oni si vždycky můžou vyrobít jiný. Jen jsme tak zkoušeli počítat, oč rychleji bychom mohli postupovat proti proudu na jednom z těch šikovných kolesových parníků." "Když pomínu etickou stránku věci," namítl Frigate, "bylo by to nebezpečné. Vsadím se, že je v noci dobře hlídají." "Podívejme, kdo nám to tady vykládá o etice!" poznamenal Martin. "Ukradls přece svůj luk a šípy a kopí, vzpomínáš?" "Ale to nebyla skutečná krádež. Já si ty zbraně vyrobil. Byly moje!" "Stejně to byla krádež." Martin vykroužil na tváři jeden ze svých neodolatelných úsměvů a plácl ho po rameni. "Nemusíš se hned urážet! Já vím, že tys ty věci potřeboval mnohem víc než stát a vzal sis jenom to, co v podstatě nikomu nechybělo. No a my jsme teď ve stejné situaci. Potřebujeme rychlejší plavidlo." "Mimochodem i pohodlnější," poznamenal Tom. "Napadlo vás už, že tady půjde o život?" "Přidáš se k nám? To není žádný rozkaz, bereme jen dobrovolníky. A pokud nemáš zájem, nepíchneš to na nás, že ne?" "Ovšemže ne!" Frigate znovu zrudl. "Nejde o to, že bych měl strach! Jdu do toho s vámi, když to bude nutné. Ale poslyšte, měl jsem na mysli něco jiného. Něco, co by nás dopravilo na sever mnohem rychleji než parník." "Chystáš se požádat toho Poděbrada, aby nám postavil motorový člun?" zeptal se Martin. "Nebo parní jachtu?" "Ne. Nic, co by se plavilo po Řece. Něco, co by nad ní letělo." "To mě teda vomej," pravil Tom. "Máš na mysli letadlo?" Tom se zatvářil vážně, Martin zbledl. "Ne, to by nefungovalo. Totiž, chci říct, samozřejmě že by nás letadlo dovezlo k pólu rychleji. Jenomže bychom museli několikrát přistát a tankovat, vlastně vyrobit si další palivo, a já nemám ponětí, jak bychom to provedli. Ne, mně se jedná o jiný způsob dopravy." "Snad nechceš stavět balon?" "Přesně tak. Balon nebo ještě lépe malou vzducholod'."

53

Toma Ridera ten nápad nadchl.

Farrington prohlásil: "Ne! Je to příliš nebezpečné! Nevěřím těm křehkým plynovým nádržím! Navíc bychom museli použít vodík, ne? A vodík hrozně lehce vybuchuje! Takhle lehce!" luskl prsty. "Kromě toho se jich snadno zmocní silné větry, a co teprve bouře! A vůbec, kde chcete vyhrabat nějakého pilota? Určitě by se tu našlo pár pilotů letadel, i když já osobně se zatím setkal jenom se dvěma, ale pilot vzducholodi? A uvědomte si, že posádku bychom tvořili my, a kdo by nás to asi naučil? To přece vyžaduje výcvik! Co když na to prostě nemáme nadání? A ještě..."

Tom Rider se ušklíbl. "Že by se tady snad někdo bál?"

Martin zrudl a zaťal pěsti. "Jak by se ti líbilo, kdybych ti teď vyrazil pár zubů?"

"Nebylo by to poprvé," řekl Tom. "Ale uklidni se, Frisko. Jenom jsem vymýšlel další důvody, proč by to nešlo. Tak trochu jsem ti pomáhal."

Frigate věděl, že se Jack London nikdy nezajímal o létání. Ovšem muž, který si v životě tak potrpěl na dobrodružství, vždycky oplýval odvahou a navíc byl velmi zvědavý, by správně měl s nadšením uvítat příležitost vzlétnout v některém z těch moderních strojů.

Co když měl z létání prostě strach?

Koneckonců proč ne. Existuje mnoho lidí, kteří se nebojí ničeho na zemi, ale přitom mají hrůzu z toho, že by tu zemi měli opustit. Patří to k četným zvláštnostem lidské povahy a není to žádný důvod k zahanbení.

Ale je pravda, že člověk jako Martin se možná stydí projevit strach.

Frigate si připouštěl, že on sám také trpí podobným druhem studu. Některých svých zábran se už zbavil, ale jiné mu zůstaly. Nebál se přiznat obavy, pro které měl nějaký rozumem vysvětlitelný důvod, ale stále mu dělalo potíže odhalit své iracionální strachy.

Farringtonova reakce měla svou logiku. Let balonem do neznáma, kde je může zaskočit jakékoli nebezpečí, za podmínek, které nemohli předem odhadnout, se skutečně mohl jevit jako čiré bláznovství.

K poradě byli přizváni Nur a Pogaas, aby vyslechli Frigatův nový návrh. Frigate pokračoval ve vysvětlování a nezakrýval rizika, jimž by byli vystaveni.

"Ale přesto, když vezmeme v úvahu ušetřený čas, je let balonem výhodnější, ekonomičtější než plavba lodí. Zvlášť když si uvědomíte, jak dlouho potrvá plavba, zjistíte, že za tu dobu vás potká daleko víc nebezpečí."

"Zatraceně, já se přece nebezpečí nebojím! Všichni to přece dobře víte! To jen, že..." Martinův hlas se pomalu vytratil.

Tom se usmál.

"Co je tady k smíchu?" vyštěkl Farrington. "Tleníš se, jako když skunk žere hovno!"

Pogaas se také zazubil.

"Nemusíme se kvůli tomu na místě porvat," prohlásil Tom. "Nejdřív musíme zjistit, co nám může poskytnout zdejší velký šéf, pan Poděbrad. Nejspíš se nepřetrhne ochotou hned pro nás začít vyrábět balon. Proč by taky měl? Ale zkusme se chvilku potloukat kolem jeho domu a podívat se, co by tomu asi tak řekl."

Nur a Pogaas měli něco na práci, a tak se vydali k rozlehlému domu z vápence, který jim ochotně ukázal kolemjdoucí, ve

třech; kapitán, první důstojník a uklízeč.

"Že jste to nemysleli vážně, to s tím ukradením parníku?" zeptal se Frigate.

"Přijde na to," vyjádřil se Tom.

"Nur by s tím nesouhlasil," řekl Frigate. "A s ním i pár dalších."

"Tak bychom si poradili bez nich," prohlásil Tom.

Zastavili se před Poděbradovým domem postaveným na vrcholku kopce, jehož špičatá bambusová střecha se téměř dotýkala nižších větví vysoké borovice. Stráž je dovedla do přijímacího pokoje. Sekretář je vyslechl, pak na chvíli zmizel. Když se vrátil, oznámil jim, že je Poděbrad přijme za dva dny po obědě.

Rozhodli se, že se pro zbytek dne budou věnovat rybaření. Rider a Farrington chytli několik pruhovaných okounů, ale víc než rybolovu se věnovali spřádání plánů, jak ukrást parník.

Ladislav Poděbrad měl rezavé vlasy a průměrnou výšku, ale byl velmi rozložitý a svalnatý, s býčí šíjí, tenkými rty a masivní bradou. Ačkoli se tvářil nevlídně a jeho chování bylo chladné, audience trvala déle, než očekávali. Vcelku všechno probíhalo dobře, i když ne docela tak, jak si představovali.

"Proč tolik pospícháte k tomu severnímu pólu? Slyšel jsem už o té věži, která se údajně nalézá uprostřed moře za neschůdnými horami. Nevím, jestli se té historie dá věřit, ale zní to celkem pravděpodobně."

Tento svět možná původně stvořil Bůh, ale je jasné, že lidské bytosti, nebo někdo podobný lidem, jeho povrch změnily a upravily. Mně jako vědci je rovněž jasné, že naše vzkříšení bylo realizováno za pomoci fyzikálních metod, nikoli nějakým nadpřirozeným způsobem.

Pochopitelně netuším, proč k tomu došlo. Církev Druhé šance má pro to určité vysvětlení, které v sobě má špetku logiky, i když jejím kazatelům chybí přesnější údaje a důkazy. Ale i tak se mi zdá, že církev o celé té záležitosti ví o něco víc než ostatní, jestli to tak mohu vyjádřit."

Bubnoval při řeči svými dlouhými štíhlými prsty o stůl. Jeho hosté byli zticha. Frigate si ho kradmo prohlížel a uvažoval, jak se ty prsty nehodí k jeho robustní postavě a širokým, pevným dlaním.

Poděbrad vstal, došel ke skříni, otevřel ji a vyndal z ní nějaký předmět. Ukázal jim spirální kost z kostlína. "Všichni to znáte. Příslušníci Druhé šance to nosí jako symbol své víry, i když já osobně bych dal přednost tomu, kdyby mohli své přesvědčení podložit znalostmi. Ovšem kdyby měli více znalostí, nepotřebovali by víru, že? V tomhle se podobají všem ostatním náboženstvím, ať už pozemským nebo zdejšími."

Teď už aspoň víme, že posmrtný život existuje. Nebo bych možná měl říct, existoval. Od té doby, kdy už lidé nejsou po smrti znovu vzkříšeni, nevíme, co od budoucnosti očekávat. Ani církev nemá uspokojivou odpověď na otázku, proč skončily takzvané přenosy. Spekuluji o tom, že lidé už dostali příležitost napravit se a zachránit, takže už pro další vzkříšení není důvod.

Buďto už jste byli spaseni, nebo ne. Opravdu nevím, kde je pravda.

Pánové, na Zemi jsem byl ateista, člen komunistické strany. Tady jsem však potkal člověka, který mě přesvědčil, že náboženství nemá s rozumovou úvahou nic společného. Přinejmenším jeho základ, to, na čem je postaveno.

Samotný akt víry je doprovázen následnou racionalizací, pokusy o pseudologické ospravedlnění víry. Nikdo, Ježíš ani Mohamed, Marx ani Buddha, ani hinduista nebo konfucíán, taoista či žid, neměli pravdu, co se týče posmrtného života. Jejich představy o tomto světě se ukázaly stejně mylné, jako byly ty předchozí týkající se světa, v němž jsme se narodili."

Přešel ke stolu, posadil se za něj a položil spirálovou kost na jeho desku.

"Sinjoroj, dnešního dne jsem se chystal oznámit svůj vstup do církve Druhé šance. A také oznámit svou rezignaci na funkci hlavy státu Nova Bohemujo. Několik dní nato jsem měl v úmyslu vydat se nahoru po Řece na cestu do Virolanda. Tento stát, jak jsem byl ujištěn, skutečně existuje. Tam najdu zakladatele a vůdce církve, La Vira, a položím mu pár otázek. Pokud mi je uspokojivě zodpoví nebo pokud připustí, že odpovědi nezná, stanu se jeho přívržencem a podřídím se jeho vedení. Půjdu, kam mě pošle, udělám, co mi řekne.

Ale pokud jsem správně informován, a nemám ten nejmenší důvod svým informátorům nevěřit, Virolando je odtud vzdáleno miliony kilometrů. Cesta by mi zabrala polovinu běžného pozemského života.

A teď ke mně přicházíte vy se svým návrhem. Nechápu, že jsem na to nepřišel sám. Možná pro mě znamenala víc samotná cesta než její konec a můj cíl.

Takové pouti člověka často odměňují spíš poznáním sama sebe než čímkoli jiným, není-liž pravda? Možná proto mi uniklo, co je tak zřejmé.

Ano, pánové, postavím pro vás vzducholod'. Pod jednou podmínkou. Vezmete mě s sebou."

54

Následovalo dlouhé mlčení, pak Farrington řekl: "Takový návrh prostě nelze odmítnout, Sinjoro Poděbrade. Myslím, že mluvím za nás za všechny."

Frigate a Rider přikýkli.

"To jste nás tedy vážně dostal. Chraň Bůh, abych měl něco proti vaší účasti. V podstatě mě to těší. Jenom... No, co když se nám nepodaří najít zkušeného pilota? Nejsme takoví šilenci, abychom vzlétli, a přitom nevěděli, jak se vzducholodí zacházet ani do jakých situací se můžeme dostat."

"Pochopitelně. Ale stavba takové lodí nějakou dobou potrvá. Pokud neobjevíme inženýry a techniky, kteří vědí něco o konstrukci a stavbě vzducholodí a umějí vypočítat její parametry, budeme muset začít úplně od začátku.

A zatím se můžeme poohlédnout po pilotovi. Jistě jich nebude mnoho, ale někde podél Řeky, v rozmezí dvou tisíc

kilometrů oběma směry, se určitě někdo takový najde.

Asi bych spíš měl říci možná se najde. Vlastně ta pravděpodobnost není moc velká..."

"Létal jsem v balonu," ozval se Frigate. "A hodně jsem toho o plavidlech lehčích než vzduch přečetl. Dvakrát jsem letěl ve vzducholodi. To ze mě pochopitelně zdaleka nedělá odborníka."

"Možná se budeme muset všechno naučit sami, Sinjoro Frigate. A v tom případě se nám bude hodit každý kousek vědomostí."

"Bohužel to bylo už dost dávno. Hodně jsem toho zapomněl."

"Ty tedy vážně nejsi ten nejlepší příklad, pokud jde o sebevědomí," řekl rozzlobeně Frisko Kid.

"Sebevědomí jde ruku v ruce se zkušeností," prohlásil Poděbrad. "Takže, pánové, chtěl bych začít ihned. Odložím oznámení o svém vstupu do církve, dokud nebude loď hotová a schopná odletu. Hlavou tohoto státu nemůže být člen církve; člověk, jenž káže pasivitu a neodporování zlu násilím."

Frigate v duchu přemítal, jak hluboké a nakolik pravdivé je obrácení tohoto muže. Podle jeho názoru by každý, kdo hluboce věří v principy církve, do ní měl vstoupit okamžitě. Bez ohledu na okolnosti.

"Jakmile naše porada skončí, nechám uvést do chodu zařízení na výrobu vodíku. Myslím, že vzhledem k našim zásobám minerálů připadá v úvahu reakce zředěné kyseliny sírové a zinku. Náš průmysl kyseliny sírové už je nějakou dobu v provozu. Měli jsme štěstí, když jsme objevili naleziště platiny i vanadu, i když v poměrně malém množství. Přál bych si, abychom mohli získat hliník, ale..."

"Schütte-Lanzova loď byla vyrobena ze dřeva," řekl Frigate. "Na malou neztuženou vzducholod' ho ovšem moc nepotřebujeme."

Farrington se ozval: "Dřevo? Ty si myslíš, že bych letěl dřevěnou vzducholodí?"

"Ze dřeva by byl jenom kýl a kabina," řekl Frigate. "Plášť by se dal vyrobit z vystýlky střev dračí ryby."

"Což si vyžadá spoustu rybaření." Poděbrad vstal. "Mám toho dnes mnoho na práci. Ale uvidíme se zítra při obědě, pánové. Pak můžeme diskutovat o podrobnostech. Prozatím vám přeji příjemný den."

Když opustili budovu, řekl Farrington Riderovi s vážnou tváří: "Kdyby ses mě zeptal, povím ti, že je to úplně šílenství!"

"Mně to připadá jako ohromná věc," prohlásil Tom. "Abych pravdu řekl, už mě ta plachetnice nebaví."

"Jo? Až na to, že se klidně můžeme zabít, až se budeme s tím balonem motat sem a tam a učit se ho řídit. A co když zjistíme, že to prostě nefunguje? A že jsme zbytečně promarnili řadu času!"

Frigate se ozval: "To nezní jako slova muže, který převážel lidi přes vodopády Bílého koně na Aljašce, znovu a znovu, jen aby si vydělal pár dolarů. Nebo muže, který kradl ústřice..."

Zbledl. Rider a Farrington se zastavili a upírali na něj tvrdé pohledy.

Farrington pomalu promluvil: "Vykládal jsem o Yukonu spoustu historek, ale nikdy jsem se nezmínil o vodopádech Bílého koně. Rozhodně ne před tebou. Poslouchal jsi snad za dveřmi?"

Frigate se zhluboka nadechl. "K čertu, proč bych měl poslouchat za dveřmi? Poznal jsem vás dva, jakmile jsem vás poprvé uviděl!"

Najednou se Rider ocitl za ním a Farrington položil ruku na jílec svého pazourkového nože.

Rider mu tiše nevýrazným hlasem přikázal: "Oukej, ať jsi kdo jsi, teď prostě běž přede mnou. Přímě na loď. A nezkoušej žádný blbosti!"

"Já necestuju inkognito!" bránil se Frigate. "To jenom vy!"

"Dělej, co ti říkám."

Frigate pokrčil rameny a pokusil se o úsměv. "Zdá se, že vy dva skrýváte mnohem víc než svou pravou totožnost. Tak dobře, jdu. Ale nezabijete mě, že ne?"

"Přijde na to," řekl Rider.

Sešli dolů z kopce, přes plán záměřili k přístavu. Z celé posádky byl přítomen pouze Nur, a ten se bavil s nějakou ženou. Rider sykl: "Ani slovo, Pete. A usmívej se."

Frigate upřel pohled přímo na malého Maura a zašklebil se. Třeba si Nur všimne, že tady něco nehraje. Jenže Nur jim jen zamával. Když vstoupili do kapitánské kajuty, Frisko zavřel dveře a ukázal Frigateovi, ať si sedne na kraj lůžka.

"Jsem s vámi dvacet šest let," řekl Frigate. "Šestadvacet! A za celou tu dobu jsem nikomu neprozradil vaše pravá jména."

Farrington se posadil na židli za svůj stůl a pohrával si s nožem. "To snad je proti lidské přirozenosti. Jak jsi dokázal tak dlouho mlčet? A proč?"

"Obzvlášť rád bych slyšel proč!" zdůraznil Rider. Stál u dveří a v ruce měl dýku s kostlíního rohu.

"Bylo mi jasné, že nechcete, aby vás někdo poznal, to za prvé. Považoval jsem se za vašeho přítele, proto jsem mlčel. I když připouštím, že mi dost vrtalo hlavou, proč s tím děláte takové tajnosti."

Farrington se podíval na Ridera. "Co myslíš, Tome?"

Rider pokrčil rameny. "Udělali jsme chybu. Měli jsme se tomu prostě jen zasmát, přiznat, kdo jsme a vymyslet si nějakou přiměřeně přehnanou historku, která by to vysvětlila."

Farrington odložil nůž a zapálil si cigaretu. "Jo. Pozdě bychá honit. Tak co s tím provedeme?"

"Po všech těch pitomých tajnostech Petovi musí být jasné, že máme co skrývat. V podstatě už to řekl." Rider zastrčil dýku do pochvy a také si zapálil. Frigate horečně uvažoval, jestli by teď měl šanci na útěk. Naděje na úspěch však byla velmi malá. Přestože byli oba muži menší než on, měli sílu a nechyběla jim ani mrštnost. Kromě toho by útěk znamenal přiznání jakési viny. Ale čím se měl provinít?

"To je lepší," promluvil Tom. "Zapomeň na útěk. Uvolni se."

"Zatímco vy dva plánujete vraždu?"

Rider se zasmál. "Po těch letech už bys měl vědět, že nedokážeme chladnokrevně zabít. Dokonce ani nikoho cizího. A

tebe máme docela rádi, Pete."

"No, a kdybych byl tím, za koho mě vy dva máte, ať už to znamená cokoli, co byste udělali?"

"Asi bychom se museli pořádně rozparádit, abychom tě nezabíjeli chladnokrevně."

"A proč?"

"Pokud nejsi opravdu Peter Frigate, pak se nepotřebuješ ptát."

"A kdo bych jako zatraceně měl být?"

Zavládlo dlouhé ticho. Nakonec Farrington zadusil zbytek cigarety ve vypalovaném popelníku, který měl upevněný ke stolní desce.

"Potíž jev tom, Tome," řekl, "že je s námi déle než kterákoli z našich žen. Kdyby byl jedním z Nich, proč by tady zůstal tak dlouho? Zvláště když prohlašuje, že nás na první pohled poznal."

"Kdyby patřil k nim, byl by nás mohl sebrat té první noci."

"Možná," řekl Tom. "Nechápeme ani čtvrtinu z toho, co se tady děje. Snad spíš jednu osmdesátinu... A leccos z toho, o čem víme, můžou být pouhé lži. Třeba nás obalamutili."

"Oni? Sebrat vás?" přeptal se Frigate.

Martin Farrington pohlédł na Torna. "Co teď? Neexistuje možnost, jak Je identifikovat. Jsme hlupáci, Tome. Měli jsme mu prostě něco nabulíkovat! Teď už to musíme dotáhnout do konce."

"Pokud patří k nim, ví, o co jde," prohlásil Tom. "Takže mu vlastně neprozradíme nic, co by už nevěděl. Zvláště o Eticích. A jestli je skutečně agent, pak by ho nevyslali po našich stopách, kdyby už neměli podezření, že nás on kontaktoval."

"Jo, kapku jsme se ukvapili. Víš, kdyby byl Pete agent, proč by navrhoval tu vzducholod? Copak by nás agent chtěl dostat k věži?"

"Pravda. Ledaže by..."

"Nenapínej mě!"

"Leda by v tom jejich systému něco nefungovalo, a on by teď tápal v temnotě stejně jako my."

"Co tím chceš říct?"

"Koukni, Tome, poslední dobou jsem hodně přemýšlel, hlavně v noci, místo abych spal nebo souložil. Myslím, že se tady děje něco záhadného. Teď nemluvím o tom, co nám navykládal ten Etik. Jde o tu záležitost s ukončením všech vzkříšení. Už tě někdy napadlo, že takhle to podle původního plánu nemělo být?"

"Jako že Jim někdo udělal čaru přes rozpočet a celé to pokazil? Vyhodil pojistky a nechal nás všechny ve tmě?"

"Ano. A agenti přitom nevědí o nic víc než ty nebo já."

"Což by mohlo znamenat, že tady Pete přece jen patří k agentům. Prostě se chce dostat domů."

"Tím chceš říct, že nás třeba našel, ale nemohl už s tím nic dělat, a tak se k nám přidal? A navrhl nám let balonem proto, aby se on sám dostal rychleji na místo?"

"Tak nějak."

"Takže jsme zase tam, kde jsme byli. Pete by klidně mohl být jedním z Nich."

"No a jestli ano, tak jak jsem už povídal, sotva mu vykládáme něco, co by už nevěděl."

"Jo. Zato on nám toho může říct hodně. Hrozně moc!"

"Chceš to z něj vymátit? A co když je to doopravdy Frigate?"

"Ne, to nechci. Jedině kdyby šlo o všechno. K čertu, ani tak ne."

"Můžeme se prostě plavit dál a nechat ho tady," navrhl Farrington.

Tom se křivě usmál. "Jo? To by se ti líbilo, co? Nemusel bys svěřovat své roztřesené maso a bušící srdce nebeskému plavidlu."

"Jestli toho hnusného popichování nenecháš, vážně se rozzuřím, Tome."

"Oukej. Už ani slovo na toto téma. Kromě toho já přece dobře vím, že nemáš v těle jedinou zbabělou kostičku."

Takže co uděláme? Uvědom si, že než k pólu doplujeme, pokud to vůbec dokážeme, Pete už tam dávno bude a tu záhadu rozřeší sám."

"Ach k čertu," vzdychl Farrington. "Jak by mohl být jedním z Nich? Jsou přece obyčejným lidem nadřazení, ne? Pete zaručeně není žádný superman. Bez urážky, Pete."

Tom zúženýma očima pohlédł na Frigata. "Mohl by to jenom předstírat. Ale nevěřím, že by někdo dokázal takhle udržet fasádu celých šestadvacet let!"

"Tak mu to tedy povězte. Co tím můžeme ztratit? Po devěťadvaceti letech už mě to tajemství unavuje."

"Vždycky jsi toho moc nakecal."

"Podívejme, kdo to teď promluvil. Vážený pan Dojedeme-až-k-ústí osobně!"

Farrington si zapálil další cigaretu. Rider ho napodobil a zeptal se: "Chceš taky zapálit, Pete?"

"Chcete, abych umřel udušením z toho kouře?" Frigate vytáhl vlastní cigaretu ze své kabely přes rameno. "Skoro bych si dal frťana."

"To my všichni. Tome, dělej hostitele! Potom ti všechno povíme. Bože, ale že je to úleva!"

"Byla temná a bouřlivá noc," začal Tom a usmál se, dáváje najevo, že schválně napodobuje klasický úvod duchařských historek.

"Jack a já..."

"Radši říkej Martin, Tome. Pamatuješ? I v soukromí."

"Jasně, jenomže tehdy jsi byl Jack. Zkrátka, tady Kida jsem už znal, ale tou dobou jsme ještě nebyli důvěrní přátelé. Měli jsme chýše blízko sebe, oba jsme sloužili na strážní šalupě v loďstvu místního vojenského diktátora. Jedné noci, když jsem zrovna neměl službu, jsem se náhle probudil ze spánku. Nemohly za to ale hromy ani blesky. Někdo mi totiž poklepal na rameno.

Nejdřív mě napadlo, že je to Howardina, moje žena. Vzpomínáš si na ni, Kide?"

"Fešanda," přikývl Martin. "Skotka s ryšavou hřívou..."

Frigate se ošil. "Docela rád bych se rychle dostal k jádru věci."

"Oukej, takže žádné odbočky. Prostě, nebyla to ona, protože zrovna tvrdě spala. Pak se zablesklo a já spatřil u svého lůžka temnou postavu. Začal jsem se zvedat a chystal jsem se sáhnout rukou pod polštář, pro svůj tomahavk. Jenomže jsem se nedokázal ani pohnout.

Myslím, že mě tehdy můj host nějak nadrogoval nebo začaroval. Tak si tak povídám, sakra, tenhle chlapík mě vážně dostal, nějak mě ochromil, a teď to nejspíš schytám.

Jistě, beztak bych se probudil někde jinde, ale moc se mi odtamtud nechtělo.

Pak se zablesklo dvakrát po sobě a já zahlédl obrys té postavy. Polekalo mě to. Ne k smrti vyděsilo, to ne, ale polekaný jsem byl. Ten tvor měl na sobě široký černý plášť. A jeho hlava? Vlastně žádnou neměl. Chci říct, že ji schovával v nějaké velké kouli, která trochu připomínala kulaté akvárium. A byla celá černá, takže jsem mu neviděl do obličeje. Ale on mě viděl.

Sice jsem se nemohl pohnout, ale mluvit ano, a tak jsem řekl: 'Kdo jste? Co chcete?' Schválně jsem zvýšil hlas, abych probudil Howardinu, ale ta se neprobrala a celé to jednání prospala. Později jsem došel k závěru, že ji taky něčím nadrogovali, a nejspíš víc než mě.

Neznámý mi odpověděl anglicky, hlubokým hlasem: 'Nemám mnoho času, takže podrobnosti vynechám. Na mém jméně nezáleží. Ostatně ho stejně nemohu prozradit, mohli by si přehrát vaši paměť, a tak by ho zjistili.'

Ty řeči o přehrávání paměti zněly dost divně. Vůbec celá ta záležitost vypadala značně bizarně. Věděl jsem, že se mi to nezdá, ale byl bych si přál, aby to byl jenom sen.

'Pokud se k tomu uchýlí, budou vědět o všem, co jsme si tu řekli a co jsme dělali,' prohlásil ten tvor. 'Je to stejné, jako by si pouštěli film z vašich vzpomínek. Umějí dokonce vystříhnout záběr, který byste si podle Nich neměl pamatovat, a vy si to prostě pamatovat nebudete. Ale kdyby to takhle provedli, přijdu za vámi znovu.'

'Co znamená Oni?' zeptal jsem se.

'Lidé, kteří přetvořili tuto planetu a vzkřísili vás,' odpověděl. 'Teď ale poslouchejte a nepřerušujte mě, dokud neskončím.'

Znáš mě, Kide, víš, že si nenechám od nikoho nic líbit. Jenomže ten chlapík mluvil, jako by celý tenhle svět byl jeho raně a já jenom pomocný dělník. A beztak jsem nemohl nic dělat.

'Sídli ve věži umístěné uprostřed severního polárního moře,' řekl. 'Možná už jste o tom něco zaslechl. Pár lidí se už skutečně dostalo přes hory, které to moře obklopují.'

Zrovna v té chvíli bych se ho byl asi zeptal, jestli to byl on, kdo tam na útesu nechal to dlouhé lano a provrtal tunel skrz skálu. Jenže tehdy jsem ten příběh ještě neznal.

Neznámý pokračoval: 'Ale až do věže se nedostali. Jeden z té skupiny se zabil pádem z útesu do moře. Ale byl mu povolen přenos zprávy do Údolí.'

Tom se odmlčel. "Musel o tom mít dost přesné informace... Potom cizinec pokračoval: 'Ostatní však přeneseni nebyli. Oni... No, na tom nesejde.'

Takže," zazubil se Tom, "přece jen nevěděl o těch Egyptanech všechno. Neměl ponětí, že se jeden z nich zachránil. Nebo, pokud to věděl, mi to z nějakého důvodu nechtěl sdělit. Ovšem já si nemyslím, že by na to přišel. Určitě by ho nenechal jen tak uniknout. Ačkoli... Třeba nechal.

Prostě neznámý prohlásil: 'Rychlost, s jakou se v Údolí šíří zprávy, je ohromující. Tuším tomu říkáte šeptanda. Ten muž, který spadl z útesu, potom svůj příběh někomu vyprávěl, a ta zpráva se hned rozšířila po celém Údolí. Teď můžete promluvit. Slyšel jste už o tom?'

'Až teď,' řekl jsem.

'To nic, určitě se o tom časem doslechnete. Vydáte se na cestu proti proudu Řeky a jistě na ten příběh narazíte, ve více či méně pokroucené formě. Jeho podstata je ale pravdivá.

Nepochybně jste už mnohokrát uvažoval, proč jste všichni vstali z mrtvých a octli se tady...'

Přikývl jsem a on pokračoval: 'Moji lidé, Etikové, to provedli čistě v rámci vědeckého experimentu. Všechny vás sem umístili, promíchali různé rasy a národnosti z různých dob výhradně proto, aby mohli studovat vaše reakce, zaznamenávat je a klasifikovat. Ale teď!' Tady zvýšil hlas, aby zdůraznil své obrovské pobouření, 'když vás podrobili tomuto experimentu, když vám dali naději na věčný život, chystají se celý projekt ukončit! Zemřete navždy! Už žádná další vzkříšení! Rozpadnete se v prach a tak to už zůstane!'

'To je ale hrozně kruté,' neudržel jsem se, zapomínaje, že mi ještě nedovolil mluvit.

'Nelidsky kruté,' přisvědčil. 'Mají moc dát vám věčný život! Přinejmenším by mohl trvat tak dlouho, dokud bude vaše slunce svítit. Nebo i déle, protože by vás mohli přemístit na jinou planetu s dosud živým sluncem.

Ale oni ne. Neudělají to! Říkají, že si nesmrtelnost nezasloužíte!'

'To je tedy vysloveně neetické,' řekl jsem. 'Ale jak tedy přišli na to nazývat se Etiky?'

Zdálo se, že ho ta otázka poněkud vyvedla z míry. Odmlčel se, než odpověděl: 'Oni se totiž domnívají, že by nebylo etické umožnit tak bídnému, nehodnému druhu, aby žil věčně.'

'Zjevně o nás nemají nejlepší mínění,' poznamenal jsem.

„Já také ne,“ pravil neznámý, „Jenže dobré či špatné mínění o lidstvu založené na hromadném posouzení nemá s etikou vůbec nic společného.“

„Jak můžete mít rád někoho, kým pohrdáte?“

„Není to lehké,“ odpověděl. „Ovšem skutečně etické činy nikdy nejsou snadné. Ale teď už jenom ztrácím čas.“

Zazářilo namodralé světlo a já uviděl, že návštěvník vytáhl pravou ruku zpod pláště. K zápěstí měl připevněný nějaký přístroj o něco větší než kapesní hodinky. Právě tohle zařízení vydávalo to modré světlo. Nerozeznal jsem na něm žádný ciferník, ale ta věc také mluvila, tiše, jako když se hodně ztlumí rádio.

Nerozuměl jsem slovům, ale znělo mi to jako cizí jazyk, který jsem nikdy předtím neslyšel. V namodralém osvětlení jsem si mohl prohlédnout kouli na místě cizincovy hlavy. Byla černá a vypadala jako ze skla. Ruku měl ten tvor velkou, širokou, ale se štíhlými prsty.

„Můj čas vypršel,“ řekl a schoval ruku zase pod plášť. V chýši se znovu setmělo, temnotu jen tu a tam porušil blesk zvenčí. „Zatím vám nemohu povědět, proč jsem si vás vybral,“ prohlásil neznámý. „Až na to, že vaše aura prozrazuje, že jste pro ten úkol vhodný kandidát.“

Co je to aura? pomyslel jsem si. Pochopitelně jsem věděl, co to znamená podle slovníku, ale měl jsem takové tušení, že on tím myslí něco jiného. A jaký úkol?

Snad mi četl myšlenky, protože náhle znovu vytáhl ruku z pláště. Modravé světlo teď bylo mnohem jasnější, tak jasné, až jsem skoro nerozeznával jeho postavu. Ale zato jsem viděl obě jeho ruce a ty pomalu zvedly černou kouli. Čekal jsem, že přinejmenším zahlédnu obrys jeho hlavy, možná částečně i jeho rysy, i když budu muset mžourat proti světlu. Ale místo toho jsem viděl jen velkou kouli nad jeho hlavou. Ne tu černou, skleněnou, tu držel trochu stranou. Ta věc nad jeho hlavou se otáčela, měnila barvy a tolik zářila, že jsem nerozeznával nic kromě ní. Čas od času se z ní vysouvala tykadla, rychle se z ní vynořila a pak zase vrátila zpátky do té rotující věci.

Přiznám se, že tehdy jsem byl opravdu vyděšený. Nebo ne, spíš jsem pocítil něco jako bázeň. Jako bych potkal nějakého anděla, a bát se anděla není žádná ostuda.“

„Lucifer býval také andělem,“ poznamenal Frigate.

„Jo, já vím. Četl jsem bibli. Taky Shakespeara. Nemám sice žádné školy, ale vzdělával jsem se sám.“

„Nechtěl jsem naznačit, že bys byl nevzdělaný,“ řekl Frigate.

Martin si odfrkl. „Vy dva přece v žádné anděly nevěříte, nebo snad ano?“

„Ne, já ne,“ odpověděl Tom. „Ale on tak vypadal. No, stejně si myslím, že aura normálně není vidět. Mám dojem, že mi ji ukázal pomocí toho zařízení na zápěstí. Potom najednou zmizela, modré světlo okamžitě zhaslo. Příliš rychle na to, abych stačil rozeznat jeho tvář. Když se venku zase zablesklo, měl už na hlavě zase nasazenou tu černou kouli.“

Takže teď už jsem věděl, co je to aura. Z toho, co povídal, jsem usoudil, že taky nějakou mám. A že je neviditelná.“

„Příště o sobě prohlásíš, že jsi anděl,“ podotkl Martin.

„Pak cizinec řekl: „Můžeš, nebo spíš musíš mi pomoci. Chci, aby ses hned vydal proti proudu Řeky, k věži. Ale nejdřív pověz Jacku Londonovi, co se ti této noci přihodilo. Musíš ho přesvědčit, že mluvíš pravdu, a přemluvit ho, aby se k tobě přidal.“

Ale za žádných okolností nesmíš prozradit nikomu jinému, co jsem ti tady povídal. Nikomu. Nás Etiků je málo a jen zřídka se odvážíme opustit věž. Ale moji odpůrci mají mezi vámi agenty. Ve srovnání s počtem obyvatel Údolí jich není mnoho, jsou však maskováni, takže vypadají jako ostatní vzkříšení. A tyto agenti po mně pátrají.

Jednou mě možná začnou podezírat, že jsem se spojil s obyvateli Řičního údolí, a pak se vás pokusí najít. Pokud se jim to podaří, zavlečou vás do věže, převinou si vaši paměť nazpátek, přečtou si ji a odstraní z ní všechno, co se týká mne. Pak vás vrátí zpátky do Údolí.

London má také tygří auru. Proto ho musíš přesvědčit, aby se na tu cestu vydal s tebou. Vyříd' mu, že vás oba znovu navštívím, a pak už ti bude věřit. Pak se také dozvíte víc o všem, co se tady děje.“

Vstal a rozloučil se: „Tak zatím!“

Ještě jednou jsem ho zahlédl, když venku udeřil blesk a ozářil obrysy jeho postavy, plášť a kouli. Napadlo mě, jestli jsem se snad nezbláznil. Pokoušel jsem se vstát, ale nešlo to. Ochrmnutí mě přešlo asi po půlhodině, a když jsem nakonec vyšel ven, bylo už po bouři a mraky se trhaly. Ale po návštěvníkovi nebylo ani stopy.“

Vyprávění teď převzal Martin. Tom za ním přišel následujícího večera, zavázal ho slibem mlčení a pověděl mu všechno, co mu řekl tajemný noční host. Martin si nebyl jist, jestli má jeho historce věřit. Ale Tom neměl sebemenší důvod vymýšlet si takové fantastické pohádky a to ho nakonec přesvědčilo.

Ta věc se skutečně stala, ale co když šlo o podvod, co když si z nich někdo vystřelil?

Tom si tím hodně dlouho lámal hlavu, dokonce ho napadlo, že tím cizincem mohl být sám London, který si z něj ztropil žert. Brzy však společně přišli na to, že takovou skleněnou kouli nebo ten přístroj, který neznámý používal, nemůže mít nikdo z lidí, které znají. A už vůbec nikdo by nedokázal předvést takovou zářící auru.

Ostatně Frisko Kid už stejně měl cukání vydat se na cesty. Představa, že by si postavili plachetnici a plavili se na ní po Řece, se mu zamlouvala. Ať už byla ta historka pravdivá nebo ne, přinejmenším mu poskytla nový popud, nový smysl života. Tom na tom byl velmi podobně. A tak se pro ně věž stala soukromým svatým grálem.

„Cítil jsem se dost mizerně, že opouštím Howardinu bez jediného slova na vysvětlenou. Kid s tím neměl potíže, ten už se svou ženou moc dobře nevycházel. Byla to taková vysoká, tuctová a zamindrákovaná buхта, nechápu, co na ní vůbec kdy viděl. Prostě on neměl čeho litovat.“

Takže jsme upalovali nahoru po Řece pár set kamenů proti proudu, pak jsme se usadili a začali stavět škuner. Brzy se k nám přidal Nur a začal nám se stavbou pomáhat. Nur je jediný z původní posádky, kdo s námi zůstal.“

Tom si položil prst na rty a tiše přistoupil ke dveřím. Přitiskl k nim ucho a chvilku naslouchal, potom je s trhnutím otevřel.

Za dveřmi stál malý Maur, Nur el-Musafir.

56

Nur nevypadal vylekaně ani vystrašeně. Řekl anglicky: "Smím vstoupit?"

"To si piš, že vstoupíš!" zahřměl Tom. Ale nenavrhoval mu, že ho dovnitř zatáhne. Něco na tom drobném tmavém muži jasně říkalo, že útok by mohl mít katastrofální následky.

Nur vešel. Farrington už stál na nohou a mračil se. "Poslouchal jsi za dveřmi?"

"To je snad jasné, ne?"

"Proč?" zeptal se Tom.

"Když jste se vy tři objevili na lodi, poznal jsem z vašich výrazů, že něco není v pořádku. Peterovi hrozilo nebezpečí."

"Díky, Nure," ozval se Frigate.

Tom Rider zavřel dveře. Martin prohlásil, že potřebuje další drink. Nur se posadil na skříňku a Martin do sebe hodil dva panáky whisky. Potom se Tom zeptal: "Slyšels všechno?"

Nur přikývl.

Martin zařval: "Mohli jsme se postavit na palubu a megafonem to vykřičet do celého světa!"

"Kristepane!" vzdychl Tom, "a máme na hrubě další problém!"

"Nemáte důvod mě zabít, stejně jako nebylo proč zabít Petera," pravil Nur. Vytáhl si z brašny cigaretu a zapálil si.

"Vaše ženské povídaly, že se brzy vrátí. Takže nemáme mnoho času."

"Je to klidás, co?" obrátil se Tom k Martinovi.

"Jako zkušený agent."

Nur se zasmál. "Ne. Spíš jako někdo, koho si ten Etik také vybral. Jenom zírejte. Mohlo vás už dávno napadnout, proč asi jsem se k vám na začátku přidal a vydržel s vámi celou tu dlouhou, únavnou cestu."

Martin s Tomem otevřeli ústa údivem.

Nur pokračoval: "Ovšemže vím, na co teď myslíte. Kdybych byl agent, určitě bych předstíral, že patřím k těm, koho naverboval náš společný známý Etik. Ale věřte mi, nejsem žádný agent."

"Jak to můžeme vědět? Můžeš to nějak dokázat?"

"Jak mám já vědět, že vy dva nejste agenti? Jak to dokážete?"

Ta otázka kapitána i prvního důstojníka značně vyvedla z míry.

Frigate se zeptal: "A kdy s tebou ten tajemný cizinec mluvil? Proč vlastně Tomovi neřekl, že v tom jedeš s nimi?"

Nur pokrčil rameny. "Objevil se krátce poté, co navštívil Torna, nevím to přesně. Odpověď na tvou druhou otázku neznám. Podezírám našeho Etika, že možná neříká úplnou pravdu. Možná nám lže, když tvrdí, že nám sdělil jen část skutečnosti. Nevím proč. Ale zajímá mě to."

"Asi bychom měli tyhle dva prostě vysadit z lodi a zmizet," usoudil Martin.

"Pokud to uděláte, Peter a já zkusíme tu druhou cestu a budeme u věže dřív než vy," řekl Nur.

Martin něco zabručel a pak prohlásil: "Asi to nebudou agenti nepřátel našeho návštěvníka, Tome. To už by nás dávno udalí. Nezbyvá nám než jim věřit. Ale pořádek nechápu, proč nám ten Etik neřekl o Nurovi."

Tom navrhl nově založené partě přípitek a všichni se napili. V té chvíli uslyšeli z paluby ženské hlasy. Když ženy vstoupily do kajuty, všichni muži se smáli jednomu z Martinových vtipů, ale předtím si ještě stačili domluvit schůzku v kopcích.

Následujícího dne se setkali s Poděbradem, který je představil svému týmu techniků. Ihned se zabrali do podrobností projektu.

Frigate upozornil na to, že typ plavidla, které v budoucnu postaví, závisí na tom, kam přesně s ním chtějí doletět.

Pokud by se pouze chtěli dostat blízko k pramenům, potřebovali by velkou vzducholod', která by unesla dostatek paliva. Horní mez jejího doletu by nemusela překročit 4572 metrů čili 15 tisíc stop. Ale pokud by se chystali přeletět hory obkružující polární moře, museli by mít plavidlo, které dokáže vystoupit až na 9144 metrů. Tedy pokud pověsti o výšce hor nelžou, což nikdo neví jistě.

Zkonstruovat a postavit vyztuženou říditelnou vzducholod' pro delší let ve větší výšce zabere mnohem více času.

Bude to vyžadovat i početnější posádku a náročnější výcvik. Ve vyšších polohách budou motory potřebovat kompresory. Navíc tam pravděpodobně vanou mnohem silnější větry. Až příliš silné. Zepelín poveze zásoby kyslíku pro posádku i pro motory, to znamená o hodně těžší náklad. Pak je tu problém se zamrzáním motorů.

Ideální by bylo použití tryskových motorů. Ty jsou však v nižších polohách a při nižších rychlostech neúčinné. A bohužel zde chybějí kovy potřebné pro výrobu tryskových motorů.

Poděbrad to vše stručně shrnul a rozhodl, že velká vyztužená vzducholod' nepřichází v úvahu. Půjde tedy o menší, nevyztužený typ, který dokáže přeletět hory, které nejsou vyšší než 3962,4 metru čili 13 tisíc stop. Ano, ví o tom, že někde horské štíty dosahují až 6096 metrů. V tom případě loď prostě poletí podél nich, až najde místo, kde budou o něco nižší, nebo mezeru mezi nimi.

"To si ale vyžádá větší spotřebu paliva, protože se tím výprava protáhne," namítl Frigate.

"Přirozeně," přisvědčil Poděbrad. "Loď musí být dost velká, aby ho unesla."

Bylo jasné, že Sinjoro Poděbrad je tady šéfem.

Příštího dne byl projekt vzducholod' oficiálně zahájen. Práce na něm zabraly osm měsíců, o čtyři méně, než se původně předpokládalo. Poděbrad byl schopný vedoucí.

Nur se ho jednou zeptal, jak chce najít Virolando, když nemá k dispozici mapu. Čech odpověděl, že hovořil s několika

misionáři, kteří odtamtud pocházeli. Podle jejich zpráv se Vírolando nalézá blízko arktické oblasti, kde Řeka teče směrem od pólu. To místo leží odhadem asi 50 tisíc kilometrů od pramene a mělo by být poměrně snadné rozeznat ho z výšky, neboť se rozkládá na břehu jezera ve tvaru přesýpacích hodin a z toho jezera vystupuje přesně sto vysokých skalních sloupů. Tudiž je prakticky nemožné splést si ho s jiným jezerem. Tedy pokud náhodou někde nemá dvojníka. Později se Frigate vyjádřil: "Pochybuji, že patří k věřícím Druhé šance. Všichni, které jsem kdy potkal, se chovali vřele a soucitně. A tenhle chlapík by mohl dávat ledničky lekce v mražení."

"Třeba je to agent," navrhl Nur.

Ostatní při tom pomyšlení úplně ztuhli.

"Ovšem kdyby jím skutečně byl," pokračoval Nur, "pak by asi chtěl stavět spíš zepelín určený pro vyšší polohy, aby se dostal přes polární hory."

"Myslím, že tak vysoko nemůže vzlétnout žádná vzducholod'," namítl Frigate.

Ať už byl kýmoli, Poděbrad projevil značnou výkonnost. Přestože se mu nepodařilo najít žádného pilota vzducholodi, sehnal tolik techniků, že by mohli obsadit třeba deset lodí. Rozhodl tedy, že se piloti musí sami zaučit a vycvičit.

Jeho lidé sestavili tři posádky, aby v případě, že by někdo náhle vypadl, nemuseli dlouho shánět náhradu. Frigate, Nur, Farrington, Rider a Pogaas začali mít jisté pochybnosti už během pozemního výcviku. Ani jeden z nich toho o motorech mnoho nevěděl, takže potřebovali důkladné školení. Proč by měl Poděbrad používat právě je, když měl dostatek zkušených inženýrů a mechaniků?

Posádka se měla skládat pouze z osmi členů. Ale přesně podle toho, co slíbil, Poděbrad zařadil pětici z Flámy do první posádky. On sám se účastnil každého zkušebního letu, i když výhradně jako pozorovatel.

Frigate byl při svém prvním letu neklidný, ale přece jen mu zkušenosti s lety balonem pomohly překonat trému.

Posádky jedna po druhé trénovaly a zkoušely, potom objemná polovyztužená vzducholod' podnikla několik delších zkušebních letů v okruhu 600 kilometrů. Přeletěli přes čtyři horské hřebeny a spatřili údolí, která ještě nikdy předtím neviděli, ačkoli se nacházela v jejich těsném sousedství.

Večer před odletem se posádky zúčastnily slavnosti, kterou pořádala hlava státu na jejich počest. Dostavilo se celé osazenstvo Flámy, ale bez žen kapitána, prvního důstojníka i Frigata. Ženy celkem pochopitelně rozhněvalo, že je druhové opouštějí, a přestože si už našly jiné milence, nedokázaly těm bývalým odpustit.

Nur přicestoval do Nových Čech bez ženy, takže aspoň neměl důvod trápit se.

Krátce před půlnocí poslal Poděbrad všechny domů. Odlet plánovali na dobu těsně před úsvitem a posádka musela být na nohou ještě o něco dřív. Farringtonova skupina se uložila ke spánku v chýši poblíž obrovského bambusového hangáru. Ještě chvíli si povídali a pak klidně usnuli. Předpokládali, že Poděbrad oznámí svou rezignaci a odlet na večírku. Teď však bylo zřejmé, že má v úmyslu oznámit to až z paluby vzducholodi.

"Možná se bojím, že by ho lynčovali," mnil Martin.

Frigate usnul jako poslední, nebo si to přinejmenším myslel. Martin možná spánek jen předstíral. I když nedával najevo žádné obavy, stejně si pobyt ve vzduchu nijak zvlášť neoblíbil.

Frigate sebou házel a převracel se. Příliš silné napětí mu nedovolilo klidně usnout. Vždycky míval s usínáním potíže, když měl před sebou nějakou důležitou událost, třeba před fotbalovým zápasem nebo lehkootletickým utkáním. Často mu pak nespavost přivodila únavu, takže potom nebyl v nejlepší formě. Samotná obava z toho, že nebude dost dobrý, obvykle způsobila, že se mu skutečně nedařilo.

Kromě toho kdysi zamlada býval letcem v armádě Spojených států a ve středním věku létal balonem, takže měl poměrně přesnou představu o nebezpečích, která je mohou potkat.

Z lehkého spánku ho vzbudil hukot motorů a otáčejících se vrtulí. Vyhrabal se z postele, otevřel dveře a vyhlédl ven.

Přestože neviděl nic kromě mlhy, bylo mu jasné, odkud ten hluk pochází.

Buzení ostatních mu zabralo sotva minutu. Rozběhli se k hangáru jenom v kiltech a s tlustými ručníky přehozenými přes záda. Několikrát vrazili do stěn chýši, mnohokrát o něco zakopli. Nakonec po mírně stoupající pláni vyběhli dost vysoko, aby měli hlavy nad hladinou mlhy.

V jasném světle hvězd spatřili přesně to, čeho se obávali.

Na zemi stáli muži a ženy a ospale provolávali slávu. Tihle lidé pomocí provazů vytáhli vzducholod' z hangáru a teď, když svůj úkol splnili, pozorovali, jak stoupá. Náhle loď uvolnila vodní zátěž a mnozí z přihlížejících byli rázem mokří od hlavy až k patě. Doutníkovité těleso teď stoupalo rychleji a otáčelo se přídi proti proudu Řeky.

V kabině umístěné pod dlouhým trojúhelníkovým kýlem svítla světla. Oknem viděli Poděbradův profil.

Se vzteklým řevem a proklínáním se rozběhli za vzducholodí, stejně ale věděli, že proti jejímu odletu už nemohou dělat vůbec nic.

Farrington popadl kopí opřené o stěnu hangáru a vši silou ho vrhl za lodí. Dopadlo příliš blízko a málem zasáhlo nějakou ženu. Klesl na zem a s bezmocným vztekem bušil pěstmi do trávy.

Mix vyskakoval, ječel a hrozil pěstí. Nur potřásl hlavou. Pogaas ve své rodné řeči chrlil kletby. Frigate plakal. To kvůli němu všichni ztratili devět měsíců. Kdyby ho nenapadla ta věc se vzducholodí, byli by pokračovali ve svém putování a touhle dobou už mohli být o nějakých 50 tisíc kilometrů dál.

Nejhorší ze všeho bylo, že už Flámu prodali. Získali za něj pět set cigaret, spoustu alkoholu a různé osobní služby.

Později zachmuřeně seděli u grálového kamene a čekali, až jim jeho výboj naplní grály. Obyvatelé Nových Čech kolem nich se hlasitě bavili. Probírali a proklínali poslední čin svého bývalého vládce. Nakonec promluvil Martin Farrington:

"Vždycky si můžeme loď zase ukrást zpátky."

"To by nebylo čestné," namítl Nur.

"Co tím chceš říct? Nečestné? Nechci si ji vzít, aniž bych zaplatil. Dali bychom jim právě tolik, kolik zaplatili oni nám."

"S tím nikdy nebudou souhlasit," prohlásil Tom.

"A co když s tím nebudou moct nic dělat?"

V davu kolem nich se začalo něco dít a vzniklý hluk na chvíli přerušil jejich diskusi. Jeden z místních lidí oznámil, že rada vybrala novou hlavu státu. Byl to jakýsi Karel Novák, Poděbradův dosavadní zástupce. Ozvaly se nějaké vlažné ovace, ale lidé byli příliš deprimovaní, aby v nich zpráva vzbudila silnější emoce.

"Co myslíte, proč nás takhle podrazil?" zeptal se Martin. "Nebyli jsme přece při výcviku o nic horší než ostatní, a navíc nám dal slib!"

Frigate se ozval zlomeným hlasem: "Pravda je, že já určitě nebyl tak dobrý pilot jako Hronov nebo Zelený. Poděbrad věděl, že byste spustili povyk, kdyby mě vyřadil. Tak nás prostě úplně vynechal."

"Ten slizký had!" rozčiloval se Tom. "Hm. Ale tím to není. Šlo ti to docela dobře."

"To už se nikdy nedozvíme," pravil Martin. "Co myslíte, mohl by Poděbrad patřit k agentům? Co kdyby se o nás nějak dověděl a rozhodl se upláchnout nám?"

"O tom pochybuju," ozval se Nur. "Mohl by sice být agent. Třeba původně chtěl postavit rychlou parní loď, aby se dostal proti proudu až k pólu. A pak jsme přišli my a s tím svým nápadem se vzducholodí jsme mu nasadili brouka do hlavy. Jenomže ten brouk nás nakonec poštipal."

"Kdyby byl agent, jak by se o nás dověděl?"

Frigate zvedl hlavu. "To je ono! Některá z ženských, které jsme vyhodili, mohla zaslechnout, jak se vy dva spolu bavíte. Někdy jste v kajutě mluvili dost hlasitě. Třeba Eloisa nebo Nadja slyšely, jak mluvíte ze spaní. Aby se pomstily, prozradily všechno Poděbradovi, a ten se rozhodl, že nás s sebou nechce."

"Ani jedna z nich neumí držet jazyk za zuby," namítl Tom. "Zaručeně by se před námi už dávno podřekly, že něco vědí."

"Nikdy se to nedozvíme," opakoval Martin.

"Jo?" zamračil se Tom. "Fajn, ale jestli toho Poděbrada někdy potkám, zakroutím mu krkem."

"Ne, nejdřív mu zpěrážím hnáty," pravil Farrington.

"Ne. Radši bych postavil šestipatrový barák," řekl Frigate, "a ten by měl jenom jedno okno, v nejvyšším poschodí. Pak bychom ho mohli popravit specificky českou metodou. Defenestrací."

"Cože?" přeptal se Tom.

"Vyhodit ho z okna."

Nur prohlásil: "Vymýšlet si fantastické způsoby pomsty je dobrá metoda, jak si ulevit v hněvu. Lepší je ovšem zbavit se samotné potřeby mstít se. Teď potřebujeme jednat, ne jenom vypouštět páru."

Frigate hbitě vyskočil na nohy. "Dostal jsem nápad! Nure, pohlíďáš mi grál? Jdu za Novákem!"

"Ty a tvoje nápady!" volal za ním Farrington. "Už nás dostaly do pěkné kaše! Vrať se!"

Ale Frigate se nezastavil.

57

Parseval se zvolna, majestátně sunul nad propastí. Jeho před' mířila vzhůru, vrtule byly rovněž natočeny směrem nahoru. Vítr, který se z otvoru hnal proti nim, se nad kaňonem prudce stočil dolů a vzducholod' teď musela vzdorovat tahu proudu, který ji strhával k zemi. Cyrano musel sílu vzdušného proudu přesně odhadnout a udržovat loď stále ve stejné výšce a mířit přesně doprostřed obloukovitého otvoru. Stačila malá chybička a obrovské plavidlo by bylo vrženo přímo na skály na kraji kaňonu a nejspíš by se rozlomilo vejpůl.

Jill přemítala, jestli by ona sama na místě kapitána riskovala průlet takovou úzkou branou. Asi ne. Podle ní by bylo rozumnější kroužit kolem horského masivu a hledat jiný vchod. To by ovšem znamenalo mnohem větší spotřebu paliva. V boji proti tak silným vichrům motory spalovaly tolik pohonných hmot, že už jim nemuselo zbýt dost na návrat do Parolanda. Možná už by se ani nedostali k Marku Twainovi.

Cyrano byl zpocení, ale oči měl jasné a ve tváři dychtivý výraz. Pokud měl strach, nedával to najevo. Musela si přiznat, že Cyrano je v téhle situaci opravdu muž na svém místě. Měl nejrychlejší reflexy a nikdy se mu nestalo, že by v panice ztuhl. Nejspíš se teď cítil jako při šermířském utkání. Vítr bodl; on se kryl. Vítr podnikl odvjetný útok, on ho odvrátil.

Ocitli se uprostřed hustých mračen zuřivě se ženoucích z otvoru. A náhle byli na druhé straně. Přestože je mlha stále oslepovala, mohli se orientovat podle radaru. Před nimi se v kilometrové hloubce prostíralo moře kolem dokola chráněné masivem hory. Vpředu, uprostřed moře, asi 48,5 kilometru či něco přes třicet mil od nich, se vysoko nad hladinu zvedala jakási stavba. Zatím se ve srovnání s horami nezdála tak vysoká.

Cyrano s pohledem upřeným na řídicí panel řekl: "Hleďme, věži!"

Operátor radaru, usazený u svého přístroje na levoboku, jeho pozorování potvrdil.

Firebrass vydal rozkaz zvednout loď do výšky 3050 metrů, to jest přes deset tisíc stop. Vrtule nemohly být nastaveny horizontálně, aby loď stoupala rychleji, protože musela současně bojovat s větrem.

Avšak jak stoupali výš, zjistili, že se vítr ztišil. Jakmile loď dosáhla požadované výšky, mohla pokračovat přímo kupředu. Nyní se pohybovala rychlostí přibližně 80,50 kilometru v hodině, čili přes 50 mil za hodinu. Jak se blížila k věži, postupně nabírala ještě vyšší rychlost.

Obloha byla jasnější než za soumraku, neboť ji současně osvětlovalo slabé, vzdálené slunce a nakupené hvězdy.

Radarový paprsek teď mohl přeběhnout celé moře a dotknout se vrcholku protější horské stěny. Vodní plocha přibližně kruhového tvaru měřila v průměru 97 kilometru čili přes 60 mil. Protější skalní val měl zhruba tutéž výšku jako ten na jejich straně.

"Ta věž!" vybuchl Firebrass. "Má 1,7 kilometru na výšku a 16 kilometrů na šířku!" Což ve starých mírách znamenalo něco přes míli na výšku a skoro deset mil v průměru.

V té chvíli se vyskytla komplikace, která je vyrušila. Hlavní technik Hakkonen hlásil, že se na trupu dělá námraza. Na čelních sklech můstku to nemohli poznat, neboť byla vyrobena ze speciálního plastu, který vzdoroval námraze.

Firebrass rozhodl: "Klesni na 1530 metrů, Cyrano. Tam je vzduch o něco teplejší."

Řeka vlévající se do moře s sebou i po svém putování arktickými oblastmi přinášela množství tepla. Její vody ho odevzdávaly až tady, v tomto hlubokém, studeném poháru, a bylo ho tolik, že ještě 1524 metrů či 5000 stop nad hladinou naměřili teplotu +2 stupně Celsia. Ale o něco výš už se vzduch, těžký vlhkostí, stával ledovou pastí.

Zatímco loď zvolna klesala, operátor radaru hlásil, že vnitřní povrch hor není tak hladký jako vnější. Ve skále se nacházelo mnoho trhlin, děr a výstupků, jako by se stvořitelé rozhodli, že už se nebudou unavovat s dalšími úpravami. Radar také objevil úzkou římsu, o které hovořil Joe Miller. Vedla od vrcholu hor až dolů. Podél hladiny se táhla další úzká skalní římsa a ta končila v otvoru širokém asi tři metry a dva metry vysokém.

Nikdo k tomu nic nepoznamenal. Jenom Jill se nahlas podivila, k čemu asi měl sloužit ten obrovský otvor, kterým jejich vzducholod' právě prolétla.

"Možná je připravena pro jejich vzdušná plavidla, pokud tedy nějaká mají," odpověděl Firebrass. "Třeba si ji udělali, aby nemuseli pokaždé přelétat hory." Což byla teorie stejně dobrá jako kterákoli jiná.

"Možná," ozval se Rybář. "Jenže ten záblesk, kterého se Joe Miller polekal, nemohl pocházet od slunečních paprsků, které prošly otvorem. Za prvé ten proud mračen zakrývá celou jeho plochu. Za druhé i kdyby se nakrásně nějaké paprsky prodraly dovnitř, nemohly by osvětlit vrcholek věže. Joe tvrdil, že mlhu na okamžik rozfoukal vítr. Ale ani tak by tam sluneční světlo nedosáhlo. A i kdyby, musel by se právě nacházet přesně na spojnici mezi otvorem a věží. Což nemohl, protože ta římsa nedosahuje dost daleko."

"Co když ten záblesk skutečně pocházel od letadla, které zahlédl o chvíli později?" navrhl Firebrass. "Klesalo a jeho motory přitom třeba musely nějakým způsobem uvolnit určité množství energie. Třeba kvůli kontrole rychlosti sestupu. A Joe si myslel, že šlo o sluneční paprsky."

"To je možné," přidal se Cyrano. "Nebo se mohlo jednat o signál vyslaný z věže. Ovšem věž je dost velká na to, aby ji Joe ze své římsy, vzdálené 48,5 kilometru, dobře viděl, ale jak mohl rozeznat nějaký o mnoho menší letoun?"

"Možná nebyl zas tak malý," řekl Firebrass.

Všichni na chvíli zmlkli. Jill se pokoušela představit si rozměry letadla, které je vidět na takovou vzdálenost. Neměla ponětí, o jaký druh vzdušného plavidla by se mohlo jednat, ale odhadovala, že by muselo mít na šířku aspoň kilometr.

"Ta představa se mi vůbec nezamlouvá," prohlásil Cyrano.

Podle Firebrassova příkazu pak vedl loď v kruhu kolem moře. Radar hlásil, že stěny věže jsou hladké a neporušené až na otvory umístěné 243 metrů či o něco méně než 800 stop pod vrcholem. Mezi vnější a vnitřní výškou věže byl rozdíl. Mezi stěnami vysokými 243 metrů se nacházela hladká přistávací plocha o průměru 16 kilometrů.

"Ty díry dole ve stěnách jsou o něco níž než samotná plocha," poznamenal Firebrass. "Určitě je tak umístili proto, aby tudy vytékala sražená vlhkost."

Nejvíce je pochopitelně zajímavý výstupek na "přistávací ploše". Byl umístěn na jedné straně - jižní, protože ze středu věže se dalo jít jedinečně na jih - a tvořila ho polokoule 16 metrů široká a osm metrů vysoká.

"Jestli tohle není vchod, sežeru vlastní spodky," prohlásil Firebrass. Pak potřásl hlavou. "Sam bude zklamán, až se dozví, že do věže se dá vstoupit jedinečně ze vzduchu."

"Ještě tam nejsme," zamumlal Rybář.

"Jo? Však já vím. Ale jsem si ztraceně jistý, že to hned vyzkoušíme. Poslyšte, lidi. Sam nám nařídil provést průzkum. A já si myslím, že do pořádného průzkumu patří pokusit se vejít dovnitř, ne?"

Firebrass vždycky projevoval značný temperament, ale teď se zdálo, že se celý třese a tvář mu planula tak jasně, jako by se jeho nervy proměnily ve světelné vodiče. I hlas mu vzrušením přeskakoval.

"Možná mají tam dole nějaké obranné zařízení, nějaké zbraně, ať už automatické nebo s obsluhou, ale to budeme muset vyzkoušet. Jinak to ověřit nejde. Ale nechci ohrozit celou loď, aspoň ne víc, než je nutné."

Jill, jdu dolů. Vezmu si vrtulník a pár lidí. Máš to tu na pově, jinými slovy: teď jsi kapitán, i když jenom na chvíli.

Přece jen jsi toho dosáhla, ať už to dopadne, jak chce.

Drž ji asi tisíc metrů nad vrcholem věže a tisíc metrů od něj. Kdyby se nám něco stalo, poletíš zpátky za Samem. To je rozkaz.

Když uvidím něco podezřelého, zařvu. V tom případě se okamžitě pakuj odtud a mě nech být, já se o sebe postarám. Jasně?"

"Ano, pane," odpověděla.

"Pokud v té kupoli je skutečně vchod, bude asi fungovat na nějaké to elektronické nebo mechanické 'Sezame, otevři se!'. Ale možná že ne. Tihle stavitelé beztak nepředpokládali, že se sem někdy dostaneme. Řekl bych, že nejsou doma. Ale možná jsou a vyčkávají s akcí, dokud my něco neuděláme. No, doufejme, že tomu tak není."

"Chtěl bych jít s vámi, kapitáne," ozval se Cyrano.

"Ne, ty zůstaneš tady. Jsi náš nejlepší pilot. Vezmu si tebe, Anno, a Haldorssona, ten umí pilotovat helikoptéru, Metzinga, Arduina, Chonga a Singha. Pokud s tím budou souhlasit."

Obrenovová zavolala všechny jmenované telefonem a oznámila, že všichni rádi přijímají. Potom Firebrass informoval posádku o výsledcích radarového pozorování. Také oznámil, že brzy přistane na věži skupina dobrovolníků.

Sotva svůj krátký projev dokončil, zavolal Thorn. Firebrass chvíli poslouchal a pak řekl: "Ne, Barry. Mám dost dobrovolníků." Otočil se od telefonu. "Thorn projevil přání doprovázet mě. Zdá se, že byl dost nešťastný, když jsem ho odmítl. Netušil jsem, že ho to takhle bere!"

Jill zavolala telefonem do hangáru a požádala jednoho z poddůstojníků, Szentes, který této sekci velel, aby připravil vrtulník číslo 1 k letu.

Firebrass si se všemi potrásl rukama, ale Jill objal. Nevěděla jistě, jestli se jí to zamlouvá. Bylo to takové nedůstojnické. A navíc to připomínalo objetí na rozloučenou. Pochybuje snad Firebrass o svém návratu? Nebo je to všechno jen v ní samé? Možná do jeho chování jenom projikuje svou vlastní úzkost.

Ať už byla skutečnost jakákoli, zmocnily se jí protichůdné pocity. Na jedné straně špatně snášela, když se k ní choval jinak než k ostatním, na druhé ji ale hřálo, že si ji tak oblíbil. Podle všeho by už dávno měla mít žaludeční vředy, když tak často strádala rozporuplnými emocemi. Ale v tomto světě nikdy neslyšela o nikom, kdo by si vypěstoval vředy. Psychická tenze se zde manifestovala jiným způsobem. Například u ní občasnými halucinacemi.

O vteřinu později jejich objetí přestalo být výjimkou. Cyrano požádal Rybáře, aby na okamžik převzal řízení, vstal a upřímně kapitána objal. Po tvářích mu tekly slzy.

"Drahý příteli, nesmíš se dívat tak smutně! Možná tam číhá nebezpečí, ale neměj obavy! Já, Savinien Cyrano de Bergerac, stojím za tebou!"

Firebrass se vyprostil z objetí, poplácal Francouze po rameni a zasmál se. "Hej, nechtěl jsem vzbudit dojem, že se stane něco hrozného! Neloučím se navždycky, neříkám sbohem, ale jenom na shledanou! K čertu... Ach, sakra! Cyrano, vrať se na místo!"

Smál se, zuby mu ve tmavé tváři bíle svítily. Pak jim zamával. "Na shledanou!"

Anna Obrenovová ho následovala. Tvářila se zamyšleně. Metzing za ní vypadal zachmuřeně a velice germánsky.

Jill okamžitě vydala rozkazy, aby loď zaujala pozici, kterou nařídil Firebrass. Parseval se začal v kruzích spouštět dolů.

Když se loď ponořila do mlhy, zapnuli světlomety, ale ani s pomocí silných reflektorů nedohlédli dál než na 150 metrů či 500 stop. Vzducholoď dosáhla zvolené pozice a vznášela se teď na místě s přidí natočenou proti větru a udržujíc přesně takovou rychlost, aby vyrovnala sílu větru. Její reflektory vyvrtávaly do mlhy čtyři světelné tunely, ale ani v nich nebylo vidět nic kromě tmavošedých mračen. Věž se nalézala dole před nimi, neviditelná, ale vyzařující zlověstnou atmosféru hrozby, jejíž nehmotná tykadla uchopila celou loď do svého sevření.

Nikdo nemluvil. Cyrano si zapálil cigaretu. Rybář stál za operátorem radaru a pozoroval šmouhy na obrazovce.

Radista se zabýval svými ciferníky, patrně projížděl všechny frekvence. Jill by docela ráda věděla, co si myslí, že se mu podaří zachytit.

Po patnácti minutách, které jí připadaly nejméně jako hodina, zastupující kapitánku zavolal Szentes. Spodní poklop hangáru je otevřen, motor vrtulníku už zahřívají, za minutu může startovat. Ale Szentes byl nervózní.

"Máme tady malý problém, pane, proto vás také volám. Objevil se Thorn a začal se hádat s kapitánem, chtěl ho donutit, aby ho vzal s sebou. Kapitán mu přikázal, ať se vrátí na své místo."

"A Thorn poslechl?"

"Ano, pane. Kapitán mi řekl, ať vám to radši oznámím. Ale teď ještě pan Thorn nemůže být na svém místě na zádi, nestačil tam dojít."

"Dobře, Szentesi. Dohlédnu na to."

Položila sluchátko a tiše zaklela. Před patnácti minutami se stala kapitánem a už musela čelit disciplinárním potížím. Co to do Thorna vjelo?

Nedalo se nic dělat. Kdyby Thornovo chování ignorovala, ztratila by respekt posádky, a tudíž kontrolu nad lodí.

Zavolala pomocnou řídicí místnost umístěnou v dolní části zádi. Ozval se jí Salomo Coppename, Surinamec, druhý důstojník záďové sekce.

"Dejte uvěznit pana Thorna. Ať ho zavedou do jeho kajuty. A přesvědčte se osobně, že před jeho dveřmi stojí hlídka."

Coppename se nad takovým rozkazem musel v duchu pozastavit, ale nevyptával se.

"A zavolejte mi, jakmile se objeví."

"Ano, pane."

Červená kontrolka na panelu přestala blikat. Poklop v podlaze hangáru se zavřel. Na obrazovce radaru se objevil vrtulník číslo 1 směřující k vrcholku věže.

Náhle se z rádia ozval hlas. "Tady Firebrass."

"Slyším vás hlasitě a zřetelně," oznámil radista.

"Výborně. Já vás taky. Chystám se přistát asi sto metrů od kupole. Náš radar pracuje perfektně, s tím nebudou problémy. Předpokládám, že vnější stěny chrání plochu před větrem, bude se nám přistávat dobře."

Jill, jsi tam?"

"Tady, kapitáne."

"Cos provedla s Thornem?"

Jill mu to řekla a Firebrass odpověděl: "Přesně tak bych to vyřešil sám. Až se vrátíme, pořádně se ho vyptám, proč se tak zuřivě pokoušel přidat k nám. Kdybych... Kdybych se z nějakého důvodu nevrátil, vyslechni ho. Ale nech ho hlídat, dokud tuhle záležitost s věží nedokončíme."

Jill nařídila Aukusovi, aby propojil rádio s domácím rozhlasem. Nebyl důvod, proč by jejich rozhovor neměli slyšet ostatní.

"Klesáme. Vítr slábne. Jill, já..."

Najednou se ozval Cyrano: "Poklop v hangáru se otevírá!" Ukázal na blikající kontrolku. "Mon Dieu!" Teď pro změnu ukázal na čelní sklo.

Nebylo to potřeba. Každý na můstku třeštil zraku na ohnivou kouli, která se zničehonic objevila v temné šedi pod nimi. Jill zasténala.

Aukuso hlasitě vykřikl: "Kapitáne! Hlaste se, kapitáne!"
Nikdo mu neodpověděl.

58

Interkom zvonil.

Jill zpomaleně, jako by se vzduch kolem ní proměnil v cukrovou vatu, stiskla knoflík s nápisem Zapnuto.
Ozval se Szentes. "Pane, Thorn právě ukradl druhou helikoptéru! Ale myslím, že jsem toho zkurvysyna dostal!

Vyprázdnil jsem do něj celý zásobník!"

"Máme ho na radaru!" oznámil Cyrano.

"Szentesi, co se tam u vás stalo?" Vší silou se snažila vymotat z té husté kapaliny, ve které jako by se topila. Musela ze sebe setřást to otupění. Potřebovala myslet, rychle analyzovat situaci a rychle se rozhodovat!

"Důstojník Thorn opustil hangár, jak mu kapitán nařídil. Ale brzy potom, co vrtulník odletěl, se zase vrátil a měl u sebe pistoli. Donutil nás zalézt do skladu a zničil interkom, vystřelil do něj. Pak nás tam zamkl. Zapomněl ale, že ve skladu jsou i zbraně. Nebo si možná myslel, že už bude pryč, než se dostaneme ven. Tak jsme ustřelili zámek a vyrazili ven. To už seděl uvnitř ve vrtulníku a právě ho zvedl nad přistávací plochu. Vypálil jsem na něj, právě když prolétal poklopem. Ostatní také střelili. Pane, co se to děje?"

"Uvědomím posádku, jakmile si sama ujasním situaci," opověděla Jill.

"Pane?"

"Ano."

"Je to hrozně divné. Když nás Thorn nutil jít do skladu, celou dobu plakal. Dokonce i když nám říkal, že nás zabije, jestli se ho pokusíme zastavit."

"Konec," řekla Jill a vypnula spojení.

Ozval se operátor infračerveného detektoru: "Pořád to ještě hoří, pane."

Operátor radaru byl tak bledý, jak jen to při jeho tmavé pleti šlo. "Ten oheň je naše helikoptéra, pane. Stojí na přistávací ploše věže."

Zahleděla se do mlhy, ale neviděla nic, jen vířící mračna.

"Mám ten druhý vrtulník," ohlásil operátor radaru. "Míří dolů. Až k základně věže." Po chvíli dodal: "Teď klesl na mořskou hladinu."

"Aukuso, zavolej Thorna."

Pocit lepkavosti okolí se pozvolna vytrácel. Stále ještě byla zmatená, ale teď už aspoň začínala v dosavadním chaosu nacházet určitý řád.

Asi za minutu Aukuso oznámil: "Nehlásí se."

Podle radaru se teď obojživelný vrtulník vznášel na mořské hladině asi 30 metrů od věže.

"Zkoušej to dál, Aukuso."

Firebrass byl pravděpodobně mrtev. Teď byla kapitánem ona. Takhle tedy naplnila své ambice... "Bože! To jsem přece nechtěla!"

Zavolala Coppenama a tlumeným hlasem mu přikázala, aby se dostavil na můstek a převzal službu prvního důstojníka. Na zádi teď bude prvním důstojníkem Alexandros.

"Cyrano, o Thorna se postaráme později. Teď musíme zjistit, co se stalo s Firebrassem... a ostatními." Odmlčela se a pak řekla: "Musíme přistát na vrcholku věže."

"Zajisté. Proč ne?" odpověděl Cyrano. Byl bledý a čelisti měl pevně sevřené. Ale ovládal se dokonale.

Parseval se prodíral mračny, radarem zkoumal oblast dole před sebou. U věže narazili na silný stoupavý proud, ten však ztratil na síle, jakmile se vzducholod' octla přímo nad vrcholem.

Spodní reflektory lodi se zařizly do mlhy, přejely po matně šedém kovovém povrchu rozlehlé plochy. Lidé na můstku viděli plameny, ale vrtulník ještě nerozeznávali.

Vzducholod' zvolna proklouzla kolem ohně. Vrtule teď měla natočené horizontálně, aby celý kolos stahovaly dolů.

Pilot se snažil přistávat co nejjemněji. Za ideálních podmínek by tu neměl vát vůbec žádný vítr. Avšak tisíce drenážních otvorů podél paty stěn vpouštěly dovnitř vítr o rychlosti kolem osm kilometrů za hodinu. Toto byl podle Beaufortovy stupnice lehký vánek. Vítr, který cítíte na tváři. Pokud jsou poblíž nějaké listy, zašustí. Obvyčejná větrná korouhvička se v takovém větru pohne.

Laik by takový větérek považoval za zanedbatelný. Jenže díky ohromné ploše vznášející se vzducholodi by ji i takový vánek mohl unášet stranou, kdyby nepoužila žádnou hnací sílu k vyrovnání jeho tlaku. Jinak by brzy tvrdě narazila do stěny, pokud by ji mezitím něco nezastavilo.

Naneštěstí tu nebyl k dispozici žádný kotevní stožár. Navíc obrovské plavidlo nemohlo přímo dosednout na přistávací plochu. Na rozdíl od vzducholodí Graf Zeppelin nebo Hindenburg neměl Parseval vespod hlavní gondolu s podvozkem opatřeným koly, který by chránil spodní část zádi před odíráním o zem. Řídící gondola Parsevalu se nacházela na přidi, takže loď nemohla přistát, aniž by si poškodila ocasní plochy.

Měli však na palubě uložena lana. Ta si vzali s sebou pro případ, že by museli přistát na pláni u Řeky. V tom případě by provazy shodili dolů a doufali, že se lidé dole na zemi ochotně ujmou role pozemní posádky.

Jill vydala několik rozkazů. Cyrano otočil plavidlo bokem proti větru a nechal ho několik kilometrů postrkovat blíž ke stěně. Vítr postupně slábl a po chvíli bylo zřejmé, že změnil směr a vane teď od nejbližších otvorů u paty zdi. Když radar ohlásil, že je před' už jen půl kilometru od stěny, natočil pilot vrtule tak, aby loď nízkou rychlostí couvala.

Vzducholod' se tímto manévrem zastavila na místě, vzápětí se otevřel poklop v jejím břiše. Z otvoru se snesla dolů lana a po nich ve skupinkách po čtyřech sešplhali padesát mužů. Jak skupiny postupně seskakovaly, lodi ubylo na váze a měla teď tendenci ke stoupání. Jill se zdráháním přikázala upustit z komor trochu vodíku. Vůbec se jí nezamlouvalo, že se musí zbavit části vodíku, ale neměla jinou možnost, jak kompenzovat zvýšení vztlaku. Později budou muset uvolnit další část vodní zátěže, aby mohli znovu vzlétnout. Z přídě a zádi shodila posádka na lodi další lana. Muži, kteří už byli dole, se jich chopili a pověsili se na ně. Cyrano opatrně manévroval s lodí ještě blíž ke stěně. Vrtule stály. Spustil je až těsně před stěnou, když už se jí příd' téměř dotýkala, a vzducholod' na místě zastavila.

Dva muži s vysílačkami doběhli ke stěně, aby zjistili, jak silný je vítr vanoucí otvory dovnitř. Pomocí vysílaček se domlouvali s lodí a ověřovali, zda je proudění dostatečné, aby plavidlo uchránilo před rozbitím o stěnu. Pak sešplhali dolů další členové posádky a loď upustila další vodík z komor. Muži přidali svou váhu k ostatním, už zavěšeným na lanech pod zádi. Další pospíchali ke skupině pod přídí. Dověkli Parsevala na lanech co nejbliž ke stěně, až se jí dotýkal přídí, protáhli lana třemi z otvorů a pomocí dlouhých háků je pak venku zachytili a vtáhli jinými otvory zase dovnitř. Potom lana svázali. Druhá skupina mezitím otáčela zádi tak, aby byla vzducholod' umístěna paralelně se stěnou. Nakonec stejným způsobem zajistili i lana ze zádi. Plavidlo se nyní vznášelo ve vzdálenosti asi 20 metrů od stěny.

Jill neočekávala žádnou změnu v síle či směru větru. Kdyby k ní však došlo, mohla by způsobit lodi značné poškození. Jediné otření jejího boku o stěnu mohlo odtrhnout soustavu antén a vrtule na levoboku.

Z otevřeného poklopu teď spustili žebřík. Jill s Rybářem opustili řídicí místnost, spěšně prošli spojovací chodbou a sestoupili po žebříku dolů. Tam už na ně čekal doktor Graves se svým černým kufříkem.

Helikoptéra ztroskotala asi 30 metrů od kupole. Nechali se vést září plamenů a prodírali se mlhou k ní. Už se blížili k hořícímu vraku a Jill cítila, jak jí divoce buší srdce. Připadalo jí nemožné, že by ten výbušný, čínorodý Firebrass byl mrtev.

Ležel pár metrů od hořícího stroje, kam ho odhodil výbuch. Ostatní zůstali uvnitř, jedno ze zčernalých těl ještě vzpřímeně sedělo na sedadle.

Graves podal svou lampu Rybáři a sklonil se nad postavou. Kouř smíšený s mlhou páchl hořícím benzínem a spáleným masem. Zápach vyvolával nevolnost, Jill si chvíli myslela, že snad bude zvracet.

"Držte to světlo rovně!" štěkl Graves.

Jill poslechla a přinutila se pohlédnout na mrtvého. Oděv z něj strhla exploze, kůže byla úplně spálená. Přesto se rysy jeho tváře stále daly rozeznat; nemohl strávit v ohni delší dobu. Možná ho výbuch odhodil ještě předtím, než se stroj zřítil. Pád z výšky mu patrně také rozbil hlavu, již teď chybělo temeno.

Jill nechápala, proč doktor považuje za nutné tělo tak důkladně zkoumat. Už se mu to chystala říct, když se narovnal. Natáhl k ní ruku s otevřenou dlaní.

"Podívejte se na tohle."

Přiblížila lampu těsně k jeho dlani a spatřila kuličku velkou asi jako hlavička zápalky.

"Tohle měl na předním mozku. Nemám ponětí, co to sakra může být." Očistil předmět od krve. "Je to černé." Zabalil kuličku do kusu látky a uložil do tašky. "Co chcete udělat s těmi těly?" zeptal se.

Jill se podívala na stále ještě žhnoucí hmotu zmačkaného kovu. "Teď už nemá smysl pokoušet se to hasit," prohlásila bezbarvě. "Nebudeme plýtvat penou." Obrátila se k mužům, kteří stáli za ní. "Petersone, dopravte tělo na loď. Nejdřív ho do něčeho zabalte. Ostatní pojdte za mnou."

O pár minut později se zastavili před kupolí. Ve světle reflektorů vzducholodi se podobala přízraku eskymáckého iglú. Jill si ji za pomoci své svítilny prohlédla zblízka. Kupole byla vyrobena ze stejného šedého kovu jako zbytek věže a tvořila její plynulé pokračování. Přinejmenším nikde nebylo vidět žádné švy, žádné stopy po svařování. Jako by z povrchu vyrostla bublina.

Muži se shromáždili opodál obloukovitého vchodu a čekali, až rozhodne, co podniknout dál. Jejich svítilny odhalovaly otvor podobný jeskyni. Asi po deseti metrech se stěny zakřivily a zformovaly chodbu širokou asi tři metry a 2,5 metru vysokou. Stěny tvořil stále stejný šedý materiál. Na konci, asi po 30 metrech, chodba náhle zatáčela. Pokud se někde nalézal vlastní vstup do věže, muselo to být za tou zatáčkou.

Přesně nad otvorem vystupovaly z povrchu kupole dva reliéfy. Horní z nich měl tvar půlkruhu a nesl sedm základních barev. Pod ním se nacházel kruh s egyptským ankhem, křížem zakončeným smyčkou, uvnitř.

"Duha nad symbolem života a vzkříšení," řekla Jill.

"Promiň," ozval se Rybář, "ale kříž v kruhu představuje také astrologicko-astronomický symbol pro Zemi. Ovšem v tom případě jde o prostý kříž, bez smyčky."

"A duha je zase symbolem naděje. A pokud si vzpomeneš na Starý zákon, je to také označení Boží smlouvy s Jeho lidem. Také to připomíná hrnec zlata na konci duhy, Smaragdové město v zemi Oz a spoustu dalších věcí."

Rybář se na ni zvědavě zahleděl.

Odmlčela se. Na okamžik téměř podlehl bázni a strachu, ale nemohla si dovolit nechat se svými pocity ochromit.

"Jdu dovnitř," oznámila. "Ty tady počkáš, Rybáři. Až dojdu na konec té síně, dám ti znamení, abys mě následoval.

Pokud ovšem nenarazím na žádné potíže. Kdyby se mi něco stalo, i když nemám ponětí co, vrátíte se hezky rychle na loď a odletíte. To je rozkaz. Pak bys byl kapitánem ty. Coppename je schopný, ale nemá tvoje zkušenosti. Kromě toho jsi ten nejvyrovnanější člověk, jakého znám."

Rybář se usmál. "Firebrass ti dal rozkaz nepřistávat, pokud by se mu něco stalo. Přesto jsme přistáli. Myslíš, že bych tě tady nechal, kdybys byla v nebezpečí, a klidně odletěl?"

"Nechci ohrozit loď. A životy stovky lidí."

"Uvidíme. Své jednání přizpůsobím tomu, co si situace vyžádá. Ani ty bys to neudělala jinak. A pak je tu ještě Thorn."

"Jednu věc po druhé," prohlásila Jill

Otočila se a zamířila ke vchodu do kupole. Když se k němu přiblížila, zalapala po dechu. Halu náhle zalilo tlumené světlo. Několik vteřin váhala, pak znovu vykročila. Jakmile prošla pod obloukem, ocitla se v jasně osvětleném prostoru.

59

Zůstala stát. Rybář se zeptal: "Odkud to světlo přichází?"

Jill se k němu obrátila: "Nevím. Nevidím žádný zdroj. Podívej, nemám stín." Otočila se a kráčela dál původním směrem. Pak se znovu zastavila.

"Co se děje?"

"K čertu, nemám ponětí! Připadám si jako v nějakém rosolu! Nemůžu dýchat a musím bojovat o každý krok!"

Napřela veškerou sílu proti neviditelné, ale pro ni zcela zřejmé bariéře. Bylo to jako jít proti silnému větru. Dokázala udělat ještě tři kroky. Pak se s těžkým oddechováním zastavila.

"Musí to být nějaký druh pole. Není tu nic hmotného, ale drží mě to jako pavoučí síť mouchu!"

"Nemohlo by to pole působit na magnetická poutka na šatech?" zavolal na ni.

"Těžko. To by se látka kolem nich musela napínat a já nic takového necítím. Ale zkusím to."

Překonala ostych ze svlékání před padesáti muži a uvolnila magneticky pospojované kusy oděvu. Teplota v kupoli byla těsně nad bodem mrazu. Trásla se chladem a zuby jí cvakaly, ale přesto se pokusila prodírat dál proti neviditelnému odporu. V porovnání s předchozím pokusem se však nedostala ani o centimetr dál.

Sehnula se pro odhozený oděv a objevila, že to jde docela snadno. Neznámá síla působila pouze horizontálním směrem. Jakmile o dva kroky ustoupila, tlak se zřetelně zmenšil. Znovu se oblékla.

Když vyšla ven, vyzvala Rybáře: "Teď to zkus ty!"

"Myslíš, že budu úspěšnější než ty? Dobrá, za pokus to stojí."

Vstoupil dovnitř nahý. Užasla, když viděla, že na něj pole nepůsobí. Přinejmenším se jeho působení neprojevovalo, dokud se nedostal do vzdálenosti několika metrů od zátáčky. Tam teprve zavolal nazpátek, že má potíže. Jeho pohyb se zpomalil, bylo znát, že na chůzi vynakládá značné úsilí, slyšela jeho namáhavé supění.

Ale k zátáčce se dostal a chvíli tam odpočíval a nabíral dech. Pak oznámil: "Tady na konci chodby je otevřený výtah. Zdá se, že je to jediná cesta dolů."

"Dokážeš se tam dostat?"

"Zkusím to."

Pohyboval se jako ve zpomaleném filmu, ale prodíral se dál kupředu. Až zmizel za zátáčkou. Uplynula minuta. Pak druhá. Jill vešla dovnitř a prodrala se, jak nejdál dokázala.

"Rybáři! Rybáři!"

Vlastní hlas jí zněl cize, jako by chodba měla zvláštní akustické vlastnosti.

Nikdo jí neodpovídal, ačkoli by ji Rybář určitě musel slyšet, pokud by byl těsně za ohybem chodby. Křičela znovu a znovu, ale odpovíдалo jí jen ticho.

Nezbývalo jí než se vrátit a nechat ostatní, ať se pokusí dostat dál.

Muži vstupovali dovnitř po dvojicích, aby ušetřili čas. Někteří pronikli o kus dál než ona, jiní zase méně. Všichni odložili oděv, ale nepomohlo jim to.

Jill zavolala vysílačkou loď a vydala příkaz, aby se dostavili všichni členové posádky. Každý měl za úkol učinit svůj pokus. Když se jeden ze dvaapadesáti dokázal dostat až k zátáčce, snad se někdo takový najde mezi zbývajících devětačtyřiceti.

Nejdřív se samozřejmě všichni kromě ní museli vrátit na loď. Jak pochodovali pryč, v mdle osvětlené mlze se jejich postavy podobaly přízrakům. Nikdy v životě se necítila tak osaměle, a to přitom zažila mnoho hodin té nejhorší izolace. Mlha jí tiskla své mokré ruce na obličej, který se pozvolna měnil v ledovou masku. Pohřební hranice Obrenovové, Metzinga a dalších ještě stále plápolala. A kdesi tam za rohem byl Rybář. Co ho tam asi mohlo potkat? Co když je uvězněn a nemůže ani dál, ani zpátky? Ale návrat přece pro ni a ostatní nebyl nijak obtížný! Proč se nedokáže vrátit? Pochopitelně neměla nejmenší tušení, jaké překážky se skrývají za ohybem té chmurné šedivé síně.

Mumlala si Vergiliovy verše: "Facilis descensus Averni." ("Cesta dolů do Pekla je snadná.") Jak jen to bylo dál? Po tolika letech už si nedokázala vybavit pokračování. Kdyby tak v tomto světě byly knihy a odborné materiály!

Pak si vzpomněla.

Je snadná cesta do Pekla, vždyť zeje
brána Smrti ve dne v noci dokořán.

Však vyjít zpět ve vlastních stopách,
vzhůru k svobodnému nebi,
toť úkol plný lopoty.

S tím citátem je ale potíž, protože se na tuhle situaci vůbec nehodí. Dostat se ke zdejší pekelné bráně bylo naopak velmi obtížné, vlastně nemožné pro všechny s jedinou výjimkou. A vrátit se zpátky bylo naopak snadné, pro každého, s jedinou výjimkou.

Zapnula vysílačku. "Cyrano. Tady kapitán."

"Ano. Co se děje, můj kapitáne?"

"Ty snad pláčeš?"

"Ano, ovšem. Copak jsem snaf Firebrasse nemiloval?"

Já se za svůj žal nestydím. Nejsem jako ti chladní Anglosasové."

"Na tom vlastně nezáleží. Dej se dohromady. Máme před sebou spoustu práce."

Cyrano popotáhl. "Já vím. Jsem v pořádku a poslouchám. Žádné obavy, nejsem mužem o nic méně než jiní. Jaké jsou rozkazy?"

"Víš, že tě teď má vystřídat Nikitin. Chci, abys mi sem přinesl pětadvacet kilogramů plastické trhaviny."

"Ano. Rozumím. Máš v úmyslu vyhodit věž do povětří?"

"Ne, jenom její vchod."

Uběhlo půl hodiny. Muži v lodi sešplhali dolů a ti, kdo byli venku, se vrátili dovnitř. Výměna probíhala poněkud zdoluhavě, neboť každého muže, který loď opustil, musel okamžitě nahradit jeden zvenčí. Tyto střídavé odchody a návraty celý proces zpomalily, ale nedalo se nic dělat; kdyby z lodi vystoupilo všech osmačtyřicet lidí naráz, ihned by se vznesla výš a lana by pak už nedosáhla až dolů.

Konečně Jill zahlédla světla jejich lamp a uslyšela hlasy. Vysvětlila jim, co se přihodilo, ačkoli to už většinou věděli. Pak jim objasnila jejich úkol, což si ostatní už domysleli. Jejich snaha však byla marná; nikdo se nedokázal dostat tak daleko jako Rybář.

"Tak dobrá," prohlásila Jill.

Přiložili plastickou trhavinu zvenčí na kupoli na místo přibližně odpovídající polovině délky chodby. Jill by ji sice raději umístila tam, kde se zadní stěna kupole spojovala se stěnou věže, ale obávala se, že by výbuch udělal do kupole díru a to by mohlo Rybáře zabít.

Ustoupili od kupole zpátky k lodi a odborník na výbušniny stiskl spínač odpalovacího zařízení. Ozval se ohlušující výbuch, přestože výbušninu umístili na protilehlé straně kupole. Rozběhli se zpátky na místo výbuchu, ale museli se zastavit, protože je dým nutil ke kašli a dusil. Jakmile se vzduch trochu vyčistil, Jill si stavbu prohlédla. Nebylo na ní znát ani nejmenší poškození.

"Jestli jsem si tohle nemyslela," poznamenala pro sebe.

Ještě před explozí zakřičela dovnitř na Rybáře, ať teď nevychází a počká až po odpálení trhaviny. Neodpověděl. Měla tušení, že už není nikde nablízku, ale tušení není totéž co jistota.

Po explozi se znovu vydala dovnitř a došla až tak daleko, jak dokázala. Když před sebe vystrčila hák na dlouhé násadě, necítila žádný odpor. Kromě toho zkusila hodit do chodby kus látky zatížený kovovým závažím. Doletěl až na konec síně. Z toho jasně vyplývalo, že pole nepůsobí na neživé předměty.

Kdyby měli periskop dost dlouhý, aby dosáhl na konec chodby, mohli by nahlédnout za roh. Bohužel periskop nepatřil k vybavení vzducholodi. Ale nenechala se tím odradit. Na Parsevalu se nacházela malá dílna palubních mechaniků. Rozhodla se, že si nechá vyrobit nějaké zařízení na podvozku s kolečky, které dojede až na konec chodby. Na podvozek umístí kameru, která se spustí pomocí vysílačky.

Zástupce hlavního mechanika slíbil, že vyrobí požadované zařízení asi za hodinu. Řekla mu, ať to tedy tak udělá.

Nechala tři muže na stráž u kupole.

"Kdyby se objevil Rybář, zavolejte mi."

Když se zase vrátila na loď, zavolala do dílny. "Můžete pokračovat v práci, i když budeme ve vzduchu? Možná to bude trochu házet."

"V pohodě, pane. No, skoro v pohodě."

Odvazování lodi zabralo asi patnáct minut. Nikitin zvedl Parsevalu nad věž a pak se s ním opatrně spustil dolů k patě věže. Podle radaru se vrtulník nacházel právě v těch místech. Přestože moře nebylo nijak zvlášť rozbouřené, spíš jen zčeřené větrem, jeho vlny stroj určitě vrhly proti stěně věže a rozbily ho. Kdyby jim však štěstí přálo, škody nemusely být velké.

Aukuso se znovu pokusil spojit rádiem s Thornem, ale opět neúspěšně.

Kvůli stoupavým proudům v blízkosti věže se vzducholod' nemohla dostat až k vrtulníku. Nikitin s ní klesl až téměř ke hladině a manévroval proti větru. Otevřel se spodní poklop a na hladinu byl spuštěn motorový nafukovací člun se třemi muži na palubě. Spouštění muselo být řízeno radarem z lodi.

Boynton, velitel člunu, podal hlášení.

"Jsme teď souběžně s helikoptérou. Naráží do věže, ale pontony chrání listy vrtule před poškozením. Pontony samotné se zdají být v pořádku. Máme ale plné ruce práce s tím mořem, hrozně to houpe. Za minutu se zase ohlásím." Za dvě minuty se znovu ozval jeho hlas.

"Už jsme s Proppem uvnitř helikoptéry. Je tu Thorn! Hodně krvácí, vypadá to, že to dostal do levé strany hrudníku a pár odražených střepin ho zasáhlo do tváře, ale je naživu."

"Vidíte tam dole nějaký vchod do věže? Někáký otvor?"

"Moment. Zapálím světlici, tyhle lampy jsou na to slabé... Ne, nic. Všude jenom hladký kov."

"Proč tam asi přistál?" obrátila se Jill k Cyranovi.

Pokrčil rameny. "Hádal bych, že měl s přistáním naspěch, protože ztrácel vědomí."

"Ale kam měl namířeno?"

"Je tady všude spousta záhad. Možná bychom si leccos vyjasnili, kdybychom na Thorna použili jisté přesvědčovací metody."

"Myslíš mučení?"

Cyranova protáhla, kostnatá tvář zůstala vážná. "Bylo by to pochopitelně nehumánní a účel nikdy nesvětí prostředky."

Pokud toto konstatování nepovažuješ pouze za jakousi pseudofilozofickou frázi."

"Nikdy bych nikoho nemohla mučit a ani bych to nikomu nedovolila."

"Třeba nám Thorn poskytne informace dobrovolně, až zjistí, že jinak se na svobodu nedostane. Ale tomu ve skutečnosti moc nevěřím. Řekl bych, že je to pěkně paličatý chlap."

Znovu se ozval Boynton. "S vaším dovolením, kapitáne Gulbirro, teď s vrtulníkem vzlétnu. Zdá se, že tady všechno funguje. Chlapci dopraví Thorna zpátky ve člunu."

"Povoleno," řekla Jill. "Pokud je řízení v pořádku, přistáňte na vrcholu věže. Později se k vám připojíme."

Během deseti minut referovala služba u radaru, že se vrtulník zvedá z hladiny. Boynton ohlásil, že všechno probíhá hladce.

Jill předala řízení Coppenamovi a sešla dolů do prostoru hangáru. Dostavila se na místo právě včas, aby viděla, jak z nafukovacího voru zvedají důkladně zabalené Thornovo tělo. Zatím byl ještě v bezvědomí. Vykročila za nosítky směrem k ošetřovně, kde se zraněného okamžitě ujal Graves.

"Je v šoku, ale dostanu ho z toho. Teď ho ale vážně nemůžete vyslyšet."

Jill nechala za dveřmi dva ozbrojené muže a vrátila se na můstek. Vzducholod' teď zvolna stoupala a mířila k věži. O půl hodiny později se Parseval vznášel nad přistávací plochou, tentokrát asi 200 metrů od kupole, přídí proti větru, a jeho vrtule se lině otáčely.

Po chvíli byl dolů spuštěn vozík, který vyrobili strojníci ve své dílně. Muži dole na ploše ho dotáhli ke vchodu a dostkali chodbou tak daleko, kam až dokázali proniknout. Pak použili dlouhé tyče, které jim strojníci připravili, aby ho posunuli ještě hlouběji. Tyče se daly podle potřeby ještě nastavit. Zakrátko se vozík zarazil o zadní stěnu síně. Pak fotoaparát udělal šest snímků a muži vozík na laně vytáhli zase ven. Jill dychtivě odkryla desky, elektronicky vyvolané v okamžiku expozice.

Prohlédla první z nich. "Není tam." Podala fotografii Cyranovi.

"Co to je?" ozval se. "Krátká síň a na konci dveře... Tamto vzadu vypadá jako výtahová šachta. Ale není tam žádná klec, ani lana nevidím."

"Nemyslím, že by Oni potřebovali tak primitivní zařízení, jako jsou nějaké kabely," mínila Jill. "Ale je zřejmé, že Rybář prošel polem a použil výtah."

"Ale proč se zase nevrátil? Musí přece vědět, že nám na něm záleží." Odmlčel se a dodal: "A také určitě ví, že tady nemůžeme čekat věčně."

Zbývala jediná možnost.

60

Jill vydala příkaz znovu loď připoutat. Když byl vše hotovo, svolala celou posádku do prostoru hangáru. Dala kolovat fotografie a podrobně vyložila, co všechno se přihodilo.

"Pokud to bude nutné, počkáme tu týden, ale déle už ne. Rybář by nikdy dobrovolně nezůstal dole tak dlouho. Pokud se nevrátí do dvanácti hodin, je jasné, že ho... Oni... zadrželi. Nebo se mu něco stalo, nějaká nehoda, a je zraněn nebo mrtvý. Nemáme žádnou možnost, jak to zjistit. Nemůžeme dělat nic, jen vyčkávat. A jen přiměřeně dlouhou dobu."

Nikdo z posádky nepomyslel na to, že by měli Rybáře opustit. Ale právě tak zjevné bylo, jak nepříjemná je všem představa sedmi dnů strávených na tomto chladném, temném a vlhkém místě, kde vládne zlověstné ticho. Příliš se to podobalo táboření před branami pekla.

Tou dobou vrtulník číslo 1 přestal hořet. Pracovní skupina vyrazila vyprostit těla a pokusit se o zjištění příčiny exploze. Mezitím mechanici začali s prohlídkou pontonu druhého vrtulníku, opravou dveří a výměnou čelního skla poškozeného kulkami.

Ve vstupu do kupole hlídala tříčlenná skupina. Jill se zrovna chystala do jídelny, když ji zavolal doktor Graves.

"Thorn je ještě v bezvědomí, ale zotavuje se. Také jsem se podíval na to, co zbylo z Firebrassova mozku. Bez mikroskopu to bohužel není ono, ale přísahal bych, že ta černá kulička byla napojena na struktury předního mozku. Zvažoval jsem i možnost, že pocházela zvenčí a dostala se do mozku při explozi, ale mechanici tvrdí, že ve výbavě vrtulníku nic podobného nebylo."

"Chcete tím naznačit, že ta věc mu byla chirurgicky implantována?"

Graves odvětil: "Z čelní kosti toho moc nezbylo, takže to nemohu tvrdit s jistotou. A ještě se chystám otevřít lebky ostatních mrtvých. V podstatě provedu důkladnou pitvu všech obětí. To mi zabere dost dlouhou dobu, zvláště když budu mít ještě na starosti Thorna."

Když Jill znovu promluvila, snažila se potlačit chvění v hlase: "Uvědomujete si důsledky vyplývající z objevu té kuličky?"

"Trochu jsem o tom přemýšlel. Nemám potuchy, co to může znamenat, ale zaručeně je to důležité. Víte, Jill, prováděl jsem pitvy po celé ty roky, ne že bych musel, ale proto, abych nevyšel ze cviku. Na té zhruba tisícovce mrtvých jsem nenašel nic, co by vybočovalo z normy."

Ale něco vám povím. Teď už tuším, proč Firebrass tak trval na tom, abych zrentgenoval lebky všech členů posádky. Hledal lidi s černými kuličkami v mozku.

A ještě něco. Už vím, proč tak naléhal, aby Sternovo tělo hodili do Řeky, a proč s tím měl tak naspěch. On totiž věděl, že Stern má v mozku tu věc.

Je to tak, jak to říkala Alenka; záhadoucnější a záhadoucnější, co říkáte?"

Jill s chvějícíma se rukama a tlukoucím srdcem vypnula interkom. Firebrass byl jedním z Nich.

Za okamžik zavolala Gravese znovu. "Firebrass sliboval, že nám vysvětlí, k čemu chtěl ty rentgeny. Ale nikdy ten slib nesplnil. Aspoň mně tedy nic nevysvětlil. Vám ano?"

"Ne. Ptal jsem se ho na to, ale jednoduše mě ut'al."

"Potom ani nevíte, jestli tu věc nemá v hlavě i Thorn. Jestli zemře, otevřete ho, doktore."

"To udělám. Mohl bych se mu podívat do hlavy i tak, ale musím počkat, až se zotaví."

"Nezabilo by ho to? Víím, že se při některých operacích lebka otevírá, ale dokázal byste odkrýt jeho přední mozek?"

"Mně to rozhodně neublíží."

Uběhlo čtyřicet hodin. Jill se snažila udržet posádku v činnosti, ale moc toho na práci neměli, až na zcela zbytečné uklízení, čištění a leštění. Teď litovala, že ji nenapadlo vzít s sebou pár filmů, které v Parolandu natočili. Lidé neměli co dělat, a tak si jen povídali, hráli šachy a dámu nebo karty, házeli šipky. Zorganizovala povinné cvičení, aby se všichni trochu unavili, ale nebylo to o mnoho zábavnější než nicnedělání.

Temnota a vlhko jako by jim prosakovaly až do morku kostí. Pomyslení na to, že se tam někde pod nimi nacházejí tajemné bytosti, které stvořily tento svět, je udržovalo ve stavu ustavičného nervového vypětí. Co tam ti záhadní Oni asi dělají? Proč nevylezou?

A především, co se stalo s Rybářem?

Zdálo se, že nejhůř situaci nese Cyrano de Bergerac. Co chvíli upadal do dlouhého sklíčeného mlčení, očividně hluboce zamyšlen. Možná na něj tak zapůsobila Firebrassova smrt. Ale Jill měla pocit, že ho znepokojuje ještě něco jiného.

Dr.Graves ji pozval do své pracovny. Když vstoupila, seděl na kraji svého stolu. Beze slova k ní natáhl ruku a otevřel dlaň. Ležela na ní drobná černá kulička.

"Ta těla byla tak spálená, že jsem zevním ohledáním nemohl určit ani pohlaví. Obrenovová ale byla nejmenší ze všech, takže jsem pitval nejdřív to nejmenší tělo. Tohle jsem v něm našel. Neoznámil jsem to okamžitě, protože jsem chtěl nejdřív prozkoumat těla všech obětí. Ale tohle měla v hlavě jediné ona."

"Takže byli dva!"

"Tak. A tím víc teď přemýšlím o Thornovi."

Jill si sedla a chvějícíma se rukama si zapálila cigaretu. Graves pokračoval: "Poslyšte. Jediný alkohol na palubě je v mé skřínce. Pochopitelně jen k lékařskému použití. Je mi jasné, že ho potřebujete jako lék. A já taky."

Zatímco vyndával láhev, pověděla mu o hádce Thorna a Obrenovové, kterou kdysi vyslechla. Podal jí šálek purpurově zbarvené tekutiny. "Takže nebyli jen náhodní známi?"

"Patrně ne. Ale nemám ponětí, co by to mohlo znamenat."

"A kdo má? Kromě Thorna. Na zdraví!"

Jill spolkla hřejivý nápoj chutnající po ovoci. "V jejich kajutách jsme nenašli nic podezřelého. Myslím Firebrasse, Thorna a Obrenovovou." Krátce se odmlčela a pokračovala: "Ale byla by tu jedna věc. Či spíš absence jedné věci. Jako v jednom příběhu Sherlocka Holmese pes, který neštěkal. Thomův grál v jeho kajutě není a nebyl ani ve vrtulníku. Ještě jsem nařídila podrobnější prohlídku vrtulníku, ale... Před několika hodinami jste povídal, že je Thorn při vědomí. Mohu ho už vyslechnout?"

"Nemělo by to trvat dlouho. Spíš bych radil počkat s tím, až bude o něco silnější. I když, pokud nebude chtít mluvit, může předstírat, že usíná."

Interkom zazvonil. Graves rychle stiskl vypínač.

"Doktore? Tady hlavní poddůstojník Cogswell. Rád bych mluvil s kapitánem."

"Tady kapitán," ozvala se Jill.

"Kapitáne, právě jsme ve vrtulníku číslo 2 našli bombu! Je to plastická trhavina. Může vážit tak dvě kila a rozbuška je napojena na radiopřijímač. Byla schovaná pod skříní se zbraněmi na zádi."

"Nedělejte nic, dokud tam nepřijdu. Chci se na to podívat."

Vstala. "Není pochyb, že Thorn umístil do Firebrassova vrtulníku bombu. Pátrací skupina nezjistila příčinu výbuchu, ale její vedoucí se domníval, že by to mohla být bomba."

"Ano," přisvědčil Graves. "Otázkou je, proč by to Thorn dělal."

Jill už byla na cestě ke dveřím, když se najednou zastavila. "Bože můj! Jestli Thorn umístil bomby do obou vrtulníků, pak jich mohl pár schovat i na lodi!"

"Při prohlídce jeho kajuty nenašli žádný vysílač, kterým by mohl bomby odpálit," namítl Graves. "Ale možná si nějaký ukrýl někde na lodi."

Jill okamžitě vyhlásila stav pohotovosti pro celou posádku. Copenname dostal za úkol zorganizovat pátrací skupiny, kapitánka se mezitím odebrala do prostoru hangáru. Bomba byla uložena tak, jak ji to Cogswell popsal.

Vlezla po kolenou pod skříňku a posvítila si baterkou, aby si bombu pořádně prohlédla. Pak stroj opustila.

"Odstraňte rozbušku a přijímač. Plastickou trhavinu odneste do skladu výbušnin. A zavolejte elektrotechnika, ať zjistí, na jakou frekvenci byl přijímač nastaven. Vlastně ne, počkejte, zavolám mu sama."

Chtěla mít jistotu, že technik bude provádět experimenty s rozbuškou ve stíněné místnosti. Na lodi mohlo být uloženo větší množství bomb a Thorn mohl frekvence jejich přijímačů nastavit různě, třeba zvolil pro každou bombu jinou vlnovou délku. Ale stejně nebyl důvod riskovat.

Když se ujistila, že Deruyck, důstojník pro elektronická zařízení, chápe, proč má použít stíněnou místnost, vrátila se na můstek. Copenname u interkomu poslouchal hlášení jednotlivých pátracích skupin.

Cyrano seděl v křesle pilota a upíral zrak na panel před sebou, jako by loď letěla. Když Jill vstoupila, pohlédl na ni.

"Smím se zeptat, co našel doktor Graves?"

Až dosud před posádkou nic neskrývala. Cítila, že všichni na lodi mají právo vědět všechno, co ví ona sama.

Cyrano tiše poslouchal a nepřerušoval ji, dokud neskončila. Dlouhými prsty poklepával na panel a hleděl na strop, jako by tam bylo něco napsáno. Nakonec se zvedl z křesla.

"Měli bychom si promluvit. V soukromí. Hned, když to půjde."

"Přestože se teď dějí takové věci?"

"Můžeme si sednout vedle, do mapového sálu."

Šel za ní a zavřel dveře. Sedla si a zapálila si další cigaretu. Cyrano začal přecházet tam a zpět, s rukama za zády.

"Je jasné, že Firebrass, Thom a Obrenovová byli jejich agenti. Nechce se mi uvěřit, že k nim patřil i Firebrass. Byl tak lidský! Ale možná že oni jsou také lidé."

Ale ten tvor, který si sám říkal Etik, tvrdil, že ani on, ani agenti nikdy nesáhnou k násilí. Mají z něj hrůzu a nenávidí ho! Jenže Firebrass se dokázal pěkně rozzuřit a pak se rozhodně nechoval jako nějaký pacifista. A je tady ten incident se Sternem. Podle toho, cos mi vyprávěla, je docela možné, že napadl Firebrass Sterna, a ne naopak."

"Nemám ponětí, o čem to mluvíš," prohlásila Jill. "Možná bude lepší, když začneš od začátku."

"Tak dobře. Povím ti všechno, i to, o čem jsem slíbil zachovat mlčení. Nemívám ve zvyku porušovat dané slovo, vlastně to dělám poprvé, ale nemohu vyloučit, že jsem dal své slovo někomu, kdo je ve skutečnosti nepřítel, skrytý nepřítel."

Stalo se to před sedmnácti lety. Jak už je to dávno, a přitom jako by to bylo včera! Žil jsem tehdy v místech, kde mě obklopovali lidé z mé doby a z mého pozemského kraje. Na pravém břehu Řeky, chápeš. Levý břeh byl obydlen divochy s hnědou kůží, nějakými indiány, kteří žili na Kubě ještě před Kolumbem, a myslím, že nic netušili o tom, jak o svou zemi přišli. Byli docela mírumilovní a po nějakých počátečních neshodách a šarvátkách v naší oblasti zavládl mír a všechno se uklidnilo.

Hlavou státu, kde jsem tehdy žil, byl velký Conti, pod nímž jsem měl tu čest sloužit za obléhání Arrasu. Tam jsem také utřil bodnou ránu do krku, druhé z mých vážných zranění, která mě spolu se strádáním a hrůzami, jež přináší válka, přesvědčila, že Mars je ten nejpitomější z bohů. Také jsem byl šťasten, že jsem se setkal i se svým dobrým přítelem a učitelem, slavným Gassendim. Jak jistě víš, býval odpůrcem nechvalně proslulého Descartese a snažil se oživit Epikura, jehož učení o fyzice i morálce dokázal tak skvěle přednášet. Nehledě na jeho vliv na Moliéra, Chapella a Dehenaulta, ti všichni byli mimochodem také mými přáteli. Přesvědčil je, aby přeložili Lucretia, toho božského římského..."

"K věci, prosím! Chci slyšet jen holou pravdu!" "Co se však týče pravdy, tak abych parafrázoval jiného Římana..."

"Cyrano!"

61

"Dobře. Takže rovnou k věci. Bylo to pozdě v noci. Tvrdě jsem spal vedle své překrásné Livy, když mě najednou něco vzbudilo. Chýši osvětlovala jediné záře noční oblohy pronikající dovnitř mezi dřevěnými žaluziemi otevřeného okna. Nade mnou se skláněla obrovská postava, černá hmota se strašnou kulatou hlavou jako vyhaslý Měsíc. Posadil jsem se, ale než jsem se mohl chopit kopí, které jsem měl vždy po ruce, postava promluvila."

"Jakou řečí?"

"Cože? V jediné řeči, kterou jsem tehdy dobře ovládal, v mém rodném jazyce, nejkrásnějším na Zemi. Ta bytost nehovořila právě tou nejčistší francouzštinou, ale rozuměl jsem všemu, co říkala."

„Savinien Cyrano II. de Bergerac," vyslovil neznámý mé plné jméno i titul.

„Jste ve výhodě, pane," řekl jsem. Ačkoli mi srdce prudce bušilo a cítil jsem silné nutkání močit, ovládal jsem se dokonale. V té chvíli však už jsem i v tom nevalném osvětlení viděl, že patně nemá v úmyslu zaútočit na mě. Nebyl zjevně ozbrojen, a měl-li nějakou zbraň, ukrýval ji pod svým širokým pláštěm. I když jsem byl poněkud vystrašen, postřehl jsem, že se Livy nevzbudila. Překvapilo mě to, neboť měla vždycky lehké spaní. Ale tehdy prostě spala dál a lehce, roztomile pochrupávala.

„Můžete mě oslovovat, jak je vám libo," odpověděl neznámý. „V této chvíli na mém jméně nezáleží. A pokud se divíte, proč vaše žena ještě není vzhůru, je to proto, že jsem si její spánek předem zajistil. Ale ne, takhle ne!" vykřikl, když jsem se na něj chystal zuřivě vrhnout. „Je v pořádku, ani v nejmenším jsem jí neublížil. Je jen omámena, ale ráno se probudí a nebude ji ani bolet hlava."

Tou dobou už jsem objevil, že i mně zřejmě podal nějakou drogu. Nohy mi nefungovaly, i když kupodivu nebrnely ani jsem v nich neměl ten známý olověný pocit. Prostě jen nepracovaly. Přirozeně jsem byl rozzloben, co všechno si ke mně ten cizinec dovolil, ale stejně jsem s tím nemohl nic dělat.

Neznámý si přitáhl stoličku a posadil se ke mně.

„Nejdřív mě vyslechněte a pak se sám rozhodnete, zda to stálo za to," začal. A pak mi vyprávěl ten nejpodivnější příběh. Jill, něco podobného jsi určitě ještě neslyšela. Tvrdil, že patří k těm bytostem, které nás vzkřísily. Sami se nazývají Etiky. Můj návštěvník se nezdržoval detaily, neřekl mi nic o jejich zázemí, o tom, odkud pocházejí, nic takového. Na to neměl dost času. Kdyby ho chytili - jeho vlastní lidé, chápeš? - dopadlo by to s ním opravdu zle.

Samozřejmě jsem měl na jazyku spoustu otázek, ale jen jsem otevřel pusu, upozornil mě, že mám být potichu a poslouchat. Slíbil, že mě ještě navštíví, možná dokonce vícekrát. Potom zodpoví moje otázky. Prozatím je důležité, abych pochopil toto: nebyl nám dán život, abychom žili věčně. Stali jsme se pouze předmětem vědeckého experimentu a jakmile bude tento pokus skončen, skončíme s ním. Zemřeme naposledy a navždy."

"A jaký druh pokusu to měl být?"

"No, patrně šlo o víc než pouhý pokus. Byl to současně i historický projekt. Jeho lidé měli v úmyslu nashromáždit

množství údajů z historie, antropologie a tak dál. Také je zajímavé, jaký druh společenství my lidé vytvoříme, když nás tak promíchají. Jak se lidé změní, když budou vystaveni určitým podmínkám?

Vysvětlil mi, že do vývoje většiny takto vzniklých skupin nebude nikdo z jeho lidí zasahovat. Ale některé budou různým způsobem ovlivňovány; tu jemně a nenápadně, jindy zase přímo. Celý projekt zabere dlouhou dobu, snad stovky let. Ale potom... Finit slavný projekt a také finit pro nás všechny. Obrátíme se v prach, a tentokrát napořád. Řekl jsem: Vážený pane, toto mi nepřipadá příliš etické. Proč nám odmítají něco, co sami mají; totiž věčný život?

A on na to: „Protože nejednájí skutečně eticky. Ačkoli mají sami o sobě nesmírně vysoké mínění, jsou krutí, tak jako vědci, kteří v zájmu pokroku trápí zvířata. A právě tak i oni mají své ospravedlnění, své racionální vysvětlení. Pochopte, onen vědec nepochybně koná něco užitečného a v jistém smyslu tedy jedná eticky. V tomto případě je to podobné. Výsledkem celého projektu bude nesmrtelnost několika z vás. Pouze několika.“

„Jakpak to?“ zeptal jsem se.

A pak mi vyprávěl o entitě, kterou církev Druhé šance nazývá ka. Víš o tom něco, Jill?”

„Jistě. Zúčastnila jsem se mnoha jejich přednášek.“

„Tak potom víš všechno o ka a také akh a těch dalších záležitostech. Můj návštěvník prohlásil, že učení Druhé šance v sobě má kus pravdy. Hlavně proto, že jeden z Etiků kdysi navštívil muže jménem La Viro a přiměl ho k založení církve.“

„Vždycky jsem si myslela, že je to jedna z těch neuvěřitelných báčerek, které si tihle vizionáři vybájili,“ poznamenala Jill. „Nevěřila jsem tomu o nic víc než blouznění pozemských proroků. Mojžíš, Ježíš, Zarathustra, Mohamed, Buddha, Smith, Eddyová, celá ta bláznivá banda mi nic neříkala.“

„Já na tom byl stejně,“ přikývl Cyrano. „Přestože jsem se před smrtí kál. Ale to jsem udělal hlavně kvůli své sestře a svému příteli Le Bretovi. Ostatně to nikomu neublíží, když člověk na smrtelné posteli změni vyznání. A popravdě řečeno, hrozně jsem se bál pekelného ohně. Přece jen...“

„Závisí to na výchově v dětství.“

„Přesně tak. Ale teď tady se mnou seděla bytost, která tvrdila, že duše skutečně existuje. A ke všemu já sám mám důkaz o tom, že existuje i život po smrti. Stejně si ale nemohu pomoci a přemítám, jestli si ze mě někdo neutahuje. Co když je tento muž někdo z mých sousedů, který si takřikajíc hraje na posla bohů? Uvěřím mu, a zítra se mi všichni vysmějí. Cože? De Bergerac, ten rozumářský ateista? Ten se dal nachytat na takovou báčorku? Jenomže... Kdo by to mohl být? Neznal jsem nikoho, kdo by měl důvod provést mi takový žertík a měl prostředky k jeho uskutečnění, to už vůbec ne! A co ta droga, která uspala Livy a mně ochromila nohy? Nikdy jsem o ničem takovém neslyšel. Také jsem neměl představu, kde by dotyčný vtipálek vzal tu kouli, která skrývala jeho hlavu. V chýši bylo právě tak dost světla, abych zjistil, že je černá a neprůhledná. A přece...“

Vtom, jako by vycítil mou nedůvěru, mi podal jakousi čočku. „Přidrže si to před okem,“ řekl. „Teď se podívejte na Livy.“

Udělal jsem to a užasle jsem zalapal po dechu. Přesně nad její hlavou se vznášela pestrobarevná koule. Jasně zářila, jako by vydávala své vlastní světlo. Otáčela se dokola, nadouvala a zvětšovala a chvílemi z ní vyrůstaly jakési výčnělky, jakási šestihránná chapadélka, která se vzápětí zasunovala zpátky do koule a na jiných místech vyrůstala jiná.

Tajemný tvor natáhl ruku a požádal mě, abych mu čočku upustil do dlaně. Nevyslovil to přímo, ale bylo jasné, že si nepřeje, abych se ho dotýkal. Pochopitelně jsem poslechl.

Schoval tu věcičku zase do pláště a řekl: „To, co jste právě viděl, je wathan. Vaše nesmrtelná část.“

Potom pokračoval: „Vybral jsem si několik lidí, aby mi pomohli v boji proti zlu, které zde páchají moji krajané. Vybíral jsem právě podle vašich wathanů. Chápejte, dokážeme ve wathanech číst právě tak snadno jako vy v dětské knížce. Ve wathanu se odráží charakter člověka. Možná bych neměl říkat, že se odráží, protože wathan je váš charakter. Teď však nemám čas na dlouhé vysvětlování. Jádro věci spočívá v tom, že jen zanedbatelná část lidstva dosáhne žádoucího konečného stadia wathanství, pokud na to nebude mít víc času.“

Pak mi zhruba, ve stručnosti nastínil to, co misionáři Druhé šance vykládají tak detailně. Že nenaplněný wathan zemřelého člověka navždy bloudí vesmírem a obsahuje všechno jeho lidství, avšak nevědomé. Jedině zcela vyvinutý wathan má vědomí. A do tohoto stadia dorostou pouze ti, kdo za svého života dosáhli etické dokonalosti. Nebo se jí velmi přiblížili.

„Cože?“ přeptal jsem se. „Tohle že má následovat po dosažení vrcholné etické dokonalosti? Putovat jako duch prostorem, odrážet se od stěn vesmíru jako kosmický míček, tam a zpátky, a přitom si tento strašlivý stav plně uvědomovat? Nebýt schopen komunikace s nikým kromě sebe sama? To je ten váš žádoucí stav?“

„Nesmíte mě přerušovat,“ prohlásil cizinec. „Ale povím vám toto. Bytost, která dosáhla dokonalého wathanství, či plného rozvoje akhu, přechází jinam. Nezůstává v tomto světě. Jde jinam!“

„A kde je to vaše jinde?“

„Odejít jinam znamená připojit se k Nadwathanu. Splynout s Jedinou Realitou. Nebo Bohem, chcete-li Realitu nazvat tímto způsobem. Stát se jednou z Božích buněk a pocítit věčnou a nekonečnou extázi Božího bytí.“

V té chvíli jsem už byl napůl přesvědčen, že mám co do činění s šíleným panteistou. Řekl jsem: „A toto splnutí znamená ztrátu vlastní individuality?“

„Ano,“ odpověděl. „Ale v tom okamžiku se stanete Nadwathanem, Bohem. Vyměnit svou individualitu, své sebeuvědomění za vědomí Nejvyšší Bytosti, to přece není důvod k lítosti, to není ztráta, ale naopak, nejvyšší možný zisk.“

„Je to strašné!“ vykřikl jsem. „Jakou obudnou hru to Bůh hraje s těmi, které stvořil? Čím se pak život po smrti či nesmrtelnost liší od smrti?“

Ne! To nedává smysl! Logicky vzato, k čemu by byl stvořen nejprve wathan či duše? Jaký smysl by mělo tvořit je, když většina z nich má být stejně ztracena, jako se líhnou mouchy, jen proto, aby byly snědny nebo je někdo rozmázl

plácačkou? A ty wathany, které nějakým způsobem přežijí? Ty, které téměř dosáhly dokonalosti, svatosti, dá-li se to tak vyjádřit? Ty nakonec budou ošizeny. Podle mě ztratit své vědomí, svou individualitu, své lidství znamená být podveden.

Ne, kdybych měl být nesmrtelný, chci zůstat sám sebou, Savinienem Cyranem de Bergerac! Nestojím o tu vaši falešnou nesmrtelnost, netoužím se stát nemyslicí, pitomou buňkou Božího těla! Bezejmennou a nevědomou!"
„Zbytečně mnoho mluvíte, stejně jako většina příslušníků vaší rasy," prohlásil. „Avšak..." Zaváhal a pak řekl: „Existuje ještě třetí možnost, taková, jaká by se vám patrně zamlouvala. Nechtěl jsem o tom mluvit... Ne, teď ne. Nemám už - čas ani na to teď není vhodná doba. Snad příště. Teď už budu muset brzy odejít.

Nejprve musíme vyřešit otázku vaší ochoty ke spolupráci. Jste na mé straně?"

Jak vám mohu slíbit svou podporu, když nevím, koho vlastně podporuju? Z toho mála, co o vás vím, byste mohl být třeba Satan sám!"

Dutě se zasmál. „Vy jste přece vždycky popíral Boha i Dávla! Nejsem žádný Dábel ani nic podobného. Jsem na vaší straně, na straně bláhového, trpícího lidstva. Nemohu vám to dokázat, aspoň ne teď. Ale zamyslete se nad tímhle. Přišli za vámi moji kolegové? Udělali vůbec něco kromě toho, že vás vzkřísili z mrtvých z důvodů, které vám neráčili sdělit? A já jsem si právě vás vybral ze všech těch miliard, abyste se stal mým pomocníkem v této skryté bitvě. Vás a jedenáct dalších. Proč jsem vás tak vyznamenal? To už jsem povídal. Víím, že patříte k těm nemnoha, kdo jsou s to podpořit mě. Protože váš wathan mi říká, že budete na mé straně."

„Je to tedy předem určeno?" zeptal jsem se. „Já v předurčení nevěřím."

„Ne. Nic takového neexistuje. Pouze ve smyslu, jemuž byste nerozuměl nebo který byste patrně nedokázal přijmout. Všechno, co vám nyní mohu říct, je to, že jsem s vámi. Musíte mi důvěřovat."

„Ale co my můžeme vykonat, my ubozí, politováníhodní lidé tvorové?" vykřikl jsem. „Jsme postaveni proti jakýmsi nadřazeným bytostem vládnoucím nadlidskými silami!"

Odpověděl, že těch dvanáct, které si vybral, nemůže samozřejmě dělat nic bez spojení ve vyšším postavení. A tím spojnecem měl být právě on. My, nás dvanáct, se musíme spojit a putovat k severnímu pólu, k věži uprostřed moře. Ovšem musíme se tam dostat vlastními silami. Nemůže nás tam dopravit sám. Ale v té chvíli mi nedokázal vysvětlit, proč to nejde.

„Musím postupovat pomalu a obezřetně," prohlásil. „A vy mi slibte, že o tomto rozhovoru nikomu nic neprozradíte. Nikomu kromě těch vybraných dvanácti. Kdybyste se totiž prozradil, mohl by vás objevit agent. To by znamenalo, že byste byl zbaven vzpomínek na toto setkání a já bych byl tím pádem vystaven ještě většímu nebezpečí."

„A jak poznám ty ostatní?" zeptal jsem se. „Jak se s nimi spojím - nebo oni se mnou? Kde teď jsou?"

Když jsem kladl tyto otázky, cítil jsem bázeň a současně jsem si připadal povzneseně. Jeden z těch, kdo nás vzkřísili a stvořili tento svět, mě žádá o pomoc! Mě, Saviniena Cyrana de Bergerac, pouhého člověka, byť v mnoha směrech značně nadaného. Vybral si mě z několika miliard!

Znal mě dobře, věděl, že takovéto výzvě neodolám. Kdybych býval mohl vstát, zkřížili bychom své meče - kdyby se zde nějaké meče našly - a svou oddanost bych pak stvrdil připitkem - kdyby bylo po ruce víno.

„Uděláte tedy, oč vás žádám?" zeptal se.

„Ovšem. Máte mé slovo, a já své slovo nikdy neporuším!"

Jill, nebudu ti vyprávět všechny podrobnosti z toho, co mi ještě sdělil. Snad ještě... Měl jsem říct Samu Clemensovi, aby hledal muže jménem Richard Francis Burton. Patřil k těm vyvoleným. Měli jsme rok čekat ve Virolandu, až se všichni sejdeme. Pokud by se někteří nedostavili, máme pak pokračovat dál. A také slíbil, že o něm - o Cizinci - v nejbližší době uslyšíme.

Dal mi instrukce ohledně toho, jak najdu Clemense, který se v té době nacházel asi deset tisíc mil odtud dolů po Řece. Clemens měl stavět obrovskou loď z kovu, který pocházel z meteoritu. Věděl jsem, kdo je Clemens, přestože jsem zemřel sto let předtím, než se narodil. Koneckonců jeho pozemská manželka spala v mé posteli. Když jsem to řekl Cizinci, uchechtl se a pravil: „Já vím."

„Ale nebude to pro mě příliš trapné?" ozval jsem se. „A zvlášť pro Livy. Cožpak mě velký Clemens za takových okolností přijme na palubu své lodi?"

„Co je pro vás důležitější?" prohlásil poněkud netrpělivě. „Žena, nebo spása světa?"

„Přijde na to, co cítím k té ženě," odvětil jsem. „Z objektivního i lidského hlediska není o čem diskutovat. Jsem sice člověk, avšak nikoli objektivní."

„Tak se tedy vydejte na cestu a uvidíte, jak to dopadne. Možná že ta žena dá přednost vám!"

„Když Cyrano hoří láskou, nedokáže na povel vychladnout," poznamenal jsem.

A on vstal a řekl: „Ještě se uvidíme." A byl ten tam. Přitáhl jsem se rukama ke dveřím, neúčinně nohy jsem vlekl za sebou. Strčil jsem do dveří a otevřel je. Nebylo po něm ani stopy. Následujícího jitra jsem oznámil Livy, že už mám tohoto místa dost a že mám chuť trochu cestovat a prohlédnout si tenhle nový svět. Ona opáčila, že ji už cestování nebaví, ale jestli odtud odejdu, půjde se mnou. A tak jsme se vydali na cestu. Zbytek už znáš."

Jill se nemohla zbavit pocitu, že tohle všechno se neděje doopravdy. Bylo to tak nereálné! Věřila všemu, co jí Cyrano vyprávěl, ale stejně si připadala jako herec na jevišti, jehož kulisy skrývají něco děsivého. Jako herec, který nedostal scénář.

"Ne, zbytek neznám. Jak to dopadlo s tebou a Clemensem? Věděl snad něco, co ty ne? A co ti ostatní, které si ten Etik vybral, ukázali se?"

"Clemense Etik navštívil dvakrát. Clemens ho nazývá "X" nebo také Tajemný cizinec."

"Kdysi napsal knihu, která se jmenovala Tajemný cizinec. Velice smutný, trpký příběh, naprosto bezútěšný. Tím cizincem byl Lucifer."

"O tom mi vyprávěl. Avšak nevěděl o mnoho víc než já. Až na to, že tento "X" nějakým způsobem odklonil dráhu meteoritu tak, aby dopadl poblíž místa, kde se Clemens právě nacházel, tak, aby ho snadno našel."

"Dokážeš si představit, kolik energie na to musel vydat?"

"Ano, vysvětlili mi to. Ostatně Sam také porušil slovo dané Cizinci. Vyprávěl o něm Joeovi Millerovi a Lotharu von Richthofenovi. Prý si nemohli pomoci. A objevili se ještě dva další vyvolení. Rudovlasý obr, divoch jménem John Johnston. A... Firebrass."

Téměř upustila cigaretu. "Firebrass! Ale on...!"

Cyrano přikývl. "Přesně tak. Zdálo by se, že je jedním z těch agentů, o nichž se Etik zmínil, ale nic podrobnějšího nám nevysvětlil. Nikdy víc už jsem se s Cizincem nesetkal, takže jsem nikdy nedostal odpovědi na své otázky. Ale myslím si, i když si tím nemohu být jist, že by se patrně podivil, kdyby se dověděl, že se Firebrass prohlašuje za jednoho ze dvanácti. Firebrass tak pravděpodobně chtěl proniknout mezi nás. Ovšem nic z toho nevysvětluje Thorna a Obrenovovou."

"Doplnili Firebrass nebo Johnston vaše dosavadní vědomosti?"

"O našem Etikovi? Ne. Johnstona navštívil pouze jednou. Firebrass ve skutečnosti nepatřil k vyvoleným. Pochybuji, že o něm Etik vůbec věděl. Jak by mohl? To by se musel sám, v převleku, přidat k nám. Což se pochopitelně také mohlo stát. Ale pokud věděl, že je Firebrass agent, nepovažoval za nutné svěřit se nám s tím."

Nejvíce ze všeho, mimo jiné záležitosti, mě trápí otázka, proč se Etik už dávno neobjevil."

Jill se posadila rovně. "Mohl by Rybář být agentem?"

Cyrano se zastavil, zvedl obočí, pokrčil rameny a zvedl rozevřené dlaně. "Jestli se nevrátí, nikdy se to nedozvíme."

"Něčí plány a záměry, plány, které je kříží, a další záměry, které jdou proti nim... Kruhy uvnitř kruhů uvnitř dalších kruhů," řekla Jill zamyšleně. "Má já spouští mezi námi a nimi sedm závojů iluzí."

"Cože? Aha, ty narážíš na hinduistické pojetí iluze."

"Neřekla bych, že by Rybář byl agent. Kdyby tomu tak bylo, jistě by se mi nezmínil o svém podezření, že se tady děje něco temného a tajemného."

Kdosi zaklepal na dveře. Oba se lekli.

"Kapitáne! Tady Greeson, vedoucí třetí pátrací skupiny. Prohledali jsme všechny prostory této sekce kromě mapového sálu. Můžeme ale přijít později."

Jill vstala a zavolala: "Pojďte dovnitř!" Cyranovi pak řekla: "Promluvíme si později. Je tu tolik záhad a já mám tolik otázek!"

"Pochybuji, že bych na ně znal odpovědi."

62

Uběhla tři čtyřicetihodinová období. Mrtví byli pohřbeni do moře, jejich těla, zabalená ve vrstvách látky a připomínající egyptské mumie, byla posunována k otvoru a shazována dolů. Jill stála v mlze osvětlené obloukovou lampou a pozorovala, jak těla jedno po druhém kloužou pod obloukem při patě stěny, a v duchu propočítávala délku jejich pádu. To, že se raději oddávala tomuto mentálnímu cvičení, nebylo způsobeno její necitelností. Byl to prostě zvyk, jímž se bránila hrůze ze smrti.

Smrt byla nyní už doopravdy. Naděje na nové vzkříšení v tomto světě už pominula. A tady, na tomto chladném místě temných, vířících oblaků a studeného, vlhkého větru, se smrt zdála trvale přítomná a neustále hrozící. Stačilo, aby člověk poodešel pár kroků do mlhy, a ocitl se úplně mimo svět živoucích bytostí a jejich činností, nikdo ho neviděl, nikdo neslyšel. Jill nedohlédla ani na vlastní nohy kráčející po kovovém povrchu.

Kdyby došla až k otvoru a vystrčila z něj hlavu, ani by neuslyšela, jak studené, mrtvé moře doráží na věž. Bylo to příliš daleko. Všechno se zdálo strašně daleko, i to, co bylo na dosah několika kroků.

Toto místo si právem zasloužilo název pustina. Těšila se na chvíli, kdy ho opustí.

Rybář se dosud nevrátil. Už příliš nevěřila, že se ještě objeví. Tak dlouho by za žádných okolností dobrovolně ve věži nezůstal. Buďto byl mrtev, nebo těžce zraněn, nebo uvězněn. Ti, kdo zůstali venku, pro něj nemohli nic udělat. Ted' už se jí zdálo, že sedmidenní lhůta je zbytečně dlouhá. Proto oznámila posádce, že vzducholod' odletí po pěti dnech.

Všichni novinku přivítali s úlevou. Každý měl, právě tak jako ona sama, nervy napjaté do krajnosti. Byl to tak zlé, že raději čtyřhodinové hlídky u kupole zkrátila na dvouhodinové.

Někteří z mužů na stráž trpěli halucinacemi, viděli v mlze přízraky, slyšeli hlasy přicházející z chodby. Jeden z nich dokonce vystřelil na jakousi obrovskou postavu, která se na něj řítila z mlhy.

První prohlídka lodi nepřinesla žádné výsledky. Nenašly se žádné bomby ani přijímače s rozbuškou. Jill měla obavy, že pátrací skupiny napoprvé neprohlédly doslova každý centimetr, a tak nařídila ještě další pátrání. Kromě toho stejně potřebovala své lidi něčím zaměstnat. Druhá prohlídka měla být zaměřena také na vnější povrch vzducholodi. Muži vylezli až nahoru a plazili se úzkými průchody, svítili si přitom silnými lampami. Další skupiny prověřovaly vnější části zádi, osvětluje ji kousek po kousku.

Nenašli však žádné bomby.

Jill přesto necítila úlevu. Jestliže Thorn od začátku plánoval, že někde ukryje výbušniny, mohl je umístit dovnitř plynových oddílů. Tím by ovšem zmařil veškeré pátrání, neboť dovnitř do komor se nemohli dostat, aniž by vypustili vodík, v této situaci nenahraditelný. Byla pravda, že by k tomu potřeboval vysílač odpalovacího zařízení, ale ten mohl být poměrně malý a nebylo by tak těžké zamaskovat ho za jiné zařízení.

Tento nápad se stal impulzem ke třetí prohlídce, při níž byly podrobně zkoumány všechny malé mechanické nebo

elektrické přístroje na palubě, aby bylo naprosto jisté, že jsou skutečně tím, čím se zdají být. Ukázalo se, že všechna taková zařízení slouží přesně tomu účelu, pro který byla určena, ale představa, že by se někde mohl nacházet skrytý vysílač, vyvolala na lodi všeobecnou nervozitu.

Ted, když ho drželi na marodce, se Thorn pochopitelně tak jako tak nemohl ke svému přístroji dostat. Na dveře jeho pokoje přidělali zámek a kromě toho přede dveřmi stáli neustále na stráž dva muži, další dva pak uvnitř.

Jill mluvila se Cyranoem o dalším problému.

"Sam bude pěkně zuřit, až uslyší, že tady nebude nic platný, i kdyby se sem nakonec nějak dostal. Neexistuje způsob, jak vyšplhat z moře na vrcholek věže. A pokud by se mu podařilo i nemožné, stejně nedokáže vstoupit dovnitř.

Možná někdo z jeho posádky bude schopen vejít do kupole, ale stejně, kdo zaručí, že se mu nestane totéž, co Rybáři?"

"Ať už to bylo cokoli," dopověděl Cyrano zachmuřeně. Měl Japonce skoro tak rád jako Firebrasse.

"Pověděl ti Firebrass o tom laseru, který má Sam schovaný na Marku Twainovi!"

Cyrano ožil. "Aha! Jsem já to ale hlupák! Laser! Ano, Firebrass mi o něm řekl, pochopitelně. Copak by to mohl prozradit tobě, a mně ne? Ať políbím svinu pod ocas, jestli by mi to zatajil!"

"No, je dost dobře možné, že tenhle kov odolá i laserovému paprsku. Ale to zjistíme, až to vyzkoušíme, ne?"

Francouz rychle znovu propadl beznaději.

"Jenomže jak to chceš zařídit s palivem? Nemůžeme prostě doletět ke Clemensově lodi, vzít si laser a vrátit se s ním sem a pak se zase vrátit do Parolanda nebo k lodi. Na to nám chybí štáva!"

"Mohli bychom vzít laser od Sama, doletět do Parolanda a vyrobit si další pohonné hmoty a pak teprve znovu vyrazit sem."

"To by zabralo spoustu času. Ale nic lepšího stejně nemůžeme dělat. Ovšem co když nám ten tvrdohlavý Clemens nedovolí použít jeho laser?"

"Nechápu, jak by to mohl odmítnout," řekla Jill pomalu. "Je to jediná možnost, jak se dostat do věže."

"Jistě, pravda. Jenomže na Sama Clemense nemůžeš jít s logikou. Je to člověk, což znamená, že zdaleka ne vždy jedná logicky. No však uvidíme."

Jill ten nápad tak nadchl, že rozhodla nečekat už déle na Rybáře. Pokud je zraněn nebo ho drží v zajetí nějaké mechanické zařízení nebo i živé bytosti, stejně se neosvo-bodí bez pomoci laseru.

Nejprve však museli vyslechnout Thorna. Jill předala službu Coppenamovi a zašla na marodku. Cyrana vzala s sebou.

Thorn seděl v posteli. Pravou nohu měl v okovu připoutaném řetězem upevněným ke kostře postele.

Když vstoupili, nepromluvil, a Jill také chvíli mlčela, jen si ho pozorně prohlížela: stisknuté silné čelisti, bradu vysunutou dopředu, přivřené modré oči. Vypadal umíněně jako sám Lucifer.

"Nechtěl byste nám říct, o co tu jde?" řekla.

Thorn neodpověděl.

Pochopitelně si zajistila, aby se o ztroskotání helikoptéry nedověděl dřív, než mu o ní sama řekne.

"Víme, že jste to byl vy, kdo odpálil bombu. Zabil jste Firebrasse a Obrenovovou a všechny ostatní v helikoptéře."

Otevřel oči doširoka, ale výraz jeho tváře se nezměnil. Nebo mu opravdu v koutcích rtů pohrával slabý úsměv?

"Provinil jste se promyšlenou vraždou. Mohla bych vás dát zastřelit a možná ten rozkaz ještě vydám. Pokud mi všechno neřeknete."

Čekala. Thorn na ni nevzrušeně upíral zrak.

"Víme o těch malých černých kuličkách uložených na předním mozku Firebrasse a Obrenovové."

To ho přece jen popíchlo, udeřilo na nějakou skrytou citlivou strunu. Zbledl a ušklíbl se.

"Máte také v hlavě kuličku?"

Něco zabručel, pak řekl: "Vždyť mě zrentgenovali. Myslíte, že by mě Firebrass vzal s sebou, kdyby na tom snímku něco našel?"

"To nevím," odpověděla Jill. "Obrenovovou vzal. Proč vlastně ji přijal jako dobrovolnici, a vás odmítl?"

Thorn jen potřásl hlavou.

"Podívejte se. Dám příkaz Gravesovi a on vám odstraní část čelní kosti a podívá se na váš mozek."

"To by byla ztráta času," řekl Thorn. "Já v sobě žádnou takovou věc nemám."

"Myslím, že lžete. K čemu slouží ta kulička?"

Ticho.

"Vy to víte, co?"

Cyrano poprvé promluvil: "Kam jste se chystal s tím ukradeným vrtulníkem?"

Thorn se kousl do rtu. "Předpokládám, že jste se do věže nedostali."

Jill zaváhala. Má mu říct o Rybáři? Neposkytne mu tím nějakou výhodu? Neměla představu, jak by mu to mohlo pomoci, jenže totiž byla v tom, že v téhle záhadné skládance neznala umístění jednotlivých dílů.

Nakonec řekla: "Jeden muž se dostal dovnitř."

Thorn se otřásl a zbledl ještě víc. "Jeden? Kdo to byl?"

"Povím vám to, až mi vy prozradíte, co se to tu vlastně děje."

Thornova mohutná hrud' se zvedla, pomalu vydechl. "Neřeknu vám vůbec nic, dokud se nedostaneme na Marka Twaina. Tam si promluvíme s Samem Clemensem. Do té doby už ani slovo. Můžete mi otevřít lebku, chcete-li. Ale to by bylo kruté a mohlo by mě to zabít, a navíc je to úplně zbytečné."

Jill kývla na Cyrana, aby s ní šel do vedlejší místnosti. Když si byli jisti, že je Thorn nemůže vidět ani slyšet, zeptala se: "Mají na Marku Twainovi rentgen?"

Cyrano pokrčil rameny: "Nevzpomínám si. Ale zjistíme to, jakmile navážeme rádiové spojení s lodí."

Vrátili se k Thornově posteli. Asi minutu na ně zíral. Očividně bojoval sám se sebou. Nakonec se přece zeptal, i když

bylo znát, že je mu to hrozně nepříjemné: "Vrátil se ten člověk zpátky?"

"Co to pro vás znamená?"

Thorn se nejdřív zatvářil, jako by se chystal něco říct, pak se ale jen usmál.

"Výborně," řekla Jill. "Letíme k lodi. Promluvíme si, až tam dorazíme. Leda byste mezitím změnil názor."

Kontrola zařízení zabrala hodinu. Lana byla odvázána a vtažena zpátky do lodi. Hlídky a muži, kteří měli na starosti lana, se vrátili na palubu. Cyrano v křesle pilota zvedl Parsevala nad věž. Vrtule se natočily vzhůru, aby lodi poskytl dodatečný vztlak. Současně byla uvolněna část vodní zátěže, aby se kompenzoval úbytek vodíku. Vlivem stoupavého proudu kolem věže se loď vznesla o něco výš, než bylo žádoucí. Cyrano začal opatrně klesat a mířil k otvoru, jímž před několika dny vstoupili do prostoru polárního moře.

Jill stála u čelního skla a upírala zrak do mlhy. "Na shledanou, Rybáři," mumlala. "Vrátíme se."

Vítr hnál plavidlo skrz otvor. Pak loď vyplivl, vylétla z díry jako zkažený kus masa z obří huby, jak se vyjádřil Cyrano.

Nebo, dodal, jako dítě, které už se dychtí narodit, z dělohy matky, která už se nemůže dočkat, až se svého devítiměsíčního břemene zbaví. Francouz své metafory a přirovnání občas poněkud přeháněl.

Když spatřili čistý vzduch, jasné slunce a zelený porost pod sebou, bylo jim všem do zpěvu. Cyrano se vesele zubil:

"Nebýt ve službě, dal bych se do tance! Nedá se říci, že bych na návrat na to bezútesné místo pomýšlel s potěšením."

Aukuso začal vysílat identifikační znaky lodi, jakmile nabrali dostatečnou výšku. Neuplynula ani hodina, a už oznámil, že navázal spojení s Markem Twainem.

Jill začala Clemensovi referovat o událostech u věže, jenomže on ji přerušil vzteklým líčením Greystockovy zrady a útoku na loď. Pochopitelně ji to vyvedlo z míry, ale brzy při jeho příliš dlouhém a zbytečně podrobném vyprávění ztratila trpělivost. Jeho loď byla zle poškozena; její hlášení však bylo závažnější.

Konečně dospěl ke konci.

"Prozatím jsem si vylil většinu žluči... Tak povídejte, co mi vy chcete sdělit? Kde je Firebrass?"

"Nedal jste mi příležitost říct ani dvě slova," řekla. Pak mu podrobně popsala všechny události od chvíle, kdy vzducholod' proletěla otvorem ve skále.

Ted' byla řada na něm, aby údivem lupal po dechu. Nechal ji vyprávět a nepřerušoval ji až na pár zuřivých kleteb, které mu tu a tam unikly.

"Takže Firebrass je mrtev a vy tvrdíte, že byl jedním z Nich? Ale třeba to není pravda, Jill. Nenapadlo vás, že by některým z nás tu černou kuličku implantovali za účelem nějakého vědeckého zkoumání? Snad ji dali jednomu z tisíce, snad z deseti tisíc. Nemám ale ponětí, k čemu by jim mohla sloužit. Že by přenášela mozkové vlny, které by si Oni zaznamenávali v rámci vědeckého experimentu? Nebo pomocí toho zařízení sledovali určité vybrané jedince?"

"To mě opravdu nenapadlo," odpověděla. "Ráda bych připustila, že můžete mít pravdu, protože mě hrozně deptá vědomí, že by Firebrass patřil k Nim."

"I mě. Ovšem pro nás je momentálně nejzávažnější zjištění, že pozemní výprava k věži není k ničemu. Postavil jsem dvě lodi, a co z toho? Nic. I když, vlastně ne tak docela. Život na lodi má vážně něco do sebe. Poskytuje luxus, který je jinak v tomto světě nedostupný - jediné na palubě Rexe - a je to nejrychlejší způsob cestování, ačkoli teď už před sebou v podstatě nemám žádný určitý cíl. Ale na krále Jana jsem nezapomněl. Rozhodně ho dohoním a vrátím mu všechno, co mi provedl."

"V jedné věci se, Same, mylíte," opravila ho. "Myslím, že se do věže dá proniknout. Všechno, co k tomu potřebuju, je váš laser."

Chvilí slyšela zvuky, které připomínaly dušení, pak ze sebe Clemens vypravil: "Chcete říct, že... že Firebrass vám to vyžvanil? Ten nevděčník, ten zbrklý, bezzásadový... grrr! Stokrát jsem mu povídal, že o tom nesmí říct ani slovo! Vždyť věděl, jak je důležité držet takovou věc v tajnosti! A teď to ví každý v kormidelně. Slyšeli každé slovo, které jste vyslovila. Ted' je budu muset všechny zavázat přísahou, zakázat jim o tom mluvit a jaká je asi tak šance, že všichni udrží jazyk za zuby? Kdyby tu Firebrass byl, jednou rukou bych ho uškrtl a druhou mu strčil svůj doutník do zadku!" Sam pokračoval dál a dál: "Kromě toho jste měla radši počkat, až budete na mé lodi, a neříkat takové věci do rádia. Janovi radisté se nás snaží už celá léta odposlouchávat. Možná už odhalili naše šifry a teď chytají všechno, co si tady vykládáme, a mají z toho prasečí radost!"

"Omlouvám se," řekla Jill. "Ale musela jsem se o tom zmínit. Potřebujeme to zařídit tak, abychom mohli laser vyzvednout bez přistání." Pak ještě dodala: "Bez toho laseru se neobejdeme. Je to naše jediná naděje, jediný způsob, jak se do věže dostat. Jinak přijdou nazmar roky úsilí a smrt několika lidí."

"Jenomže já ho potřebuju na to, abych mohl překrojit krále Jana a jeho loď. To je hotová věc, stoprocentně zaručené vítězství."

Jill se snažila, aby jí do hlasu nepronikl hněv. "Uvažujte, Same. Co je důležitější: pomstít se králi Janovi, nebo rozluštit záhadu tohoto světa, zjistit, proč tu jsme a kdo je za to zodpovědný? A navíc nikde není psáno, že nemůžete mít obojí. My váš laser použijeme a pak ho vrátíme."

"Obojí? Jděte se bodnout! Jak mám předem vědět, že se vrátíte? Příště vás můžou chytit domácí! Co když tam sedí uvnitř a chtějí se jako myšky kocourovi za zdí, samolibí, namyšlení, že se k nim nemůžete dostat. Ale až se k nim začnete prořezávat laserem, myslíte si, že zůstanou sedět s rukama v klíně a nechají vás skotačit?"

Hezky po vás chňapnou, tak, jako chytili Rybáře. A co pak? Kromě toho nevíte, jestli ten kov, ze kterého je věž vyrobena, nebude odolávat i laserovému paprsku!"

"Máte pravdu. Ale zkusit to musíme. Je to jediný způsob, iak se dovědět víc."

"Jistě, jistě! Máte na své straně logiku a právo -jako by logika a právo kdy v nějakém sporu zvítězily! Ale já jsem rozumný člověk. Můžete ten laser mít."

Ale, a je to pořádně velké ale, jak pravila španělská královna Danu Sicklesovi, nejdřív mi musíte přivést prohnílého

Jana!"

"Nechápu, co tím míníte."

"Co tím míním? Chci, abyste přepadli Rexe. Pošlete tam v noci skupinu chlapů ve vrtulníku a krále Jana unesete. Radši bych ho dostat živého, ale pokud by vám činilo obtíže dopravit mi ho sem živého a kopajícího kolem sebe, nevadí, můžete ho zabít."

"To je hloupý a zlomyslný nápad!" vykřikla Jill. "Vždyť můžeme přijít o vrtulník i o muže v něm, a to všechno kvůli zbytečné pomstě, kvůli podniku, který vám diktuje vlastní ješitnost! A pokud už nemluvíme o ztrátách na životech, rozhodně si nemůžeme dovolit ztratit vrtulník. Je poslední, jediný, který nám zbyl."

Sam chvíli těžce dýchal, ale s odpovědí vyčkal, dokud se trochu neuklidní. Pak promluvil zcela vyrovnaně, ledovým tónem.

"To vy se teď chováte hloupě. Když se zbavím Jana, nebudu už mít důvod postavit se mu se svou lodí. Uvažujte, kolik lidských životů bude ušetřeno. Pro mě za mě se může jeho zástupce, ať je to kdokoli, ujmout velení a já mu jenom popřeju štěstí. Jde mi jen o to, aby Jan neunikl trestu za všechny zločiny, které spáchal, a také aby se nemohl těšit z té krásné lodi, kterou jsem si vysnil, promyslel a nakreslil, při jejíž stavbě jsem se nadřel a zapotil, pro kterou jsem toho tolik vytrpěl. A nezapomínejte, že se pokusil potopit i tuto loď!"

Chci, aby ten mizerný, zpackaný pokus o lidskou bytost stál tady přede mnou, abych mu mohl do očí říct všechno, co si o něm myslím. To je vše. Slibuju, že ho nezabiju ani s ním nebudu špatně zacházet, jestli vás to příliš znepokojuje. Hrom do toho, ale proč by mělo?

A až ho pěkně seřvu, což bude ten největší sprdunk, jaký kdo slyšel od úsvitu lidstva - prorok Jeremiáš proti tomu bude vypadat jako zamlklý hošík - pak ho vyložím na břeh a odfrčím pryč. Tak bych ho mohl vysadit mezi kanibaly nebo prodat grálovým otrokářům.

To vám slibuju, Jill."

"A jestli ho budou muset zabít?"

"Snad to zklamání nějak přežiju."

"Jenomže já přece nemohu přikázat svým lidem, aby se vydali na tak nebezpečnou výpravu!"

"To bych od vás ani nežádal. Stačí se zeptat, kdo se přidá dobrovolně. Jestli jich nebude dost, je to zlé. Pak můj laser nedostanete. Já si ovšem nemyslím, že by vám chyběli hrdinové. Jestli je na světě něco, v čem se vyznám, je to lidská povaha."

Cyrano náhle vykřikl: "Smím-li se přihlásit, budu poctěn!"

"To jsi ty, Cyrano? Hm, přiznávám, žeš nikdy nepatřil k mým nejbližším přátelům. Ale jestli se přidáš, tak hodně štěstí. A myslím to vážně."

Jill Cyranoovo prohlášení tak vyvedlo z míry, že chvíli nebyla s to promluvit. Tak tohle je prosím muž, který řekl, že považuje Marta, boha války, za nejpitomějšího z bohů.

Pak se jí podařilo vypravit ze sebe: "Proč tohle děláš, Cyrano?"

"Proč? Aha, tys zapomněla, že jsem byl také na palubě Nikoli k pronajmutí, když se jí zmocnil Jan se svými piráty. Málem mě zabili. Rád bych se pomstil. Rád bych viděl výraz na jeho tváři, až pochopí, že kolem něj sklapla past, že se chytil, on, který vždycky strojí pasti na druhé! Rád bych viděl, jak se bude tvářit, až zjistí, že jeho, únosce, pro změnu unesli jiní!"

Tohle není žádná velká, neosobní válka, kterou podnikli nenasytní hlupáci zběsile toužící po moci, jimž ani v nejmenším nesejde na tom, kolik tisíc lidí bude zabito, zmrzačeno, kolik jich zešílí, zmrzne, zemře hladu nebo na nějakou odpornou nemoc, kolik přitom zahyne žen a dětí, kolik žen bude znásilněno nebo přijde o manžely a syny.

Ne, tohle je čistě osobní. Muže, proti němuž povedu svou malou, spravedlivou válku, dobře znám. Právě tak ho zná Clemens, který se jinak hrozí násilí a válek."

Jill se s ním nehádala. V tom okamžiku jí připadal jako malé dítě. Jako malý idiot. Pořád si chtěl hrát na válku, přestože spatřil zblízka její ubohost a její hrůzy.

Nezbývalo jí než splnit Samovy požadavky. Nemusela by ho poslechnout; neměl možnost přinutit ji k poslušnosti.

Ale pokud chtěla laser, a to skutečně chtěla, musela provést to přepadení.

Ještě tajně doufala, že se nenajde dost dobrovolníků, ale tato naděje se okamžitě rozplynula, jakmile záležitost oznámila posádce. Přihlásilo se tolik mužů, že by plně obsadili tři vrtulníky, pokud by je měli k dispozici.

Přemítala, jestli je neúspěch u věže tolik zklamal, že teď zatoužili po násilných činech a po boji s nepřítelem, kterého mohou vidět a který se bude bránit. Ale ve skutečnosti tomu nevěřila.

Clemens měl pravdu. Opravdu znal lidskou povahu. Nebo spíš mužskou povahu. Ne, zase už není spravedlivá. Povahu některých mužů.

Následovala asi hodinová diskuse. Cyrano prohlásil, že dokáže z paměti nakreslit plán Rexe. Clemens se nakonec rozloučil, ale předtím se ještě ujistil, že bude informován o výsledku přepadení, jakmile se vrtulník vrátí.

"Jestli se vrátí," řekla Jill.

Zdálo se, že torpéda jsou zaměřena naprosto přesně, ale Sam vydal rozkaz prudce loď obrátit a vyrazit nejvyšší rychlostí. O minutu později pozorovatel na zádi hlásil, že torpéda loď těsně minula. Vzducholod' se rýsovala před nimi a rychle se blížila. Zdálo se, že hrozí přímá srážka s kormidelnou. Sam zařval, ať vypálí další salvu. Než však mohl být rozkaz vykonán, vzducholod' explodovala.

Výbuch čtyř bomb současně mel správně rozbít všechna okna na lodi a lodní trup se měl zborstit. Ve skutečnosti se pouze roztrhla většina oken, některá byla explozí vržena dovnitř místností a odhodila lidi, kteří se tam právě nacházeli. Celá loď, ačkoli byla tak obrovská a těžká, se otřásla a zakymácela. Samem výbuch mrštil na palubu spolu se všemi ostatními s výjimkou kormidelníka, který byl v křesle připoután pásy. Byrona udeřilo čelní sklo do tváře tak prudce, že upadl do bezvědomí.

Sam se postavil na nohy. Na můstku vířil kouř, oslepo-val ho a dráždil ke kašli. Obklopoval ho štiplavý zápach. Nic neslyšel, exploze ho na chvíli úplně ohlušila. Tápal v kouři a dýmu podél řídicího panelu. Jelikož na něm znal každé tlačítko, každý číselník a ukazatel, každou páčku a ručičku, zjistil, že loď stále drží kurz - pokud ovšem ještě funguje řízení. Pak uvolnil pásy a Detweillerovo bezvládné, zakrvácené tělo položil na podlahu. Když se usadil do křesla, v místnosti se už trochu vyjasnilo, takže začínal vidět. Vzducholoď, tedy to, co z ní zbylo, se zřítila do vody. Její hořící kusy výbuch rozmetl do prostoru několika set čtverečních metrů. Stoupala z nich oblaka kouře, ale loď už odplula o kus dál. Sam ji vyrovnal a stanovil kurz proti proudu Řeky. Pak zapnul automatické řízení, ujistil se, že je ještě v provozu, a vyšel na pravobok, aby prozkoumal rozsah poškození.

Joe něco povídal, ústa měl dokořán otevřená a zuřivě jimi mlel. Sam si ukázal prstem na ucho, čímž chtěl naznačit, že neslyší. Joe ale řval dál. Kůži měl na mnoha místech pořezanou.

Později, když už se všichni uklidnili, Sam usoudil, že explodovala pouze jedna bomba. Síla výbuchu měla sice odpálit i zbylé tři, ale z nějakého důvodu k tomu nedošlo.

Nikdo nepřišel o život, ale pár tuctů lidí bylo vážně zraněno. Naštěstí exploze neodpálila ani rakety na palubě.

Nejvíce postižen byl Detweiller, nicméně už tři dny po zranění byl schopen chůze. Loď kotvila těsně u břehu, poblíž grálového kamene, který jim před útokem poskytl snidani. Mezi lodí a břehem teď postavili širokou lávku, aby posádka mohla chodit na břeh a zpátky. Členové posádky střídavě pracovali na opravách utrpených škod a odpočívali. Sam také rozhodl, že je vhodná doba k doplnění zásob alkoholu a střelného prachu, které si museli vyrobit. Zahájili tedy obchod - vyměňovali tabák a whisky z grálů posádky za dřevo a lišejník.

Von Richthofen byl mrtev. Z mužů z Minervy přežili jen Samhradh a Hardy. Newton se utopil v Řece, aniž by nabyl vědomí. Když Richthofenovo tělo pečlivě zahalené a uložené do pytle se zátěží odevzdávali Řece, Sam vzlykal. Měl toho bezstarostného, temperamentního chlapíka velmi rád.

"Vím, proč to Greystock udělal," vyjádřil se Sam. "Jan Bezzemek mu učinil nabídku, které nemohl odolat. A ta svině obojetná to skoro dokázala! Jistěže jsem věděl, že je Greystock krutý a bezohledný, jako ostatně všichni lidé jeho druhu, ale nemyslel jsem, že se z něj vyklube zrádce. Ovšem když si vzpomeneš na dějepis - ty, Marku, ne ty, Joe - tak zjistíš, že středověká šlechta proslula svými zradami. Příležitost byla jejich modlou, přestože stavěli kostely ke slávě Boží. Všichni měli morálku hyeny."

"Všichni ne," namítl de Marbot. "Třeba takový William Marshal. Ten nikdy nezměnil stranu."

"Ten přece sloužil králi Janovi!" poznamenal Sam. "To tedy musel mít silný žaludek, aby s ním vydržel. No, Greystock to s ním zkusil a skoro se mu podařilo vyváznout... Mě teď ovšem trápí, kolik dalších sabotérů nám sem král Jan nasadil. Už je vám jasné, proč jsem vždycky trval na dvojítech hlídkách na všech důležitých a zranitelných místech? Proč před zbrojnicí a skladem neustále stojí čtyři muži? Proč jsem nařídil, že každý muž na palubě musí okamžitě nahlásit jakékoli podezřelé chování, na které narazí? Vím, že z toho někteří byli trochu nervózní. Ale bylo to rozumné opatření."

"Není divu, ve mňá ofklivé fny. Já bych fe na takové voloviny vykaflal."

"Proto jsem taky kapitánem já a ty jsi jenom můj osobní strážce. Pověz, to by ses klidně vykašlal i na mě?"

"Plním fvoje povinnosti a tvápím fe, jen kdyv dlouho nedoftanu najíft."

O pár minut později oznámila hlavní radistka, že má spojení s Parsevalem. Poté, co absolvoval dlouhý rozhovor s Gulbirrou, připadal si Sam jako při chůzi minovým polem. Každou vteřinu mu mohly pod nohama vybuchnout lži, zrady, nejistoty, zklamání a zmatky, a také chyby řízení a vlastní omyly.

Procházel se po palubě tam a zpátky, dýmaje jako drak, ačkoli mu doutník chutnal trpce. Až dosud se na lodi nacházeli pouze dva lidé, kteří s ním sdíleli tajemství návštěvníka "X" - Joe Miller a John Johnston. Existovalo celkem osm osob, aspoň pokud jemu bylo známo, které věděly o tajemném cizinci: Miller, Johnston, on sám, Firebrass (ten byl nyní mrtev), de Bergerac, Odysseus (který už dávno zmizel), von Richthofen (také mrtvý) a Richard Francis Burton. Tvor, jemuž Clemens obvykle říkal "X" nebo Tajemný cizinec (pokud ho zrovna nenazýval mizerou a zkurvysynem), prohlásil, že si vybral dvanáct lidí, kteří se mají vydat na pouť k polární věži. "X" také slíbil, že se během několika málo let znovu objeví a podá Samovi víc informací. Jenomže se až dosud neukázal.

Možná ho ostatní Etikové přece dostali, a teď... Kde asi může být?

Sam o Cizinci vyprávěl Millerovi a von Richthofenovi. Zbývalo šest dalších lidí, kteří o Etikovi věděli a které Sam neznal. I když bylo možné i to, že jsou všichni na palubě jeho lodí. Proč jim "X" neurčil nějaké poznávací znamení, nějaký kód, aby jeden o druhém věděli? Třeba to měl v úmyslu, ale něco ho zdrželo. Etikův rozvrh byl nejistý jako jízdní řád mexické železnice.

O Burtonovi mu řekl Cyrano. Sam neměl potuchy, kde se Burton právě nachází, ale už o něm slyšel. Za jeho života byly noviny plné zpráv o Burtonových výpravách. Kromě toho Sam četl jeho Soukromé vyprávění o pouti do El-Mediny, První kroky po východní Africe, Jezerní oblasti Střední Afriky a také jeho překlad Arabských nocí. Navíc Gwenafra ho znala osobně a řekla Samovi, že si na něj pamatuje. Bylo jí teprve sedm let, když byla poprvé vzkříšena. Richard Burton se jí tehdy ujal, a tak s ním strávila asi rok na lodi plující proti proudu Řeky. Potom ji utopili, ale na toho snědého, prudkého muže nikdy nezapomněla.

Byl s nimi také Greystock. Ale ani on, ani Gwen o Cizinci nevěděli. Nebo snad byl Greystock agent?

Ten chlap, Burton, na Zemi vedl výpravu, která pátrala po pramenech Nilu. Zde v tomto světě byl zase vášnivě zaujat

hledáním pramene Řeky, i když důvod hledání byl zcela odlišný. De Bergerac Clemensovi prozradil, co mu Etik řekl o Burtonovi. Pokud se s ním setkají, Burton bude dělat, jako že si nepamatuje nic, co souvisí s Etikem. Clemens mu měl říct, že o tom ví své, a Burton mu pak vysvětlí, proč předstíral ztrátu paměti. Velice zvláštní záležitost.

Potom tady máme další osoby, Sterna, Obrenovovou, Thorna. A také Firebrasse. Role, které hráli, byly právě tak tajemné a nejasné jako úloha "X" a jeho kolegů. Na čí straně vlastně byli?

Potřeboval, aby mu někdo pomohl s rozmotáváním osnovy a útku téhle bláznivé tapisérie. Nastal čas svolat poradu. Během pěti minut se on, Joe a John Johnston sešli v jeho kajutě a důkladně se tam zamkli. Johnston byl obrovský muž obdařený masivními kostmi a mohutnými svaly. Měl příjemný, i když drsný obličej, jasné modré oči a jasné rudé vlasy. Přestože nad ostatní lidi obvykle vyčníval, vedle titantropa se zdál malý.

Sam Clemens je seznámil s posledními novinkami. Johnston zpočátku mlčel, ale je pravda, že tenhle horal zpravidla nemluvil, aniž by k tomu měl závažný důvod. Joe se ozval první: "Co to můve vnamenat? Myflím tu bvánu, kudy pvofel jenom Vybáv?"

"To se dozvíme od Thorna," prohlásil Sam. "Momentálně mě nejvíc trápí Thorn a vůbec celá ta všivá posádka."

Johnston se rozvázně zeptal: "Ty si ale nemyslíš, že byl Greystock agentem Etiků, co? Řek' bych, že ten snradlavej tchoř jenom přešel ke králi Janovi."

"Mohl patřit k Janovým lidem a současně i k agentům," řekl Sam.

"Ale jak?" zaduněl Joe Miller.

"Jak to vím? No jo, ty beztak myslíš proč. To byla ta skutečná otázka, kterou položil zloděj Ježíšovi, když ho přibíjeli na kříž. Proč? Na to bychom se měli ptát. Proč? Ano, myslím si, že Greystock mohl být agent. Prostě se mu hodilo přidat se ke králi Janovi, protože jeho plány vyhovovaly jeho vlastním záměrům."

"Jenže agenti nikdy nepoužijou násilí," namítl Johnston. "Aspoň podle toho, co si ty povídal, že ti ,X' řek'. Že nesnášej' násilí a neradi se dotýkaj' nás lidí."

"Ne, tak jsem to neřekl. Pověděl jsem, že násilí Etikům připadá neetické. Ale jak mám vědět, že mi nelhal? Z toho mála, co o něm vím, to klidně mohl být sám Princ Temnot, který byl, jak si jistě pamatujete z bible, také Princem Lhářů."

"Tak co teda vlastně děláme?" zeptal se Johnston. "Proč pořád posloucháme jeho rozkazy?"

"Protože já přece nevím, jestli lhal. A jeho kolegové neměli dost slušnosti, aby za mnou přišli a pohovořili se mnou. Můžu tedy stavět jenom na tom, co mi řekl ,X'. Zdálo se mi, že se dost zdráhá pustit si mě k tělu. Jako ten abolicionista, který si v domě větral, když měl k večeri kapra na černo. Ale nemyslím si, že by ti agenti byli nějakí světci. Thorn ani Firebrass tedy rozhodně ne. Prostě nevím. Mimochodem Joe má na ,X' nos. Přišel tehdy do mé chýše, hned potom, co ,X' zmizel. A povídá, že cítí někoho, kdo není člověk."

"Fmděl jinak nev Fam," zašklebil se vesele Joe. "Tím ale nemyflím, ve by Fam byl fítit líp."

"Ty jfí ten chytvák, ve jo?" odsekl Sam. "Ale stejně, Joe nikdy necítil nikoho s podobným tělesným pachem. Takže jsem usoudil, že agenti musí být lidského původu."

"Fam povád kouví ty doutníky," postěžoval si Joe. "Teď bych neufítil ani fkunka!"

"To stačilo, Joe," řekl Sam. "Dej pokoj, nebo tě zaženu zpátky na banánovník!"

"Já banán jakviv neviděl! Av jfem pfífel fem a gvál mi jeden dal ke fínidani. Nevěděl jfem jifíťe, jefli není jedovatý."

"Drž se," ozval se Johnston.

Samovo obočí se zkroutilo jako hřbety housenek. "Cože?"

"Drž se tématu."

"Aha, jasně. Tak jako tak si myslím, že kolem nás jsou další agenti. Možná se na lodi jenom hemží! Teď je jenom otázka, o které agenty jde? Jsou to lidé našeho ,X', nebo těch druhých? Nebo obojí?"

"Neřek' bych, že by se nám do něčeho pletli," prohlásil Johnston. "Teda co se týče lodi. Ale až se dostaneme k pramenům..."

"Také jsem si nevšiml, že by se nějak pokoušeli zasáhnout. Ačkoli to nikdy neřekl, jsem si jist, že právě ,X' vyvrtal ten tunel a nechal ve skalách to lano pro Joea a jeho egyptské kamarády. Nemáme však důkaz, že by ti druzí měli nějaké zvláštní námitky proti tomu, abychom se my obyčejní pozemšťané dostali k věži. Jenom nám to nechtějí ulehčit."

Ostatně proč by to dělali?

Také bych rád věděl, co si mám myslet o Odysseovi. Objevil se v poslední minutě a zachránil nás, když jsme bojovali proti von Radowitzovi. Řekl mi, že patří ke dvanácti vyvoleným tajemného ,X'. Nejdřív jsem předpokládal, že ho ,X' poslal. Ale ne, Odysseus prohlásil, že Etik, který navštívil jeho, byla žena! Že by mezi nimi nakonec bylo spiklenců víc? Jednalo se snad o dalšího odpadlíka, který se stal spojencem našeho ,X'? Zeptal jsem se ho na ni, ale on se jen smál a nic víc mi už neřekl.

"Je však možné, že ta žena nepatřila ke kamarádům Tajemného cizince. Třeba naopak patřila k Etikům a nějak se doslechla, co se děje. A tak poslala na výzvědy Odyssea, což mohl být agent vystupující jako pravý, historický Odysseus."

Tohle říkám, protože jsem se setkal se dvěma Mykéňany, kteří se skutečně účastnili obléhání Tróje. Přinejmenším to tvrdili. U Řeky se najde tolik podvodníků, však víte. A tihle dva tvrdili, že Trója neležela na tom místě, o kterém mluvil Odysseus. Ten mi totiž řekl, že Trója se nacházela v Malé Asii mnohem jižněji, než se domnívali archeologové. Tihle Řekové povídali, že ležela tam, kam ji všichni umísťují, blízko Hissarliku v Turecku. Vlastně nepoužili tahle jména, protože ani jedno, ani druhé v jejich době neexistovalo.

Ale prohlašovali, že Trója se nacházela blízko Helespontu a tam byl později postaven Hissarlik. No a co si teď počít s tímhle zmatkem?"

"Esli ten Řek byl agent," ozval se Johnston, "proč by si tak vymejšlel?"

"Třeba aby mě přesvědčil, že je skutečně Odysseus, ten jediný, pravý a nefalšovaný originál. Šance, že potká někoho,

kdo by ho mohl nazvat drzým lhářem, byla mizivá. Kromě toho se nezdržel dost dlouho, aby ho mohl někdo poznat. A ještě jedna věc. V mé době se všichni vědci shodovali v tom, že dřevěný Trojský kůň byl pouhý mýtus. Ta báchorka byla asi tak důvěryhodná jako politikovy předvolební sliby. Jenomže Odysseus mi řekl, že dřevěný kůň existoval, že to byl skutečně jeho nápad, přesně tak, jak o tom napsal Homér, a že ten kůň opravdu dostal řecké vojáky do města.

Ale možná to byla promyšlená lež. Když mi tvrdil, že se všichni vědci mýlili, mělo to znít tak, jako že se té akce doopravdy účastnil. Mě by tedy aspoň přesvědčil každý, kdo by se postavil a řekl mi do očí, že vědci mají v hlavách piliny a myši hovínka, protože on tam náhodou byl a oni ne. Tihle učenci obvykle vyplují pod plnými plachtami, hledají svůj vytoužený Severozápadní průliv, a přitom se ve sněhové bouři pokoušejí o navigaci pomocí sextantu a ani netuší, jestli mají člen na přední nebo na zádi."

"No, aspoň to zkoušejí," řekl Johnston.

"To ten eunuch v šejkově harému taky. Prál bych si aspoň tušit, oč tu jde. Plavíme se v hlubokých vodách, jak řekl Holmes Watsonovi."

"Fo to je va chlápky?" zeptal se Joe.

Obrovský horal něco zabručel. Sam řekl: "Tak promiň, Johne. Doufal jsem, že se nám podaří sledovat aspoň jedno vlákno tohotohle propletence. Jenomže my nemůžeme najít ani jeden zatracený konec!"

"Movná byf měl přivítat Gwenafvu," ozval se Joe. "Je to venfká, to fíf movná vfímí, Fame. Onehdy jfí povídál, ve vena vnímá věfí, ktevě muv nemůve, pvotove má venfkou intuífí. Kvomě toho fe jí nelíbí, ve jí v toho vynecháváf. Není hloupá a povnala, ve fe tu něfo děje a uv dlouho a ve ty to před ní fkvýváf. Přávě teď fefí v hlavní hale. Vvdyfky fe vlobí, kdvv jí vyvenef a mv tadv máme povadu o těch věfech."

"Já na ženskou intuici nevěřím," prohlásil Sam. "Kulturní zázemí je prostě vychovává k tomu, aby pozorovaly vzory chování a řeči odlišně od mužů, aby si všímaly jiných gest a tónu hlasu, než jakých si všímají muži. Díky svému způsobu výchovy jsou k určitým drobnostem vnímavější než my."

"To je fkovo to famé," řekl Joe. "Váleví na tom, jak tomu víkáf? Povídám, ve fi tady vbytefně lámeme hlavy. Je nafafe, aby v tomhle pokvu voydával někdo jiný."

"Ženské moc mluví," poznamenal Johnston.

"V porovnání s tebou každý moc mluví," namítl Sam. "Kromě toho je Gwen chytrá nejméně jako kdokoli z nás, a možná chytřejší."

"Nakonec se o tom dozví celý svět," bručel Johnston.

"No, když už jsme u toho," řekl Sam, "proč vlastně by o tom neměl vědět každý? Copak se to netýká všech lidí?"

"Cizinec měl určitě dobrý důvod, proč od nás žádal slib mlčení."

"A byl ten jeho důvod opravdu dobrý? Na druhé straně když to tajemství vyžvaníme, máme tu za chvíli dav lidí, kteří se budou mermomocí snažit dostat na severní pól. Kam se hrabe zlatá horečka v devětačtyřicátém! Na severní pól se pohnou statisíce! A milion dalších se bude potloukat kolem a pokoušet se z toho něco vytřískat."

"Poflechněme si Gwen."

"Už jsi někdy slyšel o ženské ve válečné radě? Nejdrív ze všeho ji napadne, že by nás měla řídit. Tyhle ty spodničky si vezmou prst, když jí podáš celou ruku..."

"Teď už ženy nenosí spodničky," řekl Sam. "V podstatě toho vůbec nijak moc nenosí, jestli sis nevšiml."

Hlasování dopadlo v poměru dva ku jedné. Johnston prohlásil: "Tak jo. Ale ať radši drží nohy u sebe, až si sedne, Same."

"Viš, jak je těžké donutit ji, aby si zakryla prsa?" Sam zakroutil hlavou. "Ale není to její vina. Všichni se tady koupou nazí. Tak o co jde, když je trochu neopatrná v tom, kolik čtverečních palců kůže zrovna ukazuje?"

"Nejde o kůži, ale o chloupky," řekl Johnston. "Tobě to nic nedělá?"

"Kdysi. Koneckonců jsem žil ve stejné době jako ty. Jenomže já nestrávil život mezi indiány ve Skalistých horách. Už jsme tady čtyřiatřicet let, John, na téhle planetě, kde beztak i královna Viktorie courá vystrojená tak, že by jí to dřív způsobilo srdeční kolaps a průjem. Tady je stejně přirozené chodit nahý jako spát v kostele při kázání."

Gwenafra si na základě Samova upozornění oblékla pod kilt ještě bederní roušku. Seděla na židli a s široce rozevřenýma očima pozorně naslouchala Samovu vysvětlení, proč ji přizvali do rady.

Když Sama vyslechla, zůstala chvíli tiše sedět a upíjela čaj. Pak prohlásila: "Vím víc, než sis myslel. Hodně jsi mluvil ze spaní. Věděla jsem, že přede mnou něco důležitého skrýváš. Velmi mě to zraňovalo. Vlastně už jsem byla rozhodnutá, že tě, Same, požádám, abys mi prozradil, o co jde. Jinak že tě opustím."

"A proč jsi mi o tom neřekla? Neměl jsem ponětí, jak se cítíš!"

"Protože jsem usoudila, že musíš mít závažný důvod, proč to přede mnou tajit. Jenže jsem pomalu, ale jistě dospěla do toho bodu, kdy už se to nedalo snášet. Nevšiml sis, jak jsem byla poslední dobou popudlivá?"

"To mi pochopitelně neušlo. Ale myslel jsem si, že to jsou prostě jenom nálady. Jedna z těch tajemných ženských záležitostí. Teď ale není čas na probírání našich soukromých problémů."

"A kdy je na to čas? Já bych ti určitě něco řekla, kdybys byl pořád podrážděný, určitě bych se aspoň zeptala. Víš, ženy jsou asi tak tajemné jako cínový důl. Potřebuješ jenom lucernu, aby sis mohl posvítit do temných koutů, a pak vidíš docela všechno. Ale muži si rádi říkají, že ženy jsou nekonečné tajemství. To jim ušetří námahu; aspoň nemusí klást otázky a nepřipraví se tím o tu trochu času."

"Tak tedy nekonečně upovídané, když už ne tajemné," poznamenal Sam. "Trvá ti pěkně dlouho, než se dostaneš k jádru věci."

"Jste ukecaný oba," zamračil se Johnston.

Zabodla do něj pohled. "Existují i opačné extrémy. Nevadí, máš pravdu. Napadá mě jedna věc, kterou bychom mohli použít jako klíč k tajemství věže. Vzali jste v úvahu, jaký člověk byl ten Rybář?"

"Aha, hmm," udělal Sam. "Chápu, co máš na mysli. Proč právě on do věže vejít mohl a ostatní ne? No, jednak mohl být agent. Ale když agenti mohou projít bariérou, tak proč to nedokázal Thorn?"

Kromě toho, proč by Thorn musel použít Parsevala k tomu, aby se dostal do věže? Etikové a jejich agenti přece mají své metody transportu, mají nějaké létající stroje."

"To nevím," řekla Gwenafra. "Zaměřme se na Rybáře. Čím se lišil od ostatních? Tím klíčem ke vstupu dovnitř nemohlo být nic fyzického, například oděv. Všichni se přece zkusili svléknout donaha, a stejně vešel jenom Rybář."

Také tady máme ten rozdíl v tom, jak daleko do chodby jednotliví lidé postoupili. Jaká část charakteru byla odpovědná za to, že se někteří dostali dál než jiní?"

"Potřebovali bychom počítač, aby nám to vyhodnotil," ozval se Sam. "Něméně Gulbirra muže ze vzducholodi zná. Může nám je podrobně popsat, jakmile se sem vrátí. Ovšem pokud bychom tu záležitost chtěli pojímat přísně vědecky, potřebovali bychom znát přesnou vzdálenost od vchodu, kterou každý z nich urazil. To bychom pak porovnali s charakterem té osoby. Jenomže tam nikdo nic neměřil, takže to nepřipadá v úvahu."

"Soustředíme se na Rybáře."

"Byl to jeden z těchhle těch samurajů," poznamenal Johnston.

"Nemyslím, že by s tím měla co do činění příslušnost k určité rase," mínil Sam. "Až dosud jsme například neodhalili žádného agenta mongolského původu, ačkoli jich beztak bude spousta. Uvažte ještě tohle. Thorn nechtěl, aby se Firebrass a Obrenovová dostali do věže. Takže je chladnokrevně vyhodil do povětří, i s ostatními, kteří s tím neměli nic společného. Co když Thorn nevěděl, že je Firebrass agent? Jestli ne, tak dostal dva místo jednoho."

"Mohlo jich tam být i víc než dva," řekla Gwen. "Vlastně ne, jenom dva z mrtvých měli v hlavě tu černou kuličku."

"Panenko skákává! Nekomplikuj to víc, než už to je!"

Gwen pokračovala: "Pokud by ti dva byli schopni vstoupit, porovnejme jejich povahy s Rybářem."

"Já fem Firebrafe vnal, a byl fitit ftejně jako kavdý jiný flověk. Ten Etik po fobě tehdy u Fama nechal fvůj pach. Ten nebyl lidfký. Vybáf byl flověk, i kdýf páchl japonsky. Vovevnám lidi podle toho, fo jedí..."

"Ale nikdy jsi nepotkal nikoho, kdo by nebyl cítil jako člověk," řekl Sam. "Takže nevíme, jestli jsou agenti lidé nebo ne. Rozhodně lidsky vypadají."

"Mufeli pfefe někdy pvojit kolem mě," namítl Joe. "A jelikof fem nikdy nefitil nikoho f nelidfkým pachem - ne ve by bylo o fo ftát! - tak fi myflim, ve agenti mufi být lidé."

"Může bejt," přisvědčil Johnston. "Mně tak nějak přijde, že esli nepozemšťan může vypadat jako my, proč by nemoh' bejt cítit jako my?"

Joe se zasmál. "Pvof vlaftně nedáme do hlavní haly feduli: Kavdý Etik nebo agent na palubě at' fe přihláfi u kapitána Clemenfě!"

Gwenafra se ošívala a mračila se, pak promluvila: "Proč pořád uhýbáte před tou otázkou, kterou jsem vyslovila? Co byl zač ten Rybář?"

"Jestli nejsme tak trochu jako ten trpaslík z cirkusu, který našel pod postelí své ženy obrovsky boty," řekl Sam. "Bojíme se zeptat... Tak dobře. Já toho pána nijak zvlášť dobře neznal. Objevil se asi dva měsíce předtím, než Mark Twain odplul. Podle všech zpráv to byl velmi klidný, tichý a příjemný člověk. Ne uzavřený ani odměřený, prostě se vůbec nechoval agresivně. Zdálo se, že dokáže vyjít úplně s každým. Činž se podle mě stává vysoce podezřelým. Ale zase nebyl ten typ, co každému přikyvuje. Vzpomínám si, jak se dostal do sporu s Firebrassem ohledně rozměrů vzducholodi, kterou se chystali začít stavět. Rybář se domníval, že by měla být menší. Na konci diskuse prohlásil, že je stejně přesvědčen o své pravdě. Ale jelikož Firebrass je šéfem projektu, poslechne ho."

"Měl nějaké zvláštnosti?" zeptala se Gwenafra.

"Strašně rád rybařil, ale to bych nepovažoval za nějaké podivínství. Pověz, proč se mě tak vyptáváš? Po čem to jdeš? Vždyť jsi ho znala také."

"Šlo mi jenom o jiný úhel pohledu. Až se sem dostane Gulbirra, zeptáme se i jí. Ta ho znala lépe než my."

"Nevapomeň na Fyvana," ozval se Joe. "Ten ho vnal moř dobeve."

"Joe má Cyrana hrozně rád," podotkl Sam. "Ten Francouz má totiž ještě větší nos než on. Joe se s ním cítí jako doma mezi svými."

"Houbelef. Vádný v váf mvňoufků nemá povádný nof! Mám ho pvofťe vád. I kdýv vy dva fpolu vychávíte jako dva famfi hyeny v období pávení."

"Toho přirovnání si radši nevšímám," prohlásil Sam chladně. "Stejně, co ty si vůbec myslíš o Rybáři, Gwen?"

"Jako by vyzařoval něco... Jak to říct? Ne živočišný magnetismus, nebylo v tom nic sexuálního. Spíš vřelost, v tom byla jeho přitažlivost. Prostě jste cítili, že vás ten člověk má rád. Ačkoli s hlupáky se moc nebavil. Vycházel s nimi, i když se chovali pitomě. Ale vždycky se jich nějak slušně zbavil."

Neřekla bych, že patřil k těm... Jak je to slovo? K fundamentalistům nebo fanatickým muslimům. Říkal, že korán je nutno chápat alegoricky. A také že bible se nesmí brát doslova. Přitom dokázal z obou citovat dlouhé pasáže. Mnohokrát jsem se s ním o tom bavila a překvapilo mě, když prohlásil, že Ježíš byl po Mohamedovi největší prorok. Také povídal, že podle muslimů první osoba, která vkročí do ráje, bude Marie, Ježíšova matka. Tys mi, Same, tvrdil, že muslimové Ježíše nenávidí."

"Ne, řekl jsem, že nenávidí křesťany. A naopak."

"Ne, tak jsi to neříkal. Ale na tom nezáleží. Když to shrnu, Rybář mi připadal jako moudrý a dobrý člověk. Jenomže na něm bylo ještě něco víc, ale já to nedokážu popsat. Tak trochu jako by se zdálo, že sice žije v tomto světě, ale není tak docela odtud."

"Mám dojem," ozval se Sam, "že tuším, co se nám pokoušíš sdělit. Že totiž Rybář byl morálně, nebo ještě lépe duchovně, nadřazen ostatním lidem."

"Ale nikdy nic takového neřekl ani tak nejednal. Ano, tak nějak by to mohlo být."

"Škoda, že jsem ho neznal lépe."

"Měl jsi plné ruce práce se stavbou lodi, Same."

65

Frigate se vrátil do chýše až asi hodinu před večerí. Když se ho Nur zeptal, kde byl, odpověděl, že celý den čekal na Nováka. Nakonec mu Novákova sekretářka řekla, že má přijít druhý den. Novák mu snad ráno věnuje pár minut. Frigate vypadal nespokojeně. Při čekání ve frontách se ho zmocňovala netrpělivost a skutečnost, že to vydržel tak dlouho, byla jasným důkazem jeho pevného odhodlání. Ale nechtěl se svěřit se svým plánem, dokud si o něm nepromluví s Novákem.

"Všechno vám povím, až jestli bude souhlasit."

Farrington, Rider a Pogaas si ho příliš nevšíмали. Zabývali se úvahami o tom, jak získat zpátky Flámu. Když se Frigata zeptali, jestli jim s tím pomůže, odpověděl, že ještě neví. Nur se jen usmál a prohlásil, že počká, až si oni sami promyslí etickou stránku činu, který plánují.

Nur jako obvykle o tom, co se právě děje, věděl víc než ostatní. Těsně předtím, než odešli z chýše na snídani, jim oznámil, že jejich diskuse byla pouze akademická. Noví majitelé naložili Flámu zbožím na prodej a hned po snídani se chystají vyrazit dolů po Řece.

Martin vybuchl: "Proč jsi nám o tom neřekl dřív?"

"Měl jsem obavy, že vy tři provedete něco zbrklého, že se třeba pokusíte lodi zmocnit za denního světla a před stovkami svědků. Nikdy byste se s ní odtud nedostali."

"Nejsme přece tak pitomí!"

"Ne, ale tak divocí. Což je vlastně určitá forma hlouposti."

"Tak teda díky," řekl Tom. "Ale možná je to tak lepší. Stejně bych odtud radši odjel na jednom z těch hlídkových parníků. Jenže to budeme muset nejdřív sehnat dohromady naši starou posádku a najít pár nových lidí, aby nahradili ty ženské, co odešly. To zabere spoustu času a bude to chtít trochu promyslet."

Vyskytla se pochopitelně ještě nějaká zdržení. Vládní úředník jim sdělil, že budou muset pracovat pro stát nebo se odtud klidit. Frigate nebyl přítomen, když se to stalo. Vrátil se později, široce se zubil a zdálo se, že ho novinky nijak nevyvedly z rovnováhy.

"Přemluvil jsem Nováka!"

"K čemu jsi ho přemluvil?" zeptal se Farrington.

Frigate si sedl do bambusového křesílka a zapálil si cigaretu. "No, nejdřív jsem se ho zeptal, jestli by nám nepostavil další vzducholod'. Ani jsem nečekal, že by s tím souhlasil, a nemýlil jsem se. Prohlásil, že má v úmyslu postavit dvě další vzducholodi, ale ne pro nás. Budou sloužit jako strážní balony a pochopitelně při válečných konfliktech, kdyby k nějakým došlo."

"Chceš, abychom ukradli jejich vzducholod'?" vyhrkl Farrington. Rozzuřilo ho, když je Poděbrad opustil, ale později pocítil spíš jistou úlevu. Sám by si to nepřiznal, ale všichni na něm viděli, jak je rád, že nemusí cestovat vzducholodí.

"Ne. Nur ani já nevěříme, že bys dokázal ukrást majetek někoho jiného, i když o tom rád vykládáš. Vy dva s Tomem si prostě moc vymýšlíte. Ale ať tak či tak, my s Nurem se nehodláme účastnit žádné krádeže."

Když tedy Novák zamítl můj první návrh, vytasil jsem se s druhým. Novák chvíli dělal okolky a brblal, a pak s mým druhým plánem konečně projevil souhlas. Nevyžádá si to totiž ani mnoho materiálu, ani času, a on se stejně cítil vůči nám trochu provinile, když nás jeho předchůdce tak ošidil. Takže nám pomůže, aby nám to vynahradil.

Mimochodem Novák se zajímá o balony. Jeho syn prý létal v balonu."

"Balony!" vykřikl Martin. "Tebe ten bláznivý nápad ještě pořád nepustil?"

Tom vypadal zaujatě, ale prohlásil: "Nevíme vůbec nic o tom, jaké větry vanou nad horami. Může nás to odnést kjihu."

"To je pravda. Ale právě teď se nacházíme na sever od rovníku. Pokud se vítr ve výšce chová podobně jako na Zemi, ponесou nás směrem k severu a k východu. Jakmile se dostaneme z bezvětrného pásma, to už bude něco jiného. Ale já mám na mysli takový typ balonu, který nás může dopravit do arktické zóny."

Martin potřásl hlavou. "Šílenství! Úplné šílenství!"

"Takže můj plán odmítáš?"

"To jsem neřekl. Sám jsem vždycky byl tak trochu na hlavu. Já jenom nevěřím, že by vítr speciálně kvůli nám foukal tím správným směrem. Pojďme dělat něco rozumného. Postavme si loď."

Farrington se mýlil a dost možná sám tušil, že vyjadřuje jen své skryté přání. Frigatův balon se měl pohybovat ve výšce, kde větry vanou severovýchodním směrem.

Když však ostatní vyslechli Frigatův plán a dověděli se, jaký typ balonu miní stavět, začali jeden přes druhého protestovat.

"Jistě, já vím, že to nikdo neověřil v praxi," připustil Frigate. "Ovšemže ten balon existoval jenom na papíře. Ale aspoň máme šanci zkusit něco úplně nového!"

"Ano," ozval se Martin. "Povídals, že Jules Verne svůj balon vymyslel v roce 1862. Když to byl tak skvělý nápad, proč ho tedy nikdo nevyzkoušel?"

"To nevím. Já bych to určitě udělal mít dost peněz. Podívejte. Je to jediná možnost, jak překonat značnou vzdálenost. Pokud použijeme běžný typ balonu, se šťestím urazíme nějakých čtyři sta osmdesát kilometrů. Je pravda, že si tím možná ušetříme milion kilometrů putování po povrchu. Ale s balonem Jules Verne, a samozřejmě pořádnou dávkou štěstí, se můžeme dostat až k polárním horám."

Po dlouhé a bouřlivé diskusi ostatní konečně souhlasili, že Frigatův nápad aspoň vyzkoušejí. Ale když byl projekt zahájen, Frigata se zmocnily pochybnosti. A když se blížil okamžik odletu, posedla ho hrozná úzkost. Začaly ho pronásledovat úporné noční můry týkající se balonů, které mu ukázaly, jak zlé ve skutečnosti jsou jeho předtuchy a obavy. Přesto však navenek projevoval hlubokou důvěru ve svůj plán.

Jules Verne ve svém románu Pět neděl v balonu předložil nápad, který vypadal uskutečnitelně, byť s rizikem. V jeho knize to fungovalo, ale Frigate věděl, že realita nemívá ve zvyku uznale přikyvovat literárním nápadům.

Balon byl hotov a posádka podnikla dvanáct zkušebních letů. Během těchto zkoušek došlo jen k několika drobným závadám, což překvapilo všechny zúčastněné, a Frigata nejvíce ze všech. Ovšem všechny tréninkové lety se odehrály v malých výškách, takže balon nevystoupil nad vrcholky hor tvořících stěny Údolí. Kdyby se totiž dostali nad ně, mohl by je vítr zanést příliš daleko od Nových Čech, což by jim znemožnilo návrat. Zatím ještě nebyli připraveni na definitivní odlet.

Jakmile jednou jejich plavidlo vstoupí do stratosféry, posádka se prostě bude muset učit za pochodu.

Vernův hrdina doktor Fergusson založil svůj let na jednoduchém principu. Vodík, je-li zahříván, zvětšuje svůj objem. Tato jednoduchá metoda už byla použita v roce 1785 a 1810 a výsledky byly katastrofální. Vernovo imaginární zařízení na ohřívání vodíku bylo ovšem mnohem vědecktější, promyšlenější a účinnější - a na papíře fungovalo. Frigate měl k dispozici pokročilejší technologie než Verne ve své době, takže mohl jeho systém poněkud modifikovat. Když byl balon dokončen, mohl se tedy pochlubit, že sestrojil první plavidlo svého druhu. Právě se zapsali do historie.

Frisko se úporně držel svého původního prohlášení, že totiž ještě nikdo nevyzkoušel Vernův princip, protože se dosud nenašel dost velký blázen. Frigate k tomu nic neřikal, přestože s ním v duchu souhlasil. Věděl však, že jedině tento typ balonu dokáže překonat tak nesmírné vzdálenosti, jaké mají před sebou. Neměl v úmyslu z téhle akce vycouvat. Na Zemi i na tomto světě už se mu mnohokrát přihodilo, že něco začal a pak to vzdal, protože nedokázal odhadnout, jak to dopadne. Ale tentokrát dojde po téhle cestě až na konec, i kdyby ho to mělo stát život.

Trápilo ho, že s ním mohou přijít o život i ostatní. Všichni však dobře znali rizika toho bláznivého podniku. Nikdo je do něčeho nenutil.

Definitivní start naplánovali na dobu před rozbřeskem. Ohromný dav, který se shromáždil na pláni, osvětlovaly obloukové lampy a planoucí pochodně. Plášť balonu, natřený hliníkovou barvou, se vznášel ve vzduchu podobný svrasklému obalu páru, který někdo pověsil na neviditelný háček.

V tomto stavu Jules Verne rozhodně neodpovídal běžné laické představě balonu, podle níž by správně měl vypadat jako dokonale nafouknutá koule. Ale jakmile začne stoupat, vak se zahříváním vodíku postupně napne a vyplní. Kromě toho ve výšce klesne tlak okolního vzduchu, čímž se plyn uvnitř ještě více rozepne.

Odletu pochopitelně předcházely projevy a připitky. Tom Rider si všiml, že Frisko si důkladně přihýbá ze sklenice dvojnásobných rozměrů, než mají ostatní, a zamumlal si pod nos něco o pití na kuráž, ale tak potichu, aby ho Frisko neslyšel. Když Frisko vstupoval do kabiny, usmíval se a vesele mával divákům.

Peter Frigate dokončil vážení. Až dosud bylo u balonů pravidlem, že celková váha, kterou tvořil plášť, plyn, síť, nákladní padák, nosná obruč koše, kabina, zátěž, přístrojové vybavení, zásoby a cestující, musela být o něco nižší než vztlak. Jules Verne jako první balon v historii měl váhu o něco vyšší než vztlak plynu.

Kabina zavěšená pod vakem se zhruba podobala tykvi. Její trup byl vyroben ze dvou vrstev magnéziové slitiny. Z prostředku podlahy vystupovalo zařízení ve tvaru "L", které nazvali verneum. Pod stropem kabiny vycházely z otvorů v kovu přístroje dvě tenké plastové trubky. Otvory kolem trubek byly důkladně utěsněny, aby z kabiny neunikal vzduch.

Trubky vystupovaly nahoru a vyčnívaly až do hermeticky uzavřeného hrdla balonu. Jejich konce byly připevněny k rourkám z lehké kovové slitiny, které uvnitř pláště dosahovaly různě vysoko. Obě měly otevřené konce.

Posádka se před naloděním živě bavila, ale teď se všechny pohledy upřely na Frigata.

"Zavřete hlavní přiklop," přikázal a tím zahájil obřad odletu.

Frigate zkontroloval měřidla a uzavírací kohouty připojené k verneu. Otevřel malý poklop po straně svislého "L" těsně pod jeho vrškem. Seřídil další kohout, dokud neuslyšel tiché zasyčení. To pocházelo z úzké trysky na konci ocelové trubky uvnitř nejvyšší části balonu.

Zastrčil elektrický zapalovač na konci hliníkové tyče do pece. Z trysky vyskočil drobný plamínek. Otočil uzavíracím kohoutem, aby plamen zesílil, seřídil ještě dva další kohouty, které sloužily regulaci poměru vodíku a kyslíku ve směsi sytící hořák. Plamen začal zahřívát dno prostorného platinového kužele umístěného těsně nad hořákem. Spodní konec nejdelší trubky sahající do vaku s plynem byl upevněn k vrcholu kužele. Jakmile se vodík uvnitř kužele zahřál, zvětšil svůj objem a začal stoupat vzhůru, proudit do vaku a vyplňovat ho. Chladnější vodík v dolní části vaku byl naopak nasáván do ústí kratší trubky uvnitř pláště. Tudy pak proudil dolů, do postranní části vernea a do kužele. Tam se zahříval a stoupal, čímž uzavíral celý okruh.

Součástí vernea byl také elektrický akumulátor, mnohem lehčí a současně silnější než baterie, kterou používal Fergusson ve Vernově románu. Rozkládal vodu na její prvky, vodík a kyslík. Ty proudily nejprve do dvou oddělených komor a pak do komory směšovací, odkud se směs přiváděla k hořáku.

Jedno z vylepšení, které Frigate přidal k původnímu Vernovu systému, byla roura vedoucí ze zásobní komory s

vodíkem ke kratší z obou trubek. Otevřením dvou kohoutů mohl pilot pouštět vodík ze zásobníku přímo do balonu. Toto opatření mělo sloužit ve stavu nouze, kdy by bylo nutno rychle nahradit větší únik plynu z balonu. V případě tohoto nouzového čerpání však musel být hořák vypnutý, neboť vodík je vysoce hořlavý. Uběhlo patnáct minut. Pak se kabina bez sebemenšího škubnutí nebo zhoupnutí odlepila od země. Několik vteřin nato Frigate zavřel hořák.

Nadšené výkřiky diváků k nim doléhaly slaběji, potom utichly docela. Obrovský hangár se zmenšil na velikost domečku pro panenky. V tom okamžiku se slunce přehouplo přes hory a kameny podél Řeky zahřmily jako baterie děl. "Zdraví nás tisíc výstřelů," poznamenal Frigate.

Nikdo nepromluvil, neodpověděl mu, nikdo se ani nepohnul. Zavládlo ticho husté jako na samém dně hluboké jeskyně. A přitom slitina, z níž byly vyrobeny stěny kabiny, rozhodně neměla schopnost tlumit zvuky. Když Friskovi zaškrundalo v žaludku, znělo to jako vzdálené dunění hromu.

Zachytil je slabý větřík a popohnal plavidlo k jihu, takže se od svého cíle vzdalovali. Pogaas vystrčil hlavu z otevřeného okna. Nevnímal žádný pohyb, protože balon putoval stejnou rychlostí jako vítr. Vzduch kolem trupu zůstával nehybný, jako by se nacházeli v neprodyšně uzavřené místnosti. Kdyby na vršek vernea postavili hořící svíčku, její plamen by hořel rovně a mířil by přímo vzhůru.

Ačkoli už letěl balonem několikrát, v prvních minutách letu Frigate pokaždé zakoušel pocit extáze. Žádný jiný způsob letu - dokonce ani bezmotorové létání - ho tolik nevzrušoval. Připadal si jako duch zbavený těla, osvobozený od okovů gravitace, od starostí a strastí masa i mysli.

Pochopitelně to všechno byl jen klam. Gravitace balon pevně svírala svými tlapami, pohrávala si s ním připravena kdykoli s ním pořádně zatočit. Ani tu nebyl čas odpočinout si od starostí a obav; člověk měl neustále co na práci a často zaměstnával ducha i tělo současně.

Frigate se otřásl jako pes, který právě vylezl z vody, a vrátil se k činnosti, které se pilot musí věnovat prakticky po celou dobu letu. Zkontroloval výškoměr. Tisíc osm set dvacet devět metrů. Něco přes šest tisíc stop. Statoskop ukazoval, že rychlost stoupání se zvyšuje, jak slunce postupně zahřívá plyn ve vaku. Frigate si ověřil, že zásobníky kyslíku a vodíku jsou plné, a odpojíl baterii. Prozatím teď neměl na práci nic jiného než sledovat výškoměr a statoskop. Údolí se zúžilo. Modročerné hory pokryté šedozelenými a modrozelenými skvrnami lišejníků se propadly dolů a zmenšily. Mlha, která po ránu lemovala vodní tok i pláně, se ztrácela hbitě jako myši, které zaslechly, že se blíží kočka. Vítr je teď hnál znatelně rychleji jižním směrem. "Ztrácíme půdu," mumlal si Frisko. Nejspíš se tak jen snažil uvolnit nervové vypětí. Testovací balónky jim už dřív ukázaly, že větry ve stratosféře je ponese k severovýchodu.

"Poslední příležitost vykourit si cigaretu," řekl Frigate. Všichni kromě Nura si zapálili. Na všech vodíkových balonech, předchůdcích Julesa Verna, bylo kouření přísně zakázáno, ale v nižších polohách se ještě kouřit smělo. Vedle plamene pracujícího hořáku nemělo smysl dělat si starosti s hořící cigaretou.

Balon stoupal výš, až nad Údolí. Naskytl se jim vzrušující výhled. Shora mohli přehlédnout více než jen jediné údolí. Byla zde naskládána jakoby v řadě, jedno vedle druhého. Po levici měli údolí, či spíš široké a hluboké kaňony, kterými nedávno proploovali na palubě Flány. A jak stoupali stále výš, obzor před nimi utíkal do dálky, jakoby zachvácen panikou. Frigate a Rider tento jev už spatřili na Zemi, ale ostatní ho sledovali s úžasem a bázní. Pogaas něco pronesl svazijsky. Nur zamumlal: "Vypadá to, jako by Bůh prostíral svět jako ubrus na stůl."

Frigate zavřel všechny průzory a zapnul přívod kyslíku. Uvedl v činnost malý větrák sloužící k odsávání a absorpci kyslíčnicku uhlíčitého. V šestnácti kilometrech čili téměř deseti mílech nad povrchem dosáhli tropopauzy, což je hranice mezi troposférou a stratosférou. Teplota vně kabiny klesla na minus 73 stupňů Celsia.

Balonu se zmocnil vítr opačného směru a lehce ho přitom roztočil. Od té chvíle je čekal výhled jako z hodně líného kolotoče, leda by potkali jiný vítr, který by směr jejich pohybu zase změnil.

Nur převzal povinnosti pilota. Po něm následoval Pogaas, třetí hlídku měl Rider. Když se ujal služby Farrington, všechna nervozita jako by z něj spadla. Stát u řízení pro něj znamenalo velkou změnu. Frigate si vzpomněl, že Farrington v jedné knize popsal, jak povznesený pocit zakusil jako sedmnáctiletý chlapec, který za bouřlivého počasí poprvé stál u kormidla plachetnice. Kapitán ho chvíli pozoroval, pak odešel do podpalubí, a on zůstal sám, jediný na palubě, a jediné na něm závisel osud lodi i posádky. Ten extatický zážitek už nic v jeho životě plném dobrodružství a nebezpečí nepřekonalo.

Ovšem jakmile ho Frigate vystřídal, jeho úsměv se vytratil. A už zase vypadal neklidně jako předtím.

Slunce stoupalo a s ním stoupal i Jules Verne. Blížili se kritické výšce stanovené pro plášť balonu. To znamenalo, že bezstarostná jízda skončila. Jelikož hrdlo vaku bylo utěsněno, nemohli ho prostě otevřít, jak se to dělá u jiných balonů s posádkou. Tento typ balonu by stále stoupal, dokud by rozpínání plynu nepřekročilo mez pevnosti materiálu pláště. Pak by vak praskl a všechno by se zřítilo dolů, expresní zásilka s donáškou až do domu, jenže z tohoto balíku by mnoho nezbylo. Ale balon byl na takovou situaci vybaven.

Frigate zkontroloval výškoměr a pak pootočil kovovým bubínkem zasazeným do stropu kabiny. Ten byl spojen provazem s dřevěným ventilem v hrdle vaku. Ventil se otevřel a vypustil trochu plynu. Balon mírně klesl. Brzy začne opět stoupat, což znamená další vypouštění plynu. To zase vyvolá potřebu manipulace s hořákem, který bude nutno v pravidelných intervalech vypínat a přerušit tak napouštění vodíku do balonu.

Vyžadovalo to chladný a přesný úsudek. Pilot musel stále vědět, kolik plynu upustit a kolik zase nahradit. Příliš velká ztráta plynu znamenala rychlý pád. Příliš mnoho plynu zase mohlo zavinit rychlé stoupání nad kritickou výšku. Bezpečnostní ventil na vrcholu vaku sice v takovém případě automaticky uvolní plyn, aby zabránil prasknutí balonu, ale může se stát, že pak bude celé plavidlo příliš těžké a klesne.

Kromě toho ještě pilot musí dávat pozor na neočekávaně teplé vzduchové vrstvy. I ty by mohly způsobit, že Jules Verne vystoupí nad kritickou výšku. Naopak prudké ochlazení svrhne balon dolů.

V případě náhlého klesání může pilot odhodit zátěž, ale tím se snadno vyvolá pohyb ve stylu jojo. A jakmile přijde o všechnu zátěž, dostane se do potíží. Jediný způsob, jak rychle klesat, je vypustit větší množství plynu. Což zase znamená, že zařízení na výrobu plynu ho nedokáže v případě potřeby dost rychle nahradit.

A až bude padat, může si jako svou labutí píseň zazpívat Trápení, křídla a pády...

Přes to všechno první den letu uplynul bez příhod drásajících nervy. Slunce zapadlo a s ním zvolna klesl i Jules Verne, když se vodík v jeho vaku ochladil. Pilot musel chvílemi zapínat hořák, aby plavidlo udržel těsně nad tropopauzou. Ti z posádky, kdo právě neměli službu, se choulili do tlustých přikrývek a podřimovali.

Bdít sám v kabině balonu byl trochu strašidelný zážitek. Osvětlení bylo chabé. Světlo hvězd pronikalo dovnitř průzory, ale ani s několika kontrolkami a svítícími ciferníky nad hlavou to nestačilo, aby se člověk cítil příjemně. Slitina, z níž byl vyroben trup, zesilovala každý, i sebemenší hluk; to, jak něčí ruka udeřila do podlahy, když se její majitel obrátil ve spánku a rozhodil paže; jak si Pogaas něco zamumlal svazijsky; Frisko zaskřípal zuby, Rider tichounce zaržal jako kuň, a do toho šuměl větrák - všechny zvuky byly zřetelně slyšet.

Když Frigate zapálil hořák, náhlá exploze a následující zadunění všechny probudily ze spánku. Potom byl na řadě někdo další a on se mohl zavrtat pod deku a spát, a jako předtím ostatní se budil při každém zapálení hořáku nebo zlým snem o pádu.

Přišel úsvit. Členové posádky se postupně probírali, použili chemický záchod, vypili horkou instantní kávu nebo čaj, najedli se ze zásob nashromážděných z grálů doplněných žaludovým chlebem a sušenými rybami. Obsah záchodu nemohli vyhodit ven. Otevřít poklop v této výšce by znamenalo okamžitý pokles tlaku v kabině. Navíc by každé snížení hmotnosti vyvolalo stoupání.

Frisko Kid, který měl nejlepší odhad na rychlost vzhledem k povrchu, usoudil, že momentálně to dělá nějakých 50 uzlů.

Před polednem se jich zmocnil vítr, který je několik hodin hnal nazpátek, než se opět stočil k severovýchodu. Po dalších třech hodinách už zase letěli na jih.

"Jestli to bude takhle pokračovat, budeme se tady takhle točit věčně," poznamenal Frigate zachmuřeně. "Nechápu, jak je tohle možné!"

Pozdě odpoledne znovu nabrali správný kurz. Frigate navrhl, že by mohli sestoupit níž a zkusit štěstí s povrchovými větry. Dostali se totiž už dost daleko na sever, kde větry obvykle vanou severovýchodním směrem.

Když vypnuli hořák, plyn se začal pomalu ochlazovat. Jules Verne pomalinku klesal, nejprve téměř nezatelně, ale pak se jeho pád zrychlil. Nur na pár minut znovu zapnul zahřívání, aby sestup zarazil. Ve výšce 13 kilometrů vítr zeslábl. Pak se znovu zvedl, ale vanul nesprávným směrem. Ke všemu jejich plavidlu ještě dodal opačnou rotaci. Nur tedy pokračoval v sestupu, až se zastavili asi 2000 metrů nad vrcholky hor. Teď se pohybovali napříč přes údolí, která v této oblasti ubíhala přesně severojižním směrem.

"Už zase letíme k severovýchodu!" zvolal šťastně Frigate.

V poledne třetího dne letěli, unášeni větrem, rychlostí přibližně 25 kilometrů v hodině či 15 mil za hodinu. Tohle mohl dokázat jedině Jules Verne. Žádný jiný typ balonu by nebyl schopen vystoupit až do stratosféry a pak zase klesnout tak blízko k zemi a svézt se na povrchových větrech, aniž by ztratil příliš velké množství plynu.

Osazenstvo balonu otevřelo všechna okna, aby dovnitř mohl proudit řídký, ale čerstvý vzduch. Stoupavé a klesavé vzdušné proudy jim působily jistě nepohodlí; nejvíc jim vadily prudké změny tlaku, které všechny nutily k neustálému polykání a zívání, jímž ulevovali tlaku na ušní bubínky. Když se přiblížil soumrak, tah proudů se poněkud zmírnil a přestal balonem škubat.

Následujícího dne je uprostřed odpoledne překvapila bouře. Pilotem byl tou dobou Farrington. Černé mraky, které se dosud držely pod nimi, se náhle vyvalily nahoru. V jednom okamžiku se zdálo, že bouře zuří v bezpečné vzdálenosti pod nimi. Vzápětí však se z ní vynořily úponky jako chapadla chobotnice a v následující vteřině za nimi vystřelilo celé tělo chobotnice a obklopila je temnota prošípokovaná blesky. Současně se roztočili jako káča.

"Padáme jako cihla," poznamenal Frisko klidně. Nařídil vyhodit část zátěže, ale pád se tím nezastavil. Těsně vedle nich třeskl blesk, kabinu na zlomek vteřiny zalilo jeho světlo, v němž se jejich tváře zdály zelené. Rachot hromu se v rezonující kabině rozlehl tak silně, až všechny zabořilo v uších. Do otevřených průzorů se valily proudy deště a rozlévaly se po podlaze, čímž ještě zvyšovaly jejich celkovou hmotnost.

"Zavřete průzory! Tome, Nure, vyhoďte další zátěž, pytel číslo tři!"

Příkazy pilota byly okamžitě plněny. Všichni v balonu měli pocit lehkosti. Při této rychlosti pádu kabiny jim připadalo, že se už už začínou vznášet.

Další blesk na ně vrhl záblesk světla a hrůzy současně. Teď už pod sebou zahlédli černou skálu, plochý vrchol hory, který se k nim kvapem blížil.

"Dva pytle číslo jedna!"

Nur vyhlédl průzorem ven a řekl hlasitě, ale klidně: "Pytle nepadají o nic rychleji než my."

"Ještě dva pytle jedničky!"

Další ohnivý pruh rozčísł vzduch.

"Nedokážeme to!" vykřikl Frisko. "Ještě dvě jedničky! Připravte se vyhodit všechnu zátěž!"

Kabina rohem zavadila o kraj plochého vrcholku hory a prudce poskočila. Náraz celou posádku srazil na podlahu.

Vzápětí se přechodně povolená lana sítě držící kabinu opět napjala a ti, kdo se už zčásti vyškřábali na nohy, se znovu svalili. Naštěstí se lana ani při takovém přetížení prudkými změnami napětí nepřetrhla.

Všichni v kabině byli okamžitě znovu na nohou, nevšímajíce si zranění, která utrpěli, a napjatě vyhlíželi průzorem v podlaze. Všude vládla temnota. Pak šlehl další blesk. Byli příliš blízko skalní stěny a pořád je to táhlo k zemi. Špičaté vrcholky železných stromů k nim letěly jako vržené oštěpy.

Na zapálení hořáku bylo příliš pozdě. Efekt, jehož mohli dosáhnout zahřátím plynu, byl v tak krátké době, jaká jim

zbývala, zanedbatelný. Kromě toho srážka se skálou mohla uvolnit spojení trubek a pak by stačila jediná jiskra a vnitřek kabiny by se proměnil v hořící pec.

"Všechnu zátěž!" zařval Frisko.

Náhle byli venku z mraků, ale místo černé tmy je teď obklopovala temná šed'. Viděli právě tolik, aby dokázali rozeznat vířící vrcholky stromů pod sebou.

Frisko opustil své místo pilota, aby ostatním pomohl odhazovat zbylé pytle se zátěží a kontejnery s vodou. Než však stačili cokoli vyhodit, než mohl Nur stisknout tlačítko uvolňující železnou zátěž, narazilo dno kabiny do horních větví železného stromu. A znovu se všichni váleli na podlaze. Bezmocně naslouchali zvukům praskání a lámání, úderům a bouchání zvenčí. Pružné větve se však ohnuly a vzápětí znovu narovnaly, takže vymrštily kabinu nahoru, rovnou do pláště balonu. Kabina klesla zpátky dolů, ještě jednou ji zachytily neuvěřitelně pevné větve. Osazenstvem to tak házelo, že se cítili jako kostky chřestící v poháru před vrhem.

Frigate si připadal celý zmlácený, pohmožděný a ochromený, ale ještě pořád mu to myslelo natolik, že si dokázal představit, co tyhle divoké nárazy asi provádějí s plastovými trubkami ohnutými a sevřenými mezi kabinou a pláštěm balonu.

Co když... Bože, jen to ne!... Co když se vytrhnou z pláště... A jestli ty ostré konce větví propíchnou vak s plynem... Zřítíme se rovnou na zem... Leda by nás zachytily větve nebo se síť nějak zamotala mezi ně.

Ne. Kabina se zvedá.

Ale stoupne balon přímo vzhůru? Poletí směrem doprostřed údolí, k Řece? Nebo jím vítr mrští rovnou na skálu a plášť se roztřhne o nějaký výčnělek?

66

Ve chvíli, kdy bouře dosáhla vrcholu, překročila vzducholod' horské štíty na severní straně údolí. Kraj osvětlovaly jediné blesky křižující oblohu. Radar přejel Údolí, vršky stromů, potom přes skalní sloupy na protější straně Řeky a odhalil na Řece velkou loď. Pasivní radarový detektor ukazoval, že lodní radar je vypnutý. Koneckonců loď kotvila u břehu, tak proč by měla zapínat radar, když se široko daleko nevyskytovali žádní nepřátelé?

V břiše vzducholodi se otevřely obrovské poklopy. Vrtule helikoptéry na plošině uvnitř hangáru se začala otáčet. Ve stroji bylo celkem jedenáct mužů, Boynton seděl u řízení, de Bergerac vedle něj. Zbraně a krabice s výbušninami naskládali dozađu.

Jakmile se motory zahřály, Boynton dal znamení. Szentes, hlavní poddůstojník ve službě v hangáru, stál u telefonu na přepážce a zjišťoval poslední zprávy o větru. Potom mávl praporkem, nahoru a dolů. Start!

Vrtulník se uvnitř obrovského hangáru zvedl nad plošinu, pomalu se pohyboval šikmo přes ni, chvíli se vznášel nad otvorem, od jeho čelního skla a víncích listů vrtule se odrážela světla hangáru. Pak se náhle propadl dolů jako odhozený kámen. De Bergerac, který vyhlížel předním sklem, spatřil, jak obrovitá loď splývá s černými mračny a mizí. Cyrano věděl, že během minuty z lodi odstartuje dvoumístný kluzák s Bobem Winkelmeyerem jako pilotem a jediným cestujícím Jamesem McParlanem. Winkelmeyer byl na Zemi absolvent West Pointu, letec sestřelený při průzkumném letu nad ostrovy severně od Austrálie. McParlan se proslavil v sedmdesátých letech devatenáctého století. Patřil k Pinkertonovým detektivům a podařilo se mu proniknout do Mollie Maguires, tajné teroristické organizace irských horníků v Pensylvánii. Pod jménem McKenna se dostal hluboko do struktury gangu a mnohokrát těsně unikl prozrazení a zabití. Výsledkem jeho činnosti bylo zatčení členů organizace, z nichž devatenáct později oběsili. Majitelé dolů pak mohli nerušeně pokračovat ve vykořisťování zaměstnanců.

Winkelmeyer a McParlan přistanou s kluzákem na Řece a svůj letoun potopí. Posléze se pokusí dostat na palubu Rexe jako noví členové posádky, pokud k tomu budou mít příležitost. Na lodi nepochybně vzniknou volná místa, jelikož skupině nájezdníků se stěží podaří provést svůj husarský kousek a nezabít přitom nikoho z posádky Rexe.

Sam Clemens těm dvěma řekl: "Prohníly Jan přece nemá patent na dvojité agenty. Přisajte se k němu, hoši, a získejte si jeho důvěru. To jest, pokud celá akce selže. Možná to nebude potřeba. Ale já toho slizouna znám. Je jako ta tyč natřená tukem, po které opice nedokáže vyšplhat.

Takže pokud se z toho nějak dostane, vstupte do jeho posádky. A pak, až nastane Armageddon, vyhodíte jeho loď do povětří. Připadá mi to, jako by Gabriel poslal do pekla dva anděly v přestrojení za ďábly."

Helikoptéra se pohroužila do mračen. Blesk rozrazil svět na dvě části, když projel mezi nebem a zemí a rozsekl je jako plamenný meč. Hrom zarachotil, déšť bušil do čelního skla a bránil pilotovi ve výhledu. Radar ovšem loď viděl a za necelé dvě minuty už z vrtulníku spatřili slabou záři světél jejich cíle.

Boynton vedl vrtulník pod úhlem pětáctyřiceti stupňů dolů k lodi, pak prudce klesl až těsně k Řece a hnal se plnou rychlostí asi metr nad hladinou. Světla na kormidelně a podél paluby se blížila, rostla a stávala se jasnějšími.

Náhle se vrtulník zvedl, přelétl kraj letové paluby, zastavil se, vyrovnal a přistál. Jeho kola dosedla na palubu, nepatrně se odrazila, ale hned se zase usadila. Listy vrtulí zacvrlikaly, jak se rotace zpomalila, a všechny poklopy stroje se naráz otevřely.

Motory se zastavily přesně ve chvíli, kdy de Bergerac vyskočil na palubu. Boynton pomáhal ven mužům na své straně; Cyrano přikázal muži uvnitř stroje, aby podával ven bedny s bombami.

Cyrano pohlédl do oken horní paluby kormidelny. Až dosud z oken na zádi nikdo nevyhlížel, nikdo nespustil poplach. Měli ještě větší štěstí, než očekávali. Bylo neuvěřitelné, že zde nestál nikdo na stráž. A pokud se tu někde nějaké hlídky vyskytovaly, patrně nespatriły nic neobvyklého. Třeba se lidé z lodi v této oblasti cítili až příliš bezpečně. Dost možná byla dokonce většina posádky na dovolené na břehu. A stráž se někde poflakovaly, popíjely nebo dřímaly

nebo se milovaly.

De Bergerac vytáhl pistoli Mark IV a poklepal na jílec svého kordu. "Za mnou!" zavelel. Pět mužů vyběhlo za ním. Další dvě skupiny kvapně vyrazily za svými předem určenými úkoly. Boynton zůstal v helikoptě, aby byl připraven v případě nutnosti kdykoli vzlétnout.

Letová paluba tvořila prodloužení stropu radarové věže. Francouz se po ní rozběhl rovnou ke kormidelně. Nohy jeho mužů za ním dusaly po dubovém povrchu paluby. Zastavil se, když dorazil ke vchodu na druhou palubu kormidelny. Z otevřeného okna nad ním někdo něco křičel. Cyrano si ho nevšímal a vrhl se do dveří. Ostatní ho následovali. Lezli nahoru po ocelovém žebříku, ale než proběhl vchodem poslední, ozval se výstřel. Cyrano se otočil a zavolal dolů: "Je někdo zraněn?"

Cogswell těsně za ním odpověděl: "Minul mě!"

Nahoře se rozeřvaly alarmy, z dálky zaslechli houkání sirény. Za pár vteřin se k ní přidaly další.

Na druhém podlaží vetřelci vstoupili do jasně osvětlené chodby s kajutami, kde byli ubytováni nejvyšší důstojníci a jejich ženy. Dalo se očekávat, že Jana Bezzemka najdou v kajutě vlevo těsně pod žebříkem, který vede na můstek.

Clemens si ji totiž hodlal zabrat pro sebe, protože byla nejprostornější, a Jan by se sotva spokojil s menší místností.

Na každé straně chodby byly čtyři kabiny. Když de Bergerac vtrhl dovnitř, jedny z dveří se otevřely a jakýsi muž z nich vystrčil hlavu. De Bergerac na něj namířil pistoli a muž rychle zabouchl dveře.

Šestice postupovala podle plánu. Každý z mužů si připravil nástroj, který měli všichni za pasem, a dva z nich ještě po jednom navíc. Zařízení bylo vyrobeno v dílně strojníků asi hodinu předtím. Jednalo se o krátkou duralovou tyčku s dlouhými, těžkými ocelovými hřeby na obou koncích. Tyčka se přiloží jedním koncem na dveře, druhým na přepážku vedle nich a hřeby se kladivem zatlučou do dubového dřeva. Kdyby se v kajutě nalézal velmi odhodlaný člověk, patrně by dokázal usilovným bušením překážku ze dveří odstranit a probít se ven, ale pokud se jinak vše podaří podle plánu, bude tou dobou Jan se svými únosci dávno pryč.

Zevnitř z kajut se ozývaly výkřiky a jakot. Jeden muž se pokusil opřít do dveří a otevřít je, když Cogswell právě zatloukal hřeby. Cogswell pustil kladivo na zem a vystřelil do úzké mezery, aniž by se nějak zvlášť snažil chlapíka zasáhnout. Dveře ihned se zavřely a on mohl svou práci v klidu dokončit.

Ted' už je Jan jistě prostřednictvím interkomu informován o útoku na loď. I když hluk v chodbě mluvil sám za sebe a jasně sděloval všem přítomným, kde se vetřelci právě nacházejí. Jan jistě ani nepotřeboval slyšet výstřel z pistole, aby pochopil, o čem jde.

Tři muži měli obejít kormidelnu a vystoupit nahoru po předním žebříku. Ovšem... aha, tady máme jednoho ze strážců.

Za rohem vykoukla bledá tvář muže, který vylezl nahoru po žebříku. Ted' vystoupil zpoza rohu. v obou rukou drží těžkou pistoli ráže .69. Nemá na sobě žádné brnění.

"Peste!"

Cyrano neměl sebemenší chuť zabít člověka, jehož nikdy předtím neviděl, ale přesto zamířil a vystřelil.

"Quelle merde!"

Minul, plastová kulka se roztříštila o přepážku vedle strážce. Nejspíš ho zasáhlo pár úlomků, protože zařval, potácivě ustoupil, upustil pistoli a rukama si zakrýval obličej.

Cyrano nikdy nebyl zrovna vynikající střelec. Tohle docela stačilo, pomyslel si. Pokud mu střela odklidila toho chlapa z cesty a přišel mu neublížila, splnila svůj účel ještě lépe, než kdyby ho zabila.

Po celé kormidelně se rozléhaly výkřiky a výstřely. To patrně znamenalo, že trojice se dostala po předním žebříku nahoru a ted' důkladně zaměstnává hlídky.

Rázně přistoupil ke dveřím kajuty, ve které se měl nalézat král Jan. Nemělo smysl žádat přítomné, aby vyšli ven s rukama nad hlavou. Ať už byl bývalý vládce Anglie a poloviny Francie, jaký chtěl, rozhodně nepatřil ke zbabělci. Pochopitelně se nedalo vyloučit, že právě této noci není na palubě své lodi. Klidně se mohl nechat dovézt na břeh, aby si tam zahřál a pobavil se s děvčaty.

Cyrano opatrně, z bezpečného místa za přepážkou, zkusil kliku dveří. Zamčeno. Usmál se. Takže kapitán Rexe je na palubě, i když nemá zájem přijímat návštěvy.

Mužský hlas vykřikl v esperantu: "Co se děje?"

Cyrano se spokojeně zazubil. Ten baryton patřil králi Janovi.

"Kapitáne, zaútočili na nás!" zavolal. Chvilí čekal, jestli mu Jan na jeho trik skočí a otevře v domnění, že jde o někoho z jeho lidí.

Místo toho se ozval výbuch a po něm následovala střela, která by ho zasáhla, pokud by stál za dveřmi. Nebyla to žádná plastová kulka, která se o dubové dřevo roztříští. Tuhle odlili z kvalitního olova a díra, která po ní zůstala, měla úctyhodné rozměry.

Mávl na jednoho ze svých lidí, aby vyndal z krabice balíček plastické trhaviny. Poodstoupil, aby jeho kolega Sheehan mohl nacpat trhavinu do zámku a kolem závěsů dveří. Sheehan se při své práci co nejvíc křčil, ale mazaný Jan poslal další střelu do dveří o hodně níž. Zasáhla Sheehana do hlavy těsně nad očima. Upadl naznak, nevidoucí oči upřené nahoru, ústa bezvládně otevřená.

"Quell dommage!"

Sheehan byl bezvadný chlap. Jaká škoda, že pohřební řeč nad ním se omezila na pouhé: "Jaká škoda!"

Na druhé straně neměl být tak neopatrný a postavit se Janovi prakticky do rány.

Cogswell se rozběhl k mrtvému, chytil drát a baterii, rychle s nimi couval a přitom rozvíjel klubko drátu. Naštěstí Sheehan ještě stačil zastrčit do trhaviny rozbušku, čímž jim ušetřil několik vteřin. Tahle záležitost se musela vyřídit co nejrychleji a o úspěchu či neúspěchu celé akce mohly rozhodovat pouhé vteřiny.

Cyrano se vrátil za roh, přitiskl se k přepážce, odvrátil obličej, zacpal si uši prsty a současně otevřel ústa. Přestože na

něj neviděl, dokázal si představit, jak Cogswell připevňuje konec drátu k jednomu vývodu baterie, ke druhému přikládá jeho druhý konec.

Exploze s ním pořádně zatřásla a ohlušila ho. Chodbu naplnila oblaka štiplavého kouře, který dráždil ke kašli. Cyrano se po hmatu kradl podél přepážky, až se dostal ke vchodu. Nahmatal prázdný rám, matně zahlédl vyražené dveře, pod nimi Sheehanovo tělo a za zejícím dveřním otvorem už byla soukromá Janova kajuta.

Vrhl se dovnitř a rychle se odkutálel stranou. Meč v pochvě na jeho opasku ten manévr poněkud zkomplikoval, takže působil neohrabaně. Octl se u něčeho, co na omak připomínalo nohy od postele. Přímě nad ním ječela nějaká žena. Ale kde je Jan Bezzemek?

Třeskl výstřel z pistole. Cyrano spatřil v kouři záblesk, vzápětí byl na nohou a skočil přes roh postele. Pažemi obemkl čísi nahý tlustý trup. Muž, na něhož zaútočil, se svalil na stranu, něco zavrčel, rozmáchl se paží a zasáhl Cyrana do hlavy, ale ta rána mu nijak neublížila. Potom mužovo tělo ochablo.

Cyrano už měl v ruce dýku a tiskl mu ji k hrdlu. "Pohni se a podřiznu tě!"

Žádná odpověď. Že by ten chlap tak ztuhl hrůzou? Nebo se jenom přetvařoval? Cyrano volnou rukou ohmatl jeho rameno, šiji, pak hlavu. Muž se stále nehýbal. Aha, tady je to lepkavé! Jan, pokud to byl on, se o něco udeřil do hlavy a teď byl skutečně v bezvědomí.

Cyrano vstal, šátral podél přepážky, až našel vypínač. Světlo mu ukázalo prostornou místnost vybavenou na poměry Říčního světa přepychovým nábytkem a výzdobou. Kouř už se poněkud rozptýlil a odhalil velice hezkou a úplně nahou ženu klečící uprostřed postele. Přestala ječet a zírala na vetřelce obrovskými modrými očima.

"Schovejte se pod deku a zůstaňte tam, nic se vám nestane," poradil jí. "De Bergerac nebojuje se ženami. Leda když se ho pokoušejí zabít."

Muž roztažený na podlaze byl malý, svalnatý a měl světle hnědé vlasy a chlupy. Modré oči měl už otevřené a něco si zmateně mumlal. Ten se za chvíli vzpomene!

Cyrano se rychle ohlédl a uviděl, na co Jan vystřelil. Ležel tam na zádech Hoijes a v prsou mu zela díra.

"Mordieux!"

Ten chlap musel vběhnout dovnitř hned poté, co jeho kolega vrazil do dveří. Jan asi zahlédl jeho siluetu proti světlu z chodby a zastřelil ho. Jemu, Cyranovi, nepochybně zachránilo život, že v okamžiku jeho vstupu byl kouř ještě příliš hustý, takže ho střelec neviděl.

Už dva z jeho lidí byli mrtvi! Možná zahynuli i další a jejich těla tu zůstanou, jak se na tom všichni předem shodli, neboť odnášení mrtvých by je připravilo o drahocenný čas a zpomalilo jejich ústup.

Ale kde zůstali ostatní? Proč nejdou za ním? Aha, tady přicházejí Cogswell a Propp!

Dostal ránu něčím tvrdým, která ho zvedla a mrštila jím dozadu, kde narazil na přepážku. Upadl na tvář a zůstal ležet, v uších mu zvonilo a hlava jako by se mu nafukovala a zase splaskávala, zase nafoukla, zase splaskla, a tak pořád dokola, jako když hraje flašinet. V místnosti přibýlo dýmu a kouře, který ho štípal v očích a nutil ho k dávivému kašli.

Chvilí mu trvalo, než byl schopen zvednout se na kolena, a ještě déle, než se konečně postavil. Postupně mu došlo, že v chodbě vybuchla další bomba. Někdo ji asi hodil dolů z horní paluby kormidelní.

Ať to udělal kdokoli, zabil tím Cogswella a Proppa. A téměř se mu podařilo zabít také Savinienu Cyrana de Bergerac.

Jan už byl na kolenou, nejistě se kymácel a mezi záchvaty kašle zíral na vetřelce. Pistoli měl na dosah, ale zdálo se, že si to ještě neuvědomil.

Ach, ale teď už ten odporný chlap natahuje ruku k její pažbě!

Cyrano někde ztratil svou pistoli i dýku, a tak vytasil kord a udeřil Jana jeho trojúhelníkovou čepelí do zátylku jako kyjem. Jan se zhroutil a zůstal nehybně ležet.

Žena se obličejem tiskla k posteli, zakrývala si uši a ramena se jí třásla.

Cyrano vrávoral kouřem, téměř zakopl o Proppovo tělo. Zastavil se až u dveří. Sluch se mu postupně vracel, i když střelba v chodbě k němu doléhala jen slabě. Svezl se na kolena a odvážil se opatrně vystrčit hlavu. Průvan z vyražených dveří nad žebříkem už částečně odváděl dým. U paty žebříku leželo tělo. Patrně šlo o někoho z místních, možná to byl ten, kdo hodil dolů bombu. Dole na konci chodby se krčili dva muži a otevřeným vchodem pálili na někoho venku. Oba patřili k nájezdníkům, poznal Sturtevant a Velkase.

Jiní dva muži, zašpinění od kouře a sazí, sestupovali po žebříku. Reagan a Singh. Nejspíš už vyčistili kormidelní s a teď přicházejí na pomoc únoscům. Jejich pomoc tady i byla opravdu potřeba.

Cyrano se zvedl a zamával na ně. Něco mu říkali, ale neslyšel je. Zdá se, že to byla pořádná bomba! Však také v chodbě způsobila pěknou spoušť.

Reagan a Singh vešli do kajuty a zvedli Janovo bezvládné tělo. Cyrano našel svou pistoli, nabil ji, pak zastrčil kord zpátky do pochvy a následoval je. Žena dál tiskla tvář k polštáři a držela si ruce na uších. Nevidím zlo, neslyším zlo...

Když vyšel z kajuty, zjistil, že Sturtevant a Velkas už zmizeli. To znamená, že ten, na koho stříleli, už je vyřazen ze hry. Reagan a obr Singh vlekli Jana, jemuž hlava bezmocně visela a nohy se klátily. Už byli téměř u východu.

Znovu se objevil Velkas, za ním tři další muži. Něco křičeli. Velkas doběhl až k Cyranovi, přiložil mu ústa k uchu a řval, abv mu Cyrano rozuměl. Šlo o to, že se pár Janových lidí dostalo k parnímu kulometu. Ale z Janovy kajuty by je mohli zezadu postřílet.

Vrátili se zpátky do kajuty a vyhlédli z okna. Vpravo viděli plošinu, která sahala přes okraj letové paluby. K plošině byla přimontována masivní hlaveň parního kulometu. Dva muži za jeho ochranným štítem se právě pokoušeli zbraň natočit tak, aby mířila na vrtulník.

Nalevo pod sebou viděli Sturtevant a dva muže vlekoucí Jana. Tihle se také dostanou do palby, jakmile střelci kulomet otočí.

Cyrano otevřel široké čtverhranné okno, opřel si pistoli o římsu a vystřelil. Vzápětí vedle něj zaduněl výstřel z

Velkasovy zbraně a ohlušil ho ještě víc. Vyprázdnili celé zásobníky, ale na tuto vzdálenost se nedalo zamířit přesně. Pistole Mark IV používaly vzácné olověné kulky, a prachová náplň pro střelu ráže .69 dávala silný zpětný ráz. Navíc foukal vítr, nepříliš silný, nicméně i s tím museli střelci počítat.

První dvě salvy šly úplně mimo. Pak se jeden ze střelců svezl na bok a upadl, druhý se pokusil převzít zbraň, ale během několika vteřin klesl také. Dost možná ani jeden z nich nebyl zasažen přímo, spíš došlo k tomu, že se kulky roztržily o štít. Na tom však nezáleželo, důležitý byl výsledek.

Tou dobou už Sturtevant a dvojice s Janovým tělem přešli přes půl paluby. Listy vrtule už se točily, ale Cyrano je neslyšel. Ovšem i kdyby se mu sluch plně vrátil, nejspíš by zvuk vrtule přehlušily ječící sirény.

Cyrano si přitáhl Velkase za paži a zakřičel mu přímo do ucha, ať rychle doběhne ke kulometu a dohlédne na to, aby se k němu nikdo z místních nedostal. Ukázal přitom na několik ozbrojených mužů, kteří právě vylézali padacími dveřmi na opačném konci paluby.

Velkas přikývl a rozběhl se ke dveřím. Cyrano znovu vyhlédl oknem. Muže ze skupin, které měly za úkol zničit motory pohánějící kola a vyhodit do vzduchu sklad munice, nikde neviděl. Budťo ještě pracovali na svém úkolu, nebo byli někde zahnáni do kouta a snažili se probít z obklíčení.

Vyběhl po žebříku o patro výš. Válela se tam nějaká těla; jeden mrtvý útočník, dva Janovi lidé. Jejich zešedlé obličeje, vytržštěné oči a ústa dokořán otevřená ozařovalo jasné světlo.

Vypnul poplašné sirény a podíval se skrz přední skla. Na přední palubě bylo pusto a prázdno, jedině u paty žebříku vedoucího dolů do kormidelny leželo tělo, několik dalších pak blízko přidě.

Loď kotvila u dokonale osvětleného mola, mnohem delšího a masivnějšího, než se podél Řeky běžně vyskytovala. Možná ho postavila posádka Rexe, když se kapitán rozhodl, že všem poskytne dlouhou dovolenou. Nebo třeba loď potřebovala náročnější opravu.

Na tom však nezáleželo. Podstatné bylo, že útočníci měli štěstí a vpadli na loď v době, kdy na ní zůstaly jen hlídky a pár důstojníků. Jan se náhodou rozhodl strávit noc na palubě, to bylo také štěstí, byť ne jeho.

Posléze ovšem hluk probudil i posádku na břehu. Lidé vybíhali z chýší na pláni a z pevnůstek s ohradami z kúlů.

Reflektory na přídí osvětlovaly přední řady zástupu, který se hnál k přístavu. Většinu davu tvořili členové posádky; dali se snadno rozeznat podle svých kovových zbraní.

Útočníci původně neměli v plánu odplout s lodí z doku, ale teď jim nic jiného nezbyvalo. Cyranovi bylo jasné, že na loď každou chvíli vtrhne obrovská přesila obránců, a tak se rychle rozhodl. Posadil se k řízení. Spustil motory a spokojeně se zazubil, když se kontrolky poslušně rozsvítily. Až dosud nevěděl jistě, jestli se mu podaří motory nastartovat. Jan se přece jen mohl rozhodnout pojistit se proti zlodějům a panel řízení odpojit.

V duchu se modlil, aby si jeho kolegové nevybrali právě tuto chvíli k odpálení motorů. Kdyby k tomu došlo, loď by byla ochromena a on by se spolu s dalšími nedostal včas k vrtulníku.

Nebyl čas na odvazování lan. To bylo sice zlé, ale nesmírná síla elektrických motorů loď osvobodí.

Stáhl dozadu kovové páky s kulovitým zakončením po obou stranách sedadla a kola se začala otáčet nazpátek.

Nejprve se pohybovala pomalu, příliš pomalu na to, aby se odtrhla uvazovací lana. Stlačil páky dozadu, jak bylo možno nejvíc. Teď se kola otáčela nejvyšší rychlostí.

Mocná lana se napjala, ale místo toho, aby praskla, stáhla za sebou sloupky podél mola, k nimž byla loď přivázána. Spojení pilířů s molem ještě chvíli vzdorovala tahu. Lidé, kteří už stačili doběhnout do doku, se budťo vrhli do vody, nebo skákali přes mezeru mezi lodí a molem. Pak se sloupky s hlasitým praskotem, který byl jasně slyšet i přes křik a výstřely, uvolnily. Jejich podpěry se prohnuly, přilehlá strana mola se prudce naklonila a všechny, kdo v těch místech právě stáli, svrhla do vody. Jen jednomu muži se podařilo přeskočit na loď, aniž by spadl dolů.

Rex rychle couval, trámy na masivních lanech vlekl za sebou. Cyrano se zachechtal, zmáčkl na panelu tlačítko a parní píšťaly posměšně zahoukaly na ty, kdo zůstali na břehu nebo ve vodě.

"Jak se ti to líbí, Jendo!" zařval. "Ukradli jsme tebe i tvoji loď! A dobře ti tak, zasloužil sis to!"

Posunul páky na pravoboku dopředu, obrovská loď se začala otáčet po proudu. Zamířil s ní doprostřed Řeky, a když manévr dokončil, zapnul automatické řízení. Sonary na lodi neustále sledovaly hloubku a vzdálenost od obou břehů, takže ji udržel v kurzu přesně uprostřed toku, leda by hrozila srážka s jiným plavidlem nebo nějakým objemným předmětem. V tom případě loď překážku obepluje.

Muž, který doskočil na loď, přeběhl přes palubu a ztratil se mu z dohledu. Asi za půl minuty vyšplhal po žebříku nahoru na další palubu. Očividně mířil do kormidelny.

Přesně v té chvíli přestalo pršet.

Cyrano se vyklonil ze dveří a vyprázdnil celý zásobník, pokoušeje se zasáhnout muže běžícího napříč palubou pod ním. Muž se skryl pod přečnávající okraj horní paluby, pak opatrně vystrčil hlavu a vypálil na nepřitele. Jedna kulka se roztržila o žebřík asi v jeho polovině.

Cyrano vyhlédl ze zadního okna. Vrtulník byl stále ještě na letové palubě. Jan se svými třemi únosci se patrně již nacházel uvnitř. Čtyři muži utíkali přes palubu k radarové věži. Stáhl okno a vyklonil se, pokoušeje se jim gestikulací vysvětlit, že to on vyplul s lodí od břehu. Zastavili se a vesele mu zamávali, pak se otočili a pokračovali směrem k vrtulníku.

Na vzdáleném konci paluby ještě několik obránců střílelo na helikoptéru z otevřeného poklopu. Jenomže jejich plastové kulky velké ráže strhával vítr vanoucí proti nim, takže buď padaly na palubu, nebo přes palubu do vody. Cyrano na střelce neviděl tak dobře, aby je mohl spočítat, ale odhadoval, že budou tři nebo čtyři, možná i víc. Další pochopitelně mohou být na kotelní palubě, kde bojují se skupinou určenou ke zničení motorů.

Náhle se celá loď otřásla a z paluby v těsné blízkosti kormidelny se zvedl oblak kouře. Po prvním výbuchu vzápětí následoval druhý. K tomu došlo na pravoboku. Druhá exploze byla mnohem silnější než předchozí. Kusy rozbité

paluby výbuch vymrštil vzhůru a tyto trosky pak v mraku

kouře a dýmu klesaly dolů. Některé dopadly těsně u vrtulníku. Dým se rychle rozptýlil a odhalil obrovskou díru u kola na pravoboku.

Světla zhasla, pak se znovu rozsvítila, jak se automaticky zapojil nouzový systém. Motory se zastavily a loď se začala pomalu otáčet přídi k pravému břehu. Teď se k němu bude postupně přibližovat, i když do něj nejspíš narazí až po několika kilometrech.

Sturtevant vylezl z helikoptéry a mával na Cyrana, ať si pospíší.

Na pravé straně letové paluby se objevili čtyři muži. Dva další vylezli po žebříku zleva. Cyrano zaklel. Copak ze skupiny s výbušninami přežili jenom tihle?

Z poklopu, odkud obránci střelili na helikoptéru, stoupaly obláčky dýmu. Jeden z útočníků padl. Dva další ho chytili a mezi sebou nesli ke stroji, zatímco ostatní se je snažili krýt palbou. A opět jeden z nosičů padl a nemohl vstát. Další dva ho zvedli, prvního raněného si naložil kamarád na záda a potáčeje se pod tím břemenem, pokračoval k vrtulníku. Cyrano se vrhl na druhou stranu kormidelny. Zase se ukázal ten zatracený chlap, který v poslední chvíli přeskočil na palubu ze břehu. Teď utíkal po palubě těsně pod ním. Svou pistolí už neměl, což znamenalo, že ji vyprázdnil a odhodil. V pravé ruce držel kord.

Pod žebříkem, který vedl z kormidelny dolů na palubu, se něco pohnulo, Cyrano ten pohyb zachytil koutkem oka.

Jeden z mužů, o nichž se domníval, že jsou mrtví, byl naživu a pokoušel se máváním přivolat pomoc. Nejspíš zahlédl tvář svého velitele v okně.

Cyrano neváhal. Podle rozkazů měl mrtvé nechat ležet, ale o opouštění raněných se nemluvalo. Ostatně by takový rozkaz stejně ignoroval. Zdálo se, že momentálně není vrtulník nijak vážně ohrožen. Těch pár obránců nemělo šanci přeběhnout přes palubu, aniž by se vystavili palbě od stroje. Jistě, mohli si zvolit jinou cestu, mohli vylézt nahoru po žebříku, který se nacházel těsně u helikoptéry. Ale on, Cyrano, svého raněného druha musí dostat do vrtulníku dřív, než tam dorazí Janovi lidé.

Sjel dolů po žebříku, jak nejrychleji to šlo, přeskakoval přitom schody a klouzal rukama po zábradlí. To už se zraněný Tsoukas zvedl na ruce a na kolena. Hlavu měl hluboko skloněnou a třásl s ní.

Cyrano si klekl k němu. "Žádný strach, kamaráde, jsem tady."

Tsoukas zasténal, z úst se mu vyvalila krev a rozlila se pod ním jako louže.

"Mordieux!" Sáhl mu na tep. "Merde!"

Muž byl mrtev. Ale ti další dva třeba ještě žili.

Rychlá prohlídka nehybných těl rozptýlila jeho naděje.

Vstal a prudce se obrátil, ruka mu sjela k pistolí v pouzdře. Bližil se ten osamělý muž, odvážný chlapík, ale momentálně pěkný otrava. Proč neskončil v Řece jako ostatní? Ušetřil by tím Cyranovi spoustu potíží; nemusel by ho teď zabít. On sám by se teď nemusel nechat zabít!

"Héé!"

Pistole byla prázdná, zapomněl ji nabít. A neměl už čas zvednout z paluby jinou zbraň, která patřila mrtvému druhovi.

Měl sotva čas vytasit meč z pochvy, jinak by ho ten neohrožený chlapík probodl.

Boynton bude muset počkat o pár vteřin déle. To mu bude jistě stačit, aby si odstranil z cesty tuhle překážku.

"En garde!"

Ten muž byl o chloupek menší než on. Ale zatímco Cyrano byl štíhlý jako rapír, tenhle pitomý chlap měl postavu robustní jako topůrko válečné sekery, se širokými rameny, mohutným hrudníkem i pažemi. Jeho výrazný obličej se snědou pletí a až příliš plnými rty působil poněkud arabsky a planoucí černé oči i úšklebek odhalující bílé zuby mu dodávaly divoký vzhled piráta. Na sobě měl jen kus látky upevněný kolem pasu.

Chlap s takovým zápěstím, uvažoval Cyrano, by mohl být skvělý šermíř šavlí, tedy pokud se jeho obratnost vyrovná jeho svalům. Ovšem s tenkým rapírem, v boji, kde záleží na rychlosti, nikoli na síle, ach, to je něco docela jiného.

Ať už byly schopnosti jeho protivníka týkající se šavle jakékoli, hned po prvních vteřinách Cyrano zjistil, že dosud nikdy nezkřížil meč s takovým soupeřem.

Ať útočil, kryl se, vyrážel vpřed nebo ustupoval, prováděl výpady a stahoval se, soupeř s ním dokázal držet krok.

Naštěstí ten ďábelský chlap nebyl o nic rychlejší, neboť jinak by už protivníka dávno probodl.

Muselo mu být jasné, že bojuje s mistrem, jenž se mu vyrovná. Ale i tak se usmíval, zjevně se vůbec nezalekl, ale za svou divošskou maskou si jistě uvědomoval, že zemře, pokud se ve svých reakcích a úsudku byť o pouhý zlomek vteřiny opozdí.

Čas pracoval pro snědému muže. Nikam nespíchal, kromě boje tady neměl nic na práci, zatímco Cyrano se potřeboval rychle dostat k vrtulníku. Boynton určitě věděl, že je Cyrano ještě naživu, neboť ho Sturtevant zahlédl v kormidelně. Zaručeně se teď diví, co ho tak zdrželo.

Počká ještě pár minut? A co pak, když se jeho velitel neobjeví? Nejspíš usoudí, že nějakou nešťastnou náhodou zahynul. A odletí. Nebo ještě někoho pošle, aby se po něm podíval?

Neměl čas tu záležitost dlouze promýšlet. Ten ďábel dokázal čelit každému jeho manévru právě tak, jako on čelil jemu.

Dostali se do patové situace, na mrtvv bod, přestože jejich boj byl živý až běda. Útoky se střídaly s obranou, čepele se míhaly téměř v téže rytmu.

Ach! Obránci si to uvědomil a okamžitě rytmus porušil. Jakmile se totiž vyvine určitý rytmus, šermíř mívá tendenci k dokončení započatého sledu pohybů. Tento téměř nepřekonatelný bojovník tedy jakoby krátce zaváhal, doufaje, že Cyrano bude pokračovat v rytmu, čímž mu poskytne příležitost k bodnutí.

Jenomže soupeře podcenil. Cyrano se ve zlomku vteřiny přizpůsobil nové situaci a zachránil se před vážným zraněním.

Jen hrot protivníkovy zbraně ho lehce škrábl do horní části pravé paže.

Cyrano se stáhl, pak provedl výpad, protivník ho odrazil. Ale ne dokonale. Na jeho paži se také objevila rána. "Dostalo se vám cti prolít první krev," pravil Cyrano v esperantu. "A je to opravdu čest. Ještě nikdo jiný to v boji se mnou nedokázal."

Bylo to bláznovství takhle plýtvat dechem na konverzaci. Jenže Cyrano byl zvědavý jako toulavá kočka. "Smím znát vaše jméno?"

Muž neodpověděl, ovšem dalo by se říci, že jeho meč j mluvil za něj. Jeho čepel knitala rychleji než jazyk hubaté ženy. "Možná jste už o mně slyšel. Jsem Savinien de Cyrano i de Bergerac!"

Snědý muž se jen zuřivě zasmál a zdvojnásobil své úsilí. Tenhle člověk se nezalekne nějakého jména, byť sebeproslulejšího. Ani nemá v úmyslu mrhat silou na rozhovor. Pochopitelně bylo nepravděpodobné, že by jakživ neslyšel jméno de Bergerac.

Kdosi vykřikl. Ten výkřik nepatrně narušil soustředění Cyranova soupeře. Nebo snad na něj přece zapůsobilo, když se dověděl, komu to čelí? Ať už z jakéhokoli důvodu, muž nezareagoval tak, jak měl. Cyrano použil výpad, který vynalezl Jarnac, a probodl soupeři stehno. Jenomže současně mu hrot protivníkova meče projel pravým ramenem. Jeho kord se zařinčením dopadl na palubu.

Muž upadl, ale okamžitě se zase snažil zvednout najedno koleno, aby se mohl bránit. Po noze mu stékala krev. Cyrano zaslechl pleskání kroků a ohlédl se. Blížil se k němu Sturtevant s Cabellem, v rukou měli pistole.

"Nestřílejte na něj!" vykřikl Cyrano.

Dvojice se zastavila, zbraně stále namířené na snědého muže. Cyrano levou rukou zvedl meč. Pravá paže ho zle bolela, krev z ní prýštila jako víno z čerstvě naraženého sudu.

Cyrano prohlásil: "Možná by tento boj mohl skončit jinak, kdybychom nebyli vyrušeni."

Jeho protivník musel mít velké bolesti, ale nedával to najevo. Černé oči mu planuly jako samotnému Satanovi.

"Odhoďte zbraň, pane, a já vám ošetřím ránu!"

"Jděte k čertu!"

"Výborně, pane. Přeji vám brzké zotavení."

"Tak už pojď, Cyrano!" zavolal Cabell.

Vtom Cyrano uslyšel výstřely. Ozývaly se z levoboku a to znamenalo, že se obránci dostali blíž k vrtulníku.

Cabell pokračoval: "Už párkrát trefili vrtulník. Musíme proběhnout jejich palbou, abychom se dostali ke stroji."

"Dobře, Richarde," řekl Cyrano. Ukázal na vysílačku, kterou měl Sturtevant u pasu. "Hochu, proč nezavoláš Boyntona, ať se přemístí sem k nám? Tady můžeme nastoupit poměrně bezpečně."

"Jo. Taky mě to mohlo napadnout."

Cabell ovázal Francouzovo rameno kusem látky, který utrhl z oděvu jednoho z mrtvých. Kůže snědého muže měla nyní nasedly nádech, oheň v očích mu pohasl. Když helikoptéra dosedla vedle nich, Cyrano pokročil dopředu a svým kordem mu vyrazil zbraň z ruky. Muž neřikal nic a nebránil se, když mu Cyrano ovazoval stehno.

"Až se tu objeví vaši přátelé, poskytnou vám víc než jen první pomoc," řekl Cyrano. Pak se rozběhl ke stroji a vyšplhal do něj. Boynton stroj zvedl ještě dřív, než byly dveře zavřeny, a stoupal šikmo nad Řeku. Jan byl stále úplně nahý a skrčený na sedadle v druhé řadě. Cyrano se na něj podíval a přikázal: "Dejte mu něco na sebe. A svažte mu ruce a nohy."

Pohlédl dolů. Na letové palubě se objevilo nějakých zhruba dvacet lidí. Kde se tam ti ostatní najednou vzali? Všichni stříleli o sto šest, z jejich zbraní vylétaly záblesky, jako by se na lodi zuřivě pářily světlušky. Neměli však sebemenší šanci zasáhnout cíl. Copak oni nevědí, že na palubě vrtulníku se nachází i jejich kapitán? Očividně o tom neměli tušení.

Cosi ho udeřilo zezadu do hlavy. Vznášel se kdesi v šedé temnotě a vzdálené hlasy mu říkaly podivné věci.

Zničehonic se před ním vynořil ošklivý obličej jeho učitele z dětství, venkovského faráře. Byl to krutý, zlý člověk a často svého žáka bil, surově ho mlátil holí po těle i po hlavě. Když mu bylo dvanáct, Cyrano se na faráře v zoufalství a šíleném hněvu vrhl, srazil ho k zemi, kopal do něj a zbíl ho jeho vlastní holí.

Ted' se ty opičí rysy stále zvětšovaly, až nakonec propluly kolem něj a rozplynuly se. Postupně přicházel k sobě.

Boynton ječel: "To není možné! On utekl!"

Cabell si stěžoval: "Vrazil mi loket do žeber a kopl Cyrana do hlavy!"

Stroj byl nakloněn ke straně, takže viděli dolů dveřmi, které zůstaly otevřené. Světlo z lodi na okamžik ozářil královo nahé tělo. Jan usilovně mával pažemi se snaze udržet se vzpřímeně. Pak jim zmizel ve tmě.

"To nemůže přežít!" prohlásil Boynton. "Padá nejméně z výšky třiceti metrů!"

Nemohli se snést níž a přesvědčit se o tom. Nejenže na ně z lodi pořád stříleli; někteří se ted' rozběhli k raketometu.

Výstřely z pistolí nemohly na takovou vzdálenost vrtulníku valně ublížit, zato raketám s tepelným zaměřováním by se nedokázali vyhnout, pokud by se nedostali dostatečně daleko.

Ovšem Boynton nebyl z těch, kdo se dají snadno zastrašit. A ted' ke všemu nepochybně zuřil, že mu vězeň unikl.

Zamířil se strojem nikoli pryč od lodi, ale přímo k ní. Zastavil asi 90 metrů naproti raketometu. Odpálil čtyři rakety, které měl vrtulník na palubě, a rakety s plamennými ohony vystřelily k lodi.

Baterie na lodi se proměnila v ohromnou kouli ohně a oblak kouře, na všechny strany od ní přšela lidská těla, trosky paluby a kusy kovu.

"To je zastaví!" pravil Boynton.

Sturtevant navrhl: "A co kdybychom je zkusili ostřelovat?"

Cyrano se polekal: "Cože? Myslíš použít kulomet? Ne, ted' se musíme rychle ztratit. Stačilo by, aby přežil jeden chlap, dostal se k jinému raketometu a je po nás. Naše mise ztroskotala a ztratili jsme příliš mnoho statečných mužů, už nechci riskovat další oběti!"

"Neřekl bych, že jsme selhali," ohradil se Boynton. "Jistě, nevezeme Jana zpátky, ale určitě je mrtev. A bude trvat velmi, velmi dlouho, než bude loď zase schopna provozu."

"Tak ty myslíš, že je Jan mrtev?" přeptal se Cyrano. "Rád bych tomu věřil. Ale nepřisahal bych na to, dokud neuvidím na vlastní oči jeho mrtvolu."

67

Posádka balonu Jules Verne se sténáním rychle zjišťovala, jak vážná zranění kdo utrpěl. Tři členy tak silně bolela žebra, že je mohli mít zlomená nebo aspoň naštíplá. Frigate odhadoval, že má na šíji buď natržené, nebo ošklivě natažené svaly. Tex a Frisko krváceli z nosu a Frisko měl bolavé a natlučené koleno. Pogaas si ošklivě odřel čelo a silně z něj krvácel. Jedině Nur vyvázl bez zranění.

Neměli ale čas zabývat se svými potížemi. Balon nyní stoupal, ale vzdaloval se od skály. Bouřkové mraky se vytrácely hbitě jako lupiči, kteří zaslechli policejní sirény. Naštěstí osvětlení balonu ještě fungovalo, takže Frisko viděl na řízení.

Nur našel svítilnu a společně s Friskem natfeli spoje trubek tenkou vrstvičkou tekutiny. Nur prozkoumal výsledek lupou a oznámil, že nevidí žádné bublinky. Vodík zjevně nikde neucházel. Nur otevřel horní příklop a spolu s Po-gaasem vyšplhali nahoru na prstenec. Svazijec držel světlo a Nur lezl po provazech jako opice. Nemohl se sice dostat až k hrdlu vaku, aby na něj mohl nanést lepidlo, ale hlásil, že plášť kolem trubek patrně těsní dobře.

Frisko se k jeho zprávě stavěl skepticky. "Jo, všechno se zdá oukej, ale nemůžeme to vědět jistě, dokud nepřistaneme a balon nevypustíme."

Frigate prohlásil: "Dokud ještě stoupáme, zůstaneme ve vzduchu. Myslím, že bychom neměli přistávat, dokud se nedostaneme do oblasti polárních větrů, které nás poženou nazpátek. To by mohlo být už zítra, pokud jsme správně odhadli vzdálenost, kterou jsme urazili. Když teď sestoupíme dolů, můžeme o balon přijít. Vždyť ani nevíme, jak by na nás reagovali místní obyvatelé. V počátcích vzduchoplavectví na Zemi bylo mnoho balonů zničeno nevzdělanými a pověřivými sedláky, když přistály někde na venkově. Venkované považovali balony za ďáblovu dílo nebo za dopravní prostředek zlých čarodějů. Klidně by se mohlo stát, že také narazíme na takové lidi."

Frigate připustil, že ho zneklidňuje let bez zátěže. Ovšem kdyby nebylo zbytků, mohli by odmontovat chemický záchod a vyhodit ho. Ačkoli by se mohli octnout i v situaci, kdy by na to neměli dost času.

Jules Verne se vznesl nad údolí a nárazy větru ho jako pohlavky hnaly k severovýchodu. Asi po hodině vítr ztratil část síly, ale plavidlo stále pokračovalo správným směrem. Také pozvolna a vytrvale stoupalo.

Frigate převzal řízení při 4877 metrech čili 16 tisících stop výšky. Aby zabránil dalšímu stoupání, začal po troškách upouštět vodík. Když balon trochu klesl, zapnul hořák. Teď bude pilot trvale zaměstnán, protože se musí snažit udržet plavidlo zhruba v rozmezí 2000 metrů, a přitom ztrácet co nejméně plynu a co nejméně používat hořák.

Frigata hrozně trápila bolest v šíji a rameni. Těšil se, až ho vystřídají a on se bude moci přikrýt a natáhnout. Doušek alkoholu mu neuškodí a trochu zmírní ta muka.

Až dosud se jejich pouť skládala převážně z tvrdé práce vyžadující rychlost, z nebezpečí, ze kterého se svíral žaludek, a také velké porce nudy. Věděl, že bude nejspokojenější, až konečně přistanou. Potom události v průběhu letu postupně nabudou příchutí vzrušujícího dobrodružství. A po čase získají jakousi zlatou zář a budou se ve vzpomínkách zdát úžasné. Vypravěči z řad posádky je vyšperkují a přeženou prožítá nebezpečí tak, jako by pokaždé unikli jen o vlásek, ještě těsněji, než tomu doopravdy bylo.

Představitel je velký podvodník, co se minulosti týče.

Když tak stál u vernea, v kabině osvětlené jen kontrolkami na přístroji a studeným svitem hvězd, jediný bdící mezi podřimujícími druhy, cítil se Frigate velmi osamělý.

Nad pocitem osamělosti však převládala hrdost. Jules Verne překonal rekord pro nepřerušovaný let balonem. Od startu až dosud uletěl přibližně 4824 kilometrů čili 3000 mil. A to ho ještě čeká mnohem větší vzdálenost - pokud se všechno podaří - než bude muset definitivně přistát.

A tohle všechno dokázalo pět amatérů. Kromě něj nikdo z nich na Zemi balonem neletěl. Jeho čtyřicet naletaných hodin v balonech plněných horkým vzduchem a třicet hodin v plynových balonech z něj pochopitelně neudělalo žádného zasloužilého vzduchoplavce. Při tomto letu si už nyní mohl zaznamenat mnohem víc hodin, než strávil ve vzduchu kdysi na Zemi.

Jeho posádka se vydala na výpravu, která by se na Zemi jistě zapsala do historie. Jejich tváře by se objevily v televizi po celém světě, oslavovali by je a zvali na recepci, mohli by o svých zážitcích napsat knihy, podle kterých by jiní natočili filmy, honoráře by se jim jen hmulily.

Tady se o jejich činu doslechne jen málokdo. Někteří tomu nikdy neuvěří. A už vůbec nikdo se nic nedozví, když jejich výprava skončí nějakou smrtelnou nehodou a celá posádka zahyne.

Vyhlédl ven průzorem. Svět se skládal z jasného svitu hvězd a temných stínů, údolí se plazila jako hadi, kteří se rozhodli postupovat v řadách vedle sebe. Hvězdy mlčely, údolí mlčela tichá jako ústa mrtvých. Jak ponuré přirovnání! Radši snad tichá jako motýlí křídla. To vyvolávalo vzpomínky na dětství a mládí na Zemi, kdy v létě v zahradě za domem kvetlo tolik barevných květů, zvláště slunečnic, vysokých, žlutých slunečnic, a k tomu zpívali ptáci, z kuchyně se linuly vůně maminčiných jídel, cítil pečené hovězí nebo třešňový koláč a jeho otec hrál na piano...

Vzpomněl si na jednu z otcových oblíbených písní, která se mu moc líbila. Často si ji tiše zpíval na nočních hlídkách, když se plavil na škuneru. A když si ji pobrukoval, jako by daleko před sebou viděl slabé světýlko, září vzdálené hvězdy, světlo, které putovalo před ním a vedlo ho k neznámému cíli, někam, kam si hrozně přál dojít.

"Svit', má světluško, jen se třpyť,
Svit', má světluško, jen se třpyť.
Na dlouhé pouti zaved' nás,
Kam volá něžný lásky hlas.

Svit', má světluško, jen se třpyť,
Svit', má světluško, jen se třpyť.
Přes hory, doly, kamení,
Až tam, kde láska pramení."

Najednou objevil, že mu tečou slzy. Plakal pro všechno dobré, co bylo nebo mohlo být, i pro to špatné, co se stalo a nemělo se stát.

Pak si utřel slzy, naposled zkontroloval přístroje a vzbudil drobného Maura, aby převzal hlídku. Zalezl pod deku, ale bolest v šíji a rameni ho nenechala usnout. Chvilí se marně pokoušel ponořit se do blaženého zapomnění, ale potom se vzdal a znovu se zvedl. Povídali si s Nurem, vlastně pokračovali v rozhovoru, který začal už před mnoha lety.

68

"V mnoha ohledech," prohlásil Nur, "se církev Druhé šance shoduje se sufismem. Příslušníci jejich církve samozřejmě používají odlišné názvosloví, takže by se mohlo zdát, že hovoří o jiných věcech.

Ale konečný cíl sufismu i Druhé šance je týž. Když pomineme rozdílnost terminologie, obě učení tvrdí, že individuální vědomí musí být absorbováno univerzálním vědomím. To jest Alláhem, Bohem, Stvořitelem, nazývej Ho, jak je ti libo."

"A to znamená, že individuum zanikne?"

"Ne. Je absorbováno. Nejde o zničení. Individuální duše, nebo ka, či jiným výrazem brahman, se stává součástí nadřazeného, všeobecného vědomí."

"To ale přece znamená, že individuum ztrácí vlastní osobnost! Už si samo sebe neuvědomuje."

"Ano, ale stává se součástí Velké Osobnosti. Co je ztráta vlastní osobnosti, když výměnou získáš vědomí Boha?"

"To mě děsí. Právě tak bys mohl být mrtev. Jakmile probudeš své vědomí, jsi vlastně mrtev. Ne, já prostě nechápu, proč členové Druhé šance nebo buddhisté či hinduisté a sufisté považují tento stav za žádoucí.

Bez sebeuvědomění přece individuum umírá."

"Kdybys zakusil extázi, kterou sufiové prožívají v jistém stadiu svého vnitřního vývoje, pocit odcházení, pochopil bys. Může snad člověk od narození slepý pochopit, proč ostatní jako u vytržení pozorují nádherný západ slunce?"

"To je právě ono," řekl Frigate. "Já měl nějaké mystické zážitky. Celkem tři. Poprvé, to mi bylo šestadvacet. Pracoval jsem v ocelárně. U licích jam. Velké ingoty zavěšené na jeřábu se tam zbavují forem, do kterých byla nalita ocel roztavená v otevřených pecích. Když se formy odstraní, chladnoucí ingoty se ponoří do jámy s hořícím plynem, kde se zase zahřejí. Odtud pak jdou do válcovny plechu.

Když jsem pracoval u jam, představoval jsem si, že ty ingoty jsou duše. Ztracené duše v plamenech očistce. Nějakou dobu se taví v plamenech, pak se dopraví na místo, kde je slisují do formy přijatelné pro nebesa. Přesně tak jako z těch velkých kusů v ocelárně vznikají ingoty, jak se tvarují a nečistoty v nich se přesouvají ke koncům ingotu, kde se pak odříznou, právě tak jsou duše tvarovány a čištěny.

Ale tohle s naší konverzací přímo nesouvisí. Nebo snad ano?"

Prostě jednoho dne jsem stál v těch obrovských otevřených vratech budovy s licími jámami a odpočíval jsem. Díval jsem se na dvory a otevřené pece. Nevzpomínám si, na co jsem zrovna myslel. Možná na to, jak jsem unavený z těchto těžkých prací v tom hrozném vedru a jak málo si přitom vydělám. A možná i na to, jestli se mi někdy podaří stát se úspěšným spisovatelem.

Všechny moje povídky mi odmítli, i když někteří redaktori mi napsali pár povzbudivých řádků. Například Whit Burnett, vydavatel prestižního časopisu Story, který ovšem platil dost málo, ten už se dvakrát téměř rozhodl vydat mi povídku, ale jeho žena s tím nesouhlasila, takže mi nakonec nic nepříjal.

Prostě jsem tam postával a díval se, jak je celá továrna ošklivá, jak ani náhodou nenavozuje příjemné myšlenky a nějaké mystické stavy už vůbec ne. Byl jsem v bídné náladě, cítil jsem se opravdu mizerně. A ty koleje, po kterých příjížděly do dvora nové náklady železa, šedý kovový prach, který pokrýval bláto ve dvoře a všechno kolem, ta obrovská, ohavná budova s pecemi, štiplavě páchnoucí kouř, který vítr hnal dolů k zemi, to všechno přispívalo k mé depresivní náladě.

A vtom se najednou, zcela nevysvětlitelně, cosi změnilo. Bylo to jako blesk. Ne že by ta ošklivost zničehonic zkrásněla. Všechno bylo pořád stejně šedé a nehezské jako dřív.

Ale nějak jsem v tom okamžiku cítil, že vesmír je v pořádku. Že je to správné. A že je to dobré. Jako by se můj úhel pohledu nepatrně posunul. Zkusím to vysvětlit. Vesmír jako by byl vyroben z nekonečného množství skleněných cihel. Ty cihly jsou téměř neviditelné, ale ne úplně neviditelné. Člověk může zahlédnout jejich okraje, i když nejasné, jakoby přízračné.

Ty cihly někdo poskládal tak, že jejich přední strany nejsou tak docela v zákrytu. Jako by se Bůh při té zednické práci opil. Ale teď, když se všechno nepatrně posunulo, cihly se pohnuly a najednou se celá ta zeď vyrovnala. A všechno bylo zase v pořádku, došlo k obnovení Božího Řádu a krásy. Budova vesmíru už nepřipomínala nakřivo postavenou boudu, kterou by komise kosmických inspektorů zaručeně určila k demolici.

Prožil jsem okamžik, kdy jsem se cítil povzneseně. Zahlédl jsem základní strukturu vesmíru. Viděl jsem skrz omítku, kterou natřeli stěny světa, aby se zdály hladké a rovné.

V té chvíli jsem věděl, že vesmír je udělaný správně. A že do něj patřím, že stojím na správném místě. Dokonale jsem zapadal do stavby světa. Ačkoli jsem živý tvor, náležím současně k těm cihlám zarovnaným do řady a nevyčnívám z ní. Nebo spíš mi najednou došlo, že jsem byl vždycky správně zařazen a zarovnán, jen jsem si až do té chvíle myslel, že se do skládanky vesmíru nehodím, že mezi ostatními kousky nemám své místo. A jak bych také mohl mít, když všechny ty cihly byly nakřivo.

V tom jsem dělal chybu. Všechno bylo na správném místě, to jenom já měl pokřivené vidění, nebo spíš pokřivené chápání. Nenormální, chceš-li."

Nur se ozval: "A jak dlouho ten stav trval?"

"Pár vteřin. Ale potom jsem se cítil dobře, vlastně jsem byl téměř šťasten. Na to... zjevení jsem si pamatoval i druhý den, ale jeho účinek se ztratil. Žil jsem dál tak jako dřív. Vesmír se opět stal budovou, kterou vytvořil neschopný nebo opilý stavitel. Nebo možná zlomyslný, nepoctivý podnikatel. Ale stejně, přišly chvíle..."

"Další podobné zážitky?"

"Druhý bych měl asi vyloučit. Ten měla na svědomí marihuana, nevyšel přímo ze mě. Viš, já v životě vykouřil všehovšudy půl tuctu marihuanových cigaret. Bylo to v roce 1955, ještě předtím, než se mladší generace dala na drogy. V té době se marihuana a hašiš našly jediné mezi bohémy ve velkých městech. No a taky mezi černými v ghettech a Mexičany.

K té události došlo v Peorii v Illinois. Se ženou jsme se seznámili s jedním párem z New Yorku, s takovými typy z Greenwich Village... Tenhle pojem vysvětlím později. No a oni nás přemluvili, abychom vyzkoušeli marihuanu. Cítil jsem se nepříjemně, hrozně nesvůj, když jsem tu věc měl mít u sebe. Představoval jsem si, jak na nás vpadnou agenti z protidrogového, jak nás zatýkají, pak následuje vězení, soud, rozsudek, káznice. Zneuctění. A co se stane s našimi dětmi? Ale postupně se moje zábrany rozpustily v alkoholu a já zkusil svůj první joint, jak se tomu někdy říkalo.

Nedařilo se mi vdechnout kouř do plic a zadržet ho tam, protože jsem nikdy nekouřil ani tabák, i když už mi tehdy bylo třicet sedm. Ale nějak jsem to dokázal. Nestalo se nic zvláštního.

Později toho večera jsem vzal zbytek jointu a dokouřil ho. A tentokrát jsem skutečně cítil, že je vesmír postaven z krystalů rozpuštěných v nějakém roztoku. Pak se zase cosi posunulo a změnilo. Najednou začal přesycený roztok krystalizovat a ty vznikající krystaly měly tak nádherné barvy a stavěly se do řad, jedna řada následovala za druhou, vypadalo to jako přehlídka andělů.

Ale nezažil jsem to, co tehdy v ocelárně. Ten pocit, že je vesmír v pořádku, že v něm mám své místo, kam se dokonale hodím. A že to nemůže být jinak."

"A ten třetí případ?" zeptal se Nur.

"To mi bylo padesát sedm a byl jsem jediným cestujícím v balonu na horký vzduch, který se vznášel nad poli s obilím v Illinois. Pilot právě vypnul hořák, takže nebylo slyšet žádný hluk kromě hejna bažantů, které jsme vyplašili. Slunce zapadalo. Jasně letní světlo pozvolna šedlo. Plul jsem jakoby na magickém koberci poháněném lehkým vánkem, který jsem nevnímал. Když v silném větru v otevřené kabině balonu zapálíš svíčku, bude hořet rovně - jako v uzavřené místnosti.

A náhle, bez varování, mi připadalo, jako by se slunce vrátilo zpátky nad obzor. Všechno kolem zalila záře tak jasná, až bych před ní musel mhouřit oči, kdybych chtěl něco vidět.

Ale já to neudělal. Ta záře přicházela zevnitř. Já byl tím plamenem a vesmír přijímal mé světlo a teplo. Světlo se během vteřiny ztratilo. Nepohaslo, prostě jen zmizelo. Ale ještě další vteřinu trvalo to přesvědčení, že svět je v pořádku, že nezáleží na tom, co se stane mně nebo komukoli jinému, že to určitě bude správné.

Pilot si ničeho nevšiml. Patrně se na mně ty pocity navenek nijak neprojevíly. A to bylo naposled, kdy mě potkal takový zážitek."

"Ty mystické stavy, které jsi prožil, zjevně neměly žádný vliv na tvé chování a životní postoje," poznamenal Nur.

"Jako jestli mě učinily lepším? Ne."

Nur pokračoval: "Stavy, které jsi právě popsal, mají něco společného s tím, čemu říkáme tajalli. Ale tvé tajalli nebyly pravé. To by totiž musely vyplynout z tvého vnitřního vývoje a vyústit v trvalý stav. Existuje několik druhů nepravých či nadbytečných tajalli. To byly tvé zážitky."

"Znamená to, že nejsem schopen prožít pravé tajalli?" zeptal se Frigate.

"To ne. Přinejmenším jsi pocítil jednu z forem."

Chvilí oba mlčeli. Frisko, zahrabaný pod hromadou pokrývek, si ve spaní něco zamumlal. Najednou Frigate řekl: "Nure, už nějakou dobu uvažuji o tom, jestli bys mě přijal jako žáka."

"A proč ses na to nezeptal?"

"Měl jsem strach, že mě odmítneš."

Znovu se rozhostilo ticho. Nur zkontroloval výškoměr a na minutu zapnul verneum. Pogaas odhodil deku a vstal. Zapálil si cigaretu, světlo jeho zapalovače mu vrhlo do obličeje podivné stíny. Jeho tvář v té chvíli připomínala hlavu posvátného sokola, kterou vyřezal dávný Egyptan z černého dioritu.

"Takže?" ozval se Frigate.

"Vždycky jsi sám sebe považoval za hledače pravdy, že?" zeptal se Nur.

"Nikoli za vytrvalého hledače. Pořád mě něco rozptylovalo, nechal jsem se unášet různými větry jako balon. Většinou jsem bral život takový, jaký byl. Nebo jaký se zdál. Příležitostně jsem se odhodlal k pokusu prozkoumat a potom provozovat v praxi tu či onu filozofii, učení nebo náboženství. Ale mé nadšení rychle vyprchalo a zase jsem zapomněl. Vlastně ne docela. Občas to staré nadšení znovu vzplanulo a já se zase vydal za svým cílem. Ovšem většinou mě

větry lenosti a lhostejnosti zanesly daleko od něj."

"Stal ses nestranným?"

"Snažil jsem se zůstat intelektuálně nezaujatým, i když se ve mně bouřily city."

"K dosažení naprosté objektivitě se musíš osvobodit od citů i od intelektu. Je zřejmé, že se snažíš zbavit předsudků a že jsi na to hrdý, ale nedaří se ti to. Pokud tě přijmu jako žáka, musíš se plně svěřit mému vedení. Ať ti řeknu cokoli, ty to musíš okamžitě vykonat. A naprosto upřímně." Nur se odmlčel. "Kdybych ti přikázal, ať vyskočíš z téhle kabiny, udělal bys to?"

"To teda zatraceně neudělal!"

"Já také ne. Ale co kdybych po tobě chtěl něco, co by ti připadalo jako intelektuální nebo emocionální ekvivalent skoku z kabiny balonu?"

"To nevím, dokud mi to nepřikážeš."

"Nikdy bych tě nežádal o něco, k čemu bys nebyl připraven. Pokud vůbec kdy budeš."

Pogaas vyhlížel ven průzorem. Zabručel a pak řekl: "Vidím tam světlo! Pohybuje se!"

Frigate a el-Musafir k němu přistoupili. Tex a Frisko, které probudily jejich vzrušené hlasy, se zvedli a ospale mžourali ven druhým průzorem. Proti zářícímu hvězdnému mračnu se rýsoval podlouhlý předmět visící přibližně v téže výši jako balon.

"To je řiditelná vzducholod!" vyhrkl Frigate.

Ze všech věcí, které už ve Světě Řeky viděli, tahle byla nejpodivnější a nejneočekávanější.

"Tam u přídě se svítí," řekl Rider.

"Ta určitě není z Nových Čech," mínil Frigate.

"Takže se v tomhle světě najde ještě další místo, kde mají dostatek kovu," pravil Nur.

"Pokud tuhle loď nepostavili Oni!" napadlo Farringtona. "Třeba to ani není pravá vzducholod, jenom ji vyrobili tak, aby se jí podobala."

Jedno ze světél u přídě plavidla začalo blikat. Frigate blikání asi minutu pozorně sledoval, načež prohlásil: "To je morseovka!"

"A co nám říkájí?"

"Já to neumím číst."

"Tak jak jsi poznal, že je to Morseova abeceda?"

"Podle délky těch záblesků. Střídají se dlouhé a krátké."

Nur odešel od okna a vrátil se k verneu. Vypnul hořák, a najednou se kabinou rozléhal jediný zvuk; těžký dech posádky. Pozorovali, jak se obrovský, zlověstný tvar otáčí a míří přímo k nim. Světlo blikalo dál. Nur na dvacet vteřin zapálil hořák. Když ho pak znovu vypnul, chystal se vrátit k průzoru. Náhle se však zastavil a řekl ostře: "Buďte všichni ticho!"

Udiveně se k němu obrátili. Udělal pár kroků a zastavil větrák, který odsával kyslíčnick uhlíčitý.

"Co to provádíš?" zeptal se Frisko.

Nur se hbitě vrátil k verneu. "Připadalo mi, že slyším sykot." Podíval se na Pogaase. "Zhasni tu cigaretu!"

Nur se sehnul a přiložil ucho ke spojení přívodní trubky s kuzelem uvnitř skříně. Pogaas upustil cigaretu a chystal se ji zašlápnout.

69

Jill Gulbirra vyslechla Cyranovo hlášení o průběhu útoku na loď ještě dřív, než helikoptéra přistála uvnitř hangáru. Děsil ji počet obětí a současně zuřila, že k té šílené akci vůbec došlo. Zčásti se zlobila i na sebe. Měla se s Clemensem hádat a hned tak neustoupit!

Jenže co mohla vlastně dělat? Laser představoval jedinou možnost, jak se dostat do věže. A Clemens by jim ho nepůjčil, pokud by neprovedli přepadení lodi podle jeho přání.

Jakmile helikoptéra přistála, vydala příkaz zvednout vzducholod nad Údolí. Pak se plavidlo natočilo přídi k jihozápadu a zamířilo k Marku Twainovi. Cyrano odešel na ošetřovnu, aby si nechal obvázat rány, potom se dostavil na můstek, aby podal hlášení. Jill vyslechla podrobnosti o průběhu akce, načež se rádiem spojila s lodí.

Clemens nebyl tak spokojen, jak očekávala. "Tak vy si myslíte, že prohnílý Jan je mrtev? Ale nevíte to na sto procent?"

"Obávám se, že ne. Ale udělali jsme všechno, co jste požadoval, takže se domnívám, že nám teď předáte LB." (LB - laser beam čili laserový paprsek - byl smluvený kód pro laser.)

"LB vám poskytnu. Helikoptéra si ho může vyzvednout na letové palubě."

Důstojník od radaru oznámil: "UFO na levoboku, pane. Přibližně v naší výšce."

Clemens to patrně zaslechl, protože se ozval: "Cože, co se děje? UFO?"

Jill si jeho otázek nevšímala. Na okamžik se jí zdálo, že na obrazovce radaru vidí dva předměty. Pak pochopila, o co jde.

"To je balon!"

Clemens do toho řekl: "Cože, balon? Tak to nebudou Oni."

Cyrano tiše promluvil: "Třeba je to nějaká jiná výprava k věži. Naši neznámí druhové!"

Jill přikázala obrátit k balonu světlomet a použít ho k vysílání v Morseově kódu: "Tady vzducholod Parseval, tady vzducholod Parseval. Identifikujte se. Identifikujte se."

Radista dostal příkaz vyslat tutéž zprávu. Ale neznámé plavidlo neodpovídalo ani rádiem, ani světelným signálem.

Obrátila se k Nikitinovi. "Zamíř přímo k balonu. Prohlédneme si ho zblízka."

"Jes, kapitano."

Pak se ale Rus zarazil a ukázal na blikající červenou kontrolku na panelu. "Hangár se otevírá!"

První důstojník skočil k interkomu. "Hangár! Hangár! Tady Coppename, hlaste se! Proč otevíráte poklop?" Neozvala se žádná odpověď.

Jill stisknutím tlačítka spustila poplach v celé lodi. Všude začaly houkat sirény.

"Tady kapitán! Tady kapitán! Volám ubytovnu posádky! Volám ubytovnu posádky!"

"Ano, kapitáne! Slyším vás!" ohlásil se Katamura, důstojník, který měl na lodi na starosti elektronická zařízení.

"Vezměte pár mužů a běžte rychle do hangáru. Myslím, že se důstojník Thorn osvobodil."

"Opravdu si myslíš, že je to on?" zeptal se Cyrano.

"Nevím, ale skoro to tak vypadá. Ledaže by... Někdo jiný..." Zavolala marodku, ale nedočkala se žádné odpovědi. "Je to Thorn! K čertu! Měla jsem dát nainstalovat centrální otevírání poklopu!"

Rychle vydala několik rozkazů, vyslala dvě skupiny do prostoru hangáru a další do lodní nemocnice.

"Ale Jill, jak by mohl uprchnout?" ozval se znovu Cyrano. "Ještě se nezotavil ze svých zranění, hlídají ho čtyři muži, je připoután k lůžku, dveře jsou zamčené a ti dva strážci uvnitř nemají klíč!"

"Však Thorn není obyčejný člověk! Měla jsem mu dát svázat i ruce. Jenomže mi to připadalo zbytečně kruté."

"Možná vrtulníku ještě nedoplňli palivo."

"To by znamenalo, že Szentes neplní své povinnosti. Tomu nevěřím."

"Poklop je teď úplně otevřen," hlásil Nikitin.

V interkomu se ozval doktor Graves. "Jill! Thorn..."

"Jak se dostal ven?" vyštěkla Jill.

"Nejsem si jist podrobnostmi. Seděl jsem ve své kanceláři a zkoušel jsem vzorky medicínalního alkoholu. Zničehonic jsem uslyšel nějaký pokřik. Někdo ječel, někdo do něčeho mlátil. Tak jsem vstal a šel se mrknout, jenomže za dveřmi byl Thorn. Od toho okovu na kotníku se mu táhl kus řetězu. Musel ho snad přetřhnout holýma rukama!"

Hrnul se dovnitř, strčil do mě, až jsem narazil do stěny. Asi tak na minutu jsem byl omráčen, nedokázal jsem se ani postavit. Thorn urval interkom z přepážky, holýma rukama! Zkoušel jsem vstát, ale nešlo to. Pak mi svázal ruce za tělem a taky kotníky - použil dva opasky, které vzal strážcům. Klidně mě mohl zabít, mohl mi zlomit vaz. Člověče, jak mě chytil, tak to pořád ještě bolí! Ale nechal mě žít, má u mě bod k dobru.

Konečně jsem se nějak osvobodil a vrávoral jsem do i nemocničního pokoje. Všichni čtyři strážci leželi na podlaze.

Dva jsou naživu, ale těžce zranění. Všechny interkomy zničil. Dveře byly zavřené, strážce zvenčí přišly o pistole i a nože. Ještě bych asi byl uvnitř, kdybych neuměl otvírat zámky. A kdyby ten zámek nebyl dost jednoduchý. Pak i jsem běžel k nejbližšímu telefonu..."

"Jak je to dlouho, co utekl?"

"Asi pětadvacet minut."

"Už dvacet pět?" Zdrceně zírala před sebe. Co asi Thorn dělal celých těch pětadvacet minut? "Postarejte se o ty muže," řekla a vypnula interkom.

"Někde musel mít schovanou vysílačku," obrátila se k Cyranovi.

"Jak to může vědět?"

"Nevím to jistě. Ale co jiného by mu zabralo tolik času? Nikitine, sestup s lodí až dolů! Co nejrychleji!"

Z interkomu se ozval Katamurův hlas: "Kapitáne, vrtulník je pryč."

Cyrano francouzsky zaklel. Nikitin rychle zmáčkl na pultu spínač, jímž oznámil posádce, že se chystá k provedení nebezpečného manévru. Všichni se museli připoutat a zajistit.

"Čtyřicet pět stupňů, Nikitine," řekla Jill. "Plnou rychlostí."

Operátor radaru hlásil, že vidí helikoptéru. Mířila nejvyšší rychlostí na jih a klesala dolů pod úhlem pětácti stupňů.

Podlaha můstku se naklonila. Všichni se honem připoutávali k sedadlům připevněným k podlaze. Jill se posadila vedle Nikitina. Nejraději by převzala řízení, ale protokol jí to nedovoloval. Ale nevadilo, že nesedí přímo u řízení. Divoký Rus povede loď dolů tak rychle, jak jen to bude možné. Její úkol je dohlédnout, aby to nepřehnal.

"Jestli má Thorn vysílačku k odpálení nálože, je po nás," ozval se Cyrano. Byl bledý a oči měl rozšířené, ale usmál se na ni.

Jill se od něj otočila k panelu. Loď se pohybovala paralelně s Údolím, takže nebyl problém vyhnout se vrcholům hor. Údolí se zpočátku zdálo úzké, ale rychle se rozšiřovalo. Dole už viděli pár světél, ohně, u kterých patrně seděly hlídky nebo lidé, kteří dlouho do noci popíjeli. Dešťové mraky se už ztrácely, stejně rychle jako obvykle. Noční obloha posetá hvězdami vrhala bledé světlo do prostoru mezi horskými stěnami. Jestlipak se teď na ně tam zdola někdo dívá? Pokud tam jsou nějaké pozorovatelé, jistě se pokoušejí uhodnout, co to asi může být, ta obrovská věc, která tak kvapně klesá dolů k nim.

A to ještě neklesala tak rychle, jak by si Jill přála.

Cyrano měl pravdu. Pokud chtěl Thorn na lodi umístit bombu, udělal to právě před chvílí a teď ji může odpálit. Ledaže by počkal, až loď přistane. Koneckonců Graveše také ušetřil, a mohl přece zabít všechny strážce.

Jedním okem stále sledovala panel a obrazovku radaru. Zavolala do hangáru.

Ozval se Szentes. "Všichni jsme byli na ubytovně," řekl. "V hangáru nikdo nedržel stráž."

"Já vím," odvětila. "Jen mi povězte, co se stalo. Stručně."

"Thorn strčil hlavu do dveří. Namířil na nás pistoli. Pak utrl interkom a řekl, že zavře dveře. A že k nim připevnil bombu, která vybuchne, jakmile otevřeme. Pak zabouchl. Nevěděli jsme, jestli tomu máme věřit, ale nikomu z nás se

nechtělo to zkoušet. Potom otevřel důstojník Katamura. Žádná bomba tam nebyla, Thorn lhal. Je mi líto, kapitáne." "Zachovali jste se správně."

Nařídila radistovi, aby o jejich situaci zpravil Marka Twaina. Ve výšce 915 metrů čili 3000 stop dala Nikitinovi příkaz naklonit vrtule tak, aby loď tlačily směrem vzhůru, a také aby natočil příď o tři stupně nahoru. Díky setrvačnosti budou ještě dál klesat i přes brzdicí efekt vrtulí. Za minutu pak nařídí zvednout příď o deset stupňů. To klesání ještě více zmírní.

Ale co pak, až loď vyrovná ve výšce 915 metrů čili 3000 stop? Pokud se jí podaří vyrovnat. Vycházelo jí to odhadem opravdu dost těsně, přestože znala možnosti vzducholodi téměř tak dobře jako své vlastní.

Co pak? Přistát? Neměli tady žádný kotevní stožár, budou muset vypustit vodík, aby se loď zase nevznepsla, až ji opustí posádka. Jinak by se mohlo stát, že část posádky nestačí vystoupit a loď ji odnese pryč.

Jenže co když Thorn žádné odpalovací zařízení nemá? Co když žádná bomba neexistuje? Pak přijdou o vzducholod' - a zcela zbytečně.

"Moc rychle! Je to moc rychlé!" ozval se Nikitin.

Jill už se natahovala ke spínači uvolňujícímu vodní zátěž, aby vypustila 1000 kilogramů vody. Stiskla spínač a o pár sekund později loď prudce stoupla. "Omlouvám se, Nikitine," zamumlala. "Nebyl čas nazbyt."

Radar hlásil, že se helikoptéra vznáší severně od nich ve výšce 300 metrů. Možná je Thorn zvědav, co budou dělat. Možná se ani nechystá odpálit bombu, pokud nouzově přistanou a opustí loď.

Co teď? Obě alternativy byly dost zlé a při pomýšlení na kteroukoli z nich vztekla skřípala zuby. Nesnesla představu ztroskotání ani zničení této nádherné lodí. Poslední vzducholodi.

Ovšem bezpečnost posádky musela mít přednost.

"Výška sto padesát dva metry," hlásil Nikitin.

Vrtule byly naklopeny zcela nahoru a zakusovaly se do vzduchu plnou rychlostí. Po obou stranách se tyčily hory, Řeka se třpytila ve světle hvězd, pláň pod nimi plynule ubíhaly.

Tam dole se nacházela lidská sídla, křehké bambusové příbytky plné lidí, z nichž touto dobou většina spala. Jestli vzducholod' ztroskotá na pláni, může rozdrtit chýše se stovkami obyvatel. Když začne hořet, uhoří jich ještě víc.

Jill přikázala Nikitinovi, aby zamířil nad Řeku. Ale co pak?

Z lidí podél Řeky, kteří museli z nějakého důvodu bdít nebo kterým vyhovovalo zůstat vzhůru, se jen málokdo díval na černobílé třpytící se nebe. Ti, kdo se přece podívali, mohli spatřit siluety dvou předmětů, z nichž jeden byl mnohem větší než druhý. Ten menší se skládal ze dvou koulí nad sebou. Rozměrnější předmět měl tvar tlustého doutníku. Blížily se k sobě, ze spodní koule menšího zářilo slabé světlo, větší vysílal jasné paprsky. Jeden z paprsků v určitých časových intervalech zhasínal a znovu se rozsvěcel.

Náhle doutníkovitý předmět sklonil příď dolů a začal prudce klesat. Když už se blížil k zemi, vydal zvláštní hluk.

Většina lidí nerozeznala ani jeden z předmětů podle tvaru. Ani balon, ani vzducholod' nikdy neviděli. Někteří z místních obyvatel sice žili v době, kdy se o balonech vědělo, ale zpravidla je znali jen z obrázků nebo fotografií. Ale větší část této skupiny nikdy žádné vzdušné plavidlo nespatřila ani o něm neslyšela, leda snad jako o strojích, jaké lze očekávat ve vzdálené budoucnosti.

Jen málokdo poznal ve větším objektu, který nyní klesal, řiditelnou vzducholod'. Ale ať už pochopili, co se děje na obloze, nebo ne, běželi vzbudit své druhy nebo spustit poplach.

Tou dobou už jiní zahlédli helikoptéru, což vyvolalo ještě víc zvědavosti a obav.

Zaduněly bubny; lidé křičeli. Každý už byl vzhůru, příbytky zůstaly prázdné. Všichni hleděli nahoru na nebe a žasli.

Otázky a volání se změnily v jednolitý zděšený výkřik, když jeden z předmětů vzplanul. Lidé ječeli, předmět padal k zemi a vlekl za sebou jasné oranžový plamen jako hořící křídla padlého anděla.

70

Tai-Peng měl na sobě pouze oděv z listů železného stromu a květů révy. V levé ruce držel pohár s vínem a jak přednášel improvizované verše s lehkostí vody proudící z kopce, přecházel tam a zpět. Nečínskému uchu verše, jež se mu řinuly z úst v řeči používané u dvora za dynastie Tchang, zněly jako klapot kostek v poháru. Později je básník přeložil do místního nářečí esperanta.

Překladem se pochopitelně ztratí různé jemnosti a narážky obsažené v básni, ale stále ještě zbude dost poezie, aby přiměla posluchače k slzám či smíchu.

Tai-Pengova žena Wen-Čin tiše hrála na bambusovou flétnu. Ačkoli básníkův hlas obvykle zněl hlasitě a skřípavě, pro tuto příležitost ho ztlumil. V esperantu se mohl zdát téměř tak melodický jako zvuk flétny. Při těchto vystoupeních nosil vždycky jen oděv z rudozelených listů a květů svítících rudou, bílou a modrou barvou. Když tak přecházel jako velká kočka v kleci, všechno se to na něm třepetalo a vlálo.

Na muže své rasy a doby (pocházel z osmého století po Kristu) byl vysoký, štíhlý, ale se širokými rameny, svalnatý. Jeho dlouhé vlasy se v záři slunce pozdního odpoledne leskly jako temné nefritové zrcadlo. Oči měl bledě zelené a planuly mu jako hladovému - a zraněnému - tygroví.

Byl vzdálený potomek císaře, který ho zplodil se svou konkubínou, ale jeho krev už zředilo devět generací. Jeho vlastní rodinu tvořili zloději a vrazi. Někteří z jeho prarodičů pocházeli z horských kmenů a po těchto divokých lidech zdědil ty dravčí zelené oči.

Právě nyní se spolu se svým obecnstvem nacházel na kopci, z něhož mohl přehlédnout pláň, Řeku a kraj a hory za ní.

Posluchači, většinou opilejší než on, přestože málokdo toho vypil tolik jako on, se kolem něj rozmístili v půlkruhu. To mu ponechávalo volnost pohybu, takže mohl přecházet tam a zase zpátky. Tai-Peng nesnášel žádná omezení. Uprostřed zdí se cítil nesvůj, mříže vězení v něm probouzely záchvaty zuřivosti. Zhruba polovinu jeho obecenstva tvořili Číňané ze šestnáctého století, ostatní pocházeli z různých míst i různých dob. Tai-Peng skončil se svou improvizací a přednesl báseň od Čen-Cu-Anga. Nejprve oznámil, že tento básník zemřel několik let předtím, než se on sám narodil. Ačkoli byl bohatý, zemřel ve vězení ve věku dvaadvaceti let. Do vězení ho dali vsadit státní úředníci, kteří ho tak chtěli připravit o dědictví po otci.

"Významní mužové se pyšní chytrostí a dovedností,
Ale v učení Tao mají ještě mnoho co dohánět.
Jsou hrdi na to, co získali vykořisťováním,
Ale netuší, co se stane s tělem.
Proč se nezeptají Mistra Temné Pravdy,
Jenž spatřil celý svět v nefritové lahvičce?
Jehož jasná duše se osvobodila od Země i Nebes,
A jako jezdec Proměny vstoupila do Svobody."

Tai-Peng se odmlčel, dopil zbytek vína a nastavil pohár k doplnění. Jeden ze skupiny, snědý muž jménem Tom Turpin, řekl: "Vino došlo. Co takhle kapku alkoholu?"

"Už žádný nápoj bohů? Nestojím o to vaše barbarské pití! Jenom ohlupuje, zatímco víno člověka probouzí k životu!" Rozhlédl se, usmál se jako tygr v období páření, zvedl Wen-Čin a vykročil s ní v náručí do své chýše.

"Když dojde víno, je čas zmocnit se ženy!"

Jasně zbarvené listí a květy se třepotavě snášely k zemi, jak s ním Wen-Čin v žertu zápasila. Připomínal stvoření z dávných mýtů, lesního muže, který unáší lidskou ženu.

Ostatní se smáli. Skupina se začala postupně rozcházet ještě dříve, než Tai-Peng zaklapl dveře své chýše. Jeden z posluchačů se ubíral kolem kopce ke svému obydlí. Když vstoupil, pečlivě za sebou zavřel na závoru a stáhl přes okna žaluzie z bambusu a kůže. V šeru se posadil na stoličku. Otevřel víčko svého grálu a chvíli se díval dovnitř.

Kolem jeho dveří prošel muž se ženou. Bavili se o záhadné události, k níž došlo před necelým měsícem kdesi dole na Řece. Obrovský rachotící netvor v noci přeletěl hory na západě a přistál na Řece. Odvážní, nebo spíš nerozumní místní lidé k němu vypluli na člunech. Ale obluda se potopila dřív, než se k ní dostali, a už se nevynořila.

Byl to snad nějaký drak? Někteří lidé tvrdili, že žádní draci nikdy neexistovali. To ovšem byli skeptici z toho degenerovaného devatenáctého a dvacátého století. Každý přece ví, že draci existovali. Ale na druhé straně to také mohl být nějaký létající stroj těch tajemných bytostí, které vytvořily tento svět.

Také se povídalo, že někdo zahlédl postavu podobnou lidské, jak plave pryč od místa, kde se drak zřítíl.

Muž v chýši se usmál.

Vzpomněl si na Tai-Penga. Nebylo to jeho pravé jméno. Jen Tai-Peng sám a pár zasvěcených znali to skutečné. Ale jméno, které si přivlastnil, znamenalo Velký Fénix, což by mohlo leckoho přivést na stopu jeho totožnosti. Za svého pozemského života se rád chlubil, že právě taková je jeho přirozenost.

Tai-Peng se s ním kdysi setkal, ale nevěděl o tom.

Muž v chýši vyslovil heslo. Vnitřek grálu se okamžitě rozsvítil, ale světlo neozářilo celý jeho vnitřní povrch. Ze šedého kovu po obou stranách válce vystupovaly dva velké kruhy, z nichž každý představoval jednu polokouli planety. Každý kruh obsahoval tisíce vlasově tenkých, zprohýbaných svítících linií přetínajících tisíce droboučkových zářících kroužků. Všechny kroužky s výjimkou jediného byly prázdné. Jeden z nich obsahoval jiskřící pentagram, pěticipou hvězdu.

Každý kroužek, kromě toho s hvězdou, vyzařoval světelné tečky a čárky. Tento svítící displej měl být jakousi mapou, jež však nerespektovala správné měřítko. Linie představovaly údolí, kroužky zase lidi a impulzy, které kroužky vyzařovaly, byly jejich identifikační kódy.

Tajemný "X" kdysi řekl Clemensovi a Burtonovi (a dalším), že si vybral jen dvanáct spolupracovníků. Na liniích však zářilo dvanáctkrát dvanáct symbolů, nepočítaje v to hvězdu v kruhu. Sto čtyřicet čtyři.

Skupina kroužků vydávala stejný kód. Muž si povzddechl, pronesl další heslo. Symboly, označené čárka - čárka - čárka - tečka, zmizely.

Další heslo. Dva zářící symboly se objevily blízko vrcholu grálu.

Naživu zůstalo už jen sedmdesát vybraných. Méně než polovina. Kolik jich asi zbude za čtyřicet let? Kolik jich asi za tu dobu zahyne?

Ovšem teď už se vyskytovalo mnoho takových, kteří sice původně nebyli vybráni, ale o věži se dověděli. Někteří dokonce věděli o bytosti, kterou Clemens nazval Tajemný cizinec nebo "X". Tajemství bylo prozrazeno a leckdo z těch, kdo se k němu dostali z druhé ruky, teď měl stejně silnou motivaci jako původní vyvolení.

Vezmeme-li v úvahu změněné podmínky, bylo nezbytné, aby se na pouť k severu vydali další. A mohlo se stát, že z původních vyvolených nedojde k věži ani jediný, zatímco někteří z těch druhých ano.

Vyslovil další větu, další heslo. Ke kroužkům se přidaly další symboly. Trojúhelníky, pentagram bez kruhu, šesticipá hvězda. Trojúhelníky vydávající světelné kódy patřily Etikům druhého řádu čili agentům. Hexagram náležel Operátorovi.

Znovu promluvil a uprostřed polokoule před ním se objevil čtverec světla. Okolí čtverce potemnělo, jeho plocha se najednou rozšířila. Jednalo se o oblast, v níž se vyskytovaly tři hvězdy a několik kroužků.

Další heslo vyvolalo nad obrazcem svítící číslice. Takže šesticípá hvězda se nachází tisíce kilometrů odtud po proudu Řeky. Operátor se nedostal na palubu Rexe. Ale za nějakou dobu se objeví druhá kolesová loď, i když to bude chvíli trvat.

V sousedním údolí směrem na východ byl Richard Francis Burton. Tak blízko, a přitom tak daleko. Jediný den cesty odtud, kdyby tělo mohlo jako duch procházet kamenem. Burton se nepochybně nalézal na lodi Rex Grandissimus. Jeho kroužek se pohyboval příliš hbitě na cestování na plachetnici.

Operátor... Co udělá, když se dostane na palubu Marka Twaina? Odhalí Clemensovi část pravdy? Nebo snad celou? Nebo vůbec nepromluví?

Nedalo se odhadnout předem, jak se situace vyvine. Všechno se příliš drasticky změnilo. Dokonce ani počítač na velitelském stanovišti by nedokázal vyčíslit možnosti, které mohou nastat.

Až dosud byl na Rexovi pouze jediný agent. Na Marka Twaina by se jich mohlo v blízké budoucnosti dostat asi deset, ale pravděpodobně to zvládne stěží jeden. Pokud vůbec.

Padesát jich čekalo v oblasti mezi Rexem a Virolandem.

Z celkového počtu šedesáti momentálně dokázal identifikovat pouze deset. Ti patřili k vyšší vrstvě, k vedoucím jednotlivých skupin.

Třeba nepotká žádného z těch šedesáti. Ale... Co když se nedostane na žádnou z lodí? Z té představy mu bylo nevolno.

Ne, nějak to udělá. Musí to nějak zvládnout. Když se na celou věc podíval realisticky, musel připustit i možnost selhání.

Byly doby, kdy si myslel, že dokáže všechno, co je v lidských silách, a navíc i pár věcí, které nikdo z lidí nesvede. Ale teď jeho sebedůvěra poněkud poklesla. Snad to bylo tím, že už příliš dlouho žil mezi lidmi ve Světě Řeky.

Tolik poutníků se už vydalo proti proudu Řeky a všechny hnala jediná touha. Většina z nich už slyšela vyprávění Joea Millera, byť z kdovíkolikáté ruky. Určitě očekávají, že najdou lano ze svázaných ručníků, po němž vyšplhají po příkrém srázu. Také jsou připraveni na tunel, který jim umožní projít nezdolatelnou skalou. A budou hledat pěšinu na skalní římsce.

Nic z toho už neexistuje. Už nezástal ani druhý tunel u paty skal. Roztavil se v lávu.

Znovu pohlédl na hvězdu bez kruhu. Blízko. Je příliš blízko. V současné situaci představuje to největší ohrožení.

Kdo ví, jak se okolnosti mohou změnit?

Do jeho chýše dolehl Tai-Pengův zvýšený hlas. Básník už byl zase venku a hulákal do světa něco nesrozumitelného.

Kolik rámusu ten člověk nadělá! Jak zmateně, nesmyslně se chová!

Nemohu-li ořást bohy na výšinách, aspoň ztropím poprask v pekle!

Tai-Peng se blížil, jeho slova už se dala rozeznat: "Jím jako tygr! Seru jako slon! Vypiju tři sta pohárů vína na posezení! Oženil jsem se s třemi ženami, miloval jsem tisíce dalších! Ve hře na loutnu a flétnu mě nikdo nepřekoná!

Napsal jsem tisíce skvělých veršů a všechny jsem je naházel do řeky a díval jsem se, jak je unáší voda a vítr a duchové, aby je zničili!

Voda a květiny! Voda a květy, ty miluju nejvíc!

Změna a nestálost! Ty mě zraňuješ, bolí, mučí!

A přece, co jiného tvoří krásu než právě pomíjivost? Což může být krása bez umírání a smrti? Jak jinak dosáhnout dokonalosti?

Krásu je úžasná, protože je odsouzena k zániku!

Je to však pravda?

Já, Tai-Peng, kdysi měl sám sebe za plynoucí vodu, za rozvíjející se květ! Za draka!

Květy a draci! Draci jsou květy masa! Žijí, krásní a dokonalí, zatímco generace květin odkvetou a zajdou! Vykvetou a promění se v prach! Avšak i draci umírají, vykvetou a promění se v prach! Jeden bílý muž, bledý jako duch, modroooký jako démon, mi řekl, že draci žijí věčně, po celé eóny! Celé věky; stačí pomyslet na takové věky a rozum se ti otočí vzhůru nohama. A přece zanikli už před miliony let, dávno předtím, než Nukua stvořil muže a ženy ze žlutého bláta!

Zahynuli ve své pýše a kráse, zahynuli!

Voda! Květy! Draci!"

Tai-Pengův křik se vzdaloval, jak básník scházel z kopce. Ale muž v chýši ještě zaslechl jednu obzvlášť zřetelnou větu: "Která bytost posedlá zlem nás vzkřísila k životu, aby nás nechala znovu zemřít navždy?"

"Cha!" udělal muž v chýši.

Přestože Tai-Pengovy verše často hovořily o krátkosti života, což se týkalo mužů, žen i květin, nikdy se v nich neobjevovala smrt. Právě tak se až dosud nikdy nezmínil o smrti v běžném rozhovoru. Ale nyní o ní drze mluvil nahlas, zlobil se na ni a vztekal.

Až dosud se zdálo, že je tak šťasten, jak jen člověk může být. Žil v tomto státečku šest let a očividně se nechystal odtud odejít. Že by snad už byl připraven?

Muž jako Tai-Peng by se hodil jako společník na cestu proti proudu Řeky. Byl útočný, myslelo mu to dost rychle a také byl skvělý šermíř. Kdyby ho někdo zlehka postrčil zpátky na cestu, kterou opustil...

Co se asi přihodí v následujících desetiletích? Vše, co dokázal předpovědět - protože nyní už nebyl tkadlec, ale stal se jedním z těch, kdo se zachytili v temné pavučině - tedy vše, co dokázal předpovědět bylo, že někteří do Virolanda dorazí, a jiní ne.

Ti chytřejší tam objeví vzkaz. Někteří ho patrně rozluští. Mezi nimi se najdou jak vyvolení, tak i agenti.

Kdo se dostane k věži první? On ale musí být první!

Musí přežít všechna nebezpečí a nástrahy číhající po cestě. Patrně nejhorší z nich bude nevyhnutelná bitva dvou

obrovských lodí. Clemens je odhodlán dohnat krále Jana a zabít ho nebo zajmout. Je velmi pravděpodobné, že obě lodi budou zničeny a posádky zahynou.

Barbarství! Hloupost tygra!

Všechno kvůli té šílené touze po pomstě, která Clemense posedla. Právě Clemense, který vždycky byl tím největším pacifistou.

Dal by si Clemens tu dětinskou vášeň ještě rozmluvit?

Někdy musel souhlasit s Operátorem, který jednou v depresivní náladě řekl: "Lidstvo Bohu nějak zaskočilo v krku." Jenže... Zlo bude zdrojem požehnání, led bude hořet.

A Mistr Temné Pravdy vyjel na nepředvídatelné Změně.

"Co to...?y/

Zářící linie a symboly zmizely.

Pár vteřin zíral s ústy dokořán. Pak rychle vyhrkl sérii hesel. Vnitřek grálu však zůstal šedý.

Zaťal zuby a sevřel pěsti.

Takže nakonec přece došlo k tomu, čeho se obával. Nějaká součástka v satelitním komplexu vypověděla poslušnost. Není divu. Po více než tisíci letech fungování už okruhy volaly po kontrole a opravě, jenže nikdo si nevzal k ruce schéma, aby je prověřil.

Od této chvíle už nebude vědět, kde jsou ostatní. Ted' se stejně jako oni nacházel v říši noci, spoután mlhou. Když zhasla světla uvnitř grálu, zanechala v něm pocit hluboké beznaděje. Připadal si jako osamělý poutník na pustém pobřeží, jeden z mnoha stínů.

Co se pokazí přistě? Co se ještě může pokazit? Jednak... Ne, to určitě ne. Ale kdyby k tomu došlo, mohlo by se stát, že nebude mít dost času.

Vstal, narovnal se v ramenou. Je čas jít. Stín mezi mnoha stíny, a ke všemu se jeho čas krátí.

Jako jeho vyvolení i agenti, jako obyvatelé Světa Řeky, jako všechna rozumná stvoření, musí si udělat své vlastní světlo.

Tak tedy budiž.

Farmer, Philip José

Americký SF autor, narodil se 26.1.1918 v North Terre Haute ve státě Indiána, v roce 1950 dokončil dálkové studium anglické jazykovědy. Debutoval dobrodružnou povídkou O'Brien and Obrenov (1946) v časopisu Adventure, do SF žánru vstoupil úspěšnou novelou The Lovers (Startling Stories 1952, knižně 1961), příběhem milostného vztahu člověka a mimozemského tvora, který dokáže dokonale napodobovat lidský vzhled i chování. Úspěch novely mu v následujícím roce zajistil cenu Hugo pro velmi nadějněho nováčka žánru. Pokračování tvoří novely Moth and Rust (Startling Stories 1953) a Rastignac the Devil (Fantastic Universe 1954), z nichž první byla přepracována do krátkého románu A Woman a Day (1960 The Day of Timestop a Timestop!) zabývajícího se motivem genetických změn člověka. Přibližně v téže době napsal své první dva romány, avšak žádný z nich se tehdy nedostal do tisku. První titul nebyl vydán kvůli zrušení magazínu Startling Stories, později vyšel pod názvem Dare (1965) a autor se v něm opět vrací k předešlým tématům. Tím druhým byl z dnešního pohledu zajímavější román I Owe for the Flesh (napsán 1953), s nímž se zúčastnil literární soutěže nakladatelství Shasta Press. Tu sice vyhrál, ale kvůli zhroutení firmy mu nebyla výhra vyplacena a jeho rukopis byl nakladatelem dokonce ztracen.

Tyto nešťastné události přiměly Farmera opustit na několik let dráhu spisovatele z povolání, k níž se vrátil až v roce 1969. Přesto ani jeho tehdejší tvorba nepozbyla na zajímavosti, za zmínku stojí zejména povídkový cyklus publikovaný v magazínu F&SF, v němž otec John Carmody řeší různé teologické záhady na několika planetách. Vrcholem série je jednoznačně román Night of Light (F&SF 1957, knižně 1966), odehrávající se ve světě, kde se výplody nevědomí stávají skutečností. Knižní vydání série uzavírá sbírka na sebe navazujících povídek Father to the Stars (1981), ze které u nás známe povídku Father (F&SF 1955, česky Otec - Ikarie 2/2000). Prvním knižně vydaným románem se stal The Green Odyssey (1957), líčící zábavné a velmi barvitě dobrodružství pozenšťana Alana Greena, který se po ztroskotání na planetě středověkého zřízení stane dvorním šaškem jednoho z feudálních pánů. Posádka vesmírné lodi z románu Flesh (1960, česky Těla, samá těla..., Aradan 1996) se nestačí divit změnám, kterými po téměř tisíci letech od jejich odletu prošla pozemská civilizace. Děj románu Tongues of the Moon (Amazing 1961, knižně 1964) se odehrává na Měsíci poté, co Země zachvátila zničující nukleární válka. V románu Cache from Outer Space (1962) je mladík ze vzdálené budoucnosti vyslán hledat lepší životní prostor pro svůj kmen. Mimo fantastiku stojí román Fire and the Night (1962), zabývající se vztahem mezi bílým mužem a černou ženou. Otázkami na téma existence duše či posmrtného života se zabývá v románu Inside Outside (1964). Dobrodružného ražení je naopak román The Gate of Time (1966, rozš. Two Hawks from Earth), jehož hrdina se během svého letu za 2.světové války přemístí na odlišnou verzi Země. Hlavní protagonista románu The Stone God Awakens (1970, česky Kamenný bůh, Laser 1993) se probouzí v milióny let vzdálené budoucnosti, aby spolu s tamními domorodci bojoval proti rozpínavosti zřejmě inteligentního jednolitého pralesa. V románu Lord Tyger (1970) se milionář pokouší vytvořit si svého vlastního Tarzana. Jack Weston prožije v nefantastickém románu Love Song (1970) neobvyklé sexuální dobrodružství s překrásnou mladou dívkou a její matkou, ze kterého stěží vyvázne živý. Na známé dílo Hermana Melvilla navazuje román The Wind Whales of Ishmael (1971). Jak již název sám napovídá, ústřední postavou příběhu je právě Ishmael, který se v daleké budoucnosti musí naučit zcela odlišnému druhu lovu velryb.

Zajímavým dílem je také série shrnutá v souborech The World of Tiers: #1 (1981, 2 díly) a #2 (1986, 3 díly), původně vydaná jako pentalogie pod názvy The Maker of Universes (1965, česky Stvořitel vesmíru, Laser 1992), The Gates of

Creation (1966, česky Brány stvoření, Laser 1993), A Private Cosmos (1968), Behind the Walls of Terra (1970) a The Lavalite World (1977). Čtenáři se v ní představuje skupina téměř božských bytostí se schopností tvorby neuvěřitelných světů, které svým uspořádáním stojí mimo běžné lidské chápání. Celý cyklus pak spojuje popis boje o moc nad těmito světy, jenž se však uzavře až v následujících dílech nazvaných Red Orc's Rage (1991) a More Than Fire (1993). Téměř současně vznikla eroticky laděná trilogie Exorcism: The Image of the Beast (1968), Blown or Sketches Among the Ruins of my Mind (1969) a Traitor to the Living (1973), jejíž hrdina Herald Childe narazí na existenci legendárních bytostí (vlkodlaků, upírů či duchů) a odhalí jejich mimozemský původ. První dva díly trilogie vyšly v jednom svazku jako The Image of the Beast (1979).

Následovala trilogie A Feast Unknown (1969), Lord of Trees (1970) a The Mad Goblin (v r. 1970 pod názvem Keepers of the Secrets), v kontextu autorovy tvorby dílo velmi zajímavé. Objevují se tu Farmerovy oblíbené postavy Tarzana E.R.Burroughse (zde jako Lord Grandrith) a Doc Savage Lester Denta (Doc Caliban). Oba hrdinové se v opět eroticky zaměřeném příběhu musí v řadě humorných situacích vypořádat s tajným spolkem nesmrtelných. Poslední dva díly vyšly v jednom svazku jako The Empire of the Nine (1988). Právě toto dílo autora zřejmě inspirovalo k vytvoření chaotického světa Wold Newton Family, kterému jako základ posloužil předpoklad, že meteorit spadlý v 18. století blízko yorského Wold Newtonu ozářil množství těhotných žen a tím dal vzniknout rodině mutantních nadlidí. Tato rodina zahrnuje nejen protagonisty předchozí série, ale také hrdiny velkého množství následujících děl, ve kterých se autor věnuje zejména Tarzanovi. Vrcholem cyklu je zřejmě román Tarzan Alive: A Definitive Biography of Lord Greystoke (1972), předkládající co nejpravděpodobnější verzi Tarzanova životopisu, včetně dodatků a rodokmenů, které ho spojují s mnoha dalšími postavami moderní zábavní četby. Podobnou přílohu obsahuje také román Doc Savage: His Apocalyptic Life (1973), opět poskytující bohaté "životopisné" údaje. Tarzan se objevuje také v románu Time's Last Gift (1972), který využívá prostředí knih E. R. Burroughse a H. Ridera Haggarda. Doplněn byl romány Hadon of Ancient Opar (1974) a Flight to Opar (1976), ve kterých je popsán prosperující Opar vzdálené budoucnosti. Román The Other Log of Phileas Fogg (1973) obohacuje Cestu kolem světa za 80 dní Julese Vernea o dosud neznámé skutečnosti, které odhalují skrytý boj dvou mimozemských ras o nadvládu nad planetou Země. Tarzan potkáva Sherlocka Holmese v románu The Adventures of the Peerless Peer (1974, sp. H. John, M. D. Watson). Šestnáctiletý Doc Savage bojuje v 1. světové válce v románu Doc Savage: Escape from Loki: Doc Savage's First Adventure (1991). Dílo belgického autora J.H. Rosnyho velkoryse rozvíjí román Ironcastle (1976). Do Wold Newton Family patří také povídky Tarzan Lives: An Exclusive Interview with Lord Greystoke (Esquire 1972), The Obscure Life and Hard Times of Kilgore Trout (Moebius Trip 1971), Ex-tracts from the Memoirs of "Lord Greystoke" (Tarzan Alive 1972) a After King Kong Fell (Omega 1973). V celém cyklu se dále objevují postavy Jamese Bonda či Kilgore Trouta, který je českým čtenářům znám z díla Kurta Vonneguta. Právě jméno Kilgore Trout použil Farmer jako pseudonym při vydání románu Venus on the Half-Shell (F&SF 1975), zřejmě jako odpověď na zdoluhavé rozhodování Kurta Vonneguta v otázce propůjčení jeho postavy. Jde o humorné přepracování Gulliverových cest a jednou z postav je také jakýsi Jonathan Swift Somers III, jehož jméno použil Farmer později jako pseudonym u několika povídek. Ztracený román / Owe for the Flesh byl přepracován do světoznámé série Riverworld: To Your Scattered Bodies Go (Worlds of Tomorrow 1965-1966, knižně 1971, česky Řeka zmrtvýchvstání, WS 1993J, The Fabulous Riverboat (//1967-1971, knižně 1971, česky Bájná loď, WS 1993), The Dark Design (1977), The Magic Labyrinth (1980) a The Gods of Riverworld (1983). Ta je dodnes považována za autorovo stěžejní dílo, zvláště díky popisu fascinujícího světa umělého vytvořeného říčního koryta, na jehož březích byly oživeny všechny inteligentní bytosti žijící na planetě Zemi po dobu celé její historie až do roku 1984.

Složitě pátrání po tvůrcích tohoto nepochopitelného projektu vedou především Sir Richard Francis Burton a Samuel Clemens, ale svou úlohu zde sehraji např. Alice Hargreavesová (předloha k Alence Lewis Carroll), mimozemšťan Monat Grautut, Hermann Goering, neandrtálec Kazz, Jan Bezzemek, Cyrano z Bergeracu, SF spisovatel Peter Jauris Frigate (personifikace autora), Sir Thomas Mallory, Jack London a další fiktivní i reálné osoby. Povídky z tohoto prostředí - v čele s novelou Riverworld (Worlds of Tomorrow 1966), v níž se westernový herec Tom Mix setká s židovským poustevníkem Ješuu, který by snad mohl být dokonce Ježíšem Kristem - shrnují sbírky Riverworld and Other Stories (1979) a Riverworld War: The Suppressed Fiction of Philip Jose Farmer (1980). Román River of Eternity (1983) vznikl jako pokus o obnovení původního románu I Owe for the Flesh. Celý cyklus dále doplňují Farmerem sestavené antologie Tales of Riverworld (1992) a Quest to Riverworld (1993). Román Jesus on Mars (1979) sleduje pozemskou expedici na planetu Mars, která zde objeví nábožensky založenou podzemní civilizaci. Neobyčejně kvalitně vybudovaná space opera The Unreasoning Mask (1981) ze zabývá hledáním Boha, tedy motivem Farmerovu dílu vlastním. Román A Barnstormer in Oz (1982) popisuje dobrodružství Dorotčina syna poté, co jeho letadlo prolétne podivným zeleným oblakem. Na motivy povídky The Sliced-Crosswise Only-On-Tuesday World (New Dimensions 1, 1971) vznikla poměrně kvalitní trilogie Dayworld (1985), Dayworld Rebel (1987) a Dayworld Breakup (1990) odehrávající se na vysoce přelidněném světě budoucnosti, jehož obyvatelé mohou aktivně strávit pouze jeden den v týdnu a zbytek musí prožít v "kamenné" nehybnosti. V románu The Caterpillar's Question (1992)

Následuje student umění záhadnou němou dívkou branou do jiného světa, kde je pronásledován agenty galaktické říše. Farmerův první čistě detektivní román Nothing Burns In Hell (1998) zavede soukromého vyšetřovatele nejen do společnosti nejhorší spodiny, ale i mezi bohatou smetánku. Jmenujme také román Dark is the Sun (1979) a antologii Mother Was a Lovely Beast: A Feral Man Anthology of Fiction and Fact about Humans Raised by Animals (1974). Zajímavým projektem je román Naked Came the Farmer (1998), detektivní příběh, jehož třináct kapitol napsalo třináct autorů. Román The Dark Heart of Time (1999) je prvním Farmerovým autorizovaným příběhem se světoznámým Tarzanem, jenž se zde snaží nalézt svou unesenou ženu.

Celá řada mnohdy vynikajících povídek je sebrána v souborech Strange Relations (1960), The Book of Philip J. Farmer,

or The Wares of Simple Simon's Custard Pie and Space Man (1973), The Classic Philip J.Farmer 1952-1964 (1984), The Classic Philip J.Farmer 1964-1973 (1984) a Riders of the Purple Wage (1992). Jmenujme z nich tituly Sail On! Sail On! (Startling Stories 1952, česky Plout dál až k obzoru - Od Heinleina po Aldisse, AFSF 1994) či Riders of the Purple Wage (Dangerous Visions, ed. Harlan Ellison 1967, česky Jezdci purpurové mzdy - Hugo Story 1968-1969, Virgo 1996). Farmerovo dílo je plné ve své době často šokujících náboženských a sexuálních provokací, které dnes budí spíše rozpaky. Mnohdy si dal velkou práci s tvorbou barvitého a propracovaného prostředí, bohužel jeho snahu nezřídka poškozují nevalné stylistické schopnosti. Přesto se v tak bohatém díle najde celá řada literárních skvostů, pro něž si zasloužil jeden z posledních titulů "Velmistra žánru" více než kdo jiný.

Martin Šust

TRIFID

Philip José Farmer
Temný záměr

Vydalo nakladatelství TRITON v Praze roku 2002 jako svou 368. publikaci, v edici TRIFID svazek 11.
Vydání 1.

Z anglického originálu The Dark Design,
vydaného nakladatelstvím the Ballantine Publishing Group,
New York 1998, přeložila Jana Rečková.
Ilustrace a grafická úprava obálky Martin Zhouf.
Sazba Ondřej Šindelář.
Autorský medailon Martin Šust.
Odpovědná redaktorka Martina Čechová.
Výtiskla tiskárna Graphis, Praha.

ISBN 80-7254-246-X
www.triton-books.cz

1,- Kč ve prospěch Akademie SF&F

Doporučená prodejní cena 249,- Kč
(členové SFK TRIFID 159,- Kč)